

کور او خلوداستانی

آذیابان شیخای خالق ادیبانی

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

آذیابان و یحیال کیتاب انوی

لاتین الیفباسیندان آذربایجان عرب الیفباسینا ۱۳۸۹/۱۱/۱۶ تاریخینده "AzConvert" پروقرامیندان یاردیم آلاراق کوچورولدو.

کوچورن: احمد بابائی (آتاخان اوغلو)

Email: ahmadbabayi@gmail.com

آذربایجانین شیفاهی خالق ادبیاتی نین قیمتلی اثری اولان "کور اوغلو"
داستانیندا خالقیمیزا مخصوص قهرمانلیق، وطن پرورلیک، هومانیزم،
دوستلوق، قارداشلیق، قوناق سئورلیک و باشقا خصوصیتلر اوز پارلاق بدیعی
ایفاده سینی تاپمیش دیر. آشیق یارادیجی لیغی نین بو عظمتلی عابده سی دفعه لرله موختلیف
شکیل لرده نشر ائدیلمیش دیر. هله XIX عصرین 30-جو ایللرین دن باشلا یاراق
موختلیف مطبوعات صحیفه لرینده ائپوسون اساس قهرمانی و آیری-آیری صورتلری،
ائله جه ده اونلارین آدلاری ایله باغلی عابده لر حاقیندا ایلک معلوماتلار، روایتلر،
افسانه لر و کیچیک ائپیزودلار نشر اولونماغا باشلامیش دیر.
"کور اوغلو" ائپوسونون بو نشری علمی آرخیولرده قورونان موجود قوللار،
همچی نین سون ایلرده توپلانمیش ماتریاللار اساسیندا ترتیب اولونموش دور. بو
قوللار ائپوسون سوژئت ختتینه مووافق اولاراق آرادیجیلر لایقلا، اثرین اوبرازلار
سیستمی نین اینکیشاف دینامیکاسینا او یغون سیرالانمیش دیر. ترتیب ایشی "اؤن سوز" و
"کور اوغلو" آرخیوی نین تصویری "بولمه لر ایله ده تجهیز ائدیلمیش دیر.

آذربایجان دیجیتال کیتاب انوی

<http://www.kitablar.com>

<http://www.kitablar.org/>

آلی کیشی

آلى كىشى نىچە ايللر ايدى كى، حسن خان ايلخى اوتار يردى. اۋمرونو، گونونو اونون قاپى سىندا چورودوب، ساچىنى-ساققالىنى ايلخىچى لىقدا آغار تىمشىدى.

هر گون سحر دان يىرى آغاراندا آلى كىشى ايلخىنى چۈلە آپارار، بوتون گونو اوتارار، گنسه دن بير پاس كىچن دن سونرا خالخاللا گىيرىدى. داغلاردا، داشلاردا كۈوشن لرده آلى كىشى نىن آياغى دىمىش بير قارىشدا يىر قالما مىشىدى.

بير گون آلى كىشى ايلخىنى سوروب دريا كنارىنا آپار مىشىدى. آتارل دريانىن كنارىندا اوتلا يىردى. آلى كىشى اۋزو ده بير طرفده داشا سۈيكىب اوتورموشدو. دان يىرى يئىسه آغار مىشىدى، قوجا ايلخىچى بير ده باخدى كى بودور، دريادان ايكي آيغير آت چىخدى.

آتار گليب ايلخيا قارىشىدى لار. ايكي ماديانا ياخىنلاشان دان سونرا يىنه قايدىب دريا يا گىردى لر. آلى كىشى نه قدر ايلخىچى لىق ائلمىشىدى، بىله شى گۈرمىشىدى. تىز قالخىب ماديانلارى مانشير لادى. اما بو باره ده هىچ كسه بير سۆز دىمه دى.

بو ايشىن اوستون دن بير نىچە واخت كىچىدى. آلى كىشى آيلارى، گونلرى سايىب، ماديانلارى گۈزدن قويموردو. ائله كى و`ده باشى ياخىنلاشدى، آلى كىشى ماديانلار يانين دان ال چىكمه دى، او قدر گۈزله دى كى، آخىردا اونلار دوغدو. قولونلار بۈيۈگۈب داي اولدولار.

بیر گون توقات پاشاسی هاسان پاشا حسن خانا قوناق گلدی. حسن خان
پاشانی قوناق ائله دی. پاشا صحبت آراسیندا خانا دئدی:
- حسن خان، ائشیمیشم سنین یاخشی سینس آتلا رین وار. گرک ایلخین دان منه
ایکی آغیرلیق آت وئره سن.
حسن خان او ساعت «بچشم» دئییب، آلی کیشینی یانینا چاغیردی و تاپشیردی:
- ساباه ایلخینی چۆله آپارما، پاشا اوچون ایکی آغیرلیق آت توتدوراساغام.
حسن خان بو سؤزو دئین کیمی دای لار آلی کیشی نین یادینا دوشدو. او، خانین
باشینی اوسا ائلکک اوچون سحر تئزدن دوردو، دای لاری توتوب خالخالدا باغلادی، ایلخینی
سوروب چۆله اؤتوردو.
بیر آز سونرا حسن خان، پاشا دا یانیندا، خالخال گلدی. پاشا باخدی کی،
خالخالدا ایکی اوزون اورتالی، آریق، چۆپوک لو دای باغلانیب. بیلدی کی، بو دای لاری اونا
وئرمک ایستیر لر. گولوب دئدی:

- حسن خان، مەنە دىمىشىدىلەر كى، سىنىن ياخشى سىنىس آيغىرلىق آتلارىن وار.
بونلار ندىر؟ ايش بىتلە نىگە-اولىنگە يە قالسا، بونلاردان مەنىم اۆزۈمدە دە
چۈخ دور.

پاشانین سۆزو حسن خانا اوخ کیمی دیدی. اوزونو آلی کیشیه توتوب دئدی:
- آخماق قوجا، من سنه دئمیشدیممی آت توتدوراساغام، ایلخینی ساخلا،
نیه ساخلامامیسان؟
آلم، کیشی، دئدی:

- خان ساغ اولسون، من قوجا ايلخيچيام. ايلخي داكي آتلارين هامى سىنى اووسومون ايچى
كىمى تانييرام. سن بو داي لارين بئله ليگينه باخما. اگر باشى نين اوسا اولماغىنى
اىستيرسنسه پاشايا بونلارى وئر.

آلى كيشى نين يئكه-يئكه دانيشماغين دان حسن خان داها دا غضبلندى. اونون
اوستونه قيشقيريب دئدى:

- منيم ايلخيمدا عالمده سۇي لئن سىنس آيغيرليق آتلا ر وار. بو النگه لرى
قوناغا گۇستريب منى خسالت ائلمكده مقصدين ندير؟
آلى كيشى دئدى:

- خان ساغ اولسون، منيم مقصديم پاشانين يانيندا سنين باشىنى اوسا
ائلمك دير. سن بيليرسن كى، من ياخشى آت تانيانام. سنين ايلخيندا بونلاردان ياخشى
آت يوخ دور. بوتون دونياني گزسن، گئنه ده بئله آت تاپا بيلمزسن.
حسن خان قزبلىب دئدى:

- بيلميرم، بير ساعت قدر يترده ده اولسا، گۇيده ده اولسا، گر ك پاشايا
لايىق، منيم آديما لايىق ايكي دنه ياخشى آيغيرليق آت سئجه سن. بو ساعت گئت، سئچ، گتير.
آلى كيشى دئدى:

- خان، اوندا ايزن وئر پاشا اوچون آيغير سئجه مه باشقا آدام گتسين. ايلخيدا بو
داي لاردان ياخشى آت يوخ دور. من اوزوم باشا دوشه-دوشه ياخشى آتى قويوب پيس آت سئجه
بيلمرم. بو منيم آديما لايىق اولماز.

بو سۇز خانى سين آتينا مينديردى. سئلاد چاغيريب امر ائله دى كى، آلى كيشى نين
بوينونو وورسون. پاشا دا قزبلميشدى. آلى كيشى نين آخير سۇزو اونو دا دلى
ائلميشدى. اودور كى، دئدى:

- حسن خان، من گورورم كى، سنين ايلخيچين بو داي لارا چوخ بۇيوك قيمت
وئرير. يقين كى، ائله او حاق لي دير. اوندا سن بئله ائله. بو داي لارين هر بيرىنى اونون بير
گوزونه قيمت ائله.

پاشانين سۇزو حسن خانين خوشونا گلدى. امر ائتدى، سئلاد آلى كيشى نين
گوزلرني چيخارتدى.

آلى كيشى نه ديندى، نه ده سسنى چيخارتدى. بير دفعه اوف دا ائلمه دى. ائله كى، سئلاد
ايشىنى قورتاردى، آلى كيشى آياغا قالخيب دئدى:

- حسن خان، اينسان اوچون دونيادا هر ناز-نى 'مت دن شيرين شى گوزدور.
سن منى اوندان بينسيب ائلدين. من سنين قاپيندا سان چوروتدوم، ايلان كيمى قابيق
قويدوم، ساچ-ساققال آغارتديم، اما سن بونلارين هئچ بيرىنى بيلمدين، قدير قيمت
وئرمدين. بير پاشانين سۇزو ايله منى كور ائلدين. آتساق عيبي يوخدو. بيزيمكى
بئله گليب. ايندى كى، منيم گوزلر يمي بو داي لارا قيمت ائلدين، بارى هئچ اولماسا
سۇزونون آغاسى اول. بو داي لارى منه وئر.

حسن خان داي لارين هره سىنى اونون بير قولونا باغلانديريپ قاپى سين دان قوودو.
كور آلى، داي لار دا يندينده، تاپ دانا-تاپ دانا اوز ائوينه گلديك.

كندە خبر دوشدو. سامات اونون باشينا ييغىلدى. خبر گنديب آلى كيشى نين
اوغلو رۇوشنە چاتدى.

رۇوشن روستم كىمى ايگىد، يىنى يىتمە ساوان بىر اوغلان ايدى. اون بىش، اون آلتى
ياشى يا اولاي ايدى اما ائله گوسلو، ائله قوتلى ايدى كى، آغاسين بوداغين دان
ياپىشسا كۆكون دن چىخارار، اؤكوزون بوينوزون دان ياپىشسا يىرىن دن دىك قالدیراردى
رۇوشن آتاسىنى بو حالدا گۆرسك سوروشدو:

- آتا، سەنە نه اولوب؟ دى گۆروم، سنى كىم بو حالا سالىب؟
آلى كيشى اهوالاتى اوغلونا دانىشدى. رۇوشن قىزمىش پلنگە دۇندو. آياغا
قالخىب دئدى:

- اوغلون سنىن قىساسىنى يىردە قويماز، آتا! ايندى حسن خان منىم
قاباغىمدا دايانسين، گۆروم نىجە دايانير.
كندىن ساوانلارى دا قالخدى لار. آلى كيشى ايشى بئله گۆرندە اوغلونو چاغىرىب
يانىندا ايلشديردى. علىنى اونون چىنىنە قويوب دئدى:

- هله قىساسين واختى دئىل، بالا! واختىندا من اؤزوم دئىه جە يم. ايندى
دقتله قولاق آس! منىم گۆزلىرىم بو داي لارين اوستونده چىخاريلىب، بو داي لارين
اوستونده ده گرک منىم قىساسىم آلىنا. بو داي لارى سە تاپشيريرام. بونلار ائلبئله
آتالاردان دئىل. بونلار دريا آتىن دان عملە گلىب لار. ايندى سن گرک بۇيوك بىر
تۆلە تىكە سن. بو تۆلە يە گرک هنج بىر يىردن ايشىق دئىلن شى دوشمە يە. قىرخ گون
تامام آتالار بو تۆلە دە قالاساق، بايىر-باساق اوزو گۆرمىسك لار: بىر بنى-اينسان
گۆزو دە بو قىرخ گونون عرضىندە گرک بو آتالار باخمايا.
رۇوشن دئدى:

- ياخشى، آتا، بئله اولاندا بس من اولنلارى نىجە يىملە يە جە يم؟ نىجە
سوواراساغام؟
آلى كيشى دئدى:

- سن تۆلە دە هر داي اوچون قىرخ گۆزلو بىر آخور قايراساقسان. آتالارين قىرخ
گونلوك آرباسىنى، سامانىنى همىن بو آخورلارا دولدوراساقسان. كندىن باشين داكى
زومرود بولاق دان تۆلە نىن ايچرى سىنە بىر آرخ آچاساقسان. هر آخورون يانيندا دا
بالاسا بىر چارهووز تىكسكسن. آتالار قىرخ گون بورادا يىيىب-ايچىب بىلىنسك لار.
ايندى هله ليك تۆلە حاضر اولاناسان داي لارى چك، بىر يىردە باغلا.
رۇوشن قاباقسا آتاسىنى راهلادى، سونرا داي لارين يىرىنى ساھمانلايىب تۆولنى
هازىرلاماغا باشلادى. ائله كى، تۆلە حاضر اولدو، آلى كيشى گلىب على ايله چارهووزو، آرخی،
آخورلارى يوخلايىب دئدى:

- ياخشىدى. ايندى سن آخورلارى دول دور، سويو دا هووزلارا باغلا. آنساق يىنە دە
سەنە دئيرىم: گرک تۆلە يە نه ايشىق دوشە، نه دە آتالار بنى-اينسان گۆزو باخا.
رۇوشن، آتاسى نين دئدىگى كىمى، آخورلارى دول دوردو، سويو باغلادى، آتالارى ايچرى يە
چكىب آخورلارين قاباغىندا هلقبند ائلەدى، قاپىنى، باسانى بركىدىب چىخدى.

بو ايشدن دوز اوتوز سىككىز گون كىچىدى.

آتالار دىيىلەر كى، اينسان سىيرسىز اولار. رۇوشن اوتوز سىككىز گونو باشا وئردى.

اوتوز دوققوزونسو گون نە قدر ائلەدى، اوزونو ساخلايا بىلمەدى كى، بىلمەدى. ائلە بىل كى

بىر آدام اونون اورىنە گىرىب ھى دىيىردى: «قىرخ گونە باشا گلە بىلن ايش اوتوز

دوققوز گونە دە گلر. گنت بىر آتالار باخ!». آخىر رۇوشن گلىب تۇولەننن اوستونە

چىخدى، بالاسا بىر دىشىك آچىب اىچرىيە باخدى.

رۇوشن اول گوزلرىنە اينانا بىلمەدى. ساغ آخوردكى آتىن چىگىن لرىندە ايكى

دنە قاناد وار ايدى. قانادلار آلوو كىمى يانير، قىزىل كىمى پارىلدايىردى. رۇوشن تئز سول

آخوردكى آتا باخدى. گوردو يوخ؛ بو آتىن قانادى يوخىدو. گوزلرىنى دولاندىرىپ يىنە

دە ساغ طرفدىكى آتا باخدى. گوردو قاناد ياواش-ياواش سۇنور. رۇوشن توتدوغو

ايشدن پىشيمان اولدو. تئز دىشىكى اورتىمىك اىستەدى، آنساق ايش-ايشدن كىچىمىشىدى. قانادلار

ياواش-ياواش اريگىب آخىردا تامام يوخ اولدولار. رۇوشەن بىر على اولدو، بىر باشى.

آنساق ھارا چاتاساق؟ اولان اولموشىدو. كور-پىشيمان دىشىكى اورتوب گىرى قايتىدى. اما

بو بارەدە آتاسىنا ھىچ بىر سۇز دىمەدى.

بلى، بىر گون دە گلىب كىچىدى. قىرخىنسى گون آلى كىشى رۇوشنى چاغىرىپ دىدى:

- بالا، گل منى آتالارين يانينا آپار.

رۇوشن آتاسى نىن علىن دن توتوب تۇولەيە آپاردى. آلى كىشى قاباقسا ساغ آخوردكى

آتا ياخىنلاشىدى. علىنى آتىن سويسونون دن قويوب ساغرى سىنا قدر چكىدى. سونرا

رۇوشنە طرف دۇنوب دىدى:

- اوغولم، بو آتالار بنى-اينسان گوزو باخىب.

رۇوشن بىلمەدى نە دىسىن، سوروشىدو:

- آتا، سن ندىن دىيىرسن؟

آلى كىشى دىدى:

- اوغول، من دن گىزلىتمە، من سنە دىيىرم كى، بو آتا بنى-اينسان گوزو

باخىب. بو آتىن گرک قانادى اولايى. دوزونو دى گوروم، بو نىجە اولان ايشدىر؟

رۇوشن اھوالاتى آتاسىنا دانىشىدى. آلى كىشى دىدى:

- اوغول، صبرسىزلىك آداما ھىمىشە زيان وئىر. ايندى سن دە اۇز صبرسىزلىكى نىن

زيانىنى چكىرسن. آنساق فىكىر ائلمەيە گلەز. اولان اولوب، كىچىن كىچىب.

سونرا او، سول آخوردكى آتا ياخىنلاشىدى. بو آت اوزون-سايداق، چىكمە ساغرىلى،

نازىك اورتالى بىر آت اولموشىدو. على ايلە آتىن اوزونو، گوزونو، يالىنى، ساغرى سىنى تومارلادى.

اوندان سونرا يىنە دە ساغ طرفدىكى آتىن يانينا قايتىدى. بو آت چوخ گوزللىشىدى:

ايرى باشلى، دولو گوزلو، قارا بىر چىكىلى، اوزون بويونلو، تۇكمە دۇشلو، يوغون، ائىلى

ساغرىلى... ايكى گوز اىستىردى كى، اونا تاماشا ائلەسىن. آت فىنخىرىب ايكى دال آياق لارى اوستە

گۆيە قالخىدى. آغزىنى آچىب آلى كىشىيە يۇنلەمىك اىستەدى. قوجا ايلخىچى آتىن اوستونە

قىشقىردى. آت سىن دن اونو تانىيىپ ساكىت اولدو. آلى بو آتىن دا باشىنى، اوزونو، يالىنى،

بىلىنى، ساغرى سىنى تومارلادى. سونرا دىدى:

- اوغول، ھلە بىر نەچچە گۈن دە ئاتلارنى بايىرا چىخارماق اولماز. قايىنى باغلاماق لازىم دىيىل. ئۈزۈن گۈندە گىلىپ يىمەلىك سولايارسان. رۇۋىش ئاتاسىنى ئوھ ئاڭلاپ، ئۈزۈ تۇولەيە قايىتىدى. ئاتلاردان موغايات اولماغا باشلايدى.

بىلەلىكە، بىر نەچچە گۈن دە كىچىدى.

بىر گۈن يىنە ئاتاسى رۇۋىش دىن سۈرۈشەدۇ:

- اوغول، ئاتلار نەسەدەرلەر؟ نەچچە يىلەر؟

رۇۋىش دىدى:

- ئاتا، ساغ طرف دىكى ئات دىيرمان كىمى اوگودور. ئارپا-سامان يىتتىرمەك اولمور.

سول طرف دىكى ئات دا ياخشى دىر. ئانساق اوندان ئاز يىلەر. ئۈزۈ دە دىنس دىر. اما ساغ

طرف دىكى ئات ھىچ دوروب دىنسىلمىر. قىزمىش نر كىمى اوپور-اوپور اوپور دىر.

قوجا ايلخىچى يىنە دە اوغلو ايله برابر تۇولەيە گىلدى. ئاتلارنى يوللاپ دىدى:

- رۇۋىش، اوغول، ئاتلار داھا بۇيۇگوب، مېنىلمەك دىنە چاتىپلار. ايندى اونلارنى

بىر-بىر كە-بوشا سالىپ، سىناق دان چىخارتماق لازىم دىر. ازل بونو، سونرا دا او

بىرى سىنى مېن، تەسە سولانمىش شومدا سىيرت، قاراتىكانلىغا سور، سونرا دا سىل دىرېم

داشلى داغا چاپ.

رۇۋىش، ئاتاسى نىن ئايرىتىلگى كىمى، ازل ساغ طرف دىكى ئاتى مېندى. يىنە

سولانمىش شومدا سىيرتتى، سونرا قوجا ايلخىچى نىن يانينا قايتاردى. تىرۈبەلى قوجا ئاتىن

بورونونو توتىدۇ، ئات ئۆسكۈرمەدى. سونرا اورىنە قولاق آسدى، باخدى كى، ئاتىن اورىنى ھىچ

تۇشومور. اوندان سونرا دىرناقلارنى يوللايدى. بىر قىرىق دا پالچىق تاپا بىلمەدى.

رۇۋىش ايندى دە او بىرى ئاتى مېندى، شوما سوردۇ، سىيرتتى يىنە ئاتاسى نىن يانينا

قايتاردى. ئالى كىشى اونون دا اورىنى دىنلەدى، بورونونو توتىدۇ، سىخىدى، دىرناغىنى يوللايدى.

بو ئات دا ئۆسكۈرمەدى، اورىنى تۇشومەدى، ئانساق دىرناغى نىن بىرىن دىن بىر قىرىق پالچىق

تاپىلدى. رۇۋىش بو دىفە بىرىنسى ئاتى مېنىپ قاراتىكانلىغا ووردۇ. ئات قاراتىكانلىغى

يارىپ، ايلدىرېم كىمى سوزوب، ايلخىچى نىن يانيندا دايندى. قوجا ايلخىچى اونون بالدىرلارنى،

چىچىكلىرىنى يوللايدى. ھىچ بىر يىرىندە نە بىر تىكان ايزى تاپا بىلدى، نە دە بىر بارا. او بىرى

ئات دا سىناق دان پىس چىخمادى. ئانساق دال آياغى نىن بىرىنى تىكان آزاسىق سىزمىشىدى.

رۇۋىش آخىرىنسى سىناق اوچون يىنە دە بىرىنسى ئاتى مېنىپ سىلدىرېم داشلىغا سالدى.

ئات گوللە كىمى سىلدىرېم داشلىغا ائىدى، قىزىلقوش كىمى اوچوب، قوجا ايلخىچى نىن برابرندە

دايندى. قوجا ئالى ئاتىن قاباق-آياقلارنى نىن اوپلرىنى بىر ك سىخىدى، ئات نە دىكىسىندى، نە دە

قىرپىندى.

ايندى نۆوبە ايكىنسى ئاتىن ايدى. رۇۋىش بو ئاتى دا مېنىپ سىلدىرېم آشاغى الدن

قويدۇ. ئات چىچىكلىرىنى داشلارلا چىرپا-چىرپا سىلدىرېمى ائىدى.

قوجا ئالى دىدى:

- اوغول، رۇۋىش، بىرىنسى ئات سىناق دان چوخ ياخشى چىخىدى. ايكىنسى ئات دا پىس

چىخمادى، امەك ايتىرمەدى. ئانساق بىرىنسى ئاتا چاتا بىلمىز. بو ئاتىن تايى-برابرى چارخ

آلتىندا تاپىلماز. بىرىنسى آتىن آدىنى قىرات، ايكىنسى آتىن آدىنى دورات قويورام. ھىمىشە قورخولو سفىرلەر، دوشىمن اوستونە، قالالار آلمانغا گىئىندە قىراتى مىنرسىن، قىرات سىنى چوخ دارلاردان، چوخ اۆلۈملەردىن قورتاراساق. قىراتىن قىدىنى ياخشى بىل، اونو جاندىن عزيز ساخلا!
سونرا آلى كىشى دىدى:

- اوغول، آتالار بۇيودو. سىناق دان چىخدى. ايندى حسن خان دان قىساس آلماق واختى چاتىپ. چك آتالارى يەرلە، گىدىپ حسن خانلا حق-ھىسايمىزى چكك.
ھلە اوشاقلىقتا بىر گون رۇوشن چۆلدە اوينادىغى واخىت يىردىن بىر داش تاپمىشىدى. داش بالاسا ايدى، اما چوخ آغىر، چوخ دا سانباللى ايدى. اۆزۈ دە ايشىم-ايشىم ايشىلداير، پار-پار پارىلدايردى.
رۇوشن داشى يىردىن گۆتۈروب، اۋرۇشە اوتلايان بىر بوزووا آتدى. داش بوزووا دىمەدى، اما ائلە يىلى بوزووا يىخىپ اۆلدۈردۈ. رۇوشن قايتىدى، اھوالاتى آتاسىنا دانىشىدى.

آلى كىشى رۇوشەنىن سۆزلىرىنە قولاق آسىپ دىدى:
- اوغول، رۇوشن، گىت بوزووا يىھىنى تاپ، بوزووا سىمەسىنى وئر، راضى سال.
سونرا دا ھامان داشى تاپ، منىم يانىما گىت.
رۇوشن گىتتى، ازل بوزووا يىھىنى راضى ائلەدى، سونرا دا داشى تاپىپ گىتتى. آلى كىشى داشى او اوزونە، بو اوزونە چۆيىرىپ يوخلادى. باخدى كى، داش گۆى دن دوشموش ايلدىرىم پارچاسى دىر.

ساباھى سى گون آلى كىشى رۇوشن دن خلوت ايلدىرىم پارچاسىنى گۆتۈروب بىر اوستانىن يانىنا آپاردى. سلام-اللىكسىلاام دان سونرا داشىن بىر بالاسا تىكەسىنى اوستايا وئرىپ دىدى:
- اوستا، بو داش دان منە بىر بىز قايرىر.
اوستا بىر داشا باخدى، بىر دە دۇنوب دقتلە آلى كىشىھە باخدى. داشى قايتارىپ دىدى:

- آلى كىشى، سىن بىر دونيا گۆرموش كىشىسىن، ھىچ داش دان دا بىز اولار؟
چوخ چنە-بوغازدان سونرا آخىرى آلى كىشى اوستانى راضى ائلەدى كى، داشى بىر زىندانىن اوستونە قويوب دۇيسون، گۆرسون دۇيولور، يا يوخ. اوستا باخدى كى، دوغرو دان دا بو داش موم كىمى بىر شى دىر. آلى كىشىھە دىدىگى سۆزلەر پىشيمان اولدو. داش دان بىر بىز قايرىپ اونا قايتاردى. آلى كىشى اوستانىن ھاقىنى وئردى، بىزى سىيىندە گىزلىتىدى. داشىن قالانىنى بىر مىسرىقىلىنچ قايرانىن يانىنا آپارىپ دىدى:
- اوستا، بون دان منە بىر قىلىنچ چك.

بو اوستا اوولكىن دن دە اوزونچو ايدى. غرض، اوزون چكچۆيىردىن سونرا آلى كىشى بو اوستانى دا راضى ائلەدى.
اوستا يىددى گونه داش دان بىر قىلىنچ قايردى، قىلىنچ ھاضر اولدو، اوستا باخدى كى، قىلىنچ... نھقىلىنچ. واللە، بو ائلە بىر قىلىنس دىر كى، گون كىمى يانىر، آى كىمى ايشىق سالىر.

اوستانىقېلىنجا گۈزۈ دوشدۇ.

ائەلە كى، و دە تامامىندا آلى كىشىقېلىنچ اوچون گەلدى، اوستا اونا اۋزقېلىنچىنى
وئرمەيىپ، اوزىندە آيرى بېرىقېلىنچ وئردى. آنساق آلى كىشى ايشىنى اولدن مۇھكەم
توتموشدۇ. دىنمەز، سۇيلىمىز سېيىن دىن بىزى چىخارىپ، قېلىنچىن تېەسىنە باسدى. بىز
قېلىنچى دىلىپ، او بىرى طرفىنە كەچدى.

اوستا باخدى كى آلى كىشىنى آلدادا بېلىمىسكە، ناچار قالىپ، اونون اۋزقېلىنچىنى
اۋزۈنە وئردى. آلى كىشىقېلىنچى گۈتۈروب ائولرىنە گەلدىك. اما بو بارەدە اوغلو
رۇوشنە ھىچ بىر سۆز دىمەدى.

ائەلە كى، رۇوشن قىراتى، دوراتى ايفچىن يەرلەيىپ، آتاسى نىن بىر بىرەنە چەكەدى، آلى
كىشى ھەر شىيى حاضر گۈرەندە ائو گىردى، ھامانقېلىنچى گىزەلدىكى يۈردن گۈتۈروب، اوغلو
رۇوشنە وئرىپ دىدى:

- رۇوشن، آل بوقېلىنچى بئلىنە باغلا. بوقېلىنچ سىن گۈردۈگۈن قېلىنس لارا
بىزىمىز. بوقېلىنچا ايلدىرىمقېلىنچ دىرلر. بو ائەلە بىر قېلىنس دىر كى، قاباغىندا ھىچ
بىر شىيى دايانماز. ھەر نىيە وورسان كىسەر، تۈكر. بوقېلىنچ ايلە سىن خان لارا، بىلەر،
پاشا لارا قان اوددوراساقسان. بوقېلىنچ ايلە موختىنلر، نامردلر سىنن عىلەن دىن
داد چەكەسكەلر. بوقېلىنچ ايلە سىن قالالار سىندىراساقسان، سىدلر داغىداساقسان.
آنساق بونون ايلدىرىمقېلىنچ اولدوغونو ھىچ كىسە بىلدىرمە. بوندان سونرا بونون
آدىنى مىسرىقېلىنچ دىر سىن. نە قدر كى، سىن قىراتىن بئلىندە سىن، بوقېلىنچ دا سىنن
بئلىندە دىر، ھىچ بىر دوشمن سىنە باتا بېلىمىسكە.
رۇوشنقېلىنچى آتاسىن دان آلىپ بئلىنە باغلادى. آلى كىشى دوراتا، رۇوشن دە
قىراتا مېنىپ يولا دوشدولر.

آز گەتەلدىلر، چوخ گەتەلدىلر، آخىردا گەلەپ ھىسن خانىن ايمارتىنە چاتەلدىلار.
رۇوشن بىر طرفە داياندى. قوجا آلى كىشى دوراتى ايمارتىن قاباغىنا سورۇپ ھىسن
خاننى چاغىردى. ھىسن خان چىخىپ قوجا آلى كىشىنى يالمايىنا ال چاتمايىن، اوزون ياللى بىر
آتىن اوستونە گۈردۈ. خان او طرفە باخاندا گۈردۈ، آلى نىن اوغلو دا بوردادى. اۋزۈ دە
بىر آتا مېنىپ، بىر آتا مېنىپ كى، روزىگارەم گۈزۈ ھەلە بئەلە آت گۈرمەيىپ.
آلى كىشى دىدى:

- ھىسن خان، بو آتالار سىنن بىنمەدىگەن او چۈپۈكەلۇ قولانلاردىر. سىن
بونلارەن اوستونە مېنىم گۈزلەرىمى چىخارتىدەن. باخ، گۈر اىندى نەچە آت اولوبلار؟
آلى كىشى سونرا دىدى:

- ھىسن خان، مەن سىنە ياخشىلىق ائەلەمكە اىستەيم، سىن آتلامادىن. مېنىم
ياخشىلىغىمەن اوزىنە مەننى دونيا ايشىغىنا ھىسرت قويدون. اىندى سىن دىن قىساسىمى
آلماغا گەلەيمەن. عىلەن دىن گەلنى اسىرگە سىن، كىشى دىيەلسەن.

ھىسن خان آلى نىن بو سۆزۈن دىن آسەقلەندى، قېلىنچ چەكەپ كىشىنى نىن اوستونە
سومەدۇ. رۇوشن قىراتى اونون اوستونە سورەدۇ. ايلدىرىم دان قايرەلەمەش مىسرىقېلىنچىن
گۈيدە پارەلەلەمەش ايلە خانىن باشى نىن يەرە دىغەرلەنمەش بىر اولدۇ. سىس - كۈي قوپەدۇ.

قوشون اونلارین اوستونه یثردی. رۇوشن اۇزونو قوشونا ووردو. بیر یان دان قیرات، بیر یان دان دورات، بیر یان دان دا رۇوشن میسر یقیلینجلا قوشونون قاباق دسته سینی قیریپ داغیتدی لار.

آنساق قوشونون دالی کسيلمیردی. دسته دسته نین دالینسا گلیردی. قاریشقانین سایى وار ایدی، قوشونون سایى یوخلو. آلی کیشی بونو باشا دوشوب دئدی: - اوغول، بو قدر قوشونا سن تک ساواب وئره بیلمزسن. آخیردا یا اۇلدوررلر، یا دا دیری توتارلار. سور آتلاری، اۇزوموزو بو قوشون دان سالامات قورتاراق! رۇوشن ازل آتاسی نین سۇزونه باخمادی. یئنه ده اۇزونو قوشونا ووردو. باشلار کسیدی، قوللار قیردی، مردمرانا داوا ائله دی. آنساق کور آتاسی نین اله کنچسین دن قورخوب، الاس سیز داوادان ال چکدی. آتاسی ایله برابر آتلاری سوروب چۆله طرف اوز قویدولار.

قوشون دا ال چکمه ییب، اونلارین دالینا دوشدو. بیر خنلی گئتمیشدی لر کی، بیر ده رۇوشن قیراتین باشینی چکدی. دۇنوب گئری باخاندا گوردو کی، بیر دسته کهر آتلی ایلدیریم کیمی گلیر. دئدی: - آتا، بیر دسته کهر آتلی یئتیرهایتیرده دیر. آلی کیشی دئدی:

- اوغول، رۇوشن، آغیزلارینی سولانمیش شوما سال! رۇوشن آتلاری شوما سالدی. کهر آتلارین هئچ بیرى شوم دان چیخا بیلمه دی. هامی سی باتیب قالدی. قیرات ایله دورات ایلدیریم کیمی شوم دان چیخیب یولا دوشدولر. بیر آز دا گئتمیشدی لر کی، یئنه رۇوشن قیراتین یوینی چیکیب گئری باخدی. گوردو بو دفعه ده بیر دسته قارا آتلی، بودور، لئی کیمی گلیر. دئدی: - آتا، بیر دسته قارا آتلی یئتیرهایتیرده دیر. آلی کیشی دئدی:

- بالا، آغیزلارینی قاراتیکانلیغا سال! رۇوشن آتلاری قاراتیکانلیغا سوردو. قارا آتلی لار دا اۇزلرینی تیکانلیغا ووردولار. اما هئچ بیرى کنارا چیخا بیلمه دی. هامی سی نین بال دیرلاری قیزیل قانا بویانیب قالدی.

رۇوشن بیر آز دا گئتمیشدی، بیر ده آتین سیلووونو دارتدی، قانریلیب گئری باخاندا گوردو ایندی ده بیر دسته آغ آتلی چاته چاتدادی. دئدی: - آتا، بیر دسته آغ آتلی یئتیرهایتیرده دیر. آتاسی دئدی:

- اوغول، قورخما، آغیزلارینی داشلیغا سال! رۇوشن آتلاری داشلیغا دیرماش دیردی. آغ آتلار سیل دیریم داشلیقلارا چیخا بیلمه ییب یاری یولدا قالدی لار. قیرات ایله دورات قیزیل قوش کیمی سوزوب، سیل دیریم قایالارین دالیندا گوزدن ایتدی لر.

آتا- اوغول آخشاما قدر یول گئدیپ، آخشام اوستو بیر چاین قیراغینا چاتدی لار.

آلى كىشى بورانين نئجه يئر اولدوغونو اوغلون دان خبر آلدى.

- آتا، بورا آغاسلى، اوتلو بير يئردير. اورتادان دا بير چاي آخير.

آلى كىشى دئدى:

- اوغول، بورادا يورد سالماق اولماز. ايلخى نين، مال قارانين علين دن دىنسه له

بيلمريك. بير ده كى، خانلار، پاشالار خبر توتار، بيزه نامردليك ائير.

آتا-اوغول او گنسه چاي قيراغيندا قالدى لار. سابه آچيلدى، يئنه قالخيب يولا

دوشدولر. آز گئتدى لر، چوخ گئتدى لر، آخشام بير دوزنگاه چاتدى لار. آلى اورانين دا نه

سور يئر اولدوغونو رۇوشن دن سوروشدو. رۇوشن ساواب وئردى كى:

- آتا، بورا اوسو-بوساغى گۇرونمه ين بير دوزنگاه دير.

آلى كىشى دئدى:

- بورادا دا قالماق اولماز، اورادا آتلانان بورادا دوشر. كاروانلارين

آياق لارى آلتيندا قالاريق.

بو گئسنى ده بورادا گئسه له ييب، سابه يئنه يولا دوشدولر. گئتدى لر،

گئتدى لر، بير اوسا داغين بئلينه چاتدى لار. آلى كىشى سوروشدو:

- اوغولم، بورا نئجه يئردير؟

رۇوشن دئدى:

- آتا، بورا هر طرفى سيل ديريم قايليق، چنلى، چيسكين لى بير داغ بئلى دير.

آلى كىشى سوروشدو:

- اوغول، باخ گور، بو بئلى كى دئيرسن، بونون هر طرفينده بير اوسا قايا

گۇرونمور كى؟

رۇوشن دئدى:

- آتا، گۇرونور. بيرى ساغيندا، بيرى ده سولوندا. اؤزو ده باش لارى قاردير.

آلى دئدى:

- اوغول، منيم آختارديغيم يئر ائله بورادير. من بورانى چوخ ياخشى تانييرام.

ساوان واختلاردا بورادا چوخ آت اوينا تميشام، چوخ سئيرانلارا اوخ آتميشام، چوخ

سوگورلر اوولاميشام. بورا منيم كؤهنه اويلاغيم دير. بورايا چنليشل دئيرلر. بيز

بورادا يورد سالمالييق. ايندى اؤزوموزه بير اولاساق، آتلاريميزا دا بير تؤوله تيك.

رۇوشن اؤزلرى اوچون بير اولاساق، آتلار اوچون ده بير تؤوله تيكدى. آتا-اوغول

چنليشلده يورد سالدى لار، ياشاماغا باشلادى لار.

گونلرين بير گونو آلى كىشى رۇوشنى يانينا چاغيريب دئدى:

- اوغول، بوراداكى داغلارين بيرينده بير سوت بولاق وار، آدينا قوشابولاق

دئيرلر. يئددى ايلدن يئددى ايله سومه آخشامى مشريق طرفدن بير اولدوز، مغرب

طرفدن ده بير اولدوز دوغار. بو اولدوزلار گليب گؤيون اورتاسيندا توققوشارلار. اونلار

توققوشاندا قوشابولاغا نور توكولر، كؤپوكلنيب داشار. هر كيم قوشابولاغين او

كؤپوگونده چيمسه ائله قوتلى بير ايگيد اولار كى، دونيادا ميسلى-برابرى تاپيلماز.

هر كيم قوشابولاغين سويوندان ايچسه، آشيق اولار. اؤزونون ده سسى ائله گوسلو اولار كى،

نرەسىندە مۇشەدە آسلانلار اوركر، قوشلار قاناد سالار، آتلار، قاتىرلار دىرناق تۇكر.

چوخ ايگىدلر، شاهزادەلر بو سو اوچون گىلبلر، آنساق ھىچ بىرى نىن باختى يار اولمايىب.

ايندى يندى ايل تامام اولهاول دور. وعدە چاىب. گىت، آختار، قوشابولاغى تاپ، آنساق كۆپوگوندىن بىر قاب دا دولدوروب منە گىتير!

رۇوشن گىتدى، داغلارى، داشلارى اندر-دۇندىر انلەدى. آخىردا بىر داغا چاىدى.

گوردو داغىن بىر طرفىندە اوسا، سىل دىرىم، ال چاتماز، اون يىتمىز بىر قايا وار. قايا انلە بىر قايدىر كى ايگىد اىستىر اوستونە چىخسىن. رۇوشن قاينىن دۇرد طرفىنى دولاندى، گۆز گز دىردى، ال توتان بىر يىر تاپا بىلمەدى. آخىردا بىلدىن كىمىنى آچىپ قايايا آتدى. مەن انواى-موسىتەلە قايايا دىرماشدى. باخدى كى، بورا انلە چىمىزار، لالزار بىر يىر دىر، داهانە دىمىم. گول گولۇ چاغىرىر، بولبول بولبول. انلە بىل كى، بو سىل دىرىم قاينىن اوستونە بىر باغچا شىكلى چىكىلىپ، يىتمىش ايكى قىلمە يىتمىش ايكى رىنگ وورولوب. اورتالىقدا قوجا بىر آغاس آلتىندا دا قوشابولاق دورنا گۆزۇ كىمى قاينىر، گۆز ياشى كىمى آخىب اطرافى سود گۆلۇنە دۇندىر. رۇوشن او قدر گۆزلەدى كى، آخشام اولدو. گىسەدە بىر خىلى كىچىدى. بىر دە گوردو كى، مشرىق دىن بىر اولدوز، مغرىب دىن دە بىر اولدوز دوغدو. اولدوزلار گىلب دوز قوشابولاغىن اوستونە توققوشدولار.

اولدوزلار يىن توققوشماسىن دان قوشابولاق داشدى. آغ كۆپوك آدم بو يو قالخدى. رۇوشن كۆپوك دىن بىر قاب دولدوروب باشىنا تۇكدو، بىر قابدا دولدوروب اىچدى.

تزدەن بىر دە قابى دول دورماق اىستەيندە باخدى كى، ائى دادى-يىداد. كۆپوك ھاياندا ايدى. بولاقلار يىتە دە انلە دورولوب، انلە دورولوب كى، انلە بىر گۆز ياشى دىر آخىر. رۇوشن بىر باشىنا، بىر دىزىنە ووردو. آنساق ھارا چاتاساق.. قابى دا گۆتوروب كورپىشمان گىرى دۇندو، اھوالاتى آتاسىنا دانىشدى.

آلى كىشى بىر آھ چىكىپ دئدى:

- مەنم گۆزلرىمىن درمانى او كۆپوكدە ايدى. او دا كى، الە گىلمەدى.

رۇوشەن دىردى بىر ايدى، بىش اولدو. باشىنا، گۆزۇنە دۇيمە يە باشلادى كى، مەن نىيە قاباقسا اۇزوم اىچدىم. آلى كىشى دئدى:

- اوغول، سزە-فزە انلەمك دىن بىر شى چىخماز. كىچنە گىزىشت دىرلر.

گۆرونور، بىر دە سنى گۆرمك مەن قىسمت دىيلىمىش. دى مەنم اسلىم تامام دىر.

ايندى قولاق آس، سەن بىر-ايكى سۇزوم وار.

رۇوشن آتاسى نىن يانىندا اىلشدى. آلى كىشى دئدى:

- بالا، آى كىچر، ايل دولانار، سنىن آدىن مغرىب دىن مشرىقتىن بوتون دونىادا مشهور اولار. او كۆپوك دىن سنىن قوللارينا قوت، اۇزۇنە دە شاعىرلىك وئرىلدى.

بىر دە سنىن سىسەنە، ن رنە انلە بىر قوت گىلسك كى، اىسرافىل سورى اونون يانىندا مىلچىك وىزىلتى سى اولاساق. بىلر، خانلار، پاشالار سنىن آدىن گىلندە قورخودان دىز چۆكسكلر. نە قدر كى، مىسرىقىلىنچ سنىن بىلىندە، سەن دە قىراتىن بىلىندە سەن، اۇزون دە بو چىلىيىلدە سەن، سەن ھىچ كس دوو گىلە بىلمىسك. آنساق بو ھندوردە مشهور بىر قاچاق وار، آدىنا دلى حسن دىرلر. اۇزونو بىر جە اوندان

گۈزلە. گىت، سىنن آدېنى كوراوغلو قويدوم!

آلى كىشى وسىتىنى ئىلەيىپ اۋمرونو اۋز اوغلو باغىشلادى.

كوراوغلو آتاسىنى قوشابولايىن يانيندا دفن ئىلەيىپ، او گون دن چىلىتىلە
يورد-يول سالىدى.

ك ك اور او غ ل او I ل ا د ا ل I ه ا س ا ن

گون لرىن بىر گونو كوراوغلو قىراتى مېنىپ چىلىتىلن اتىن دكى يولا چىخىشىدى.

بىر دە باخدى كى، بودور، بىر دىستە ياراقلى-ياساقلى آتلى گلىر. اما آتلى لارىن

قاباغىندا بىر اوغلان گلىر، بىر اوغلان گلىر كى، دونىالارا دىر. اوزون دن،

گۈزۈن دن ايگىدلىك ياغىر. اوغلان كوروغلو نو گۈرسىك، دىستە سىنە ھاي ووردو. آتلى لار او

ساعت كوروغلو نو آرايا آلدى لار. كوراوغلو دا ياندى. گۈزلە دى كى، گۈرسون ايشىن آخىرى نە

اولاساق. اوغلان آتى سۇولانا گىتىردى، سوزدوروب دوز كوراوغلو نو نون قاباغىندا دا ياندى.

سونرا بىر كوراوغلو يا باخدى، بىر آتىنا باخدى، سورو شدو:

- ايه، دى گۈروم كىمىسن؟ بو يىرلردە نە گزىرسن؟

كوراوغلو دىدى:

- يول دان كىچىم.

اوغلان بىر دە كوراوغلو نو نون آتىنا باخىپ سورو شدو:

- بو آتى ھارادان آلىسان؟

كوراوغلو دىدى:

- اۋزومون كودور.

اوغلان دىدى:

- دوش آتدان! بو آت مە چاتاساق.

كوراوغلو دىدى:

- مەن سە مصلحت گۈروم كى، اۋز يولونلا دوز كىچىپ گىندە سن. يوخسا

ياخشى اولماز.

اوغلان بو سۈزدن غىبلىندى. ھىرسەلە آتى نىن باشىنى چكىدى. آت ايكى دال آياق لارى

اوستونە قالخىدى. اوزونو كوراوغلو يا توتوب دىدى:

- گۈرونور كى، سەن مەنى تانىمىسان؟ اگەر تانىسايدىن بىلە دانىشمازدىن.

مەنە دلى حسن دىرلر. بو يول لاردان كىم كىچىسە، مەنە باس-خراس وئرمەلى دىر.

كوراوغلو اونو تانىدى. بىلدى كى، آتاسى نىن دىدىگى دلى حسن دىر. بىر دە دقتلە

آتىنا، اۋزۈنە باخدى. گۈردو يوخ، دلى حسن دوغرو دان دا ايگىد اوغلان دىر. كوراوغلو

آتاسى اۋلن گون دن برى اونو آختايرىدى. اونونلا دوستلاشماق، البىر اولماق فىكرىندە ايدى.

آنساق بىلىردى كى، بو ايش ئىلە بىلە باش توتماي ساق. داوا-دالاش سىز مىستلە

دوزلىمىسك. فىكىر اونو گۈتوردو كى، ايندى نە تەر ئىلە سىن. ئىلە بو فىكىردە ايدى كى، دلى

حسن بىر دە قىشقىردى:

- ايه، سەن آتدان دوش دىمىرمى؟ يوخسا اسلىن چاتىپ؟

كوراوغلو آراملا دىدى:

- دلی حسن، سسینه قوت وئرمه، ایگید دیل آچماز، ال چالار.

دلی حسن دئدی:

- ایه، سن کیمسن کی، منیم قاباغیمدا بئله یئکه-یئکه دانی شیرسان؟

- دایان، دئییم کیمم.

بونو دئییب، کوراولو آتین باشینی چکدی. آت ائله قالخدی کی دیرناغی نین آلتین دان

قونان داش بیر نئچه آدام بویو دلی هسه نین باشی نین اوستون دن کنچیب، او طرفه

دوشدو. کوراولونون اطرافینی بوروموش آتلی لار چاخناشما یا دوشدولر. کوراولو سازی

چنین دن آشیریب دؤشونه باسدى، دئدی:

من دن سلام اولسون اسم اوغلونا،

میدانا گیرنده، میدان منیمدی!

قیراتیم کؤهلندی، اؤزوم قهرمان،

چالارامقیلینجی، دشمن منیمدی.

میدانا گیرنده میدان تانیان،

حاقین وئرگی سینه من ده قانیام؛

بیر ایگیدم، ایگیدلرین خانیام،

بو اطرافدا بوتون هر یان منیمدی!

آدی می سوروشسان، بیل، رؤوشن اولو،

آتادان، بابادان سینسیم کوراولو؛

منم بو یئرلرده بیر دلی، دولو،

گوندوغان دان تا گونباتان منیمدی!

دلی حسن بیر کوراولو یا باخدی، بیر دؤنوب باشینی آدام لارینا باخدی،

هون دوردن بیر شاققا چکیب گولودو. آتلی لار دا گولوشدولر. اونلارین بو گولوشمی

کوراولو یا دیدی. بیر ایسته دی میسریقیلینجی چکیب، اؤزونو اونلارا گؤستر سین. سونرا

ل نّت شیطانا دئییب، آلدی سازی گؤرک نه دئدی:

ایگید میدانا گیرنده،

قاینایب سوشما ماق گرک.

اگر اولسا حاق وئرگی سی،

قیسمت دن قاجما ماق گرک.

باخمارام دشمن هایینا،

حاق بلا وئرسین، خایینا؛

ایگید ایگیدین پایینا

کؤنده لن دوشممک گرک.

قوچ کوراولو چیخار دوزه،

باخمارام اللیه، یوزه؛

من دلی دن اویود سیزه:

حدین دن آشما ماق گرک.

كوراوغلونون بئله يئكه-يئكه نسيهت وئرمى دلى حسنه لاپ آسقى گلدى.
باشى نىن آدام لارىنا ھاي ووروب، كوراوغلوي ھوجوم ائلمكك ايستەدى. كوراوغلو دئدى:

گل سنە سۇيلىم، آي دلى حسن،
آند ايچمىشم بو گون دۇيوش اولماسين.
يوخسا آسلان كىمى سوشا گلرم.
آند ايچمىشم بو گون دۇيوش اولماسين.
مرد ايگيدلر موختنتدن سچىلسين،
قارى دوشمن درەلرە تۇكولسون.
بىزىم آرامىزدا مونسيىف تاپىلسين،
آند ايچمىشم بو گون دۇيوش اولماسين.
چكرمقىلىنچى، كسرم يولو،
منم ايگيدلردە بىر دلى، دولو.
ھلە سوشمايىب دىر بو قوچ كوراوغلو،
آند ايچمىشم بو گون دۇيوش اولماسينى.
دلى حسن ائلە بىلدى كى، كوراوغلو اوندان قورخور. گئرى قانزىلىب، باشى نىن
آدام لارىنا دئدى:

-ايە، من دە ائلە بىلمىشم كى، بو دوغرودان دا ايگيددى. سن دئمە بو
يانشاق گوزەنن بىرى سى ايمىش. توتون، يئكه-يئكه دانىشديغىنا گۇرە آتيني عىلن دن
آلىن، اۋزونه دە بىر-ايكى ووروب يولا سالىن. كوراوغلو باخدى كى، ايش داواسىز كىچمىسك.
مىسرىقىلىنچى چكىب، آلدى گۇرك نە دئدى:

آسىقلانما، دلى حسن،
مىسرىقىلىنچا قاتارام.
آتى لارام شىشپىر كىمى،
باغرىن باشىنا باتارام.
نامرد ندىر اۋزون اۋيە؟
ميداندا مرد ايگيد سۇيە؟
قاچىب چىخار اولسان گۇيە،
كىمەند توللايىب توتارام.
نە باخىرسان كوسور كىمى؟
يارپاق نىچە اسىر كىمى؟
ايندى سنىن يىسىر كىمى،
قوللارنى دالدا چاتارام.
ھايقىرىب آچسام ميدانى،
سو تىك آخىدارام قانى.
دستەلەيىب بىي، خانى،
قىرات دۇشونە قاتارام.

قوچ كوراوغلو اۋز كاريندا،

يالان اولماز ايلقاريندا.

چكيپ حلب بازاريندا،

سنى قول دئيىب ساتارام.

كوراوغلونون بو سۇزوندىن دلى حسن قىزىشىدى. اۋزو چكىلدى بىر كناردا

دوردو، باشين داكى آداملاردا حۇكم ائلهدى كى، كوروغلونو توتسونلار.

دلى ھسەنن دىستەسى كوراوغلوي ھوجوم ائلهدى. كوراوغلو آتى سۇولانا گتيرىپ،

قىزمىش شىر كىمى اونلارنىن اوستونە سومدو.

بىر ياندىن كوراوغلو، بىر ياندىن قىرات آز واختدا دىستى قاتىم-قاتىم

قاتلايىپ الدن-آياق دىن سالىدىلار. دىستەدىن قىرىلان قىرىلدى، قالانلاردا قاچىپ

داغىلدىلار. كوراوغلو دىستى داغىلمىش گۇروب، قىراتى ايلدىرىم كىمى سوزدوردو، چكىلىپ

بىر ياندا دوران دلى ھسەنن اوستونە سوردو. اوزونو اونا توتوب، آلدى گۇرك نە دئدى:

قىراتى گتيردىم سۇولانا، ايندى،

وارسا ايگىدلەرنىن ميدانا گلەين!..

گۇرسون مەن دلىنن ايندى گوجونو.

بويانسىن اندامى آل قانا، گلەين!..

قورخوم يوخ پاشادان، سلطاندىن، خاندان،

گلەين مەن دئىن، كىچىردىم جاندان،

ارلەر دالدىلانىپ قورخماسىن قاندان،

آت سورسون، قووغايا مردانا گلەين!..

كوراوغلو ايلەمەز ياغىيا، يادا،

مردىن اسكىك اولماز باشيندىن قادا.

ن رەلەر چىكرە مەن بو دونيادا،

گۇستىرمە مەشرى دوشمانا، گلەين!..

دلى حسن ايلە كوراوغلو داوا ائله يەسى اولدولار. قىلىنس لارىنى چكىپ، بىر-بىرلەينە

ھوجوم ائلهدىلەر. قىلىنس دىن موراڧ ھاسىل اولمادى، امودا ال آتدىلار. امودان موراڧ

ھاسىل اولمادى، نىزە يە ال اوزاتدىلار. نىزەدىن دە كار آشمادى. آخىردا آتدان دوشدولەر،

گولشەمە يە باشلادىلار. دلى حسن ايلە كوراوغلو چوخ گولشەلدىلەر، گاه اوبونا گوس

گلدى، گاه بو اونا گوس گلدى. قوچ كوراوغلو آخىردا بىر دلى ن رە چكىپ دلى ھسنى

گۇتوروب يئره ووردو. دىزىنى سىنە سىنە دايدى، غلىنىقلىنىجا آتاندان، دلى حسن بىر آھ

چىكىدى.

كوراوغلو دئدى:

- بىر قاشىق قاندىن قورخوب نىە بئله آھ چىكىرسەن؟

كوراوغلونون ساوايىندا دلى ھسن دئدى:

- ائى ايگىد، مەن سانىم دىن قورخوب آھ چىكىمەن. اھدىم وار ايدى. اھدىمە

چاتمادىم.

كوراوغلو سوروشدو:

- اهدين نه ايدى؟

دلى حسن دئدى:

- من اهد ائلميشديم كى، هر كيم منى باسسا، اونونلا دوست، قارداش اولام.

اؤلنه قدر اونون يانيندا قالام. ايندى سن منى باسدين، آنساق اۆلدورورسن،

اهديمه چاتا بيلميرم.

دلى هسەنين بو سۆزو كوروغلو نو سۆينديردى. آياغا قالخدى، دلى هسەنين

قولون دان ياپيشيب قالديردى، عىنى اوچ دفعه اونون دالىنا ووردو.

دلى حسن اونونقىلىنجى نىن آلتىن دان كىچدى، اؤلنه سن اونا قارداش اولوب،

قوللوغوندا دورماغا آند اىچدى. اوندان سونرا اوزونو كوراوغلوي توتوب دئدى:

- قوچ كوراوغلو، دوز يئدى ايلدير كى، من بو يوللارين آغاسيام. ايندييه قدر

هله بير آدام منيم قاباغىما چۆپ سالا بيلمەيب. بو يئددى ايلين عرضينده بير تاسير،

بير بزيرگان منه باس وئرميش بو هندوردن كىچە بيلمەيب. بىلردن،

خانلاردان، تاسيرلردن آليب يىغديغيم مال-دؤولتى، قيزيل-گوموشون، ساواهيراتين

هامى سىنى ساخلايمشام. ايگيدلر آراسيندا اولان عاده گۆره ايندى اونلارين هامى سى سنه

چاتير. بويور، گئدك، مالينا صاحب اول!

كوراوغلو قاباقسا اونا اينانمادى. شوبه لندى كى، بلكه هيله قوروب اونو تورا

سالماق ايستير. سونرا فيكىرلشيب اۆز-اۆزونه دئدى: «ئىي يوخ دور، ائله بئله ياخشى دير. بو

باش دان يوخلايب، سىناق دان چىخاردارام. قوى مردديرسه ده ايندى دن بيلينسين،

موختنت ديرسه ده ايندى دن بيلينسين». اۆزو قيراتى ميندى، سونرا دا اوزونو اونا توتوب

دئدى:

- مين آتىنى، سور، گئدك!

دلى حسن قاباقدا، كوراوغلو دالدا آز گئتدى لر، اوز گئتدى لر، گليب بير

سيل ديريم قاينان ديبنه چاتدى لار.

قاينان دىي يامان كول-كوسلوق ايدى. دلى حسن آتىنى كول-كوسلوقا ووردو.

كوراوغلو دا اونون دالينسا. ائله بير آز گئتميشدى لر كى، قاباق لارينا بير ماغارا چيخدى.

دلى حسن آتدان دوشدو. سونرا قيراتين سيلوون دان ياپيشيب دئدى:

- چاتميشيق. ايندى آتدان دوش، ايچريه گيرك.

كوراوغلو يئنه ده دلى حسننى قاباغينا ساليب ماغارا يا گيردى. باخدى كى،

بورادا او قدر قيزيل-گوموش وار كى، ائله بيل يئددى پادشاهين خزينه سى بورادادير.

كوراوغلو ماغارانى تامام-كمال گزدى. هامى سىنى گۆزدن كىچيردى. سونرا دلى

حسنه دئدى:

- قوى بونلار هله ليك ائله بوراداسا قالسين لار. ايندى بونلار بيزه لازيم دئيل.

اما ائله كى، چنليئله يورد-يوا سالدیق، باشيمىزا دلى لر، ايگيدلر ييغيلدى، اوندا

بونلار بيزه لازيم اولاساق.

دوغرودان دا ائله بئله اولدو.

بوگون دن کوراوغلونون باشینا یاواش-یاواش آداملار ییغیشماغا باشلادی.
چوخ چکمه دی کی، چنلیبئل قوچاق اوغلانلارین، ایگیدلرین مسکنی اولدو.

کور اوغلونون ایستانبول سفری

کور اوغلونون آدی بوتون عالمه یایلمیشدی. دونیانین هر طرفیندن اؤز خانیندان، پاشاسیندان ظلم گورن ایگید اوغلانلار چنلیثله گلیب، اونون دستهسینه قوشولوردو. چنلیثل ایندی دؤنوب باشقا بیر عالم اولموشدو. بیر قیامت وار ایدی، گل گؤره سن. ائو تیکن، یورد سالان، مشق ائله یین، آت چاپان، سیدیر اوینایان... هر دن مشق زامانی قیلینس لار چکیلنده، چنلیثل بیر یانار داغ اولوب، دؤرد اطرافا ایشیق سالیردی. هر دن ائله اولوردو کی، بیر سو ایچیم ساعتدا چن، دومان چنلیی لی بورو گوردو. گؤی گورولدا ییر، ایلدیریم اویناییر، یاغیش یاغیردی. بیر قیامت قوپوردو کی، لاپ ارست-مهشر... اما کی، چوخ چکمیردی، بیردن کولک ده یاتیردی، یاغیش دا کسیردی، دومان دا چکیلیردی. یننه ده کک لیک لر اوخویور، قوش لار سسسه سه وئیردی. گؤیون اوزو آ یازیپ آینایا دؤنوردو. قاری ننه اؤز قورشاغینی اوزادیب، گؤیون اوزونه ینددی قلمله ینددی زینت ووروردو. چنلیثلین اؤز قایدا-قانون لاری واردی. ایش زامانی هامی ایشده، مشق زامانی هامی مشقده، کئف زامانی هامی کئفده اولاردی. دلی لر سولوق-سولوق داغین دؤرد طرفینده کئشیک چکردی. دونیانین ائله بیر یئری یوخ ایدی کی، کور اوغلونون آدی اورادا بل لی اولماسین. ائله بیر خان، ائله بیر پاشا یوخ ایدی کی، کور اوغلونون آدی گلنده سانی گیزیلده سین. ائله بیر ایگید، ائله بیر دلیقان لی یوخ ایدی کی، کور اوغلونون آدی چکیلنده اوری آتلاتماسین. بو سس-سدا گلیب ایستامبول دا چاتمیشدی. ایستامبول کندلری نین بیرینده بل لی احمد آدیندا یننی یتمه، ساوان بیر اوغلان واردی. بل لی احمدین بیغ یئرلری هله تزه سه ترلییردی. اما گوسده، قوتده روستم پهلوانا باس وئرمزدی. اؤزو ده چوخ گؤزو-کؤن لو توخ آدمدی. اؤمرونده بیر دفعه ده اولسون علینه دوشنی تک یتمیمیشدی. کاسیسا سوفره سی همیشه دوست لارین قاباغیندا آچیق اولاردی. بل لی احمد کور اوغلونون سداسینی ائشیدیب، اونا موشتاق اولموشدو. ائله بیل کی، بیر آدام اونا «یگید ایگید قوللوغوندا اولمالیدیر» دئیردی. بل لی احمد چوخ دوشوندو، چوخ داشیندی، چوخ اؤلچدو، چوخ بیچدی، چوخ گؤتور قوی دان سونرا بیر سحر چاریق لاری نین باغینی برکیدیب، چنلیثله طرف یول باشلادی. آز گئتدی، چوخ دایاندی، چوخ گئتدی، آز دایاندی، بیر سومه گونو گلیب ایستامبول چاتدی. ائله تزه سه بازارا گیرمیشدی، بیر ده گؤردو سارچی لار سار چکیلر. او ساعت بازارا ولوله دوشدو. بیر قاچاقچ باشلادی کی، گل گؤره سن. بیر سو ایچیم ساعتدا بوتون بازار-دوکان قالدی باشینا. بل لی احمد ماتمتل دایانمیشدی. بیر ده باخد ی کی، بودور، بیر چولاق تاسیر قیچینی چکه-چکه قاچیر. بل لی احمد تتر اونون قاباغینی کس دی کی: - آی عمی، بو ساماتا نه اولوب؟ بو نه قاچاقچ دیر؟ تاسیر آشاغی دان یوخارییا اونا باخیب دئدی:

– باسی اوغلو، گورونور کی، قریب آدامسان.

بل لی احمد دندی:

– بلی، قریبم. شہرہ ائلہ بو ساعت چاتمیشام.

تاسیر قیچینی سورویہ-سورویہ باشلادی دانیشماغا کی: بس خوتکار گندیب مککہ زیارتینہ. ہر سومہ گونون-دن-سومہ گونونہ خوتکار قیزی نیگار خانیم مسسیدہ گندیب. او، ائودن چیخاندا سار چکیب خبر وئریرلر کی، هامی داغیلیب ائوینہ گئسین. خوتکار اؤزو تاپشیریب کی، گرک بیر نامحرم آدام نیگار خانیمین بویونو گورمہ سین.

بل لی احمد دندی:

– یاخشی، بس دوکانلاری نیہ بئلہ آچیق قویورلار؟

تاسیر دندی:

– بو دا خوتکار قیزی نین امری دیر. او، بازاردان کئچندہ دوکانلارین هامی سی گرک آچیق اولار. خوتکار قیزی ایستدیگی دوکانلاری گزیر، خوشونا گلن شئی لری سئچیر، سونرا اونون قوللو قچولاری گلیب تاسیرلہ سؤودالاشیرلار.

تاسیر دلی توتا-توتمایا بو سؤزلری دئییب، قاچاراق گوزدن ایتدی.

بلی، سارچی لارین سسی باشلادی یاخینلاشماغا. بل لی احمد قالدی متل کی، نہ ائلہ سین. بورادا قالسین-بلکہ توتولدو؛ قاجسین – ہارایا قاجسین، ہارادا گیزلنسن؟ اطرافا گوز گزدریب باخدی کی، یانیندا بیر سبزوات دوکانی وار. ہرچی باداباد دئییب گیردی دوکانا. قاپینی چکیب اؤرتدو، اؤزو دہ تاختالارین آراسیندان باخماغا باشلادی. آز کئچدی، چوخ کئچدی، دستہ نین اوسو آچیلدی. سارچی لار کئچدی، گوزتچی لر کئچدی، سلالدار دا کئچن دن سونرا بل لی احمد باخدی کی، بودور، نیگار خانیم یئددی قلملہ اؤزونہ زینت وئریب قیرخ اینسبئل قیزین آراسیندا یوز ناز-قمزہ ایلہ ساللا ناسال لانا گلیر.

خوتکار قیزی دوکان-بازارا تاماشا ائلہ یہ-ئلہ یہ گلیب بل لی احمد گیزلن

دوکانین قاباغینا چاتدی، بیردن دایانندی. اوزونو قیزلار توتوب دندی:

– بو نئجہ اولان ایشدی؟ بوتون دوکانلار قالیب باش لی-باشینا. بؤیوک سررافلار قیزیل لارینی، ساواہیرات لارینی صاحب سیز قویوب گندیب لر. بازاردا بیر دنہ باغلی دوکان یوخدو. بو سبزوات دوکانی نین قاپی لاری نیہ اؤرتولو اولسون؟ یقین بورادا بیر سیرر وار. من گرک اورایا باخام.

بل لی احمدین اوریی گوپولتو ایلہ قیریلب دوشدو آیاغی نین آلتینا کی، ایندی خوتکار

قیزی گلیب اونو بورادا توتسا، اللہ بیلیر نہ اولاساق. سامات اونون حاقین دا نہ

فیکیرلشسک. یقین هامی دئیسک کی، ائلہ خوتکار قیزینا باخماق اوچون اؤزو قصداً

گیرب بورادا گیزلنیمیش. اما داہا ایش-ایشدن کئچیمیشدی. نیگار خانیم قباقداد،

قیرخ اینسبئل قیز دا دالدا باشلادی لار دوکانا طرف گلمہ یہ. بل لی احمد بیر

فیکیرلشدی کی، پشٹا ختانی دالینا گیرب گیزلنسن. اما بونو اؤز قئیرتینہ سیغیش دیرا

بیلمہ دی. دوکانین اورتاسیندا دیک دوروب گوزلمہ یہ باشلادی.

قىزلار دوكانىن قاپى لارىنى آچدىلار. نىگار خانىم ايچرىيە گىردى. باخدى كى، دوكانىن ايچىندە بىر ساوان يىنى يىتمە اوغلان دايانىب. نىگار خانىمىن قاشلارى چاتىلدى. بللى احمد ايشى بىلە گۇروب، كىرىمىشە باشىنى آشاغى سالدى. نىگار خانىم قىزلارا قىشقىردى كى:

- گۇرون بو آدم كىمدى. بورادا نە قايرىر.

قىزلار باياق بللى احمدى قارمالادىلار، دارتيب خوتكار قىزى نىن قاباغىنا كىتىردىلر. نىگار خانىم سوروشدو:

- دى گۇروم كىمىسن؟ بورادا نىلىيرىسن؟

بللى احمد دئدى:

- خانىم، واللە من قىرىق، نابىل بىر آدامام. هىچ سىمى سى بىر ساعت اولماز كى، بو شەره گلىمىش. ائلە بازاردا گىزىردىم، بىر دە گۇردوم كى، قاچىقاچ دوشدو. بىلىمدىم نە ائلىم. بىر يىر دە تانىمىردىم كى، گندىم. آخىردا قاچىب بورادا گىزلىدىم.

نىگار خانىم گۇردو كى، اوغلان دوغروندان دا قىرىق آداما اوخشايرى. اوزو دە، دئەسن، دلدوز آدم دئىل. بىر دفعە دە اولسون گۇزلىرىنى قالدىرىپ اونون اوزونە دىك باخمىر. ائلە باشىنى آشاغى سالىب دايانىب. آساق يىنە دە اونون نىجە آدم اولدوغونو يوخلاماق اوچون دئدى:

- سن يالان دئىرسىن. سن قىصدأ بورادا گىزلىنىسىن كى، يىزە باخسان. من بو ساعت سى سىلادىلار اوئەجە يم.

بللى احمد دئدى:

- خانىم، من سىلادىدان-زادىدان قورخان آدم دئىلم. مىن اولوم دە اولسا يالان دئىرم. مىن سىزە باخماق اوچون بورادا گىزلىنىمىشدىم. اما، دوغروسو، سىز كىچىن دە گۇزلىرىمى دە يوممامىشدىم. قاپى نىن دئىگىن دن باخىردىم. نىگار خانىم باخدى كى، بو دوغروندان دا ياخشى اوغلاندى. دئدى:

- گۇروم كى، سن دوز آدم اوخشايرىسان. ايندى كى دوغروسونو دئدىن، قورخما، سە بىر شى ائلمە يەجە يم. دى گۇروم كىمىسن، نچىسن، هارادان گلىب هاراي گندىسن؟

بللى احمد دئدى:

- خانىم، واللە، مىن كند آدامىيام. آدىما بللى احمد دئىرلر. اوزوم دە بو آياق چىلىنلە گندىرم.

نىگار خانىم چىلىنل آدىنى ائشى دندە فىكرە گتتى. قاش-قاباغى بىر آز دا چاتىلدى. سوروشدو كى:

- ياخشى، آى بللى احمد، دئىرلر او چىلىنلە كوراوغلو آدىندا بىر آدم وار. بىر دى گۇروم او نىجە آدمدى؟

بللى احمد هر شى چوخ تىز باشا دوشن آدم ايدى. باخدى كى، نىگار خانىمىن سۇزون دن ايشىق گلىر. او بىلىردى كى، چوخ قىزلار كوراوغلونون هسرتىنى چكىر. ايندى خوتكار

قىزى نىن بىلە كورۇغلونۇ سورۇشماغىن دان بل لى احمد باشا دوشدۇ كى، بو دا او دردى چىكىن لردن بىرى دىر. يوخسا خوتكار قىزى نىن كورۇغلۇ ايله نه ايشى اولايلىر؟ تتر اۋزونو دوزلدېب دئدى:

- خانى، واللە، كورۇغلونون نىچە آدام اولدۇغونۇ من هله دئيه بىلىمىم. چونكى اۋزوم هله اونو گۇرمىشىم. اما انشىتىدىگىمە گۇرە چوخ اىگىد، چوخ دا مرد آدام دىر.

نىگار خانىم سورۇشدۇ:

- ياخشى، ايندى كى سن كورۇغلونۇ تانىمىرسان، بس چىلىتىلە نيه گندىرسن؟ بل لى احمد دئدى:

- خانىم، باياق عرض ائلىدىم كى، مېن دنە اۋلۇم اولسا گىنە دە من يالان دئىمىم. اىستىرسىن مېنى آسدىر، اىستىرسىن كىس دىر. ايندى كى سن سورۇشدۇن، من دە دوزونۇ دئيه جە يم. من كورۇغلونون دىستە سىنە قوشولماغا گندىرىم. نىگار خانىم فېكرە گىتتى. آز فېكىرلىشىدى، چوخ فېكىرلىشىدى، آخىردا كاغىز گۇتۇروب بىر نامە يازدى، آغزىنى مۇھورلەيىپ بل لى احمدە وئردى، سونرا بىر آز دا ياخىنلاشىپ دئدى:

- ايندى كى، چىلىتىلە گندىرسن، بو نامىنى دە كورۇغلۇيا وئىرسن. دئىرسن كى، خوتكار قىزى نىگار خانىم وئردى.

سونرا اىيلىپ ياواشسادان اونون قولاغىنا دئدى:

- دئىرسن كى، نامىنى اوخوسون. اگر راضى اولسا اۋزو گىلىسن، راضى اولماسا ساوايىنى سىنىلە گۇندىرسىن.

بل لى احمد «باش اوست» دئىپ نامىنى سىيىنە قويدۇ. سونرا باشىنى قالدېرىپ دئدى:

- خانىم، كورۇغلۇ بلكە نامە نىن سىن دن اولماغىنا اينانمادى. دئىرلر او چوخ ناتاراز آدامدى. اۋزو دە كى، هله مېنى تانىمىر.

نىگار خانىم قولون دان بازوبندىنى آچىپ اونا وئردى. اوستەلىك بىر اوووس دا قىزىل وئردى كى، اۋزونه بىر آت آلىسن، پىادا گىتمە سىن. ائله كى، بل لى احمد بازوبندى دە، قىزىل لارى دا ياخشىسا گىزلىتىدى، نىگار خانىم دئدى:

- آنساق بو سىررى كورۇغلونون باشقا بىر آدام بىلسە، اۋزونو اۋلۇموش بىل! مېن سائىن اولسا بىرى عىلىم دن قورتارا بىلىمىز.

بل لى احمد دئدى:

- خانىم، باياق دئدىم كى، مېن اۋلۇم دن قورخان آدام دئىلىم. آنساق

آرخاين اول! مېن بىر ايشى بوينو ما گۇتورموگوم، گۇتوردوم، قورتاردى. مېن بل لى احمد دئىرلر. مېنىم قانىم سىللىر، سىررىم بللىمىز.

نىگار خانىم اورادان گىرى دۇنوب، قىرخ اينسىل قىزلا گىتمىكە اولسون، سەن كىم دن دئىم، بل لى احمد دن.

بل لى احمد اورادان بىر باش اۋزونو آت مئيدانىنا وئردى. تتر يهرلى، يوين لى

بیر آت آلیب میندی، آغامی الله ساخلا سین دئییب، چنلیئله یولا دوشدو. گئسنی
گوندوزه قاتدی، گوندوزو گئسه یه قاتدی، بیر نئچه گون دن سونرا گلیب چنلیئیلین
اتکک لرینه چاتدی.

هله اطرافا باخیب داغین یولونو آختاریردی، بیر ده باخدی کی، دؤرد بیر اطرافینی
دلی لر توتوب لار. دئدی:

– آیه، نه اطرافیمی هلقه-مرکه ائله ییب سیز؟ تاسیر دئییلیم باس آلا سینیز، پاشا
دئییلیم اؤس. من ده سیزین کیمی بیر آدامام. منه کوروغلونو گؤسترین، اونونلا ایشیم
وار.

دلی لردن بیر دئدی:

– سن قاباقسا سؤزونو بیزه دئ. اگر لازیم اولسا، بیز سنی اونون یانینا
آپارایق. بلکه ائله سنین ساواینی اؤزوموز وئرسیک.

بل لی احمد دئدی:

– اگر منیم ساوایمی سیز وئره بیلیدینیز، داها کوروغلونو سوروشمازیم
کی. من کوروغلونو گؤرمه لیم.

غرض، دلی لر دئدی، بل لی احمد دئدی، آخیردا گوردولر یوخ، بون دان هئچ بیر
سؤز آلماق مومکون دئییل، گوتوروب کوراوغلونون یانینا آپاردی لار. بل لی احمد
نیگار خانیمین نامه سینی کوراوغلویا وئردی. کوراوغلو نامنی آچدی، اوخویوب گوردو کی،
خوتکار قیزی یازیر:

باشینا دؤندوگوم آی قوچ کوراوغلو،

اگر ایگیدسنسه، گل آپار منی!

هسرتین دن یوخدو صبریم، قراریم.

اینسی دیر سراسر آهو زار منی.

چنلیئل اوستونده اسرمیش نرسن،

دوشمن قاباغیندا دایانان عرصن.

تامام دلی لره ایگید، سرکرسن.

آختارسان، تاپارسان دوز یلقار منی.

من خوتکار قیزیام، نیگار دیر آدیم.

شاه لارا، خان لارا محل قویما دیم،

بیر سنسن دونیادا منیم مورادیم،

ایسترم اؤزونه ائیله یار منی!

ائله کی، کوراوغلو نامنی اوخویوب احوالات دان حالی اولدو، دلی مئهری چاغیردی
کی:

– قیراتی بهرله، من ایستامبوللا گئده سی اولدوم.

دلی لر یثیریتردن دئدی لر: «کوراوغلو، دلی اولما. سنین ایستامبولدا نه ایشین

وار؟ بیلیمسنمی کی، پاشا لار سنین قانینا یثریکلییر. گئدرسن، توتولارسا».

کوراوغلو دئدی:

- يوخ، بونوما دئین گلیب، گئتمه لیم.

دلی لر دئدی لر: «اخیر دئ گۆرک، نه اولوب؟ نیه گئدیرسن؟».

کوراوغلو نیگارین نامه سینی اوخودو. دلی حسن نامه دن خبردار اولان دان

سونرا اوزونو دلی لره توتوب دئدی:

- بو نامه دن سونرا گئتممک اولماز. کوراوغلو کیمی اوغلانا ائله خوتکار قیزی

کیمی بیر بوتلا لایقادی. آنساق کوراوغلو، بو خترلی، قورخولو سفردی. سن گل، بو

سفره تک گئتمه. قوی بیز ده سنینه گئدک.

کوراوغلو بو یترده تئل لی سازی باغرینا باسیب دئدی:

- يوخ، دلی حسن!

ایگید گرک یار سئومه یه

اؤزو تک گئده، تک گئده...

موختنت قد دین ایمه یه

اؤزو تک گئده، تک گئده...

قنیمنه قیلینچ چالا،

اورینه تالان سالا،

دوشمن لر اوسته باش آلا،

اؤزو تک گئده، تک گئده...

دولا پولاد یاراغینا،

دوشه ایگید سوراغینا،

یوز تولکونون قاباغینا،

اؤزو تک گئده، تک گئت...

نیگارین شیرین دیل لر،

باغریما سانسپ میل لر؛

اوزاق-اوزاق منزیل لر،

اؤزو تک گئده، تک گئده...

کوراوغلو یام، هاشا-هاشا

گیرم خوتکارلا ساواشا؛

قیرات دؤشلمه یه پاشا،

اؤزو تک گئده، تک گئده...

کوراوغلو سازلا دندیگی کیمی سؤزله ده دئدی کی:

- دلی لریم، نیگار خانیمی گئیرمه یه اؤزوم تک گئده جه یم. سیز قالین،

چنلیبی لی قورو یون.

بونو دئییب، کوراوغلو قالخدی آیاغا. کوراوغلونون بو ایگیدلیگی، بو قورخمازلیغی

بل لی احمدین خوشونا گلدی. دئدی:

- کوراوغلو، من کی نیگار خانیمی ائله گۆرموشم، سنی ده بئله گۆرورم، او قیز

سن دن قئیری سینه هاییف دیر:

های وئر یارین سداسینا،

وار کوراوغلو، وار کوراوغلو!

گلیم اونون قاداسینا،

وار کوراوغلو، وار کوراوغلو!

تیرمه سالیب دیر باشینا،

بنزیر سنت قوشونا؛

چاتیب دیر اون بئش یاشینا،

وار کوراوغلو، وار کوراوغلو!

آدی نیگار، اؤزو پری،

وئرمن سنه بو خبری؛

گۆرن اونسوز گلمز گئری،

وار کوراوغلو، وار کوراوغلو!

احمد دئیر کئچمک اولماز،

هر بیر سویو ایچمک اولماز،

بیر باخماقلا سئچمک اولماز،

دورما، آمان، وار کوراوغلو!

بل لی احمد سۆزونو تامام ائله دی. کوراوغلو اوزونو دلی حسنه توتوب دئدی:

– من گندیرم. دلی لردن یاخشى موغایات اولارسان. بل لی احمدی ده من

گلینسه بورادا ساخ لارسان.

دلی حسن او ساعت «گۆز اوست» دئییب، بل لی احمدی قاراول خانایا گۆندردی،

اوستونه ده ایکی نفر قاراول قوی دوردو.

کوراوغلونون بئله بیر خاصیتی واردی. اونا هر کیم بیر خبر گتیرسه،

قاباقسا هامان آدامی توتوب ساخ لاردی. اؤزو گندیب ایشی یوخ لاردی. اگر خبر دوز

چیخدی، او آداما خلت وئریب، حؤرم ائلدی. یوخ، اگر یالان چیخدی، اورتادا هیلیمیله

اولدو، اوندان ایش قالاردی میسریقیلینجا.

کوراوغلو ائله دلی حسنه تاپشیریقلارینی تزه سه وئریب قورتارمیشدی کی، دلی

مئهر قیراتی گتیردی. کوراوغلوقیلینجینی قورشادی، ششپیرینی گۆتوردو، دلی لرله هالالهوممت

ائله ییب، ترلان کیمی قیراتین بئلینه سیچرادی، یولا دوشدو. ائله کی قیرات یوینی

بوش گۆردو، ائله بیل کی، بیر اوخ اولدو، یایدان اوزولدو. دلی لر آنساق چنلییلین گدیگین

ده اونون توزونو گۆردولر. قیرات ایلدیریمدان قاناد تاختیب یولو آغزینا آلدی، داغلار

آشدی، دره لر کئچدی، بیر هفته لیک یولو بیر گونده گلیب، بیر آخشام اوستو ایستامبول

چاتدی.

کوراوغلو ائله شهرین کناریندا بیر قاپینی دؤیدو. قاپیا قوجا بیر آرواد

گلدی. کوراوغلو آرواددان سوروشدو:

– آی آنا، قرییم، منی بو گئسه لییه قوناق ائلسنمی؟

آرواد دئدی:

- نيه ائلميرم؟ قوناق قونمايان ائوه اولوم قونسون. دوش گل!

كور اوغلو دوشدو. قيراتى تؤوله يه چكدى، اوزو ده ائوه گيريب بير طرفده اوتوردو. آرواد چورك گتيردى. كور اوغلو يئمك دن سونرا صحبت آچيب آروادىن كيم اولدوغونو سوروشدو. آرواد دئدى:

- آى بالا، آمان-زامان گوزومون آغى-قاراسى بيرجه اوغلو وار. خوتكار قيزى نىگار خانيمين نار باغيندا باغباندى.

كور اوغلو بو ايشى ياخشى فال حساب ائله ييب چوخ سئويندى. دئيه سن، ائله باسادان دوشن كيمى قيسمتين اوستونه دوشموشدو. اوردان-بوردان سوز-صحبت ساليب اؤيرندى كى، خوتكار اوزو بورادا يوخ دور. مككه زيارتينه گنديب. سونرا آرواددان سوروشدو كى: - آى آنا، بس اوغلو ايندى هاردادى؟ آرواد دئدى:

- خوتكار قيزى نىگار خانيم هر آيدا، اون بئشده بير قيرخ اينسبئل لى قيزلا نار باغينا گرمه يه چيخير. ايندى سابه يوخ، او بيرى گون و ده سى دير. باغا گرمه يه گللك. اودو كى، اوغلو باغى يور-يوندمه ساليير. كور اوغلو ايله آرواد چوخ صحبت ائله دى لر. اما نه قدر گوزله دى لرسه، آروادىن اوغلو گليب چيخمادى. آخيردا آرواد دئدى:

- بالا، اوغلان گللمه دى، يقين گئسنى باغدا قالاساق. قوى يئر سالييم سن يات. يول دان گللميسن، يورولموسان. كور اوغلو دئدى:

- نئينك. ساليير سان، سال.

آرواد باشلادى يئر سالماغا.

كور اوغلو باخدى كى، آرواد بونون يئرني ائوين يوخارى باشيندا، اوز يئرني قاپى نين آغزىندا ساليير. دئدى:

- سن ائله ائلمه، آنا، منيم يئرني قاپى نين آغزىندا سال.

آرواد گئتدى فيكره. اصلينده آرواد ائله كور اوغلو نون خوتكاردان، خوتكار

قيزين دان سوز-صحبت آچماغين دان، بير ده سير-سيفتين دن، يارق-ياساغين دان بير آز شككه دوشموشدو. ايندى ده بئله دئيمى اونو لاپ قورخويا سالدى. دئدى:

- يوخ، بالا! من قوجا آروادام. گئسه لر تئر-تئر باييرا-باساغا چيخيرام. كور اوغلو دئدى:

- هئچ عيبى يوخدو. سن ائله منى آياقلاييب دا كئچه بيلرسن. قورخما،

قايرغالاريم سينماز. اما بيردن، ايشدى، من چؤله-زادا چيخمالي اولسام، سن گر ك خورد-خشيل اولاسان.

آروادىن سوزو كسيلدى. چار-ناچار كور اوغلو نون يئرني قاپى نين آغزىندا سالدى.

كور اوغلو ائله يئرته گيرسك گئتدى يوخويا. خورولتو دونياني گؤتوردو. اما

آروادىن گوزونه يوخو گئتمه دى كى، گئتمه دى.

گئسه نين بير عالمينده كور اوغلو اوياندى. باخدى كى، آرواد اوياقدى. سوروشدو:

- آی آنا، نیه یاتمیرسان؟

آرواد دئدی:

- نه بیلیم، آی بالا، یوخوم قاجیب.

کور اوغلو سوروشدو:

- آی آرواد، بلکه من دن قورخورسان؟

آرواد دئدی:

- یوخ، آی بالا، قورخمورام. آنساق ائله بئله...

کور اوغلو گوردو یوخ، آرواد سؤزلو آداما اوخشاییر.

دئدی:

- آنا، سن اولاسان اوغلونون سانی، دوزونو دئی گوروم نیه یاتمیرسان؟

آروادین دار دونیادا عزیز-خلف بیرجه اوغلو واردی. اودو کی، بو آندین

اوستون دن کئچه بیلمه ییب مسئلنی آچدی:

- واللله، آی بالا... ائله بئله اوریمه داغداغا دوشوب کی، گوره سن سن

کیمن، هئچ بیزیم یئرلرین آدام لارینا اوخسامیرسان.

کور اوغلو سوروشدو:

- یاخشی، آی آنا، سنین فیکرینسه من کیم اولایلم؟

آرواد دئدی:

- آی بالا، باخیرام سنه... نه بیلیم، واللله... دئمه یه ده اوتانیرام... سن ائله

دئیه سن روستم پهلوانسان آخی.

کور اوغلو گولوب دئدی:

- یوخ، آنا، تاپا بیلمدین.

- اوندا یقین عرب ریحانسان.

کور اوغلو دئدی:

- یوخ، گئنه تاپا بیلمدین.

آرواد بیر آز فیکره گئدیب دئدی:

- اوندا گیزیروغلو مصطفی بی دئیلسن کی؟

- یوخ آنا، او دا دئیلیم.

آرواد بیر دوروخدو. سونرا قوناغینا باخدی:

- بالا، اوندا، واللله، آز قالیرام... آی بالا، بیردن سن -او کور اوغلو اولارسا

ها.

کور اوغلو گولوب دئدی:

- باخ، ایندی تاپمیسان.

آروادین سسی کسیلدی. کور اوغلو بیر-ایکی دفعه اونو سسله دی، گوردو یوخ، سس

یوخ دور. آخیردا دوروب آروادین یانینا گلدی، گوردو نه... بو گون اؤلوبسن، دونن.

آرواد تیر-تاپ دوشوب اوزون دن گئدیب. بیر آز سودان-زاددان تۆکوب اونو آییلتدی. آرواد

ائله، اوزونه گلکک، دوردو آیاغا کی، قاجسین، کور اوغلو اونون بیلین دن توتدو کی:

- آی آنا، هارا قاچیرسان؟ من آدامیئن-زاد دئیلم کی، نیه من دن

قورخورسان؟

آرواد دئدی:

- نیه سن دن قورخورام؟ من چوخ ایگید آروادام کی، سنین آدینی ائشی دنده

قورخودان باغیریم چاتلاماییب. سنین آدینی ائشی دنده پاشالار قورخویا دوشور.

پهلوانلار گیزلنمک اوچون سیچان دئشگی آختاریرلار. من بیر اؤزوم دن گنتمیشم،

چوخ گؤرورسن؟

کور اوغلو بیر آز گولوب، آروادا اورک-دیرک وئردی. سونرا تاپشیردی کی:

- باخ، آنا، بو سیرری گرک هئچ یئرده آسمایاسان. یوخسا کوپه گیریب یئددینسی

گؤیه چیخاسان، بالیق اولوب دریایا سوماسان، گننه ده علیم دن قورتارا بیلمزسن.

آرواد دئدی:

- خئیر، آرخیین اول! سیرر آچماق ندی؟ هئچ گؤر سن گندن دن ده بیر-ایکی آی

سونرا من یورغان-دؤشک دن دورا بیلجه یم کی، بیر سؤز ده دانیشام؟

کور اوغلو گؤردو یوخ، آرواد بوندان یامان قورخوب، دئدی:

- آی آنا، دئیسه سن، پاشالار، تاسیرلر منی بورادا چوخ پیس قلمه وئریبلر،

اونلار من دن قورخماغا حاق لی دیرلار. چونکی من کی وارام، اونلارین قاتی لیم.

اما دای سن نیه من دن قورخورسان؟

غرض، کور اوغلو آروادلا بیر خئیلک صحبت ائله دی، چنلیئل دن، دلی لردن

دانیشدی. پاشالارلا، خانلارلا نیه دوشمن اولدوغونو دئدی. دانیشدی، گولدو، آروادین

کنفینی آچدی. اوندان سونرا یئرینه گیریب تزه دن یاتدی.

اما آرواد یاتا بیلمه دی کی، یاتا بیلمه دی. فیکیر اونو یامان گؤتورموشدو.

آخیردا چاغیریب سوروشدو کی:

- آی بالا، بس آخیر هئچ بیر دئمدين، سن بورایا نیه گلمیسن؟

کور اوغلو دئدی:

- آنا، بیر قاباقسا دئ گؤروم، سیرر ساخلایا بیلیرسن، یا یوخ؟

آرواد دئدی:

- اولو بودو، ساخ لارام، نیه ساخلامیرام؟ ایکی نسی سینه قالان یئرده، من

کیمله بوستان اکدیگیمی یاخشی باشا دوشورم. قورخما دئ!

کور اوغلو دئدی:

- آنا، دوغروسو بودو کی، خوتکارین قیزی نیگار منه نامه یازیب کی، گلم

اونو آپارام. من ده اونون اوچون گلمیشم.

آرواد دئدی:

- دوغرودان دا نیگار خانیم ائله سنه یاراشان ساندی. الله موبارک ائله سین!

اما آی بالا، اونو سن نئجه آپاراساقسان؟

کور اوغلو دئدی:

- بو ایشده گرک سنین اوغلون منه کؤمک ائله یه.

آرواد سۆينسك دئدى:

- او منيم اوغلو مون على نين ايچينده. نيه ائلمير؟ سنه ده كۆمك ائلمه ييب
كىمه ائليسك؟ اينشاللا سابه كئچر، او بيرى سى گون نار باغين دان بير باش.
غرض، گئسنى ياتدى لار. سحر اولدو. كوراوغلو دوروب آتى يئمله دى، سولادى،
راحتلادى، آروادا پول وئردى كى، شى - شوى آليب يئمك حاضرلاسين، هم ده گئديب
اوغلونو چاغيرسين.

كوراوغلو ائودن چيخيب بيرباش گلدى بير اوستانين يانينا. بير اوووس قيزيل وئريب،
خوتكارين آدينا بير مۇهور قاير تديردى، قويدو سيينه.
اورادان چيخيب، بير دعا يازانين يانينا گئتدى. دعا يازان چئشمينى بورنونون
اوسونا تاخيب، ايلشيب بير سسى نين اوستونده موشتري گؤزليردى. كوراوغلو اونون يانينا
گليب دئدى:

- افنديم، منيم بير قوجا نئم وار. بودو، بير نئچه آيدى كى، اؤلوم
يورغان-دؤشيينده دى. هر نه ائلييريكسه ساغالدير. ايندى منه سنى دئيبلر. دئيبلر
كى، سن چوخ ياخشى دعا يازيرسان. گئدك، منيم نئم بير دعا ياز!
افندى سلد آياغا قالخدى. قلم-داواتينى گؤتوروب، بير علينده ايمانى، بير
علينده تومانى دوشدو كوراوغلونون يانينا. گلهگل گليب يئتيشدى لر آروادين
هيتينه. افندى باخدى كى، هيتده دوغرودان دا بير قوجا آرواد وار، اما يامان
الده-آياقدادى. خورك-زاد هازيرلاير. كوراوغلودان سوروشدو كى:
- اوغلان، بس سن دئييردين كى، نئم ناخوشدو، نئم هيتده گزير كى؟
كوراوغلو افندى نين لاپ يانينا گليب دئدى:

- افندى، اگر سانينا هيئين گليرسه چيخارت كاغيذ-قلمينى، خوتكارين
ديلين دن قيزى نيگار خانىما بير نامه ياز!

دعا يازان بير ايرى-ايرى كوراوغلونون اوزونه باخيب دئدى:

- من هارا، خوتكار هارا، سن نه دانيشيرسان؟

كوراوغلو علينى آتيب ياپيشدى اونون ييلين دن، دئدى:

- افندى، منى ناهاق قانا سالما! چيخارت كاغيذ قلمى، ياز!

دعا يازان دئدى:

- سانيم، من خوتكارين ديلين دن قيزينا نه يازيم؟ منيم ايشيم دئييل.

كوراوغلو دئدى:

- نه يازاساغينى من دئيه جه يم. سن كاغيذ-قلمينى چيخارت!

دعا يازان باخدى كى، بوخ، بونون علين دن قورتارماق مومكون اولما ياساق.

اللى اسه-اسه بير پارچا كاغيذ چيخارتدى.

كوراوغلو باشلادى دئمه يه:

- خوتكارين ديلين دن قيزى نيگارا ياز كى، «بو نامنى سنه وئرن آدم منيم

چوووشوم دور. منيم باريگاهيمدا منه اولان حؤرمت گر ك اونا دا اول!».

افندى آلت دان-آلت دان كوراوغلوي باخا-باخا نامنى يازيب قورتاردى. تنز

ایسته‌دی کی، آغزینی-باغلا سین، کور اوغلو دئدی:

- باغلاما، وئر گوروم نه یازمیسان.

افندی نین رنگی قاچدی. باشلادی ککه لمه‌یه، دئدی:

- یوخ، هله قورتارما می‌شام. سهو ائلمیشم، تزه دن یازاسا غام.

کور اوغلو، اوخویوب گوردو کی، افندی یازیب: «نیگار خانیم، بو آدم قول‌دور دور.

اورایا چاتساق توتوب آس دیرارسان!».

کور اوغلو بیر ایری-ایری اونا باخیب دئدی:

- سن ائله بیلمه کی، من ساوادسیزام. من دئدیم سن یازاسان کی، سیزین

دیلینیزده اولسون. آل، دوزلت!

افندی قورخوسون دان کاغیدی سیریب، تزه دن نامنی یازیب کور اوغلو یا وئردی.

کور اوغلو باخدی کی، ایندی دوز یازیب. قاییرتدیردیغی خوتکار مؤهرونو ده نامه‌یه ووروب

سیینه قویدو. سونرا دئدی:

- افندی، من سنی بیر یاخشی آدم بیلیمیشدیم. سنه یاخشی حورمت

ائلیسکدیم. اما سن منی آیری شییه وادار ائلدین. من ایندی سنی بورادان

بوراخا بیلرم. گندیب انگل چیخاردارسان. سنی اؤلدورمک ده ایستیرم. یازیغیم

گلیر. منیم بورادا ایکی گونلوک ایشیم وار. بو ایکی گون سن بورادا قالمالیشان. اگر

سس سیز-سمیر سیز قالدین، گئندنه سنه ایکی نسی دفعه یازدیغین نامه‌یه گوره زحمت

حاقی وئره‌جه یم، یوخ، راحت اوتورمادین، اوندا بیرینسی دفعه یازدیغین نامه‌یه لایق

زحمت حاقی آلاساقسان.

بونو دئییب، کور اوغلو دوایازانی قیراتین یانینا سالدی، قاپی دا باغلا ییب

آچارینی سیینه قویدو. اورادان بازارا گلیب، بیر دست چووش پالتاری آلدی. گئینیپ،

علینه ده بیر تسنه آلیب، خوتکارین باریگاهینا طرف یولا دوشدو. قاپیچی لار اونون

علینده خوتکارین مؤهورلو نامه‌سینی گورسک، ایکیقات اولوب تورپاغا دوشدولر. قاپی لار

تایاتای آچیلدی. کور اوغلو ائله قاپی دان باشلادی قیشقیرماغا کی:

- هانی نیگار؟... منیم قاباغیما چیخسایدی آق لارینا سویوق دیردی؟

بوتون باریگاه اهلی قورخودان باشلادی لار زاغ-زاغ اسمه‌یه. کور اوغلو قیرخ

قاپی دان کنچیب، نیگار خانیمین اوتاغی اولان باغا گیردی.

نیگار خانیم قیرخ اینسبئل لی قیزلا پنسره‌نین قاباغیندا اوتوروب، باغا

تاماشا ائلیردی. کور اوغلو چووش پالتاریندا گورسک، قیزلاردان بیرینی گؤندردی کی،

گئتسین گورسون کیمدی، متلبی ندی؟

قارواش کور اوغلو نون یانینا گلدی.

کور اوغلو قیزی گورسک قیشقیردی کی:

- هانی نیگار؟ نیه منیم قاباغیما چیخمیر؟ بیلیم کی، من خوتکارین

یانین دان گلیرم؟

قارواش اونو بیر اوتاغا آپاریب، اوزو قاچدی نیگارا خبر وئردی. ائله کی نیگار

قیرخ اینسبئل قیزلا اونون یانینا گلدی، کور اوغلو باخدیق کی، بل لی احمدین دئدی ک لری

دوغرو ایمیش. نیگار دوغرو دان دا ائله کور اوغلو یا لایق نیگاردی. ایشاره ائله دی کی، قیزلار چیخسین، سنه دئیله سی گیزلی سۆزوم وار. قیزلار هامی سی چیخدی. ائله کی تک قالدی لار، کور اوغلو ابانی، اممامنی چیحاردیب بیر طرفه توللادی. نیگار باخدی کی، اممامه لی چووش دؤندو اولدو بیر ایگید اوغلان. کور اوغلو ایکی علینی دؤشونه قویوب، نیگار خانیم سلام وئردی. نیگار سلامی آلمادی. کور اوغلو بیر ده سلام وئردی. نیگار یننه ده سلامی آلمایب ایسته دی گئری دؤنسون. آلدی کور اوغلو گۆرک نه دئدی:

سلام وئردیم، سلام آلماز،

گۆروم کس سین سلام سنی.

آخساسیز، پول سوز آشیغام،

پولوم یوخ دور، آلام سنی.

گول لو باغ لاردا گزر سن،

ساهیل لار باغ رین ازرسن،

یوخا کاغیذا بنزر سن،

توتماز قلم، یازام سنی.

خزینم یوخ، آغزین آچام،

دؤولتیم یوخ، تۆکم، ساچام،

الاس بودو آلام، قاچام،

چنلینله سلام سنی.

هانسی داغ لارین قاریسان؟

هانسی باغ لارین باریسان؟

نیگار، کور اوغلو یاریسان،

بیل سین کول لی-عالم سنی.

نیگار خانیم باخدی کی، بو آدام آشیق ایمیش، اؤزو ده دئییه سن فیکری باشقادی.

عشق دن، مهببت دن دانی شیر. اوسادان بیر قهقهه چکیب گول دو. دئدی:

- سن بیر آشیق، من بیر خوتکار قیزی. سنینله منیم نه سؤودام؟ سنین او

وارین، کارین هاردایدی کی، منی آلاسان.

نیگار خانیمین ساوا بیندا آلدی کور اوغلو دئدی:

اوسا-اوسا داغ لار باشی،

چن لی ده اولور، چن سیز ده اولور.

سهد ائله بیر ایشده تاپیل،

سن لی ده اولور، سن سیز ده اولور.

آغ اوزده بوسه تک گرک،

ارن لر ایساتک گرک،

گۆزل لر نیساتک گرک،

تئل لی ده اولور، تئل سیز ده اولور.

کور اوغلو نون آتی گرک،

دمير، پولاد قاتی گرک،

بیر ایگیدین ذاتی گرک،

پول لو دا اولور، پول سوز دا اولور.

نیگار خانیم گوردو کی، بو چوخ کوراولو، کوراولو دئیر. باخدی کی، بل لی

احمدله گؤندر دیگی بازوبند ده اونون سازی نین قولون دان آسیلیب. یقین ائله دی کی، بو

کوراولو دو. آلا گؤز لرینی دولان دیریب، بیر موشتی گؤزویله اونا باخدی. دئیر لر کی،

مهبت گوزده اولار. ائله کی، گؤز لر بیر-بیرینه ساتاشدی، اورک لر باشلادی

دؤیونمه یه.

کوراولو یاخین گلیب اونون قولون دان توتدو. نیگار دئدی:

- فیکرین ندی؟

کوراولو دئدی:

- چنلیئل دن بورایا سنی آپارماغا گلیمشم. دای فیکریم نه اولاساق.

نیگار دئدی:

- سن منی بو قدر قوشونون ایچین دن نجه چیخارا بیلرسن؟ ائله دئیکچیخارتدین،

هارایا آپاراساقسان.

کوراولو دئدی:

آلا گؤز لو نیگار، سنی

من چنلیئله آپاررام.

آلیب قیراتین ترکینه،

دؤنرم یئله، آپاررام.

مایلم گؤزو قاشینا،

دوشرم تر ساواشینا،

دوروب دولاننام باشینا،

توتارام دیله، آپاررام.

تولک، ترلان قورخماز ساردان،

کؤنول آیریلماز نیگاردان،

سنی زور ایله خوتکاردان

آلارام، ائله آپاررام.

سایمارام خوتکاری، خانی،

قوشونا وئرمم آمانی،

میدان ایچینده آل قانی

دؤندررم سئله، آپاررام،

کوراولو گلسه داماغ،

زربه دؤزمز سلطان، آغا،

قیراتی قالدیررام داغا،

چارداق لی بئله آپاررام.

نىگار دئدى:

-ايگىدلىگىن دىن دم وورما. زورلا ايش اولماز. ياخشى سى بودور كى، سامات
شوبه لنمىش بو ابا-قېانى گىيىب بورادان چىخ گىت. بو گون كىچىر، ساباه من
نار باغينا گىزمه يە چىخاساغام. قاچىردا بىلسن منى اورادان گۇتوروب قاچىرداسان.
كوراولغولۇ باخدى كى، نىگار عقل لى سۇز دىيىر. اورادان چىخىپ بىرباش آروادىن ائوينە
گلدى. باخدى كى، آروادىن اولغولۇ دا گلىب، اونو گۇزلىير. خوش، بىش، اون بىش، ايلشدى لر.
اولغلان اوزونو كوراولغولۇيا توتوب، نە متلە گلدىگىنى سوروشدو.
كوراولغولۇ نىگارى گۇردن دن سونرا ائلە حالدا دىيىلدى كى، سوالا دىللە ساواب وئرسىن.
اودو كى، آلدى سىزى، گۇرك نە دئدى:

ساوان اولغلان، اۇلكە نىزە اوز توتوب،
بىر قىز سوراغىنا گلدىم، ها گلدىم.
اوسمان گۇزەلى نىن دوشدوم عشقىنە،
آچىق قاباغىنا گلدىم، ها گلدىم.
قىراتى چاپدىرىپ يول لاردا يوردوم،
دوشمن قاباغىندا مردانه دوردوم.
اۇز آدىم رۇوشندى، چىلىش يوردوم،
لاچىن اويلاغىنا گلدىم، ها گلدىم.
اسكىك اولماز كوراولغولۇن قووغاسى،
دوشر پاشالارلا سىنگى، داواسى،
اىستامبول شەرىندە خوتكار بالاسى
نىگار سوراغىنا گلدىم، ها گلدىم.
اولغلان دئدى:

-آى ايگىد، سى بىر تىك اولغلانسان، عثمانلى قوشونونون ايچىن دن نىگارى نىجە
چىخارىپ آپاراساقسان؟
كوراولغولۇ دئدى:

-سى منى باغا بوراخ، نىجە آپارماغىملا ايشىن اولماسىن.
اول اولغلان بىر آز چكىندى. بويون اولماق اىستەمدى. ائلە كى بىر طرف دن آناسى،
بىر طرف دن دە كوراولغولۇ اونو دىلە توتدولار، آخىردا راضى لاشدى.
گىسىنى ياتدى لار. سحر كوراولغولۇ يىرىن دن دوردو. قىراتى يىملەدى، سواردى، اۇزو
دە يىتدى، ايچدى، ائلە كى هر شى حاضىر اولدو، دوايازانى تۇولە دن چىخارىپ دئدى:
-افندى، سى دونن منە پىس لىك ائلمىك اىستىدىن. اما من سىنە ياخشى لىق
ائەلە يە جە يم. گۇرورم، قوجا كىشىسن. بىل و آگاه اول، من كوراولغولۇيام!
بونو دىئىندە دوايازانىن رنگى آغاردى. باشلادى اسمە سە توتوموش آدام لار
كىمى تىترە يە. كوراولغولۇ دئدى:

-ياخشى، اسمە! آل بو قىزىل لارى، آپار خرسە! اما ائشىدىم، بىلم كى، بو سىرى
بىر آداما دىمىسن، اوندا وى حالىنا. ايندى گىت!

دوايازان قيزيل لارى سيبينه قويوب، دالينا باخا-باخا قاپى دان چيخدى. كوراوغلو اونو يولا سالان دان سونرا قيراتى ميندى، اوغلانلا بيرليكه نار باغينا گلدى لر. آتى بير طرفه باغلادى، اؤزو ده بير نار كولونون ديبينده ايلشيب، نىگار خانيمين يولونو گوزلمه يه باشلادى. آز كئچدى، چوخ كئچدى، كوراوغلو بير ده گوردو كى، بودو، نىگار خانيم قيرخ اينسبتل قيزلا گلير.

كوراوغلو تتر يايينيب، اؤزونو نار كولونون دالينا وئردى. قيزلار گليب كئچدى لر. هئچ بيرى كوروغلو نو گورمه دى. بير آز گزيب دولانان دان سونرا نىگار يورولدو غونو بهانه ائله ييب ايلشدى. قيزلارين دا هره سيني بير طرفه ايشه گوندريب، باغى خلوت ائله دى. كوراوغلو پوسقودان چيخيب نىگار ين يانينا گلدى. سلام وئريب دئدى:

- نىگار خانيم، من حاضر.

نىگار سوروشدو:

- ياخشى، سن منى ايندى نه ايله چنليئله آپاراساقسان؟ آنامين دريا كيمي قوشونون دان قورخمورسانمى؟ بير قيلينج ايله، بير آت ايله بو قدر قوشونا نه ائلمك اولار؟

كوراوغلو دئدى:

- نىگار خانيم، قورخما، قيراتين اوستونه مينن دن سونرا بيزه هئچ بير زاوال يوخدو.

نىگار خانيم سوروشدو:

- بو قدر قيرات، قيرات كى دئيرسن، آخير او نجه آتدى كى، بيزيم ايكيميزى بو قوشونون ايچين دن چيخارديب آپارا؟

آلدى كوراوغلو دئدى:

اوسا داغ باشيندا يئل كيمي اثر،
دار گونومده منه اورك قيراتيم.
بير آيلىق متزى لى بير گونده كسر،
كؤهلن بسلميشم، گر ك قيراتيم.
يوللارين توزونو گؤيه قالديرار،
موختنت اوستونو بيردن آلديرار
مئيدانين ايچينده دوشمن سالديرار،
اولار بيه سينه ديرك قيراتيم.
قوچ كوراوغلو قونار اولسا يهره
ياغى دوشمن لرى سالار قهره
آخورد اآرپاسين قويماز سحره،
دارا دوششم، منه كؤمك قيراتيم.
نىگار دئدى:

- ايندى كى بو قدرت ريفلييرسن، گندك بير گورك او نجه آتدى؟

كوراوغلو نىگارى قيراتين يانينا گتيردى. نىگار باخدى كى، آت دوغرو دان دا ياخشى

آتدی. کوراولغو یوینی آغاس دان آچیب، ترلان کیمی قیراتین بئلینه سیچرادی. نیگار ائله بیرجه بونو گۆردو. کوراولغو سلد ساغ علینی آتیب نیگاری دیک قالدیردی، آتین درکینه باسدی. آت ایکی دال آیق لاری اوسته قالخیب، باغین هاسارینا طرف یۆنلیدی. نیگار دئدی: - بیر دایان گۆرک! فیکیرلشک، مسلهتلشک.

کوراولغو بایاق آتی هاساردان سیچراییب چنلیئله طرف اوز قویدو. کوراولغو، نیگار دا ترکینده قیراتی سوزدوروب گنتمکده اولسون، سنه کیمدن دئسیم، نیگار خانیمین قارداشین دان. ایستامبول خوتکاری نین بورسو سلطان آدیندا بیر اوغلو وار ایدی. ائله کی، خبر چیخدی، سس-کوی دوشدو، کی، نیگاری گۆتوروب قاچدی لار. بورسو سلطان آتا مینیپ قوشونا های ووردو. قوشون آتلانانا قدر بورسو سلطان اؤزو آتا بیر-ایکی قامچی چکیب یولا دوزلیدی.

قیرات یئل دن قاناد تاخیب اوچوردو. گلهاگل، گلیب بیر چمنزاری چیخدی لار. بیر طرف دن کوراولغو گئسنی یاتمامیشدی، یامان یوخوسوزدو، بیر طرف دن ده نیگاری بئله خلوت اوغورلایب آپارماق اونا آغیر گلیردی. اودور کی، دوشوب آتی اوتلاماغا بوراخدی. نیگاری دا گۆتوروب اوراداکی بولاغین باشینا گلدی. نیگار نه قدر ائله دی کی، «گل گندک. قوشون گلیب بیزه چاتار. سنی اؤلدوررلر، منی ده گئری قایتارارلار».

کوراولغو دئدی: - قورخما، بیزیم دالیمیز سا هئچ کس گله بیلمز. نیگار گۆردو کی، یوخ، بو، دئدیگین دن دؤنن آدام دئیل. گنتمیسک کی، گنتمیسک. آخیردا راز یلاشیب اوتوردو. کوراولغو آتی یانچیدار ائله ییب، گۆی چمنه بوراخدی، سونرا نیگار خانیم دئدی:

- نیگار خانیم، من بیر آز یاتیم، سنین-گۆزون آتدا اولسون. ائله کی، گۆردون اوتدان آغزینی چکیب، آیق لارینی یئره دؤیوب ناراحات لیق ائلییر، بیل کی، دوشمن گلیر. اوندا منی تئز اویادارسان.

کوراولغو بونو دئیب، باشینی آلاگۆز نیگارین دیزی نین اوسته قویوب یوخولادی. آرادان بیر آز کئچمیشدی، نیگار بیر ده باخدی کی، قیرات بیر حرکتده دی، بیر حرکتده دی کی، گل گۆره سن. آیق لارینی یئره دؤیوب کیشینیر. نیگار تئز کوروغلونو اویادیب دئدی:

- دور گۆر آت نیه ائله ائلییر؟ کوراولغو دئدی:

- قورخما بیر شئی یوخدو. دوشمن گلیر. بیر ده باخدی لار کی، بودو اوزاق دان بیر آتلی ائله گلیر، ائله گلیر، ایلدیریم کیمی. نیگار اونو گۆرسک تانیدی. گۆردو کی، بورسو سلطانندی، دئدی: - قارداشیم گلیر.

کوراولغو دئدی: - قوی گل سین، گۆرک نه دئیر.

قالخېب سلد آتى ميندى، نىگارى دا تركينه آلب گۆزلمه يه باشلادى.
بورسو سلطان گليب چاتدى. نىگارى كوراوغلونون تركينده گۆرسك دئدى:
- قىزى وئر، قول دور!

كوراوغلو دئدى:
- خوتكار اوغلو، هير سلنمه! باسنى آپارماق ايستىرسن، گل آپار، داي سۇيوش
نيه سۇيوسن؟ ايندى بير ايشدى اولدو.
بورسو سلطان بو سۇزو اوندان ائشيدىب، بير آز دا سرعتلندى. غضبله دئدى:
- نئجه كىي نى بير ايشدى اولوب؟! من اونو سنىن باشىلا بير يترده
آپاراساغام.

كوراوغلو گوله-گوله دئدى:
- چوخ گۆزل! من ده راضىيام. آنساق خوتكار اوغلو، دئيه سن تلسميسن،
يهرين قايشىنى ياخشى بركىتميسن. اونو دوزلت، سونرا داوا ائليك، بيردن
يىخى لارسان، ائلسن، نىگار خانيمين اورىي سىخى لار.
بورسو سلطان ايلدى كى، يهرين قايشىنا باخسين. كوراوغلو فورست وئرمه ييب،
تئز اونون پئيسرين دن يايىشدى. بورسو سلطان نه قدر اللشديسه بوينونو اونون
علين دن قورتارا بيلمهدى. كوراوغلو دئدى:
- خوتكار اوغلو، ايسته سم بو ساعت سنى يتره ووروب پارچا-پارچا ائلم. اما
باخ، هئچ بير شىي ائلميرم، بوراخيرام كى، چىخىب گنده سن.
بورسو سلطان اونون علين دن قورتارساق آتى نين باشين چئويردى، قفلتن دۇنوب
اونا هوجوم ائله دى. كوراوغلو تئز آتى ساغا سىچراتدى. بورسو سلطان دۇنوب علين دكى
نيزنى كوراوغلويآ دى. كوراوغلو نيزنى گۆيده توتوب، اونون علين دن آلدى، اؤزونو ده
آتين اوستون دن ديك قالدېرىب يتره آتدى.
نىگار ايشى بئله گۆرنده دئدى:

- كوراوغلو، گۆرورم هير سلنميسن، حاقين دا وار. اما گر ك اونو منه
باغىشلا ياسان. او منيم بيرجه قارداشيمدى.

كوراوغلو بورسو سلطانى يتردن قالدېردى. اوزونو نىگار توتوب دئدى:
آچىليدى سىن گولو،
دۇنوبدو خن دانا، نىگار!
شيرنن تولكونون نه ايشى،
گيريدى ميدانا، نىگار!
ل ننت نامردىن بۇركونه،
دوشر اؤزو اؤز اركينه،
چكرم قيرات تركينه،
آپاررام بير يانا، نىگار!
موخنت دن داد ائلديم،
دوست-آشنانى ياد ائلديم،

نېچە قول آزاد ائلدىم،
قصد ائتمىدىم سانا، نىگار!
گلمىشىم بو يىردە قلام،
دوشمن لىرەقلىنىچ چلام،
سنى چىلىنىلە سلام،
بىل مردى-مردانا، نىگار!
كور اوغلو يام بىل بو كىندە،
مىسرىقلىنىچى چكىندە،
باش لارى يىرە تۇ كىندە،
سوسا يارام قانا، نىگار

سونرا كور اوغلو بوسو سىلطاننى بوراخىب دئدى:

- گىت، سنى نىگار باغىشلا يىرام. اما باخ، دئىيرم، بىر دە قاباغىما
چىخسان اۇلدورە جە يم.

بونو دئىيب كور اوغلو تىرەدن قىراتى مىندى. نىگار دا تىرىندە يولا دوشدو.
بوسو سىلطان اوتاندىغىن دان نە گىرى دۇنە بىلدى، ندە كى، تىك قاباغى گىندە
بىلدى. بىر يىردە دالدىلانىب او قدر گۆزلەدى كى، قوشون گىلىپ چاتدى. تىرەدن اونلارى دا
گۆتوروب كور اوغلو نون دالىنا دوشدو. كور اوغلو بىر دە دۇنوب باخدى كى، اوزاق دان
قوشون گىلىر. قىراتىن باشىنى دۇندىرىپ داياندى، گۆزلىمە يە باشلادى. نىگار گۆردو
كور اوغلو داوا ائلمىك فىكرىندەدى، دئدى:

- كور اوغلو، گىرك مىنى گۆتوروب قاچما يىدىن، ايندى كى آپارىرسان، دايانما،
سور، گىندك! آتامىن قوشونو چوخدو، سىن تىكسىن. اونلارلا باسارمازسان، داوا ائلمە!
كور اوغلو دئدى:

- مىن سنى چىلىنىلە بو سور آپارا بىلمىرم. سونرا دئىرلىر كى، كور اوغلو
گىندىب خوتكارىن قىزىنى اوغورلايىپ گىتىرىپ. مىن گىرك داوا ائلمىم.
بو سۆزدە قوشون گىلىپ چاتدى. كور اوغلو، نىگار خانىم دا تىرىندە، مىسرىقلىنىچى
چكىپ، اوزونو خوتكار قوشونونا ووردو.

بونلار بورادا داوا ائلمىكدە اولسونلار، سىنە چىلىنىلە دىلى لىردىن خبر
وئرىم.

دىلى حسن چوخ گۆزلەدى، گۆردو كور اوغلو گىلمەدى. دىلى لىرى يىغىپ دئدى:
- كور اوغلو گىلىپ چىخمادى. بىردىن الە كىچىر، توتولار، باش سىز قالارىق. دالىنسا
گىتمىك لازىمدى.

دىلى لىرىن يارى سىنى دىلى مئىترە چىلىنىلە قويدو، قالان دىلى لىرى گۆتوروب
كور اوغلو نون دالىنسا يولا دوشدو. گىلهاگل، گىلىپ او واخىت يىتىشىدى لىرى كى، كور اوغلو تىك
ساغا-سولا قىلىنىچ ووردو. دىلى لىرىن رە چكىپ اوزلىرىنى قوشونا ووردولار. داوا
قىزىشىدى. دىلىم بوسو سولتانىن قوشونونو آرايى آلدى لار. كور اوغلو اطرافى گۆز
گىزدىردى. دىلى لىرە باخدى. كۆنلو آچىلدى، اورىي آتلاندى. آلدى گۆرك نىگار خانىما نە

دئدی:

باخ ایندی تئل لی نیگاریم،
گلدی دلی لریم، گلدی...
خوتکار قیزی، گۆزل یاریم،
گلدی دلی لریم، گلدی...
دوشمنهقیلینج چکمه یه،
باش لاری بیچیب تۆکمه یه،
پاشالار قددی بوکمه یه،
گلدی دلی لریم، گلدی...
قوربانام مردین آدینا،
دوستونو سالار یادینا،
بوگون سرکر ایمدادینا
گلدی دلی لریم، گلدی...
الده ششپیری، قالدخانی.
یاغیا وئرمز آمانی،
اۆلدورمه یه بی، پاشانی،
گلدی دلی لریم، گلدی...
ایگیدین کسمز قووغاسی،
همیشه اولار داواسی،
کوراوغلونون قوچ آرخاسی
گلدی دلی لریم، گلدی...

کوراوغلونون ره سینه دلی لر داهادا قیزیشدی لار. کوراوغلو بیر یان دان، دلی لر
او بیر یان دان خوتکارین قوشونونو ائله حالا سالدی لار کی، قیریلان قیریلدی، قیریلمايان دا
قاچیب داغیلدی.

کوراوغلو ترکینده نیگار خانیم، باشیندا دلی لر چنلیئله طرف یوللاندی.
اوزاق یول لاری کئچیب، داغلاری، یاماس لاری آشیب گلدی لر، چنلیئله چاتدی لار.
نیگار خانیم گوردو کی، چاتدیق لاری یئر اوسا داغلارین باشی، گوللو، چیچک لی بیر
اویلاق دیر. دئدی:

- کوراوغلو، چنلیئل بودومو؟

نیگار خانیمین ساوايندا آلدی قوچ کوراوغلو گۆرک نه دئدی:

چیسکین لی داغلارین باشی،
نیگار، چنلیئل بودو، بو!
ایگیدلر آچان ساواشی،
نیگار، چنلیئل بودو، بو!
چکیب بزیرگان سويدوغوم،
قفله لری بوش قويدوغوم،

پاشالار گۆزو اويدوغوم،
نيگار، چنليئل بودو، بو!
اوست يعني داغ، تپه، دره،
موخنتلر دوشر گيره،
مرد ايگيده اولان بره،
نيگار، چنليئل بودو، بو!
خوتكارلار باتا بيلمه ين،
سومردلر توتا بيلمه ين،
كۆكسونه ياتايلا بيلمه ين،
نيگار، چنليئل بودو، بو!
اوسالاردان اوسا داغي،
هرگيز گله بيلمز ياغي،
كور اوغلو تكت ار اوياغي،
نيگار، چنليئل بودو، بو!

چنليئله هاي دوشدو. دلي لر هامى سى آت مينيب، سلاح گۆتوروب قاباغا
چيخدى لار. آت چاپان، اوخ آتان، قيلينج اوينادان، ششپر هرله ين... چنليئلين اتك لرى
سيدير مئيدانينا دؤندو. نيكار خانيمي آتدان دوشوروب كساويه مينديردي لر.
چنليئله چيخارتدي لار.

شن ليك باشلاندى. چالان لار، اوينايان لار، اوخويان لار بير-بيرينه قاريشدى. كور اوغلو
ايله نيكارى مس لى سين باشينا كئچيرتدي لر. سوفره آچيلدى. دلي لر كئفه باشلادى.
هامى نين كئفى ساز، هامى نين اوزو، گۆزو گولوردو. اما هئچ بيرى نين كئفى بل لى
احمد ين كئفينه چاتمازدى. او اؤزونو لاپ يئددى نسي گؤيده بيليردى. خلت خلت
اوستون دن ياغيردى. هره اؤز قوه سينه گؤره اونا بير سور خلت وئيردى. نيكار
كور اوغلودان سوروشدو:

- آي كور اوغلو، بس سن نيه بل لى احمده هئچ بير خلت وئيرمير سن؟
كور اوغلو دئدى:

- منيم هله ليك خلتيم اودو كي، اونا آزاد ائله ييب دلي لييه گۆتورموشم. ائله كي
اؤزونو گؤستردى، چنليئل دلي سى اولماغا لاييق اولدوغونو ثبوت ائله دى، من دن خلتى
اوندا گؤرسك. من خلتى آنساق ايگيده وئيرم.
بل لى احمد دئدى:

- كور اوغلو، من بورايا قورخودان، اوركودن يا دا كي، آسليق دان گلتميشم.
من ايگيد اولماسايديم آديما بل لى احمد دئمزدى لر. اينشاللا گون گلر، سن دن
ده اؤز خلتيمي آلام.

هامى اونون بو سؤزونه اهسن دئدى. مسليس تزه دن باشلاندى. كور اوغلو بير
نيكارا باخدى، بير دلي لره باخدى، اورىي تئلندى. اوچ تئل لى سازى دؤشونه باسيب دئدى:
ايستامبول دان بوتا آليب گلتميشم،

ایستامبولدا آرزومانیم قالمادی.
 چنلیئل او یلاغیم، قیرات دایاغیم،
 آت مینمکده آرزومانیم قالمادی.
 قیراتی چکمه سم داغلار سؤکولمز،
 بزمندین چکمه سم ساغری اؤرتولمز،
 قاباغیم دان قاچان دوشمن قورتولماز،
 قیساس آلدیم، آرزومانیم قالمادی.
 کور اوغلو یام، چنلیئلده اوتوررام،
 هاردا گؤزل گورسم، آلام، گتیررم.
 دلی لری مورادینا یتتیررم،
 گؤزل لرده آرزومانیم قالمادی.

دام آرج آوغ ل اون اون چان ل آ ب ائ ل اگ ال م ای آ
 چنلیئلده دلی لرین سایبی گون-گون دن آرتیردی. ایش گلیب او یثره چاتمیشدی کی،
 کور اوغلو های ووروب دوشمن اوستونه گئندنه ینددی یوز یتتمیش ینددیقیلینج بیردن
 چکیلیردی. کور اوغلو دلی لری دسته لره آیریپ، هر دستنی بیر سر کرده یه تاپشیرمیشدی.
 سر کرده لر آراسیندا دلی حسن، دلی مئهر، چوپور سفر، دلی مئهدی،
 هالایپوزان، توپداغی دان، توخماقووران، تانریتانیماز، دیلیلمز، گورسووغلو،
 قورخوقانماز، گنریدؤنمز، بل لی احمد و ایسابالی کیمی ایگیدلر وار ایدی کی، هر بیر
 یوز اوغلانا برابر ایدی. کور اوغلو اؤز دلی لرینی گؤزونون اوستونده ساخ لاردی. اونلارین
 بیر سؤزونو ایکی ائلمزدی. اونون اؤز دلی لرله بئله رفتار ائلمی هر طرفه
 یاییلمیشدی. او گون اولمازدی کی، چنلیئله ینتی-ینتی آدام لار گلیب دلی لره
 قوشولماسین. کور اوغلو سوراقلاشیر، سالیقلاشیر، هاردا بیر ایگید اولدوغونو اؤیرنیردیه
 اللشیپ، ووروشوب چنلیئله گتیریر، دلی لرینه قاتیردی. بونون اوچون ده کور اوغلو
 هفته ده، اون بئشده بیر اؤزو قیراتی مینیب اطراف کندلره، شهرلره چیخیردی.
 گون لرین بیر گونو، یننه ده کور اوغلو بیر دست نیمداش چودار پالتاری گئیپ،
 قیراتی مینیب گزمه یه چیخمیشدی.

دئیرلر کی، بو دفعه کور اوغلونون یولو ناخچیوان شهرینه دوشدو. شهری
 ساغا گزدی، سولا گزدی، آخیردا بازارین لاپ قورتاراساغیندا بیر نالبدن دوکانی نین
 قاباغیندا آتی ساخلادی.
 نالبدن موشرینی گؤرسک تئز آیاغا دوردو. حاضر نال لاری تۆکدو اورتالیغا کی،
 بئیدیگینی سئچسین. کور اوغلو باخدی کی، نالبدن چوخ خوشسيفت بیر کیشی دیر. دئیرلر کی،
 کور اوغلونون هر شهرده، هر کندده بیر نئچه دوستو اولاردی. بورادا دالبدنله
 دوست اولماق فیکرینه دوشدو. ایشین اولینی زارافاتلا باشلادی. نال لاری بیرجه-بیرجه علینه
 آلیپ، باخماق بهانه سیله ایشدیریب کیشیه قایتاردی کی:

- سانیم، بونلار کی، ازیک-اوزوک دمیر پارچالاری دیر. عمل لی-باش لی نال گتیر!
 کیشی بیر آلت دان یوخاری موشریه باخدی، هئج بیر سؤز دئمهدی، تزه دن قیراتین

آياغينى اۆلچوب، دۆرد دنه ياخشى نال كسدى. ائله كى نال لار حاضر اولدو، كيشى ياخينلاشدى كى، آتى ناللاسين.

قىراتين آياغينى كوراوغلودان باشقا هئچ كس يثردن قالديرا بيلمزدى. اودور كى، اۆزو قوللاريني چيرمهدى. آتين قاباقسا ساغ علينى، سونرا داسول علينى قالدirdى. بلى، آتين اللرى ناللاندى، نؤوبه دال آياقلارينا گلنده قيرات باشلادى بدنالليق ائلمهيه. كوراوغلو نه قدر اللشديسه آتين آياغينى ساخلايا بيلمهدى كى، بيلمهدى. بونلار بورادا اللشمكده اولسونلار ايندى سنه كيمدن خبر وئريم، نالبندين اوغلوندان. نالبندين يئنى يئتمه، ساوان بير اوغلو وار ايدى. خير داليغيندان اوشاقلار آدينى دميرچيولوقويموشدولار. نئجه دئيرلر، دميرچيولوقويلله، آيلايوخ، گونله، ساعتلا بؤيوشدو. ائله قوللوقوتلى، بولى-بوخونلو بير ايگيد اولموشدو كى، بير باخان دئيردى بير ده باخيم.

كوراوغلو قيراتى نالبندين قاباغينا چكنده دميرچيولودوكانين ايچينده ايدى. باخدى كى، آتاسى نين يانينا بير موشتري گليب، پالتاريندان چودارا اوخشاير، اما سير-سيفتى لاپ پهلوان سير-سيفتى دير. دميرچيولونون موشتريه قوشو قوندو. اما ائله كى، كوراوغلو باشلادى نالبنده زارافات ائلمهيه، ناللارى ازيب گئرى قايتارماغا دميرچيولونا خوش گلهمدى. بير ايستهدى كى، چيخيب اونون ساواينى وئرسين، سونرالنت شيطانادئيب گؤزلهدى كى، گؤرسون ايشين آخيري واولور.

قىراتين شيلتاغى آخيردا اويثره چاتدى كى، چكيس نالبندين بارماغينا ديب يارالادى. دميرچيولوداى بو يثرده اؤزونو ساخلايا بيلمهدى. بير طرفدن هيرسليميشدى، بير طرفدن ده كوراوغلونون آتى ساخلايا بيلمى اونالذت وئيردى. ياواشسا دوكاندان چيخدى. سس سيز-سميرسيز اونلارا ياخينلاشدى. كوروغلونو بير طرفه ايتيلهيب، آتين دال آياقلاريني ايكي سيني ده يثردن گؤتوردو. آت ها چاپالادى، ها پارتلادى، آياقلاريني دميرچيولونون عليندن قورتارا بيلمهدى. آخيردا يورولوب دايندى. دميرچيولو بير آلتدان يوخارى كوراوغلويا باخيب دئدى:

- بو بويدا آدم بير آتين آياغيني دا يثردن قالديرا بيلميرسن. آتا، گل ناللا!

كوراوغلو بير اونا باخدى، بير قيراتا باخدى، هئچ بير سؤزدئمهدى. اما اونون بو گوجونه، بو قوتينه لاپ مات-ممتل قالميشدى. غرض، نالبند قيراتين دال آياقلاريني دال ناللايب قورتاردى. كوراوغلو علينى سيبينه ساليب پول چيخارتدى. دميرچيولو پوللارى آليب، كوراوغلو ناللارا باخان كيمى، او يانا چئيردى، بو يانا چئيردى، علينده موم كيمى ازيب، كوراوغلونون اؤزونه قايتاردى كى:

- وئيرسن عمللى-باشلى پول وئر، بو ازيك-اوزوكلرى نيه بيزه وئيرسن؟ كوراوغلو آليب پول باخدى، گوردو دوغروندان دازيلىب اريبه دؤنوب. سيبيندن بير قدر ده پول چيخارديب وئردى. دميرچيولو بو دفعه پوللارى ايكي باش بارماغينين آراسيندا ائله سورتدو كى، سيكهكلرى پوزولدو. سونرا كوراوغلونون اوستونه توللادى كى:

- مەنە قەلپ پۇل لازىم دىيىل. آل ساخلا، ۋەزىنە گىرەك اولار.

كۇراوغلو مىسلىنى باشا دوشىدۇ. بىلىدى كى، ھەرىف اونا ميدان اوخويور. ھىچ بىر سۆز دىمەيىپ بو دىفە پۇلو نالېندىن ۋەزىنە وئردى، قىراتى مېنىپ يولا دوشىدۇ. اما فېكىر اونو گۇتورموشىدۇ. بىلمىردى نىجە ئىلەسىن كى، دىمىر چىوغلونو چىلىيىلە گىتېرىپ، دىلى لىرىن اىچىنە قاتسىن. بو فېكىر-خىيال اىلە گىلىپ چىلىيىلە چاتىدى. دىلى لىر اونون قاباغىنا چىخىدىلار. باخدىلار كى، كۇراوغلونون كىنقى اوستونىدە دىيىل. ئىلە بىل كى، دونيانىن بوتون دردوقمى اونا قالىپ. اما نە قدر سوروشىدولارسا، كۇراوغلو ھىچ بىر سۆز دىمەدى.

ايندى بونلار بورادا قالسىنلار، ائشيت دىمىر چىوغلودان.

كۇراوغلو آتىنى سوروب گىئىدىن سونرا نالېند اوغلونا دىدى:

- آى اوغل، سىن ئىلىدىن؟ دىنس اوتوردوغوموز يىردە باشىمىزا ايش آچدىن.

دىمىر چىوغلو دىدى:

- آى آتا، مىن ئىلىدىم، باشىنا نە ايش آچدىم؟ او، بىزىم ناللاريمىزى ازدى، مىن

دە اونون پۇللارنى. راحت اوتورايدى دا... بو آدام اوشاق-زاد دىيىل كى، گىلىپ ۋەزىنو گۇستىر.

نالېند دىدى:

- آى بالا، ھىچ بىلىرسىن او كىمدى؟ او، پاشالار، بىلرە قان اوددوران چىلىيىللى

قوچ كۇراوغلودو. مىن قىصدأ ۋەزىمو ئىلە گۇستىرىدىم كى، گۇيا اونو تانىمىرام.

دىمىر چىوغلو دىدى:

- آى آتا، بونو نىە مەنە ازلدىن دىمىدىن كى، اونو قاتلايىپ دىزىمىن آلتىنا

آلايدىم. كۇراوغلولوغونو اونا گۇستىرىدىم.

نالېند اوغلونو نە قدر دانئادى كى، بالا، بىلە فېكىرلردى داشىن، او، قوچ

كۇراوغلودو، سىن اونولا باسارا بىلمىزسىن.

دىمىر چىوغلو دىدى:

- بوخ، مىن گىرەك اونون درسىنى وئرم. كۇراوغلو، كۇراوغلو... مىن دە دىيىرم

بىس گۇرەسىن نىجە آدامدى كى، بوندان بو قدر قورخورلار. آخ، نىجە بىلمىشىم...

آخ، نىجە بىلمىشىم. او ھەلە اينىدىيە كىمى ھەرىف گۇرمەيىپ. گۇردون پۇللارنى ازيب

ۋەزىنە قايتاراندا نە كىرىدى. قورخودان سىسىنى دە چىخارا بىلمەدى.

نالېند دىدى:

- اوغل، سىن اوشاقسان دىيىن او سىنە باش قوشمادى. اونون ئىلەلىگىنە باخما. آدى

گىلندە پاشالار، خوتكارلار تىر-تىر اسىرلر.

دىمىر چىوغلو دىدى:

- پاشالار ائرلر دە... پاشالاردا كىشىلىك نە گىزىر؟ سىن ھەي-كويە باخما.

گۇردون كى، بىر يابى نىنەلىنە نىجە آوارا قالمىشىدى...

نالېند دىدى:

- بالا، يابى نىدىر؟ اونا دىلى كۇراوغلونون دىلى قىراتى دىرلر. پاشالار بىر او آت

اوچون وار-يوخلاريندان كئچمه يه حاضرديرلار.

دميرچيوغلو دئدى:

- ياخشى، آتا، اگر من اونون هامان قيراتيني بير هفته يه كيمي سنين

قولوغونا كتيرديم، كتيرديم، كتيرمديم، باخ، بو پاپاق منه حرام اولسون.

غرض، نالبنده قدر دئديسه، باشا گلهمه دى. آخيردا دميرچيوغلو

آتاسيندان گيزلى بير سانلى كوتان زنسيريلى ده گؤتوروب، توققا اوزينه بئلينه باغلادى،

چنليئله طرف يولا دوشدو.

بو داغ منيم، او دره سنين، او دره منيم، بو داغ سنين، آز گئتدى، اوز

گئتدى، تپه آشيب دوز گئتدى، گئسه لرين بيرينده گنديب چنليئلين اتينه چاتدى. ائله

تزه سه داغى يوخارى قالدخيردى كى، گديكده كوراوغلوي راست گلدى، گئسه ده برک

قارانليق ايدى. كوراوغلو سوروشدو:

- آيه، كيمسن؟ بو گئسه واختى بورادا نه هرليرسن؟

دميرچيوغلو دئدى:

- سنه نه وار كيمم؟

كوراوغلو سسيندن اونو تانيدى. اؤزونو تانيتماق اوچون سسينى قيسيب دئدى:

- داي آسيغين نيه توتور؟ من سنه بير سؤز دئمديم كى؟ ائله بئله سوروشدوم

كى، گوروم كيمسن.

دميرچيوغلو دئدى:

- من كوروغلو نو آختاريرام. اونونلا ايشيم وار. كوراوغلو دئدى:

- ائله من ده اونو آختاريرام.

دميرچيوغلو سوروشدو:

- سن اونو نئلييرسن؟

كوراوغلو دئدى:

- او منه اود قويوب. گلهميش اونونلا حق-حساب چكمه يه. يا اونا وئرن

الله، يا منه.

دميرچيوغلو دئدى:

- من ده ائله بونا گؤره گلهميشم. بير نئجه گون بوندان اول آتيني

ناللاتماغا گلهميشدى. هاييف كى، تانيماميشام. گئدن دن سونرا بيلميشم كى،

كوراوغلو ايميش. ايندى گلهميشم. يا گر ك بو گئسه اونون اؤزونو بورادان آپارام، يا

آتيني.

كوراوغلو بير ايسته دى كى، قوجاقلايب اونو توتسون، دلى لرين ايچينه آپارسين. سونرا

فيكيرلشدى كى، قوى هله بونون ايگيدليگيني بير ده يوخلايم، سونرا.

يئنه ده سسينى قيسيب دئدى:

- من آخشامدان بورادايام، هر شئي اؤيرنميشم. بو ساعت اؤزو بورادا

يوخدو. اما آتى تؤوله ده دير.

دميرچيوغلو دئدى:

- سن، گل، او تۈۋلنى مەنە نىشان وئى، سونراسى ايله ايشين اولماسين.

كوراولو دئدى:

- ياخشى دئيرسن. گئدك آتى آپاراق. هارادا اولسا، اۋزو بير گون آتين دالينسا گللك. اوندا يا بيزه وئىن الله، يا دا اونا.

كوراولو بونو دئيب، دوشدو دميرچيولونون قاباغينا، ايرى-اويرو يوللارلا گئيريب چىخارتدى تۈۋلەنن يانينا. باخدى لار كى، تۈۋلەنن قاپى سيندا يئكه بير قيفيل وار. كوراولو ياواشسا سوروشدو:

- ياخشى، ايندى بيز بو قيفىلى نئجه سيندیراسايىق؟

دميرچيولو بير ايرى-ايرى اونون اوزونە باخدى كى:

- يوخ، سنین اوچون بورادا بير دميرچى دوكانى دا آچارام.

بونو دئيب، الوستو ديرماشدى تۈۋلەنن اوستونە. بير سويچيم ساعتدا تۈۋلەنن بئلىنى دليپ يئكه بير يئر آچدى. سونرا بئلىن دكى زنسیری كوراولو يا وئريب دئدى:

- گل ايچرى گير، بو زنسیری آتين قارنىنن، دۋشونون آلتين دان ساليب باغلا، اوسونو مەنە وئى.

كوراولو دينمزسە تۈۋلەيە دوشدو. زنسیری قيراتين قارنىن دان، دۋشونون آلتين دان كئچيريب باغلادى، اوسونو اونا وئردى. دميرچيولو بير گوس وئردى. كوراولو باخدى كى، قيرات ائله آياغى بوخوولو قالخیر. قيشقيردى كى:

- ايه، دايان، هله باغلايىب قورتارماميشام.

دميرچيولو زنسیرين اوسونو بير آز خوشلادى. كوراولو قصداً زنسیرين اوسونو دوراتا دا باغلادى. دميرچيولو گوس وئرسك قيراتلا دورات ايكي سى دە قالخدى. كوراولو گوردو كى، يوخ، بو كرگەدان كيمي بير شى دیر. زنسیرينى بند ائله يە ييلسە، لاپ داغى دا گۆيە چكر. زنسیری دورات دان آچدى.

غرض، دميرچيولو قيراتى چكدى دامين اوستونە. آتين آياغين داکى بوخووو قيريب آتدى، سونرا كوراولو يا دئدى:

- ايندى گل، مين تركيمە، گئدك!

دميرچيولو بونو دئيب اۋزو قيراتا مينمك ايستەدى. قيرات آغزىنى آچيب اونا طرف يۈنلدى. آز قالدى كى، باشىنى قوپاريپ گۆيە توللاسين كوراولو تئز يوگوروب اۋزونو قيراتا گۈستردى. آت كوروغلونو گۈرسك ساكيت اولدو. كوراولو آتين باشىنى توتوب دئدى:

- قاباقسا سن مين، سونرا من.

قيراتدا بير خاسيت وار ايدى كى، كوراولو اونون يوينىنى كيمە تاپشير سايدى، آت اونا ال وئردى. غرض، هر ايكي سى تركلشيب دوشدولر يولا. ائله كى داغى آشيب يولا دوشدولر، كوراولو اوندان سوروشدو.

- عزيزيم، بورا باخ، نئجه دئيرلر، شر دئمه سن، خئير گلمز. ايندى ايشدير،

بيردن كوراولو قايدىب قيراتين آپاريلديغىنى بيلدى، دلى لرى دە گۈتوروب داليميز سا گلدى، اوندا بيز نه ائليسيك؟

دميرچيولو دئدى:

- نه اولار، گلسين ده؟ دونن دن گلسين، بو گون ده ايکي گون اولسون. ائله منيم ايستديگيم ده اودور دا.

کور اوغلو دئدی:

- ياخشی، بس سن اوندان هئچ قورخمورسان؟

دمیرچیوغلو دئدی:

- من اونون نهقیلینجین دان قورخورام، نه ششپیرین دن، نه ده دلی لرین دن.

اما دئیرلر داوا ائله یین ده اونون بیر ن ره چکمی وار. قورخسام، قورخسام بلکه بیرجه او ن ره دن قورخام.

کور اوغلو دئدی:

- او هلم-هلم یترده ن ره چکمز. اما ظالم اوغلونون قول لاری یامان

قوت لی دیر. بیر شئی ایلشیدی، قورتاردی.

دمیرچیوغلو دئدی:

- آی بیرجه ایندی گله چیخا بورا، گؤستم اونا قول لاری نین قوتینی.

کور اوغلو داها دانیشمادی. بیر آز دا گئتدی لر. کور اوغلو داها لاپ آرخایین اولدو

کی، چنلیتل دن اوزاقلاشیب لار. دای های-کوی ده دوشسه، دلی لر خبر توتا ییلمز لر.

آغزینی اونون قولاغینا دایاییب، بیر دلی ن ره چکدی. دمیرچیوغلو آشیب، دوز قیراتین

آیاق لاری نین آلتینا دوشدو.

کور اوغلو تتر آتدان دوشوب، اونون قول لارینی زنسیرله مؤهکم-مؤهکم

باغلادی. هان دان-گئس دن دمیرچیوغلو اؤزونه گلیب، قالخیب اوتوردو. دئدی:

- اولمایا، ائله سن کور اوغلو سان؟

کور اوغلو دئدی:

- بلی، اؤزویم کی، وaram.

دمیرچیوغلو دئدی:

- اهن سنه. هالال دیر سنه او آد. آچ قول لاریمی گئدک. بو گون دن من سنه

کیچیک قارداشام.

کور اوغلو دئدی:

- یوخ، آشنا، قول لارینی آچا بیلمه یه جه یم. آچارام، سونرا دلی لیک ائدرسن.

دور، ائله بئله گئدک.

دمیرچیوغلو دئدی:

- آرخایین اول، آچ قول لاریمی. دئدیم کی، بو گون دن سنه قارداشام.

کور اوغلو قولاق آسمادی.

دمیرچیوغلو ایشی بئله گورنده دئدی:

- من مردم، سؤز وئردیم، ائلم. سن دئیرسن کی، بس سن آچمایاندا

اؤزوم آچا بیلمه یه جه یم؟

دمیرچیوغلو «اها!» دئییب بیرجه دفعه گوس وئردی. زنسیر پارچا-پارچا اولوب

یتره تۆکولدو. سونرا اوزونو کور اوغلو یا توتوب دئدی:

- کور او غلو، سن منه ائ تيار ائله ييب قول لار يمي آچما دين. اما منيم
سؤزوم سؤزدور. هارايا دئير سن، گندك. داي اولونسن سن دن آيريلماي ساغام.
آنساق بير جه شرطيم وار. كتفيم ايسته ينده شهره، آتامين، آنامين يانينا
گنده جه يم.

كور او غلو دئدى:

- كوللى-ايختيار صاحيبسن. نه زامان، هارا گتتسن گنده بيلرسن.
هر ايكي سى دوروب تزه دن قيراتا تركلشيب چنليئله گلدى لر. دلى لر ييغيشدى.
مسليس قورولدو. دمير چيوغ لوياء خوش گلدين ائله دى لر. نيگار دمير چيوغ لونو بئلى-باشى
آچيق گؤروب سوروشدو:

- ياخشى، ايگيد بس بئلين نيه آچيق دير؟

دمير چيوغ لو دئدى:

- خانيم، واللأه، بير جه توققام وار ايدى. كور او غلو قول لار يمي باغلاميشدى،
هير سلنيب دارتديم، قيريلدى.

كور او غلو زنسير اهوالاتيني دانيشدى. هامى اونون گوجونه، قوتينه اهنس
دئدى.

بئله بير ايگيدين چنليئله گليب دلى لره قوشولماغى كور او غلونو، دلى لرى چوخ
سئوينديردى.

دمير چيوغ لو دا سؤزونو اوستونده دوردو. دلى لرله دوستلاشيب كور او غلونون
آرخاسى، كمكى اولدو.

کوراولونون ارزروم سفری

ارزروم لو سفر پاشانین سونون آدیندا بیر آشیغی وار ایدی. سونون چوخ دؤورانلار سورموش، چوخ مسلیس لر گؤرموش بیر اوستاد ایدی. چوخ اؤزون دن دم ووران آشیقلارین سازینی علین دن آلیب یولا سالمیشدی، چوخ ساوانلاری دا اؤیردی، علینه ساز وئریب آشیق ائلمیشدی.

سفر پاشانین ایمارتی نین قاباغیندا بیر پهلوان میدانی، بیر ده بیر آشیق میدانی وار ایدی. پهلوان میدانی قارا پهلوانین، آشیق میدانی آشیق سونونون ایدی. سفر پاشا بایرام گونلرینده میدانلاری بزدردی. اوزاق دان، یاخین دان گلن پهلوانلار، آشیقلار بورادا اؤز گوسلرینی سیناردی. سفر پاشا بئله بیر قانون قویموشدو: میدانلاردا باسیلان یوز تومن وئرر، باسان یوز تومن آلاردی. اما سن گل کی، بو نئچه ایل روزیگار هله بو میدانلاردا نه قارا پهلوان باسیلمیشدی، نه ده آشیق سونون. پهلوان مئیدانیندا قارا پهلوان نه قدر قول-قابیرغا سیندیرمیشدیس، آشیق مئیدانیندا دا آشیق سونون بیر او قدر آشیغین سازینی علین دن آلیب، دیلینی، آغزینی باغلامیشدی.

آشیق سونون چوخ دان ایدی کی، چنلیئله گندیب، کوروغلونو گؤرمک ایستیردی. اما سفر پاشادان قورخوردو. سفر پاشانین کوراوغلو ایله اداوتی وار ایدی. کوراوغلو بیر نئجه دفعه اونون کاروانلارینی داغیدی، آداملارینی اؤلدورموشدو. ایندی ده کی، کوراوغلونون خوتکار قیزی نیگار خانیمی چنلیئله آپارماغی سفر پاشانی لاپ یئرین دن-یوردون دان ائلمیشدی. آز قالیردی کی، گنسه لر ده کوراوغلونون قورخوسون دان یاتا بیلمه سین. بو طرف دن ده خوتکار بوتون پاشالارا، قوشون بؤیوک لرینه فرمان گؤندریمیشدی کی، کیم کوراوغلونون یا اؤزونو، یا دا باشینی گتیرسه، اونو دونیا مالین دان قنی ائدسک.

سفر پاشا خوتکار فرمانینی آلان دان سونرا بیر یول آختاریردی کی، بیر تهر کوروغلونو یوخ ائله سین. ائله هئی اؤز اؤزونه دئییردی: «بو ظالم اوغلو ظالم آخیردا ایشی او یئری گتیریب چاتدیردی کی، ایستامبولون گؤبین دن خوتکارین اؤز قیزی دا گؤتوروب آپاردی. بیر آز دا کئچسه بونون قاباغینا چیخماق اولمایاساق». سفر پاشا چوخ گؤتور-بوی دان، مصلحت-مشورت دن سونرا گؤتوروب خوتکارا بئله بیر نامه یازدی کی: «قوربانین اولوم، کوراوغلونون باشینی گتیرمک تکبتک لیکده هئچ بیر پاشانین ایشی دئییل. اگر سن کوراوغلونون تلف اولماسینی ایستیرسنسه، حؤکم ائله بوتون پاشالار یئریشردن قوشون چکیب اونون اوستونه یئری سین لر. بلکه بو یول ایله اونو ییزیم باشیمیزدان ائله یه سن. یوخسا اونون یئددی مین یئددی یوز یتمیش دلی سی وار کی، هره سی بیر لشکره برابر دیر».

سفر پاشا نامنی بیر قاسیده وئریب خوتکارا گؤندریدی، اؤزو ده حاضریق گؤرمه یه باشلادی. او، آرخایین ایدی کی، خوتکار نامنی آلان کیمی پاشالارا حؤکم وئرسک. سفر پاشانی دا اونلارین اوستونه سرکرده قویاساق. اوندان سونرا بیر مسلیس

دوزلدېب پهلوان لاری، قوشون بۇيوك لرینی چاغیردی. خوتکارین فرمانین دان اونلاری حالی
ائله ییب سونرا دا اؤز نامه سینی اوخودو. ییغیلان لارین هامی سی اونا آفرین دئدی لر.
آشیق سونون دا بو مسلیسده ایدی. بیر طرفده اوتوروب قولاق آسیردی. ائله کی،
مسلیس قورتاردی، هامی داغیلدی، سونون دا دوروب پاشانین حضورون دان مورخس
اولدو. اما فیکیر-خیال اونو گۆتورموشدو. اؤز-اؤزونه دئییردی:

«ئى دىلى-قافىل، بو نئجه اولايىلر كى، من آشىب سونون اولام، آياغيم ديمميش
يئر، گۆزوم گۆرمميش آدام اولمايما، اما چنلىيله گئديب كوروغلو نو
گۆرمويم.»

بو فیکیر-خیال ایله آشیق سونون سحرى ائله دی. دان یثرى آغاراندا آياغا دوردو،
دسترخانینی بئلینه باغلادی، سازینی چینینه سالدی، علینه ده بیر آغاس آلیب یولا دوشدو.
آز گئتدی، چوخ دایاندی، چوخ گئتدی، آز دایاندی، یولدا یئل اولدو اسدی، بولاقدا منزىل
کسدى، گونلرین بیر گونونده گلیب چارداق لی چنلیئله چاتدی.
دلای لر کوراوغلویا خبر وئردی لر کی، بس، ارزروم لو سفر پاشانین آشیغی
سونون گلیر.

کوراوغلو قالخیب آشیق سونونون قباغینا چیخدی. اونون علین دن توتوب هۆرمیتیز تله
اؤز یانینا گتیردی. خوش، بئش، اون بئش دن سونرا سوفره آچیلدی. کوراوغلو آشیق
سونونا ائله بیر خوشگلدین ائله دی کی، روزیگارین گۆزو هله بئله خوشگلدین گۆرممیشدی.
آشیب سونون بو قالماقلا دوز اون بئش گون بورادا قالدی. یئدی، ایچدی، چالدى، چاغیردی،
دلای لرله گون کئچیردی. اون بئش گونون تامامیندا کوراوغلودان ایزن ایسته دی کی:
- قوچ کوراوغلو، اون بئش گون سنه باش آغری سی وئردیم، ایندی روسخت وئر، گئدیم.
کوراوغلو دئدی:

- آشیق سونون، سن گل گئتمه! قال بورادا بیزیم آشیغیمیز اول!
آشیق سونون دئدی:

- کوراوغلو، من سنین حاقیندا چوخ سۆزلر ائشیتیمیشدیم. سنه پیس دئین ده
واردی، یاخشى دئین ده واردی. اما من گۆردوک لریمی گۆردوم. بورادا، سنین
یانیندا قالماق اورایا گئتمک دن چوخ یاخشى دیر. اما بو دۇنوش قالا بیلرم.
من آشیغام، آشیق گرک نمکبهرام اولماسین، یئدیگی چۆری یاددان چیخارماسین.
من او کیشینین چۆرینی یئمیشم، سنین یانینا گلمه لی ده اولسام، گرک گئدم،
اوندان هالال لیق آلام.

کوراوغلو دئدی:

- آشیق، سۆزوم یوخدو. گئدیرسن، گئت. اما پاشالارا، خانلارا بئل باغلاما.
منیم ده آتام اؤمرؤنو، گونونو حسن خانین قابی سیندا چوروتموشدو، آخیردا
موزدو او اولدو کی، خان گۆزلرینی چیخارتدیردی. ایندی گئدیرسن، گئت، اما ایشدیر، بورایا
گلمینه گۆره سفر پاشا سنی اینسیدیب ائله سه، دوز قاییدیب گلرسن.
آشیق سونون کوراوغلویا راضی لیق ائله دی. اوندان دۇنوب دلای لرله، نیگار خانیملا
هالال-هوممت ائله ییب یولا دوزه لنده دلای مئهر اونون قباغینا یهرلی، یوین لی

بیر آت چکدی. آشیق سونون آتا مینمک ایستمه‌دی. کوراوغلو دئدی:

– مین، آشیق! بو آتی نیگار خانیم سنه باغیشلاير. يهر قاشیندا دا يوز قیزیل پول وار. اونو دا كولفتينه خرس ليک ائلسن.

دلی حسن اوزنگینی باسدى، دمیرچیوغلو اونو دیک گؤتوروب آتین اوستونه قويدو. آشیق سونون بیر ده دؤنوب نیگار خانیم راضی لیق ائله‌ین دن سونرا ارزروما طرف یول باشلادی.

ایندی آشیق سونون ارزروما گئتمکده اولسون، سنه کیم دن خبر وئیریم، تئل لی خانیم دان.

تلل لی خانیم سفر پاشانین باسی سی ایدی. گؤزل-گؤیچک، اؤزو ده ایگید، پهلوان بیر قیز ایدی. دئیرلر کی، سفر پاشا قیرخ هاسارلی بیر باغین ایچینده ایمارت تیکدیریب تئل لی خانیمی اورادا ساخلايیردی. بورا ائله بیر یئر ایدی کی، قوش قوش لوغو ایله سکه بيلمزدی. تئل لی خانیم قارداشی نین بو ایشین دن چوخ نارازيیدی، اما ديل ترپيدب اونا بير سؤز دئيه بيلمیردی.

گونلرین بیر گونونده تئل لی خانیم اوتورموشدو ائوده. بیر ده کنیزلردن بیری تنگنفس گلدى کی:

– خانیم، نه اوتورموسان؟ آشیق سونون چنلیئل دن قوچ کوراوغلونون یانین دان گلیب. اؤزو ده، دئیرلر، بیر کهر آت گتیریب، بیر کیسه ده قیزیل.

تلل لی خانیم دئدی:

– آقیز، گئت اونو بورایا چاغیر، بیر آز کوراوغلودان دئسین گؤرک نه تهر آدامدی. اما ائله گئت، ائله گتیر کی، هئچ کس بيلمه سین. یوخسا قارداشیم بیلر، دریمیزه سامان تیر.

کنیز بئله بیر سؤزه بند ایدی. سؤز تئل لی خانیمین آغزین دان قورتارمايیش قاپی دان چیخدی. بیر ساعت کئچمه‌دی کی، آشیق سونونو گؤتوروب تئل لی خانیمین یانینا گتیردی.

آشیق سونون تئل لی خانیمی هئچ گؤرممیشدی. ایچریه گیریب گؤردو، واللله بو ائله بیر گؤزلدی، ائله بیر گؤزلدی کی، آیا دئیر سن چیخما، من چیخیم، سویا دئیر سن آخما، من آخیم. آشیق سونون سلام وئریب، بیر طرفده اوتوردو. تئل لی خانیم دئدی:

– آشیق، دئیرلر چنلیئله گندیسن، دوغرو دورمو؟

آشیق سونون دئدی:

– بلی، خانیم، دوغرو دور.

تلل لی خانیم دئدی:

– یاخشى، کوروغلونو گؤردونمو؟

آشیق سونون دئدی:

– بلی، خانیم، گؤردوم. اون بئش گون ده قوناغی اولدوم.

تلل لی خانیم دئدی:

– بیر دانیش، گؤرک او نجه آدام دیر. بو قدر کی، اونون حاقیندا دانیشیرلار،

دیر، یا دیمز؟

تئل لی خانیم گۆزل لیگی آشیق سونونو ائله والئه ائلمیشدی کی، سازی آشیریب دئدی:

- تئل لی خانیم، سینمه اوچ خانه سۆز گلیب. ایزین وئر، ازل اونو سؤیلیلیم، سونرا کوراوغلودان اوخویوم.

تئل لی خانیم دئدی:

- آشیق، ایزین دیر، اوخو!

تئل لی خانیم ساواپیندا آلدی آشیق سونون، گۆرک نه دئدی:

بو گونکو مسلیسده بیر گۆزل گۆردوم،

گۆزل لر سفینده سانا یاراشیر.

گشینیب سالانان گۆزل لر چوخدو،

ترلان کیمی سوزمک اونا یاراشیر.

توتینی بند ائیلر شیرین دیل لر،

شومشاد بارماق لاری، نازیک اللری،

گولابتین ساچی، قارا تئل لر،

تؤکولنده دال گردنه یاراشیر.

درین-درین دریالاری بویلاماق،

عرب آت دؤشونه قاتیپ قوولاماق،

سنین کیمی بیر سئیرانی اوولاماق،

سونون دئیر، قوچ اوغلانا یاراشیر.

تئل لی خانیم آشیق سونونون اوغلان دئمکدن کوراوغلویا ایشاره ائلدیگینی بیلیب

دئدی:

- آی آشیق سونون، او قوچ اوغلان کیمدی کی، گلیب منی اوولاسین؟

تئل لی خانیم ساواپیندا آلدی آشیق سونون، گۆرک نه دئدی:

ایلشیدی چلیتیلین ائلینده،

دئیل ایشلرینده ناشی کوراوغلو.

میسریقلینج هماییلدی بئلینده

گنیر هر واخت آل-قوماشی کوراوغلو.

بیر های باسسا، آغیر توپ لر باسی لار،

قانچیر غادان قان لی باش لار آسی لار،

هر ایچکیده یئتمیش قوزو کسی لر

وئرر آشی، آغ لاواشی کوراوغلو.

بیر سیداسی واردی، باشی قوشا پر،

میدانا گیرنده اسرمیش بیر نر،

پاشالار تیتیرر، شاه لار توک تۆکر،

یئتمیش یئددی دلی باشی کوراوغلو.

آشیق سونون بو مسلیسده قالماسا،

شیرین سانین عشق اودونا سالماسا،
تئل لی خانیم، اینان سنی آلماسا،
چکر، ییخار داغی-داشی کوراوغلو.
بون لار بورادا دئییب-ائتیمکده اولسون لار، سنه کیم دن دئییم، سفر
پاشادان.

آشیق سونونون قایدیب گلیمی بیر سویچیم ساعتدا بوتون ارزروما یاییلدی.
شهرده بیر پیچاچیچ دوشدو کی، گل گۆره سن. کیمی دئییر کوراوغلو آشیق سونونا آت
باغیشلایب، کیمی دئییر قیزیل باغیشلایب، کیمی دئییر کند باغیشلایب، کیمی ده دئییر
کی، بس، کوراوغلو ارزرومون پاشالیغینی آشیق سونونا تاپشیریب. خبر یایلا-یایلا
آخیردا گئدیب سفر پاشایا چاتدی. سفر پاشا سین لی اولوب، سین آتینا میندی. تنز ایکی
نفر آدام گۆندردی کی، گئدیب آشیق سونونو اونون حضورونا گتیر سین لر. آدام لار
اورایا دیدی لر، بورایا دیدی لر، آشیق سونونو تاپا بیلمه دی لر. شهر ی الک-فلک
اٹله دی لر. آخیردا خبر دن خبره، خبر دن خبره اؤیرندی لر کی، آشیق سونون تئل لی
خانیمین یانیندا دیر. گلیب اهوالاتی سفر پاشایا خبر وئردی لر. پاشا غضبین دن
آز قالدی کی، اؤزونو دیدیب داغیت سین. آیاغا قالخب تئل لی خانیمین منزلینه گلدی. او
زامان یئتیشدی کی، آشیق سونون کوروغلونو ت ریفلییر. سفر پاشا غضبینی گیزلیدیب
سوروشدو:

- آشیق، هارا گئتمیشدین؟ بو ایکی هفتنی هارادا ایدین؟
آشیق سونون ادب سلامینی یئرینه یئتیر دن سونرا دئدی:
- پاشا ساغ اولسون، چنلیئله گئتمیشدیم.

پاشا سوروشدو:

- دانیش گۆرک نه گۆردون، نه ائتیدین؟ کوراوغلونون اؤزونو گۆره بیلدینمی؟
آشیق سونون دئدی:

- گۆردوم، پاشا ساغ اولسون. اٹله بو ایکی هفتنی اونون یانیندا اولموشام.
کوراوغلو چوخ قریبه آدامدی.
سفر پاشا دئدی:

- بیر دانیش گۆرک، نجه ی نی قریبه آدامدی؟
آشیق سونون دئدی:

- پاشا ساغ اولسون، من کی کوروغلونو اٹله گۆرموشم، اونون سیفت لرینی دیل ایله
دئسم دیلیم اود توتوب یانار. ایزین وئر جاز ایله دئییم.
پاشا دئدی:

- دئ، ساز ایله دئ!

آشیق سونون آلدی، دئدی:

قیراتین اوستونده، دلی لر یانیندا،
داغ لاری، داش لاری گزر کوراوغلو.
هر دن آسیقلانیب، ن ره چکنده

ياغى لار باغرىنى ازىر كوراوغلو.

ميدانا گيرنده هونر ائلىر.

لش قالار بير ياندا، كلله سۇيلير،

يوز سار گلسه، بير ترلانا ئىيلير؟

لاچين تىك هاوادا سوزىر كوراوغلو.

مرد ميدان دان قاچمايىب دىر ياشيندا،

دلى لرین سم گۆرموشم ياشيندا،

دوشمنى سىندىرير تر ساواشيندا،

سونون دئير شيره بنىر كوراوغلو.

سۇز تامام اولدو. پاشا آشيق سونونا دئدى:

- آشيق، دئيه سن كوراوغلو چوخ خوشونا گليب.

سونون دئدى:

- بلى، پاشام، چونكى مرد آدام دىر. آشيقين دا كى، بو دونيادا سئودىگى شئى

مردلىك دىر، قوچاقلىق دىر.

سفر پاشا آياغا قالخىب دئدى:

- بير نئچه گون دن سونرا او مرد دار آغاسين دان آسيلاساق. آنساق من سنى

ده اوندان آيىرماق ايستمىرم.

سونرا اوزونو يانين داكى آدام لارا توتوب دئدى:

- توتون، سالىن زين دانا. سابه دار آغاسين دان آسارسينىز. سونرا دا باسىملا

دانيشاريق.

سفر پاشا بونو دئيب قاپى دان چىخدى.

ائله او ساعت آشيق سونونو توتوب قول لارىنى باغلادى لار. تئل لى خانيم ايسته دى قاباغا

دورسون، آشيق سونون دئدى:

- يوخ، تئل لى خانيم، سن دانيشما. بو منيم سزام دىر، گر كك چكم. منه

او كيشى دئميشدى كى، سفر پاشا بئله ائليسك. من اونون سؤزونه باخمادىم. آتالار

دئيب لر كى، اولو سؤزونه باخمايان اولاي-اولاي قالار.

بونو دئيب، آشيق سونون آدام لارين قاباغينا دوشوب قاپى دان چىخدى.

تئل لى خانيم يىلىردى كى، قارداشى نه ييوانين قوشودور. يىلىردى كى، بئله ايشلرين

اوستاسى دىر. اؤزو ده ائله ايناد دىر، ائله ايناد دىر كى، كور كيمى توتدوغون دان ال چكمز. نه

دئدى ائليسك. اودور كى، هئچ بير سؤز دئمه ييب گئسنى گؤزلهدى. ائله كى هامى ياتدى، سسسىمير

كسىلدى، ال-آياق چكىلدى، آياغا دوروب بير دست پهلوان پالتارى گتىردى، آلت دان

گئىنىب اوست دن قىفيللاندى، اوست دن گئىنىب آلت دان قىفيللاندى، قىلىنج قورشاندى، نيزه

آسدى، امود گؤتوردو، هامان گوندوز كو كنيزى چاغىرب تاپشيرمالى سىنى تاپشيردى، اؤز

يئر ينده ياتىرتدى، اؤزو قاپى دان چىخىب يولا دوزلدى. دالدا كوچه لرله بير باش زيندانين

قاپى سينا گلدى. باخدى كى، قاپيدا ايكي كئشيكچى وار. كئشيكچى لردن بيرى اونو گؤروب

سسلندى:

- آدام، كيمسن؟ دايان!

تئل لى خانيم سسنى يوغونلايدى دئدى:

- گل بورايا، دئيم كيمم.

كئشيكچى ياخينا گللك تئل لى خانيم اونون تپه سين دن بير امود ايليشديريب سردى
يثره. او بيرى كئشيكچى ايشى بئله گورنده سس-كوى سالماق ايسته دى. تئل لى خانيم ماسال

وئرمه ييب اونون باشى نين اوستونو آلدى، دئدى:

- من قوچ كوراوغلو يام، سىنقىرىنى چىخارتسان، دىلىنى بوينونون آردىن دان

چىخاردارام. دئ گوروم، آشىق سونون هاردا دىر؟

كئشيكچى اونون آياق لارىنا يىخىلىپ، باشلادى يالوارماغا كى:

- سنه قوربان اولوم، آغا كوراوغلو. بير بؤيوك اوشاغىم وار، منه يازىغىن

گللىن. باخ، آشىق بودور، بورادا زين داندادىر. نه بو يوروسان ائلىم.

تئل لى خانيم دئدى:

- دور، قاپىنى آچ، اونو بورايا گتير!

كئشيكچى تئز دوردو، زيندانىن قاپى سىنى آچىپ آشىق سونونو چاغىردى.

ائله كى، آشىق سونون چىخدى، تئل لى خانيم كئشيكچيه دئدى:

- من آشىق سونونو اوزومله چنلىئله آپارىرام. اما شهرده آدام

قويورام. پاشايا دئرسن كى، ائشىدم بىلم، تئل لى خانىما گولدن آغىر بير سؤز

دئىپ، تورپاغىنى توربا ايله داشىتدیرارام. سن ده سحر آچى لانا كىمى هاى-كوى سالسان،

اوزونو اؤلموش بىل.

بونو دئىپ، تئل لى خانيم آشىق سونونو گؤتوروب گؤزدن ايتدى. يئنه ده دالدا

كوچه لرله گتيرىپ اونو اؤز منزىلینه چىخارتدى. آشىق سونون باخدى كى، بو تئل لى خانيم

ايمىش. اونون بو ايگىدلىگينه مات-متئل قالدى. تئل لى خانيم دئدى:

- آشىق سونون، سن بير نئجه گون بورادا قالايسىان. ائله كى، آرا سويودو، سؤز سؤهبت

كسىلدى، من سنى چن لى بئله، كوراوغلونون يانىنا گؤندره جه يم. هله ليك

بورايا گل!

بونو دئىپ، تئل لى خانيم اونو اؤز منزى لى نين آلتىن داكى زيرزميه آپاردى.

آشىق سونون زيرزميده قالسىن، تئل لى خانيم دا اؤز اوتاغىندا، سنه كىم دن

خبر وئرىم، كئشيكچى دن.

ائله كى سحر آچىلدى، كئشيكچى دوروب باشىنى يولا-يولا اوزونو يئتيردى سفر

پاشايا كى:

- نه اوتورموسان؟ گئسه كوراوغلو گليب بىزى قىريب چاتدى، زيندانى سىندىريب آشىق

سونونو آپاردى. اؤزو ده دئدى كى، سفر پاشا تئل لى خانىما گولدن آغىر بير سؤز دئسه،

گليب شهرين يئرئنده تورپ اكه جه يم.

سفر پاشا امر ائله دى، قوشون آتلا ندى. دئ او يولا، بو يولا، كوراوغلو هارادا يدى؟

سفر پاشانىن دردى بير ايدى، اولدو يوز. دوشدو قارىن آغرى سىنا كى، ايشدى، ايندى خوتكاردا

حؤكم چىخىنسا، پاشالار گلىنسه، كوراوغلو ارزومون اوستونه گلسه، من نه

ائله يەجە يم؟

ايندى سفر پاشانى قارين آغرى سيندا قوياق، گۆرك آشيىق سونونون ايشى نئجه اولدو؟
ائله كى، آرادان بير نئچه گون كئچدى، آرا ساكىتلشدى، گنسه لر ين بيرينده كنيز
گلدى آشيىق سونونون يانينا كى:

- دور، تئل لى خانيم سنى چاغيرير.

آشيىق سونون دوردو آياغا. كنيز قاباقدا، آشيىق سونون دالدا، آغاس لارين آراسى
ايله گليب چاتدى لار چؤل داروازا سينا. آشيىق سونون باخدى كى، تئل لى خانيم يننه ده
پهليوان پالتاريندا بورادا دايانيب. سونون سلام وئردى.

تئل لى خانيم دئدى:

- آشيىق سونون، دانيشماق واختى دئييل، آتا مين!

بو سۆزده كنيز آتى چكدى آشيىق سونونون قاباغينا. تئل لى خانيم اونو آتا
مينديريب دئدى:

- من دن قوچ كوراوغلويا سلام يئتيررسن. دئيرسن كى، بون دان سونرا بئش
اؤزون دن دئينده، بير ده بيزدن دئسين.

بونو دئييب، تئل لى خانيم آتا بير قيرمانس چكدى. آت آشيىق سونونو گؤتوردو.
سرين هاوا، آيلى گنسه. آت ائله بيل كى، كولك دن قاناد تاخيپ اوچماغا باشلادى.
آت آز گئتىدى، اوز گئتىدى، داغ آشدى، دره كئچدى، دوز گئتىدى، اوچ گونلو ك يولو بير گونه
كسيب، آشيىق سونونو چنليئله يئتيردى.

كوراوغلو چنليئلين يولا باخارين داكى آغقا يادا دوروب اطرافى گؤزدن
كئچيريردى. بير ده باخدى كى، اوزاق دان بير آتلى ائله گلير، ائله گلير لئى كيمى. كوراوغلو
دلى لره دئدى:

- بو آتلى كيمد يسه چنليئله گلير.

دلى حسن دقتله باخيپ دئدى:

- كوراوغلو، بو ارزروم لو آشيىق سونون دور.

كوراوغلو دئدى:

- من بيليرديم او گل سك. دورما، دلى لردن گؤتور، اونون قاباغينا چيخ!

غرض، آشيىق سونونو كوراوغلونون يانينا گتيردى لر.

كوراوغلو سوروشدو:

- آشيىق سونون، نه ياخشى؟

سونون دئدى:

- كوراوغلو، سوروشما! من چوخ يئر لر گزيب، چوخ آدم لار گؤرموشم. چوخ
اوستالار آغزين دان چوخ سؤزلر ائشيتيميشم. اما سنين منه دنديك لرى نين ميسلييرابرى
تاپيلماز. سنين سؤزلرين دوغرو چيخدى، كوراوغلو! سفر پاشا منى توتدوروب
زين دانا سالديردى. دارا چك ديرمك ايستيردى.

كوراوغلو دئدى:

- بس سنى كيم قورتاردى؟

سونون دئدى:

- كوراوغلو.

دلى لر هامى سى متتل قالدى.

كوراوغلو دئدى:

- آشيق، نئجه كوراوغلو؟ او كوراوغلو كيم دىر؟

آشيق سونون اهوالاتى دانىشدى.

دلى لر هامى سى تتل لى خانيمين بو ايگيدليگينه آفرين دئدى لر.

نيگار خانيم دئدى:

- آشيق، او تتل لى خانيم كى، بو قدر ايگيددير، بير دانىش گؤرك سىر-سيفتى نئسه دىر؟

بارى بير گوزل ليگى، زادى دا وارمى؟ يوخسا سىر-سيفتده ده كوراوغلو يا اوخشاير؟

آشيق سونون دئدى:

- نىگار خانيم، من كى تتل لى خانيمدا او گوزل ليگى گؤرموشم، اونو ديلله ت ريف

اثللك اولماز. ايزين وئرسن سازلا دئيرم.

دلى لر هامى سى سسلندى لر كى:

- دئ آشيق، دئ گلسين!

آشيق سازى باسدى دؤشونه. دئدى:

ارزرومون كنارين دان كئچنده،

آقوشقادان گوردو منى، كوراوغلو!

كنيزين گؤندردى، كسدى يولومو،

قايتاريپ اوتاغا سالدى، كوراوغلو!

بير مينا گردن لى، دورنا بوغازلى،

بير آلما ياناق لى، بير شهلا گوزلو،

توتى دانىشيق لى، قومرو آغيز لى،

شيرين دىلى سانيم آلدى، كوراوغلو!

دئمه كى، سونونون سؤزو يالان دىر،

هورى دىر، پرى دىر، نه سوره سان دىر؟

دنديم كى، كوراوغلو گوزل آلان دىر،

سؤزوم دن خوشلاندى، گولدو، كوراوغلو!

ايله كى، سونون سؤزونو قورتاردى، بيردن ايله بيل كى، بوينونون آردينا بير آغريلق

چؤكدو. دينمز-سؤيلمز باشى سينه سينه طرف ايلدى.

كوراوغلو سوروشدو:

- آشيق، سنه نه اولدو؟

سونون ايله بيل ياتميشدى، آيلدى. دئدى:

- كوراوغلو، من چوخ وئسگلمز آدام ايميشم. من اؤز باشيمى گؤتوروب

گلديم، قىزى قويدوم، قالدى او كمفورستين علينده.

كوراوغلو سوروشدو:

- نه كمفورست! كمفورست كيم دیر؟

سونون دئدی:

- سفر پاشا، او تئل لی خانیمی ساغ قويما یاساق.

سونرا دا اهوالاتی دانیشدی کی، سفر پاشا اونا نئجه حده-قورخو گلیرمیش.

کوراوغلو گنتدی فیکره. دلی لری ده فیکیر گؤتوردو.

نیگار خانیم اوزونو کوراوغلویا توتوب دئدی:

- کوراوغلو، هله ایندییه کیمی من سن دن هئچ بیر خاهیش ائلممیشم. ایندی

سن دن بیر شئی ایسته یه جه یم. گرک سؤزومو یثره سالما یاسان.

دلی حسن کوراوغلویا ماسال وئرمه ییب دئدی:

- نیگار خانیم، بو نه سؤزدور سن دئییرسن! سنین سؤزونو کیم یثره سالا

بیلر؟ سن سؤزونو دئی، بیز سانلا-باشلا یئرینه یئتیرریک.

نیگار خانیم دئدی:

- گرک تئل لی خانیمی سفر پاشانین چنگه سین دن قورتاریب، چنلیئله

گتیر سینیز.

دلی لر هامی سی نیگار خانیمین بو سؤزونه اهنس دئدی لر.

کوراوغلو دئدی:

- نیگار خانیم، ائله من ده بو فیکیر ده یم. ائله ایگید، قیزی اورادا قویماق

اولماز، آخیر باشی پاشا اونو تلف ائلیسک. او گرک چنلیئله گله.

کوراوغلو های ووردو دلی لر هامی سی ییغیلدی اهوالاتی اونلارا دانیشدی. سونرا دا

سازینی دؤشونه باسیب دئدی:

ایگید دلی لریم، خبردار اولون،

بو گون بیر تدبیره گلیمک گرک دیر.

ارزروم قیزین دان خبر گلییدی،

متلبی آنلا ییب ییلمک گرک دیر.

چیخین قووغاسینا پاشانین، بیین،

ظالم موختنتین قد دینی ایین!

مرد ایگید بوینونا گؤتورمز دئین،

دوشمنی دونیادان سیلمک گرک دیر.

چنلیئله خبر گلمز بوشونا،

بو ایش گلمز او پاشانین خوشونا،

قوچ کوراوغلو لچک اؤرتمز باشینا،

دوشمن قاباغیندا گولیمک گرک دیر.

سؤز تامام اولدو. کوراوغلو علینی اوزادیب بیر باده دول دوردو، سونرا اوزونو

دلی لره توتوب دئدی:

- دئین گؤروم، کیم بو بادنی ایچیب تئل لی خانیمی گتیرمه یه گئدسک.

دلی لرین هره سی بیر یثردن قیشقیردی کی:

- من، من... -

کوراو غلو دئدی:

- بو سفر آیری سفره بنزمز. تئل لی خانیمی گتیرمه یه ائله آدام
گتیمه لی دیر کی، اؤزو اوندان گوس لو اولما، قوت لی اولما، ایگید اولما.

دلی حسن آیاغا دوروب دئدی:

- کوراو غلو، ایزین وئرسن تئل لی خانیمی گتیرمه یه من گندرم.

کوراو غلو دئدی:

- یوخ، دلی حسن، سنی چنلیئل دن کنارا قویا بیلرم. بلکه ائله بیر ایش
اولدو کی، من ده گتیمه لی اولدوم. اوندان چنلیئل باش سیز قالار. ایش بئله اولاندا
دمیرچیو غلو یئرین دن دوردو، بادنی کوراو غلودان آلیب ایچدی، دئدی:

گؤتوروب، بئلمه قیلینج باغلایب،

ایزین وئرسن، ارزروما گندرم،

یاغی دوشمن غضبین دن قورخمارام،

ایزین وئرسن، ارزروما گندرم.

آختارارام دوشمن لری سئچرم،

باش لارینی یارپیز کیمی بیچرم،

مرد یولوندا باش دان، جاندا کئچرم،

ایزین وئرسن، ارزروما گندرم.

دمیرچیو غلو، آختیسالار قانیمی،

قوچ ایگیده قوربان دئدیم سانیمی.

آلیب گتیرم تئل لی خانیمی،

ایزین وئرسن، ارزروما گندرم.

کوراو غلو دمیرچیو غلونون دئدیک لرینه هوش - گوشلا قولاق آسدی. ائله کی سؤز

تاماما یئتدی، کوراو غلو سازی آلیب دئدی:

اوسا - اوسا داغ باشیندا

یئل تکی اسدیگین وارمی؟

هئچ تک - تنها بو چؤل لرده

اوردولار باسدیغین وارمی؟

میزراغی نین اوسون ساللا،

دوشمنه دئمه «ئی واللا».

هر طرف دن بئش - اون کلله

هئچ کسیب آسدیغین وارمی؟

موختنت اؤزون اؤینده،

بنفشه بوینون اینده،

ششپیر قال خانا دینده،

یهردن آسدیغین وارمی؟

نامرد سیررینی بیلندە،

موخنتت اوزە گولندە،

یاغی دوشمن گوس گلندە،

میدان دان قاچدیغین وارمی؟

کور اوغلو کئچیب سانین دان،

موخنتت اؤتمز یانین دان،

اوووسنان دوشمن قانین دان

دولدوروب ایچدیگین وارمی؟

دمیر چیوغلو دئدی:

- یوخ، کور اوغلو، دئدیگین سیفت لرین هله هئج بیرى منده یوخدو. آنساق تئل لی

خانیمی گتیرمه یه من گئده جه یم.

کور اوغلو دلی لردن سوروشدو:

- نه دئییر سیز؟ گئده بیلر، یا یوخ؟

دلی لر یثیریئردن دئدی لر کی:

- گوس لودور. قوت لی دیر. آنساق هله تزه دیر. داوا-دالاش گورمه ییب. برکبوشا

دوشمه ییب.

کور اوغلو های ووردو، قیراتی یهرله دی لر. آیاغا دوروب بیر آلما گؤتوردو.

ساپلاق طرفینه بیر اوزو ک تاختیب دمیر چیوغلونون باشینا قویدو. قایدیب آتا میندی.

سؤولانا گتیریب، بیر او باشا سوردو، بیر بو باشا سوردو. یای-اوخو چیلله یه میندیریب

دمیر چیوغلونون باشین داکى آلمایا دوز قیرخ اوخ آتدی. اوخلارین هامی سی بیرجه-بیرجه

اوزو گون هالقاسین دان کئچدی.

دلی لر، نیگار خانیم، آشیق سونون - هامی سی دوروب باخیردی. دمیر چیوغلو نه

بیرجه دفعه گؤزونو قیرپدی، نه یثیرنده قییمیل داندی، نه ده رنگی قاچدی. نئجه

دایانمیشدی، ائله سه ده آخیراسان دایاندی.

کور اوغلو آتدان دوشدو. دمیر چیوغلونو قوجا قلایب اوزون دن، گؤزون دن

اؤپدو. کؤن لو هاوالاندی، اورپی سوشدو، آلدی گؤرک نه دئدی:

دلی لر ایچینده بل لی ایگیدسن،

گؤردوم سینایاندا مردانا سنی،

شست ایله دایاندىن میدان ایچینده،

بنزتدیم آلی سی ترلانا سنی.

چنلیئل دئدیگین داغلار دامانی،

موخنتت لر گلسه چکر آمانی،

باشیندا نیشانه آلدیم آلمانى،

قورخوتمادی هدف، نیشانا سنی.

نامردلری او یلاق لاردان کؤچورتدوم،

یاغی دوشمان لارا زهر ایچیرتدیم،

اوزو ك هالقاسين دان قيرخ اوخ كئچيرتديم،

ترپن گورمديم بير يانا سنى.

قيرپنمادى گوزون، قاجمادى رنگين،

عالمه يايى لار ساواشين، سنگين،

آلام خراسينى هيندين، فيرنگين،

گوندورم ايرانا، تورانا سنى.

چنليئىل باشيندا مسليس-قورولسون،

خان لارين، بى لر ين بوينو وورولسون،

گل ايلش، مئى ايچك، كئفلر وورولسون،

كوراولغو چاغيرير دؤوران سنى.

كئف مسلى سى باشلاندى. آشيق سونون اورتايا گيردى. يئدى لر، ايچدى لر، چالدى لار،

اوينادى لار. كئفلر دورولدى، داماغ لار سازالدى. كوراولغو آياغا دوروب دئدى:

- ايندى ايزين دير، اوغلو، گئت ياراقلان!

دميرچيولو گئتدى، قيلينچ، قالخان، سيدا، گورز، توپوز گؤتوردو، كوراولغونون

يانينا قايتتى. كوراولغو گوردو دميرچيولو او قدر يارق گؤتوروب كى، آلتيندا

ترپنه بيلمير. آلدى گؤرك نه دئدى:

دميرچيولو، ارزروما گئديرسن،

ارزروم دئديگين گؤله نيسبت دير.

چوخ يارق گؤتورمك باشا بلادى،

قيلينچ همايلىدى، بئله نيسبت دير.

سؤيلىم سؤزلىم ائيله ديلزبر،

شيرين نسيهتيم قيل سيندقتر:

ايگيده لازيمدى گورز، قالخان، ششپير،

سيدا بير بوينوزلو كله نيسبت دير.

كوراولغو تك دوشمان لارى سسلمك،

هاى دئينده ياغى اوسته قصد دئمك،

آرپا وئريب جانان عزيز بسلمك،

عرب آت دئديگين يئله نيسبت دير.

دميرچيولو ائله بيليردى كى، ايگيدىن ياراغى نه قدر چوخ اولسا، بير او قدر

ياخشى دير. كوراولغونون بو سؤزونون سونرا دميرچيولو يارق لارين هره سيندن بيرينى

گؤتوروب قالانينى يئره قويدو. اوندان سونرا گئديب اؤز زنسيرينى ده گؤتوروب بئلينه

باغلادى، گلدى. كوراولغو دئدى:

- اوغلو، آتالارين هانسينى مينمك ايستيرسن، گئت، مين!

دميرچيولو گئتدى، تؤوله دن عرب آتا چكدى، يهرله دى، دلى لرله، نيگار

خانيملا، آشيق سونونلا سالاماتلاشيب آتا ميندى، كوراولغونون قاباغينا گلدى.

كوراولغو دئدى:

- اوغول، ايندى قولاق آس، سنە آخىر سۆزلرىمى دئىيم.

آلدى كوراوغلو گۆرك نە دئدى:

ارزرومون بازارىنا واراندا

مقامدا دوشمانى آتماغىن گرگ.

گۆردون كى، متلىن باشا وارمادى،

عرب آت يالىنا ياتماغىن گرگ.

ايگيد گرگ ميدان آچا، دوز دورا،

دوشمان قاباغىندا بيغىنى بورا،

آياق لارين اوزنگيه برک وورا،

ششپىرى ششپىره چاتماغىن گرگ.

ايگيد اولان نئى لر اللىنى، يوزو؟

نامردىن داودا دۆرد اولار گۆزو.

بودو كوراوغلونون، اوغول، بيل، سۆزو،

او تىللى خانىمى تاپماغىن گرگ.

ائله كى سۆز تامام اولدو، دميرچيوغلو كوراوغلو ايله ده هالال-هوممت ائله ييب،

ارزروما طرف يول باشلادى. نئچه مدت يول گئندن سونرا ارزرومون داغلارينا

چاتدى.

بىر طرفدن اۆزو يامان يورولموشدو، بىر طرفدن ده آت آس ايدى. باخدى كى،

بورادا ياخشى بىر بولاق وار. آتدان دوشوب، علىنى-اوزونو يودو. آتى اوتا بوراخدى، اۆزو

ده بىر طرفده دىرسكلندى كى، بىر بالاسا دىنسىنى آلسين. بو دىرسكلنمكله

دميرچيوغونو يوخو آپاردى. بىر واخت اوياندى كى، هر يعنى سيس-دومان بوروگوب، عرب

آت دا يوخدور. او يانا آت، بو يانا آت، ائله بيل كى، آت بىر پارچا چۆرك اولوب گۆيه چكىلدى.

گۆتوردو دميرچيوغلو گۆرك نە دئدى:

عرب آت گئتدى عليمدن،

عرب آتى من ايسترم.

آيرى دوشموشم ائليمدن،

عرب آتى من ايسترم.

بناسيز هۆرگو هۆرولمز،

تبيب سيز خسته دىريلمز،

باخارام هئچ يان گۆرونمز،

عرب آتى من ايسترم.

دميرچيوغلونون بو واختى

ايگيدم، ايسترم باختى،

ياد اۆلكه دى، دوشمان چوخدو،

عرب آتى من ايسترم.

دميرچيوغلو داغى الك-فلك ائله دى، الدن-آياق دان سالدى، آتى تاپا بيلمه دى كى،

بېلمەدى. اورىي قوبار ائەلەدى، دئەدى:
دونيادا ھىچ ايگىد يوخسول اولماسىن،
يوخسوللوق ايگىدە يامان آد اولو،
ھەر كسىن كى، وارى-دئولتى اولسا،
لذت چكر، دھانىندا داد اولو.
وارلى، كاسىب بو دونيادان كؤچرلر،
ياخشىنى، يامانى گؤروب سئچرلر،
وارىن اولسا گلىب يئر، ايچرلر،
يوخسول اولسان قوھوم-قارداش ياد اولو.
دميرچىوغلۇ، ايگىد چوخدو دونيادا،
آرتدى دردىم، اولدو حددن ضيادا،
ياخشى آت مېنلر قالسا پيادا،
داش دوشر باشىنا، اؤمرو باد اولو.
دميرچىوغلۇ داغدا گزە-گزە آخىردا بىر قاينىن دىيىندە بىر ناخىرچىيا راست
گلدى. آلدى، گؤرك، ناخىرچى دان عرب آتى نئجە خبر آلدى:
باشىنا دؤندوگوم، ناخىرچى قارداش،
مېمىم عرب آتىم گؤردونمو اولو؟
مرد ايگىدىن آتى جانندان عزىزدى،
مېمىم عرب آتىم گؤرونمو اولو؟
آلدى ناخىرچى:
باشىنا دؤندوگوم مرد، ايگىد اوغلان،
سنىن عرب آتىن من داغدا گؤردوم،
قوچ ايگىدلر قالماسىن لار پيادا،
سنىن عرب آتىن من داغدا گؤردوم.
آلدى دميرچىوغلۇ:
يئنە تىزەلندى قلىم ياراسى،
گؤزومە گؤرونمور داغلار آراسى،
ايگىدىن آتى دىر سىرپاراسى،
مېمىم عرب آتىم گؤردونمو اولو؟
آلدى ناخىرچى:
آدىن ندىر سنىن، ھاردان گلرسن؟
سومردلرىن كؤنول پاسىن سىلرسن،
گلرسن عرب آتى تاپا بىلرسن.
سنىن عرب آتىن من داغدا گؤردوم.
آلدى دميرچىوغلۇ:
دميرچىوغلۇ دولانىيدى ائللرى،

مسکن ائله ييبدى چنليئل لرى،

آرادا ايشليير دوشمان تئل لرى،

منيم عرب آتيم گوردونمو اولاً؟

آلدى ناخيرچى:

مرد ايگيد، كؤنلونه گللمه سين گومان،

دوشمانلار علين دن چكرلر آمان،

آيازيبار اطراف، چكى لر دومان،

سنيين عرب آتين من داغدا گوردوم.

ائله تزه سه سؤز تامام اولموشدو كى، بيردن كولك باشلادى. بير سويچيم ساعتدا

دومان داغليپ گنتدى، اطراف آيازيدى. دميرچيوغلو عرب آتى تاپيب ميندى. گون ايبى لنه

بير آز قالميش اؤزونو ارزروما يئتيردى. باخدى كى، شهرين كوچه لرينده هئچ آدم

گوردونمور. ائله بيل كى، شهر يئرین دن كؤچوب. كوچه لرده گزه-گزه بير آدم

آختاريردى كى، كاروانسارانی سوروشسون، بير ده گليب بير ميدانا چيخدى. باخدى كى،

شهرين بوتون آدمى بورادادى. واللله بورادا او قدر آدم وار، او قدر آدم وار

كى، ينه آتسان يثره دوشمز. آتا بير مهميز ووروب آدملارا ياخينلاشدى. اوزنگيه

قالخيب باخدى كى، آدملار اوتوران اوتوروب، دايانان دايانيپ، اورتاليقدا دا

سوپورگچى لر ميدانى سولايب، سوپوروب سليقه يه ساليملار.

بير قوجا كيشى دن سوروشدو كى:

- عمى، بورادا نه وار، سامات نه ييغليپ؟

قوجا بير آلت دان يوخارى دميرچيوغلو يا باخيب دئدى:

- گوردونور كى، قريسن.

دميرچيوغلو دئدى:

- بلى، قرييم. اوزاق يتردن گلنم.

قوجا دئدى:

- بورا سفر پاشانين پهلوان ميدانيدى، بالا! اؤزونه گوونن پهلوانلار

آرادا بير گليب بو ميداندا پاشانين پهلوانلارى ايله گولشيرلر. ايندى اريستان دان

بير تزه پهلوان گليب، بو گون قارا پهلوانلا گولشسك؟ اودور كى، سامات

تاماشايا ييغليپ.

دميرچيوغلو باخدى كى، مئيدانين باشيندا ايكي دنه تاخت قورولوب، اطرافيندا دا

ياراقلى-ياساقلى پهلوانلار كئشيك چكىرلر. اما تاختلاردان بيرى نين قاباغينا ايپك

پرده چكىليپ.

قوسادان سوروشدو:

- بس او تاختلار نه قورولوب؟

قوجا دئدى:

- او آچيق تاخت كى گوردورسن، او، سفر پاشانين تاختى دير. او بيرى ده كى، قاباغينا

پرده چكىليپ، پاشانين باسى سى تئل لى خانيم اوچون دور. بير نئجه گون بون دان قاباق

چنلېئىلى كوراوغلو گلب زىن دانى داغىدىب، كئشكىچى لرى اۆلدوروب، پاشانين آشيغىنى قاچىردىب. تىللى خانىمى دا چوخ آختارىب، تاپا بىلمەيىب. ايندى او گوندىن پاشا تىللى خانىمى اۆز يانىنا كۆچوروب، بىر دىققە گۆزوندىن كئارا قويمور كى، قىز قوشولوب قاچار.

قوجا ھلە سۆزونو تاماملامامىشىدى كى، بىردىن تىبل - دۆھول وورولدى.

قوجا دئدى:

- اودور، باخ، پاشا گلير. ايندى باشلاناساق.

دميرچىوغلو باخدى كى، بودور بىر دستە آدم قاقاق لاريندا دا پاشا تاختا طرف گليرلر. بلى، پاشا گلب اۆز يئرئىندە ايلشدى. پاشانين آدم لارى دا ھرەسى بىر طرفدە قرار توتدولار. آرادان بىر آز كئچمەدى كى، يئە دە تىبل دۆھول وورولدى. قوجا دئدى:

- بو دا تىللى خانىمدى.

دميرچىوغلو باخدى كى، تىللى خانىم قىرخ اينسىئىل قىزىن آراسىندا ميدانا قدم قويدو. او دا كئچىپ اۆز تاختىندا، پردەن دالىندا ايلشدى.

يئە دە تىبل - دۆھول وورولدى. دميرچىوغلو باخدى كى، اون نفر پھليوان بىر يئكە شىئى سۈرۈيە - سۈرۈيە گتيريرلر.

قوسادان سۈرۈشدو كى:

- بوندى بئە بونلار سۈرۈگۈرلر؟

قوجا دئدى:

- بو، قارا پھليوانين امودودور. كىم قارا پھليوانلا قاقاقلاشماق ايستەسە،

گرك قاقاقسا اونون امودونو يئردن قالديرا. اگر قالديرا بيلدى، قارا پھليوان

اونون مئيدانىنا چىخار، يوخ، اگر قالديرا بيلمەدى، اوندائە بو باشدان قارا

پھليوانين على نين آلتىن دان كئچىپ، اونا ھلقىگوش اولار.

بلى، پھليوانلار قارا پھليوانين امودونو گتيرىب، مئيدانين اورتاسىندا يئە

قويدولار.

عرب پھليوان ميدانا چىخدى، بىر او باشا گريدش ائەدى، بىر بو باشا گريدش

ائەدى، گلب امودون دستەسىن دىن ياپىشىدى. بىر گوس وئردى، قالديرا بيلمەدى، ايكي گوس

وئردى، قالديرا بيلمەدى، اوچونسودە دىزىنى يئە قويوب بىر ن رە چكىدى، امودو قالديرىب

چىنىنە آلدى. تىبل دۆھول وورولدى. قارا پھليوان ميدانا چىخدى.

دميرچىوغلو باخدى كى، بو بىر يئكپر، كلە - گۆتور آدمى، اوز - گۆزوندىن

زەم ياغير. قارا پھليوان گلب عرب پھليوانا ال وئردى. اوندان آرا آچىلدى، كوشتو

باشلاندى. قارا پھليوان يامان گوسلو، ھە دە يامان ايار ايدى. بىر او يانا

چكىشىدىلر، بىر بو يانا چكىشىدىلر، بىردىن قارا پھليوان يئە يىخىلىب، عرب پھليوانى

باشى نىن اوستوندىن آشىردى، يئرى ووروب، سىنەسىنە چؤكدو.

ھە يئردن آفرىن سداسى گۆيە بولند اولدى. سفر پاشا يئرىن دىن دوروب

قىشقىردى:

- منى ايسته ين، قارا پهلوانا خلت!

هر طرف دن قارا پهلوانا خلت وئردى لر. عرب پهلوان قارا پهلوانين
على نين آلتين دان كنچيب، اونا هلقبگوش اولدوغو. ايشى بئله گؤرنده دميرچيولر آتا
بير تازيانه چكيب دوز مئيدانين اورتاسينا سوردو. امودون يانين دان كنچنده ال
آتيب، اونو يتردن ديك قالديردى، باشى نين اوستونده هرله ييب ائله توللادى كى، امود يتره
دوشوب دسته سينه قدر تورپاغا قويلاندى.
سس- كوى قالدخدى. دميرچيولر آتى بيرباش سفر پاشانين قاباغينا سوردو.
آشير يليب دوشدو، آتا تاхта يانين داكى ديريه باغلاييب دئدى:

نره چكيب من ميدانا گيرنده،
وارمى ميدانما گله پهلوان؟..
توتوب كمرين دن چالاندا يتره
منيم زربى-دستيم بيله پهلوان؟..
منم شيرى-نر توك ميداندا گزن،
خيشم ايله دوشمانين باغرينى ازن،
تولك ترلان كيمي هاوادا سوزن،
سونرا ياخان كنچر اله، پهلوان!..
دميرچيولر، من ياراغا دولارام،
آس قورد كيمي دوشمان اوسته اولارام،
قيلينچ چكسم، لئش-لئش اوسته قالارام،
دؤندررم آل قانى سئله، پهلوان!..

قارا پهلوان دميرچيولونون بو ايشين دن آسيقلانيب ميدانا گيردى. تبيل
وورولدو، آرا آچيلدى، كوشتو باشلاندى. ايكي سى ده قيزميش نر كيمي بير-بيرينه گيريشدى لر.
قارا پهلوان گوردو يوخ، هريف چوخ قوتلى دير. ايش گوسه قالسا بير شئى ائله يه
بيلميسك. اودور كى، ايارليغا باشلادى. بيردن ديزينى يتره قويوب دميرچيولونو دا
باشين دان آشيرماق ايسته دى. آساق نه قدر گوس وئردى، بير شئى چيخمادى. ائله بيل كى،
دميرچيولر يوز ابلليك بير آغاس اولوب يتره كؤك آتميشدى. قارا پهلوان ائله بير اونو
باساردى كى، بير تهر يتردن قالحيب، اؤزونو اونون علين دن قورتاردى.
دميرچيولر گولدو. دئدى:

ايكى لكه بير مس ليسه واراندا،
او مسلى سين حالى پريشان اولو.
بير قوچ ايگيد بير ميداندا تاپيلسا،
بزنر او ميدان، زرينشان اولو.
سرچه يه باخ، قارقوشا دون بيچر،
مرد ايگيدلر دولو باده لر ايچر،
نامرد آدام داوا گونونده قاچار،
گنذر دالداردا پهلوان اولو.

دمیرچیوغلویام، قورخمارام مرددن،
تولکو دئیر: آسلان قووارام یورددان،
بیر کنچی قاجیان قورتولسا قورددان،
باخار یونوزونا کرگه دان اولو.

سۆز تامام اولدو. یئنه ده میدان قیزیشدی. دمیرچیوغلو بو دفعه ماسال
وئرمه ییب، اونون کمرین دن یاپیشدی. دیزینی یئره قویوب ائله بیر ن`ره چکدی کی،
تیبیلین دؤھولون سسی باتیل اولدو. قارا پهلوانی دیک گؤتوروب یئره ووردو. اھسن،
آفرین سسی میدانی بورودو. سفر پاشا دمیرچیوغلونو حضورونا چاغیردی. سوروشدو
کی:

- پهلوان، دئی گوروم کیمسن؟ کیمین پهلوانیسان؟ بورایا نیه گلیمسن؟
دمیرچیوغلو گؤزلرینی دولاندریب، بیر دفعه تئل لی خانیم باخدی، دئدی:
قالخیب چنلیئل دن، دوشموشم یولا،
ارزرومون بازارینا گلیمشم،
اسل کؤیینی گئیپ اینیمه،
سنگ-سیدالین گوزارینا گلیمشم.
سفر پاشا دئدی:

- سنین آشیقلیغین دا وار ایمیش کی.
دمیرچیوغلو سفر پاشایا ساواب وئرمه دی. بیر ده تئل لی خانیم طرف باخیب
دئدی:

ایلشمیشدیم اوردا، صحبتین کنجیدی،
قالخدی کؤنول قوشو، دولو مئی ایچدی؛
تئل لی خانیم، سدان گلدی، یئتیشدی،
سن گؤزلین ایلقارینا گلیمشم.

تئل لی خانیم متلبی آنلادی. بیلدی کی، بو چنلیئل دن گلندی. آنساق کیم
اولماغینی بیلمه دی. بیلمه دی کی، کوراوغلو اؤزودور، یا اونون دلی لرین دن دیر. بورادا
دمیرچیوغلو آلدی اوچونسو خاننی، دئدی:

دمیرچیوغلویام، یالان گلمز دیلیمه،
موخننت یاپیشار چتین علیمه،
میسریقلینج باغلامیشام بئلیمه،
ترلان لارین تاوارینا گلیمشم.

تئل لی خانیم بیلدی کی، بو، کوراوغلو دئیل، اونون دلی لرین دن بیر دیر. اما
باخدی کی، کیم اولور-اولسون، کیشی نین نه قوچاق لیغینا، نه ده گؤزل لیگینه سۆز اولما بیلمز.
سفر پاشا دئدی:

- من سنین دئدیگ لرین دن هئچ زاد باشا دوشمدیم. بیر عمل لی-باش لی دئی
گوروم، کیمین پهلوانیسان؟ سنی اؤزومه پهلوان گؤتورسم قالارسانی؟
دمیرچیوغلو دئدی:

- سفر پاشا، ايزين وئر آتیمی مینیم، سونرا سنه ساواب وئیریم.
بونو دئییب، دمیرچیوغلو قیزیلقوش کیمی توللائیب عرب آتین بئلینه قوندو.
سفر پاشایا اوزون توتوب دئدی:

- سفر پاشا، بیل و آگاه اول! منیم آدیم دمیرچیوغلودور، اوزوم ده
چنلیبل لی قوچ کوراوغلونون دلی لرین دنم. گلیمشم تئل لی خانیمی آپارام.
بونو دئییب دمیرچیوغلو آتا حرکت گتیردی. قاچاراقدا علینی آتیب تئل لی
خانیمی پرده قاریشیق گؤتوروب آتین ترکینه قویدو. آرا قاریشیدی. آدام لار بیر-بیرینه
دیدى لر. دمیرچیوغلو میدان دان چیخیب، چنلیبله طرف یول باشلادی.
هان دان-هانا سفر پاشا اوزونه گلیب های سالدی. قوشون آتلائیب
دمیرچیوغلونون دالینا دوشدو.
دمیرچیوغلو ائله ترهسه شهر دن چیخمیشدی، گوردو شهر طرف دن بؤیوک بیر
قوشون گلیر.

تئل لی خانیم قوشونو گؤرسک دئدی:
عثمانلی قوشونو گلیر قورد کیمی،
وار گئت، اسم اوغلو، دورما بو یترده!
باشین گئدر، گؤی دن قالار یورد کیمی،
وار گئت، اسم اوغلو، دورما بو یترده!
دمیرچیوغلو اونون ساواییندا دئدی:
عثمانلی قوشونو گلسه قورد کیمی،
اؤلر اسم اوغلو، گئتمز بو یتردن!
باشیم گئتسه، گؤیدم قالسا یورد کیمی،
اؤلر اسم اوغلو، گئتمز بو یتردن!
تئل لی خانیم دئدی:

قوشون گلیب، ایندی سنی توتارلار،
قول لارینی دال گردنده چاتارلار،
قول دئییب هیشه ده ساتارلار،
وار گئت، اسم اوغلو، دورما بو یترده!
دمیرچیوغلو دئدی:

قوشون گلسه، منی بوردا توتسالار،
قول لاریمی دال گردنده چاتسالار،
قول دئییب هیشه ده ساتسالار،
اؤلر اسم اوغلو، گئتمز بو یتردن!
تئل لی خانیم دئدی:

تئل لی خانیم عرضین سنه ائیله سین،
دیلی توتمور بئش کلمنی سؤیله سین،
بیرجه ایگید مین قوشونا نئیله سین؟

وار گنت، اسم اوغلو، دورما بو يئردە!

دمير چيوغلو دئدى:

دمير چيوغلو دردین کیمه سؤيلير؟

شيرين سانين سنه قوربان ائيلير.

يوز مين تولکو بير آسلانا ئيلير؟

اؤلر اسم اوغلو، گتتمز بو يئردن!

تئل لی خانيم گوردو يوخ، دمير چيوغلو گئدن دئيل، قوشون دا ياخينلاشير.

دئدى:

- اوندا من ده سنه کؤمک ائله يه جه يم.

دمير چيوغلو بير اطرافا باخيب گوردو يولون کناريندا بير ماغارا وار.

قيلينجيني، قالخاني تئل لی خانيم وئريب دئدى:

- ياخشى، آل، بو سنين اوچونقيلينج، بو دا قالخان. گير بو ماغاراي، پالپالتارينى

يؤر-يؤندمه سال، گل!

تئل لی خانيم آتدان دوشدو، قيلينجى، قالخانى گؤتوروب ماغاراي اغيردى.

دمير چيوغلو دا ائله بونو ايستيردى. ماغارادان بير آز آرالى يئكه بير داش وار

ايدى. تئز اونو يومبالايدىپ گتيردى، ماغارانين آغزينا تيخادى، دئدى:

- تئل لی خانيم، کور اوغلو منه دئيپ کى، گرک يئردە ده اولسا، گؤيده ده اولسا

تئل لی خانيمي گتيره سن. نيگار خانيم سنين يولونو گؤزليير. ايندى من سنى داوا

مئيدانينا قويا بيلمرم. باشينا بير ايش گلر، اوندا گرک من نيگار خانيمين،

کور اوغلونون، دلى لرین اوزونه چيخمايم. بير ده سن داوا ائله سن، دلى لر دئيرلر کى،

دمير چيوغلو آرواد کميته قاليب. سن اوتور اورادا، من داوانى ائلييم، ايشيمي

گوروم، قورتايرم سونرا چيخيم گئدريک.

دمير چيوغلو سؤزونو قورتاردى، قايدىب آتى ميندى.

سفر پاشانين قوشونو گليب چاتدى. دمير چيوغلو يايى چينين دن آشيردى، اوخلارى

بير-بير چيللى-کامانا مينديريب، يئرين دن ترپنى ووروب يئره سالدى. سفر پاشا

باخدى کى، ميدانا چيخماق ايسته ين ييخيلير. قورخودان بير آدام قاباغا گتتمک

ايستيمر. قوشون بؤيوک لرينه قيشقيردى کى:

- نه داينمى سيز؟ بير نفر آدام نه اولدو کى، هامى نين گؤزونو قورخوتدو؟ بو

ساعت توتون، قول لاريني باغلاين!

دمير چيوغلو دئدى:

هيدان دئمه، سفر پاشا،

دمير چيوغلو منم، منم!

چکديررم سنه هاشا،

دمير چيوغلو منم، منم!

قولاس قول لاريمي گررم،

ميداندا هونر گؤستررم،

سمدينى يئرى سررم،
دمير چيولۇ منم، منم!
عرب آت چتتىن توتولار،
قارغى قولاق لار چاتى لار،
هايقيرىب، داغ دان آتى لار،
دمير چيولۇ منم، منم!
شهرلر نى تالايان،
يوردوندا اوساق قالايان،
اؤزو اؤز قانين يالايان،
دمير چيولۇ منم، منم!
دمير چيولۇ دولشمز گوس دن،
قورخماز موختنت دن، بيس دن،
باس آلام ناغدى دان، وئس دن،
دمير چيولۇ منم، منم!
سۇزون قورتارىب، دمير چيولۇ علينى آتدى اوخ قابينا. باخدى كى، قيرخ اوخون قيرخى
دا قورتارىب. قوشون بۇيوك لرى ده بونو باشا دولدولر. يئريشردن اونون اوستونه
هوجوم ائله دى لر.
دمير چيولۇ اوستونده نه قدر ياراق-ياساق وار ايديسه هامى سىنى چىخاردىب
آتدى. بئلىن دكى كوتان زىسرينى آچىب علينه آلدى. آتى سۇولانا گتيرىب دئدى:
سفر پاشا، بو گون دۇيوش گونودور،
يىغىسان باشينا نه لو هولنگى؟
يارپاق كىمى باش بدنن تۇكرم،
منم سزيرەنين اصيل پلنگى.
بىزىم دل لر ار ميداندا مرد اولار،
قووغا گونو ايكي گۇزو دۇرد اولار،
قالارام شهرينى يئرى يورد اولار.
منم بوردا دريالارين نهنگى.
چاى كىمى سوشموشام، داها سۇنمرم،
عسگر ندى، قوشون ندى قانمارام،
قسم اولسون بو ميدان دان دۇنمرم،
آخير سودا سينار سويون سهنگى.
قوشون يئته ده بىر شى ائله يه بيلمەدى. دمير چيولۇ هر دفعه زىسرى
توولاياندا بئش-آلتى آدام سهنمه واسيل اولوردو.
آخيردا سفر پاشا ايارلارى چاغيردى كى:
- بو كافير اوغلو كافير قوشونو قيردى قورتاردى. بىر تدبير تۇكون!
ايارلار باشلادى لار دمير چيولۇ نون اوستونه بيهوشدارى سپمه يه. هر

طرفدن او قدر بيهوشدارى سپىدى لر كى، آخىر دا دمير چيوغلو هوش دان گنديب يىخىلدى.
قوشون سئوينسك اونون دؤوره سىنى آلدى. اما بير نفر آدم دا ياخينا گله
بيلمەدى. عرب آت قويروغونو قالديريپ اطرافى فيرلانماغا باشلادی. گلن-گلنى ديشى
ايله، تپىگى ايله قيزيل قانا بوياييب شيل-كوت ائلهدى.
دمير چيوغلو اوچ گون اورادا قالدی، آتین قورخوسون دان بير آدم ياخينا گله
بيلمەدى. آنساق هردن-بيردن دمير چيوغلو هوشا گلنده هر طرفدن بيهوشدارى
سپىب يئنه ده اونو يوخلايىردى لار. بو مينوال ايله اوچ گون كئچدى. دؤردونسو گون ايلخينى
هايلاييب بورايا گتيردى لر. عرب آت ايلخينى گؤروب، دمير چيوغلون دان ال چكدى، ايلخيا
قوشولوب اوتلاماغا باشلادی.

دمير چيوغلونو گؤتوروب شهره گتيردى لر. اما نه قدر آختاردى لارسا،
تئل لى خانيمى تاپا بيلمەدى لر. سفر پاشا گؤتوروب خوتكارا بير نامه يازدى كى:
«كوراولونون بير دلى سىنى توتموشام. نه تهر دئيرسن ائله ائلييم». نامنى بير
قاسيد ايله خوتكارا گؤندردى، دمير چيوغلونو دا پهلوان مئيدانيندا بير آغاسا
ساردى، اوستونه كشيكيچى لر قويدو.
دمير چيوغلو پهلوان مئيدانيندا قالسين، تئل لى خانيم ماغارادا، عرب آت
ايلخيدا، ايندى سنه كيم دن دئيم، كوراوغلودان.
و`ده دن چوخ كئچميشدى. دمير چيوغلودان خبر گلমেدى. كوروغلونو فيكىر
گؤتورموشدو. اورينه دامميشدى كى، دمير چيوغلونون باشيندا بير ايش وار. اما هله
گؤزلييردى كى، بير-ايكى گون ده كئچسين، گؤرسون نه اولور. كئسه نين بير واختى بير ده
يوخودا گؤردو كى، بير ديشى لاخلاييب، آغزى قان ايله دولدو. سكسينب، يوخودان آيىلدى.
ائله بير ن`ره چكدى كى، بوتون دلى لر يوخودان قالخدى لار.
كوراوغلو دلى لر يانيندا گؤرنده آلدى گؤرك نه دئدى:

آت بئلينه دلى لر يم،

سيزه قوربان سان، يئرى سين!..

توتولوبدو دمير چيوغلو،

ايگيد پهلوان يئرى سين!..

ياغى لار چكسين آمانى،

گؤزوم گؤرمه سين يامانى،

لئش-لئشه وئرك دوشمانى

آخسين، قيزيل قان يئرى سين!..

قوچ كوراوغلو گلر سوشا،

پولاد قالخان توتار باشا،

ايگيدلر دورسون ساواشا،

قىران سلطان، خان، يئرى سين!..

دلى لر ايشى بئله گؤرنده ياراقلائيپ آتلاندى لار. كوراوغلو اؤزو ده مىسرىقيلنجى
بئلينه باغلادى، قالخان آسدى، نيزه گؤتوردو، سيچراييب ترلان كيمى قيراتين بئلينه

قوندو. چنلیئیل دن ایلدیریم کیمی ائندی لر. اوز توتوب ارزروما گتیدی لر. داغلاری، داش لاری اوز ائله دی لر، دره لری، تپه لری دوز ائله دی لر. گلیب ارزروما چاتدی لر. سفر پاشا، او گون دن کی دمیرچیو غلانو توتوموشدو، هر گون یانینا گلیب تئل لی خانیمین یئرینی سوروشوردو.

دمیرچیو غلو دا هر دفعه سینده اونا ساواب وئیردی کی:

– سفر پاشا، منیم آدیم دمیرچیو غلودور، اؤزوم ده کوراوغلو دلی سیم. بیز اؤلریک، دوشمنه سیرر وئرمیک. سن بیر ده تئل لی خانیمی گورمیسکسن. سفر پاشا دا هر گون اونو یئددی پهلوانا دؤیدوروب، سونرا دا دری سین دن بیر قاریش سویدوروب، یئرینه سامان تپدیریدی.

بئله-بئله بیر نچه گون کئچدی. قاسید خوتکاردان خبر گتیردی کی: «سفر پاشا، کوراوغلونون دلی سینی توتدورموسان، نامم سنه چاتان کیمی اونو دار آغاسین دان آسیب، خبرینی منه گتیرسن. اؤزون ده قوشونو حاضرلا، یاخین زاماندا کوراوغلونون اوستونه یئرش ائلیسیک».

سفر پاشا نامنی آلان کیمی سار چکدیریپ هامیا خبر وئردی کی: «پهلوان مئیدانینا ییغیلین، کوراوغلونون دلی سینی دارا چکسیم».

کوروغلو گیل او زامان گلیب ارزروما چاتدی لر کی، هامی پهلوان مئیدانینا ییغیلیمشدی. کوراوغلو ایشی بئله گورنده شهرین کناریندا آتدان دوشدو، پالتارینی دییشدی، بیر آشیق پالتاری گتیدی، بیر ساز دا گؤتوروب دلی لره دندی:

– بیز شهره بئله گیرسک، ایشی بیلیم دمیرچیو غلانو تلف ائللر. سیز بورادا دایانیم منی گؤزلین.

ائله کی من نره چکدیم، اوندا اؤزونوزو قوشونا وورون!

بونو دئییب اؤزو پهلوان مئیدانینا یوللاندی. کوراوغلو او واخت پهلوان مئیدانینا یئتیشدی کی، سلالدار دار آغاسینی هازیرلایردی لر. کوراوغلو باخدی کی، مئیدانین اورتاسیندا تورپاق دان بیر تپه دوزلدیب لر. دار آغاسینی دا تپه نین اوستونده قوروب لار.

خوتکارین نامه سی گلن دن سونرا سفر پاشا آرخایینلامیشدی. خوتکار یازمیشدی کی، قوشون هازیرلایر، چنلیئله یئرش اولاساق. اودور کی، سفر پاشا دای کوراوغلودان قورخموردو. ایندی دمیرچیو غلانو ائله اؤلدورمک ایستیردی کی، کوراوغلونون اورینه داغ چکسین. بو تورپاق تپنی ده اونون اوجون هازیرلامیشدی. آدینی دا قویموشدو چنلیئیل. دمیرچیو غلانو اله سالیب دئیردی کی، سنی، چنلیئلده آساساغام.

سفر پاشا کوروغلونو چیننده ساز گؤرسک چاغیردی کی:

– ایه، یانشاق، یاخشی گلیسن. بو گون بیزیم بایرامیمیزدیر. گل، سن ده بیر آز چال، اوخو!

کوراوغلو دئدی:

– همیشه بایرامدا اولاسان، پاشا! آنساق بو هانسی بایرامدیر؟

پاشا لووغالانا-لووغالانا دئدی:

- يانشاق، کوروغلونو تانییر سانمی؟

کوراوغلو دئدی:

- تانییرام، پاشام! چوخ قانسیز آدام دیر.

پاشا دئدی:

- اودور، باخ! اونون بیر دلی سینی توتدور موشام. ایندی آسديراساغام. بایرام

اونون بایرامی دیر.

کوراوغلو بئله باخاندا گوردو مئیدانین باشیندا دمیرچیوغلونو زنسیره

چکیبلر. قیچلارینین دری سینی ائله سویوب لار کی، پارچا-پارچا سال لاییر. رنگی آغاپاق

آغاریب، ائله بیل کی، عینی مئیت رنگیدی. هیرس کوراوغلونون تپه سینه ووردو. بیر ایسته دی کی،

ائله علینی اوزادیب توتسون پاشانین خیر تدیین دن، چکیب چچنینی آیر سین. بیر ده

فیکیرلشدی کی، دلی لر هله اوزاقدادیر، ائله ائله سه آرا قاریشار.

پاشا باشی نین آدام لاری ایله دمیرچیوغلونون یانینا گلدی. کوراوغلو دا گلیب

بیر آز آرالی دایانندی. دمیرچیوغلو او قدر قان ایتمیشدی کی، هوشو باشیندا دئییلدی.

پاشا آیاغی ایله اونو ووروب دئدی:

- یاریم ساعت لیق اؤمرون قالیب. باخ، او داغی گورورسن کی؟ یاریم ساعت دان سونرا

سنی اورادا دارا چکک دیره جه یم.

دمیرچیوغلو بونو ائشیدیب گؤزلرینی یومدو، اوزونو ده او یانا چئویردی.

پاشا دئدی:

- سن گل، ایناد اولما! تئل لی خانیمین یئرینی دئ، سنی بوراخیم، چیخ، گئت!

دمیرچیوغلو سفر پاشانین ساواپیندا دئدی:

- سفر پاشا، هر گون بو سؤزو منه نیه دئییرسن؟

من کوراوغلو دلی لرین دنم. بیز اؤلریک، یاغیا سیرر وئرمریک. تئل لی خانیم

چوخ دان چنلیتلده دیر.

بو یئرده کوراوغلو اوزونو ساخلایا بیلمه دی. سازی دؤشونه باسیب دئدی:

دمیرچیوغلو، دلی لریم

قیساسینی آلا ر ایندی.

سلطانا، پاشایا، خانا

میسریقیلینچ چالار ایندی.

دمیرچیوغلو کوراوغلونون سسینی ائشیتسک دیک گؤزلرینی آچدی. ایسته دی قالخسین،

کوراوغلو اونا گؤز باسیب دئدی:

اولوم من سنین قوربانین،

مرد ایگیدسن، قیدین سائین،

سومرد دلی لر دوشمانین

یانار اودا قالار ایندی.

اویما یاغی نین فئلینه.

گرک کوراوغلو بیلينه.

قیزیب ارزروم ائلینه

بیر ولوله سالار ایندی.

سفر پاشا سوروشدو:

- یانشاق، او سنی گؤرسک آياغا دورماق ایسته دی. یوخسا بیر بیرینیزی

تانیبیر سینیز؟

کوراوغلو دئدی:

- تانییرام، پاشام. بو هیئوره اوغلو هیئوره بیر دفعه منی سویوب بوتون

وار-یوخومو علیم دن آلیب.

پاشا دئدی:

- عیبی یوخ دور. او منه ده آز داغ چکمه ییب. ایندی قیساسیمیزی آلاریق.

کوراوغلو دئدی:

- پاشا ساغ اولسون! سینمه اوچ خانه سؤز گلیب، ایسازه وئر، اونو دئییم.

پاشا ایسازه وئردی. آلدی کوراوغلو دئدی:

سفر پاشا، بو گون قیساس گونودو،

موختنت اولکه سی گرک تالانا!..

مرد ایگیدلر قووغا گونو دوشنده

شربت دئییب اؤز قانینا یالانا!..

دمیرچیوغلو پاشا دوشدو کی، کوراوغلو اونا ایشاره ائدیر، اونا اورک-دیرک وئیر.

دئدی:

- پاشا، منی اؤلدورسک سینیز. هئچ اولماز سا سازیمی وئیرین، اونون ساوایینی

وئیریم، سونرا اؤلوم.

دمیرچیوغلو نون سازینی وئردی لر. آلیب سازی دؤشونه باسدی، دئدی:

چنلیبئل دن ارزروما گلنده

سفر پاشا دوشدو منیم دستیمه.

آختاردیم شیکاری، یئرینده تاپدیم،

قویمادی لار تتر یئتیرم دوستوما.

کوراوغلو دئدی:

سام یئلی تک اوستلرین دن اسنده،

داوا گونو اؤز سانین دان کوسنده،

میسریقیلینج کلله لری کسنده

باغیر ساق لار سمد ک لره دولانا.

آلدی دمیرچیوغلو دئدی:

آسلان کیمی مرد میداندا دوروردوم،

هر طرفه میسریقیلینج ووردوم،

عسگرلری، پاشالاری قیریردیم،

نامرد ایبار درمان سپیدی اوستومه.

کوراوغلو دئدی:

ااشیتگین کوراوغلونون سۆزونو،

من بیلیرم ایری سینی، دوزونو،

بیرجه گۆرست تئل لی خانیم اوزونو،

کۆنول سیلوئهله، سان هاوالانا.

دمیرچیوغلو دئدی:

آختاردیغین بیر پونهاندا یاتیبدیر،

دوشمانلاریم متلبینه چاتیبدیر،

سفر پاشا ایندی منی توتوبدور،

ایستیر کی، سامان تپه پوستوما.

آخیر خانهلردن سفر پاشا شوبههلندی. گۆردو یوخ، بونلار دوشمن کیمی

دانیشمیرلار. یاواشسا یانین داکی پهلوانلاردان بیرینه پیچیلدادی کی:

- بو آدامدان منیم گۆزوم سو ایچمیر. دئییه سن، بو دا چنلیئلدن

گلندی. حاضر اولون، بونو توتماق لازیمدیر.

اوندان اوزون کوراوغلویا توتوب دئدی:

- یانشاق، ایندی دئی گۆروم سن اۆزون کیمسن؟ کیمین یانشاغیسان؟

سفر پاشا ایستیردی کی، اونو خام سالسین. تا کی پهلوانلار هازیرلانسینلار.

اما کوراوغلو دا مسئلنی باشا دوشموشدو، دئدی:

- پاشام ساغ اولسون! قولاق آس، ایندی دئییم من کیمم.

قول دئیرلر قولون بونون بورارلار،

قوللار قاباغیندا گئندن تیرم من.

حسابیه داغ دا اولسام اییلمم،

بدهئسابا یامان کینلیگیرم من.

قیررام قوشونونو خاککی-پای کیمی،

بیرقیلینج وورارام امیرای کیمی،

من سوشموشام بوز-بولانیق چای کیمی،

اینانما کی، نئچه ایله سۆنم من.

کوراوغلو دا یاتیب-یاتیب اویانمیش،

میسریقیلینج قیزیل قانا بویانمیش،

من پولادام، دمیرچیده دایانمیش،

شیشه دؤیلم ال دینده سینام من.

سۆزو قورتاریب کوراوغلو بیر دلی ن ره چکدی. دلی لر هر طرفدن تۆکولدولر.

بورادا بیر ساواش اولدو، بیر ساواش اولدو کی، روزیگارین گۆزو هله بئله بیر ساواش

گۆرممیشدی. کوراوغلو ماسال وئرمه ییب سفر پاشانی توتدو. قوشوندان قیریلان قیریلدی،

قیریلمايان دا سفر پاشانی توتولموش گۆروب داوادان ال چکدی.

كوراوغلو حۇكم ائله دى كى، دميرچيوغلو نو آچىب سفر پاشانى اونون يئرینده
زنسیره وورسون لار. دلى لر دميرچيوغلو نو يانينا گلدی لر. باخدی لار كى،
دميرچيوغلو لاپ الدن دوشوب، كوراوغلو اونو بئله گۆرنده اورىي قوبار ائله دى.
آلدی، گۆرك اونا نه دئدى:

ملول-ملول نه باخير سان،

دميرچيوغلو، دميرچيوغلو؟!

سانيم اودلارا ياخير سان،

دميرچيوغلو، دميرچيوغلو؟!

دوست دوست دان آرالى گر ك،

قووغايا وارالى گر ك،

ايگيدلر يارالى گر ك،

دميرچيوغلو، دميرچيوغلو!..

قوچ كوراوغلو ائيلر ساواش،

كسر، تۆكر چوخ قانلى باش،

تئللى خانيم سنه پشكاش.

دميرچيوغلو، دميرچيوغلو!..

دميرچيوغلو تئللى خانيمين آدينى ائشى دنده گۆزلرينى آچدى.

دئدى:

- كوراوغلو، تئللى خانيم ماغارادادى. آدام گۆندر گنديب گتيرسين لر.

دلى حسن ماغارانين يئرینی-يوردونو اؤيرنيپ، دلى لردن ده بير نئچه سینی

گۆتوردو، گنديب تئللى خانیمی گتيردى.

دميرچيوغلو تئللى خانیمی گۆرسك دئدى:

ادب ايله، ارکان ايله،

تئللى گلير قارشيميزا.

من قوربانام او ديلدارا،

اسب گلير توشوموزا.

دوروب دالدادا باخاندا،

سانيم اودلارا ياخاندا،

يارين سئيرينه چيخاندا،

نه خوش گلير خوشوموزا.

دميرچيوغلو، نه اولاساق!..

بولبول اؤلسه گول سولاساق،

قادير مؤولادان گللك

نه يازيليب باشيميزا.

دميرچيوغلو نو سۆزو كوراوغلوياما ن اثر ائله دى.

دئدى:

- دمیڭچوغلۇ، قورخما، دۇنيانى داغیدارام، سنى اۆلمەيە قويما رام.

سونرا سفر پاشا يا اوزونو توتوب دئدى:

- دوش قاباغىما. گرگ سنى اۆزوم اۆز علمە بو دار آغاسين دان آسام.

بونو دئيىپ كوراوغلو قيراتى ميندى، سفر پاشانى قاباغىنا سالدى. تپەنين

اطرافيندا اونو دؤرد دولانديرماغا باشلادى.

دئدى:

- سن منىم دلىمى بو داغدا آسديرماق ايستىيردين. ايندى دولان بو داغى.

اوندا سازى دؤشونه باسدى، دئدى:

قويمام قالا سفر پاشا،

سندە بو داغى، بو داغى...

چكدين چال-چارپاز سينمە

سن دە بو داغى، بو داغى...

توتدورموش ايدىن دلىمى،

سيندويمش ايدىن بئلىمى،

ساتين گزيردين اۆلومو

سن دە بو داغى، بو داغى...

دلىمى سالدىن زين دانا،

بايس اولدون ناھاق قانا،

نامردلىكلە ووردون سانا

سن دە بو داغى، بو داغى...

آسشيدىردىن آس آسلانى،

قىلىنچ قانىندا پاسلانى،

قويمام، قيرام بىي، خانى،

سن دە بو داغى، بو داغى...

كوراوغلويام سالديم تالان،

اۆزون اۆز قانىنا يالان،

قيرات دؤشوندە دؤرد دولان

سن دە بو داغى، بو داغى...

كوراوغلو سفر پاشانى دار آغاسينا گتيرندە تئل لى خانىم ايرەلى گليب ياي ليغىنى

اونون آياغى نىن آلتىنا آتدى.

دئدى:

- قوچ كوراوغلو، قارداشىمى منە باغيشلا!

كوراوغلو سفر پاشانى بوراخدى. آنساق دئدى:

- سفر پاشا، گنت، سنى تئل لى خانىما باغيشلاديم، اما بير دە گيريمە

كنچسن، اۆلدورەجە يم.

اوندان سونرا ھاي ووردو، دلى لر آتلاندى لار. دلى حسن سفر پاشانىن

كساوه سىنى تاپىپ گتىردى. دىمىرچىوغلۇ ايله تىللى خانىمى كساوه يە قويوب يولا دوشدولر.

آز گىتىدىلر، چوخ گىتتىدىلر، يولون بىر يارى سىندا كوراوغلۇ دلى حسنه دئدى:

- گىندك، گۆرك دىمىرچىوغلۇ نىسه دىر؟

گىلب گۆردولر كى، تىللى خانىم اىلشيب كساوه نىن ايجىنده، دىمىرچىوغلۇنون دا باشىنى آلىپ دىزى نىن اوستونه.

كوراوغلۇ سورشىدو:

- تىللى خانىم، دىمىرچىوغلۇ نىسه دىر؟

دىمىرچىوغلۇ سسه گۆزلىرىنى آچىپ دئدى:

- كوراوغلۇ، قورخما، داها منه اۆلوم يوخ دور. آنساق سن ائله بىلمه كى، من

قورخاقلىق ائلمىشيم، يا دوشمنله باسارا بىلمىشيم.

قالخىب تىللى خانىما سۆيكندى، دئدى:

قوشون گىلب سف-سف اولوب دوزولدى،

هالاي ووروب گلدى منىم اوستومه.

سان كوراوغلۇ، اۆز سانىم دان قورخما دىم،

قورخوم اولدى ظفر ديه دوستوما.

آخىراسان من مردانا دورموشام،

قوشونون دان ال توتانين قيرمىشام،

بىر دىز اوسته قىرخ نفرين وورموشام،

اوخ-يى دىب، يارا سالىب شستيمه.

دىمىرچىوغلۇ هنى چاغىردى كرىمى،

دوست يولونا قويموش ايدىم سرىمى،

سفر پاشا سويدوروردو درىمى،

قصدى بويدو سامان تپه پوستوما.

غرض، دسته نه دوردو، نه ده دىنسلدى، گىلب چىلىيىله چاتدى.

نىگار خانىم قاباغا چىخدى. دلى لرله، كوراوغلۇ ايله گۆروشىدو. تىللى خانىما خوش

گلدن ائله دى. دىمىرچىوغلۇنو يارالى گۆرنده اۆزونو ساخلايا بىلمه يىب آغلادى.

كوراوغلۇ نىگارين يانينا گلدى، آلدى گۆرك نه دئدى:

آغلاما آلاگۆز نىگار!

دىمىرچىوغلۇ ساغلا ساق.

باغرىما باسما گۆز، نىگار!..

دىمىرچىوغلۇ ساغلا ساق.

چىلىيىلدى منه پناه،

تاپدىر ارام حكىم، سىراه،

كۆكسونو اۆتوروب چكمه آه.

دىمىرچىوغلۇ ساغلا ساق.

کور او غلو هئچ ایمز بویون،

توتاسام تئللین تویون،

کسه سم تونسو، قوچ، قویون،

دمیرچیو غلو ساغالا ساق.

دئیر لر کی، کور او غلونون کیمیاگر درویش آدیندا بیر حکیم دوستو وار ایدی.

چاغیریب، دمیرچیو غلونو هامان کیمیاگر درویشه تاپشیردی. داوا، درمان...

دمیرچیو غلو ساغالیب دوردو آیاغا. نیگار خانیم چنلیئلده بیر مسلیس دوزلیدی،

یاخشی بیر توی ائله دی. تئل لی خانیمی دمیرچیو غلویا وئردی لر.

اىۋازىن چىلى بىلە گىتيرىلمە يى

ياز تەزەسە آچىلمىشىدى. چىلىنىل يىنە دە گولە، نرگىزە بويانمىشىدى. بولاقلار قاير-قاير قايناير، اوركلر اويور-اويور اويناييردى. دلىلر ن رەسى يىنە دە چىلىيلى باشىنا گۇتورموشدو.

كوراوغلو دلى مئەترى گۇتوروب آتلارى، ايلخىلارى گۇزدن كىچىرمىشىدى، كوسا سفرى يانينا آلىب ياغى قوروغونو گزمىشىدى. تانرىتانيمازى چاغىرىب، بندرگاھلارى، قاراولخانلارى يوخلامىشىدى. دلى حسن دلىلر ن ھامى سىنى نيزاما دوزوب اونون يانينا گىتيرمىشىدى.

كوراوغلو ھر شىيى اۋز قايداسىندا گۇردن سونرا چىلىنىلدە كىف مىسلىسى قوردوردو.

ساقى تولوقلارى مىسلى سىن اورتاسىنا سوروكوب بادە گزىرىدى. كوراوغلو قارا بىغلار ن آلتىن دان بىر-ايكى بادە كىچىردن سونرا دۇنوب آشىق سونونا باخدى.

دئىرلر كى، كوراوغلو بىلە دۇنوب باخاندا داي آشىق سونوندا سورغو-سوال اولمازدى. او ساعت علىنى اوچتىللى سىزا آتىب اورتايا چىخاردى.

آشىق سونون سىزا دۇشونە باسىپ، بىر-ايكى آغىز دىن سونرا اوزون كوراوغلوي توتدو. مىن يىردن «افرىن!.. سىد آفرىن!..» دىدى. كوراوغلونون اورىيى آتداندى، علىنى بادەيە آتاندان نىگار خانىم درىن بىر آھ چكىدى. كوراوغلو بادى ساخلادى. دۇنوب يانيندا اوتوران نىگار خانىما باخدى. گۇردو نىگار خانىم ائەلە قىمگىن دىر، ائەلە قىمگىن دىر كى، داي نىجە. قارا قاشلار چاتىلىپ، گۇزلر دولوخسونوب، ائەلە دى كى، ائەلە بىر ھايا بىندى. كوراوغلو دىدى:

– نىگار خانىم، نىيە بىلە غملىسن؟

نىگار ساواب وئرمەدى. كوراوغلو بىر دە سوروشدو.

نىگار نىن آلا گۇزلر نىن دىن دامسى-دامسى ياش گىللىنىپ، لالە ياناقلاردان آشاغى گلدى. كوراوغلو علىن دىكى بادىنى يىرە قويدو.

دلىلر نىگار نىن خاتىرىنى چوخ اىستىردى. شوبەھلىدىلر كى، بىلكە كوراوغلو اونون اورىيىنە دىيىپ. اودور كى، يىرىيىردن قالخىدىلار: «نىگار خانىم، گر ك دردىنى بىزە دىيەسن. بس بىز بورادا اۋلىمىشىك كى، سىن غم-قوسسە چكىسن». نىگار ايشى بىلە گۇردنە اورىيى كۇوركلدى، اوزونو كوراوغلوي توتوب دىدى:

غم-قوسسىم باشىم دان آشىپ،

من تىك دردە دالان يوخدو.

آھ چىكىمىك دىن باغرىم بىشىپ،

بىر جە يادا سالان يوخدو.

نىجە باخىم ائە-ئىشىيە،

يارالى كۇنلوم اوشويە،

توز بوروموش بوش بششيه،
شیرین لایلا چالان یوخدو.
چنلیئلده قار گۆرونور،
گوللر منه خار گۆرونور،
گونوم آهو-زار گۆرونور،
بیر قایدیما قالان یوخدو.
توتون مسلیسده یاسیمی،
گنیمیشم غم لیاسیمی،
بو فلکدن قیساسیمی،
نه زاماندى آلان یوخدو.
سنه دئیم ار کوراولو،
کسیرسن داغلاردا یولو،
بیر چاره سؤیله، نه اولو؟
درده چاره قیلان یوخدو.
دلیلر سنه دوزولر،
علیم علیندن اوزولر،
باغمان اؤلسه، باغ پوزولار،
من تک گولو سولان یوخدو.
چنلیئیلى گوللر بزر،
گوللر سارالسا کیم اوزر؟
هر قوش بالاسینان گزر،
نیه سنین بالان یوخدو؟
کوراولوسان، های سالارسان،
پاشالاردان باس آلارسان،
ننچه شهرلر تالارسان،
سن تک شهری تالان یوخدو.
نه درد اولسا منی تاپار،
سونسوزلوق بیر یانیم چاپار.
یاریلغان اوچار، توز قوپار.
گۆررسن کی، قالان یوخدو.
نیگاری درده گتیرن،
سسدین قیره یتیرن،
کوراولو نامین گۆتورن،
یوردوندا سون اولان یوخدو.

اوستاد دئیر کی، کوروغلو نو هئچ کس آغلایان گۆرممیشدی. اما نیگارین
سؤزوندن سونرا کوراولو ائله اولدو، ائله اولدو کی، نیگارین آغلاماغی یاددان چیخدی.

آشيق سونونون اوريى تاب گتيرمه دى. سازينى دوشونه باسيب دئدى:

بوروگوب عالمى شانين، شؤهرتين،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

آدين چکيلنده تيتريير ياغي،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

دلى لريثيريگير، آلاى لار بوکور،

دوشمان لار علين دن داد، هزر چکير،

قوش لار قاناد ساليير، شاه لار توک تۆکور،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

داغلارين باشين دان کئچممير کاروان،

اووسارى علينده آغلايير ساروان،

تاسيرلر علين دن چکيرلر آمان،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

ن`رن دن مئشه ده اسير آسلان لار،

زريين دن تيتريير خوتکارلار، خان لار،

سنه باش اييرلر بى لر، سلطان لار،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

قيراتين اوستونده ديلي تنگ اولان،

پاشالار وارينا تالان لار سالان،

ايسکندر تک سودان باس - خراس آلان،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

چنليينلده آغير مسليس لر قوران،

تونچولار دؤشله ين، اؤيش لر قيران،

آياق لاردا اسن، باش لاردا دوران،

بیر دئ، قوچ کوراوغلو، نندن ملولسان؟

کوراوغلونون کؤهنه ياراسى تزه لندى. آشيق سونونون سازينى علين دن آليب،

باغرينا باسدى. دئدى:

سنه دئيم، آشيق سونون،

گؤزلريمده ياش اينيلدر،

بیر ايگيد اوغول اوسون دان

شئش آتанда بئش اينيلدر.

تئل لى نيگار ملول دورار،

ال قوينوندا، بوينون بورار،

موجگانين سينه يه وورار،

گؤز اوخشايار، قاش اينيلدر،

کؤنلومو نامردلر ييخسا،

پولاد قولچاق قولوم سىخسا،
مىسرىقلىنىچ قىن دان چىخسا.
ئىش سىرىلر، باش اينىلدر.
سوشدو، دلى كۆنول سوشدو،
مۇوس وئردى، كىللەن آشدى،
بىر مۇشەيە كى، اود دوشدو،
قورو يانار، ياش اينىلدر.
كور اوغلو يام، سۇزوم چوخدو،
سۇزلريم پىكانلى اوخدو،
هانسى ايگيدىن سونو يوخدو،
اوساق سۇنر، داش اينىلدر.

آشيق سونون بىلىردى كى، كوراوغلونون اوشاغى اولمور. دئىلنلرە گۆرە او، بىر دفعە
ساوانلىقدا آلاسالار داغىندا بر ك دارا دوشوب، يئددى گون، يئددى گىشە مانسیرادا
قالمىشىدى. اوندان سونرا دای اوشاغى اولموردو. ايندى ایشى بئله گۆرنده بو احوالات آشيق
سونونون يادينا دوشدو.
دئدى:

- كوراوغلو، بونا گۆرە سن هئچ ملول اولما! سنین منیم كىمى آشیغین وار.
دوينا كى وار، منیم آياغیمین آلتیندا سینی كیمیدی. گندرم، گزرم، دولانارام،
روستم كىمى ايگيد، يوسيف كىمى گۆزل بىر اوغلان تاپارام، گليب سەنە خبر وئرم،
گتيريب اۆزونه اوغول ائلسن.
آشيق سونونون بو فيكرينه هامى آفرين دئدى. آشيق سونون گئىنىدى، كئىنىدى، پول
گۆتوردو، قىزىل گۆتوردو، سازىنى دا چىنىنە سالىب يولا دوزلدى.
داغلار آشدى، درەرلر كئچدى. نئچە-نئچە اويماق لار، نئچە-نئچە كندلر،
شهرلر گزدى. هر يئردە مسلىس لر قوردو، دۇوران لار آچدى، چوخ اوغلان لار گۆردو، چوخ
ايگيدلر سىنادى، اما كوراوغلوي، نىگارا لايىق اوغول تاپا بىلمەدى. هر يئردن، هر
تورباق دان كئچىپ آخىر دا گليب تكة-تور كماندا بىر اوبايا چىخدى. باخدى كى، بودور
چوبان-چولوق ساھال-سومرو سورونو، مالى دۇش لردن توكوب اوبايا گتيريرلر. ساوانلار
آشيق سونونو ساز چىنىندە گۆرسك توتدولار ياخاسين دان كى، بس ياخشىسا گليب
چىخىسان، كندە توى وار، گر ك سنى تويآپاراق.
آشيق سونونا دا ائله بئله بىر مسلىس لازيم ايدى. قوشولوب اونلار بىر باش كندە
گئندى.

آخشام توى مىلى سى قورولدو. توى يىەسى دۇولتلى بىر آدم ايدى. تور كمانين
آدلى-سانلى ايگيدلرى، آغساققال، قاراساققاللار، قىزلارى، گلنلرى، پە دئند
مە يئەنە قدر هامى سى تويآگلمىشىدى.
يئمك-ايچمك دن سونرا آرانى آچىپ، آشيق سونونو اورتايا چىخارتدىلار. آشيق
اوستادلاردان بىر-ايكى آغيز دئمىشىدى كى، تويىنى اوزونو اونا توتوب سوروشدو:

- آشيق، سن بيزيم يئرلرين آدامينا اوخشامير سان. بير دئ گورك، هارادان گليب
هارايا گندنسن؟ كيمين آشيغي سان؟
آشيق سونون دئدى:

- من آدى ديل لرده داستان اولان قوچ كوراوغلونون آشيغي سونونام.
چنليبل دن گليرم.

ايگيدلردن بيرى كوراوغلونون آدينى ائشيديب دئدى:

- سان آشيق، قوربان اولوم سنه، بير آز كوراوغلودان دئ! اونو چوخ ايگيد دئيرلر.
آشيق سونون گوردو فورستدى. او بئله فورستلى الدن وئرمزدى. هر يئر ده كى،
دؤوران آچدى، حؤكمن گر ك بير بهانه ساليب كوراوغلودان دئيه ايدى، اونون
ايگيدليگين دن، مردليگين دن، بى لرله، پاشالارلا دوشمنليگين دن اوخوي ايدى. آشيق
سونون بئله چوخ ساي-سئچمه ايگيدلرين چنليبله گلمينه، دلى لره قوشولماغي
سبب اولموشدو. اودور كى، ايندى ده فورست ييلىب سازى دؤشونه باسدى:

ايگيدلر اويلاغي او چنليبلده،

داش دان قالا قوران قوچ كوراوغلودور.

كين لى پاشالارلا ميدان اوخويان،

چوخ كؤهلن لر يوران قوچ كوراوغلودور.

دوشمانين اوستونو قوش تئك آلديران؛

آسلانلار ديشين دن اوولار سالديران،

خاقانلار باشينا ششپير چالديران،

قولاس قوللار بوران قوچ كوراوغلودور.

داغلارى، داشلارى دومان بوروسه،

قيلينسلار پاس آتيب قيندا چوروسه،

مصر، ايستامبول، شام تامام يئريسه،

تئك قاباقدا دوران قوچ كوراوغلودور.

قايدا تور قوروب ترلانلار توتان،

يوز ياغيني بيردن قول-قولا چاتان،

عرب آت دؤشونه سردارلار قاتان،

ار باغيرلار ياران قوچ كوراوغلودور.

سونون، ايلشيبلر ارلر قارشيندا،

آلاىلار بوشلار تر ساواشيندا،

يئددى مين يئددى يوز دلى باشيندا،

شاهلار اوسته واران قوچ كوراوغلودور.

آشيق سونون سؤزونو قورتارساق توييى قيشقيردى:

- منى ايسته ين كوراوغلونون آشيغي نا خلت!..

او قدر خلت، او قدر نمر ييغيلدى كى، حدسيز، حساب سيز. اما آشيق

سونونون عادتي دئييلدى. هئچ يئر ده ييغيلان نمرى، وئرلين خلتى گؤتورمزدى. يئنه

دە ھىچ بىر شى گۇتورمە يىب دئدى:

- من كوراوغلو آشيغىيام. پولا، نمره ائھتياسىم يولودور. بىز اۋز وارىمىزى،
دۋولتىمىزى فاغىر-فوغارايا پايلايىرىق. بونلارى دا من بو يىرىن چوبان چولوغونا
باغىشلایىرام.

بونو دئىب يئنه دە سازى، دۋشونه باسدى كى، كوراوغلودان دئسین، تويىبى اونو
ساخلايىب دئدى:

- آشىق، بىر آز دا بىزىم يىرىن ايگىدلرین دن اوخو!

آشىق سونون دئدى:

- باشينا دۋنوم، اوستاد دئىب كى، آشىق گۇردوگونو چاغىرار. من سىزىن يىرىن
ايگىدلرینی گۇرممىشم، تانىمىرام، اونلاردان نئجه اوخويوم؟ اگر مسلىسده بئله
ايگىد وارسا، قوی دورسون، باخیم، تانییم، سونرا دا اۋزونه لایىق ت ریفینی دئییم.
بو سۇز آشىق سونونون آغزین دان چىخان كیمی مسلىسه بىر ھای-كوی دوشدو. ھر
طرف دن باشلادی لار كى، «قسسابوغلو ائىواز اورتالىغا چىخسین». سس-كوی قارىشدى بىر بىرىنە.
آشىق سونون گۇز گزديردى كى، گۇرسون بو قسسابوغلو ائىواز نئجه آدامدى.
اما نه قدر گۇزلە ديسه ھىچ كس يىرىن دن ترپنمەدى. آخىردا تويىبى اوزونو اۋز
ياساۋوللارينا توتوب سوروشدو:

- قسسابوغلو ائىواز نيه دورمور؟

دئدى لر:

- خان ساغ اولسون، دئير كى، تور كمان دولودو ايگىدلە، من اونلارین يانیندا
نیم كى، اورتايا چىخام؟

تويىبى اوزونو مسلى سین او بىرى باشينا توتوب دئدى:

- ائىواز، سن بىزه آغساققال لىق ائلمە! كىمین اورتالىغا چىخمالى اولدوغونو بىز
بىليرىك. دور، چىخ اورتايا!

آشىق سونون باخدى كى، مسلى سین لاپ باشین دان بىر اوغلان دوردو آياغا، بىر
اوغلان دوردو كى، ھىچ يوسىف اونون علينه سو دا تۇكمە يە لایىق دئیل. بو ائله بىر اوغلاندى
كى، بوی، بوخون، قاش، گۇز، ائله بیل كى، قودرتین قلمی ایلە چكىلمیش بىر شكىلدى دوروب.
آشىق سونون باخدى كى، آختاردیغینی تاپىب. قوچ كوراوغلویا، تئل لى نیگارا لایىق اوغلان ائله
بودور كى وار. سئوئدیگین دن بىلمەدى كى، يئردەدى، يا گۇیدەدى. سوشا گلیب آلدی، گۇرك
نه دئدى:

مسلىس باشیندا دوروبسان،

كىمه چاتار سويون، ائىواز؟!

قاش لارینی نه قوروبسان،

بورسه بنزر بويون، ائىواز!

گۇزل لر پيشوازا گلر،

دوغان آنا قدرین بیلر،

آلنین آچىق، اوزون گولر،

نه شیرین دیر سویون، ائیواز!

سن یوسفی - کن انسانمی؟

پاشاسانمی، سولتانسانمی؟

ملکسنمی، اینسانسانمی؟

کیمه چاتار سویون، ائیواز؟!

چاتماز گوجونه نر سنین،

آدین دبلده ازبر سنین،

کوراوغلو کیمی ار سنین

آخر اولور اویون، ائیواز!

آشیق سونون سنه حئیران،

ائیلمه کؤنلومو ویران،

چنلیئلده قوروب دؤوران

بیر توتایدیم تویون، ائیواز!

هر طرفدن «ساغ اول!» سسی اوسالیدی. آشیق سونونون بو اوستادلیغینا هامی

«فرین!» دئدی. اما آشیق سونونون گؤزلری ائله ائیوازدا ایدی. فیکیرلشدی کی، ائیواز

گؤزل لیکده، بوی-بوخوندا دوغرودان دا کوراوغلویا لاییق اوغلان دیر. قوی ایندی بیر

ایگیدلیگینی ده یوخلاییم. سازی دؤشونه باسیب دئدی:

چنلیئل باشیندا اسرمیش بیر نر،

ائیواز، گلر آلاز کوراوغلو سنی،

بیخار قایالاری، آتار داغلاری،

کمندینه سالار کوراوغلو سنی.

سؤز ائیوازا توخوندو. ایرهلی یثریگیب مسلی سین اورتاسینا چیخدی. دئدی:

- آشیق، سن ناهاق یثره منی کوراوغلو ایله قورخودورسان:

ایگیدلیکده واردیر ائلده آدیمیز،

آشیق، بیزه تکه-تور کمان دئیرلر.

هارا وارساق قاباغیمیز قاییتماز،

آشیق، بیزه تکه-تور کمان دئیرلر.

آشیق سونون دئدی:

دینیب دانیشدیغی داوادیر، دوودور،

سؤن دورن روز گاردیر، یان دیران قوودور،

عالمی بوروین سؤنمز آلوودور،

آلوولارا قالار کوراوغلو سنی.

ائیواز دئدی:

دوشمان گوزون اویوم-اویوم اویارام،

منسور کیمی دری سینی سویارام

کوروغلونو قیزیل قانا بویارام،

آشيق، بيزه تکه-تور کمان دئيرلر.

آشيق سونون دئدى:

داوا گونو قولاس قولو قاييتماز،

ن رەسین دن گئسه ايگيدلر ياتماز،

يئرده اولسان، گۆيده اولسان، اونو تماز،

دئمه، گۆزدن سالار کوراوغلو سنى.

اڭيواز دئدى:

کۆهلن مينيپ چيخار اولسام يولوما،

کيم ياپيشار ريکاييما، قولوما؟

کوراوغلو ساغيما، حسن سولوما،

آشيق، بيزه تکه-تور کمان دئيرلر.

آشيق سونون دئدى:

داغلارين باشيندا يئل کيمي اثر،

بير قيلينجا يئتميش يئددى باش کسر،

ترلان گميشديريب چن ليدە کوسر

گلر قيا، چالار کوراوغلو سنى.

اڭيواز دئدى:

تور کمان لارين ساي-سئچمه سين ييغارام،

بولوت اولوب چنليئله ياغارام،

کوروغلونو اؤزوم توتوب بوغارام،

آشيق، بيزه تکه-تور کمان دئيرلر.

آشيق سونون دئدى:

سونون کوراوغلوي بير شيرين نؤکر،

دوشمانين اوستونه گۆى دن اود تۆکر،

شيغييب قيراتين ترکينه چکر،

عزيز-خلف قيلار کوراوغلو سنى.

اڭيواز دئدى:

هايقيريب ميداندا آچسام قول-قاناد،

قارى دوشمان قاباغيمدا اولار مات،

اڭيوازي قورخو تماز کوراوغلو، قيرات،

آشيق، بيزه تکه-تور کمان دئيرلر.

آشيق سونون آختارد يغيى تاپميشدى. اودور کى، واخت ايتيرمه ييب تويون ساباهى سى

گونو چنليئله طرف يولا دوشدو. يئل اولدو يولدا اسدى، يولون دامارين کسدى، آز

گئتىدى، چوخ گئتىدى، بير ساباه اثرته سى اؤزونو چنليئله يئتيردى. چنليئله سس دوشدو کى،

بس آشيق سونون گليب. دلى لر، خانيم لار هامى سى ييغيلدى اونون باشينا. کوراوغلو دئدى:

- آشيق سونون، دئ گوروم هارالاردان گليرسن؟ نيه بئله گئسيکدين؟ بو

سفرده نه گۆردون، نه ائشيتدين؟
آشيق سونون اوچتئل لى سازى باغرينا باسيب دئدى:
گزديم شهرلر، اوبالار،
كنچدى زيمستان، ياز گۆردوم،
دولانديم چؤلر، سهرالار،
بولاق اوسته يارپيز گۆردوم.
دن-دن اولدو داغلاردا قار،
باغلار گتيردى هئوا-نار،
دولاندى قيش، گلدى باهار،
گۆلرده اوردك، قاز گۆردوم.
دولانديم نئچه اويماغى،
كنچديم دوزو، آشديم داغى،
حلب قسرى، باغداد باغى،
دؤشنميش پايانداز گۆردوم.
گئندنه منه اولدو توش
قارس، كاغيزمان، ايستامبول، موش،
چاناققالا، ساريقاميش
ايگيدلرين شاهباز گۆردوم.
آلاسالاردان آشاندا،
ارزرومو دولاشاندا،
قنيملرتك ساواشاندا،
گۆزو قانلى خيرسيز گۆردوم.
ايريقيلينجى بئلينده،
ت`ريفى مردلر ديلينده،
او تكه-توركمان ائلينده
قسسابوغلو ائيواز گۆردوم.
م`ركهده باشدا دوران،
ميداندا ايگيدلر يوران،
هردن پيشوازيما واران،
قيرخ اينسبئل لى قيز گۆردوم.
لاچين كيمي گۆيده سوزر،
نامردلر باغرينى ازر،
مسلى سينده ساقى گزر،
اورتادا صحبت-ساز گۆردوم.
آشيق سونون، دئ اوزبارى
دولانديم دونياني يارى،

قوچ كوراوغلونون نىگارى،

اىيواز تىك اري آز گوردوم.

سۆز تامام اولدو. آشيق سونون سازلا دىدىگى كىمى سۆزلە دە دانىشدى. ائىيوازي او

قدرت ريفلهدى كى، هامى گۆرمزە-يىلمزە اونا آشيق اولدو. دلى لر اوزلر ينى

كوراوغلوي توتوب دىدى لر:

- كوراوغلو، ايندى فيكرين ندير؟

كوراوغلو بير دلى لرە باخدى، بير دؤنوب آلاگۆز نىگارا باخدى، دىدى:

تانرى دان دؤولت ايسترم:

قاختنده بير باغيم اولالا..

ايچينده مرمر هوووزو.

اوچ گول لو اوتاغيم اولالا..

پولاددان قولچاق قولوما،

دلى لر ساغى-سولوما،

آت مينم، دوشم يولوما،

چنليئىل دوراغيم اولالا.

قوچ كوراوغلو ار ياشيندا،

قودرت قلمى قاشيندا،

ايلشم مسليس باشيندا،

خان ائىيوازي ساغيم اولالا.

سۆز تامام اولساق نىگار خانيم ساقىيە گۆز ائلهدى. آرا آچيلدى. سوفره دؤشندى.

ساقى اورتايا گيردى. دئيرلر كى، كوراوغلونون هر پيالاسى ياريم تولوق شراب ايدى.

كوراوغلو بيرينسى بادنى ايچدن سونرا دلى مئهرى چاغيردى كى:

- ايه، چىك، قيراتى يهرله.

دلى مئهر قيراتى يهرلەيب كوراوغلونون برابرينه گتيردى. كوراوغلو

خانيم لارلا، دلى لرله گۆرۈشدو، هالاللاشدى. قيراتى مينمك ايسته ينده نىگار ايرهلى

يئريگىب دىدى:

- آي كوراوغلو، تىكه-توركمان كىمى قورخولو اوزاق سفره گنديرسن. قوى

دلى لردن ده بير نئچه سى يانيسا گتتسين. دئمك اولماز. بيردن داوا-زاد اولار، سنيين

اوچون يالقيز ياخشى كئچمز.

كوراوغلو دىدى:

- نىگار خانيم، سن چنليئىل دن، دلى لردن ياخشى موغايات اول! من دن

قورخما، قيرات كى آلتيمدادى، منه زاوال يوخذو. هاردان اولسا، ووروب، ياريب سالامات

چىخاساغام. اورينى سيخما. بير نئچه گونه ائىيوازي گتيريب سە چاتديرارام.

كوراوغلو قيراتين زىلتنگىنى بر كيتدى. بير عىنى آتين يالمانا آتيب بئلينه

سيچرادى. دلى لر، خانيم لار كوراوغلونون ائله قيراتا سيچراماغىنى گۆردولر، قيرات يئل

كىمى اسدى، قوش كىمى اوچدو. گديكك لر كئچدى، بئل لر آشدى، يوخوش لار چىخدى، ائيش لار ائندى،

يثرين داماريني كسيب، بير نئجه گون دن سونرا تكه-تور كمانا چاتدى.
كور اوغلو اوزون يول گل미شدى دئين چوخ آسميشدى، بر ك ده يورولموشدو. ايسته دى
كى، دوشسون، هم آتى دىنسلين، هم ده كى، اوزو بير آز يئمك دن، زاددان تاپيب
يئسين. او يان-بو يانا گوز گزديريردى، بير ده گوردو كى، يول دان بير آز آزالى بير چوبان
قويون اوتارير. دوشوب قيراتى اوتلاماغا اؤتوردو، اوزو چوبانين يانينا گليب دئدى:
- چوبان قارداش، آتالار دئيىبلر كى، آسدين چوبانا، يورولدون ساربانا.
چورك دن-زاددان نيين وار؟
چوبان دئدى:

- قارداش، سود بول دور، آنساق چورك قوناغا لايىق دئيل، دونن دن قاليب
قورويوب.
كور اوغلو دئدى:

- برى وئر گوروم، زبان يوخ دور. بو چولون دوزونده نه قورو، نه يومشاق؟
چوبان سانلى، قوتلى، يئكه بير آدام ايدى. چاناغى دا باتمان ياريم سود
توتوردو. چاناغى عليه آليب بير نئجه قويونو ساغدى، بير آز دا چورك گتيريب دئدى:
- قوناق قارداش، گر ك، منى باغيشلا ياسان. چورك چوخ قورودور. هئچ
بيلميرم نئجه يئسكسن.
چوبانين ساوايندا كور اوغلو دئدى:

- فيكير ائلمه، گتير برى. ائله آسام كى، داش دان يومشاق هر نه اولسا،
يئيه جه يم.
كور اوغلو قورو چورك لرى دوغراييب سودون ايچينه توكدو. چاناق ايله آغيز باغيز
سود دوغراماسى ائله ييب، عليه ده بير قاشيق آليب اوستونه دوشدو. اونا كيمي قيرات دا
اوتلاييب قويدو.

كور اوغلو اؤز-اؤزونه فيكير ائله ييب دئدى: من اوبايا بو پالتارلا گئتسم،
تانيارلار. ياخشى سى بودور كى، پالتاريمى بو چوبانلا ديش ديريم. اوزون چوبانا توتوب
دئدى:

- چوبان قارداش، منى ياخشيسا دويوردون. اينشاللا، واخت اولار، ياخشيليغين دان
چيخارام. آنساق ايندى سن دن بير توقم ده وار.
چوبان دئدى:

- بويور، قارداش! عليم دن گلنى اسير گمرم.
كور اوغلو دئدى:

- چوبان قارداش، من بو يثرين آدامى دئيىلم. چوخ اوزاق دان گل ميشم.
بيزيم يئرلرده داوار قيسىمى بير آز چتين تاپيلان شئيدى. اما سيزين بو يئرلرده بول
اولور، اوزو ده اوسوز. ايندى من گل ميشم بوردان بير آز مال-داوار آليب آپارام.
آنساق قورخورام كى، منى بو پالتاردا، بو يار-ياسا قدا گوروب قورخودان هئچ كس
منيمله سؤودا ائلمه يه. گل، بيز پالتارلاريميزى ديشيدى رك. منيم آتيم دا قالسين
بورادا، سنين يانيندا. من گئديم آلوتريمي ائليىم. قايى دان باش، گننه ده

دیشریک. من ده سنين ياخشيلیغین دان چیخارام.

چوبان دئدی:

- نئینک، قارداش، نئجه دئیرسن ائله ائلیک. تا کی سنين ایشین دوزلسین.

غرض، کوراوغلو چوبانین پالتارینی آلیب گئیندی، چوماغینی دا علیه آلیب اوبایا طرف یوللاندى.

آشیق سونون قسسایین دوکانی نین یئرینی، یوردونو اؤیرنیب اونا دئیمیشدی.

کوراوغلو بیرباش گلدی دوکانین قاباغینا. باخدی کی، دوکان باغلیدی. سوراخ-سالیخ ایله اؤیرندی کی، بس ائیواز آتاسی قسسایب آلی ایله چؤله سورولری یوخلاماغا گئدی. کوراوغلو

بونا چوخ سئویندی. سورولرین یئرینی اؤیرنیب چؤله طرف یوللاندى. ائله اوبادان تزه سه

آرالانمیشدی کی، گوردو بودور، بیر قوجا قسسایب سورودن اتلیک قویون آیریر. کوراوغلو

ایره لی گلیب سلام وئردی. قسسایب ائلیک آلیب سوروشدو کی:

- منه گؤره نه قوللوغون؟

کوراوغلو دئدی:

- قول صاحبی اولاسان، آغا.. چودارام، قویون آلماق ایستیرم.

قسسایب آلی بونو ائشیتسک سسلندی کی:

- اده ائیواز، بری گل، موشتی گلیب. گل کؤمک ائله.

کوراوغلو باخدی کی، سورونون او بیرى باشین دان بیر اوغلان گلیر، سونون بیر

دئیمیشدیه بو، بئشدی. ائله دوغرو دان دا نیگارا یاراشان اوغول دور. ائیواز گلیب چاتدی.

سلام، ائلیکسه لام دان سونرا قسسایب آلی کوراوغلودان سوروشدو:

- اوغول، سنه نه قدر قویون لازیم دیر؟

کوراوغلو دئدی:

- آغا! من مین دنه اتلیک آلا ساغام.

قسسایب آلی نین چیچی چیرتدادی. دئدی:

- اوغول، باخ بو سورو یاخشی اتلیک دیر. ایچینده بیر دنه ده اولسون ساغمال حیوان

یوخدو. آل ائله بونو وئریم سنه. خئیر گؤررسن.

کوراوغلو بیر-ایکی قویونو الله دی، باخدی، سوروشدو کی:

- بس، آغا، بون لارین قیمتی نسه دیر؟

قسسایب آلی دئدی:

- واللله، ایندی قویون قیسمی بیر آز باهادیر. آنساق گؤرورم، سن اوزاق دان

گلیرسن. سنه بیرینی ایکی تومن دن حساب ائلم.

کوراوغلو دئدی

- یوخ، آغا، من او قیمته قویون آلا بیللم.

قسسایب آلی نه قدر دیل-آغیز تۆكدوسه گؤردو کی، یوخ، موشتی هئچ ایپه-ساپا

یاتان دئیل. آخیردا دئدی:

- اوغول، سن دئ گؤرک بس نئچه یه آلا رسان؟

کوراوغلو دئدی:

- آغا، بيزيم يئرلرده قويونون بيرى گئدير اون تومنه. من قويونو سن دن ايكي تومنه آلسام، هره سينده سگكيز تومن قازانسيم اولور. بو دا كي، اينساف دئييل. بو نه يئمه سيغماز، نه گؤيه. من قويونون بيريني سن دن بئش تومنه آلاساغام. وئيرسن، آيير، پولونو وئريم. يوخ، وئيررسن، اوندا گئديم آيري آدام تاپيم. قسساب آلي گوردو كي، بو موشتري لاپ گؤي دن دوشمه دي. دئدى:

- نئينك، اوغول سن دئين اولسون. ايه، ائيواز آيير سورونو!

ائيواز سورونو آييردى. كوراوغلو دا باشلا دي پولو سايمغا. بير، ايكي، بئش، اون، يوز تومنه چاتاندا بير اون بئش تومن ده آتدى كي:

- بو دا بو اوغلانين پايي.

هر يوز تومنه اون بئش تومن، هر يوز تومنه اون بئش تومن. ائيواز شوبه لندي. بير كوراوغلونون بازوروتونا باخدى، بير بيغ لارينا باخدى، دئدى:

- آتا!

قدم قويوب هر دن-هر دن يئريش لر
بو قيليقدا چودار اولماز، هاي اولماز.
بئش-بئش وئرر، اون بئش، اون بئش باغيش لار،
بو قيليقدا چودار اولماز، هاي اولماز.
قسساب آلي دئدى:

- آي بالا، چودار اولماييب نه اولاساق! گورمورسن پال-پالتارينى؟ گورونور كي،
بون لارين يئرلرينده قويون چوخ باهادي.
ائيواز آتاسي نين ساوايندا دئدى:
مرد ايگيدلر كيمي يول لاري باسان،
تولك ترلان كيمي بره لر پوسان،
بو يا كوراوغلودور، يا دلي হাসان.
بو قيليقدا چودار اولماز، هاي اولماز.
سونون گلدى چنليئين ائلين دن،
ائيواز بولبول اولوب اوچار گولون دن،
بو سؤز چيخيب تئل لي نيگار ديلين دن،
بو قيليقدا چودار اولماز، هاي اولماز.
كوراوغلو گوردو كي، ائيواز اونو تانييب. بير طرف دن بونا چوخ شاد اولدو كي،
آييق اوشاق دير. بير طرف دن قا قورخدو كي، ايشين اوستو آچي لار، ائيواز الدن گئدر. اودور
كي، اوزون ائيوازا توتوب دئدى:

- بالا، من گوردوم كي، سن بير يئني يئمه ياخشي اوغلانسان، ايستديم سنه
مايا وئرم، دامازليق دوزلدم. داي منى قول دور-قاچاغا نيه اوخشا ديرسان؟
ايستميرسن، هئچ آلمارام. گنديب آيري آدام دان آلارام.
قسساب آلي هير سلندي. اوزونو ائيوازا توتوب دئدى:

- بورا نه شاييرليق، آشيق ليق يئري دير؟ قويسانا آلوئريميزي ائليك.

اڻيواز آتاسينا بير سؤز دئمه ييب، چڪليب بير طرفده دا ياندى.

غرض، كوراوغلو پولو ساييب وئردى، سونرا قسساب آليا دئدى:

- آغا، منيم چوبان لاريم، باخ، بو بله نين او بيرى طرفينده ديرلر. ايندى بير

آدام قوش، منه كؤمك ائله سين، سورونو بلن دن آشى راق.

قسساب آلى اڻيوازا دئدى:

- يئرى قوناغا كؤمك ائله، قويون لارى بلن دن آشير!

اڻيواز هئچ بير سؤز دئمه ييب سورونو هايلا ماغا باشلادى. كوراوغلو قصداً

يولدا اڻيوازا هئچ بير سؤز دئمه دى.

ايكى سى ده كيريميشسه سورونو بلن دن آشيردى لار. اڻيواز باخدى كى، بورادا

دوغرودان دا آغير بير سورو وار.

كوراوغلو دئدى:

- باسيوغلو، سن بير بالاسا زحمت چك بورادا قويونون قاباغيندا دا يان

من چوبانا خبر وئريم.

بونو دئيب، كوراوغلو سومدو چوبانين يانينا:

- چوبان قارداش، من گلديم، پالتارى، يار-ياساغى وئر!

ائله كى پالتارلاريني آليب گئيندى، ياراق لاريني قورشاندى، آتين زيلتگيني بر كيديب

حاضر لادى؛ اوندان اوزونو چوبانا توتوب دئدى:

- ايندى ياخشى-ياخشى منه قولاق آس! بيل، آگاه اول كى، من چودار-زاد دئيلىم.

من چنليئلى قوچ كوراوغلو يام.

بئله دئينده چوبانين رنگى بير تهر اولدو. ايسته دى دورسون. كوراوغلو اونون

چينين دن باسيب يئره اوتورتدو، دئدى:

- هاى-كوى سالما! من آختاردىغيمى تاپميشام، شيكاريمى اوولاميشام. منه

قويون-زاد لازيم دئيلى. سورونون دوز يارى سيني سنه باغيشتلاييرام. يارى سيني دا

قسساب آليا وئرسن. دئير سن كى، اڻيوازي كوراوغلو آپاردى.

بونو دئيب، كوراوغلو آتا توللاندى. چوبان ائله بيرجه بونو گوردو. قيرات باياق

ها گؤزدن ايتدى.

اڻيواز دا يانميشدى. بير ده باخدى كى، بودور، بير آتلى گلير، اؤزو ده ائله گلير كى،

ايلديريم كيمى. بير گؤز يوموب-آچان ساعتدا آتلى اونون برابرينه چاتدى. اڻيواز باشيني

قالديرب گوردو نه... آتلى چوداردى.

كوراوغلو دئدى:

قاردى چنليئلين باشى،

واراق، آقسسابين اوغلو!..

گل گئدك دوشمانا قارشى

دوراق، آقسسابين اوغلو!..

چوخ اولدوم داوادا، دويدا،

ايگيد گؤرمديم سن سويدا،

ال وئر، بوردا سننن سویدا
ووراق، آقسسایین اوغلو!..
اسهلی قویدوم بۇرکومه،
بوروندوم چودار کورکونه.
گل مین قیراتین ترکینه،
واراق، آقسسایین اوغلو!..
آسلانام، دئیلم تولکو.
تانیمیرام قورخو، هوردو،
عربی، اسمی، تورکو
قیراق، آقسسایین اوغلو!..
چوخ دور کوراوغلونون یاشی،
نه قووغالار چکیب باشی،
ال وئر، سننن داغی-داشی
یاراق، آقسسایین اوغلو!..

ائیواز مسئلنی باشا دوشدو. اما کوراوغلو اونا ماسال وئرمه دی. قیراتا بیر
تازیانه ووردو. آتین بورنونون دئشیک لرین دن آلوو چیخدی. یوینی گمیریپ یئل کیمی
قانادلاندى. چنلیئله طرف باش آلاندا کوراوغلو قیرغی کیمی شیغیب ائیوازی گۆتوردو،
آتین اوستونه قویدو.
ائیواز دئدی:

- ایگید، سن اولاسان اینانديغین، دئ گۆروم سن کیمسن؟
کوراوغلو دئدی:

- دونن کوراوغلو ایدیم؛ بو گون چودار اولدوم، ایندی گئنه ده کوراوغلویام.
سنی چنلیئله، اؤزومه اوغول، دلی لر سردار ائلمه یه آپاریرام.
بونو دئیپ کوراوغلو یولا دوزلمک ایستیردی کی، باخدی، قسساب آلی بله نین
باشین دان قیشقیرا-قیشقیرا گلیر. کوراوغلو آتین باشینی چکیب دایاندى. آلی کیشی چاتیب
گۆردو چودار دؤنوب اولوب بیر پهلوان. دئدی:

اسم اوغلو، دلی چودار،
وئرمم ائیوازی سنه.
ائیوازیس قلییم قان اولار،
وئرمم ائیوازی سنه.
ائیواز ایگیدلرین گۆزو،
بوراخ گلکین ائشیت سؤزو،
اللی سی، آلتیمیشی، یوزو،
وئرمم ائیوازی سنه.
سیننه چکمیش داغی
یول آل بوردان، قانلی یاغی،

بو گۆزومون اودلو چاغی
وئرمم ائیوازی سنه.
کول لی مخلوقات ییغیلا،
چتیندی سؤودام داغیلا،
کیم قییار بئله اوغولا؟
وئرمم ائیوازی سنه.
قسساب آلیقیلینج چالار،
دوشماندان قیساسین آلا،
باشین گئدر، لئشین قالار،
وئرمم ائیوازی سنه.
کور اوغلو قسسابین ساواییندا دئدی:
سانیم قسساب، گۆزوم قسساب،
قوی آپاریم من ائیوازی،
یئر سالما سؤزوم قسساب،
قوی آپاریم من ائیوازی.
ائیواز دئییب نیگار آغلار،
کؤیسونو چال-چارپاز داغلار،
آپارماسام قارا باغلار،
قوی آپاریم من ائیوازی،
ائیوازی قارادیر قاشی،
توتما منله تر ساواشی
دلی لرین اولار باشی.
قوی آپاریم من ائیوازی.
توک تۆکر من دن پاشالار،
خوتکارلار چکر هاشالار،
تورکماندا ارلر باش آلا،
قوی آپاریم من ائیوازی
کور اوغلو یام من، چاپارام،
قیامت اولوب قوپارام،
راضی اولما زورنان آپارام،
قوی آپاریم من ائیوازی.

کور اوغلو سازلا دئدیگی کیمی سؤزله ده دئدی:

- قسساب، من خوتکارلارا، پاشالارا قان اوددوران قوچ کور اوغلو یام. منیم
اؤولادیم یوخ دور. ائیوازی آپاریرام اؤزومه اوغول، یئددی مین یئددی یوز یئتمیش دلییه
سردار ائله یم. من بورا گلنده سؤز وئریب گلیمشم. سن گل، منی دوست-دوشمن
یانیندا خسالت ائلمه. ائیوازی منیم علیم دن آلمه. قوی آپاریم، سن دن کم

باخسام، بو پاپاق منه حرام اولسون. هر واخت دا کی، ایسته سن گنه ده اؤز اوغلون دور. ائله او دا، من ده.

قسساب آلی فیکیرلشدی کی، بو بئله دانیشر، بونون کئفینه دیب ائیوازی علین دن آلماق هئچ کیشی لیکدن دئیل. او، کوراوغلونون یانیندا اولسا، منیم ده باشیم اوسا اولار. سؤزوم اؤتکون اولار. ایسته ینده ده گنדרم، گؤررم. اودور کی، دئدی:

– کوراوغلو، کئفینه دیب ائیوازی علین دن آلمیرام. آپار، گت، اما گؤزون اوستونده اولسون.

کوراوغلو دئدی:

– آرخاین اول! من سن دن یاخشی آتا اولاساغام. گؤتور، سورودن ده بئش یوز قویون آیر، آپار. بئش یوزونو و چوبانا باغیشلامیشام.

تزه دن کوراوغلو، ائیواز قسساب آلی ایله گؤروشوب، اؤپوشوب آیریلدی لار. آلی تکه-تور کمانا، کوراوغلو ایله ائیواز دا چنلیئله طرف یولا دوشدولر.

کوراوغلو چنلیئله گتتمکده اولسون، ایندی سنه کیم دن خبر وئرم، عرب ریحان دان.

عرب ریحان تور کمان بی لرین دئدی. اؤزو ده چوخ ایگید آدام ایدی. بو طرف لرده هله ایندییه کیمی اونون سؤزونون قاباغیندا سؤز دئین اولمامیشدی. کوروغولویلا ائیواز قسساب آلیلا ائله تزه سه گؤروشوب آیریلیمیشدی لار کی، بو طرف دن عرب ریحان باشیندا دا یوز آتلی سی گلیب چیخدی.

قسساب آلی دان سوروشدو:

– ا کیشی، اونلار کیمدی لر ائله؟

آلی دئدی:

– کوراوغلو ایدی. ائیوازی گؤتوروب آپاردی.

عرب ریحان قیشقیردی:

– نئجه کوراوغلو ایدی، نئجه ی نئ ائیوازی آپاردی؟ سن نه دانیشر سان؟ باشینا آت زاد تپمه ییب کی؟ نیه وئردین؟

قسساب آلی دئدی:

– نئجه وئرمییدیم؟ اگر منیم کوراوغلویا گوسوم چاتسایدی، قسساب نیه اولوردوم؟ من ده اولاردیم سنین کیمی پهلوان دا. سنین گوجون چاتمایاندا منیم گوسوم هارادان چاتسین؟

سؤز عرب ریحانی گؤتوردو. اونون فیکری واردی کی، ائیواز بیر آز دا بؤیوین دن سونرا، آلیب اؤز دسته سینه قاتسین. بو باره ده بیر نئچه دفعه آلی کیشیه ده دئیمیشدی؛ اما آلی نین هئچ عرب ریحانلا آراسی یوخ ایدی. خاسیتین دن خوشو گلمزدی. آنساق بیر سؤز ده دئی بیلیمردی. ایندی اودور کی، قصداً بئله دئییب اونا یاندى قیندی وئیردی.

بیر طرف دن قسساب آلی نین سؤزلری، بیر طرف دن ائیوازی ن الدن گتتمی، بیر طرف دن ده کوراوغلونون چنلیئل دن گلیب تکه-تور کماندا بئله ایش گؤرمی عرب ریحانا چوخ آغیر گلدی. باشی نین آدام لارینا های ووروب کوراوغلونون دالینا دوشدو.

كوراوغلو يولا نابلد، اونلار بلد. بير كسه يول ايله گليب كئچيدى كسدى لر.
بورا ائله كئچيدى كى، تور كمان دان گلن يول لارين هامى سى گليب بورادان كئچيردى.
كوراوغلو ياخينلاشاندا باخدى كى، كئچيد كسيليپ. بيلدى كى، خبر توتوب قابا قكسدى
ائله ييب لر. آتى ووروب سيل ديريمين باشينا قالدى كى، اورادان دوشمنى ياخشى گؤرسون.
اينواز دقتله باخيپ عرب ريحانى تانيدى، دئدى:

- كوراوغلو، بو عرب ريحان دير. بير تهر ائله كى، اونون علينه دوشميك. هله
بو واختا كيمى بير آدام اونون علين دن سالامات قورتارماييب.
كوراوغلو عرب ريحانى تانييردى. اوز-اوزه گلتميشسه ده، اوندان چوخ
اشتيميشدى. بيليردى كى، گوسلو، قوتلى، ايگيد بير آدام دير.
باخدى كى، اگر كئچيده دوشسه، چوخ داريسقال ليق دير، ال-قول آچماق اولماي اساق.
آيرى بير يول دا بوخ ايدى. آتى ووروب سيل ديريمين كنارينا گلدى. گؤردو بوخ، بورادان دا
كئچمك مومكون دئيل. بورا بير اوچوروم دور كى، ديبى گؤرونمور. ائنى ده، آز اولسا، اون
بئش-ايگيرمى آدديم وار. قالدى مات-ماتل كى، نه ائله سين.

اما عرب ريحان يولو ياخشى تانييردى. اودور كى، كئچيدى كسيپ راحتسا
اوتورموشدو، گوزلييردى. بيليردى كى، اوچوروم دان كئچمك مومكون دئيل. كوراوغلو
آخيردا يا كئچيده دوشسك، يا دا كى، سور'ت ائلمه سه قاليپ اورادا آسين دان اؤلسك.
كوراوغلوي يالقيزليق ال وئردى. چنليئل، دلى لر ياديندا دوشدو. بو آغير واختدا
اونلارى يانيندا گؤرمك ايستيريدي. بير ده باخدى كى، بودور، چنليئل طرف دن بير دسته
دورنا گلير. اورى قوبار ائله دى. سازى دؤشونه باسدى، آلدى گؤرك نه دئدى:

گؤى دن گئدن، بئش دورنالار،

بيزيم ائللر يئر يندىمى؟

بير-بيرين دن خوش دورنالار،

بيزيم ائللر يئر يندىمى؟

صحبّت اولوردو سازينان،

اؤردك اولوردو قازينان،

نئجه اينسبئل قيزينان

توتى ديل لر يئر يندىمى؟

سئويب-سئچيب يينديگيم،

سداسينا اويانديگيم،

آرخاسيندا دايانديگيم

مرد دلى لر يئر يندىمى؟

بزيركان ساشديگيم،

قوماشينا بولاشديگيم،

دؤنوب بوينون دان آشديگيم

چنليئل لر يئر يندىمى؟

هر دن ايشوه، قمزه ساتان

منیمله ایختیلات قاتان

گلنده آت باشی توتان،

شوخی گۆزلر یئریندمی؟

چالخالانیب دؤیوندوگو،

آرخا وئریب سؤیوندوگو،

قووغا گونو اؤیوندوگو

نر دلی لر یئریندمی؟

کوراوغلو هئچ دئمز یالان،

ایندی اولوب باغری تالان،

دمیرچیوغلو، دلی هاسان

ایگیدار لر یئریندمی؟

کوراوغلو فیکیرلشدی کی: «یول ائله بو اوچوروم دان دیر. من کئچیده

دوشمه یه جه یم. گل، بیر باختینی سینا. اگر بو قاتار دورناتین باشچی سینی وورا بیلدین،

اوندا قیراتدا اوچوروم دان تول لانا بیلسک، یوخ، اگر وورا بیلمدین، اوندان گور

باشینا نه چاره تاپارسان».

بونو فیکیرلشیب، کوراوغلو اوخو میندیردی چیللئی-کمانه، باشچی دورنایا بیر اوخ

آتدی. اوخون یای دان قورتارماغی ایله دیمیی بیر اولدو. دورنا فیرلانا-فیرلانا گلیب

کوراوغلونون قاباغینا دوشدو. کوراوغلونون اوریی آچیلدی، کؤنلو شاد اولدو. دورناتین

تئلین دن بیر دسته کسپب ائیوازین پااغینا سانسدی. آتا میندی، ائیوازی ترکینه آلیب

برک-برک اؤزونه باغلادی. آتی سؤلانا گتیردی.

کوراوغلو دورنالار اوچون اوخویاندا عرب ریحان آشاغی دان باخیب گولوردو. ائله

بیلیردی کی، کوراوغلونون دای آخیری چاتیب. بیر ده باخدی کی، کوراوغلو سیل دیریمین باشیندا

آتی سؤلانا گتیریب. اؤز آدم لارینا دئدی:

-ایه، حاضر اولون! هریف، دئه سن، دای سانا دویوب، یولا دوشمک ایستیر.

بو دمده کوراوغلونون سسی اوسالیدی. باخدی لار کی، آتین بونونو قوجاقلایب

دئیر:

آرخام قاری دوشمان، قاباغیم اوچروم،

آپار چنلیئله منی، قیراتیم!

سنه سیغینمیشام، قورتار بو داردان،

آپار چنلیئله منی، قیراتیم!

اولور چنلیئللین صحبتی، سازی،

گلیر گومراه کئچیر باهاری، یازی،

آلمیشام ترکیمه ایگید ائیوازی.

آپار چنلیئله منی، قیراتیم!

کوراوغلو امیی گئتمه سین زایا،

گرک قان اوددورام بیه، پاشایا،

سېچرايېب قوش كېمى آتېل او تاياب،

آپار چنلېنلە منى، قيراتېم!

عرب ريحان دندى:

- بو آدام يا دلېدى، يا دا... ائله دلېدى كى، وار. يوخسا او اوچوروم دان دا آت

آتى لار؟ اؤزو ده اوستونده ايكي آدام.

كوراولغو آتى بير ده سؤولانا كتىردى. عرب ريحان قىشقيريب دندى:

- اگر او بو اوچوروم دان آتلانا بيلسه، من بير ده اونا ال قالدېرمارام.

هامى نين گوزو قالمىشدى كوراولغودا. كوراولغو آتا سوزدوروب اوچورومون

باشينا گلدى. سيل ديريمين لاپ كنارېندا آتا بير قيرمانس ووردو كى، ائله بيل گۆيده

ايلدېريم اوينادى. قيرات دؤرد آياغېنى يېغىشديريپ قيزيل قوش كېمى سېچرادى، اوچورومون او

طرفينه دوشدو. اؤزو و ائله سېچرادى كى، كوراولغونون باشيندا پاياغى دا ترېنمه دى.

آت اؤزونو دوزلديب، يولو عليه آلدى. كوراولغو بير آتا باخدى، بير دؤنوب

اوچوروما باخدى، دندى:

سانيم قيرات، گوزوم قيرات،

بو دؤيران لار عرضه نيندى.

سنى مينن آلا ر موراد،

اوزاق يول لار عرضه نيندى.

قيراتى مينرم كؤرپه،

هايقيراندا چيخار سارپا،

هر دؤنه ده اون تاس آرپا،

ايپك چول لار عرضه نيندى.

كوراولغويام، اوخلارينان

دؤيوش ائتديم چوخ لارينان.

باشى پولاد ميخ لارينان،

گوموش نال لار عرضه نين دير.

عرب ريحان سؤزونون اوستونده دورمادى. باشى نين آدام لارينا هاي ووروب،

گننه اونون دالينا دوشدو. كوراولغو دؤنوب گؤردو كى، عرب ريحان آتلى لارى ايله گلير.

آتېن باشىنى قايتاريپ گئرى دؤندو، عرب رئيهانېن قاباغينا گلدى، يئتيريب

دندى:

ياغى دوشمانېن حربه سى

قاچيرتماز ميدان دان منى.

قورخاق موخننت زربه سى

قاچيرتماز ميدان دان منى.

گيررم ميدانا ار كېمى،

دوررام قاباقدانر كېمى،

دوشمن بويلانار خر كېمى،

قاچيرتماز ميدان دان منى.

هر دن برده ياتارام،

اورتادا شئشپر آتارام،

پاشانى ديري توتارام،

قاچيرتماز ميدان دان منى.

عالمه بل لى هونريم،

چنليئلده دلى لريم،

مرد ايگيده پئشكش سرىم،

قاچيرتماز ميدان دان منى.

كور اوغلو يام، بودو دوزو،

سو مردين سرت اولار اوزو،

موختنتين ت نه سوزو

قاچيرتماز ميدان دان منى!

كور اوغلو سازلان دئديكى كيمي سوزله ده دئدى:

- عرب ريحان! من كور اوغلو يام. من خوتكارلاردان، وزيرلردن،

گيزيرلردن قورخمورام. اوندان كى اولاسان سن. آنساق منيم سنین بو آداملارينا

يازيغيم گلير. اولارنى ناهاق يتره قيرديرىب قانلارينا بايس اولما! منيمله داوا

اتلمك ايستيرسن، بويور، بو ميدان، بو دا شيطان. مرد ايگيد داوادا باشين

آداميني قيرديرماز.

اوندان آتى سؤلانا گيتيرىب دئدى:

مردسن گل ميدانا ريحان

ساواشاق ايندى سنن من.

گور گوسومو، چك داد، آمان،

ساواشاق ايندى سنن من!

آلاق عليميزه نيزه،

مردلر اهن دئسين بيزه

دوراق ميداندا اوز-اوزه،

ساواشاق ايندى سنن من

دئمه منه بو هديانين،

يقين بيل كى، آلام سانين

قيلينجلا توكرم قانين،

ساواشاق ايندى سنن من

گر ك دوست-دوشمانيم سئچك،

چتين اولار قورخام، قاچام،

ايستم كى، ميدان آچام،

ساواشاق ايندى سنن من!

كوراوغلو يام، دورموشام مرد،

يامان اورە يە دوشسون درد،

ايگيدسنسە، اول مئيدانگرد،

ساواشاق ايندى سنن من!

عرب ريحان آتيني سۇولانا گئيريب كوراوغلونون اوستونە سوردو. داوا باشلاندى.

يئتميش يئددى فندين هامى سيني ايشلتدى لر. اما هئچ ييري او بيرينه دوو گله بيلمەدى.

نە قىلپنس دان كار آشمادى، نە نيزەدن ايش چيخمادى، نە اموددان موراد هاسيل اولمادى.

آخيردا كوراوغلو قزبلىپ آتدان دوشدو. پالتارى نين اتك لرينى بئلينە سانسدى.

قول لاريني چيرمادى، ميداندا گرديش ائلمە يە باشلادى. عرب ريحان دا آتدان دوشدو.

كوشتو باشلاندى. گاه اونون ديزلرى ميدانى کوتان كيمي سۇ كوردو، گاه بونون ديزلرى.

كوراوغلو گۇردو يوخ، عرب ريحاندا بالاسا ساناوار دئييل. آخيردا قزبلىپ ائله بير

دلى ن رە چكدى كى، داغ-داش سسە گلدى. عرب رئيهانين آدام لارى هامى سى قيرغى

گۇرموش سوسە كيمي قاجيب داغيلدى لار. كوراوغلو اونو باشينا قالديريب يثرە ووردو.

سينە سينە چۇكوب خنسىرى بوغازينا دايدى. عرب ريحان بير دفعە دە اولسون نە ديندى،

نە سسينى چيخارتدى، نە دە آمان ايستەدى. كوراوغلو آياغا دوروب خنسىرى يثرينە قويدو.

كوراوغلو چوخ مرد ايدى. آغلامايان، يالوارمايان دوشمنى اۇلدورمزدى،

باغيشلاياردى. عرب ريحانى دا بئله سە ايگيدليگينه گۇرە باغيشلادى.

دوروب آتى ميندى، اوزون عرب ريحانا توتوب دئدى:

- گئت، سنى ايگيدليگينه باغيشلاييرام.

عرب ريحان دئدى:

- كوراوغلو، نە قدر كى سن سيل ديريمين اوستونديدين، من ائله بيليرديم كى، سن

من دن قورخورسان. اما ائله كى اوچوروم دان آتلاندين، سۇز وئرديم كى، سنە ال

قالديرمايم. اما سۇزومون اوستونده دورماديم. اونا گۇرە دە باسيلديم. عيى

يوخدو. بير دە گۇروشريكك، بورسوندان چيخارام.

كوراوغلو دئدى:

- سن ائله بيليردين كى، من سن دن قورخوب قاجيرديم؟ يوخ، عرب ريحان!

قوچ قوزودان قوزو تۇرر قوچ اولار،

قوچ ايگيددن قوچاق اولار، سلطانيم!

مرد ايگيدلر داوا گونو شاد اولار

موختنتلر ناچاق اولار، سلطانيم!

سانيم قوربان مرد ايگيدين اۇزونه،

مردى اۇلسە، علين وورماز ديزينه،

فورست دوشسە دوشمانى نين گۇزونه،

بورما-بورما بيچاق اولار، سلطانيم

مرد ايگيدلر بير-بيرينه دالدادى،

چوغول لار اۇلمە ييب، ساغى-سولدادى،

مرد میدان دان قاچماز، قاچسا آلدادی،

قووغا گونو هاچاق اولار سلطانیم!

سؤز تامام اولدو. کوراوغلو: «بورس لو بورس لونون ساغ لیغینی ایستر، عرب

رئیهان»، - دئییب آتین باشینی قایتاردی، چنلیئله طرف یول باشلادی. آز سوردو، چوخ

سوردو، گلیب چنلیئیلین اتک لرینه چاتدی. داغلاری گؤرسک اوری آتلاندی. اوچتئل لی سازی

باغرینا باسیب دئدی:

منی بینادان بسله دی،

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

تولک ترلانلار سسله دی

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

دولاندا ایگید یاشیما،

یاغی چیخدی ساواشیما،

دلی لر گلدی باشیما

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

سفر ائلدیم هر یانا،

شاهلاری گتیردیم سانا

قیراتیم گلدی سؤلانا

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

کسدم یوللار، ووردوم کاروان،

چکیب سدیدوم چوخ بزیرگان،

دوشمانلارا اوددوردوم قان

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

اسیر چکدین چنلیئله،

قوچ کوراوغلو دوشدو دیله،

خان ائیواز منیمله بئله

داغلار قوینوندا، قوینوندا.

نیگار خانیم چوخ داندی کی، کوراوغلونون یولونو گؤزلیردی. و ده دن چوخ

کنچمیشدی، اما هله کوراوغلودان خبر چیخمیردی. بیر گون بئنه نیگار خانیمین

اوری سیخیلدی. دوروب تئل لی خانیمی دا یانینا آلدی. بیر اوسا تپه نین باشینا چیخیب یوللارا

باخماغا باشلادی. بیر ده باخدی کی، یوللاردا توز دومانا قاریشدی، دومان توزا.

دقت ائله ییب گؤردولر کوراوغلو قیراتین اوستونده، ترکینده ده ائیواز بودو گلیر.

تلسیک تپه دن ائیب دلی لرین یانینا گلدی لر. نیگار خانیم اوزونو دلی لره توتوب

دئدی:

آت بئلینه قوچ دلی لر،

ائیوازی پیشواز ائلین!..

بیر-بیرین دن خوش دلی لر،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

ئىۋازىم بىز لاچىنا،

سۇنلار حىران ساچىنا،

ۋىرمىم چىنە، ماچىنا،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

دولون لىياسا، ياراغا،

آتلى لار گىتسىن سوراغا،

قويماىام گۇزدن ايراغا،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

كوراۋغلو اوخونو قوروب،

سۇب، سۇچىب ترلان ووروب،

قىراتىن تركىندە دوروب،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

كوللى مەخلۇقات يىغىلى،

پايلالين قىندى، نۇغولو،

كوراۋغلونون قوچ اوغولو

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

قوچ دىلىر، آچىن قانات،

دوزلدىن مىسلىس، توى، بوسات

گۇتورون لىياسا، قىلىنچ، آت،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

اوردو باسان، قالا يىخان،

پىنسە سىندە پىلنگ سىخان،

قىنىمىنە قارشى چىخان

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

خوش دانىشان، شىرىن گولن،

مىسلىس آپارماغى يىلن،

دىلىرە سىردار گلن

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

آتى گىتىرر سۇولانا،

اوخ آتار نامرد دوشمانا،

نىگار دا ئىۋازا آنا،

ئىۋازى پىشۋاز ئىلىن!..

نىگار خانىمىن سۇزو قورتاران كىمى يىددى مىن يىددى يوز يىتمىش دىلى آتالاندى.

ھەرە بىر سور خلت گۇتوروب ئىۋازى پىشۋاز ائەلەدىلر.

مىسلىس قورولدى. كىشلىر دورولدى. ساقى دولاندى. روح تازالاندى. آشىق سونون

سازىنى كۆكلەيىب اورتايا چىخىدى. چالدىلار، اوخودولار، دئدىلر، گولدىلر، نىگار خانىم
اىوازىن گۆزلىرىن دىن اۋپىدو، كۆيىنى نىن ياخاسىن دان كىچىرىب اۋزونە اوغول ائلەدى.

دورنا تئلی

ائیواز چنلیئله گلن دن بری نیگار خانیمین اورپی یئرینه گلیمیشدی. قوچ کوراوغلو کیمی ار بیر یانیندا، ائیواز کیمی اوغول بیر یانیندا، دلی لر کی گوزونون قاباغیندا، دای دونیادا بیر کشف وار ایدی، او دا نیگار خانیمدا ایدی. اما کوراوغلونون کشفی اوندان دا ساز ایدی. او اوزونه هم اوغول گتیرمیشدی، هم ده آرخا، کؤمک گتیرمیشدی. ائیواز ایگیدلیکده، مردلیکده دلی لرین آراسیندا آد قازانمیشدی، سانلارا دین بیر اوغلان اولموشدو.

کوراوغلونون بیر خاصیتی وار کی، بوش واختلاردا همیشه دلی لرله مشق ائلیردی. آت مینمک، نیزه اویناتماق، قیلینج وورماق، قالدخان توتماق، اوخ آتماق اونلارین سحر-آخشام پشه لری ایدی. یئنه ده بئله گونلردن بیر یی ایدی. دلی لر بؤلوک-بؤلوک اولوب مشق ائلیردی لر. ائیواز دا یاراقلا نیب، یاساقلانیب بیر دسته آتلی ایله داوا مشقینه چیخمیشدی. کوراوغلو، دمیرچیوغلو دا یانیندا بیر اوسا یئرده دوروب مشقه باخیردی. خانیملار دا اونلارین یانیندا ایدی لر. بیر ده باختی لار کی، بودو، بیر دسته آتلی چاپاچا کلیلر، قابق لاریندا دا ائیواز. اما ائیواز، نه ائیواز.. عرب آتین اوستونده، میسر یقیلینج دستینده، تولک-ترلان شستینده، مین بیر سائین قصدینده، ائله سوزور، ائله سوزور کی، ائله بیل اوخدو یاین دان قویوب. دورنا تئلینی ده کی سانسیب باشینا، ائله بیل قئیسر بالاسی دیر باشینا سیققا قویوب.

نیگار خانیم باخدی، اوزونو ساخلایا بیلمه دی، اوزون کوراوغلویا توتوب دئدی:

- کوراوغلو، بیر بو یانا باخ، گور او گلن کیمدی؟

سن دئمه کوراوغلو دا ائله اونا باخیر میش. نیگار دئنده کوراوغلو سازی باسدی دؤشونه دئدی:

نیگار خانیم، سنه دئیم،

بو گلن ائیواز، بو گلن.

اینینده پولاد گئیم،

بو گلن ائیواز، بو گلن.

ائیوازیم اون بئش یاشیندا،

قودرت قلمی قاشیندا،

دورنا تئلی وار باشیندا،

بو گلن ائیواز، بو گلن.

میداندا ایگیدلر مردی،

قباقدار اوغلو اردی،

داوا گونو قیز میش نردی،

بو گلن ائیواز، بو گلن.

میسر یقیلینج دستینده دی،

عرب آتین اوستوندهدى،

شیرین ساین قصدیندهدى،

بو گلن ائیواز، بو گلن.

سمى دلی لرین خاسی،

میداندا وار مرد داواسی،

کوراوغلونون قوچ بالاسی.

بو گلن ائیواز، بو گلنی.

تل لی خانیم دا بورادا ایدی. دمیچیوغلو ساغالمیشدی دئین اونون دا کنفی ساز

ایدی. باخیب، باخیب بیردن قایتدی کی:

- نیگار خانیم، گؤرورسنى دورنا تئلی ائیوازا نجه یاراشیر. گؤر او کیشی لره ائله

یاراشاندا بیزه نجه یاراشار؟ گل، اوشاق لاری گؤنده رک گندیب بیزه ده دورنا تئلی

گنیرسین لر.

ائله بو سؤزده ائیواز گلیب چاتدی اونلارین برابرینه. آتدان دوشوب نیگار

خانیم، کوراوغلویا، دمیچیوغلویا، خانیم لارا سلام وئردی، اوندان اوزونو

کوراوغلویا توتوب دئدی:

- ائشیدیرسنى؟ خانیم لار دورنا تئلی ایستیرلر. ایزین وئر گندیب اونلارا دورنا تئلی

گنیریم.

کوراوغلو بیر ایسته دی ایزین وئرمه سین. قورخدو کی گنده، باشینا بیر ختر-زاد

گله. بیر ده فیکیرلشیدی کی، گئتسه یاخشیدی. ایگیدین باشی قالدا گرک. برکه-بوشا دوشسه

یاخشیدی. دؤندو نیگار خانیم، سوروشدو:

- نه دئیرسن؟ گئتسین، گئتمه سین؟

نیگار دؤنوب ائیوازا باخدی. گؤردو واللاه ائیواز ائله باخیر، ائله باخیر کی، ائله ییل

گؤزلری ایله دیل اولوب یالوایر. اوریی تابلامادی. اونسین دیرماق ایستمه دی. ایزین وئردی.

دمیچیوغلو ایشی بئله گؤرسک ایره لی یئریگیب دئدی:

- کوراوغلو، ایزین وئر، من ده گندیم.

کوسا سفر دئدی:

- سن هله تزه یورغان-دؤشک دن دوروسان.

دمیچیوغلو قویمادی کی، کوسا سفر سؤزونو قورتارسین، دئدی:

- یوخ، کوسا سفر گنده جه یم. هئچ او یان-بو یعنی یوخدو.

کوراوغلو دئدی:

- سببی ندی کی، سن بئله حؤکمن گئتمک ایستیرسن؟

دمیچیوغلو دئدی:

- بیرینسی اودو کی، ائیواز هله ساواندی، تک گنده ییلمز. ایکینسی ده اودو کی،

دورنا تئلینی تل لی خانیم ایسته دی. یاراشماز کی، من ائوده اوتورام، بو سفره باشقاسی

گنده.

کوراوغلو اونا دا ایزین وئردی. بو دمده بل لی احمد دلی لرین ایچین دن چیخدی.

دئدى:

- كوراوغلو، ايزين وئر، من ده گنديم.

كوراوغلو بللى احمدده ده ايزين وئردى. يول اوزاق اولدو. بونا گؤره ائيواز قيراتى ميندى. دميرچيوللو ايله بللى احمد ده هرهسى بير سئجه آت مينيب يولا دوزلدى. آت سوردولر، دره كئچدى، دوز گئتى، گليب باغداد اطرافينا چاتدى. باخدى لار بورادا او قدر دورنا وار، او قدر دورنا وار كى، چينقىل كيمى. آتلارى اوتا بوراخىب، اؤزلرى اوخىي لارنى گؤتوروب باشلادى لار دورنا اوولاماغا. هه بيرىنى، بشىنى، اون بشىنى... غرض، بير-يكي ساعتين ايچينده بير عالم دورنا ووردولار. ايلشيب بونلار تئل لرنى يولوب هييه لره ييغدى لار، اتلرين دن ده كاباب چكيب خورما آغاسى نين دييينده يمه يه باشلادى لار. اولاد دورنا اتى نين كابابى، خورما آغاسى نين سرنى... يئيب، ايچيب هرهسى بير طرفده يوخويا گئتى. ل.

سن دئمه، باغداد پاشاسى آسلان پاشانين قوروقچوسو بونلارا گؤز قويورموش. ائله كى، اونلار يوخويا گئتى، قوروقچو دابان آلدى آسلان پاشانين يانينا كى، بس:

- نه اوتورورسان؟ اوچ نفر نابلد آدام گليب، بو نامدا، بو نيشاندا؛

اؤزلرى ده فيلان بولاغين باشيندا ياتيب لار. اما ايچلرينده بير نفر وار لاپ كوراوغلودو كى دوروب.

قوروقچو بو سؤزلرى دئسك، خوتكارين فرمانى دوشدو آسلان پاشانين يادينا.

كوراوغلونون تور كمانا گئدير عرب ريحانلا ووروشماغي، ائيوازي چنليئله گنيرمى، بوتون عالمه سس سالميشدى. خوتكار بو ايشدن سونرا گؤتوروب گئنه بوتون پاشالارا فرمان يازميشدى كى، بس كوراوغلونون يا اؤزونو، يا دلى لرنى اؤلدورنه ان ام وئرسك، گؤروب خبر وئرمه ينى دار آغاسين دان آساق. فرمان دان بيرى سى ده گليب باغداددا آسلان پاشايا چاتميشدى. اودو كى، ايندى قوروقچو كوراوغلو آدينى چكسك، آسلان پاشا قوشون بؤيوكونو چاغيريب حؤكم ائله دى كى، هازيرلاشسين. بلى، تيل وورولدو. قوشون ييغىلدى. ياراقلايب ياساقلانيب يولا دوشدولر.

قيرات آياق لارنى يئره دؤيوب كيشنمه يه باشلادى. دميرچيوللو ايله بللى احمد قيراتين سسيه يوخودان آيىلب گؤردولر كى، قوشون دؤرد بير يعنى توتوب. بللى احمد ال ائله ديقىلينجا. دميرچيوللو توتدو اونون علين دن كى:

- نه ائلييرسن؟ گؤرمورسن ائيواز ياتيب؟ اونو اوياتماميش داوا ائلمك

اولماز. سونرا بير-بيريميزدن آيرى دوشريك. ائيواز اله كئچر.

بونو دئييب دميرچيوللو باشلادى ائيوازي اوياتماغا. اما نه قدر ائله دى،

ائيواز اوياتمادى. سسله دى، توتوب سيلكه له دى، بير نتيسه هاسيل اولمادى. قوشونون دا كى دالى كسيلميردى. دؤنوشدو چير تكه يه، گلديكسه گليردى. دميرچيوللو آخيردا الاس سيز قاليب آلدى، گؤرك نه دئدى:

قوشون گليب دؤرد يانيميز آلدى لار،

ئله نه ياتميسان، آيىل، ائيواز خان!..

هر طرف دن مانسيرايا سالدى لار،

آخیردا اولاریق زاییل، ائیواز خان!..

قبول قیلما موختنتین سۆزونو،

سنه عرض ائلییم سۆزون دوزونو،

دور، گۆستر یاغیا دؤنمز اوزونو،

گون کیمی عالمه یاییل، ائیواز خان!..

اینسافدیرمی بل لی احمد توتولا،

قولاس قولو دال گردنده چاتیلا،

دمیرچیوغلو قول آدینا ساتیلا،

کور اوغلو دلی سی ساییل، ائیواز خان!..

ائیواز سازین سسینه یو خودان او یاندی. باخدی کی، قوشون هر طرفی آلیب. ایسته دی لر دوروب آتلا نسین لار. باخدی لار کی، آت هایاندا ایدی. آتلاری چوخ دان هالقا-مرکه ائله ییب،

کمند آتیب توتوب لار. قالدی لار پیادا. بو طرف دن ده آسلان پاشا امر وئردی کی،

هوجوم ائله ییب اونلاری توتسون لار. قوشون حرکت گنده دمیرچیوغلو بیر دلی ن ره

چکیب، ال آتدی میسر یقیلینجا. دلی لر اوچ طرف دن اؤزلرینی ووردولار دریایی-لشگره.

ساغ دان ووردولار، سول دان چیخدی لار، سول دان ووردولار، ساغ دان چیخدی لار. اما نه

قدر قیردی لار سا، نه قوشونون دالی کسیددی، نه ده کی بیر یول تاپیب آرادان چیخا

بیلدی لر. پیادالیق دلی لری الدن-دیل دن سالدی. آمان لارینی کسیدی. آخیردا اونلاری بیر بیرلرین دن

آیری سالیب تکلده دی لر، اوچونو ده توتوب آتلاری ایله برابر شهره گتیردی لر.

ایندی بون لار بوردا قالماقدا اولسون لار، سنه کیم دن دئییم، خوسا عزیز دن.

کور اوغلونون بیر بزیرگان دوستو وار ایدی. آدی خوسا عزیز ایدی. خوسا عزیز نئچه

ایللر کور اوغلو ایله دوستلوق ائلمیشدی. ایندی ائیواز گیل توتولان واختدا او دا مال لارینی

ساتماق اوچون باغدادا گلیمیشدی. قوشون ائله کی ائیواز گیلی توتوب شهره طرف گلمه یه

اوز قویدو، بازارا سس دوشدو کی، بس اوچ نفر قول دور توتوب لار، آسماغا آپاریرلار.

بازار آدمی هامی سی چیخدی اونلارین تاماشاسینا. خوسا عزیز ده بو آدم لارین ایچینه

ایدی. گۆزله ها گۆزله، گۆزله ها گۆزله، آخیردا دسته نین اوسو آچیلدی. آسلان پاشا کئچدی،

قوشون بؤیوک لری کئچدی، آتلی لار کئچدی. بیرده باخدی لار کی، بودو، بیر بؤلوک قوشون

دوستاق لاری اورتالیغا آلیب گتیریر. خوسا عزیز گۆردو نه؟.. توتولان ائیوازدی،

دمیرچیوغلودو، بیر ده بل لی احمد دی. دنیا عالم خوسا عزیزین گۆزونده قارالیدی.

دئدی: «ئی دادی-بی داد!.. بو ظالم اوغلو ظالم اوشاق لاری اؤلدورسک». قالخدی ماتمتل

کی: «نه تهر ائلییم؟ منیم بوردا علیم دن بیر ایش گلیمسک. تیسارت

دئیل کی، مین دنه باغداد تاسیرینی بیر خوروزا یو کلییم. بوردا قیلینج وورماق

لازیم دیر. خبره گنتسم ده بورادان چنلیئله آزی بیر هفته لیک یولدو. من گنده سی،

خبر وئره سی، کور اوغلو گله سی، یقین کی، اونلاری اؤلدورر لر».

خوسا عزیز ائله بو گۆتور-قویدا ایدی بیر ده گۆردو بودو، دوستاق لاردان بیر آز

آرالی اوچ دنه آت گتیریر لر. بئله باخاندا قیراتی تانیدی. اؤز-اؤزونه دئدی: «ئی دیلقاقیل،

تاپمیشام. نه تهر اولسا، گرک قیراتی اله کئچیریب کور اوغلویا خبر چاتدیرام».

بونو دئيب خوسا عزيز دوشدو اونلار ين دالينا. گلهاگل، گلهاگل، گليب چاتدی لار
آسلان پاشانين ايمارتي نين قاباغينا.
آسلان پاشا دئدی:

- اؤزلريني زين دانا سالين، آتلاريني بورايا گتيرين.
کنشیکچی لرائیوازگی لی آپاریب سالدی لار زين دانا. مئهلرلر ده آتلاری چکدی لار
آسلان پاشانين قاباغينا. آسلان پاشا امر ائله دی، مئهلرباشی قاباقسا
دمیرچیوغلونون آتینی مینیب گردیشه گتیردی. بیر او پاشا سوردو، بیر بو پاشا سوردو،
گتیریب آسلان پاشانين قاباغیندا ساخلادی. آت آسلان پاشانين خوشونا گلدی.
اوندان مئهلرباشی بللی احمدین آتینی مینیب سؤلانا گتیردی. آسلان پاشا بو
آتی دا بیندی. ئویه قیراتا گلدی. یازیق خوسا عزيز ایچینی ییئه-ییئه قالمیشدی.
بیلیردی نیله سین. اورینده قویموشدو کی: «گر بوتون وار-یوخدان دا
چیخمالی اولسام، گرک قیراتی اله کنچیردم». بلی، مئهلرباشی قیراتی میندی، نه قدر
ائله دیسه آت یئریندن ترپنمه دی. مئهلرباشی آخیردا هیرسلنپ آتا بیر تازیانه چکدی.
قیرات بیر آزدان قولاقلارینی ساللادی. مئهلرباشی بیر تازیانه ده چکنده
آتقویروغونو قیسدی، گؤزلری نین بیرینی یومدو، آخسایا-آخسا یئرمه یه باشلادی. آسلان
پاشا گولوب دئدی:

- گؤرونور کی، بونلاردان ایکسی آغادی، بیرسی ئوکر. بو ئوکرین آتیدی. چونکی ائله
سیر-سيفتدن ده ئوکره اوخشاییر.
سونرا اوزونو مئهلرباشییا توتوب دئدی:

- او ایکسی آتی ایلیخیا قات! بو الکنکی ده وئر او قوروچویا. قوی آپاریب مینسین.
گننه آياغینی یتردن گؤتورر.

قیراتی وئردی لار قوروچویا. آسلان پاشانين حرکتی قوروچویا یامان
دیمیشدی. او، گتیردیگی خبره گوره انام گؤزلییردی. خلت گؤزلییردی. ایندی بیر
شیلخور یابی نین بیرینی وئرمیشدی لار یندینه. اودو کی، قوروچویا یامان پرت اولموشدو.
خوسا عزيز ایشی بئله گؤرنده اورینده قیراتا آفرین دئدی. سونرا ساماتای یاریب اؤزونو
قوروچویا یئتیردی. دئدی:

- آیه، قوروچویا، نچه وئرم بو شیلخور یابییا؟
سؤز قوروچونو لاپ گؤتوردو گؤیه. باشلادی سؤیوب ساواشماغا. خوسا عزيز اونو
یانلایب باشلادی دلیل-دلایل ائلمه یه کی: «بالام، دای بیزی نیه سؤیورسن؟ بیز نه
گوناھین ساهیبسیق؟»

غرض، اویان-بویان، قوجا عزيز یاغلی دیلینی ایشه سالیب قوروچونون هیرسینی
یاتیردی. آتالار دئیب لار کی، تاسیر-توسسار دیلی ایلانی یوواسیندان چیخاردار. آخیری کی، خوسا
عزيز بیر آزدان پول وئریب، قیراتی قوروچودان آلدی.

خوسا عزيز دایانماییب، آتی بیرباش چکدی دوشدوگو منزلین هیئتیه. تنز
قاباغینا بیر آزدان، سامان دان تۆکوب اؤزونو یئتیردی بازارا. بیر باتمان قیرساققیز،
بیر توپ دا بئز آلیب گلدی ائوه. او قدر گؤزله دی کی، قاش قارالیدی. اوساغی آسیب

قىر-ساققىزى تۇكدو تيانا، ارىدىب ئىلەدى موم كىمى. سونرا بونو بىزىن اوستونە سورتوب مۇھىم-مۇھىم سارىدى قىراتىن بىلىنە، اۋزو دە چىخىپ اوتوردو اوستونە. قىر-ساققىز خوسا عزىزى ئىلە توتدو كى، كىن دىر قايش كىمى. ئىلە كى، خوسا عزىز آرخابىنلادى، بىلدى كى، داي يىخىلمايساق آتىن باشىنى بالاسا بوشلادى. آت گۇتورولدو، نە گۇتورولدو؟ ئىلە بىل كى، چىلىنلە بالا قويوب گىلب. يازىق قوجا عزىزە نە خوسالىق قالمىشىدى، نە عزىزلىك. باياق ھا ھوشونو ايتىردى. آت نە قدر يول گىتىدى-بىلمەدى، نىجە گىتىدى-بىلمەدى. بىر دە آت برك كىشنەدى. خوسا عزىز آتىن سىسنى گۇزلىرىنى آچىپ گۇردو چىلىنلەدى. دلى لر قىراتىن سىسنى انشىتىسك تۇكولوب گىلدى لر. باخدى لار كى، قىرات، بودو، ئىلە گىلر، ئىلە گىلر، آز قالير دىرناق لارى چاتلايا. اما كى، تكدى. ائىواز دا اوستونە بوخىدو. آت بىر آردا ياخىنلاشىدى. گۇردولر ندىسە اوستونە بىر شى قارالىر. قالدى لار مىتل كى، گۇرەسن بو نە سىردى. بو دمە آت اۋزونو يىتىردى. سوزوب، دوز كوراوغلونون قاباغىندا داياندى. اوزونو گىلدىگى طرفە توتوب ئىلە كىشنەدى كى، داغ، داش لىزە يە گىلدى. سونرا كوراوغلو يا باخىب آياق لارىنى يىرە دۇيمە يە باشلادى. كوراوغلو وفالى آتىنىن بوينونو قوجا قلايىب اوزوندىن-گۇزوندىن اۋپىدو. باخدى لار كى، آتىن اوستونە بىر آدم وار، اما اۋزونە دىلىل. ياپىشىدى لار قولوندىن كى، دوشورسون لر. ھا چىكىدى لر، قوپمادى كى، قوپمادى. آخىردا باخىب گۇردولر كى، اۋزونو قىر-ساققىز لا آتا ياپىشىدىرپ.

غرض، اوزون باش آغرىسى اولماسىن، كىشىنى ئىلە بىز قارىشىق آتدان گۇتوروب، يىرە قويدولار. كوراوغلو باخدى كى، خوسا عزىزدى. دى سو، زاد، خوسا عزىز اۋزونە گىلدى. كوراوغلو سوروشىدو:

- بو نە اھوالادى؟

خوسا عزىز دىدى:

قوچ كوراوغلو، سىنە خىر سۇيلىم،

سنىن ائىوازين دان خىرىن وارمى؟

قارانلىق كۇنلونو ايشىق ائىلىم،

سنىن ائىوازين دان خىرىن وارمى؟

ايگىد دە ايگىددن چىكرمى مىننت؟

پاشا قاباغىندا بويورور سىلاد.

ھانى دىمىرچىو غلو، او بىللى احمد؟

سنىن ائىوازين دان خىرىن وارمى؟

خوسا عزىز خوسالارىن قەرىندە،

خان ائىواز دا قىزىل گولون تەرىندە،

قولو باغلى گۇردوم باغداد شەرىندە،

سنىن ائىوازين دان خىرىن وارمى؟!

سۇز تاماما يىتىشىدى. خوسا عزىز سىزلا دىدىگى كىمى، سۇز لە دە دىدى كى:

- كوراوغلو! ائىوازي، دىمىرچىو غلونو، بىللى احمدى آسلان پاشا توتوب زىن دانا

سالیب. اؤزونو تتر یتیرمه سن، بیر ده اونلارین اوزونو گۆره بیلیمسکسن.
ائله بیل کی، دلی لرین اوستونه سو سپدی لر. خانیم لار هامی سی باش لارینی آشاغیا
سالدی لار. کور اوغلو دؤنوب نیگارا باخدی. گۆردو واللاه نیگار بیر حالدادی، بیر حالدادی
کی، آلما یاناق لار سمرقند کاغیدی کیمی آغاریب. آلا گۆزلر باهار بولودو کیمی
دولوب. یاقوت دوداق لار بیر دقیقه ده ائله سولوب، ائله بیل لاله دی، شاختایا دوشوب.
کور اوغلو ائله ایستیردی آغزینی آچسین کی، نیگار خانیم یثرین دن قالخدی. نه کور اوغلو یا
باخدی، نه دلی لر باخدی، یاواش-یاواش تپه نین لاپ اوسقارینا گلدی. بیر ائیواز گئدن
یول لارا باخدی، بیر اوزاق داکی باشی قارلی داغ لارا باخدی. ساچین دان اوچ تئل آیریپ، باسدی
مرمر سینهنین اوستونه، دئدی:

باشی ارشه دوران داغ لار،

داغ لار، ائیوازی ئیندیز؟!

اوچ ایگیدی اودان داغ لار،

داغ لار، ائیوازی ئیندیز؟!

قارغاسام، تۆکولر داشین،

بوران دان آیلماز باشین،

دوشر داشین، قالار لئشین،

داغ لار، ائیوازی ئیندیز؟!

اوغول دئییب آغلایارام،

داغ چکرم، داغلایارام،

سوشوبقیلینج باغلایارام،

داغ لار، ائیوازی ئیندیز؟!

من نیگارام، آه چکرم،

داشین چای لارا تۆکرم،

یثرینده بورس-بار تیکرم،

داغ لار، ائیوازی ئیندیز؟!

دوینا کور اوغلونون گۆزونده قارالیدی. ائله بیل کی، چنلیئل باشینا دولانیدی.

علینی آتیپ قیراتین یوبه نین دن توتدو. ائله غضبله آتا سیچرادی کی، قیراتین اوزینه آیری

بیر آت اولسایدی، چوخ دان بئلی سینمیشدی. اوندان اوزونو کوسا سفره توتوب دئدی:

خبر وئرین دلی لریم اویانسن،

توتولوبدو بیر ائیوازییم، الدهدی!

میسریقیلینج قیزیل قانا بویانسن،

توتولوبدو بیر ائیوازییم، الدهدی!

یاتمیشدیم آشکارا گۆردوم دوشومو،

ازلین دن من بیلیردیم ایشیمی.

چکین، یهرلین چرلمیشیمی،

توتولوبدو بیر ائیوازییم، الدهدی!

دوشمان لاریم تاماشایا دورارلار.

شاد اولوبان کئف مسلی سی قورارلار.

کوراوغلو گئتمزسه، یقین قیرارلار.

توتولوبدو بیر ائیوازیم، الدهدی!

سؤز تامام اولدو. کوراوغلو دئدی:

- من گئتدیم. سیز دالسا گلر سینیز، باغداد باغ لاریندا سیزی گؤزله یه جه یم.

کیم سحر تئزدن هامی دان قاباق گلیب منه سلام وئرسه، قیزیل آلاساق.

بونو دئییب، آتین باشینی بوشلادی. قیرات ایکی دال آیاقلاری اوسته قالخدی، باغداد طرفه اوز قویدو.

دلی لر تله-تهدی لی هازیرلاشدی لار. ماراقلانیب، یاساقلانیب یولا دوشدولر. نه

قدر گئتدی لر، نه تهر گئتدی لر بیلیمیرم، سحر دان یئری سؤ کولنده کوراوغلو بیر

ده گؤردو کی، دلی مئهر، کوسا سفر، چوپور مئهدی، ایسابالی، توپداغی دان،

توخماقووران، هالایوزان، تانریتانیماز، دیلیلمز اونون قاباغیندا القیلینجدا

دایانیب لار. بئله باخاندا گؤردو باغداد باغ لاریندا خورمانین سایى وار، اما

دلی لری نین سایى یوخدو.

دئدی:

- یاخشی گلیسینیز. اما هله تئزدی. بیر آز گؤزلیک، بلکه بیر شئی اؤیرنه

بیلدیک. شهره بئله گیرسک، بیزی تانییار، اوشاق لاری تلف ائلیرلر.

هله کوراوغلو سؤزونو قورتارمامیشدی، بیر ده گؤردولر بودو، بیر آتلی چاپاراق

سوروب چؤله طرف گئدیر.

کوراوغلو دئدی:

- کوسا سفر، او آدام شهردن گلیر. بیر قاباقلا گؤر، بلکه بیر شئی

اؤیرنه سن.

کوسا سفر آتی الدن قویدو. بیر سو ایچیم ساعتدا آتلی نین باشی نین اوستونو آلدی.

باخدی کی، بو اینینده چوخا، آیاغیندا باغدادی باشماق، باشیندا تیرمه شال،

ائلیکورک، قارنیوغون بیر کیشیدی.

کوسا سفر دئدی:

- آی کیشی، بیر دایان گؤروم. بئله هارایا تلسیرسن؟

کیشی ساواب وئریب دئدی:

- تلسیرم، تلسیرم. چؤلده بیچینچی لریم وار. اونلارا چؤرک آپاریرام. تنز

شهره قاییتمالیام.

کوسا سفر سوروشدو:

- یاخشی، شهرده نه وار کی بئله؟ خئییر اولای؟!

کیشی دئدی:

- آسلان پاشا کوراوغلونون اوچ دلی سینی توتوب. بو گون اونلاری آساساق لار. بؤیوک

شادیانالیق اولاساق. ایندی گرک من تنز شهره قاییدام کی، هم آسیلاندا اورادا

اولام، ھم دە باس دیریلاندا ھەرەسی نین قېرىنە بیر قارا داش آتام کی، الله او
دونیادا منە عصری-خئیر وئرسین.

کیشی ائله بونو دئیمینی گۆردو. کوسا سفر آلی سی قوش کیمی اونون اوستونە
شیغیب، خیرتدین دن یاپیشدی. موردار ات کیمی ساللایا-ساللایا کوراوغلونون قاباغینا
گئیردی. یئره قویاندا کوراوغلو باخدی کی، کیشی چوخ دان سەننەمە واسیل اولوب.
سوروشدو کی:

- بونو نیه بئله ائلدین؟

کوسا سفر اھوالاتی دانیشدی. کوراوغلو اوزونو دلی لره توتوب دئدی:

- آتدان دوشوب ھەرنیز بونون اوستونە بیر قارا داش آتین. قوی او دونیادا
الله عصر پایینی چوخ ائله سین.

یئددی مین یئددی یوز یئتمیش دلی آتدان دوشوب ھەر اونون اوستونە بیر داش
توللادی. او قدر داش ییغیلدی کی، یتکە بیر داغ اولدو. دئیرلر کی، ایندی دە او داغ قالیر.
اؤزودە آتالار دئیب لر کی، اورادان کئچندە ل تئلە اوخوماق بۇیوک ساوادی.
غرض، کوراوغلو بیلدی کی، اوشاق لاری بو گون آساق لار. دلی لره ھای ووردو، ھامی
آتالندی. یاواش-یاواش شەرە طرف سورمە یە باشلادی لار.

بیر آز دا گئتمیشدی لر، گۆردولر بیر قوجا کیشی بیچین بیچیر. اما ائله آغلاییر،
ائله آغلاییر کی، یاش گۆزون دن دولو کیمی تۆکولور.

کوراوغلو یاخین گلیب سوروشدو:

- آی عمی، نیه آغلاییرسان؟

قوجا ھئچ باشینی دا قالدیرمایب دئدی:

- نئینرسن؟ سن دن کی منیم دردیمە درمان اولمایاساق، چیخ، یولونلا
گئت!

قوجا سۆزو نە قدر یابین دیرماق ایستە دیسە، کوراوغلو ال چکەدی. کیشی گۆردو
اولمایاساق، آخیردا دئدی:

- ایندی کی ال چکمیرسن، قاباقسا منە دئ گۆروم سن کیمسن؟ بو باشین داکی
دستە-تیفاق ندی؟

کوراوغلو دئدی:

- من مورادی لی طرف لردنم. بورادان مال آپارماغا گلیمیشیک. یول لار
شولوقدو دئین بئله یارق لی-یاساق لی گلیمیشیک.

قوجا مورادی لی سۆزون ائشی دندە بیر فیکرە سومدو.

دئدی:

- یاخشی، دئیرسن کی، مورادی لی طرف دنسن. دئ گۆروم، کوروغلونو
تانیبیرسان، یا یوخ؟

کوراوغلو گۆردو قوجادا سۆز وار. دئدی:

- تانییرام. نیه تانییرام!

قوجا دئدی:

- ايندى كى تانييرسان، مەنە دىئ گۇروم كوراوغلويا دوست آدامسان، يا دوشمن؟
كوراوغلو دئدى:

- دوست اولاريق. نە وار كى؟ بو شىلىرى مەن دىن نىە سوروشورسان؟
قوجا دئدى:

- بالا، دوزدو، مەن نە روستم زال اولموشام، نە گىزىروغلو موستافابى
دئيلم، نە دە كوراوغلويا تاى اولان دئيلم. اما ساوانلىغىمدا مەن دە اؤزومە
گۇرە بىر كىشى اولموشام. سۇزومو پاشا دوش ائى!.. بئله مرد اولموشام. دوشمەن آرخا
چئورمىشم.

كىشى بىر آزا داياندى. يىنگى ايله گۇزونو سىلىپ دئدى:

- بىزىم بو باغداددا بىر پاشا وار. آدىنا آسلان پاشا دئىرلر. چوخ نامرد،
يوخ موختنت، چوخ دا حيله گر آدامدى. ايندى اوچ گوندو كى، كوراوغلونون اوچ دلى سىنى
توتوب زىندان سالىب. دونن سار چكىب خبر وئرىب كى، بو گون اونلار آسدىراساق. بالا،
دوغروسو كى، مەن ائله مرد اوغوللار مەن بئله نامرد آدام علىندە اؤلمىنى قبول
ائله يە بىلمىم. اگر مردى-مردانا ميدان آچسايدى، تكتىك ووروشوب
اؤلدورسىدى، مەن يىر ائلمزدى... نىنىم، قوجالىغىن اوزو قارا اولسون. ايندى منىم
يوزدن آرتىق ياشىم وار. عليم دىن بىر ايش گللىم. آتالار دئىبلر، آدام على ايله ايش گۇرە
بىلمەدى، گوس وئر دىلەنە. دىل دە كى، اولدو باغلى، ايختيارى اولدو بىلر، پاشالار علىندە،
اوندا الاس قالىر گۇرە. آدام دم وئرير گۇزونون ياشىنا.

قوجا سۇزونو قورتاران كىمى كوراوغلو دلى لره حۇكم ائلەدى كى، قوجا يا كۇمك
ائلەسىنلر. دلى لر توتوقوشو كىمى دولوشدولار زمىيە. بىر سو ايچىم ساعدا قوجانىن
بوتون تاخىلىنى بىچىب، درزله يىب، يىغدىلار بىر طرفە.

قوجا مات-مات باخىردى كى، گۇرەسن بونلار كىمدىلر، نە ائلمك اىستىرلر. بىر
فىكرىن دىن كىچدى كى، بلكە بونلار آسلان پاشانىن آداملارىندىن دىرلار. تاخىلى
يان دىرماق اىستىرلر. اما باخدى كى، يوخ. بو، دوشمنچى لىيە اوخشامىر.

ائله كى دلى لر قورتاردىلار، كوراوغلو قوجا يا دئدى:

- قوجا، بىل و آگاه اول! دئدىگىن كوراوغلو مەن. ايندى بو ساعت سىنن او آسلان
پاشانىن اورىنە بىر اود قويا ساغام كى، مەشرەسن يانسىن. بىز بو ساعت شەرە
گىرسىك. سەن دە بىر بۇيوك خورسونلا آسلان پاشانىن خزىنەسىنن قاباغىندا مەن
گۇزلىرسەن.

كوراوغلو بونو دئىب دلى لره هاى وورماق اىستىردى كى، يولا دوشسونلر، قوجا
دئدى:

- كوراوغلو، آياق ساخلا، گۇرورم كى، آسلان پاشا سنى يامان قىلدىرىپ.
اودو كى، گۇزلىرىن قىزىب. آنساق شەرە بئله گىرمك اولماز. سنى تانىيارلار. سەن اؤزون
شەرە تىك گىر. آداملار مەن دا قوى بئش-بئش، اون-اون اولوب ساماتا قارىشىنلار، ائله
گىرسىنلر.

كوسا سفر دئدى:

- كور اوغلو، قوجانين سۆزو عقل لى سۆزدو. نه دئيرسن؟

كور اوغلو اوزونو دلى لرە توتوب دئدى، گۆرك نه دئدى:

اوسا-اوسا داغ باشيندا،

ياز بير يانا، قيش بير يانا.

تيرشير آغزيم ايچينده

ديل بير يانا، ديش بير يانا.

نه ائدك، دلى لر، ائدك!

دوشمانين باغرينى ديدك!

خان ائووازا كۆمك ائدك!

دۆرد بير يانا، بئش بير يانا.

هر نه اولدو، منه اولدو،

قاينادى پايمانام دولدو،

گۆردون كى، دوشمان گوس گلدى،

قوو بير يانا، قاش بير يانا.

كور اوغلونون يوخ الاسى،

مصردن گلير خراسى.

چكندە مىسرى قىلىنجى،

لئش بير يانا، باش بير يانا!

سر كرده لر او ساعت هرە اؤز دسته سيني بۆلدو. كور اوغلو دلى لرى حاضر گۆروب

دئدى:

- دلى لريم، من آسلان پاشانين مس لى سينده اولاساغام. اونلارين او قدر

باش لاريني قاتاساغام كى، سيز يئرلرينيزى توتا بيله سيز. ساماتين آراسينا قاريشيب

ميدانى ائله هالقا-مرکه ائلير سينيز كى، مىسرى قىلنس لار چكىلنده بير آدام دا

ترپنه بيلمه سين. اما گۆزونوز منده اولسون. من عليمى بيغ لار يما چككميش

بير آدام يئرین دن ترپنه سين.

كور اوغلو سۆزونو قورتاردى. اوندان پالتارى نين اوستون دن بير آشيق پالتارى

گئيندى، چيئنه ده بير ساز ساليب يولا دوشدو.

بلى، كور اوغلو آشيق پالتاريندا ميدانا طرف گئتمكده اولسون، دلى لر

ساماتا قاريشيب يئرلرينى توتماقدا اولسون، قوجا خورسون او چون ائوه گئتمكده اولسون،

سنه ايندى كيم دن دئيم، آسلان پاشادان.

آسلان پاشا سار چكديريب بوتون ساماتى ميدانا ييغميشدى. ميدان بير

بز نميشدى، بير بز نميشدى كى، ائله بيل توى-بايرامدى. سلالدار دلى لرى قولو باغلى

گئيريب دار آغاسى نين يانيندا ساخلا ميشدى لار. آسلان پاشا بير كئف-داما قدا ايدى كى، گل

گۆره سن. مئيدانين باشيندا تاخت قوردوروب ايلشميشدى. ائله هئى اوزونو سدر زمه

توتوب دئيردى:

- دايان، گۆر خوتكار بيزه نه ان ام لار گۆندرسك...زارافات دئيل ها... هله

ايندیه کیمی بیر پاشا کوراولونون بیر دلی سنین گوزونو پیله یه بیلمه ییب. منه آسلان پاشا دئیرلر.

بلی، سلادلار تناب لاری یاغلا ییب حاضرلادی لار. تیل وورولدو. سدر زم ایره لی گلیب ساماتا دئمه لی سین دئدی، تاپشیر یلماسین تاپشیردی، اوندان بیر دسته یاراق لی عسگر گتیریب ساماتین قاباغیندا بیر سرگه دوزدولر کی، ایشدی، بلکه بیردن قاریشقیقزاد اولدو. ائله کی هر ایش قورتاردی، سلاد ائیوازی دار آغاسینا گتیردی. دمرچیوغلونون قان باشینا ووردو. بیر گوس ووردو، ایکی گوس ووردو کی، قول لاری نین ایپنی قیرا بیل سین، اما هر دفعه گوس ووردو قسا ایپ اونون اتینی کس یب ایچریه گیریدی. دمرچیوغلو پاشا دوشدو کی، اونون قول لارینی موملو کیریشله باغلا ییب لار. ایشی بئله گورنده اومیدی اوزولدو، اوریی کؤورکلندی، آلدی گؤرک نه دئدی:

هانی منیم قوچ کوروغلوم،

کله گیره بو میدانا!

چکنده میسریقیلنجی

قبره سی قانا بویانا!

قیرات بیر بوردان آتلا،

موخننت اؤلکن چاپلا!

کوراولو بوردان تاپلا،

هره نیز قاچا بیر یانا!

اوندان اوزونو آسلان پاشایا توتوب دئدی:

– پاشا!

دمرچی اوغلونو دین دیر،

سوچونو بونونا مین دیر،

بیز ایکی دلینی اؤلدور،

پاشا، قیما ائیواز خانا!

ائله بو دمده کوراولو اوزونو سالدی میدانا. آسلان پاشا گؤردو بودو، بیر

آشیق چیننده ساز گیردی اورتالیغا.

دئدی:

– آیه، یانشاقسانمی؟

کوراولو دئدی:

– بلی پاشام، یانشاغام.

آسلان پاشا دئدی:

– آیه، هئچ کوراولونون سؤزلرین دن بیلیرسنمی؟

کوراولو دئدی:

– آی پاشا، ایزین وئر، سنه سؤز اوخویوم، سؤز اولسون. کوراولو نه آدامدی کی،

اونون سؤزو بئله مسلیسده اوخونا؟!

پاشا دئدی:

- يوخ، سن بيلمير سن. من كوراوغلونون اوچ دلى سىنى توشام. بو شادىانالىق
دا اونون شادىانالىغىدى. ايندى سن بير آز كوراوغلونون سوزلرين دن دئ كى، اونلارين
اورك لرى آچىلسين.

كوراوغلو بير دؤنوب دار آياغىندا دايانان ائيوازا، دمير چيوغلونا، بل لى
احمد باخدى، بير ده دؤنوب ساماتين ايچينده دايانان دلى لرينه باخىب، اوچتىل لى سازى
باغرىنا باسدى. بارماق لارنى سوتله ييب تئل لره ائله ووردو كى، ميدان سسه گلدى.
قىزىلقوش كيمى بير دفعه ميدانى فيرلانيب دئدى:

دلى لريم، بو گون داوا گونودو،
موختنت اولكهسى تالانماق گر ك!
قوچ ايگيدلر ياراسين دان بللر،
شربت تك قانىنا يالانماق گر ك!
مرد ايگيدلر ن ره چكسين داوادا،
شاهين كيمى شىكار توتسون يووادا،
ميسرىقيلنج سؤولان وورسون هاوادا،
باغىرساق سمدىه دولانماق گر ك!
كوراوغلو ايچنده دوشمان قانىنى،
مرد ميداندا ن ره سين دن تانىنى،
قىرين وزىرىنى، توتون خانىنى،
لش-لش اوستونه قالانماق گر ك!
آسلان پاشا دئدى:

- ساغ اول، آشىق! لاپ كوراوغلو كيمى اوخويور سان.
كوراوغلو دؤنوب دار آياغىن داكى دلى لره باخدى. گوردو اونلار اوچو ده
كوروغلونو تانىيب لار. دمير چيوغلو گوزونو زىلله ييب بير دار آغاسينا، بل لى احمد ده
بير دار آغاسينا. بىلدى كى، اونلار قول لارى نين آچىلاساغينا بىلدى لى كى، آغاس لارى
ديين دن چىخار يپ ايشه باشلاسين لار. دؤنوب ائيوازا باخدى. گوردو يوخ، ائيوازا، اوزگه
حالدادى. دار آغاسى نين دىينده دايانيب گوزلر نى زىلله ييب كوراوغلوي. اوزو ده
سوينديگين دن گوزلرى دولوب.

كوراوغلو اونو بئله گورنده اورىي تاب گتيرمه دى. دئدى:

سانيم پاشا، گوزوم پاشا،
پاشا، قوى گلسين ائيوازي!
بودو سانا سوزوم پاشا،
پاشا، قوى گلسين ائيوازي!
گوى دن ايلديريم توك دوررم،
يوردوندا بوستان اكديرم،
تورباغين داغا چكديرم،
پاشا، قوى گلسين ائيوازي!

ايلشيب پاشالار، بى لر،
 سينم دن باش وئريب ميل لر.
 كوراوغلو ايلتيماس ائيلر،
 پاشا، قوئى گلسين ائىوازى!
 كوراوغلو اوخوماغيندا اولسون، پاشا قولاق آسماغيندا، دلى لر ده
 گوزلمينده. سنه كيم دن دئيم، كيم دن دئيم، گيزيروغلو مصطفى بى دن.
 باغداد طرف لرده گيزيروغلو مصطفى بى آديندا آدلى-سان لى بير ايگيد وار ايدى.
 گيزيروغلو مصطفى بى دوغرو دان دا قوچاق، قولو قوت لى بير آدام ايدى. آتاسى
 كنچميشده گيزير اولموشدو. سونرا خوتكارين اوزونه آغ اولدوغونا گوره اونو دار
 آغاسين دان آسميشدى لار. دئير لر كى، گيزيروغلو مصطفى بى او زامان دان قيرخ آتلى ايله
 داغ لارا چكىلميشدى. پاشالارلا ادوت ساخلايىردى. هر دن آتاسى نين دوشمن لر ين دن
 بيرى نين اوستونه گنديب، توتوب دار آغاسين دان آساردى، يئنه ده چيخيب داغ لارا چكى لردى.
 گيزيروغلو مصطفى بى چوخ دان ايدى كى، كوراوغلو ايله قاباقلاشماق، اونونلا
 آيرد ائلمك ايستىيىردى. ايكي قوچون باشى بير قازاندا قايناماز دئيب لر. اودو كى،
 گيزيروغلو دا دئيردى: «يا گر ك كوراوغلونون آدى دئيله، يا منيم». كوراوغلو دا
 گيزيروغلو مصطفى بى دن چوخ ائشتميشدى. اوزونو گورميشديسه ده اما گوجونه،
 قوتينه بلد ايدى. اوزو ده بيليردى كى، گيزيروغلو او داغ منيم، بو دره سنين اونون
 دالينسا گزير.
 بلى، خبر گليب چاتدى گيزيروغلو مصطفى بيه كى، آسلان پاشا كوراوغلونون
 اوچ دلى سيني توتدوروب، اوزلرينى ده بو گون آسديراساق. گيزيروغلو اوز آدام لاريني باشينا
 ييغيب دئدى:
 سفرىمدى شهرى-باغداد،
 كيمدى متنن كوچن، گلسين!
 يئددى هوققا، هازار پشه
 من دن آرتيق ايچن گلسين!
 بيلير سنى حاليم نئجه؟
 ايله دؤنر منه گشه.
 يئددى بوينو بيرقيلينجا
 مرندى تك بيچن گلسين!
 هانى بو باغچانين گولو؟
 اوخومور شئيدا بولبولو،
 كوراوغلو، اوچ اسير دلى،
 شيرين جانان كنچن گلسين!
 سونرا مصطفى بى سازلا دئديكى كيمى، ديلله ده دئدى كى:
 - منيم كوراوغلو ايله حاق-حسايم وار، بو اوز يئرینده. بير گون گلر،
 گوروشريك، حاق-حسايميزى كسريك. اما آسلان پاشانين بو ناكيشى ليگينه من

دۆزە بىلمىم. آخى كوراوغلونون دلى لىرى نىن كى، اونونلا ھىچ بىر ايشى يوخ ايمىش. بوتون گۆرنلر دئيرلر كى، چۆلون دوزوندە دورنا اوولاييرمىش لار. آسلان پاشا بو ناكىشى ليگى ائليير كى، خوتكارا خوش گلسين. ايندى كى، او خوتكارا قويروق بولاير، من دە اونون او قويروغونو كسيب سوخارام گۆزونە، باشقالارينا دا ايرت اولار. من قويما ياساغام او، دلى لىرى اۆلدورسون.

باشى نىن آدم لارى گيزيروغ لونون فيكرىنى بيندى لر. بو مردليگينه آفرين دئدى لر. دوروب ھامى سى ياراقلا ندى لار، ياساقلاندى لار، باغدادا گلدى لر. ميدان دان بىر آز آرالى بىر تپە كىمى يئر وار ايدى. گيزيروغ لو چىخدى تپە نىن اوستونە كى، گۆرسون مئيدانين اورتاسيندا نە وار، نە يوخ؟ باخدى كى، كوراوغلو آشيق پالتاريندا اوخويور. اونون بو ايگيدليگينه گيزيروغ لو متتل قاليب، اورينده آفرين دئدى؛ باشى نىن آدم لارينا دئدى:

– دايانين گۆرك بو ايشين آخىرى نئجە اولاساق. من ھىچ اينانا بيلمىم كى، او بو قوشونون ايچين دن اۆز دلى لىرىنى قورتا ريب قاجيردا بيله. آند ايچيرم، دايانيب آخىر اسان گۆزلە يە جە يم. اگر گۆردوم كى، گوسو چاتمير گنديب كۆمك ائلە يە جە يم. يوخ، گوسو چاتدى، قورتاردى، اوندالينسا گنديب شھردن چىخان دان سونرا اونونلا آييرد ائلە يە جە يم. يا اونا وئرن الله، يا منە.

بونو دئيىپ آتدان دوشدو، باشلادى گۆزلمە يە. بو زامان كوراوغلو دا ميداندا گردىش ائلە يىب اوخويوردو. باش قاتىردى كى، دلى لر اۆزلىرىنى ياخشى يئرلش ديره بىلسين لر. گيزيروغ لو گۆزلە دى، گۆزلە دى گۆردو يوخ، دئە سن كوراوغلو ھىچ داوا ائلمك فيكرينده دئيىل. آغلينا گلدى كى، بلكە كوراوغلونون دلى لىرى ھلە گليب چىخمايىب، تكدى دئىن قورخور. قوى بورادا اولدو غومو اونا يىل ديريم.

گيزيروغ لو مصطفى بىين بىر ششپىرى وار ايدى، اوسو ھاجا. بو ائلە بىر ششپىر ايدى كى، مشھورى – عالم. آروادلار اوشاق لارينا قارغىش ائلە يندە «سنى گۆروم گيزيروغ لونون ششپىر يە راست گلسن» دئيردى لر. گيزيروغ لو ھامان ھاجا ششپىرى قالديردى باشينا، بىر دفعە ھرلە يىب توللادى. ششپىر گليب ميدان داكى مسسيدىن گونبزي نە ائلە ديدى كى، گونبزدن اود تۆكولدو. آسلان پاشا ديك يئرين دن قالخدى كى:

– او ندى؟ گۆى دن اود تۆكولور.

كوراوغلو بىر دە گۆردو قاباغينا بىر شى دوشدو. بئلە باخاندا گۆردو

گيزيروغ لونون ھاجا ششپىرىدى. او ساعت باشا دوشدو. دئدى:

– پاشا! اود گۆى دن تۆكولمور. او اود ھميشە سنين باشى نىن اوستونده دى.

كوراوغلو ھلە سۆزونو قورتارمامىشدى، بىر دە باخدى كى، آسلان پاشانين سدر زىمى اكيلىمك ايستىير. سازى دۆشونە باسيب دئدى:

لاف ائيلمە، آسلان پاشا،

سدر زىم قاجدى ساندىم.

ھاوادا كى ھوماى قوش لار

يوواسين دان اوچدو ساندىم.

آسلان پاشا تئز دۇنوب اطرافىنا باخدى. سدر زىم دوغرودان دا اكيلمك
اىستىردى. آشيق دان شوبهلىنىشىدى. دئەسن اورىنە داممىشىدىكى، بو، كوراوغلودو.
اما كى، آسلان پاشانىن بىردن دۇنوب اطرافىنا باخماغىن دان قورخوب يىرىندە
اوتوردو. آسلان پاشا اوزون اونا توتوب دئدى:

- نه وار؟ او نه ايدى؟

سدر زىم آغزىنى پاشانىن قولاغىنا ياپىشىدىرىپ دئدى:

- پاشا ساغ اولسون، منىم بو آشيق دان گۇزوم سو ايچمىر. بو كوراوغلوي
اوخشاير.

كوراوغلو گوردو كى، سدر زىم ايشى پاشا دوشوب. اونون سۇزونو يالانسىتماق
اوچون آلدى سۇزون، ايكىنسى خانەسىنى دئدى:

ميداندا ايگىدلىك ساتدى،

كلەمدى، گونو يوباتدى،

گىزىروغلو شىشپىر آتدى،

شىشپىر يىرە كىچىدى ساندىم.

بونو دئىپ، كوراوغلو يىردىكى شىشپىرى گۇستردى. آسلان پاشا باخدى كى، شىشپىر
دوغرودان دا گىزىروغلو مصطفى بىيندى. تىز سىلادا حۇكم ائەلەدى كى، ايشە باشلاسىن.

سىلاد او ساعت سومدو ائىوازين اوستونە. توتوب اونو يوخارى قالدىرماغا باشلادى.

كوراوغلو ائىوازي دارا گئندن گۇروب گۇتوردو سۇزون اوچونسو خانەسىنى دئدى:

كوراوغلويام، بىلىن ندىن

قارا باغرىم اولدو زدن.

ائىواز دىمى دارا گئندن؟

يارالارىم سانسدى ساندىم.

كوراوغلو سۇزونو تامام ائەلەدى. دۇنوب دلى لره باخدى، گۇردو هامى سى حاضر
دايانىپ ايشاره گۇزلىير. اۇزلىرى دە ائەلەدىلر، ائەلەدىلر كى، آسىقلاريندان دوداقلارنى

گمىرىپ، بىغلارنى چىنىيرلر. بىر دفعە ميدانى فىرلاندى. سونرا اوزونو

دمىرچىوغلو گىلە توتوب دئدى:

آرىف اولون اوچ ايگىدلر،

نر گىرر ميدانا ايندى.

قىرىلار زىسىرلر، ايلر،

نر گىرر ميدانا ايندى.

چىلىشلدن لاچىن گلىب،

قوللارنى آچىن، گلىب،

قاباغىن دان قاچىن، گلىب،

نر گىرر ميدانا ايندى.

سىلاد ائىوازي دار آغاسىنا گتىرمىشىدى. گۇزلىردى كى، آشيق قورتارسىن، سونرا ايبى
ائىوازين بوغازىنا كىچىرسىن. كوراوغلو گرديش ائەلە-ئەلە اونون يانينا گلىب دئدى:

لووغا-لووغا باخما منە،

سار قونامماز ياسمەنە،

قان اوددوررام ايندى سەنە،

باتار ميدان قانا ايندى.

كوراوغلو بىر دە فيرلاندى، آلدى سۇزون او بىرى خانەسىنى دئدى:

دلى لىرىم، سەف-سەف دورون!

سو اوزوندا سەلە قورون!

بو آبدالين بوينون وورون!

دۇنسون ميدان قانا ايندى.

هاى دئىندە قوشا گلين!

هوى دئىندە سوشا گلين!

كوراوغلويام، خوشا گلين!

قان قارىشىن قانا ايندى.

دلى لر حركتە گلدى لر. كوراوغلو بىر دلى ن رە چكىب دئدى:

هويدو، دلى لىرىم، هويدو،

يئريگين ميدان اوستونە!

هاواداكى شاهين كىمى،

تۇكولون آل قان اوستونە!

قويون بدۇى لر كيشنەسىن،

مىسرى قىلىنس لار ايشلەسىن،

كىمى تىباقىلىنجلاسين،

كىمينىز دوشمان اوستونە.

كوراوغلو چكر هاشانى،

بى لر اندر تاماشانى،

من اوزوم آسلان پاشانى

هرەنىز بىر خان اوستونە.

كوراوغلو اوخويا-اوخويا عىنى بىغينا چكىدى. دلى لر تۇكولدولر. آرا قىزىشدى.

كوراوغلو بىر ھەملەدە اوزونو آسلان پاشايا چاتدىردى. مىسرىقىلىنجين چكىلمى ايله

آسلان پاشانين باشى نين يئره دوشمى بىر اولدو. دلى لر تىتاب لارىقىلىنجلادى لار. ائىوازى،

دميرچىوغلونو، بل لى احمدى آزاد ائلەدى لر. كوراوغلو بىر دە اونو گۇردو كى،

مئيدانين هر باشيندا بىر دنە دار آغاسى قالخىر، دوشور. هر دفعەدە اون-اون بئش

آدامى خوردهشىل ائلىير. باخدى كى، بىرى دميرچىوغلو، بىرى بل لى احمدى، هرەسى اوز دار

آغاسىنى چىخارىب آلىب چىننە، دوشوب قوشونون ايچىنە.

كوراوغلو قىلىنچ وورا-وورا اوزونو چاتدىردى خزينە نين قاپى سينا. گۇردو قوجا

بورادادى. قاپىيا بىر امود ايلشدىردى. بايقا ها قاپى پارچا-تىكە اولوب يئره تۇكولدو.

چاغىردى كى:

- قوجا، گل!

قوجا گلدی. کوراوغلو سوروشدو:

- بس خورسونون هانی؟

قوجا دئدی:

- آی بالا، واللله سئویندیگیم دن بیلیمیم هنج نه ائلدیم.

کوراوغلو دئدی:

- عیبی یوخدو. گیر ایچریه!

قوجا گیردی ایچریه. کوراوغلو اونا بیر کیسه قیزیل وئردی. دلی لردن ده ایکی سینی

قوشدو اونا کی:

- آپارین بونو ساغ-سالامات قویون ائوینه، سونرا گلین.

ایندی گل سته کیم دن دئییم، گیزیروغلو مصطفی بيله کوراوغلودان. ائله کی،

کوراوغلو علینی بیغینا چکدی، میدان قاریشیدی بیر-بیرینه، اول-اول گیزیروغلو هنج

بیر شئی آنلامادی. هان دان-گنس دن باشا دوشدو کی، مسئله نجه ایمیش. باشی نین

آتلی لارینا دئدی:

- بالام، دای بورادا بیزلیک هنج بیر ایش یوخدو. من دای اونا قول چکدیم. ایندی

قالدی بیرجه منیم اونونلا اؤز حاق-حساییم. گندک!

بونو دئییب آدام لارینی دا گؤتوروب چکیلیب گئتدی. ائله کی، داوا قورتاردی،

کوراوغلو اطرافا نظر سالیب گؤردو گیزیروغلو یوخدو. او ساعت مسئلنی باشا دوشدو.

بیلدی کی، گیزیروغلو اونون یولونو کسکک. ایندی قصداً چکیلیب گئدیپ کی، دلی لر

اونلارین ساواشماغینی گؤرمه سین لر. ائله کی، دلی لر هامی سی کئفلری ساز، داماغلاری چاغ

آتلائیپ چارداق لی چنلیئله طرف یول باشلادی لار، کوراوغلو اوزونو کوسا سفره توتوب

دئدی:

- کوسا سفر، بورادان چنلیئله نجه یول وار؟

کوسا سفر دئدی:

- بورادان چنلیئله ایکی یول وار. بیر یول امان بو یولدو کی، گئدیپک. بیر ده داغ

یولودو کی، باخ، او تپه لرین دالین دان دیک لنیر. اما او یول چوخ چتیندی. اؤزو ده بیر

یاریم دفعه بو یول دان اوزاقدی.

کوراوغلویا دا ائله بو لازیم ایدی. اوزونو دلی لره توتوب دئدی:

- سیز بو یول ایله گئدین! من داغ یولو ایله گنده جه یم. اگر سیز من دن

قاباق چنلیئله چاتدینیز، دئمک کی، اوشاق لاری سیز تک، من سیز قورتاریسینیز. آسلان

پاشانین خزینه سی ده هامی سی سیزه چاتاساق. یوخ، اگر من تنز چاتدیم، اوندا خزینه

هامی سی منیمدی.

بونو دئییب کوراوغلو دای ساواب گؤزلمه دی. بایاق ها قیراتا بیر قامچی

گؤستریپ تپه لری آشدی. دلی لر ایشدن بیخبر هره اؤز آتینا دیپ یولا دوشدولر.

کوراوغلو قیراتی قایتاریپ تزه دن تپه یه چیخدی. ائله کی، آرخاین اولدو کی، دای دلی لر

چیخیب گئدیپ لر، اوندان یولا دوشدو، پاپاغینی دا گؤزونون اوستونه قالدیریپ، قیراتی

ياواش-ياواش چای کناری ایله سورمه یه باشلادی. ائله بیر آز گئتمیشدی، بیردن قیرات قولاق لارینی دیکله ییب، شاخه قالخدی. بیر ده اوزاق دان بیر آت کیشیمی ائشیدیلدی. کوراولو دؤنوب باخاندا گؤردو گیزیروغلو مصطفی بی اؤز آلاپاچا آتی نین اوستونده بودو، ائله گلیر، ائله گلیر کی، توزو دومانا قاتیب، دومانای توزا. قیرات آلاپاسانین سسینی ائشیتسک دایانندی. کوراولو نه قدر ائله دیسه آت یئرین دن ترنمه دی. کوراولو قانریلیب گنریه باخدی کی، گؤرسون گیزیروغلو اوزاقدادی، یاخیندا، بیر ده اونو گؤردو کی، تهپه سینه بیر امود دیدی. کوراولو اؤزونو آتین اوستونده ساخلایا بیلمه ییب تهپه سی اوسته یثره گلدی، یومبالانیب چایا دوشدو. گیزیروغلو تتر علین دکی امودو یثره آتیب قیلینجینی چکدی کی، دوشوب اونون باشینی کسین، کوراولو سلد سودان چیخیب اونون اؤز امودونو گؤتوردو، گیزیروغلو نون تهپه سینه ائله بیر امود ووردو کی، بو دفعه ده گیزیروغلو دیغیرلانیب چایا دوشدو. سلد قالخیب سودان چیخماق ایسته ینده کوراولو علینی اوزادیب یاپیشدی اونون علین دن، چکیب چیخارتدی بایرا. اوندان ال ائله دی میسری قیلینجا کی، داوا باشلا سین. گیزیروغلو دئدی:

- کوراولو، ال ساخلا! سنین منیمله بیر اداوتین زادین یوخدو کی؟

کوراولو دئدی:

- منیم خئیر. سنین منیمله اداوتین وار.

گیزیروغلو دئدی:

- یوخ، منیم ده یوخدو. من ایستیردیم بیلیم، گؤرم سن گوس لو اولارسا، یا من؟ اونو دا کی، گوردوم. دای بون دان سونرا بیزیم ووروشماغیمیز آخماق لیقدی. ال وئر، دوست اولاق!

کوراولو ایله گیزیروغلو ال وئردی لر، گؤروشدولر، اؤپوشدولر، بیر-بیری ایله دوست اولوب آیریلدی لار. کوراولو چنلیئله طرف، گیزیروغلو دا اؤز داغلارینا طرف یول باشلادی. کوراولو گئتمکده اولسون، بیز گؤرک گیزیروغلو نه ائله دی.

گیزیروغلو اورادان بیرباش گلیب چاتدی اؤز آدام لارینا. سوروشدولار کی: «نه اولدو؟ هانی کوراولونون باشی؟». گیزیروغلو اهوالاتی نئجه اولموشدوسا، اونلارا دانیشدی.

آدام لارین آراسیندا پیچاپیچ باشلاندی کی، بس یالان دئیر. هئج قورخودان کوراولونون گؤزونو ده گؤرونمه ییب. گیزیروغلو نه قدر دندیسه، اینانمادی لار. آخیردا گیزیروغلو قزبلنیب دئدی:

- ایندی کی، بئله اولدو، گلین گئدک لاپ چنلیئله. سوروشون اونون اؤزون دن.

اگر او، مرد آدامدیسا دوزونو دئیر. یوخ اگر نامردلیک ائله سه، یالان دانیشسا،

من لاپ سیزین گؤزونوزون قاباغیندا اونولا ووروشوم، سیز ده تاماشا ائلیین.

هامی بو سؤزه راضی اولدو. آتانیب چنلیئله طرف یول باشلادی لار.

کوراولو بیر طرف دن گئتمکده اولسون، گیزیروغلو دا باشی نین آدام لاری ایله بیر طرف دن گئتمکده اولسون، ایندی ائشیت دلی لردن!

دلی لر آت سوردولر، یول یوردولار، سحر دان یثری تزه سه سؤ کولنده گلیب چنلیئله چاتدی لار. خانیم لار قاباغا چیخدی لار. کوسا سفر اوزاق دان نیگار خانیمی

گۆرسك قىشقىردى كى:

- نىگار خانىم، بىر جە دى گۆروم كوراوغلو گلىب، يا يوخ.

نىگار خانىم دئدى:

- يوخ. گلەيىب.

كوسا سفر دئدى:

- چوخ ياخشى. آخىرى كى، ھىچ اولماسا بىر جە دفعە مرسى بىز آپاردىق. منزىل

باشىنا اوندان تتر گلدېك.

ائەلە بو دمەلە قىرات بر ك كىشەندى. دۇنوب گۆردولر قىرات ياغى قوروغوندا

اوتلايىر. كوراوغلو دا بۇيرو اوستە گۆى اوتون اوستوندا اوزانىب گولە-گولە دئىير:

- ھارداسىنىز؟ سىزى گۆزلىمكەن گۆزومون كۆك سارالدى كى...

كوسا سفر دئدى:

- گنە مرسى سن اوددون!

كوراوغلو دئدى:

- مرسى من اوددوم. آنساق بىزىم بىر عادىتىمىز دە وار آخى. ھىمىشە منزىل

باشىندا كىم مە سحر تتردن ھامىدان قاباق سلام وئرسە، من اونا يوز قىزىل

وئرىم. او باشدان ھەرنىزە يوز قىزىل بورس لويام. ايندى دە كى، سحر تتردن گنە دە

يئددى مەن يئدد دوز يئتمىش دلى ھامىنىز بىردن گلىسىنىز. آسلان پاشانىن

خزىنەسىندە دە كى، بو قدر قىزىل ائەلە آنساق اولار. اودو كى، خزىنە سىزە چاتىر. نئجە

اىستىرسىنىز ائەلەسە دە اۋز آرانىزدا بۇلوش دورون.

دلى لى ھامىسى آتارلاردان تۆكۈلدولر. سوفرە آچىلدى. دلى لى يئىب-ايچمكەدە،

چاللىب-اويناماقدا اولسونلار، ائشيت گىزىروغ لونون دستەسىن دن. دستە گلىب او زامان

چاتدى كى، دلى لى شىرىن كئفەدە ايدى لى. مصطفى بى دئدى:

- بو ساعت بونلار بىن كئفلرىنى پوزماق ھىچ اينسافدان دئىل. گۆزلىك

قورتارسىنلار، سونرا.

بىر طرفدە دا يانىب گۆزلىمەيە باشلادىلار. ائەلە كى، ساقى بىر باش مىلىسى

دولاندى، كئفلر دورولدى، باشلار آيازىدى، نىگار خانىم دئدى:

- كوراوغلو، ايندى دانيش گۆرك، نئجە گئندىز! اوشاقلار نئجە قورتاردىز؟

كوراوغلو باشدان باشلايىب آخىراسان اھوالانى خانىم لارا، باغدادا گئتمەيىب

چىلىئەلە قالان دلى لى ھە دانيشدى. اما گىزىروغ لونون آدىنى دا چكەمدى. او بارەدە

بىر كەلمە دە كسمەدى. نىگار خانىم آلا گۆزلىرىنى بىر دفعە سوزدوروب كوراوغلويا بىر

قىيقاس باخدى. دئدى:

- آى كوراوغلو، سن كى، بئەلە ايش اوزو بىلىنس، اىگىدسن، گۆرەسن بو دونىادا

سنىن كىمى ايكىنسى بىر آدم دا وار، يا ائەلە آنان سنى تك دوغوب؟

كوراوغلو ھىچ بىر سۆز دئمەدى. ياواشسا قالخىب، آشيق سونونون سازىنى علين دن

آلدى، باسدى باغرىنا. دئدى:

آنادان اوغول دوغولوبدو،

گیزیروغ لو مصطفی بی.

بو دونیا یا تک گلییدی.

گیزیروغ لو مصطفی بی.

نیزه سی نین اوسو قان لی،

دلی لری دمیر دون لو،

بیر ایگیدی آدلی-سان لی،

گیزیروغ لو مصطفی بی.

بیر آتی وار آلا پاچا،

آمان وئرمیر قیرات قاچا،

ششپیری نین اوسو هاچا،

گیزیروغ لو مصطفی بی.

بیر آتادان کاش اولایدیق،

بیر-بیرین دن خوش اولایدیق،

دوغماسا قارداش اولایدیق،

گیزیروغ لو مصطفی بی.

های دئینده هایا باسار،

هوی دئینده هویا باسار،

کوروغلونو چایا باسار،

گیزیروغ لو مصطفی بی.

کوراوغلو سؤزونو قورتاران کیمی گیزیروغ لو مصطفی بی گیزلندیگی یثر دن

چیخیب مس لسه گلدی. دئدی:

- کوراوغلو، سن دوغرو دان دا مرد آدامسان. آنساق اؤز گسینی چوخ شیشیردی،

اؤزونو چوخ کیچیلدیرسن. دایان، ایندی من دوزونو دانیشاساغام.

اوندان گیزیروغ لو باشلایب اهوالاتی نئجه اولموشدوسا، اول دن آخیرا کیمی

دانیشدی. نه بیر کلمه او یانا ائلمه دی، نه بیر کلمه بو یانا.

کوراوغلو ایله گیزیروغ لو تزه دن قوجاقلاشدی لار، اؤپوشدولر، گؤروشدولر، قارداش

اولدولار. گیزیروغ لونون آدام لاری دا گلیب مس لسه گیردی لر.

مسلیس تزه دن باشلانندی.

همزه نين قيراتی آپارماقی

باغداد اهوالاتین دان سونرا خوتکار اطرافا نامه لر یازیب، آدلی-سان لی پاشالاری، سرکرده لری، پهلوان لاری، قوشون بؤیوک لری نی یانینا چاغیردی. بؤیوک بیر مسلیس قوردوردو. ائله کی، مسلیس آرسنه اولدو، هر کس اؤز یئرینی توتدو، خوتکار دئدی: - نه قدر کی، بو کوراوغلونون سسی کسيلمه ییب، دونیا اوزونده زیندگان لیق بیزه حرام اولاساق. سیزی چاغیر می شام کی، مصلحت تۆکسینیز گۆرک، نئجه ائلیک کی، اونو دونیا اوزون دن سیلک. بودو، گونو-گون دن اونون باشی نین آدام لاری چوخالیر. دونیانین هانسی یئرینده بیر دلدوز وارسا گنبدی اونا قوشولور. آخیردا بیر گون گۆرسیک کی، بودو، قوشون دوزلدیب شهرلریمیزی، کندلریمیزی آلیر. اوندان سونرا یا گرک گنبدی اونا نؤکردن-نایب دان اولاق، یا دا کی، قاجیب داغلاردا، داش لاردا قاچاق لیق ائلیک.

ائله کی، خوتکار سؤزونو قورتاردی، پاشالار وئردی لر آغیز-آغیزا. هره سی بیر سور تدبیر تۆکدو. بیر دئدی: آلداداق، قوناق چاغی راق، توتوب دار آغاسین دان آساق. بیر دئدی: آداملاریندان اله کئچی رک، پول وئرک، قیزیل وئرک، اؤلدورتدورک. بیر دئدی: آدام گۆنده رک، گۆرک نه ایستیر، وئرک باریشیق ائلیک. بیر دئدی: سن باشا دوشمورسن. او بیر سی دئدی: - سن قورخاقسان.

غرض، بو مسلیسده بیر سس-کوی قالخدی کی، آغیز دئنی قولاق ائشیمه دی. بونلار دئیشمکده اولسونلار، سنه کیم دن دئیم، توقات لی هاسان پاشادان. بو هاسان پاشا کیم اول، کیم اولمایا، هاما توقات لی هاسان پاشا اول کی، آتلارین اوستونده آلی کیشی نین گۆزلری نین چیخاریلما سینی مصلحت گۆرموشدو، حسن خان دا اونون گۆزلرینی چیخارتدیریب دونیا ایشیغینا هسرت قویموشدو.

هاسان پاشا خوتکارین ساغ علی ایدی. همیشه اونون عزیز گونلرینده سوفره سی نین باشیندا اوتورار، آغیر گونلرینده ده یاستیغی نین دیینی کسردی. اؤزو ده هم پاشا ایدی، هم ده چوخ باساریلی قوشون بؤیوکو ایدی. داوا دسگاهی نین مین بیر فند-فئلینی سیندفتر ائلمیشدی. ایندییه کیمی خوتکار اونو هانسی قوللوغا بویرموشدوسا، بیره بئش یئرینه یئتیرمیشدی.

غرض، هاسان پاشا دا بو مسلیسده ایدی. ائله کی، سس-کوی قالخدی، خوتکار فیکیر وئریب گۆردو کی، بو دانیشانلارین هئچ بیر قوشون چکیب کوراوغلونون اوستونه گئتمک فیکرینده دئیل. هامی اوندان قورخور. ائله بیر تهر ائلمک ایستیرلر کی، ایلانی سید احمد علی ایله توتالار. خوتکار اوزون هاسان پاشایا توتوب دئدی: - هاسان پاشا، سؤز سنیندی.

هاسان پاشا دوروب زمینی-ادب اؤپدو، دئدی:

- خوتکار ساغ اولسون، خوتکار امری کی وار، الله امریدی. سن دوغرو بویروروسان. کوراوغلو، دوغرو دان دا، چوخ توغیان ائله ییب. من ایندییه کیمی اونا فیکیر وئرمیریم.

دئيرديم پاشالار اؤزلرى اونون اؤده سين دن گلرلر. ايندى كى، ايش بو اندازه يه مينيب،
باش اوسته. اونون آتاسى نين گؤزلرينى من چىخارتدیرميشام. اينشاللاه خوتكارين سايه سينده
اؤزونو ده بو ايستامبول شهرينده دار آغاسين دان آسارام. آنساق خوتكار ساغ اولسون،
اونون چوخ لو آدم لارى وار كى، گليب لاپ بؤيوك-بؤيوك مسليس لره گيريب، صحبت لره
قولاق آسيرلار. سونرا اونا خبر وئيرلر، اودو كى، من اؤز فيكرىمى تكلېكده سته
دئيه جه يم.

مسليس آدم لارى هاسان پاشانين بو سؤزون دن اوركده رنسيده اولدولار سا دا
خوتكارين قورخوسون دان بوروزه وئره بيلمه دى لر. خوتكار هاسان پاشايا اهسن دئييب،
مسلى سى داغيتدى. ائله كى، تكل قالدى لار، هاسان پاشا دئدى:
- خوتكار ساغ اولسون، كوراوغلو بو ساعت چوخ گوسلنېب. اونو آلداتماقلا تورا
سالماق اولماز. بيز گرگك اوج طرف دن قوشون چكيب اونو هالقا-مركه ائليك،
هامى سىنى بير يئرده قيريب قورتاراق. يوخسا تكل اونو اؤلدورمك دن بير كار آشماز.
خوتكار دئدى:

- هاسان پاشا، سته قيرخ گون مؤهلت وئيرم. اگر اونو موز-محل ائلدن،
سنى اؤزومه سدر 'زم ائله يه جه يم. يوخ، ائله يه بيلمدين، اوندا...
هاسان پاشا ديك قالخېب دئدى:

- سته قوربان اولوم! من اگر اونو قولو باغلى سنين قاباغينا گتيره
بيلمه سم، اؤزوم اؤزومو هلاك ائليرم. آنساق سن بوتون پاشالارين، قوشون
بؤيوك لرى نين ايختيارىنى منه وئر!
خوتكار دئدى:

- كوللى-ايختيار سان. نئجه ايستير سن ائله ده ائله!

هاسان پاشا زمينى-ادب اؤپوب، مورخس اولماق ايسته ينده خوتكار دئدى:

- بير ده بو ظالم اوغلو ظالم بو طرفه بير دنه كاروان بوراخمير. هامى سىنى
سويور. گرگك بير تهر ائله ييب ياراقلى-ياساقلى كاروان دوزلده سن، بير آز شهره مال
گتيرت ديره سن. يوخسا بوتون شهرده دانيشيرلار كى، بس خوتكار قاليب كوراوغلونون
علينده آسيز. شهره مال گتيرت ديره بيلمير.

هاسان پاشا علينى گؤزونون اوستونه قويوب دئدى:

- او دا منيم گؤزوم اوسته!

اوندا خوتكار هاسان پاشايا روسخت وئردى. اؤزو ده بوتون پاشالارا نامه يازدى

كى، بس، هاسان پاشا اونلارين اوستونده كوللى-ايختياردى. كيم اونون بويروغونا عمل
ائلمه سه دار آغاسين دان آسيلاساق.

قاسيد نامه لرى آپارماقدا اولسون، سن ائشيت هاسان پاشادان.

هاسان پاشا اورادان بير باش توقاتا قايدېب بير مسليس دوزلتيدي. تانيدىغى،

بيلديگى بؤيوك سركرده لرى، قوشون بؤيوك لرىنى، پهليوان لارى يانينا چاغيردى. ائله كى،

يئرلى يئرين توتدو، هاسان پاشا اؤزو مس ليسه گلدى. اول-اول بير مس ليسه گؤز

گزديردى. هامىنى گؤزدن كئچيرتدى. آرخاين اولدو كى، هامى سى اؤز بيلديگى، تانيدىغى،

ائ تيار ائلدیگی آدم لاردی. باشلادی خوتکار مس لی سینده اولان لارین هامی سینی اونلارا دانیشماغا. هامی احوالات دان حالی اولان دان سونرا چیخاردیب خوتکارین مؤهورلو نامه سینی اونلارا اوخودو؛ اوندان دئدی:

- بیلین و آگاه اولون! بیزیم تدبیریمیز بئله دی کی، کور اوغلونون اوستونه اوچ طرف دن قوشون چکک. گرک ائله ائلیک کی، او، گوز آچماغا ماسال تاپا بیلمه سین. ایندی سیزی بورا ییغماق دان منیم مورادیم بودو کی، دئیسینیز گوروم، بو ایشه کیم بویون قویا بیلر؟ کیم بو اوچ قوشوندا بیرینین سرکرده سی اولا بیلر؟ مس لی سین اوستونه ائله بیل سو سپه له دی لر. داش دان، دیواردان سدا چیخدی، مسلیس دن سدا چیخمادی. اوندا هاسان پاشا دئدی:

- قوشونون بیرین سینی من اوزوم آپاراساغام. اوزوده قنشر طرف دن گنده جه یم. او بیر قوشون لارین بیر ساغ طرف دن، بیر سول طرف دن گلیب باش قاتاساق لار کی، اونلارا دا من هر بیر کؤمک ائله یه جه یم. یئنه ده مسلیس دن سس چیخمادی. هاسان پاشا ایشی بئله گورنده امر ائله دی، ایکی باده دولدوروب گتیردی لر. ال آتیب هر باده یه بیر دنه قیمت لی ل ل سالدی. اوندان دئدی:

- او کیمدی کی، بو باندی آلیب ایچه. بول لی سیینه قویوب، بو ایشه بویون قویا. من اهد ائلیرم کی، توقات پاشالیغینی اونا باغیشلا یام، اوستونده ده پردئییسمتده اولان قیزلار یمدان بیرینی اونا وئرم.

بو سوزده مس لی سین باش طرفین دن بیر نفر ساوان آدم آیاغا دوردو. بو آدم کیم اولا، کیم اولمایا، عرضینسان لی بولو بی اولا. بولو بی عرضینسان قالاسیندا قوشون بؤیوگو ایدی. ایگید اوغلان لاردان بیر ایدی. اوزو ده چوخ دان ایدی کی، هاسان پاشانین بؤیوک قیزی دنیا خانیم آشیق ایدی. آنساق ایندییه کیمی نچه دفعه ال آلتین دان آدم سالمیشدی، قیزین اورینی آلقاق ایستیمیشدیه ده، قیز هر دفعه دئیمیشدی کی، ایتی گوروم، قوردو گوروم، اونو گورمیم. او دا سور ت ائله ییب هاسان پاشانین یانینا ائلچی گوندره بیلیمیشدی. چونکی بیلیردی کی، هاسان پاشا قیزلارینی چوخ ایستیر. اونلارین بیر سوزونو ایکی ائلمز. ایندی کی، هاسان پاشا ایشی گتیریب بو اندازه یه میندیردی، بولو بی فورستی قیمت بیلپ آیاغا دوردو. ائله او آیاغا دورساق هاسان پاشا سئوینسک دئدی:

- مرهبا، بولو بی! ائله من بیلیردیم کی، بو ایشه آخیردا سن گئدسکسن. بولو بی ایره لی یثریگیب باده نین بیرینی هاسان پاشادان آلدی. دئدی:

- پاشا ساغ اولسون! سن بیلیرسن کی، من بو ایشین اؤده سین دن گلرم. آنساق منیم بیر شرطیم وار.

هاسان پاشا دئدی:

- شرطینی دئ! هر نه اولسا یئرینه یئیره جه یم.

بولو بی چوخ حبله گر آدم ایدی. او، نچه دئیرلر، شیطانا پاقا تیکیب تپه سینی ده دئشیک قویاردی. بیر دفعه گوزلرینی دولاندیریب مس لیسه باخدی. سونرا

اوزونو ھاسان پاشا يا توتوب اوسادان دئدى:

- پاشا، من بيليرم كى، بو خوتكار امريدى. اودو كى، بوراداكى اھدە آرخاينام. بيليرم كى، بورادا خيلاف سۆز اولماز. نئجە كى اھد ائلميسن، توقات پاشاليغىنى وئرسكسن، منى دە اۋزونه ئۆكر ائله ييب قيزىنى وئرسكسن. منيم سۆزوم اوندا دئييل. منيم شرطيم بودو كى، گر ك پھليوان قسر آلىنى، بير دە مئھتر مورتوزو منە وئرسن.

قسر آلى توقاتين لاپ آرزومان پھليوانلاريندان ايدى. ھلە اينديە كيمى اونون آرخاسىنى يئرە ووران، قىلىنجى نين قاباغيندا قالخان ساخلايان اولماميشدى. مئھتر مورتوز دا دوز يئددى ايل كوراوغلويا مئھترليك ائلميشدى، چنلىيلى ياخشى تانييردى. ھاسان پاشا دئدى:

- شرتين شكر اوستە! ھامى سينا راضىيام. ايش بئله اولاندا بولو بادننى ايچدى. ل لى دە گۆتوروب قايتىدى، يئریندە اوتوردو. اوندان ھاسان پاشا ايکينسى بادننى قالدیردى، دئدى:

- ايندى نؤويت ايکينسى نيندى.

ائله بو سۆزدە بير قاسيد توز-تورپاغا بولانميش اۋزونو سالدی مسليسه. ھاسان پاشا يا باش اييب اونا بير نامە وئردى. ھاسان پاشا نامنى اوخويوب گۆردو كى، عرب ريحان داندى. يازيب كى، «ھاسان پاشا، ائشيتيمش كوراوغلونون اوستونه قوشون چكىرسن. بيل و آگاه اول! كوراوغلو منيم دوشمانيمدى. اگر راضى اولسان، من دە اونون اوستونه گندرم».

ھاسان پاشا شادليغين دان بيلمەدى كى، نه ائله سين. او، عرب ريحاننى تانييردى. بيليردى كى، زور آدامدى. كوراوغلو ايله اولان اھوالاينى دا ائشيتيمشدى. اوزون مسليسه توتوب دئدى:

- ايکينسى آدام دا اۋز آياغى ايله گلدى. بونو دئييب ھاسان پاشا بادننى قالدیرب قاسيده وئردى. دئدى:

- بادننى ايچ! ايچين دن ل لى دە آپاريب آغانا وئر. دئينن كى، يولونو گۆزلييريك. تئر گلسين. گۆزوموز اوستە يئرى وار.

قاسيد بادننى ايچدى. ل لى اۋپوب سيبينه قويدو. مورخخس اولماق ايسته يندە ھاسان پاشا وزيرينه تاپشيردى كى، قاسيدى آپاريب يئديرسين، ايچيرسين، بير آز دا پول وئريب يولا سالسين. نامە يە دە بير ساواب يازسين. وزير قاسيدى دە گۆتوروب گئتدى. مسليس دكى لر سوروشدولار كى، «نامە كيم دن ايدى؟» ھاسان پاشا دئدى:

- عرب ريحان دان.

ھامى شاد اولدو. ھاسان پاشا امر ائله دى چالانلار، اوخويانلار، اوينايانلار گلدى لر. كئف باشلاندى. ائله كى، يئدى لر، ايچدى لر، داماغلار دورولدو، مئھتر مورتوز زمينى-ادب اۋپوب دئدى:

- پاشام، ساغ اولسون، خوتكارا دا قوربان اولوم، سنە دە. سيزين بو يروغونوز الله بو يروغودو. ايندى كى ييزى گۆندريسن، گئدسيك. آساق اوراسينى دئيم كى،

کور او غلونون ایگیدلیگی نین دوز یاری سی قیرات داندی. نه قدر کی، او، قیراتین اوستونده دی،
بیز اونا هئچ نه ائله یه بیلیمریک. اگر کورو غلونو موز-محل ائلمک ایستیر سنسه،
بیر تهر ائله او آتی اونون علین دن چیخارت!

سؤز دئییه سن هاسان پاشانین بئینینه باتدی. مسلیس دکی لر ده مئهر
مورتوزون سؤزونو تسدیقله دی لر. هاسان پاشا دئدی:

- مورتوز، دردی بیلن درمانین دا بیلر. دئ گؤروم، نه تهر ائلمک اولار کی،
قیراتی اونون علین دن چیخارداق؟
مئهر مورتوز دئدی:

- پاشا، واللله، نه بیلیم؟ دای اونون آتینی پول ایله آلاسی دئی لیك کی، گرک ائله بیر
آدام اولار کی، سانین دان کئجه، چنلیله گنده. یا گتیره، یا دا کی، باشینی کور او غلویا
تسلیم وئره.

پاشا بیر مسلیسه باخدی. هامی باشینی آشاغی دیکدی. هاسان پاشا اؤزو ده بیلیردی
کی، بو چوخ چتین ایشدی. هئچ کس قول قویماز. فیکیرلشیب یول آختاریردی کی، نه ائله سین، بیر
ده مس لی سین لاپ باشماق چیخانین دان بیر سیر-سین دیر آدام قالخدی آیاغا. پاشا باخدی
کی، بو کئچل همزه دی..

کئچل همزه سایلمایان، اورواتی اولمایان بیر آدام ایدی. مسسیده
قویمازدی لار کی، باشماق او غورلایار، تۆوله یه قویمازدی لار کی، قوشقون او غورلایار.
کئچل همزه کئف مس لی سی باش لانا ندا گلیب بیر تهر اؤزونو سالمیشدی ایچریه کی،
قارنینی دو یورسون.

غرض، همزه مس لی سین اور تاسینا یئریگیب دئدی:
- پاشا ساغ اولسون، بو ایشه من گندرم. قیراتی گتیردیم، گتیرمیشم، یوخ
گتیره بیلمدیم، کور او غلو ایشی باشا دوشدو، نه اولسون؟ بیر کئچل باشدی، قوی قوربان
اولسون سنه.

هاسان پاشا دئدی:

- بالا، همزه، اگر سن گئدیپ قیراتی گتیرسن، من سنی دنیا مالین دان
قنی ائلم.

همزه دئدی:

- پاشا، منه تک دنیا مالی لازیم دئیل.

پاشا دئدی:

- سنه بی لیک وئرم.

همزه دئدی:

- یوخ، پاشا، او دا منه لازیم دئیل.

هاسان پاشا دئدی:

- سنی اؤزومه او غوللوغا گؤ توررم.

همزه دئدی:

- یوخ، قوربانین اولوم. منه تکب تک لیکده بون لارین هئچ بیر لازیم دئیل.

اوچونو ده بیردن نه سن وئرمزسن، نه ده من ایستمرم. گل، من سن دن ائله
بیر شئی ایستیم کی، منیم اوچون بونلارین هامی سین دان قیمت لی اولسون، سنین اوچون
هامی سین دان اوسوز.

هاسان پاشا دئدی:

– ایسته، گؤروم، او ندی ائله.

همزه دئدی:

– دئییر سینیز کی، کوراوغلونون نه قدر ایگیدلیگی وارسا، اونون تن یاری سی قیراتدی.
بو یاری سینی من گتیره جه یم. سیزه قالاساق یاری سی. او یاری سین دان دا بیر پای دوشسک
بولو بیه. سنه قوربان اولوم، بو پای اوچون سن اونا توقات پاشالیغینی وئردین، ل'ل
وئردین، بیر ده بؤیوک قیزین دونیا خانیمی وئردین. گل، بو یاری سی اوچون ده کیچیک قیزی
وئر منه، گئدیم قیراتی گتیریم.

هاسان پاشا دئدی:

– آی آخماق، نه بیم، بیر قیز نه اولدو کی، بی لیک دن، مال-دؤولت دن،

منه اوغول اولماق دان قیمت لی اولدو.

همزه دئدی:

– پاشا، سن بیلیر سن کی، کئچل چوخیلمیش اولار. من ده گلیر-چیخارینی بیلن
آدامام. من بیلیرم کی، سن بو اوج شئین اوچونو ده منه وئرن دئییلسن. اما
قیزی وئرسن من اولارام سنین کورکه نین. کورکن کی وار، ائله اوغولا برابر بیر
شئیدی. اوندان سونرا ائله بی لیک ده اؤز-اؤزونه گلسک، مال-دؤولت ده.
مسلیس دکی لر هامی سی کئچلین فراستینه آفرین دئدی لر. هاسان پاشا گئتدی
فیکره. بیلمه دی نه ائله سین. قیزی کئچل همزه یه وئرمه یه اورک دن راضی دئییلدی. اما
بو طرف دن ده فیکیرلشیردی کی، قیرات گلسه کوراوغلو باسیلاساق. اوندان کی،
سدر'زم لیک اونا چاتاساق.

دئدی:

– همزه، راضی یام.

همزه دئدی:

– یوخ، پاشا ساغ اولسون! زحمت چک اؤز دیلین دن بیر دنه کاغیز یاز،
مؤهرونو ده باس اوستونه، وئر قویوم سییمه. اوندان سونرا منه مؤهلت قوی.
و'ده باشینا گتیردیم – حاقیمی وئر، گتیرمدیم – بونومو وور.
هاسان پاشا چار-ناچار اؤز دیلین دن بیر دنه قول کاغیزی یازدی. مؤهرونو ده
اوستونه باسیب وئردی همزه یه. همزه کاغیزی آلیب قویدو قولتوغونا. اوندان هاسان
پاشایا دئدی:

– ایندی منه ایزین وئر مورخس اولوم. یولچو یولدا گرک.

بونو دئییب کئچل همزه مسلیس دن چیخدی. هاسان پاشا بو ایشه چوخ شاد اولدو.
مس لی سی داغیتدی. بولو بیه دئمه لی سینی دئدی، تاپشیرمالی سینی تاپشیردی، یولا سالدی کی،
گئدیپ هازیرلاشسین. اؤزو ده بیر نامه یازیپ بیر قاسیدله بابا یزدلی احمد تاسیرباشیا

گۆندردى كى، «سەننەلە چوخ واسىب ايشىم وار. باشىنى اورادا ايسلات، بوردا قىرخ دىر!».

بلى قاسىد احمد تاسىرباشى اوچون بايازىدە گىتمىكەدە اولسون، بولو بى

هازىرلاشماق اوچون عرضىسانا گىتمىكەدە اولسون، سەنە كىم دىن دىيىم، كىچىل

همزەدن.

كىچىل همزە چارىغىنى گىدى، پاتاواسىنى بركىتىدى، دىسترخانىنا بىر-ايكى چۆرك

قويوب بىلنە باغلادى، دوشدو يولون آغىنا. پاى-پىادا، گونە بىر منزىل، تىيىمنازىل

داياندى، چوخ گىتىدى آردا ياندى، بىر آخشام اوستو گىلب چارداقلى چىلىنە

چاتدى.

دىيىرلىرى كى، كوراوغلو آغ قايدا دوروب كاروان يوللارينا باخىردى. بىر دە گۆردو

كى، بودو، بىر نفر گىلىر. او قدر گۆزلەدى كى، همزە گىلب قاينىن دىيىنە چاتدى.

باشلادى سىغىرىوخارى دىرماشماغا. كوراوغلو قايدان دوشوب كسىدى اونون قاباغىنى كى:

- دايدان! دى گۆروم كىمسىن؟ هارادان گىلب، هارايا گىدىرسىن؟

همزە باخدى كى، قاباغىن داكى بىر اوغلاندى، بىر اوغلاندى كى، آدام اوزونە

باخماغا اورك ائلمىر. بوى-بوخون، قول-بىلىك. سويسونون اتى قات-قات تۆكولوب، قارا

بىغلار كل بونوزو كىمى «دئشم ها دئشم» دىيىر. گۆزلر ترلان گۆزو كىمى

اويور-اويور اوينايىر. بىلنەدە بىر قىلىنچ وار كى، الله گۆسترمەسىن. همزە بىلدى كى، بو،

كوراوغلودو هيله نىقابىنى چكىدى اوزونە. اۆزونو تانىمامازلىغا ووروب دىدى:

- كوراوغلانو آختاريرام.

كوراوغلو سوروشدو:

- نىيلىرسىن كوراوغلانو؟

همزە دىدى:

- قادان-بالان منىم بو سانىما گللىس. من ايلخىچىيام. اۆمرومو، گونومو

بى-پاشا قاپى سىندا چورودوب، ايلخىيا گىتمىشم. او، نىجە دىيىرلىر، قورباغالى

گۆلمچەلردن سواچىمىكەدن دوداقلاريم زيگىل تۆكوب. آنامى گۆروم كى، منى دوغان

گون بىر قارا داش دوغا ايدى. باشىم كىچىلدى. اونون اوسباتين دان هىچ بىر قاپىدا دوروش

گىيرە بىلمىرم. نە قدر ايشە سان ياندىرسام دا ائله كى كىچىل اولدوغومو بىلدىلر

چىخاردىب قوورولار. داى بو كىچىللىگىم اوزوندىن گىن دونيا مە دار اولوب. ايندى

باشىنا دۆنوم، كوراوغلانو دىيىب گىلمىشم. دىيىرلىر او چوخ مرد آدامدى. چۆرەيە

قىزىرقانان دىيىل. يا بودو منى قويسون ائله قاپى سىندا، باساسىندا سوفرهسى نىن قىرىققوروغون دان

يىيىب دولانىم، يا دا بو باشىمى چكىب بدنىم دىن قوپارتسىن، بو

دونيانين درد-غمىن دىن آزاد اولوم.

بونو دىيىب كىچىل همزە ائله آغلادى، ائله آغلادى كى، گۆزونون ياشىنى بىلدىرىل دىر

تۆكدو. كوراوغلونون كىچەلە يازىغى گلدى. دىدى:

- دور، گىندك! او كوراوغلو دىدىگىن ائله منىم.

بونو ائشيتىسك همزە دوشدو كوراوغلونون آياقلارينا كى:

- قوربان كىلىم سەنە، كوراوغلو، منى قاپىن دان قووما!

كوراوغلو اونو قالدیریب دئدی:

- دور آياغا! كيشين. كيشی بیر قارین چۆرك دن اۆتری آياغا ييخيلماز.

كنچل همزه دوردو. كوراوغلو دئدی:

- دئ گۆروم، علين دن نه ايش گلير؟

همزه دئدی:

- سان كوراوغلو، من بيليرم كي، بو باشلا سن مني نه كابابچي

اثلیميسكسن، نه شرابچی. ائله منه بير دنه آت تاپشير، بسلیم سنين اوچون.

دده-بابا صنعتيم اودو.

كوراوغلو كنچل همزنی گۆتوروب گلدى. دلی لر همزنی گۆروب دئدی لر:

- آي كوراوغلو، بونو هارادان تاپيب گتيردين؟ بونون گۆزلى اوچتپه

ساغساغانی نين گۆزلى كيمي قاير-قاير قايناير. هئچ عمل لی آداما اوخشامير. رد

ائله گتسين.

خانيم لار دا دلی لرین سۆزلىرىنى تسديقله دی لر.

كوراوغلو خانيم لارى، دلی لری ساكيت ائله ييب دئدی:

- گۆروسونوز، يازيغين بيرى سيدى. بيزه نه اثلیميسك؟ قويون سوفره ميزين قيريققوروغون دان

يئييب قايدا، باسادا دولانسین.

كنچل همزه قيريق-قوروغون دان يئييب قايدا، باسادا قوردا لانماغا

باشلادی. خانيم لار، دلی لر نه بويوراردی لار سا، گئدردی. گئتديگی ايشی ياخشى دا

ياريداردی. بئله زيرك ليگينه گۆره گئت-گئنده دلی لرین، خانيم لارين يانيندا كنچل

همزه نين حۆرمتى ده آرتدی.

كوراوغلو دا كنچل همزه نين ديرباش ليغینی گۆروب، اونون آدينی ديشديريپ

كالوغلان قويدو. تۆوله ده بير يوك يابی سی وار ایدی. او قدر يوكلميشدی لر كي،

سوموك لری چيخميشدی. اونا باخماغی دا كنچل همزه يه تاپشيردی. كنچل همزه يابيا

موغايات اولماغا باشلادی. اما باشلادی، نه باشلادی...

آخشام تومارلاير، سحر تومارلاير، يابيا بير سان يان ديريردى كي، گل

گۆره سن. تۆوله دكى آتلارين اوتون دان، آراسين دان اوغورلاييب، يابی نين قارنينا

تۆكيردو. بير نچه گونده يابيني ائله كۆكلتدی، ائله كۆكلتدی كي، درى سينه سيغماز ائله دی.

بير گون كوراوغلو تۆوله يه آتلارين يانينا گلميشدی. يابيا باخيپ مات-متل

قالدی. دئدی:

- آي كالوغلان، سن آتا نه ياخشى موغايات اولورموشسان. ايندى كي بئله آتا

باخماق علين دن گلير، دورات بو ايل چوخ سيتقيندى، تاپشيرام اونو سنه. گرک اونو دا

قيراتا چات ديراسان.

بو ايشه خانيم لار، دلی لر راضی اولمادی لار. اما كوراوغلو اونلارا قولاق

آسمادی.

كنچل همزه بير نچه گون دوراتا چوخ ياخشى باخدی. ائله كي، آت باشلادی

ديرچلمه يه، بيردن آراسيني خيرپادان كسدى. دورات يئنه ده باشلادی آريقلاماغا.

کوراوغلو ایشی بئله گؤروب سوروشدو:

- آی کالوغلان، بو آتا نه اولدو بئله، گننه گون-گون دن دالا گندیر؟ اولمایا
یاخشی باخمیرسان؟

کنچل همزه دئدی:

- من علیم دن گلنی ائلییرم، آغا! اما آت، او نئجه دئیرلر گننگوندوز
ایچریده باشین دان باغلیدی، آياقلاریندان بوخوولو. نه ائشیک اوزو گؤرور، نه
گون اوزو. یقین کی، اوندان سینخییر.

قیرات ایله دورات بیر تۆولهده باغلانیردی. آتلارین ایکی سی نین ده آياغیندا بوخو
وار ایدی. اؤزلری ده آیری-آیری آچارلارلا آچیلیردی. کوراوغلو چیخارتدی دوراتین آچارینی کنچل
همزه یه وئردی. خانیم لار، دلی لر بونو ائشیدیپ دئدی لر:

- آی کوراوغلو، سن نه ائلییرسن؟ تانیما دیغین، بیلمدیگین بیر آداما ئی تیار
ائله ییب، دوراتین بوخو آچارینی نیه وئیرسن؟

کوراوغلو یئنه ده خانیم لاری، دلی لری ساکیت ائله دی کی:

- قورخما یین، هئچ زاد اولماز.

کنچل همزه بیر نئچه گونده یئنه ده دوراتی دری سینیه سیغماز ائله دی. اما
کی، واخت کنچیردی. کنچل همزه چنلیئله گلنی آزارلیردی بیر آی اولسون. هاسان
پاشایا وئردیگی و ده تامام اولوردو. چوخ فیکیر-خیال دان، چوخ گؤتور-قوی دان سونرا
گنسه لرین بیرینده اؤز-اؤزونه دئدی: «من بیر ایل ده بورادا قالسام، کوراوغلو قیراتین
نه مئهرچی لیگینی منه وئرسک، نه ده بوخو وونون آچارینی. توقاتدا نه تانییرلار کی،
قیرات هانسیدی، دورات هانسیدی. ائله بونو آپاریم، پاشانی آلدادیم، قیزی آلیم، بئش گون
بو دونیادا کئف چکیم.»

کنچل همزه بونو دئییب، گنسه خلوتسه دوراتی یهرله دی. مینیپ، آستا قاچان
نامرددی، بیرباش توقات دئییب دابان آلدی.

ساباه آچیلدی. دلی مئهر یئرین دن قالخیب، آتلاری باش چکمک اوچون تۆوله یه
گلدی. گؤردو نه دورات وار؛ نه ده کنچل همزه. باشی لولولو گلدی کوراوغلونون یانینا
کی:

- نه دوروبسان؟ نه دورات وار، نه ده کنچل همزه...

دلی لر چاخناشیپ، بیر-بیرلرینه دیدی لر. خانیم لار دا بیر یان دان دوشدولر
کوراوغلونون اوستونه. دئی باشلادی لار مزمت ائلمه یه کی:

- بیز سنه دئمدی کمی تانیما دیغین آداما ئی تیار ائله ییب آتی تاپشیرما.

ایگیدین آتینی آپاردی لار، یا آروادینی، ایکی سی ده ناموس دان سایلییر. بیزیم قورخوموز دان
قوش قوش لوغو ایله چنلیئیلین هندورینه گله بیلیردی. کوراوغلونون، چنلیئیلین،

دلی لرین آدی گلنده پاشالار، بی لر تیر-تیر اسیردی لر. گؤز ایندی ایش نه یئر گلدی کی، بیر
کنچل گده نین بیر سی گلیب بورادان آت آپاردی. ایندی بو خبر اطرافا یاییلاساق.

دوشمن لر اوستوموزه آباق آلاساق. اؤزون اؤز علینله ائله ایش ائلدین کی، عالم ییغیلسایدی
سنه ائله یه بیلمزدی. ایندی دئی گؤرک، دوراتی هارادان تاپاساقسان؟ نئجه

گتير سكسن؟

كور او غلو دئدى:

- دورات گنديب، قيرات دورور. مينيب گنديب، تايب گتيررم. آز منى
مزمت ائلين.

دلى لر باشلادى لار دئينمه يه كى: گندرسن... گتيرسن... سن نه بيليرسن كى،

او كيمدى؟ هارادان گلميشدى؟ آتى هارايا آپاردى؟

كور او غلو قزىلميشدى. تاقسير كاردى دئين بير سؤز دئيه بيلميردى. اما كى،

آسيغن دان بيغ لاريني گميريردى. بيردن ديك قالحدى آياغا. اوزون ائيوازا توتوب دئدى:

- ائيواز، منه شراب!

ائيواز شراب گتيردى. كور او غلو يئددى بادن دالبادال ايچدى. اوندان دلى

مئهره دؤنوب چيغيردى كى:

- آتى يهرله!

قيراتى ايفچين يهرله ييب كور او غلونون قاباغينا چكدى لر. ائله بيل كى، كور او غلونون

ديلى لال اولموشدو. بير كلمه ندى، هئچ دوداغينى دا ترپتمه دى. آتى مينيب يولا

دوشدو.

كور او غلو قيراتى سورمكده اولسون، سنه دئيم همزه دن.

همزه سانى نين قورخوسون دان بير يئرده دوشوب دينسلمه ييب آت سوروردو.

يولون اوستونده قيرخ دييرمان لار دئيلن بير يئر وار ايدى. اورايا چاتماغا آز

قالميشدى كى، دؤنوب كئرى باخدى. گؤردو واللاه يولدا توز دومان قاريشيب، دومان

توزا. بير ده دقت ائله ينده گؤردو بودو، كور او غلو قيراتين اوستونده ائله گلير، ائله

گلير كى، لئى كيمى. كئچل همزه نين توپورسى قورودو. ها اودقوندو گؤردو يوخ،

آغزى نين سويونو اودا بيلمير. ائله اونو ائله يه بيلدى كى، دوراتى قامچيلايب، اؤزونو تنز

قيرخ دييرمان لارين قابى سينا سالدى. آتدان دوشدو. آتى دييرمانين قابى سين داكى ديريه

باغلايب تلسيك چاغيردى:

- آى دييرمانچى، بير تنز ائشيه چيخ!

دييرمانچى تنز ائشيه چيخيب سوروشدو:

- قارداش، نه ايستيرسن؟ نه وار؟

همزه دئدى:

- باخ، او يول ايله گلن قوچ كور او غلودو. چنليئل دن گلير. ايلخى سينا قوتور

دوشوب. نه قدر داوا-درمان ائله ييبسه بير شئ چيخماييب. آخيردا حكيم-كيماگر

دييرمانچى بئنى بويوروب. ايندى دييرمانچى بئنى آختاير كى، آتلارين قوتورونو

قورتارسين. منى هاسان پاشا گؤندريب كى، دييرمانچى لارا خبر وئرم. تنز باشينا

چاره قيل كى، يئتيشسه اؤمرونو تامام ائليسك.

دييرمانچى ديلي توتار-توتماز دئدى:

- آى قادان آليم، بس من نه ائليم؟ اونون علين دن نئجه قورتايريم؟ بير

بؤلوك كوچ-كولفتيم وار. گل منى تر كينه آل بير يانا قاچيرت.

همزه دئدى:

- سويون پالتارينى، آل منيم پالتاريمى گنى، گنت ديرمانين دونوزلونغوندا گيزلن. من كوراوغلونون آغزىنى بير يانا سالارام چىخار گنذر. سالا بيلمه سم ده قو مى اؤلدورسون. سن يازيقسان. اوشاق لارين يتيم قالار. من سوباي ساليق ادامام.

ديرمانچى تئز پالتارينى چىخاريب اونون پالتارلارنى گنىدى. قاجيب دونوزلونغو گيردى. همزه يه ده ائله بو لازيم ايدى. تئز اونون پالتارينى گئىنىب ديرمانين ايچينه گيردى. اوزونو گوپادان اونلونغون ايچينه ساليب، اوزونو-گوزونو او كى وار اونا بولادى. او طرف دن كوراوغلو اوزونو ديرمانين قاپى سينا يئتيريب چاغيردى كى:

- آى ديرمانچى، چؤله چىخ!

كنچل همزه ديرمانچى پالتاريندا قابىيا چىخىب سوروشدو:

- نه بويوروسان؟ منه گؤره نه قوللوق؟

كوراوغلو دئدى:

- اينديسه منيم قاباغيمسا بورايا گلن آتلى نئجه اولدو؟

كنچل همزه دئدى:

- اودو، گيريب ايچريده ديرمانين دونوزلونغونا، گيزلنپ. بيلميرم نه ايشى

وارسا، سنى گؤرن كيمي قاجيب دونوزلونغو گيردى. منه دئدى كى، يئريمى دئمه يه سن.

كوراوغلو آتدان سيچراييب دوشدو. دئدى:

- بير بو آتى ساخلا گؤروم.

همزه آتى توتدو. كوراوغلو ديرمانا گيردى. آغزىنى دونوزلونغو توتوب دئدى:

- آيه! آى كنچل! بئله چىخ!

ديرمانچى بير آز دا اويانا چكىليب دئدى:

- هارايا چىخيم؟ منيم سنين ايلخى نين قوتورونا درمان اولاسى بئينيم يوخدو.

اؤلسم ده چىخمارام.

كوراوغلو دئدى:

- آيه! آى كنچل! قوتور ندى؟ بئين ندى؟ بئله چىخ! سنييله ايشيم چوخدو.

كوراوغلو گوردو يوخ، بو اؤز خوشونا دونوزلوق دان چىخماق ايستمير. ايره لى يئريدى.

ديرمانچى قورخوب لاپ ديه چكىلدى. كوراوغلو بير آدديم دا ايره لى آتدى. ديرمانچى

قورخودان لاپ كونسه قيسيلماق ايسته ينده پالتارى ايليشدى ديرمانين چارخينا. چارخ آز

قالميشدى ديرمانچى بير تهر ائله سين كى، كوراوغلو آمان وئرمه ييب سلد اونون

قيچين دان توتدو، چكدى بايرا. باخدى كى، همزه نه گزير، بو ديرمانچى ايميش. باشا

دوشدو كى، همزه اونو آلداديپ. تئز بايرا توللاندى. ائشيت، گؤر ايندى همزه نه ائله دى.

كنچل همزه چنليئله دوراتا باخدىغى زامان قيراتين دا يان-يؤره سينه

هرلنپ، اؤزومه مئهر بيان ائلميشدى. بير ده قيراتين بيله بير خاسيتى وار ايدى كى،

كوراوغلو اونون يوينى كيمه تاپشيرسايدى، اونا اوزنگى وئردى. اودور كى، كوراوغلونون

باشى ايچريده ديرمانچيا مشغول اولان مدتده همزه قيراتين گؤزلرينى

تومارلايىب مينميشدى. كوراوغلو ديريمنان دان چيخىب باخدى كى، كئچل همزه قيراتين
بئلينده، ديريمنان دا بير آز آزالى دوروب. كوراوغلو بير غضبلندى، مىسرىقيلينجىنى
چكىب هوجوم ائلمك ايستهدى. انساق باخدى كى، بون دان بير فايدا اولماي ساق. قيرات
آياغىنى گۆتورسه، هئچ قوش دا اونا چاتا بيلمز. باشلادى اونو ديله توتماغا. دئدى:
- آيه، كالوغلان، آلى يئين سورموشم، ترله ييب. ائله مينيب اينسيتمه! دوش، آل
يئدينه، بير آز گزدير، ترى سويوسون.
همزه دئدى:

- عىبي يوخدو. من ائله ياواش-ياواش سوروب گئده جه يم. سويويار.
بونو دئيىب همزه باشلادى آتى ورديشه گرديشه. كوراوغلو باخدى كى، همزه آت
مينمكده چوخ ناشيدى. يوينى قورخودان ائله دارتير كى، دهنه آز قالير آتين
سوسه لريني كسسين. كوراوغلونون اورى تابلامادى. دئدى:

سانيم همزه، گۆزوم همزه،
همزه، اينسيتمه قيراتى!
بودو سنه سۆزوم، همزه،
همزه، اينسيتمه قيراتى!
قيراتدى منيم ديريم،
ارير، قالماز اوريم.
سن اولاسان دوز-چۆرييم،
همزه، اينسيتمه قيراتى!
قيرات منيم ايكي گۆزوم،
بئله درده نئجه دۆزوم؟
همزه، سنه بودو سۆزوم،
اوغول، اينسيتمه قيراتى!
اشيدر پاشالار، بى لر،
شادلىق خبرىنى سؤى لر.
كوراوغلو ايلتماس ائيلر،
بالا، اينسيتمه قيراتى!
همزه دئدى:

- كوراوغلو، ايگيدليگين وار. آدين-سانين وار. مرد آدامسان. بير آى سوفره نين
قيريق-قوروغون دان يئميشيك اونو نيه ديلينه گتيريب باشيميزا وورورسان؟ هئچ سنه
ياراشان سىفت دئيل. بير ده بير آت ندى كى، اونون اوچون بو قدر يالواريب-ياخاريرسان؟
كوراوغلو دئدى:

-- همزه، من بيليرم كى، سن بو آتا آپاريب ساخلايان، مينن دئيلسن.
دوزونو دئ گۆروم، سنى كيم اؤيرديب گۆندريب؟
همزه دئدى:

- كوراوغلو، اشيت و آگاه اول! من چنليئلده سنه نه دئميشمسه هامى سى

دوغرودو. بو كئچل باش بو گئن دونياني منه دار ائله ييب. بير آدام رغبت ائله ييب
متنى قايى سينا قويومور. ايندى بو آتى آپاريرام توقاتدا وئرم هاسان پاشايا، بلكه
بو يوللا بير آغ گونه چاتام.

كوراولو دئدى:

- آيه، بو تدبير هاسان پاشايندى، يا ائله سن اوزون بو فيكره دوشموسن؟

همزه دئدى:

- خئير، هاسان پاشايندى. منى او گوندريب.

كوراولو دئدى:

- بالا، ايندى كى بئله دى، دوش، آتى وئر اوزومه، دونيا مالين دان نه دئيرسن، نه
قدر پول ايستيرسن، سنه وئريم.

همزه گولدو، دئدى:

- كوراولو، سن دونيا گورموش آدامسان. نيه، سن بيلميرسن كى، كئچه لى الله
دا آلدادا بيلمز. ياخشى من آتدان دوشن دن سونرا سن كوراولو منى ساغ
بوراخارسان؟ يوخ آشنا، اوز وورما! كئچل سويلا گئتمز.

كوراولو دئدى:

- آيه، كالوغلان، ايندى سن ائله آتى منيم عليم دن آليب آپاريب هاسان پاشايا
وئرسكسن؟

كئچل همزه دئدى:

- كوراولو، كئچل مرد اولار. من سنين نينكى آتىنى، هئچ بير توكونو ده قيبب

هاسان پاشايا وئرمم. من بيليرم كى، سن آخيردا گليب اوز آتىنا صاحب

اولا ساقسان. من اونا گوره بئله ائلييرم كى، اورتادا بير آغ گونه چيخام. هر نه واخت

كى توقاتا گلدين، آتين اوزنگى سيني اوزوم باسيب سنى اونا مين ديرجه يم. ايندى داي
منى باغيشلا، گئديم. يولوم اوزاقدى.

كوراولو گوردو همزه آتى آپارير، دئدى:

- همزه، ايندى كى يولا گلميرسن، آتى آپاريرسان، بارى ايلن، اونون قيميتىنى

دئيم، آلدانيب اوسوز وئرمه يه سن.

بونو دئيب، كوراولو سازى باسدى دؤشونه، دئدى:

ايلن دئيم قيراتين قيميتىنى،

سكسن مين سركرده، مالا دا وئرمه!

سكسن مين آغ توكلو قمر اويه سه،

سكسن مين خزينه پولا دا وئرمه!

سكسن مين ايلخيا، سكسن مين آتا،

سكسن مين محل دان گلن باراتا،

سكسن مين کوتانا، سكسن مين سوته،

سكسن مين کوتال لى كالا دا وئرمه!

همزه دئدى:

- كوراوغلو، آرخابين اول، من آتى دونيا مالينا وئرمه يهجه يم، هاسان پاشا ايله
شرطيم وار. آتى اونا وئريب اونون كيچيك قیزی دونا خانیمی آلاساغام.
كوراوغلو دئدى:

- آظالم، بئله آتى دا بير قيزا وئرلرمی؟
سازى دؤشونه باسيب، آلدی سؤزون آخير خانه سینی دئدى:

كوراوغلو دؤولتين ائنديرسين دوزه،
سای، گؤتور هامی سین سكسن مين يوزه.
سكسن مين گلينه، سكسن مين قيزا،
سكسن آيين ارگنه، دولا دا وئرمه!
همزه دئدى:

- كوراوغلو، من ايشين اولاني سنه دئديم. ايندى اؤزون بيل. منه نه آد وئيرسن،
وئر! دای من گنديرم.
كوراوغلو دئدى:

- همزه، ايندى كى بئله اولدو، آپار، گئت، مورادينا چات! آنساق من گلينسه آتى
ياخشى ساخلا! قويما اينسيستين لر. سن كى بيليرسن. آت كى وار ايگيدین قارداشیدی.
بو سؤзде كوراوغلونون اورى كؤورلدى. سازى يئنه ده دؤشونه باسدی، دئدى:

همزه، آتى ياخشى ساخلا!

آت ايگيدین قارداشیدی.

گونده موغايات اولوب، يوخلا!

آت ايگيدین قارداشیدی.

ياى اولاندا داغا يوللات!

ياز اولاندا ايفچين ناللات!

قيش اولاندا مخمر چوللات!

آت ايگيدین قارداشیدی.

آتى سؤيب بسله كؤرپه.

هايقيراندا چيخسين سارپا،

هر يئينده قيرخ تاس آرپا.

آت ايگيدین قارداشیدی.

اوزاق-اوزاق يول لارينان،

بئلى ايپك چول لارينان،

هوققا ياريم نال لارينان،

آت ايگيدین قارداشیدی.

مسليس قوردوم چوخ لارينان،

داوا ائتديم اوخلارينان،

قارا پولاد ميخ لارينان،

آت ايگيدین قارداشیدی.

سرین-سرین یو سویونان،
قویروغون باغلا مویونان،
قوچ کوراوغلو چوخ اویونن
آت ایگیدین قارداشیدی.
همزه دئدی:

- کوراوغلو، آرخیین اول! اینشاللا گلرسن، گؤررسن.
کوراوغلو دئدی:

- همزه، گنت. اما منیم بو سیفاریشیمی ده هاسان پاشایا چات دیر:
گنت دئ او پاشایا، کؤچ ائلمه سین،
قیراتی گتیررم، قالا قویمارام!
قوشونون قیرارام، وارین تالارام،
ایلخی سیندا بیر دای قالا قویمارام!
ایچمیشم بادنای ایندی مئیخوشام،
قیراتین دردین دن دلی، سرخوشام،
سؤزلریمی ائشیت، یاخشی بیل، پاشام،
داغیدیب اؤلکند قالا قویمارام.
قوچ کوراوغلو هاخیشیمنان یئرسه،
دومان، چیسکین داغلارینی بوروسه،
نه کی پرده آلتدا قیزین وار ايسه،
گتیررم، بیرینی قالا قویمارام.
همزه دئدی:

- گؤزوم اوسته! چاتدیرارام. آنساق سن تئز گل!
کنچل همزه بونو دئییب، قیراتی سییرتدی، گؤزدن ایتدی. کوراوغلو دوراتی
قایتارماغا گلیمیشدی، قیراتی دا علین دن وئردی. دیرمانین قاپی سیندا یئره اوتوردو،
آلدی گؤرک نه دئدی:

چونکی اولدون دیرمانچی،
چاغیر گل سین دن، کوراوغلو!
وئردین قیری، آلدین دورو،
دؤی باشینا یان، کوراوغلو!
قیرات الدن گئتدی باری،
ساندا قالدی اینتیزاری.

اؤیود آرپا، بوغدا، داری،
آل شاهادین سن، کوراوغلو!
اوسا داغلاری دؤشلتدین،
آغیر آلا یلار بوشلاتدین،
یوز ایل لوتولوق ایشلتدین،

آخیر اولدون خام، کوراوغلو...

قیرات بوردان گتدی بوگون،

سینمه ووردو داغ، دوگون،

گتدیم دل لره نه دئیم؟

اؤل، بورادا قال، کوراوغلو!

کوراوغلونون اؤزو آس ایدی، آتی دا آرپاسیز. دییرمانچی دا سویو سوووب قاچمیشدی.

کوراوغلو گتسنى آس-سوسوز یاتدی. ائله کی، سابه آچیلدی. بیر ده باخدی کی، بودو، بیر کیشی

قباغیندا دا ایکی یوکلو اؤکوز گلیر. کیشی گلیب یئتیشدی. بیر کوراوغلویا باخدی، بیر

پالتار-مالتارینا، شست-بستینه باخیب، دئدی:

- آقارداش، دییرمانچی هانی؟

کوراوغلو دئدی:

- دییرمانچی یوخدو. ایندی دییرماندا من دورورام.

کیشی اینانمادی. اما کوراوغلو دا ماسال وئرمه دی. بایاق ها اؤکوزلرین

اوستوندن چووال لاری دوشوروب دییرمانا آپاردی. سونرا کیشی دن سوروشدو:

- قارداش، بونلارین ایچینده هئچ آرپا وارمی؟ منیم آتیم آرپاسیزدی. قورخورام

داماق اولا. بیر آزاونا آرپا وئرم، یئسین.

کیشی دئدی:

- چوواللارین ایکی سی آپادی، ایکی سی بوغدا.

کوراوغلو باخدی کی، آرپا چوواللاری یاریمچیکدی. تتر ایکی سینی قاریشدیریب بیر چووال

ائله دی. دوراتین قباغینا قویدو. کیشی ایسته دی قویماسین. کوراوغلو اونا بیر ترس باخدی.

کیشی گوردو کی، بو، او دییرمانچی لاردان دئیل. بیر آزاوایان-بوایان ائله سه، چکیب

سسینینی آیراساق. یاواشسا چکیلیب بیر طرفده دوردو. کوراوغلو اؤزو ده یامان آس

ایدی. دورات آرپاسینی یئنه قدر بوغدانی دا تۆکوب اوگوتدو. اونلوغا بیر آزاو

بوراخیب تتر خامیر قاتدی، اوساق چاتدی، چۆرک بیشیردی. اؤکوزون ده بیرینی کسدی، کباب

چکدی. یئیب، توققانین آلتینی برکتیدی. دویاندان سونرا دؤنوب کیشیه باخدی. گوردو

کیشی کیریمیشسه دوروب، ماددیم-ماددیم باخیر اونون اوزونه. دئدی:

- عمی، اؤزونو ایتیرمه، بو شئی لری کی، من یئدیم، پولو نچه ائلییر؟

کیشی دینمه دی. کوراوغلو گوردو کی، کیشی اوندان قورخوب. چیخارتدی تاخیلین دا،

اؤکوزون ده پولونو ایکی قات وئریب اونو راضی سالدی. سونرا دوراتی مینیپ یولا دوشدو.

دلی لر، خانیم لار کوراوغلودان چوخ نیگاران ایدی لر. گۆزلرینی یولا دیکیب اونو

گۆزلیردی لر. بیر ده گۆردولر کی، بودو، کوراوغلو گلیر. گلیر، اما نجه گلیر،

دورات یئدینده، باشین دیکیب آشاغیا. اؤزو ده ائله دی، ائله دی کی، ائله بیل دییرمانچیدی.

دلی لر، خانیم لار او ساعت باشا دوشدولر کی، کئچل همزه دییرماندا کوروغلونو

آلدادیب، قیراتی قاچیردیب. هامی باشینی آشاغی سالدی. نه بیر سلام، نه بیر کالام. هئچ

کنفینی، حالینی دا سوروشمادی لار.

کوراوغلو گلیب چاتدی. ائیواز اونون قباغینا چیخدی،

آلدى گۇرك نە دئدى:

تۈزە سۇوداگر اولوبسان،

بو سۇودان موبارك اولسون!

آلىش-ئۇرش اۋۇرنييسن،

بو سۇودان موبارك اولسون!

نيە گيردين دييرمانا؟

بىزى قويدون يانا-يانا،

آتى وئردىن كالوغلانا؟

بو سۇودان موبارك اولسون!

سن ائىوازى قويدون خستە،

گكت، سومرددن متلب ايستە.

دىئ يىر، نئچە وئردىن اوستە؟

بو سۇودان موبارك اولسون!

كوراوغلو نئچە-نئچە سفرلرە گتتميشدى، اما هئچ اولماميشدى كى، قايسى داند

دلى لربئلە ائلەسین لر. اما بو دفعە... هله او يىر طرفە دورسون كى، خانيم لار اونون

اوزونە باخمىردى، دلى لر سلام وئرمىردى. ائىوازين تۆھمتلى سۆزلىرى كوراوغلوي

داغدان آغير گلميشدى. كوراوغلو ائلە يىر حالا دوشموشدو كى، آز قاليردى گۆزلىرىن دن

ياش گلسين. سازى سينە سينە باسيب غملى-غملى دئدى:

كئچر دۇوران بئلە قالماز،

شاد اول، كۆنول، نە ملولسان؟!

دلى لريم سلام آلماز،

شاد اول، كۆنول، نە ملولسان؟!

گئيدىگيم ايگيد كوركودو،

دونيا سولتيمان مولكودو،

دۇولت كى، وار، ال چيركىدى،

شاد اول، كۆنول، نە ملولسان؟!

كوراوغلويام، دئيم سنە،

اود توتوب آليشدى سينە،

آشيقليغيم بسدى منە،

شاد اول، كۆنول، نە ملولسان!

دلى لر اوقدر اينسيميشدى لر كى، بو سۆزلىر دە اورك لرينى يوشالتمادى. هئچ

بىرى سى كوراوغلونون اوزونە باخمادى. هله بعضى لرى باشلادى لار دينيب-دانيشماغا. بىرى سى

دئدى:

- ايندى كى بىز دلى لرين سۆزو كوراوغلونون يانيندا يىر چورو ك قوزدور، داي بىزيم

بورادا قالماغيمىزدان نە چىخسين؟

سۆز كوراوغلوي آسقى گلدى. بىر طرفدن قيرات الدن گتتميشدى. بىر طرفدن

ھمزە كىمى بىر كىچىلىن بىرى اونو آلداتمىشىدى. اۆز دىردى اۆزۈنە بس دىيىلدى، ايندى دە دلى لىر بىلە دىيىردى لىر.

اۆزۈنۈ ساخلايا بىلمەيىپ بىردىن قايتىدى كى:

- مەن ھىچ كىسى بورادا گۈسلە ساخلايمىرام. كىم گىتىمك اىستىير، چىخىپ گىتسىن. آت مەنىم دىر، وئرمىشەم، اۆزۈم بىلەم.

بو سۆز دلى لىرى گۆتۈردۈ. ھامىسى ولەلەيە دۈشۈدۈ. گىتىمك اوچون ھازىرلاشماغا باشلايدى لار. نىگار ايشى بىلە گۆرۈندە آياغا دورودۈ. دلى لىر داپاندى لار. نىگار بىن دلى لىر آراسىندا او قدر خۇرمىتى وار ايدى كى، بىر سۆزۈنۈ ايكى ائىلمزدى لىر. دلى حسن قايتىدىپ اوتوردۈ. ائىواز اوتوردۈ. دىمىر چىوغلۇ اوتوردۈ. دلى لىر ھامىسى بىر-بىر قايتىدىپ اوتوردۈلار. نىگار اۆزۈ دە اونلار بىن آراسىندا اوتوروب، اوزون دە كوراوغلودان او يانا چىويردى.

بو ملول، موشكول واختىندا نىگار بىن كوسمى كوراوغلونون اوريىنى لاپ قوبارلاندىردى. اوزون اونا توتوب دىدى:

اوسا داغلار بىن باشىنا،

چىخماغى كىم دىن اۆيرىندىن؟

سەن مەنىم دلى كۆنلۈمۈ

يىخماغى كىم دىن اۆيرىندىن؟

نە دوروبسان خاچىن كىمى؟

ماچ گۆرمەدىم ماچىن كىمى،

آسىقلانمىش لاچىن كىمى

باخماغى كىم دىن اۆيرىندىن؟

ارى سەن داغلار بىن قارى،

تۆكۈلسۈن چايلار سارى،

كوراوغلونون گۆزل يارى،

كوسمى كىم دىن اۆيرىندىن؟!

سۆز تامام اولدۇ. اما نىگار ھىچ بىر ساواب وئرمەدى. ھىچ باشىنى قالدىرىپ

اونون اوزۈنە دە باخمادى. كوراوغلو گۆردۈ يوخ، بو ائەلە بىلە كوسمك دىيىل. نىگار دا اوز چىويرىپ.

بو، كوراوغلۇ ھامى سەن دان بىر كى يئرا ئەلەدى. سەزى دۇشۈنە باسدى، گۆرك نە دىدى:

آلا گۆزلۈ نىگار خانىم،

اوزون مەن دىن نە دۇندۇ؟!

سەنە قوربان شىرىن سانىم،

اوزون مەن دىن نە دۇندۇ؟!

قويون اوتلار قوزو ايلە.

آياغى نىن توزو ايلە،

موختنتين سۇزو ايله

اوزون من دن نيه دۇندو؟!

ايگيدىن ياتماسين باختى،

يانا چئوريلمەسەن تاختى،

كور اوغلونون ملول واختى

اوزون من دن نيه دۇندو؟!

نيگار بير ترس-ترس اونا باخدى. دئدى:

- سن ايشى او يتره چاتديرميسان كى، دلى لرە گئىدىن دئيرىسن؟

اوندان علىنى اوزايدىب سازى اونون علىن دن آلدى. دئدى:

بينادان گۈزل اولمايان

تئلين قدرىنى نە بيلير؟

چۆلدە گزن بوز سرچەلر

گولون قدرىنى نە بيلير؟

كال قوشوب کوتان اكمەين،

نانين سوفره يە تۆكمەين،

آرى نين قهرين چكمەين

بالين قدرىنى نە بيلير؟

اوتان، قوچ كوراوغلو، اوتان!

داغلارين دامەنين توتان!

سنين كيمى باشا چاتان

اثلين قدرىنى نە بيلير؟

اوستاد دئيرى كى، كوراوغلو نىگار خانىمىن بو سۇزون دن سونرا بير كلمە دە

كسمەدى. اؤز تاقسىرىنى باشا دوشدو. دوروب بير باش گئتىدى، گۆى اوتون اوستونده اوزو اوستە دوشدو.

اوچ گون، اوچ گنسه تامام آس، سوسوز ياتدى.

دلى لر دە باشا دوشدولر كى، پيس ائله ييب لر. اونا اورك ديرك وئرمك يئرینه بير

آز دا اورىنى سيخىبلار. قلىبنە توخونوب لار. نە قدر او يان-بو يانينا كئچدى لرسە،

كوراوغلو اويانمادى. دئيرىلر كى، او بئله واخت لاريندا اوزو اوستە دوشوب دوز اوچ گون، اوچ

گنسه ياتاردى.

دمير چيوغ لو دئدى:

- نىگار خانىم، بو ايش ائيوازلار سن دن آشاساق. سيز گرک اونون اورىنى آلاسيز.

نىگار دئدى:

ياخشى. قو ياتسين. دورانا ماسال سيز داغىليب گئدىن. گۆزونه گۆرونمىن.

ائيوازلار ائو منىم يانما گئيرر، من ايشى يولونا قويارام.

دلى لر تدبير تۆكمكده اولسونلار، سيزه كيم دن دئيم كوراوغلودان.

اوچ گونون تاماميندا كوراوغلو يوخودا گۆردو كى، توقاتدا هاسان پاشانين

قاباغيندادير، قيرات دا آلتيندا. ديكسينيب يوخودان اوياندى. باخدى كى، ائيواز اوتوروب
اونون باشى نين اوستونده. اوزو ده ائلهدى، ائلهدى كى، بيرجه سۇزه بन्दى آغلاسين.
كوراوغلونون اورىي سمندر كيمى آليشدى، ياندى. سازى باغرينا باسيب دئدى:

ائيواز، من دن نه ايسترسن،

سانديمى، باشديمى، ندى؟

آخيديرسان آلا گوزدن

قاندими، ياشديمى، ندى؟

مسليسه دولانمير ساغيم،

سينم اوستدن گنتمز داغين.

تؤكولويدو قاش-قاباغين،

بورانمى، قيشديمى، ندى؟

دايان، قوچ كوراوغلو، دايان!..

سؤزلرينى ائله بيان!

ياتيسان، قفلتدن اويان!

گوردوگون دوشدومو، ندى؟

ائيواز دئدى:

- دور گئدك! درىلر، خانيملار سنى گوزليير.

كوراوغلو دئدى:

- يوخ، ائيواز! يالان دئيرسن. من كى دلىلرى، خانيملارى اوزومدن ائله

اينستيديم، اونلار داي بير ده منيم اوزومه باخمازلار.

ائيواز نه قدر ائلهديسه، كوراوغلو دورمادى. دئدى:

- يوخ، ائيواز! من گئديب قيراتى گتيرمينسه اونلارين اوزونه چيخا بيلمرم.

ائيواز دئدى:

- بو فيكره من دئ راضييام. دى اوندا دور آياغا، گنين، يار-ياراق گؤتور، گئت!

كوراوغلو دوردو آياغا. ائله بير آدديم آتميشدى، بير ده باخدى واللاه كيمديسه

بير ساز چالير، بير اوخويور كى، گل گؤرهسن. قولاق وئرب گؤردو چاليب-اوخويان نيگاردى.

اما ائله چالير، ائله اوخويور كى، گؤيده گئدن قوشلار آز قالير قاناد ساخلايب

تاماشايا دورسون.

بئله باخاندا گؤردو نيگار ياغي قوروغونون يانينداكى چمنليگين باشيندا

دايانيب، اوزونو ده اونا توتوب دئير:

آي آغالار، آي قاضىلار،

آي بو گلن يار اولايدي!..

حاقدان بئليميش يازىلار،

آي بو گلن يار اولايدي!..

باغچالار اولماسين نارسيز،

هئوالار اولماسين بارسيز،

هئىچ گۈزل اولماسىن يارسىز،

آى بو گلن يار اولايدي!..

آى ييموروت، چىخدى سانىم،

موجگانلار يىن تۈگدۈ قانىم،

سنى قوربان نىگار خانىم،

آى بو گلن يار اولايدي!..

اىواز دئدى:

- گۈردۈن كى؟ دى گل!

كور اوغلو نىگار طرف يۈنلدى. گىلىب چىمنە چاتان دا نە گۈردۈ؟ بورادا بىر

مىسلىس قورولوب كى، گل گۈرەسن. دلى لر، خانىم لار ھامى سى گىنىيىب، كىنىيىب اونو

گۈزلىيىر لر.

كور اوغلو مىسلىسە گىردى. اىواز اۋزو ساقى دولاندىر ماغا باشلادى. يئدى لر،

ايچدى لر، كىنلر كۈكلىدى، داماق لار چاغالدى، اينىيىك ليك ياددان چىخدى. يئنى دە اوولكى

كىمى اولدولار. كور اوغلو كىچل ھىزەن يىشنى نىجە كى، اولموشدو اونلار دانىشدى. سونرا

سازى گۈتۈروب دئدى:

اللھى چاغىرىب دوشىرم يولا،

بو دردى سىنمە قالا قويماىرام.

قىراتىم ھىرتدى، يولوم گۈزلىيىر،

دوشمان لار عىندە قالا قويماىرام.

آھ چكرىم، ھردن كۈيسوم اۋتورىم،

يولا دوشوب مىتلىمى بىتىرىم،

يا اۋلرم، يا قىراتى گىتىرىم،

آيى دولانسا دا ايله قويماىرام.

كور اوغلو يام، قوچ اوغلو يام، قوچام من،

چىتىندى كى، مرد ميدان دان قاجام من،

ھاۋادا دۈور ائدن ترلان قوشام من،

سارلار شىكارىمى آلا قويماىرام.

كور اوغلو آياق دان گىتىندى، باش دان قىفلىلاندى، باش دان گىتىندى، آياق دان

قىفلىلاندى. مىسرىقلىنىچ باغلادى. قالخان آسدى. امود گۈتۈردۈ. داۋا لىياسى نىن

اوستون دن بىر كورك گىتىندى. چىننە دە بىر ساز كىچىرتدى. تىك باشىنا، پايى-پيادا

توقاتا يولا دوشدو. آز گىتتى، چوخ گىتتى، گىتىنى گوندوزە قاتدى، گوندوزو گىسە يە

قاتدى، اۋزونو توقات شىرىنە يىتىردى. باخدى كى، ھاۋا قارانلىقلاشىر. بىر قارى نىن

قاپى سىنى دۈيۈب دئدى:

- آى قارى نە، بو گىسەلىيە مىنى قوناق ساخلا يار سانمى؟

قارى دئدى:

- نىە ساخلا مىرام. قوناق الله قوناغىدى.

کور اوغلو قاریا بیر اوووس پول وئریب دئدی:

- ایندی کی، ائله دی، آل، منه یتمک حاضرلا!..

قاری پولو چوخ گؤروب سوروشدو:

- پولون قالانی نه ائلیم؟

کور اوغلو دئدی:

- قالانی ندی؟ هامی سینا آل!

قاری سوروشدو:

- تک سائینا بو قدر شیئی نئیرسن؟

کور اوغلو گولوب دئدی:

- قوناغیم وار. اون آدام لیق خؤرک بیشیر!

کور اوغلو ایچری گیریب اوتوردو. قاری دا تنز آیاغا دوریب بازارا اوز قویدو.

یاغدان، دوگودن، اتدن آلیب گتیریب، اون آدام لیق خؤرک حاضرلادی.

ائله کی خؤرک حاضر اولدو، قاری گلدی کی:

- یاخشی، خؤرک هازیردی. سنین ده یولداش لارین گلمه دی. بس نه ائلیک؟

کور اوغلو دئدی:

- اونلار دای گلہسی اولمادی لار. چک، گتیر بورایا!

قاری دئدی:

- ائله هامی سینی؟

کور اوغلو دئدی:

- بلی. ائله هامی سینی.

قاری اولسه اینانمادی. سونرا گؤردو کی، یوخ بالام، بو ائله دوز دانیشیر.

فیکیرلشدی کی، یاخشی، چکیب آپارارام. بو دای اجداها-زاد دئیل کی... بیر قارنی وار

دا... یتدیگینی یئر، قالانی دا منیم اون-اون بئش گونومه بسدی.

غرض، قاری اورتالیغا یتکه بیر میس مسمی قویوب پلووو چکدی. مسمی

تپه کیمی قالاندی. یازیق قاری نه قدر هیققاندی، مسمینی یئردن گؤتوره

بیلمه دی. کور اوغلو ایشی بئله گؤروب دوروب گلدی. مسمینی گؤتوروب ائوه گتیردی،

اورتالیغا قویدو، قول لارینی دا چیر ماییب ایلشدی. قاری فیکیرلشدی کی، منیم اوتوروب

بونونلا بیر یئرده یتیم یاخشی دئیل. او، یئر، دویار، قالانی دا من خیرداخیردا

یئریم.

کور اوغلو قارینی چاغیردی کی:

- قاری نه، گل یتک!

قاری دئدی:

- سن یئ! من آس دئیلیم.

کور اوغلو دئدی:

- نه یتیمسن کی، آس دئیلسن؟ گل! سونرا پشمان اولارسان.

قاری دئدی:

- يوخ، سن يئ! من ائله قوخوسو ايله دويموشام.

كور اوغلو بير ده دئدى:

- قارى ننه، گل! باخ، سونرا پشمان اولارسان ها...

قارى گننه ده ناز ائله دى. كور اوغلو ايليشدى پلوا. بيرينسى تيكه ده پلووون اورىي

اوزولدى. ايكىنسى، اوچونسو.. قارى گوردو بو بير-ايكى تيكه ده وورسا، مسميده بير شئى

قالماي ساق. دوشدو ال-آياغا كى، آلودان شيشه جه يم. آنساق داي بير دفعه يئميرم

دئميشدى، دوشموشدو بوينونا. ياخينلاشا بيلميردى. ائله -بو فيكىر ده ايدى كى، «اى الله،

بير ده چاغير ايدى، بير-ايكى تيكه ده من يئيديم».

كور اوغلو دئدى:

- قارى ننه، گل، پشمان اولارسان.

قارى تتر چؤك دو مسميى نين باشينا. غرض، يئدى لر، ايچدى لر، قارين لاريني

دويوردولار. كور اوغلو بير دوزلدى. پله بيغ لاريني ائشيب، قولاق لاريني دالينا كئچيردى.

قارى دا اورتالغى ييغيشديردى. ايلشيب صحبته باشلادى لار.

قارى سوروشدو كى:

- قوناق، سازين دان گورورم يانشاقسان. اما هئچ بيزيم يئرلرين

يانشاغينا اوخشامير سان.

كور اوغلو دئدى:

- من آهين آنرى طرفلرين دنم. بيزيم يئرلرين آدام لارى بئله ائله اولور.

قارى دئدى:

- ياخشى، ائوين -ئشيگين، كورون-كولفتين وارمى؟

كور اوغلو باخدى كى، قارى بير تهر دائيشير. دئدى:

- يوخ. تكم. هئچ كسيم يوخدو.

قارى بير قيمساندى. دئدى:

- بس نيه ايندييه كيمي ائولنميسن؟

كور اوغلو دئدى:

- نه بيلم؟ بير ائله هالال سود امميشيني تايا بيلميشم.

قارى گولدى. دوداق لار كى آچيلدى. كور اوغلو باخدى كى، قارى نين آغزيندا ديش آدينا

بير جه دنه كؤتوك وار.

دئدى:

- قارى ننه، نيه سوروشورسان؟

قارى هير سلنيب باشلادى دونقولد انماغا كى:

- منه قارى نيه دئيرسن؟ ديش لريمه باخيرسان؟ هامى سى نوزلادان توكولوب.

كور اوغلو دئدى:

- ياخشى، گلين باسى اول! بون دان سونرا سنه گلين، باسى دئيرم.

قارى دئدى:

- چوخ ناهاق يتره. من هاردان اولدوم سنين باسين؟

کور اوغلو باخدی کی، قاری نین فیکری باشقادی. دئدی:

- یاخشى، قارى ننه؛ سنین نین وار، نین یوخذو؟

قاری دئدی:

- دؤولتین دن هر شئیم وار. باخ، ائویم وار، هیتیم وار، اینیم وار، دانام

وار؛ تو یوغوم وار، اؤزو ده هر گون یومورتدو یور.

کور اوغلو دئدی:

- کور- کولفت ساری دان نین وار؟

قاری ایریشه- ایریشه دئدی:

- هنج نیم. ائله من ده سنین کیمی سو بای- سالیغام.

کور اوغلو مسئلنی لاپ باشا دوشدو. دای دینمه دی. قاری گوردو قوناق دای

دانیشمیر، دئدی:

- سنین قوناق لارین گلمه دی. بو سازی دا کی، بیر چالمادین.

کور اوغلو دئدی:

- عیبی یوخذو. سابه گلر لر، چالاریق.

قاری دئدی:

- سابه من ائوده اولما یاسا غام. همزه بشین تو یونا گنده جه یم.

کور اوغلو دئدی:

- نه همزه بی؟ همزه بی کیمدی؟

قاری باشلادی کی:

- همزه بی هاسان پاشانین کور کنیدی. چوخ ایگید اوغلانیدی. گندیب، او

کور اوغلو وار ها.. ائشیدیبسن کی؟

کور اوغلو دئدی:

- هه. ائشیتیمش.

قاری دئدی:

- هه، همزه گندیب او کور اوغلونون آتینی گتیریب. هاسان پاشا دا اونا بی لیک

وئریب، اوسته لیک ده قیزی دونا خاتینی وئریر اونا. سابه توی لاریدی. من ده گلین لرین،

قیزلارین ایچینده اولسا غام.

کور اوغلو سوروشدو:

- آی قاری ننه، بئله آی گلین خانیم، بس کور اوغلونون او آتینی هارادا

ساخلا بیر لار؟

قاری دئدی:

- هاسان پاشانین تؤوله سینده. اما چر دیمیش دئیر لر یامان بددی.

یانینا بیر آدم قویمور. دای هاسان پاشانین تؤوله سینده مئهر قالما ییب،

هامی سینی شیلکوت ائله ییب. ایندی آرپا- سامانینی باسادان تۆ کور لر.

غرض، کور اوغلو اؤیرنمه لی سینی اؤیرندی، بیلمه سینی بیلیدی. اوندان قاریا دئدی:

- گئشه کئچیر. گلسنه یاتاق.

قارى دئدى:

- نە اولار؟ ئالە من دە سحر تئزدن تويا گئەجە يم. ايستەسن سن دە

گلرسن. بير آز چالېب-اوخويارسان، نمرەن-زادەن آلاسان.

غرض، گئىنى ياتدى لار. سحر كوراوغلو دوردو. گئىندى، كئىندى. قارىنى

چاغىرىب بير اوووس دا پول وئردى. دئدى:

- اگر گئىسە گلدىم، شئى دن، مئى دن آلاسان يئىرىك. بوخ، گلدىم، اوزون

اوچون خرس لرسن. انساق داين، سەنە بير-يىكى كەلمە سوزوم وار. اونو دئىم،

اورىمەدە قالماسين.

بونو دئىب كوراوغلو سازى آشىردى، دئدى:

بير قارىيا قوناق اولدوم،

نە يامان چام خاناسى وار.

دؤولتىنى خبر آلدىم،

بير اينك، بير داناسى وار.

قارى گلير بىزە ياووق،

ئالە بىل كى، توتوب سويوق،

چئشەلىبە بير جە تويوق،

آخشاما قاغاناغى وار.

قارى دئىندە توزلانير،

گلين دئىندە نازلانير،

قاباقدا قارىيز گىزلنير،

داليندا بوزخاناسى وار.

كوراوغلونون هدىان ايشى،

قووغادان آچىلمير باشى،

دوشوب اوتوز ايكى ديشى،

بير كؤتوك نيشاناسى وارى.

كوراوغلو سوزونو قورتارىب سازى چىننە سالدى. ياواش-ياواش گلېب هاسان

پاشانين ايمارتىنە چاتدى. باخدى كى، بير تويدو، بير تويدو... گل گؤرەسن. مسليس پاشا،

بى، خان، تاسيرلرە دولودو.

بلى، اشيتىدى لى كى، آشيق گلېب، هامى سئويندى. كوراوغلونو چكىب مسليسە

آپاردى لار. اما باخدى لار كى، بو آشيق هئچ اونلار گؤرن آشيق لاردان دئىل. بوى اوسا،

كورك لىر ائىلى، سويسون ئالەدى كى، كل سويسونو كىمى... بوينونون اتى گىردىن-گىردىن،

بيغ لار كل بوينوزو كىمى. سىرىن دن-سيفتىن دن زهم توكولور. مسليس دكى پاشالاردان

بيرى دئدى:

- آشيق، هارا آشىغيسان؟

كوراوغلو دئدى:

- قافىن آنرى تاين دانام، آغرىن آلىم!

پاشا دئدی:

- کور و غل و نو تانییر سامی، آشیق؟

کور و غل و دئدی:

- چوخ یاخشی تانییرام. بیر دفعه او منیم باشیما ائله بیر شیش گتیریپ کی، دونیا

دور و قسا یادیم دان چیخما یاساق.

هاسان پاشا سور و شدو:

- نه ایش؟

کور و غل و دئدی:

- پاشا ساغ اولسون، او کور و غل و نو بیر چرن دیمیش آتی وار. آدینا دا قیرات

دئیر لر.

پاشا لاردان بیر سی ایسته دی دانشین، هاسان پاشا قویمادی کور و غل و یا دئدی:

- دانش! دانش!

کور و غل و دئدی:

- هه، پاشا، آت چوخ یاخشی آتدی. اما کی، دلیدی. گون لرین بیر گون و یولا

گن دیرم. ائله باخ بو ساز دا چینیمده. بیر ده اونو گوردوم کی، منی قامار لادی لار.

گوزومو باغلا ییب دیک گؤتور دولر. هارا گتدیک، نئجه گتدیک، بیلمدیم. بیر ده

گوزومو آجدی لار، باخ دیم کی، بیر داغین اوستونده یم. قاباغیمدا دا بیر کلپشیرین

بیری سی دایان ییب. سن دئمه، بورا چنلیشل ایمیش، او کل پشیر ده کور و غل و. ایندی دئن

منی بورا یا نه گتیریپ لر؟ سن دئمه، بو آتین یئنه ده دلی لیگی توتوب. نه قدر

داوا-درمان ائلییر لر، بیر شئی چیخمیر. یانینا آدام قویمور کی، قویمور. گیرینه

کیم کئچیر سه شیل-کوت ائلییر. آخیردا کور و غل و نو بیر کیمیا گر حکیم دوستو وار، اونو

تاپیر لار. حکیم گور باگور دئیر کی، بس بو آتین سینی وار. گرک بونون یانیندا اوچ

گون، اوچ گئسه ساز چالینا، سؤز اوخونا کی، بلکه بونون سینی یاتا. او واخت لار هله

کور و غل و چالیب-اوخوماق بیلمزدی. سن دئمه، من باشی داشلینی بونون اوچون

گتیریلمیش. غرض، باشاغری سی اولماسین، منی ایتله ییب سالدی لار بو آتین یانینا. او اوچ

گونه من نه چکدیم الله بیلیر. دای، او نئجه دئیر لر، آنادان امدیگیم سود

بورنوم دان گلدی.

هاسان پاشا تنز سور و شدو:

- آت نئجه اولدو؟ ساغالدیمی؟

کور و غل و دئدی:

- ساغالدی! ائله کور و غل و دا اوندان سونرا چالیب-اوخوماق بیناسینی قویدو.

دئیر لر ایندی گئنه ده بئشده، اون بئشده آتین سینی توتور. دای کور و غل و اؤزی چالیبوخویوب

اونو ساغال دیر.

یئنه ده پاشا لاردان بیر سی ایسته دی دانشین، هاسان پاشا گوزونو اونا آغار تدی.

سونرا آشپازی چاغیر دی کی:

- آپار، آشیقی یئدیرت، ایچیرت، دوی دور، سونرا بورا یا گتیر.

آشپاز كوروغلانو گۇتوروب آشپازخانايآپاردى. هاسان پاشا او قدر گۇزلهدى
كى، اونلار مسليس دن چىخدىلار، اوندان سونرا ياواشسا پاشالارا دئدى:
- قوئى يىشىن، دويسون، گلسين. آتەن دردەنى دئدى، درمەنىنى دا اۋزونه
ائەلت دەرەجە یم.

پاشالار هامى سى اونون بو فەكرەنە اھسن دئدىلر. كئف باشلاندى. پاشالار كئف
ائەلمكەدە اولسونلار، گۇرك كوراوغلو نەجە اولدو.
آشپاز كوروغلانو گتیردى آشپازخانایا. بیر بۇيوك سینی پلوو چكدى، بیر قاب دا
شراب تۇكوب قويدو قاباغینا. كوراوغلو سوروشدو:

- بو ندی؟

آشپاز دئدى:

- سەنەن اوچون قویموشام دا... یئ!

كوراوغلو دئدى:

- آیه، بو هئچ مەنەم دیشیمەن دېيەندە قالماز. بورادا نە وار كى، مەن نە
یئیم؟

آشپاز دئدى:

- ائوین ییخیلسەن، دای اوندان دا آرتیق یئمیسەن كى؟ گۇر بیر نە قدردى.
كوراوغلو دئدى:

- آیه، زارافات ائەلمە! برى ائەلە گۇروم!

علینى آتیب قازانلاردان بیرینی چكدى قاباغینا. بیر پەنسە، ایكى پەنسە، اوچونسو
پەنسەدە آشپاز باخدى كى، چىخدى قازماغا. توتدو كوراوغلونون علین دن كى:
- سەن اولاسان او ایناندىغین، بیر مەنە دى گۇروم سەن كیمسەن؟ هارا آدامیسەن؟
كوراوغلو ائەلە ییلدى كى، آشپاز اونو ایستەن آدامدى. دئدى:

- كوراوغلونون آدینی ائشید ییسەمى؟

سۇز ائەلە كوراوغلونون آغزین دان چىخساق آشپاز باغیردى. ایستەدى هاوار چكسەن.
كوراوغلو دىك قالخیب، توتدو اونون هولقومون دان. ياواشسا بئلین دن ایكى قاتلایب،
باسدى بوش قازانین ایچینە. آغزینی اۇرتدو، اۇزو دە اوستونده ایلشیب، او بیرى قازانی چكدى
قاباغینا.

غرض، نەچە قازان بوشالدى بیلیم، نەچە تولوق بوشالدى بیلیم، باخدى
كى، دای دوپوب. اۋزونو دوزلدى. ياغللى اللرى ایلە بیغلارینی دا ائشیب، دوردو آياغا، گلدى
پاشالارین مسلى سینه.

هاسان پاشا سوروشدو:

- آشیق دویدونمو؟

كوراوغلو دئدى:

- بلى، قوربانین اولوم. دویدوم.

هاسان پاشا دئدى:

- دى ایندى بیر آز چال، اوخو، قولاق آساق.

كوراوغلو سازى كۆكلەدى، دئدى:

- كىم دىن دئىم؟

ھاسان پاشا دئدى:

- سىن دئىرسىن كى، قىراتى گۆرموسىن. بىر آزانون ت رىفنى دى!

خاسىتىن دى، نىشانىن دان اوخو، گۆرك نىجە آتدى.

كوراوغلو دئدى:

- پاشا ساغ اولسون، چىن دىمىش چوخ ياخشى آتدى، بىر جە او سىنى اولمايا.

اوندىن سازى باسدى دۆشۈنە، دئدى:

پاشا، سىنە نىشان وئىم قىراتى،

ابرىشىم اىپك دىن يالى گىركدى.

بىر مىنا بويونلو، اوسا ساغرىلى،

بىر يارىم ھوققادان نالى گىركدى.

آرمودى دىرناقلى، ھون دور بويونلو،

ميدانا گىرنە يوز مىن اويونلو،

دىرمان م دىلى، آس قورد يىشىملى،

اورتاسى قولانا دولو گىركدى.

قارانلىق گىشە دە يول چاشىرمايان،

دوشمان قاباغىندا ار دوشورمەين،

اوستوندى ال-آياق يىغشىرىلمايان

كوراوغلونون آتى دلى گىركدى.

سۆز تالاما يىتتى. ھاسان پاشا دئدى:

- آشىق، دىدىگىن ھامان او قىرات بو ساعت منىم تۆولمەدى. ايندى دى گۆروم،

من كى اونو كوراوغلونون عىلن دىن چىخارتمىشام، من اىگىدىم، كوراوغلو؟

كوراوغلو دئدى:

- پاشا، اگر دوغرودىن دا بىللە دىسە، اوندان سىن اىگىد ادامسان. آنساق پاشام،

اىگىدلىك اوندو. سىن اونون بىرىنى ائلمىسىن. قولاق آس، او بىرى لىرىنى دە سىنە دئىم:

سىنە دئىم قوچ اىگىدىن نىشانىن:

آچا ياغى لارلا ميدان گىركدى.

نرە چكىب آتيلاندا اورتايا

قاچا قاباغىن دان دوشمان گىركدى.

تسليم دئىب قىمىنە ائىمەيە،

اسل چاغى يولداشىن دان دۆنمەيە،

دوشمان قاباغىندا ھىچ واخت سىنمەيە،

ميدانلاردا قىزمىش آسلان گىركدى.

قوچ كوراوغلو ميدان آچىب اۋيونو،

نامرد سىنە سىنە چىكر دوگونو.

آس قوردلاردان سالدیرماغا قويونو
قورد اغیزلی قوچاق اوغلان گر کدی.
هاسان پاشا دئدی:

- آشیق بیرینی ائلمیشم. دوققوزونو دا گؤررسن. ایندی سنی آپاراساغام
قیراتین یانینا. بیر باخ، گؤر اودو، یا یوخ؟
کوراوغلو بونو ائشیتسک سازی باسدى باغرىنا، دئدی:
سانیم قیرات، گؤزوم قیرات،
یارب، قیرات دورورمو اولای؟ -

هاسان پاشا مئهرله دی

اوتون، سویون وئیرمی اولای؟!

قیراتا خلت بیچنده،

اوستونده باده ایچنده،

ششپیر یالمان دان کئچنده

سرخوش -سرخوش یئریرمی اولای؟

قوچ کوراوغلو هانی، هانی؟

دوستونلا دوشمانین تانی!

قیرات ایله ائیواز خانى

بیر ده گؤزوم گؤرورمو اولای؟!

سؤز تامام اولدو. هاسان پاشا آياغا دوروب دئدی:

- گندک، آشیق!

کوراوغلو دئدی:

- پاشا، گندک! اما بو باش دان شرطیمی سیزه دئییم. هامیمیز بئله گندک

تؤله نین آغزینا. من کوراوغلونون سؤزلرین دن بیرینی اوخویوم. سیز ده قاپی نین

دئشیک لرین دن باخین. اگر منیم چالماغیم، اوخوماغیم آتا اثر ائله دی، سؤزوم

یوخدو. گیررم. یوخ، اگر ائلمه دی، اوندلاپ ایستیر بونومو وور، من اونون

یانینا گیرن دئییم. من اوندان گؤردوگومو گؤرموشم.

پاشا راضی اولدو. کوراوغلو قاقادا، پاشالار دالدا دوزلدی لر یولا.

هاسان پاشا اوزده راضی اولموشدو. اما دالدادا آداملارینا تاپشیرمیشدی کی،

گؤز ائله ینده آشیغی ایتله ییب قیراتین یانینا سالسین لار. قاپینی دا باغلا سین لار کی، بلکه

اؤز سانین قورخوسون دان آتی ساغالدا.

بلی، گلهاگل هامی سی بیر یئرده گلیب چیخدی لار تؤله نین قباغینا. کوراوغلو

قاپی نین دئشیک گین دن باخدی، گؤردو واللله قیرات ائله بیل قوخو آلیب. گؤزلرینی دیکیب

قاپیا. ائله باخیر، ائله باخیر کی، آدامین اورپی یانیر. تنز گئری چکیلدی. دئدی:

- هه، پاشام، ایندی من چالیب اوخویاساغام. سیز آتا باخین.

پاشالار آری کیمی سوواشدی لار قاپی نین چاتلارینا.

کوراوغلو باشلادی:

بىزىم ئىلىن دىلى لىرى،
گىرر مىدانانە مرد اولو.
اۋلونسە مىدانان قاقچامز،
گىرندە مئىدانگىرد اولو.
سارپ قايالاردا يورد اولماز،
موختتە سۇز درد اولماز.
چاققال انىگى قورد اولماز،
يىننە قورد اوغلو قورد اولو.
دىلى لىرىم فووسو-فووسو،
آت مېنىب دوشمان قووسو،
بىلىندە مىسرىقىلىنچى،
كور اوغلو كىمى مرد اولو.
قىرات كور اوغلو نون سىنىنى ئىشىتىسك، آز قالدى كى، تۈولنى باشىنا گۇتورسون. ئىللە
اوينادى، ئىللە اوينادى كى، گل گۈرەسن. ھاسان پاشا يانين داكى آداملاردا ساغ اصلالھات
قويمادى. سۈيىندىگىن دن اونو دورتمەلەدى، بونو دىرسكلەدى. ھامى سىنى چىمدىك دن
كىچىرتدى. كور اوغلو قورتارساق ھاسان پاشا اۋزون آتدى اونون اوستونە كى:
- آشيق، تىز اول، گىر اىچرىيە. سنى دونيا مالين دان قنى ئىللە يەجە يم. ايندى
كور اوغلو تانىيار كى، بىز كىمىك. قوى ايندى بىش اۋزون دن دىندە، اون دا بىزدن دىسىن.
قاپنى آچدىلار، كوروغلو نو ايتەلەيىب سالدىلار قىراتين يانينا. آت كوروغلو نو
گۈرسك كىشەدى، ئىللە كىشەدى كى، دام-داش لىزە يە گلدى. كور اوغلو نو اورىي آتلاندى.
سازى باسدى دۋشونە، دىدى:
چىلىش دىن سنى دىيىب گلەشم،
آلما گۈزلوم، قىز بىر چكىم قىرات، گل!
دىمىر لىياس، پولاد گىيىب گلەشم،
آلما گۈزلوم، قىز بىر چكىم قىرات، گل!
ازل دن بىلىدىم سىنن ھالىنى،
اشرفى دن كىسدىر دىم نالىنى،
يوز گۈزەلە توخوداردىم چولونو،
آلما گۈزلوم، قىز بىر چكىم قىرات، گل!
نىچە واخىدى منى قويدون پىادا
موختتە لىر ياخشى يىتدى مورادا.
گونىگون دن دردىم اولدو ضيادا،
آلما گۈزلوم، قىز بىر چكىم قىرات، گل!
قاباقدا قاليرمى آرپان سحرە؟
اوزنگى لىر نە ياراشىر يەرە...
دىلى لىر سالىشىدى منى قەرە،

آلما گۈزلۈم، قىز بىر چىكىم قىرات، گل!

منىم آتىم-آتىم-آتىم لار،

قولاق لارى قارغى كىمى چاتى لار،

اوسوزلوقدا مىن تومنه ساتى لار،

آلما گۈزلۈم، قىز بىر چىكىم قىرات، گل!

كور اوغلو سۈزو قورتارىب سازى بىر طرفه قويدو. قوجاقلايىب آتىن اوزوندىگۈزۈن دىن

اۋېوب دوز كىمى يالاماغا باشلادى. قىرات دا بورنونو اونون قوينونا،

قولتوغونا سوخوب ائله يلىردى، ائله يلىردى كى، ائله بىل اينىك بالاسىنى يلىر.

كور اوغلو ائله بىل بىردىن يوخودان آيىلدى. اۋز-اۋزونه دئدى: «ئى دىلى-قافىل، نه

اىلىرسىن؟ سن ياغى ايچىندەسن. اۋزونو تانىدارسان». تىز قاپىيا ياخىنلاشىپ دئدى:

- پاشا، ايندى سىز بىر آز آرالى دورون، من آتى چىخاردىم، گزديرىم، بىر آز هاوازاد

دىسىن. سونرا تاپشيريىم اۋزونوزە. اما پاشا، بىلمىر، گر ك منى راضى

سالاسان.

هاسان پاشا دئدى:

- آرخاين اول، آشيق! سنى قىزىلا قويلاياساغام. اما هله بىز چىكىلمىش

چىخارتما. زيانلىق-زاد ائلىر.

هاسان پاشا قاقادا، قالان پاشالار دا دالدا دابان آلدى لار. هاراي؟ هاراي؟

بىر باش قالان بارسونا. اورادا اوتوروب باشلادى لار گۈزلمه يە. ائله كى، پاشالار

گىتىدى لار، كور اوغلو اطرافا باخىپ گوردو يەر بىر طرفه دى. گۈتوروب باسدى آتىن

بىلىنە.

كور اوغلو آتى يەرلىمكە اولسون، پاشالار بورسدا گۈزلىمكە، سە كىم دىن

دئىم، كىچل همزە دىن.

كىچل همزە اولموشدو همزە بى.

بو گون دە كى تويو ايدى. آخىرى كى، متلىنە چاتمىشىدى. داي دونيادا بىر كىف وار

ايدى، او دا همزە ديدى.

ائله كى، توى گونو اولدو، سحر تىزدن همزە دوروب بى پالتارىنى گىيىندى، بى

پاچاغىنى باشىنا قويدو، كىچلىنى اۋرتدو، آدام لارىن گۈزۈن دىن يايىنىپ اۋزونو وئردى

دونا خانىمىن پىنسرەسى نىن قاباغىنا.

دونا خانىمىن ايمارتى مئيدانين يانيندا ايدى. او، پىنسرە دە اوتوروب، ساماتا

تاماشا ائلىردى. بىر دە گوردو كى، بودو، همزە بىر توزلانا-توزلانا گلىر كى، ائله بىل

خوتكار اوغلودو. گۈزله دى، گۈزله دى، همزە گلىب پىنسرە نىن آلتىنا چاتاندا باشىنى

چىخارديب دئدى:

- اده، همزە!

همزە سىن دىن اونو تانىدى. اورى مىدان كىمى آچىلدى. تىز باشىنى قالدىرىپ

دئدى:

- سان همزە! همزە دئىن دىل لرىنە همزە قوربان اولسون. نه بويورورسان؟

دونا خانیم دئدی:

- همزه، گوره سن منیم باشی باتمیش آتام منی وئرمک اوچون دای-بیر
آدام تاپا بيلمه دی. ائله گرک سنه وئریدی.

همزه دئدی:

- خانیم، هانی منیم کیمی آدام کی، او دا تاپایدی؟ کیم منیم کیمی ایگید اول
بیلر کی، گندیب کور اوغلونون قیراتینی گتیره؟

دونا دئدی:

- اده، کئچل، بس سن هئچ اوتانمادین بیر قیزدان اؤترو گندیب ائله بیر ایگیدین
آتینی اوغورلادین؟

همزه دئدی:

- خانیم، نیه ائله دئیرسن؟ بو، اوغورلوق دئیل. بونا اوغورلوق دئمزلر. بو
ایگیدلیکدی. کور اوغلونون آتینی گتیرمک اؤزونو گتیرمکه تن یاریدی. هله بیر آز دا
اوندان آرتیق دی.

دونا خانیم دئدی:

- همزه، ایندی کی بئله اولدو، باخ، بودو سنه دئیرم. یا گرک گندیب
کور اوغلونون اؤزونو ده گتیره سن، من باخام گؤرم او نئجه اوغلاندی، یا دا کی
من دن سنه آرواد اولمایاساق.

همزنی گولمک توتدو. اوسادان بیر شاققاناق ووردو، گولدو. دئدی:

- رهمتلیگین قیزی، من هله اونون دیل سیز-آغیز سیز، قیلینس سیز-غمه سیز آتینی
گتیر میشم، آتان اونون علینده آسیر-آوارا قالب. دای آز قالب کی، بوتون عثمانلی
قوشونون ییغیب بورایا تؤکسون، یئنه ده او آتین اؤده سین دن گله بیلیمیر. کور اوغلو اؤزو
بورایا گلسه، گؤر نه اولار؟ اوندا گرک آتان کلمئی-شهادتینی بو باش دان دئی
کی...

اوندان همزه دئدی:

- بیر ده کی، خانیم، دای ایش ایشدن کئچیب. بو گون بیزیم تویوموزدو. اینشاللاه
متلیمه چاتیب، قویاساغام بو کئچل باشی او مرمر دؤشون اوستونه.

دونا خانیم دئدی:

- ایستیر بیر توی اولماسین، مین توی اولسون. کور اوغلو بورایا گلمینسه
من دن سنه آرواد اولمایاساق.

دونا خانیم سؤزونو دئییب هیرسله پنسردهن چکیلدی. همزه نین دردی آرتدی.

قالدی متل کی، نه ائله سین. بو دا پاشایا دئیلمه لی سؤز دئیل کی، گندیب دئی، یا
شیکایت ائله یه، یا قول کاغیدین دان-زاددان آلا. دئیر، او دا ساواییندا-دئیر کی: «ای
افل اوغلو افل، سن من دن قیز ایستدین، من ده وئردیم. دای گلیب سیزه یئر ده سالیب
ییغاسی دئیلم کی؟ گئت، او سن، او دا سنین آروادین. نه ائلییر سینیز، اؤزونوز بیلر سیز».

دونا خانیم دا کی یئزید قیزی یئزیددی. دئدیگین دن چتین دؤنه.

همزه ائله بو فیکیر-خیاللا گلیب چاتدی میدانا. باخدی کی، میداندا قاچاقچدی.

سوروشدو:

- آيه، نه وار؟ هارايا قاچيرسيز؟

اهوالاتي اونا دانيشدى لار. همزه بئله باخاندا گوردو پاشالار دا هامى سى
ديرماشيب لار بورسا. مسئلنى باشا دوشدو. بيلدى كى، آشيق-زاد سوزدو. گلن كوراوغلو
اوزودو. تتر اوزونو وئردى تۆولەنين قاباغينا. ائله همزه تۆولەنين قاباغيندا،
تۆولەنين قايى سى آچيلدى. همزه باخدى كى، بلى، قوچ كوراوغلو قيرات دا يئدينده
تۆولەدن چيخير. تتر يوگوروب اوزنگيني باسدى كى:
- كوراوغلو، سۆز ديريوماندا كيدى.

كوراوغلو بئله باخاندا گوردو اوزنگيني باسان همزه دى. دئدى:

- آيه، كالوغلان! دئ گوروم بير، قيزى آلا بيلدين، يا يوخ؟ دئيه سن سير-سيفتيني
دوزلديسن.

همزه دئدى:

- سان كوراوغلو، سير-سيفتيمي دوزلتميشم، قيزى دا آلميشام. سنيين بو
گلميين ده لاپ ايشى دوزلدى. سن گلمسيدن ايشيم شولوق ايدى.
كوراوغلو سوروشدو:

- نئجه؟

همزه دونا خانيمين حربه-قاداغاسيني اونا دئدى. كوراوغلو گولدو، دئدى:

- آيه، بس هاسان پاشا هانى؟

همزه دئدى:

- قيراتين قورخوسون دان قاچيب ديرماشيب قالانين بورسونا. ايندى سنيين كوراوغلو
اولدوغونو بيلنده قورخورام قاچا ديرماشا آروادى نين چينينه.
كوراوغلو دئدى:

- دايان، دايان، گور ايندى اونون باشينا نه هنگامه آچاساغام.

همزه دئدى:

- كوراوغلو، سن قيرات اوچون گلميشدين، اونو دا مينميسن. من سنيين يئرینه
اولسام، سس سيز-سداسيز سوروب چيخيب گندرم.

كوراوغلو دئدى:

- اگر آتى سس سيز-سداسيز آپارسام، من ده اولارام همزه ده... اوندا سنله

منيم آرامدا داي نه تفاوت قالار؟

همزه باشيني سالدی آشاغيا. كوراوغلو دئدى:

- اوتانما! دئ گوروم، بو قالادان چيخماق اوچون نئجه يول وار.

همزه دئدى:

- بش. آساق گرک قوشون بندلری کسممیش سن قالادان چيخاسان. يوخسا

سونرا چتين اولار.

كوراوغلو همزه ايله گوروشوب، آتا بير اوزنگى گؤستردى. آت باياق ها اوزونو
يئتيردى ميدانا. سوزوب دوز دا ياندى مئيدانين اورتاسيندا. هاسان پاشا دئدى:

- آیه، آشیق، بیر او باشا-بو باشا سور گؤروم، نئجه یئرگی.

کوراوغلو آتی بیر او باشا، بیر ده بو باشا سوردو. هاسان پاشا دئدی:

- آیه، آشیق، سنن آت مینمین ده وارمیش کی... نه یاخشی سورورسن؟
کوراوغلو دئدی:

لاف ائیلمه، هاسان پاشا،

آغیر-آغیر ائللریم وار.

بیر تاماشا ائیله یه سن،

قیلینج چالان قوللاریم وار.

اوسا داغ لاردان داشلانی،

آغیر آلائی لار بوشلانی،

گلسه لر داوا باشلانی،

ایگید-ایگید دل لریم وار.

من آنادان مرد اولموشام،

او چنلیئل دن گلیمیشم،

کوراوغلویام، آت مینمیشم،

یوز مین بئله فئل لریم وار.

کوراوغلو میداندا گردیش ائلمکده اولسون، ائشیت سنه دئییم همزه دن.

همزه اورادان بیر باش اوزون یئتیردی دونا خانیمین پنسره سینه. چاغیردی کی:

- آئی دونا خانیم! آئی دونا خانیم!

دونا خانیم گللی پنسره یه کی:

- نه وار، اده؟!

همزه دئدی:

- موشتولوغومو وئر! گلیمیشم سنی آتانی تو یونا چاغیرام.

دونا خانیم دئدی:

- اده، نه دانشیرسان؟ آتامین تو یو ندی؟

همزه دئدی:

- آتانی تو یودو دا... ایندی بو ساعت باشلار. سحر ییزیم تو یوموز ایدی. ایندی

ده هاسان پاشانین تو یودو. بیر میدانا باخ!

دونا خانیم باخدی کی، مئیدانین دوز اورتاسیندا بیر اوغلان قیراتین اوستونده

دایانیب. دئدی:

- اده، او کیمدی ائله؟

همزه دئدی:

- دونا خانیم، آخری کی، بو بهانن ده کسیدلی. قویدوم بو کئچل باشی او

مرمر دؤشون اوستونه. کوراوغلودو، کوراوغلو.

دونا خانیم اول اینانمادی. بیر ده باخاندا گؤردو واللاه بو آتلی میداندا

بیر گردیش ائلیر کی... اوزون توتوب هاسان پاشایا دئیر:

مورادبى لى دىرلر بىزە.

ميداندا مردلىك ايشلى.

قوچ ايگىدەن اوغول تۇرر،

دوشمان گۆزۈندە بىشلى.

اوسا داغلاردا دورارام،

چكىب بىزىرگان وورارام.

گونە اوچ ايچكى قورارام،

يوز مەن تومەن لىر خىسلى.

ھەي دىنەنە ھەي لارىم وار،

ھەي دىنەنە ھەي لارىم وار،

قوردلارىم وار، آيى لارىم وار،

ھەي وورسام شەھرىن بوشلانى

كور اوغلو اوخوياندا پاشالاردان بىرى ايليپ ھاسان پاشا يا دىدى:

- ھاسان پاشا، مەن نە دىسكەن دى، سەن بۇ آشىغەن دان گۆزۈم سۇ

ايچمىر. بۇ، دىنەنە چىلىش ئادامىدى. ھەلە لاپ آز قاليرام دىمەن كى، ئالە كور اوغلو

اۋزۇدۇ.

ھاسان پاشا ئالە بىل ياتمىشىدى، يوخۇدان اوياندى. دىكەينىپ قالدى. دىدى:

- يوخ اشى. يەنى بىز او قدر آخماق اولدۇق كى، او گلىب بىزى بىلە بىلىنە سارىدى.

پاشا دىدى:

- ھاسان پاشا، سەن مەن سۆزۈمۈ قىرپىچى لىيە سالما! بۇ كور اوغلو دۇ. آدم

يوللا ھەزە بىي چاغىرت دىر، اوندان سورۇشاق.

ھەزەنى چاغىرت دىلار. ھاسان پاشا سورۇشۇدۇ:

- آيە، ھەزە بىي، باخ گۆر او كور اوغلو دىيىل كى؟

ھەزە باخدى كى، كور اوغلو قىراتىن اوستۇندە، بۇندان سۇنرا مەن دىنە ھاسان

پاشا گلىسەن، اونا بىر شى ئالە يە بىلىمىز. يالان دان بىرەلىنى گۆزلىرىنىن اوستۇنە قويۇپ

باخدى، قىشقىرىدى كى:

- ائو نىز بىخىلىسەن، كور اوغلو اولماياندا بىس كىمدى؟ آتى اونا كىم وئردى؟

ئالە بىل كى، دۇنيا، عالم ھاسان پاشانىن گۆزلىرىندە قارالدى. تىز قوشۇن

بۇيۇك لىنە امر ئالەدى كى، بوتون يوللارى، بندلرى توتسۇنلار. قوشۇن ھەركەتە گلدى.

كور اوغلو باخدى كى، قوشۇن يولون بىرىنى توتدۇ. اوزون ھاسان پاشا يا توتۇپ دىدى:

بىر قاسىدەن خىر آلدىم،

بىشىدى قالانىن يوللارى.

ھايقىردىم تۇپلار داغىلدى،

بوشدۇ قالانىن يوللارى.

بۇنۇ دىيىپ كور اوغلو اۋزۇنۇ ايكىنسى يولا ووردۇ. قوشۇن قاباغى كسدى. كور اوغلو

مىسرىقلىنىچى چكىب اۋزۇنۇ قوشۇنغا ووردۇ. دى بىرىنى، بىشىنى، اون بىشىنى؛ قوشۇن داغىلدى.

كوراوغلو آتى ووردو يولا. گوردو آت چتىن ليك چكىر. قصداً يولا او قدر داش
تؤكموشدولر كى... كوراوغلو گوردو آتىن آياق لارى اينسيسك؛ بير طرف دن ده اونو
بورس لاردان اوخا باسirlار. آتىن باشىنى دؤندرب يئنه ميدانا قايتىدى. دئدى:

كاماندار آتار اوخونو

آل ائيلديم من چوخونو.

قيرات تۇكر نال-ميخىنى،

داشدى قالانين يول لارى.

سؤزونو دئيب اؤزونو ووردو اوچونسو يولا. بير طرف دن قيرات، بير طرف دن
كوراوغلو اؤزو، داي هاسان پاشانين قوشونوندا قوشونلوق قويمادى لار. قيريب تۇكدولر.
اما سن گل كى قوشونون دالى كسيلميردى. بيرى اؤلوردو، بئشى گليردى. كوراوغلو يول لارين
هانسينا اؤزونو ووردوسا آرادان چيخا بيلمهدى. داي يول لاردا لئش-لئشين اوستونه
قالاندى. كوراوغلو تزه دن آتى ميدانا قايتاردى. دئدى:

كوراوغلو دئم يالانى،

هاى وورسام اؤلكن تالانى،

لئش-لئشين اوسته قالانى،

لئشدى قالانين يول لارى.

توقات قالاسى نين اوچ طرفى قورو ايدى، بير طرفى سو. بو دا كى تونا چايى ايدى.
هاسان پاشا قصداً اوچ طرفى توتدوروب چاي طرفى آچيق قويموشدو كى، كوروغلونو يا
بو يول لاردا اؤلدورسونلر، يا دا كى، اؤزونو چايا ووروب اورادا بوغولسون. او بيليردى كى،
تونا چايين دان سالامات چيخماق اولماز.

كوراوغلو بير اطرافا باخدى. بير ده دؤنوب چايا باخدى. سونرا اييلدى، قيراتين
بوينونو قوجا قلايب دئدى:

مينديم قيراتين بئلينه،

كاش كى، دوشمان يوز اولايدي.

چكندە ميسرىقيلينجى

دره، تپه دوز اولايدي.

آتى مينميشم گزمه يه،

دوشمان باغرينى ازمه يه،

تونا چايىنى اوزمه يه

قيرات بير قوواز اولايدي.

وئرين يئدديل ليك خاراسى،

پاشالار گتيرسين باسى،

كوراوغلو چكىبقيلينجى،

دوشمان اوزبوز اولايدي.

بونو دئيب كوراوغلو آتى ووردو تونا چايينا. آت قولاق لارينا قدر باتدى سوا.
سو چيخدى كوراوغلونون قورشاغينا. كوراوغلو باخدى كى، سو آتا گوس ائليير، آت سوا گوس

اڭلىير. گۆردو يوخ، بئله اولسا سو آتى يىخاساق. بىر دلى ن رە چكىب دئدى:

سئيرانا بنزر قاچىشىن،

آددىملا، قوربان قولونا!..

ترلانا بنزر اوچوشون،

ال چاتماز ايىك يالىنا!..

كسدېررم گوموش دن يهر،

تومارلارام آخشام، سحر.

گۆتور بوردان قاچ بىر تهر،

سىككه ووردوررام نالىنا!..

كوراوغلو يام، گومان بئله،

دئمينن گلمز ديله،

منى چىخارت چنلىئله،

قوتاز دوزدوررم چولونا!

كوراوغلونون سۆزلىرى آتا ئله بىل قول-قاناد وئردى. اودو ها اوزوب چايدان چىخدى.

كوراوغلو دۇنوب گئىريه باخدى. گۆردو هاسان پاشا هله ده بورسدادى.

چاغىرىب دئدى:

- هاسان پاشا، بو دفعه بورسايچىدىن عليمدن قورتاردىن. گۆروم گلن دفعه

هارايا چىخاساقسان. عىيى يوخدو. بورس لو بورس لونون ساغليغىنى ايستر. گۆروشريك.

سۆزونو دئىيىپ كوراوغلو يول باشلادى. گلهاگل، گلهاگل، گلىپ چنلىئله

چاتدى. قيرات چنلىئىلن قوخوسونو آلساق ئله كىشنه دى كى، داغلار، داشلار ديله گلدى.

دلى لر تۆكولدىلر. آتى توتدولار. كوراوغلونو دوشوردوب گئىردىلر. هامى يىغىلدى.

سوروشدولار كى:

- كوراوغلو، دانىش گۆرك نه ائلدىن؟ آتى نجه گئىردىن؟

كوراوغلو تادىرماندا همزه ايله اولان صحبتدن تونا چايىناسان بوتون

اهوالاتى دانىشدى. دلى لر اونو اينسىتدىك لىرنه پئشمان اولدولار. باشلارنى آشاغى سالدىلار.

كوراوغلو دئدى:

- اوتانمايىن! سىز حاقلى ايدىنىز. من گر كى ئى تىيار ئله يىب آچارلارى اونا

وئرمىدىم. آساق بىر ايشدى اولدو. اما سىز ده يادىنىزدان چىخارمايىن كى، من

كوراوغلو يام.

نىگار خانىم گۆردو كوراوغلو ئىنه قىزىشىر. تئز صحبتى زارافاتا چئوئىردى.

دلى لر گۆز باسىب دئدى:

- كوراوغلو، بىز سىنن كوراوغلو اولماغىنى بىلىرىك. اگر بىلمىسىدىك سىنن

باشىنا يىغىلمازدىق. دوزدو، اىگىدسن، قوچاقسان، ايش اوزو بىلنسن. اما بئله سىر سىفتدن

چوخ قاراسان ائى!..

دلى لر هامى سى گولوشدو. كوراوغلو اوزو ده گولدى. سونرا سازى دۇشونه باسىپ

دئدى:

منه قارا دئىن گۇزل،
قاش لارين قارا دئىلمى؟
تۇكولوبدو دال گردنه،
ساچ لارين قارا دئىلمى؟
چنلىنلده قوردوم بىنه
بنزيرسن آيا، گونه،
آغ اوزونده دنه-دنه
خال لارين قارا دئىلمى؟
كور اوغلو مايىلدى سيزه،
قولاق وئرين سازا، سۇزه،
سياه سورمه آلا گۇزه
چكىسن، قارا دئىلمى؟

محبوب خانیمین چنلی بئله گلمه یی

یننه آشیق سونون چوخدان ایدی کی، چنلیئل دن چیخیمیشدی. نه همزه نین
چنلیئله گلیمینی بیلیردی، نه قیراتی آپارماغینی. نه کوراوغلونون
توقات داکی ایشین دن خبری وار ایدی، نه ده قیراتی گتیرمیین دن.
شهر-شهر، کند-کند گزیب دؤوران آچیردی، مسلیس قوروردو. بیر
طرف دن کوراوغلودان اوخویوب اونو مشهوری-ساهان ائلییردی، بیر طرف دن
ساوان ایگید اوغلانلارین سای-سئچمه لرینی ییغیب چنلیئله گوندیریدی، بیر
طرف دن ده پاشالاردان خبر ییغیب کوراوغلویا چات دیریدی.
گونلرین بیر گونونده آشیق سونون گزه-گزه گلیب روما چیخدی.
شهرین کوچه لرینی گزیردی، بیردن کولفیرنگیده بیر گؤزل گؤردو. آشیق
گوزو سرراف اولار، بیرجه دفعه باخماقلا آداملاری ساف-چوروک ائلیر. آشیق
سونون بونا بیر لئیلایسی نظر سالدی. باخدی کی، گؤزل نه گؤزل... تئل لر قارا،
خاللار قارا، قاشلار قارا، ساچلار قارا، دیشلر آغاپاق میرواری کیمی،
دوداقلار یاقوتون کناری کیمی، گؤزلر ائله دی کی، عشق اهلینه اؤلدورم دئیر.
گور قیز نه قدر گؤزل ایدی کی، سونون بیر باخیمدا آغلی سرن وئریب دوردو
تاماشا ائلمه یه.

بو قیز کیم اولار، کیم اولار، روم پاشاسی نین قیزی مهبوب خانیم. سن
دئمه مهبوب خانیم دا آشیق سونونا فیکیر وئیرمیش. چاغیردی قیرخ اینسبئل
قیزلاردان بیرینی کی:
- گنت، او آشیقی بورا گتیر.

آشیق سونون بیر ده باخدی کی، بو ایمارتین قاپی سیندان بیر قیز چیخدی،
دوز اونون اوستونه گلیر. آشیق سونون قورخویا دوشدو. فیکیرلشدی کی، یقین قیز
اونون ائله دایانیب باخماغیندان قزبلنیر. ایسته دی بیر تهر گؤزدن
یایینسین. اما قیز ایمکان وئرمه دی. آلی سی قوش کیمی اونون قاباغینی کسدی.
ادبله سلام وئریب دئدی:

- آشیق، روم پاشاسی نین قیزی مهبوب خانیم سنی چاغیریر.

آشیق سونون باخدی کی، یوخ، دئییه سن بو غضب دن دئیل. قیزین یانینا
دوشوب بیرباشا مهبوب خانیمین یانینا گلدی. مهبوب خانیم اوزو آشیق
سونون قاباغینا چیخدی. خوشگل دین ائله ییب، اونو اوز اوتاغینا آپاردی. ائله کی،
آشیق سونون ایلشدی، مهبوب خانیم سوروشدو:

- آشیق، هارادان گلیب هارایا گئندنسن؟ کیمین آشیقیسان؟

- خانیم، قافین او طرفین دنم.

مهبوب خانیم بو سؤزو آشیق دان ائشیتسک سوروشدو:

- آشيق، كوروغلونو تانيير سان؟

سونون بير اطرافينا باخدى. گوردو اوتاقد ايكى سين دن ساوايى هئچ كس
بوخدو. دئدى:

- نيه خانيم، گورموشم.

مهبوب خانيم دئدى:

- دوزونو دئ گوروم، او نئجه آدامدى؟ او چنليئل نئجه اولان يئردى؟

آشيق سونون دئدى:

- واللله، نه دئييم، آدامدى دا...

مهبوب خانيم چوخ عقل لى قيز ايدى. آتاسى اونون آدينا هميشه مازارات
دئيردى، ي نى چوخبيليمش. بئله شئى چوخ آز-آز دوشر كى، بير آدام هم
گوزل اولسون، هم ده عقل لى، كمال لى. اما مهبوب خانيمدا ايكى سى ده وار
ايدى. او نئجه دئيرلر، دئيه سن، لاپ خوش گونده دونيايا گل ميشدى.
گوزل ليكده ائله ايدى كى، ائله بيل قودرتين يئتميش ايكى قلمين دن يئتميش ايكى
رنگك آليب بزنميشدى. عقلدا، كمالدا دا افلاتونا لوغمان ليق ائلردى،
لوغمانا افلاتونلوق.

غرض، مهبوب خانيم باشا دوشدو كى، آشيق كوروغلونو ياخشى تانيير،
اما ساليخ وئرمك ايستيمير. اؤز-اؤزونه فيكي رلشدى كى، ياخشى، بو نيه دئمك
ايستيمه سين؟ بيردن يادينا دوشدو كى، «ئى دادى-بيداد!.. آخير من پاشا
قيز ييام. كوراوغلو دا كى پاشالارين دوشمنى. يقين آشيق بونا گؤره من دن
چكينيير». ياواشسا دوروب آياغا، گلدى آشيق سونونون لاپ يانينا. دئدى:
- آشيق، سن دئير سن كى، كوروغلونو تانيير سان، منه بير دئ گوروم،
كوراوغلونون آروادى كيمدى؟

آشيق سونون دئدى:

- آى خانيم، بونو بوتون عالم بيلير كى، كوراوغلونون آروادى نيگار
خانيم دير.

مهبوب خانيم دئدى:

- چوخ اسب، چوخ پاكيزه. بير منه دئ گوروم، نيگار خانيم كيمين
قيزى دير؟

سونون دئدى:

- بونو دا بوتون عالم بيلير كى، ايستامبول خوتكارى نين.

مهبوب خانيم دئدى:

- بو دا چوخ گوزل. ايندى منه دئ گوروم تئل لى خانيم كيمين قيزى دير؟
آشيق سونون مهبوب خانيمين بو سوال-ساوايىن دان بير آز وسوه سه يه
دوشدو. آشيق فيكي رلشدى كى، قوى گوروم آخيري نه اولاساق؟ دئدى:

- ارزروم لو سفر پاشانين باسى سى دىر.

مہبوب خانيم دئدى:

- من ده روم پاشاسى نين قیزی مہبوب خانيمام. آنساق سن منہ

دئ گؤروم يا تئل لی خانيم، يا ائله نيگار خانيم نيه اؤز دودمان لاريني، ساهسلال لاريني

ترک ائله ييب چنليئله گنديلر؟ بونو بوتون كوللی -عالم بيلير کي،

اونلاری چنليئله گوسله آپارماييب لار. هامی سى اؤز خوش لاری ايله گنديلر. بئله دى،

يا بئله دئييل؟

سونون دئدى:

- مہبوب خانيم، من سنين متلبينی باشا دوشدوم. نه سؤزون وار

سوروش، دئيم. من کوراوغلونون آشيغي سونونام.

مہبوب خانيم گولودو. دئدى:

- آشيقي، عقل لی آشيقسان. ايندى منيم سن دن ايکي سواليم وار. اما

گرک منہ دوزگون ساواب وئره سن. اورتادا يالان-مالان اولمايا.

- خانيم، بيزده يالان اولماز. وئر سواليني، آل ساوايني!

مہبوب خانيم کنچدى يئنہ ده اؤز يئرینده ايلشدى. دئدى:

- بيرينسى سواليم بودو کي، منہ دئ گؤروم کوراوغلو نئجه آدامدى؟

آشيقي سونون سازى سينه سينه باسدى، دئدى:

نره چکيب دوشمن اوسته گئندنه،-

ميداندا گؤسترر هونر کوراوغلو.

قولاش قولون گريب شئشپر آتاندا

وورار داغي-داشی دلر کوراوغلو.

بيلمک اولماز اونون مين-بير فتليني،

نامرد قويا بيلمز يئره بئليني،

بير دفعه شئشپره آتسا عليني،

دوشمه نين ايزيني سيلر کوراوغلو.

دوشر هر دم پاشالارلا داواسى

کسيلمز ساواشى، سنگي، قووغاسى،

سونون دئير چنليئيلين آغاسى؛

يئددى مين دلييه سرکر کوراوغلو.

سؤز تاماما يئتدى. مہبوب خانيم دئدى:

- ايندى منہ دئ گؤروم، او چنليئيل نئجه اولان يئردى؟

آشيقي يئنہ ده سازى باسدى دؤشونه:

مرد اويلاغي چنليئيل دير،

مہبوب خانيم، بيزيم يئرلر.

دلى لرى دورناتىل دىر،
مەھبۇب خانىم، بىزىم يىرلر.
داش لارى وار آلچاق-اوسا،
ايلر قفله، تاسير، خوسا،
توتولوب ھاسارلى بورس،
مەھبۇب خانىم، بىزىم يىرلر.

داغلارى وار قوشا-قوشا،
دوشمن گۆرسە، چكر ھاشا،
باتا بيلمز سلطان، پاشا،
مەھبۇب خانىم، بىزىم يىرلر.

ائله كى، بو سۆز دە قورتاردى، مەھبۇب خانىم تزه دن دوروب گلدى
سونونون يانينا. لاپ آغزىنى اونون قولاغينا داياليد دئدى:
- آشىق، بوردان دوروب بيرباش چنليئله، كوراوغلونون يانينا
گئدرس. اونا دئيرسن كى، روم پاشاسى نين قىزى مەھبۇب خانىم دئير كى،
اونا دئملەلى بير سيرريم وار. اما گر كك اوزونه دئيم. اوزو دە بورادا دئيه
بيلرم. گر كك اورادا، چنليئلدە اونا دئيم. باشا دوشورسنمى؟ او سيررى
كى، من اونا دئيه جە يم، داي اونو دئين دن سونرا بورادا قالماق منە
مومكون اولماز. اما تله سين، يوخسا اودوزار.
سۆز آغزىن دان قورتارساق مەھبۇب خانىم اللرىنى ووردو بير-بيرينه. او
ساعت باياقكى قىز كى، آشىق سونونو چاغيرميشدى، گيردى ايچريه. علينى دوشونه
قويوب داياندى. مەھبۇب دئدى:

- آشىغا خۇرك گتيرين! اوزو دە ييغيشين گلين، بير آز دئسين قولاق
آساق. آشىق بو گئسه بيزه قوناقدى. سحر تئزدن ايستامبول گئدسك.
آشىق سونون ايشاره دن باشى دوشدو كى، سيررى گيزلين ساخلاماق لازيمدى.
غرض، خۇرك گلدى. مەھبۇب خانىم آشىق سونونو ياخشى قوناق ائله دى. ائله كى
آشىق يئدى، دويدو، سازى دوشونه باسيب دؤوران باشلادى. گئسه نين بير نيسفينه
قدر چاليب اوخودو. اما كوراوغلودان بير كلمه دە كسمه دى.
بلى، مسليس قورتاردى. گئسنى ياتدى لار. ائله كى سحر آچيلدى، آشىق سونون
دوردو، يئدى، ايچدى، گئتمك ايسته ينده مەھبۇب خانىم گلدى. آشىق سونون بير
فورست تاپيب مەھبۇب خانىما دئدى:

- مەھبۇب خانىم، اينشاللاھ بير نئچه گون دن سونرا سنين دالينسا
آدام گلر.

مەھبۇب خانىم سوروشدو:

- ياخشى، بس من نندن بىلىم كى، او آدام چىلىپىل دن گىلىب. بىر

نىشانەسى، علامتى-زادى اولاساق، يا يوخ؟

آشىق سونون گىتتىدى فېكرە. لاپ گىتتەنە ماسال دئدى:

- مەھبۇب خانىم، نىشانە باخ، منىم بو سازىم اولاساق.

اوندان آشىق سونون قالخىپ چارىق لارىنى بركىتتى، دوز چىلىپىلە يول

باشلادى. نە قدر گىتتىدى بىلىمىم، نە قدر دايداندى بىلىمىم، آخىرى كى بىر

سحر چاغى گىلىپ چىلىپىلە چاتتى. كوراوغلويا خبر وئردى لر كى، بس آشىق

سونون گىلىر. كوراوغلو يىتە دە قالخىپ اونون قاباغىنا چىخدى، گۇرۇشوب

خۇرمت-عزتە مس لىسە گىتىردى. چىلىپىلە ھاي دوشدو. بىر سو ايچىم ساعىدا

بوتون خانىم لار، دىلىم يىغىلدى لار. ائلە كى آشىق يىتتى، ايچدى، دىنسلدى، كوراوغلو

دئدى:

- آشىق سونون، دى ايندى دى گۇرك ھارالارى گىردىن؟ نە گۇردون؟ نە

اىشىتىدىن؟ بو آياق ھارادان گىلىرسن؟

آشىق سونون دئدى:

- كوراوغلو، آشىق گۇردوگونو دىل ايله دئە بىلىمىز. اگر ايزىندىسە سازلا

دئىم.

كوراوغلو دئدى:

- ايزىندى. دى!

آشىق سونون اوچتىل لى سازى باغرىنا باسدى، دئدى.

گىلىردىم چىخدى قارشىما

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

سۇوداسىن سالىدى باشىما

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

گۇزو گۇيچىك، قاشى قلم،

اولماز بئلە شىرىن كلام،

چىكر ھىسرتىنى عالم،

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

دوروشو بنزر ترلانا،

گۇزل دوغوب گۇزل آنا،

تۇكوب تىل لرىن گردانا

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

دىلى كۇنول تالاشىندا،

سان قورولو آتاشىندا،

قىرخ اينسە قىز وار باشىندا،

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

آشىق سونون چكر نازى،

اورك آچار خوش آوازى،

روم ائلىندە پاشا قىزى

مەھبۇب خانىم، مەھبۇب خانىم.

آشىق سازلا دىدىكى كىمى، سۆزلە دە مەھبۇب خانىمىن سىفارشىنى

كوراولغوليا يىتتىردى. كوراولغول دىك قالخدى آياغا كى:

- آتى يەرلىن، من گندەسى اولدوم.

دلى مئەتر او ساعت قىراتى يەرلەيىب كوراولغولونون قاباغىنا چكدى.

كوراولغول دلى لرلە، خانىم لارلا التمن اولدو. دئەلى سىن دئدى، تاپشیرمالى سىن

تاپشیردى، آياغىنى اوزنگىيە قوياندا نىگار خانىم توتدو آتىن يويەننەن.

دئدى:

- كوراولغول، بو قىزىن سۆزو منى شوبەهەيە سالىب. كىچل همزنى

گۆردون كى. سن بو سفرە گىتمە! قولى اوشاق لاردان بىرىسى گىتسىن. گلر،

سۆزونو بورادا دئىر.

كوراولغول ايستەدى دانىشسىن، دلى لر ھامىسى بىر آغىزدان نىگار خانىمىن

سۆزونو تسدىقلەدى لر. كوراولغول توقات سفرىن دن سونرا اۋزونه سۆز وئرمىشدى

كى، بىر دە دلى لرلە، خانىم لارىن مصلحتىن دن چىخماسىن. آتدان دوشدو. دلى

مئەتر او ساعت آتىن يەرلىنى آلىب تۆولەيە آپاردى. كوراولغول ايلشدى. ائلە كى

ھامى اوتوردو، كوراولغول اوزون دلى لرە توتوب دئدى:

- ياخشى بس كىم گىتسىن؟

سۆز كوراولغولونون آغزىن دان قورتارمامىش بللى احمد دوردو آياغا

كى:

- منە ايزىن وئر، بو سفرە من گىتدیم. روما من بلەدم.

كوراولغول دئدى:

- گىت! اما يول اوزاقدى. ھەر آت گندە بىلمز. دوراتى مین.

بللى احمد او ساعت اۋزونو وئردى تۆولەيە، دوراتى يەرلەيىب چكدى

ائشپە. كوراولغول ایلە، دلى لرلە، خانىم لارلا التمن اولوب آتا مینمك

ايستەيندە سونون سازىنى اونا اوزادىب دئدى:

- آل، سال چىننە! مەھبۇب خانىملا شرطىمىز وار. او سنى بو سازلا

تانىياساق.

بللى احمد سازى دا چىننە سالىب سىچرادى آتىن بئلىنە، دوزلدى يولا. او

نەجە دئىرلر داغلار آشدى، درەلر كىچدى، يئل اولدو، اسدى، منزىل لر كسدى،

اوردا آيلا، ايلله، بوردا موختسر ديلله، گونلرين بيرينده گليب روما چاتدى.
بللى احمد دوراتين اوستونده، چينينده ده ساز كوچه ايله گئتمكده
اولسون، سنه كيمدن دئيم، مهبوب خانيمدان.
مهبوب خانيم ائله كى آشيقي سونونو يولا سالدى، بير مدت گوزلهدى.
سونرا قيزلارا دئدى:

- قيزلار، يامان اوريمم داريخير. گوزده-قولاقد اولون، هارادا
چينينده ساز آشيقي گوردونوز منيم يانيدا گتيرين. بير آز دئيردك
اوريممىز آچيلسين.
قيزلاردا كى، ائله بئله بير شئى لازيم ايدى. هاى-هايدا ايدى لر كى،
مهبوب خانيم بير آشيقدان-زاددان گتيريب چالديرسين، اونلاردا قولاقي
آسسين لار. اولدولار دوردگوز. گيزلنسه اوز آرالاريندا نوبت دوزلدى لر.
بير گون يئنه هاما آشيقي سونونو مهبوب خانيمين يانيدا چاغيريب
گتيرن قاراباش كولفيرنگيده دايانميشدى، بير ده گوردو كى، بودو، بير آشيقي،
چينينده ده ساز، كوچه نين او باشيندان كولفيرنگي لره دقت يئيره-يئيره

گلير. اما بو آشيقي آتليدى. اوزو ده يامان بازبورت لو شئيدى. تنز اوزون
يئتيردى مهبوب خانيمين يانيدا كى:
- خانيم، خانيم، آشيقي. گنديرم چاغيرماغا.
مهبوب خانيم ايستهدى سوروشسون كى: «نئجه آشيقدى؟ نه تهر
آدامدى؟». باخدى كى، قيز هانى؟ قيز چوخدان گنديب. غرض، قيز تنگنفس
اوزونو كوچه يه ساليب بللى احمددين قاباغيني كسدى كى:
- آشيقي، روم پاشاسى نين قيزى مهبوب خانيم سنى چاغيرير. دئير گليب
بير آز چاليب اوخوياسان.

بللى احمد: «منيم گوزوم اوسته!» دئيپ آتدان دوشدو. قيز
قاباقدا، بللى احمد دالدا گيردى لر هيته. بللى، آتى باغلادى لار،
راحتلادى لار، چيخدى لار يوخاريا، مهبوب خانيمين يانيدا. بللى احمد بير
موشتري گوزو ايله باخدى مهبوب خانيمدا. گوردو دوغرونداندا ائله مهبوب
كى، مهبوب. آتانا رحمت آي بونا آد تاييب قويان. سونون دئيندن ده
مين قات آرتيقدى. دئدى:

- سالامليكوم، خانيم!
مهبوب خانيم دئدى:
- اليكوسالام، آشيقي! ايلش! بير آز چال، اوخو، قولاقي آساق.
بللى احمد دئدى:

- منيم گوزلريم اوسته! كاش ائله من چالار، سن قولاقي آساسان.
بللى احمد مهبوب خانيمين گوزونه شيرين گلْميشدى. اودو كى اونا بير

ساتاشماق ايسته‌دى. دئدى:

- هر چالانا قولاق آسماق اولمور، آشيق! بلكه هئچ سنین چالماغین،
اوخوماغین بیزیم خوشوموزا گلیمیسک.

بل لی احمد دئدی:

- یوخ، خانیم، من بیلمه‌سم دئمرم. من بیلیرم کی، منیم
سازیم دا، اؤزوم ده سنه خوش گلیمسک.

بونو دئییب بل لی احمد سازی ایپک کۆینکدن چیخارتدی. مهبوب
خانیم باخدی کی، ساز آشیق سونون سازیدی. یئرینی راحتلایب دئدی:
- آشیق، سازین یاخشی سازدی. اوخو گۆرک، سۆزون نئجه اولاساق؟

بل لی احمد دئدی:

- سۆزوم سازیمدان دا یاخشی اولاساق. سن قولاق آس!
بونو دئییب، بل لی احمد سازی باسدی دؤشونه، دئدی:

دوراتی سییردیب دوشموشم یولا،

اوروم دئییب چنلیئلدن گلیرم.

گوموش قولچاقلاری باغلایب قولا،

پولاد گئییب چنلیئلدن گلیرم.

دولانیب داغلاری گزمیشم ازل،

هئوالی باغلاریم گۆرمه‌ییب خزل،

اوروم اۆلکه‌سینده بیر تورفه گۆزل

سئچیب، سئویب، چنلیئلدن گلیرم.

کوراوغلونون دلی لردی ایمدادی،

قیلینچ چکدی، هاسیل اولسون مورادی،

روملو پاشا قیزی، مهبوبدو آدی،

مهبوب دئییب، چنلیئلدن گلیرم!

- مهبوب خانیمین شیرین آدیندا بیر عمیسی قیزی وار ایدی. اؤز ده

عمیسی قیزیندان قالان دئییلدی. اوندان دا بیر آز چوخیلیمیش ایدی. مهبوب

خانیمین دا یامان خاطرینی ایستردی. شیرین خانیم باخدی کی، آشیقین

سۆزلریندن دئییه‌سن قیزلار شوبه‌لنن کیمی اولدولار. دئییه‌سن، بیر-بیرینه

گۆز-قاش ائله‌ییب ایریشیرلر. تئز اوزون قیزلارا توتوب دئدی:

- قیزلار، گۆرورسونوزمو؟ باخ، حاق آشیقی بئله اولار ها... گۆردوز

عمیم قیزینین آدینی نئجه دوز دئدی. هله روم پاشاسینین قیزی اولدوغونو دا

بیلدی.

شیرین خانیمین سۆزوندن بل لی احمد بیلدی کی، بئله آچیق دئمکده

سهوا ایش گۆروب. تئز سازی گۆتوروب دؤشونه باسدی، انشیتدیگی، بیلدیگی آشیق لارین

سۆزلەرنىڭ دىن چاللىپ-اوخوماغا باشلايدى. او قدر چالدى، اوخودو كى، تا كىشەن

بىر عالمى اولدو. آخىردا مەھبۇب خانىم دئدى:

- آشىق، داي بىسدى. يورولدون. قىزلار، آشىغا ئىلە بو اوتاقداسا يئر

قايران، ياتىسەن. سىز دە دورون، كىندىن ياتىن!

سونرا اوزون شىرىن خانىما توتوب دئدى:

- عىمىم قىزى، دور، بىز دە كىندىك، ياتاق!

بلى، ھامى دوردو داغىلدى. ئىلە كى آرا ساكىتلىشىدى، مەھبۇب خانىم

ياواشسا قاپنى آچىپ، كىلى بىلى احمدىن يانىنا. دئدى:

- ھارادان كىلىگىنى بىلىرم. آنساق دى كۆرۈم كىمسەن،

كۆرۈلۈسانمى؟

بىلىلى احمد گولدى، دئدى:

- خانىم، مەن ھارا، كۆرۈلۈ ھارا؟ مەن ھىچ كۆرۈلۈنۈن بىر دىرناغى

دا اوللا بىلىرم. مەنمىم آدىم بىلىلى احمددى. اۆزۈم دە كۆرۈلۈنۈن لاپ او

نوئىرىم دىلىرىن دىن بىرىم.

مەھبۇب خانىم اونون بىر شىستى-بىستىنە باخدى، بىر بوى-بوخونونا

باخدى، بىر قول-باساغىنا باخدى؛ اورىيندە دئدى: «بوخ، يالان دئىر. بو ھىچ

نوئىرىم-زاد دئىل. كۆرۈلۈنۈن لاپ آدىلى-سانلى دىلىرىن دىن بىرىدىر». سونرا

دۇنوب بىر موشتىرى كۆزۈ اىلە اونون سىر-سەفەتتە نەزەر سالىدى. باخدى كى دوزدو،

بىر آز كۆر-كۆبۈددو، اما ئىلە اورىياتان اوغلاندى كى، مەن پاشا اوغلونا

دىر، مەن دە خان اوغلونا. قەسدا اونا ساتاشماق اوچون دئدى:

- ياخشى، مەن كۆرۈلۈيا نە پىسلىك ئىلمىشەم كى، دىلىرىن بىلە

نوئىرىمىنى مەنمىم اوچون كۆندىرىپ؟ داي بىر عەملىلى-باشلى سىنى كۆندىرە

بىلىمىردى؟

بىلىلى احمد دئدى:

- خانىم، آدامىنا باخىپ دالىنسا آدام كۆندىرەر. كۆرۈلۈ

ھەمىشە يازىق-يوزوغون، عىلىن دىن ايش كىلمەين آداملار دىن دالىنسا يا اۆزۈ

كۆندىر، يا دا دىلىرىن ساي-سەچمەلەرنى دىن كۆندىر. اما آشىق سونون

سەننن آغلىنى، كىمالىنى او قدر تەرىفەلەدى كى، كۆرۈلۈ دئدى ئىلە بىلە قىزا

بىر جە بىلدەچى لازىمدى كى، يولو تانىتسەن. قالان ايشلىرى اۆزۈ كۆرر.

مەھبۇب خانىم باخدى كى، بوخ، بىلىلى احمد عقىلدا دا ھەرىكەتتە باس

وئىر دئىل. اۆزۈ دە يامان ھازىر ساوابدى. بىردىن اونون قاشلارنى چاتىلدى.

اما چاتىلدى، نە چاتىلدى... واللە، دئمە كۆرۈمىشەم، ئىلە بىلى كى، ايكى دىنە

شاهمار ایلان قویروغونو قالدیریپ قارا گۆزلرین اوستونه یاتدی... بل لی احمد
آز قالدی کی، آغلی سردن وئره. مهبوب خانیم دئدی:
- دئ دور، آتی حاضرلا گئدک! گئسه کنچیر.

بل لی احمد دئدی:

- یوخ، خانیم! من بایاق سازی چالاندا آشیغی نین بیرینی سیندیرمیشام.
بئله آپارا بیللمرم. آشیق سونون منیم آتامی یانديرار. من گرک سحر
بورادا بیر اوستا تاپام، اونو قاییرتدیرام. اینشاللاهی بیز سابه گئسه چیخاریق.
مهبوب خانیم چوخ دئدی، بل لی احمد آزانئیتدی. مهبوب خانیم
گوردو یوخ، بو دئدیگین دن دؤنن دئیل، آخیردا چار-ناچار راضی اولدو. چکیلیب
اؤز اوتاغینا گئتدی.

بل لی احمد یورغون آدام، ائله اونو بیلدی کی، یئرینه گیردی. بیر ده
باخدی کی سحر دی؛ سلد یئرین دن دوردو، آتی یئمله دی، سولادی، سونرا سازی دا
گوتوروب بازارا چیخدی. آزان دوانندی، چوخ دولانندی، آخیردا گلیب میدان
باشیندا بیر ساز قاییران اوستا دوکانی تاپدی. سلام دان سونرا سازی وئردی کی:
- اوستا، باشینا دؤنوم، بونو تئز قاییر، یول آدامیام، گنده جه یم.
اوستا هئچ باشینی دا قالدیرمادی. ائله آلت دان، آغزی نین یعنی ایله دئدی کی:
- بو گون واختیم یوخدو. سابه گل!

بل لی احمد دئدی:

- اوستا، من دئدیم کی، یول اوسته یم. نئجه ی نئ سابه گل.

اوستا دئدی:

- نئیلیم یول اوسته سن. گۆزلریمین ایکی سی ده بیردن آیدین کی، یول
اوسته سن. دئدیم کی، بو گون واختیم یوخدو.

بل لی احمد دئدی:

چنلیبئل دن سنی دئییب گلیمش،
اوستا، قولون اوللام، آل دوزلت سازی!

قیریلیدی سازیم، م تل قالمیشام.

اوستا، قولون اوللام، آل دوزلت سازی!

اوستا دئدی:

- ایه، نه قانماز آدامسان. دئدیم کی، بو گون دوزلده بیللمرم.

بل لی احمد دئدی:

درین-درین دریالارا دالمیشام.

هئیاو کیمی سارالمیشام، سولموشام،

آنادان اولان گون پئشمان اولموشام،

اوستا، قولون اوللام، آل دوزلت سازی!

اوستا لاپ ھیرسلندی، دئدی:

- اشی، سھنمھ پشمانسان، کورا دا یانینسا! نہ ائلیم کی پشمانسان. پشمانسان وور اۋزونو اۋلدور.

بو سۋزده اوستانین شاگیردی دئدی:

- آی اوستا، یول آدامیدی. نہ اولار؟ آل دوزلت، گئتسین ده...

اوستا شاگیردین آغزینا بیر شیللھ ووردو کی:

- کس سسینی، ھارامزادا! بۋیوک دوران یئرده کیچیک قلت ائلیر دانیشماز.

بل لی احمد دئدی:

قوشون چیخدی چنلیئیلین دوزونھ،

قوریان اولوم شاگیردین گۋزونھ،

خیردا سدف دوغرا سازین اوزونھ،

اوستا، قولون اوللام، آل دوزلت سازی!

اوستا باشلادی سۋیوب ساواشماغا.

بل لی احمد گۋردو کی، اوستا سازی دوزلتمیسک، دئدی:

بل لی احمد، اصلیم، سویوم کوردیسھ،

سۋیلھ گۋروم، اوستا ال موزدور نئچھ؟

کۋنلوم قوبار ائیلر اورتان دان بیچھ،

اوستا، زیندیق اوغلو، آل دوزلت سازی!

کوراوغلو دئیر، چنلیئلده بی منم،

پاشایا، خوتکارا بویون ایمنم،

آل سازیمی دوزلت، قورخما دیمنم،

اوستا، قولون اوللام، آل دوزلت سازی!

اوستا دئدی:

- نہ دندین؟ کوراوغلو؟ چیخ بو ساعت باییر! ائلھ بیرجھ بو قالمیشدی کی،

گدھ-گودھنین، قولدور-قاچاغین آدی منیم دوکانیمدا چکیلسین. چیخ باییرا

سنه دئیرم، یوخسا بو ساعت گئدیپ پاشایا خبر وئرم، توتوب درینھ

سامان تیر.

ھیرس ووردو بل لی احمدین باشینا. ائلھ بیرجھ اونو بیلدی کی، ساز قالخدی

گۋیھ. نہ کی گوسو وار، ائلھ چالدى اوستانین تپھسینھ کی، ساز دا پارچا-پارچا

اولدو، اوستانین باشی دا. اوستا گوسلھ اۋزونو بیر تھر باییرا سالدی، باشلادی

ھاوار چکمھ یھ کی: «ای ھاوار، قویمایین کوراوغلو منی اۋلدوردو».

روم شھریندھ دام آلتیندا بیر نفر آدام دئھسن، قالمادی. بیر

سو ایچیم ساعتدا ممھ یئین دن پپھ دئینھ ھامی ییغیلدی میدانا.

بل لی احمد دوکاندا کی سازلاردان بیر یاخشی سینی سئچدی. پولونو قویدو
پیشتاختانین اوستونه. سازی چیننه سالیب چیخدی بایرا. گوردو واللاه، بورادا
بیر ارستی-مهشردی کی، ائله بیل میداندا دورد بیر طرفینه اتدن دیوار
چکیسن. اما هئچ کس یاخینا گلمیر. هامی ائله اوزاقدان دوروب تاماشا
ائلییر. بو طرفدن ده خبر گئدیپ چاتدی روم پاشاسینا. پاشا قوشون
بؤیوگونو چاغیریب امر وئردی کی:

- بو ساعت قوشون گؤتوروب میدانی هالقا-م رکه ائله! هر نه تهر
اولسا، گرک اونو توتوب گتیره سن منیم یانیم. اگر توتوب گتیردین، قیزیم
مهبوب خانیمین کینینی کسیریب وئره جه یم سنه. یوخ، اگر گتیره
بیلمدین، بونونو ووردوراساغام.
بل لی احمد بیر ده باخدی کی، قوشون اطراف ی بورودو. گوردو دای آیری
الاس یوخدو. سازی چیندن چیخاریب بیر طرفه آتدی. میسریقلینچی چکیب،
اؤزونو ووردو قوشونا. قاش قارالانا قدر میداندا بیر قیامت اولدو کی،
گل گؤره سن. بل لی احمد قوشوندان او قدر قیردی کی، میداندا لئش-لشه
دایاندی. دای، او نجه دئیرلر، آیاق قویماغا یئر قالمادی. گوردولر یوخ.
بئله لیکله اولمایاساق. گئسنی آرایا وئرسه الدن چیخاساق. مصلحت،
مشورت... آخیردا، مئیدانین گونباتان علینده بیر کؤهنه قویو واردی،
گتیریب اونون اوستونه چیر-چیرپی تۆکوب اؤرتدولر. قورغونو قصداً ائله
قوردولار کی، بل لی احمدین آغزینی سالدی لار قویویا طرف. بل لی احمد ده
ایشدن خبر سیز. نه بیلسین یازیق، ساغا-سولاقلینج وورور. ساغا ووردو، سولا
ووردو، اورتایا ووردو کی، اؤزونه بیر یول آچیب چیخسین، بیر ده گوپولتو ایله گئندی
قویونون دیینه.

پاشایا موشتولوقچو گئندی کی، بس، گؤزون آیدین اولسون. کوروغلونو
سالدیق قویویا. پاشا امر ائله دی کی:

- بو ساعت توتون، گتیرین منیم یانیم!
گئندن خبر گتیردی کی، بس، پاشا دئیر بو ساعت توتون گتیرین
منیم یانیم. قوشون قالدی متئل کی، نه ائله سین. نه تهر اونو توتسون.
قورخودان قویویا کیم گیره بیلر کی، کیم ده اونو توتا. قوشون بؤیوگو اؤزو
گئندی پاشانین یانینا کی:

- پاشا ساغ اولسون، اونو توتماق هئچ بیر وسهله بیزیم ایشیمیز دئیل.
قیلینچی دا علینده دایانیب قویونون دیینده. ائله بیر آدامین قویویا
دوشمینی گؤزلییر کی، باشینی بدنیندن آیرا.
پاشا دئدی:

- اوندا باشینا داش تۆکون، اؤلسون. سونرا اؤلوسونو چیخاردین، گتیرین!

قوشون بۇيۇرۇق قايىتىدى دالا. جۇكم ائلهدى بىر-ايكى دنه بۇيۇك داش
گىتسىن لر. قوشون داش يىغماقدا اولسون، بل لى احمد قويونون دىيىندە،
ائشيت مەھبۇب خانىم دان.

مەھبۇب خانىم كولفېرنىكى دن باخىردى. ائله كى گۇردو عسگرلر داش
يىغىرلار، مسئلنى باشا دوشدو. تئز عى سى قىزى شىرىن خانىمى دا يانينا آلىب،
اۋزونو يىتىردى آتاسى نىن يانينا.

مەھبۇب خانىم آتاسى نىن آغلىنا، كمالىنا بلد ايدى. ھمىشە دئىردى
كى، بىر قارا تويۇق منىم آتام دان عقل لى دىر. باخدى كى، آتاسى نىن كئىفى يامان
سازدى. ايچرىيە گىردى. ادب سلا مىنى يىرىنە يىتىرىپ داياندى. پاشا سوروشدو:

- ھە، نە وار؟ نىە گلەيسن؟ يوخسا سن دە كوراوغلوى تاماشا
ائلمك اىستىرسن؟ دايان، بو ساعت گىتسك لر. اما كى دىرى توتماق
اولمور. دئىشم اۋلدوروب، اۋلوسونو گىتسىن لر.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- آتا، سن اونو اۋلدوروب نە ائلىسكسن؟

پاشا دئدى:

- باشىنى كىدىرىپ گۇندره جە يم خوتكارا.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- ياخشى، گۇندردىن. سونرا؟

پاشا دئدى:

- سونرا دا بدننى آسدىراساغام قالا قاپى سىن دان. قوى بوتون

عثمانلى تورپاغىندا مىنى تانى سىن لار. گۇرسون لر كى، روم پاشاسى كىم دىر.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- ياخشى، تانىدى لار. سونرا؟

پاشا دئدى:

- داي نە سونرا؟ سونرا دا اولاساغام خوتكارىن سدرزمى.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- بون لارىن ھامى سى چوخ ياخشى. سن منە دئ گۇروم، كوراوغلوى نئجە

ساواب وئرسكسن؟

پاشا گولدى. دئدى:

- قىزىم، ائله قويوىا سالد يىغمىز كوراوغلودو دا.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- ائشيت و آگاه اول، آتا! قويودا كى كوراوغلو دئىل. كوراوغلونون لاپ

نوئیریم دلی لرین دن بیر سی دیر. آدی دا بل لی احمددی. اینانمیر سان گئت لاپ
اؤزون سوروش!

پاشا گتتدی فیکره. مہبوب خانیم دئدی:

– سن ایندی اونو اؤلدوردون. ساباه دا کور اوغلو یئددی مین یئددی یوز
یتیمیش دلی ایله کسدی شہرین کنارینی، گؤروم اوندان خوتکار سنین ہارایینا
گلکسکمی؟ ایندیہ کیمی ہانسی پاشانین ہارایینا گئدیپ کی، سنین ده ہارایینا
گلہ. خوتکار کور اوغلو نون قورخوسون دان هئچ گنسلر ائوینده یاتا بیلیمیر.
ایگیددی گئتسین، قیزی نیگار خانیمی اونون علین دن آلسین دا...

پاشا گؤردو مہبوب خانیم دوغرو دئییر. دئدی:

– یاخشی، قیزیم، بس نئجه ائلیک؟ بوراخاق چیخسین گئتسین؟ بو هئچ
بیزیم ش`نیمیزه یاراشار؟

مہبوب خانیم دئدی:

– یوخ، نہ بوراخیر سان؟ بیز گرک کور اوغلو نون اؤزونو توتوب خوتکارا
وئرک. اوندان هہ... سدر`زم ده اولار سان، لاپ اوندان دا بؤیوک اولار سان.
پاشانین کتفی دورولدو. دئدی:

– بس اونو بیز نہ تهر توتا بیلریک؟

مہبوب خانیم دئدی:

– قوی ائله قویودا نئجه کی قالب، ائله سه ده قالسین. کور اوغلو اول-آخیر
دلی سی نین دالی سینسا گلکسک. اوندان اونو دا توت، بیر یئردہ گؤندر خوتکارا.
پاشا دئدی:

– یاخشی، بس سن بو ساعت ائله اؤزون دئدین کی، بیز یئددی مین یئددی یوز
یتیمیش دلینی نئجه توتا بیلریک؟

مہبوب خانیم دئدی:

– سن بو ساعت قوشون بؤیو گونو چاغیر. بیر نامہ ایله گؤندر خوتکارین
یانینا کی، بیزہ تتر کؤمک گؤندرسین. او واختاسان دا شہردہ نہ قدر
قوشون وارسا گؤندر داغلاردان داش ییغیب گتیرسین لر. ائله کی، داش حاضر

اولدو، اوندان باشلایب شہردن کناردا، یئددی مین یئددی یوز یتیمیش قویو
قازسین لار. ائله کی کور اوغلو دلی لری ایله گلدی، آغیزلارینی سالاریق هامان
قویولارا، ائله کی ہرہ سی دوشدو بیر قویو، بیز ده داش لاری تؤکریک باش لارینا.
پاشا دیک قالخدی آباغا کی:

– آفرین! مرہبا! آفرین بئله تدبیرہ!

او ساعت حؤکم ائلہ دی کی، دای داش لاری تؤکمہ سین لر، قوشون بؤیو گونو ده
اونون حضورنا چاغیر سین لار. سونرا اوزون وزیرہ توتوب سوروشدو:

– هہ، وزیر، بو تدبیرہ سن نہ دئییر سن؟

وزير دئدى:

- تدبیره سۆز يوخدو. مەھبۇب خانىم چوخ عقللى تدبىر تۆكۈپ.

پاشا دئدى:

- بس نىجە؟ بس سەن نە بىلىردىن؟ گۆر بىر او كىمىن قىزدى؟ بس مەنىم قىزىمىن تدبىرى پىس اولار؟

وزير دئدى:

- خىير پاشا ساغ اولسون! الله ائلمەسەن. آنساق بو يئددى مەن يئددى

يوز يىتمىش قويونو اينانمىرام بىر قازا بىلك.

مەھبۇب خانىم تىز اونون سۆزونو كسىب دئدى:

- نە قدر قازا بىلرىك قازارىق. خۇكم دىيىل كى، ائله ھەرەسىنە بىر قويو چاتسىن.

پاشا دا تىز اونون سۆزونو كسىب دئدى:

- ھە دە... اولماسىن يئددى مەن، اولسون اونون يارىسى. گۆردۈك قويو

چاتىشمىر، ايكى سىنى سالارىق بىر قويويا.

غرض، پاشا قوشون بۇيۇگونو بىر نامە ايله اىستامبوللا خوتكارىن

يانىنا گۆندردى. قوشونا دا خۇكم ائلەدى ائله او گوندىن دوشدولر داغلارا

داش يىغماغا. مەھبۇب خانىم ائله كى، بو ايشلرى گۆردو قورتاردى، قايدىب

گلدى اۋزى منزىلەنە. او قدر گۆزلەدى كى، اولدو گىسەنەن يارىسى. ھامى ياتدى.

اوندان دوروب بىرىنسى دفعە آشىق سونونو، سونرا دابللى احمدى اونون يانينا

گىتىمىش اولان قاراباشى چاغىردى اۋزى اوتاغىنا. قاپى لارى باغلايىپ، ارانى خلوت

ائىلەندىن سونرا دئدى:

- سەن بىلىرسەنمى كى، بىزىم آشىغىمىزى توتوبلار؟

قاراباش دئدى:

- بىلىم، خانىم! ھە اونو دا بىلىم كى، او آشىق دىيىلمىش،

كوروغلويموش.

مەھبۇب خانىم دئدى:

- يوخ. يالان سۆزدو. او كوراوغلونون دلى سىدى. اۋزو دىيىل. ايندى سەن

مەنە قولاق آس!

مەھبۇب خانىم بوتون اھوالاتى قاراباشا دانىشدى. آخىردا دئدى:

- بىز ايندى گرەك بىر شى ائلىك. گرەك ائله بىر يول تاپاق كى، ھە نە

قدر قوشون بۇيۇگو بورادا يوخدو، قوشون دا شەھردە دىيىل، چىلىئە

خبر چاتدىراق، گلىب اونو قورتارىپ آپارسىنلار.

قاراباش دئدى:

- سەنە قوربان اولوم، خانىم، تدبىرىن چوخ ياخشى تدبىردى.

مہبوب خانیم دئدی:

- تدیر گۆزلدی. اما چتیندی. چنلیئله بو خبری کیم

چاتدیراساق؟

قاراباش دئدی:

- سان مہبوب خانیم، سن بونون فیکرینی هئچ چکمه! اولمیشم کی؟

خبری چنلیئله من چاتدیرارام.

مہبوب خانیم قولاق لارینا اینانمادی. بیر ده سوروشدو کی:

- سن؟

قاراباش دئدی:

- بلی، من قوربان اولوم لاپ سنه ده، کوراولویا دا، اونون دلی سینه

ده.

مہبوب خانیم گتندی فیکره. دئدی:

- من سنین قوچاق لیغینا بله دم. آنساق آخی سن کی چنلیی لی

تانیمیرسان.

قاراباش دئدی:

- سان مہبوب خانیم، سن اونون دا فیکرینی چکمه! منیم بلدچیم

وار.

مہبوب خانیم تلسیک دئدی:

- یوخ، یوخ... بو سیرری هئچ کسه وئرمک اولماز.

قاراباش دئدی:

- منیم بلدچیم ائله بلدچی دیر کی، سیرری یا اونا دئدین، یا قویویا

دئدین، ایکی سی ده بیردی.

مہبوب خانیم سوروشدو:

- آخیر کیمدی سنین بو بلدچین؟

قاراباش دئدی:

- دور گئدک گؤستریم.

قاراباش مہبوب خانیمی گتیردی تؤوله یه. مہبوب خانیم دوراتی

گؤرن کیمی ایشی باشا دوشدو. قاراباشین فیکرینه آفرین دئدی.

قاراباش دئدی:

- بون دان یاخشی بلدچی؟ اؤزو بیرباش منی آپاراساق چنلیئله.

مہبوب خانیم دئدی:

- دوغرو دئییرسن. اوندا سن هازیرلاش. من ده کوراولویا بیر نامه

یازیم.

غرض، باش آغری سی اولماسین، قاراباش آتی تئز یهرله دی، یوینله دی،

چكدى بايرا. مهبوب خانيم دا گلدی. دئمه‌لى سين دئدى، تاپشیرمالی سین
تاپشیردی. نامنی ده وئریب یولا سالدی. قیز دوشدو یولا. تا شهردن چیخانا
قدر آتی یاواش-یاواش سوردو. ائله کی شهردن چیخدی، آتین باشینی بوشلادی.
دورات ائله بیل کی، ایشی باشا دوشموشدو. ائله کی باشینی بوش گوردو،
دوردنالا چنلیئله طرف یول باشلادی. قاراباش هر نه قدر ائله دیسه، آتین
باشینی بیغا ییلمه‌دی. آخیردا گوردو اولمایاساق، یاپیشدی آتین یالین‌دان، اؤزو
ده سریلدی یهره.

ایندی قولاق آس، سنه کیمن دن دئییم، کوراوغلودان.
سوبه زامانی ایدی. کوراوغلو گئنه ده آغ قایادا دایانمیشدی. یول‌لارا
باخیردی. بیر ده باخدی کی، بودو، یولدا توز دومانا قاریشدی، دومان توزا.

دقت ائله‌دی، گوردو دوراتدی. اؤزو ده ائله گلیر، ائله گلیر کی، نالاریندان اود
قالخیر. های ووردو، دلی لر هامی سی تۆ کولدو. دورات گلیب دوز کوراوغلونون
قباغیندا دایاندى. باخدی لار کی، آتین اوستونده بیر قیز خیلاغی وار.
سوروشدولار: کیمن؟

قیز مهبوب خانیمین نامه‌سینی اوزاتدی. کوراوغلو نامنی
اوخویاناسان دلی مئهر قیزی آتدان دوشوردو. کوراوغلو باخدی کی، مهبوب
خانیم یازیب:
«کوراوغلو!

بل لی احمد اؤلوم آياغیندادی. نامم سنه چاتان کیمی، یا اؤزون
گل، یا دا بیر تدبیر تۆکوب، اونو اؤلوم دن قورتار».
آلتیندا دا قول قویوب: «روم پاشاسی نین قیزی مهبوب خانیم».
کوراوغلو دؤندو قیزا کی:

- دئ گؤروم، بو نه اولان اهوالاتدی؟ بل لی احمد هاردادی؟ سن
کیمن؟

قیز اهوالاتی اولدن آخیراسان کوراوغلویا دانیشدی. ائله کی کوراوغلو
ایشدن آگاه اولدو، دلی مئهره های ووردو کی:
- تئز قیراتی یهرله!

دلی مئهر او ساعت قیراتی ایفچین یهرله‌یب، چکدی کوراوغلونون
قباغینا. کوراوغلو آياغینی اوزنگیه قویاندا نیگار خانیم دئدی:
- دایان، کوراوغلو! اولین دن منیم بو ایشدن گوزوم سو ایچمیر. بو
مهبوب خانیمدا بیر تولکولوک وار. بو سفره سن گتیمیسکسن. قوی بل لی
احمدین دالی سینسا اوشاق‌لاردان بیرى گئتسین.
کوراوغلو دئدی:

- یوخ، نیگار، اؤزوم گنده‌جه یم. من گرک او روم پاشاسینا بیر

دیوان توتام کی، تاریخ لرہ یازیلا.

بو سۆزدە تانریتانیماز یئریدی قاباغا، توتدو آتین یویه نین دن. دئدی:

– کوراوغلو، ایندییه کیمی هر سفره سن گئدیسن. من چنلیئلده

قالمیشام. اما بو سفره من گئده جه یم.

کوراوغلو تانریتانیمازین خاتیرینی چوخ ایستیردی. هئچ اونون بیر سۆزونو

ایکی ائلمزدی. یاواشسا آیاغینی اوزنگی دن چیخارتدی. دئدی:

– سۆزوم یوخدو. گئت! اما تک گئتمه! اۆزونه یولداش گۆتور!

تانریتانیماز بیر دلی لرہ باخدی. گۆردو هامی آياقدادی کی، آی الله،

منی آپارایدی. اوزونو توپداغی دانا توتوب دئدی:

– توپداغی دان، هازیرلاش گئدک!

ائله بیل کی، یئری-گۆیو وئردی لر توپداغی دانا. سۆینه-سۆینه قاچدی

تۆله یه. نیگار یاناشدی تانریتانیمازا کی:

– تانریتانیماز! باخ، دئییرم. مبادا، مبادا رومدا داوا-زاد

ائله یه سیز. ائله ائلیین کی، سیزی هئچ تانیماسین لار... گئسنی سالین آریا. بل لی

احمدی قورتارین، گۆتورون گلین! قیساس قوی سونرایا قالسین. بیز ده دوز اوچ

گون سیزی گۆزلیسیک. گلدیز، گلیب سیز، گلمدیز، اوندا اوشاق لار دالینیز سا

گلکسک.

تانریتانیماز علینی گۆزونون اوستونه قویوب دئدی:

– باش اوسته!

ائله کی، توپداغی دان دا آتی حاضر لاییب بایرا چکدی، دلی لر هامیلا

گۆروشوب اوزنگیه آياق قویماق ایسته ینده قاراباش دوردو آياغا.

سوروشدولار:

– سن هارایا؟

قاراباش دئدی:

– بس من گئتمیرم؟

کوراوغلو دئدی:

– یوخ. سن اوشاق لار قایدینسا بورادا قالمالیسان. کیشی اولسایدین سنی

زنسیره چکدیرسکدیم، آنساق کی قیز سان. قالارسان خانیم لارین یانیندا.

اوندان اوزون تئل لی خانیم توتوب دئدی:

– تئل لی خانیم، اونون اوستونده گۆزون اولسون!

بلی، دلی لر ایکی سی ده کوراوغلو ایله، دلی لر له، خانیم لار لا گۆروشوب، آتلا ری

مینیب یولا دوشدولر. آشیریم لار آشدی لار، کئچیریم لر کئچدی لر، اؤزلرینی روما

یئتیردی لر. اونلار چاتماقدا اولسون لار، سنه کیم دن دئییم، پاشادان.

پاشا آخیر بیر آز عقل دان کم ایدی. مہبوب خانیم ہر نہ دئمیشدیسہ
ہامی سینا اینانمیشدی. ائلہ کی قوشون بؤیوگونو ایستامبول، خوتکارین یانینا،
قوشونو دا داغلارا داش ییغماغا گؤندردی، اؤزو دوروب- گلدی قویونون
آغزینا. دئدی:

- ھه... منہ ده روم پاشاسی دئیرلر. سنین او کوروغلونو بیر
کوراوغلو ائلیم کی، بیرى ده یانین دان چیخسین.
بل لی احمد گولدو. دئدی:

- پاشا، کوراوغلویا کلہ- کلہلر نہ ائلیہ ییلیب کی، سنین کیمی
کرتنکەلہلر نہ ائلہ سین؟

پاشا اؤزون دن چیخدی. علینی آتدی بؤیوک بیر داشا کی، هللہ ییب سالسین
اونون باشینا. نہ قدر زور وئردی، گوسو چاتمادی. هیرسی سویودو. دئدی:
- سالاردیم داشی باشینا، ائلردیم سنی خینسیم- خینسیم. آنساق ل'نت
شیطانا. کوراوغلونون خاطرینہ، گرک او گلینسہ سنی ساخلا یام. ائلہ کی او
گلدی، اونو دا توتوب ایکی نیزی بیر گہ اؤلدوررم.
بل لی احمد دئدی:

- پاشا، کوروغلونو ھئچ اهریمن لر توتا ییلمیر. ایندی کوراوغلو او قدر
اؤلؤ اولدو کی، سنین کیمی دیلغیرا باس وئردی؟
پاشا یئنہ هیرسلندی. ایستہدی علینی آتسین داشا. آنساغ داشین یئکەلیگینی
گؤرسک یئنہ ده هیرسی سویودو. دئدی:

- توتارام، توتارام. بونا مہبوب خانیم تدبیری دئیرلر. سنی
قویویا سالان، اونو دا سالار. اوندانیشاریق.

پاشا سؤزونو دئییب گئتدی. بل لی احمدین دردی بیر ایدی، اولدو ایکی. اؤز
دردی یادین دان چیخدی. قالدی کوراوغلونون هایینا کی، اونو ایشدن نئجہ
خبردار ائلہ سین. اما کی نہ قدر فیکیرلشدی، بیر چارہ تاپا ییلمہدی. ایندی
بل لی احمد قالسین بورادا، سن ائشیت دلی لردن.

دلی لر روما چاتاندا گئسہ ایدی. هامی یاتمیشدی. شہری دولانیردی لار،
بیر ده گؤردولر کی، بیر میداندى، اما بونون بیر طرفینده بئش- آلتی عسگر
کئشیکدهدی. توپداغی دان یاواشسا آتدان دوشوب یوینی وئردی تانریتانیمازا،
اؤزو عسگرلرہ یاناشیب سوروشدو کی:

- گئسہ واختی بورادا نہ ائلییرسیر؟

عسگرلردن بیرى دئدی:

- دوستاق وار، کئشیک چکیریک.

توپداغی دان اطرافا باخدی، دئدی:

- بورا كى، ميداندى. ميداندا دا دوستاق اولار؟

توپداغى دان ائله ائلييردى كى، قويونون سمتىنى اؤيرنسين. چونكى قاراباش دئمشىدى كى، بل لى احمدى ميداندا قويويا ساليب لار. عسگر دئدى:

- باخ اودو ائى... اورا قويودو. دوستاق دا قويودادى.

توپداغى دان سوروشدو كى:

- كيمدى دوستاغينيز؟

عسگر دئدى:

- بير قول دورون بيرى. نه بيلك؟ بيرى دئير كوراوغلودو، بيرى دئير اونون

يولداشيدى. هئچ اصلينى بيلم يوخدو.

بو آرادا تانريتانيماز آتلارى بير طرفده باغلايىب گليب اونلارا

چاتدى. دلى لر بير ده باخدى لار كى، دئيه سن، اوزاق دان بير اوخوماق سسى گلير.

دقتله قولام آسيب گوردولر بل لى احمددى؛ قويودا اوخويور. باخدى لار كى،

بل لى احمد دئير:

تانرى، يامان يترده دوشموشم دارا،

منه اوزون كۆمك اول، آمان، آمان!

توتولوب بندرگاه، كسيليپ بره،

تاپميرام چيخماغا يول، آمان، آمان!

ياغى دوشمن اوزون بوردا بيلديرر،

آغلاديبان گۆز ياشيمى سيلديرر،

هيله قورار، كوروغلو نو اؤلدورر،

اولار باشيميزا كول، آمان، آمان!

بل لى احمد گيرر اولسا ميدانا،

آت اوينادار، قيلينج چالار دوشمانا،

قولو باغلى ساليمنيشام اوودانا،

چاتمير بير طرفه ال، آمان، آمان!

توپداغى دان بل لى احمد دين سسينى ائشيتسك القيلينجا سومدو

عسگرلرين اوستونه. تانريتانيماز ايشى داواسيز قورتارماق ايستيردى. ائله كى

گوردو توپداغى دان بئله ائله دى، دايانمايىب او دا دؤشندى عسگرلره.

اولا بئش-آلتى نفر پاشا عسگرى قارانلىق كئسه ده دوشه كوراوغلو دلى لرى نين

علينه. هئچ گۆزلرينى آچماغا ماسال تاپا بيلمه دى لر. بير سو ايچيم ساعدا

اونلارين ايشينى بيتيريب اؤزلرينى آتدى لار قويويا طرف.

توپداغى دان دئدى:

دارا دوشوبسن، بل لى احمد،

يئتيشديك، بودو يئتيشديك.

ھارا دوشوبسن، بل لی احمد؟
یتیشدیک، بودو یتیشدیک.
بل لی احمد سسی ائیشیتسک تانیدی، دئدی:
یاخشی یتیشدین دادیما.
توپداغی دان، توپداغی دان!
بلکہ چاتام مورادیما،
توپداغی دان، توپداغی دان!
توپداغی دان آلدی سۆزون او بیرى بندینی دئدی:
آغسا قوموز شیغیتماغا،
دوشمان قانین آخیتماغا،
زین دان لاری داغیتماغا،

یتیشدیک، بودو یتیشدیک.
آلدی بل لی احمد:
پشیمانامدی دولهادولدا،
ھالقا زنسیر باغلی قولدا،
مہبوب خانیم گۆزو یولدا،
توپداغی دان، توپداغی دان!
توپداغی دان دئدی:
میسری قیلینس لار توولادیق،
درین دریالار بویلادیق،
کنشیکچی لری قوولادیق،
یتیشدیک، بودو یتیشدیک.
بل لی احمد دئدی:
دلی لر قایناییب سوشا،
ششپری گتتمه یه بوشا،
قاچا قاباغین دان پاشا،
توپداغی دان، توپداغی دان!
توپداغی دان چنلیئل دن اؤزو ایله بیر اوزون زنسیر گتیرمیشدی. تئز
زنسیری آتدی لار قویوبا. چکیب بل لی احمدی چیخارتدی لار. ائله کی گۆرۈشدولر،
اؤپۈشدولر، بل لی احمد دئدی:
- ایندی من بو پاشایا بیر دیوان توتوم کی، سوموکلری اویناسین.
تانریتانیماز دئدی:

- يوخ، نىگار خانىم تاپشيريپ سس سىز گليپ، سس سىز ده گندك. بو ساعت بورادانسا گئرى دؤنمك لازىمدى. پاشا ائله بو ساعت اولمهدى كى... الله شوكور، او دورور، بيز دوروروق. قىساس اوچون سونرا گلريك. بل لى احمد تانريتانيمازين سؤزونون اوستونده سؤز دئيه بيلمهدى. دئدى:

- نئينك. ايندى كى نىگار خانىم دئييب، سؤزوم يوخدو. گندك دئير سىز گندك.

اوچو ده بير يترده دؤندولر آتلارين يانينا. باخدى لار كى، اونلارين آتى ايكي ايدى، اولوب اوچ. بير دنه ده يهرلى، يوين لى آت باغلانيب آتلارين يانينا، تركينده ده بير دنه بالينس. ائله فيكىرلشيردى لر كى، گؤرسونلر بو نه سيرردى، بير ده گؤردولر آتلاردان بير آز آزالى بير قارالتى وار. ياخينلاشيب باخدى لار كى، مهبوب خانىم. بل لى احمد اونو گؤرسك ايشى باشا دوشدو. اونا طرف ياخينلاشاندا باخدى كى، مهبوب خانىمين علينده بير دنه ده ساز وار. سورو شدو:

- مهبوب خانىم، بو ندى؟

مهبوب خانىم دئدى:

- سازدى. آشيق سونون اوچون قايرتدير ميشام.

بل لى احمد علينى اوزا ديب سازى مهبوب خانىم دان آلدى. باسدى دؤشونه، دئدى:

يولوم دوشوب چنليئله

آلا گؤزلو مهبوب خانىم!

آتلا، گندك بيزيم ائله،

شيرين سؤزلو مهبوب خانىم!

آلدى مهبوب خانىم:

دئ گؤرك، بو نه سفردى؟

بل لى احمد، بل لى احمد!

پاشا بون دان بيخبردى،

بل لى احمد، بل لى احمد!

آلدى بل لى احمد:

قىزيب چكرم هاشانى،

سن قىلارسان تاماشانى،

بير موى سايمارام پاشانى،

قمر اوزلو مهبوب خانىم!

مهبوب خانىم دئدى:

دوشمن سن دن قیساس آلا،
میدان آچیب، قیلینج چالار،
آخار قانین گؤل-گؤل اولار،
بل لی احمد، بل لی احمد!
آلدی بل لی احمد:
بل لی احمد ماییل ساچینا،
موشتاقدی اوزده ماچینا،
قارغالار نئی لر لاچینا؟
آلا گوزلو محبوب خانیم!
آلدی محبوب خانیم:
محبوب خانیم قادان آلسین،
عشقی دریا سینا دال سین،
سانیم سنه قوربان اولسون،

بل لی احمد، بل لی احمد.
سؤز تاماما یئتیشدی. اوچو ده آتلا ندی لار. بل لی احمد محبوب خانیمی
آلدی ترکینه. ائله آتلا ری سورمک ایسته ینده قاران لیق دان بیر آدام بیردن
توللان دی، توتدو بل لی احمدین آتی نین یویه نین دن. محبوب خانیم بئله
باخاندا گوردو عمی سی قیزی شیرین خانیمدی. شیرین خانیم دئدی:
- عمی قیزی، تا آشیق سونون بورا گلن دن بو گونه سن اولان بوتون
ایشلری بیلیرم. او سیرری کی، سن کوراو غلویا دئمه یه گئدیر سن، منیم ده سینم
ائله هامان سیررین خزینه سیدی، من ده سنینله گئدیرم.
تانریتانیماز دئدی:

- مین سن ده توپداغیدانین ترکینه.
توپداغی دان او ساعت علینی اوزادیب شیرین خانیمی دیک گؤتوروب آلدی
ترکینه.

سحر تئزدن گون ائله تزه سه چیخیردی کی، دلی لر اؤزلرینی یئتیردی لر
چنلیبله. ائله کی، دلی لر، خانیم لار هامی سی ییغیشدی لار، هامی سی گوروشدولر
قورتاردی لار، اوندان کوراو غلو تانریتانیمازدان سوروشدو:
- یاخشی، روم پاشاسی نین قیزی محبوب خانیم بون لارین هانسی دیر؟
تانریتانیماز دئدی:

- اودو، او کی بل لی احمدین ترکینده دی، روم پاشاسی نین قیزی محبوب
خانیمدی. او کی توپداغیدانین ترکینده دی، او دا محبوب خانیمین عمی سی قیزی
شیرین خانیمدی.
اوندا کوراو غلو دؤندو محبوب خانیم، دئدی:

- مہبوب خانیم، سیز ایکینیز ده بیزه خوش گلپسینیز. ایندی بویور
گورک او هانسی سیرردی کی، سنی اورادان بورایا گتیریب؟
مہبوب خانیم قاباقسا باشینی آشاغی سالدی. آنساق باخدی کی، یوخ،
بنله لیکله اولمایاساق. هامی گوزونو دیکیب اونون آغزینا. ساواب گوزلییرلر.
اما نه قدر ائله دیسه، اوتانیدیغین دان دئییه ییلمه دی. دئییه سن، ائله بیر آز
دا کوراولونون واهیمه سی اونو باسمیشدی. شیرین خانیم گوردو عمی سی قیزی
دانیشا ییلمیر، اوتانیر، دئدی:

- کوراولو، روسخت وئرسن، سیرری سنه من دئیرم.
کوراولو دئدی:
- روسختدی. دئی!
شیرین خانیم دئدی:
- کوراولو، بیزی بورایا گتیرن او سیرردی، هانسی کی نیگار خانیمی
ایستامبول دان، تئل لی خانیمی ارزروم دان، او بیرری خانیم لاری دا اؤز یئرلرین دن
بورایا گتیریب.

کوراولو مسئلنی باشا دوشدو. بیر شیرین خانیم باخدی، بیر ده
مہبوب خانیم باخدی. سوروشدو کی:
- مہبوب خانیم، دوغرو دورمو؟
مہبوب خانیم دئدی:
- بلی، دوغرو دو.

کوراولو اونا ساتاشماق اوچون گوله-گوله دئدی:
- چوخ اسب ائلمپسینیز کی، گلپسینیز. آنساق آخی بو خانیم لار، ائله
لاپ نیگار خانیم اولسون، تئل لی خانیم اولسون، یا او بیرری لری اولسون، چنلیئله
گلیب لر، اما هئچ او سیرری بیزه دئمہ ییب لر. ایندی مہبوب خانیم، گلسنه،
او سیرری سن دئییه سن، بیز ده بیلک.

مہبوب خانیم گوردو کوراولو کئچدی زارافاتا. او دا گوله-گوله دئدی:
- کوراولو، او ائله بیر سیرردی کی، هامیا دئمک اولماز. او سیرر آنساق بیر
آداما دئی لی. اونو دا من گلنده یولدا بل لی احمدہ دئمیشم.
هامی دؤنوب بل لی احمدہ باخدی. گوردولر بل لی احمد باشینی سالیب
آشاغی دایانیب.

دوزدو، مہبوب خانیم سؤزو دئدی، اما اؤزو ده پول کیمی
قیقیرمیزی قیزاردی. کوراولو باخدی کی، مہبوب خانیم اوتانیر. اونون اورینی
آلماق اوچون دؤنوب تانریتانیمازدان سوروشدو:
- تانریتانیماز، بو سؤزه سن نه دئیرسن؟
تانریتانیماز دئدی:

- کور او غلو، من سۆزومو روم دان چيخاندا دئيمش.
کور او غلو سوروشدو:

- نئجه؟

تانريتانيماز دئدى:

- گورمورسن، ائله اولين دن مهبوب خانيمى بل لى احمدين، شيرين
خانيمى دا توپداغيدانين تر كينه ميندير ميشم. ايندى بيرجه قالب نىگار
خانيمين، بير ده سنين رازيلغيين.
نىگار خانيم ايره لى يئريگيب قيزلارين ايكي سى نين ده اوزون دن اوپدو،
خوشگلدين ائله دى. سونرا گوله-گوله دئدى:

- اما يامان هارامزادا شئى سيز. سيزين بو سيررئيز منى شوبهه يه
سال ميشدى. سن دئمه، ايشين ايچينده ايش وار ميش.

اوندان اوزون كور او غلوي اوتوتوب دئدى:

- كور او غلو، سۆز سنيندى. دى راضى ليغيني وئر!
كور او غلو دئدى:

- داي من نه دئيم؟ سن كى راضيسان، قورتاردى. ائله بو صحبتده

بيردن دلى مئهر دلى لر ين ايچين دن چيخدى كى:

- بوخ، هله قورتارماييب، هله بير ايش ده قالير.

نىگار خانيم سوروشدو:

- دلى مئهر، او نه ايشدى كى، هله قالب دئيرسن؟

دلى مئهر دئدى:

- نىگار خانيم، واللله دئمه يه ده اوتانيرام. بيليرسن، دونن من

قيراتى آپاريرديم سووارماغا. تؤوله نين قاباغيندا آتى مينديم. بير ده

گوردوم بير شئى توللائيىب دال دان ميندى منيم تركيمه. او زو ده برک-برک

ياپيشدى من دن. اول-اول يامان قورخدوم. سونرا باخديم كى، تركيمه

مينن مهبوب خانيمين قاراباشيدى. دئديم:

- نه ائلييرسن؟ تركيمه نيه مينيرسن؟

دئدى:

- تانريتانيماز منه دئدى كى، مهبوب خانيمى بل لى احمدين، شيرين

خانيمى دا توپداغيدانين تر كينه ميندير ميشم. داي سن بئله پيادا

قالما. گئت سن ده دلى مئهرين تر كينه مين!

دلى لر، خانيم لار هامى سى گولوشدولر.

كور او غلو يئددى گون، يئددى گئسه توى ائله ييب مهبوب خانيمى بل لى

احمده، شيرين خانيمى توپداغى دانا، قاراباشى دا دلى مئهره وئردى.

کور اوغلونون بايزيد سفری

ایندی ائشیت، سنه کیمدن دانیشیم، توقاتدا هاسان پاشادان.

بیز قالمیشدیق او یترده کی، هاسان پاشا بولو بیی عرضینسانا، کنچل

همزنی ده چنلیئله یولا سالان دان سونرا بیر نامه ده پایازیدده احمد

تاسیرباشیا گؤندریشدی.

ائله کی قاسید گلیب پایازیده چیخدی، احمد تاسیرباشی نامنی اوخویوب

گوردو هاسان پاشا یازیب: «سهنیلله چوخ واسیب ایشیم وار. باشینی اورادا ایسلات،

بورادا قیرخدیر».

احمد تاسیرباشی ائله اوراداسا یتریندن دوروب تؤوله یه گلدی. بیر

یوی رک آت مینیب، دورما گلدیم - اؤزونو هاسان پاشانین یانینا چاتدیردی.

دئ خوش، اون بئش، ایلشدی لر دانیشماغا. هاسان پاشا دئدی:

- احمد تاسیرباشی، سن توسسارلیق ایشینی بئش بارماغین کیمی بیلیرسن.

اؤزو ده ایگید بیر آدماسان. باشیندا یاراقلی-یاساقلی آدم لارین، نؤکر ناییبین

دا وار. بودو، سنه دئیرم. ائشیت و آگاه اول! بیر دنه کاروان

کور اوغلونون علیندن قورتاریب ییزیم تورپاغا کنچه بیل میر. هامی سینی توتوب

مال لارینی قارت ائلییر، اؤزلرینی ده اؤلدوردو گونو اؤلدورور، اؤلدورمدیگینی ده

ایکی قوروشا مؤهتاس ائله ییب یولا سالیر. ایندی سن گرک گوس لو بیر کاروان

دوزلدن سن. گندیب مال گتیره سن. اونو دا دئیم کی، بونو تاپشیران خوتکار

اؤزودو.

احمد تاسیرباشی بیر آز فیکیرلشدی، او نجه دئیرلر، اؤلچدو، بیچدی،

گؤتوردو، قویدو، آخیردا راضی اولوب، تداروک گؤرمه یه باشلادی. دئ دوشدو

شهریشهر گزمه یه. بئش گون، اون گون، بیر آی، آلمالی سین آلدی،

باغلامالی سین باغلادی، دوه لری، قاتیرلاری چاتدی، یو کونو توتدو، گوس لو بیر

کاروان ایله یولا دوشدو. اما گتتمیش دن ایکی دنه چوخیلیمیش،

هارامزادا ایش گؤردو. بو ایشلرین بیر ی بولدو کی، گتتمیش دن قاباق

پایازید پاشاسی خلیل پاشانین یانینا گتتدی. دئدی:

- پاشا ساغ اولسون، من گئدیرم. هله بو یاشا گلیمیشم، ایندییه

کیمی منیم کاروانیمی بیر قول دور، قاچاق دسته سی سویا بیلمه ییب. ینددی

آغاس دان ینددی آغاسا بیر قارالتی گؤرسک باخمیشام، سئچمیشم، قول دور،

قاچاق اولدوغونو بیلن کیمی کاروانی گؤتوروب، یولو آزدیرمیشام. ایندی گئنه

ده گئدیرم. الله منه یار اولسا، اینشاللا ده دفعه ده کاروانی ساغ-سالامات

گتیره جه یم. اما کی شر دئمه سن، خئییر گلمز. بو دفعه سفریم

قورخولودو. کور اوغلونو چوخ هارامزادا دئیرلر. ایشدی ائیهنا، بیردن

تو تولىسام اوندا بير قورغو قوروب كوروغلونو بايازیده گۆندرهجه یم.
گۆزده-قولاقددا اول کی، گلنده اونو توتوب هاسان پاشایا خبر چات دیراسان.
خلیل پاشا احمد تاسیرباشی نین بو تدبیرینه آفرین دئدی.
احمد تاسیرباشی پاشانین یانین دان مورخخس اولوب، ائوینه گلدی. بیر
دنه اؤزو کیمی هارامزادا قارا قولو وار ایدی. اریستان دان آلیب گتیرمیشدی،
اونو یانینا چاغیریب دئدی:

- ایستیریم سنی ائولندیرم، قوللوق دان آزاد ائله یم، اؤزونه ده
مایا وئریب بیر دوکان آچام. نه دئیرسن؟
قول ییخیلیدی احمد تاسیرباشی نین آياق لارینا. احمد تاسیرباشی دئدی:
- آنساق بو ایشین بیر شرطی وار. اگر او شرطی یئرینه یئتیره بیلسن،
دئدیک لیریمی ائله یهجه یم. یوخ، یئتیره بیلمه سن، اؤمرونون آخیریناسان ائله
بئله سه قول اوغلو قولسان.
قول دئدی:

- آغا، سن شرطی دئی؟ هر نه اولسا سانلا، باشلا یئرینه یئتیرمه یه
هازیرام.
احمد تاسیرباشی دئدی:

- بودو، بیر نئجه گون دن سونرا من سفره گئدیرم. سن گرک ائله
بو گون گئده سن چنلیئله، قوچ کوراوغلونون یانینا. قورخما، سنه هئچ بیر
شئی ائلمز. دئیسه سن کی، بس گلیمسن اونا دلی اولماغا. قالاسان اونون

یانیندا. تا او واختا قدر کی، یا من اؤزوم سنه خبر گؤندریب
چاغیر تدیرام، یا دا کی، اؤزوم اورایا گلم. اؤزوده سنه دئیم کی، بو ایش
قیرخ گون دن آرتیق چکمیسک.
قول راضی اولدو. سحر تئزدن آلمالی سین آلدی، گؤتورمه لی سین گؤتوردو،
پایی-پایدا چنلیئله طرف یولا دوشدو. او نئجه دئیرلر، چکدی چاریغی نین
دابانینی، قیردی یئرین دامارینی، گونه بیر منزل، آز گئتدی، اوز گئتدی، دره،
تپه دوز گئتدی، گون لرین بیر سینه گلیب چنلیئله چاتدی. کئشیکچی لر اونو
چنلیئیلین هندورینده گوروب، توتوب کوراوغلونون یانینا گتیردی لر.
کوراوغلو سوروشدو:

- بالام کیمن؟ نچیسن؟ هارادان گلیمسن؟
قول دئدی:

- قوچ کوراوغلو، اریستان دان گلیرم. قولام. آدیم دا ایمیرزه دی.
سنین آدینی ائشیدیب، گلیمشم سنه دلی اولام.
کوراوغلو بیر اونون بازبورتونا باخدی. گوردو قوللو باساق لی یشکیر
بیر آدمادی. بیر بوینو وار کی، ائله بیل کل بوینودو. اؤزوده قاپقارادیر. ائله

ايكيسه گۈزلىرى آغارير، بير ده ديش لرى. دئدى:

- اوغول، ھىچقيلنج-زاد اويناتماغى، آت مينمى، ششپير آتماغى
باسارير سانمى؟

قول دئدى:

- يوخ. من ائله ھميشه قول اولموشام. اونون-بونون قاپى سيندا

ايشله ييب، دولانميشام. اؤيردرسىز، اؤيرنرم.

كور اوغلو بئله دؤنوب بير دلى لره باخدى. گوردو ھامى دؤوره ووروب

اوتوروب. دمير چيولغلو دا اوتوروب لاپ قولون بؤيرونده. حال ووروب دئدى:

- آيه، وئرين منيم سازىمى!

سازى وئردى لر كور اوغلويا. اوندان اوزون دمير چيولغلويا توتوب دئدى:

- آيه، دمير چيولغلو!

دمير چيولغلو دئدى:

- سان كور اوغلو!

كور اوغلو دئدى:

- سن اونون قول لارىنى آل علينه، گۈزلىرىنى ده تيك گۈزلىرينه. من چاليب

اوخو ياساغام. باخارسان، اگر منيم سازيم، سسيم، سۇزوم اونا اثر ائلهدى،

بيل كى، مرد آدامدى. ھالال سود اميب. يوخ، اگر اثر ائلمهدى، بيل كى،

نامرد آدامدى.

دمير چيولغلو قولون قول لارىنى قارى سيني آلدى علينه، گۈزلىرىنى ده تيكدى

گۈزلىرينه. كور اوغلو سازى باسدى دؤشونه. باشلادى، گورك نه دئدى:

سؤيله گۇروم عرب اوغلو،

سانين دان كوسدوگون وارمى؟!

دوست يولوندا بو دونيادا

باشين دان كئچديگين وارمى؟!

خان ائىواز اوتورموشدو كور اوغلونون يانيندا، كور اوغلو دؤنوب بير اونا

باخدى. اوندان اوزون قولا توتوب، آلدى سۇزون او ييرى خانه سيني، دئدى:

ائىوازيم اون بئش ياشيندا،

ايگيددى ار ساواشيندا.

اوسا داغلارين باشيندا

يئل تكى اسديگين وارمى؟

ائىوازيم خراس آلاندا،

حلبه تالان سالاندا،

دوشمن چوخ، سن تك اولاندا

ھير سلنيب سوشدوگون وارمى؟

میداندا آچیب ساواشی،
دوز ائیلەیب داغی، داشی،
قانچیرغادان قانلی باشی
دؤیوشده آسدیغین وارمی؟

دوروب اسل آیاغیندا،
مرد ایگیدین دایاغیندا،
نامرد دوشمن قاباغیندا
دیکسینیب چاشدیغین وارمی؟
کوراوغلو یام، آلام دئین،
چیخاردارام اولماز اویون،
بیر قیلینجا یئددی بویون
ائندیریب کسدیگین وارمی؟
سۆز تامام اولدو. دمیرچیوغلو دئدی:
- کوراوغلو، سۆز لری نین میسلی-برابری یوخلدو. اوز سیز سۆزدو. اما
سن دئین سیفدتدن بو آدامدا اثر یوخلدو.
کوراوغلو دئدی:

- اوغول، منیم کی نه سازیم، نه سسیم، نه سۆزوم سنی اثر ائلمەدی،
سن دن کوراوغلو دلی سی اولماز. اما من نامرد دئیلم. اتیم دن
توتان علی کسمرم. قال، یی، ایچ، دولان! اؤزو ده دلی لرله گز، اوتور، دور،
مشق ائله! اؤیرنرسن، اؤیرنرسن، اؤیرنه بیلمه سن ده کی هئچ.
قول بو قالماقلا قالدی چنلیئلده. ایندی بو بورادا قالماقدا اولسون،
سنه کیم دن دئییم، احمد تاسیرباشی دان.
گون او گون اولدو کی، احمد تاسیرباشی قفله-قاتیرلا گلیب چیخدی
چنلیئلین اون بش، ایگیرمی آغاس لیغینا. هئی ووردو، کاروان ایلندی. اؤزو
سرکارینی، ساربانینی، بیر ده نؤکرلری نین گۆزه گلن ایگیدلرینی گۆتوروب
چیخدی بیر اوسا تپەنین باشینا. ساغ علینی کۆلگه لیک ائله ییب قویدو گۆز لری نین
اوستونه. دقت ائله ییب چنلیئلین قاراول خاناسیندا کئشیکچی لری گۆردو. اونلاری
یانین داکی آدام لارا گۆستریب دئدی:
- گۆرورسونوزمو؟ کوراوغلونون کئشیکچی لری یولو ماریتداییب لار.

یانین داکی آدام لار هر نه قدر باخدی لار، هر نه قدر دقت
ائتدی لرسه، هئچ بیر شئی گۆره بیلمه دی لر. احمد تاسیرباشی لووغا-لووغا دئدی:
- سیز گۆره بیلمز سینیز. اما منیم گۆزوم دن قوش قوش لوغو ایله

یاینا بیلمز.

دئیرلر کی، احمد تاسیرباشی نین گوزلری دوغروندان دا چوخ ایشیق لی ایمیش. آناسی اونو لاپ کؤرپلیگینده همیشه خالی-خالچا اوستونده گزدریمیش. آیاغی قورو یئره دیمیمیش. اودو کی گوزلری پیشیک گوزو کیمی آلی سی ایمیش. ساریان دئدی:

- ایندی کی دئیرسن کشیکچی لر اورادادی، اوندای - بیز هارایا گندیریک؟ یا هله گوزلیک، یا دا قایداق، چیخاق گئدک. احمد تاسیرباشی دئدی:

- یوخ، سیز بیلیرسینیز. من کوراولونون خاسیتینی بیلیرم. اونون بئله بیر خاسیتی وار کی، کنار یئرلردن گلن کاروانلاری سویمور. ائله بیرجه خراس آلیب بوراخیر. اما وای گئری دؤنن کاروانلارین حالینا. بیر قوروشا مؤهتاس ائلممیش بوراخمیر. ایندی بیزیم ده اصیل بلامیز قایی دان باشدادی. ایندی بیزه هئچ بیر زاوال یوخدو. اؤهد ائله سه، بیر آز مال دان-پول دان آلیب اؤتورسک. قایی دان باش دان دا کی قورخمایین. بو گوز کی منده وار. یوز دنه کوراولو اولان گئنه ده قویروق اله وئرمم. غرض، احمد تاسیرباشی تپه دن دوشدو، های ووردو، کاروان تزه دن قالخیب یولا دوشدو.

ایندی کاروان چنلیئل یولو ایله گلیمکده اولسون، احمد تاسیرباشی دا کاروانین قاباغیندا، ائشیت، سنه کیم دن دئیم، چنلیئل دن. سن دئمه کشیکچی لر ده احمد تاسیرباشی نین کاروانینی گؤروبموش لر. تئز گلیب اهوالاتی کوراولو یا خبر وئردی لر. کوراولو چاغیردی دلی حسنی کی:

- اوشاقلاردان گؤتور، گئت او تاسیرله حاق-حسابی چک! دلی حسن دئدی:

- کوراولو، سؤزون بیر آز اکیباش لیدی. نه سور حاق-حساب چکیم؟ پوللا حاق-حساب چکیم، یوخسا میسریقیلینجلا؟

کوراولو سوروشدو:

- کاروان گلن کارواندی، یا گئدن کارواندی؟

دلی حسن دئدی:

- گلن کارواندی.

کوراولو دئدی:

- سن حاق-حسابینی پول ایله چک! باس-خراس آل، بوراخ گتسین. او بیرری

حاق-حسابی من اؤزوم قایی دان باش اونونلا چکرم.

دلی حسن «باش اوست» دئییب های ووردو، دلی لردن بیر نئچه سی

آتلاندی. گلیب کسدی لر یولون اوستونو. ائله کی احمد تاسیرباشی نین کاروانی
گلیب چاتدی، دلی لر پوسقودان چیخیب کسدی لر باش لاری نین اوستونو. آلدی دلی
حسن دئدی:

یاخشیا دوشدون علیمه،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
آند گتیرمیشم دیلیمه،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
ایلن، بیر قولاق آس سؤزه،
سوروب قفلن، گکتمه دوزه،
ایندی سنه ووررام نیزه،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
یوخسا تانیمادین منی؟
قیررام حلبی، یمنی،
وورارام اؤلدوررم سنی،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
داغیدیب آلام پولونو،
سویارام دؤولت، مالینی،

کسرم سنین یولونو،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
دلی حسن گلدی دیله،
میسریقلینج آلدی اله.
آپارارام چنلیئله،
خوسا، تئز منه خراس وئر!
سؤز تاماما یئتدی. دلی حسن دئدی:
- تاسیرباشی، یوخسا منی تانیمیرسان؟
احمد تاسیرباشی دؤش باسیب دئدی:

- نیه تانیمیرام؟ سن چنلیئل لی قوچ کوراوغلونون سرکاری دلی
حسنسن. مال دا، پول دا، قتله ده، قاتیر دا، نؤکر ده هامی سی قوربانندی
سنه.

دلی حسن دئدی:
- او یاغلی دیلی ساخلا، بازاردا سنه لازیم اولار. خراسی وئر، کنچ گنت!
احمد تاسیرباشی امر ائله دی، سرکار دلی حسنه هر نه کی، ایستیردی
وئردی. اونلار دؤنوب چنلیئله گلدی لر، کاروان دا یول آلیب قافین بو بیر
تایینا آددادی.

بلى، احمد تاسىرباشى باشلادى خىريدا. او شهر سىنى، بو كند
منىم، بازار آچدى، سۇودا قوردو، گىتىردىگى مال لارىن ھامى سىنى ساتدى. ھاسان
پاشانين تاپشيريغى مال لارى آلىب، تزدەن قفلە-قاتىرى يوكلەيب دوز قىرخ
گون دن سونرا يولا دوشدو. گلىب چىلىئىلن دوز اون بىش آغاسلىغىندا بىر
تەنن دىيىندە منزىل ائەلەدى. آدام لارىنى باشىنا يىغىب دئدى:
- ايندى اصىل م ركه بوردادى. يا كوراوغلوييا وئرن الله، يا منە.
گۆرك ايندى كىم كىمە دوو گلسك.
يئەنە دە چىخدى تەنن باشىنا، ساغ علىنى كۆلگەلىك ائەلەيب قويدو
گۆزلىرىنن اوستونە، باشلادى چىلىئىلن قاراول خانالارىنا باخماغا.

بونلار بورادا باخماقدا اولسونلار، ايندى سەنە كىم دن دئىم،
كوراوغلودان.

كوراوغلو بىلىردى كى، احمد تاسىرباشى قايداساق. اۆزونون دە نئجە
چوخبىلىمىش اولدو غونو بىلىردى. گۆزلىرىنن ايشىغىنا دا بلد ايدى. اودو كى، اۆزو
باشلادى اونون يولونو گۆزلمە يە. دئ بىش گون، اون گون، اون بىش گون، آخىردا
گون گلىب او گون اولدو كى، احمد تاسىرباشى كاروانلا گلىب چىلىئىلن اون بىش
آغاسلىغىنا چاتدى.

احمد تاسىرباشى كاروانى ايله يىب تەنن باشىنا چىخاندا كوراوغلو
آغ قايدا، قاراول خانادا ايدى. دوروب يوللارا باخىردى. گۆردو كى، بلى، كاروان
گلدى، دوشدو. آنساق چوخ اوزاق ايدى دئىن لاپ عمل لى سئچە بىلمەدى كى، گۆرسون
احمد تاسىرباشى نىن كاروانىدى، يانكى باشقا كارواندى. بو طرف دن احمد
تاسىرباشى دا باخىب قاينىن باشىندا كوراوغلو نو گۆردو. آنساق چوخ اوزاق
اولدو غونا گۆرە ياخشى سئچە بىلمەدى. ھاي ووردو آدام لارىنا كى:
- قفلە-قاتىرى چكىن، تئز گئرى قايداق. دئەسن، قاراول خانادا
آدام وار. ال-آياق ائلىن كى، يوخسا بو سەت اوستوموزو آلارلار.
بىر سو ايچىم سەتدا كاروان قاتارلاىب گئرى دۇندو. كوراوغلو بىلدى كى،
كاروان احمد تاسىرباشى نىن كاروانىدى. اۆزو دە اونو قايدا گۆروب، اودو كى،
قورخودان دۇنوب قاچىر. تئز اۆزو يئە سىندى، ياپىنسىنى قايدان درە يە
توللادى. دالىنسا دا بىر سرنىس قاتىق آتدى.

احمد تاسىرباشى ھەلە تەدەن دوشمىشىدى. باخدى كى، قاينىن
باشىن دان بىر قارا شى قالخىب درە يە طرف ائندى. دالىنسا دا بىر آغ شى
دوشدو. ھاي ووروب، كاروانى ايلهدى. دئدى:

- قورخماين! گۆزلىرىمنى آلدادىب. قايداكى آدام دئىلىمىش.
قارقوشموش. زىل آتىب اوچوب گئتىدى.

كاروان ايلندى. كوراوغلو دا كى گىزلىب. سر كار احمد تاسىرباشى دان

سوروشدو:

- ايندى نه دئيرسن؟ دوشك؟ يا گندك؟

احمد تاسيرباشى دئدى:

- نئجه كى ى نى دوشك؟ قاراول خانادا آدام اولسايدى او قوش اورايا
قونا بيلمزدى. بو ساعت چنليئله آدام يوخدو. گئنه گؤره سن هارايا
چايقينا گنديبلر. تئز اولون، سورون كاروانى، كئچك گندك.
بلى، كاروان تزه دن يول باشلادى. ايندى كاروان گللكده اولسون،
گؤرك كوراوغلو نه ائله دى؟ كوراوغلو ائله كى آرخاينلاشدى كى، كاروان گلير،
ياواشلا قايدان دوشدو، قيراتى مينيب باشلادى گؤزلمه يه. او قدر گؤزله دى
كى، كاروان گليب چنليئلين يانينا چاتدى. كوراوغلو بيردن پوسقودان چيخدى.
ايلدريم كيمى شيغييب كاروانين باشى نين اوستونو آلدى. كاروان اهلى بير-بيرينه
ديدى. بير چاخناشما دوشدو كى، گل گؤره سن. كوراوغلو بير همله ده احمد
تاسيرباشى نين قاباغينا گليب دئدى:

آغير هالاي لار دؤش لرم،

تؤك مالينى، گئت بزيركان!..

چوخ بئله فتل لرايشلرم.

تؤك مالينى، گئت بزيركان!..

عليم دن گلرسن سانا،

ميسريقلينج سيغمير قينا.

چكسم بويانارسان قانا،

تؤك مالينى، گئت بزيركان!..

سنسن احمد تاسيرباشى،

تؤكدوررم ديدن دن ياشى،

باشلاماميش تر ساواشى،

تؤك مالينى، گئت بزيركان!..

قايا باشيندا دورورام،

موخننت بوينون بورارام،

سنه بير امود وورارام،

تؤك مالينى، گئت بزيركان!..

كوراوغلويام، بير آسلانام،

قيلنج دئيلم پاس لانام.

چتين دينسه لم، ياس لانام،

تۆك مالىنى، گىت بىزىرگان!..

احمد تاسىرباشى گۆردو ايش ايشدن كىچىب. تزه دن كوراوغلو بونا مال
وئره سى دىيل. اۆزلىنى ده ائله پيس يئرده بندرگاها ساليب كى، داوا ائلمك
فكرينه دوشسه، هامى سى قىربىلاسا. هيله نىقاين اوزونه چكىب دئدى:
- كور اولسون منىم آنام. اوشاقلىقدا بىر دفعه منى آياقاليىن كىلىم
اوستونده گزديرىب. اودو كى، گۆزوم بىر آز ايشىق دان دوشوب. يوخسا او
اولماسايدى ياپىنسىنى قارقوش دان سچىردىم. ايندى قوچ كوراوغلو، كىچىن
گذشت دئىرلر. اولاساغا چاره يوخدو. سن منه دوو گلدىن. آنساق بو
كاروان توقات پاشاسى هاسان پاشانين كاروانيدى. داى بون دان سونرا من
اونون اوزونه چىخا بىلمرم. ايندى كى، مال لارى آپايرىسان، ائله اۆزوموزو ده
آپار. سنىن يانيندا قالاق. خىرىمىزدن ساوايى زرىمىز دىمز.
كوراوغلو دئدى:

- مال لارى آپارماغا آپاراساغام. نه قدر كى، من ساغام قافىن
بو اوزون دن او اوزونه گر كى بىر آرشىن بئز ده گىتمه يه. او كى قالدى سىزى
چنلىبله آپارماغا. من مردم. قوناق كى وار منىم عزيزىم، ايكى
گۆزومدو. دوشون قاباغىما!

احمد تاسىرباشى قتله-قاتىرى دا، نۆكر-نايىبى ده گۆتوروب دوشدو
كوراوغلونون قاباغىنا. بىرباش گلدى لر چنلىبله.
بلى، يىتىشىدى لر. دلى لر هامى سى يىغىشىدى. ايشدن احوال-پورسان اولاندا
احمد تاسىرباشى اۆزو كوراوغلونون نئجه فند گلىب، اونلارى آلداتماغىنا
آفرىن دئدى. كوراوغلو اوزونو احمد تاسىرباشىيا توتوب دئدى:

- احمد تاسىرباشى، ايندى سىز منىم قوناغىم سىز. دئىن گۆروم،
كۆنلوز نه اىستىير، حاضر ائلت دىرىم. اوندا گۆررىنىز كى، هاسان پاشانين
مسلى سى ياخشى اولور، يا كوراوغلونون.
احمد تاسىرباشىيا دا ائله بو لازىم ايدى. دئدى:
- كوراوغلو، اگر بىزه ياخشى حۆرمت ائلمك اىستىرسىنسه بايازىد
يازى سىندا ياخشى سئىران لار اولور. گۆندر، اونلاردان ووروب گىتسىن لر، بىزه
سئىران كابابى وئر!
كوراوغلو دئدى:

- احمد تاسىرباشى، من ائله بىلدىم كى، سن من دن چوخ قيمتلى بىر
شئى اىستىسكىسن. سئىران كابابى ندى كى؟ بو چوخ آسان ايشدى. سىزه سئىران
كابابى وئرمك منه بورس اولسون.
كوراوغلو بئله دئسك ائىواز يئردى ايره ليه كى:
- كوراوغلو، ايزىن وئر، قوناق لارىمىز سئىران اتى گىتيره يه من

گئىدىم.

كور اوغلو ايزين وئريب دئدى:

- ياخشى. ھالاپوزانلا توخماقوورانى دا اۋزونه يولداش گۇتور، گنت!
انساق تتر گل!

اىيواز تتر ياراقلاندى، ياساقلاندى. ھالاپوزانلا توخماقوورانى دا
يانينا گۇتوروب گنتىمك ايستهينده دلى لر، خانىم لار يئربئىئردن
تۇكولدولر كوراوغلونون اوستونه كى:

«سن سئيران اتين دن اۋترو بونلارى نيه بايازىد كىمى اوزاق سفره
گۇندىرسن؟ گندىرلر، باشلارينا بير ايش-زاد گلر». دلى لر بئله دئىنده
كور اوغلو آياغا دوروب دئدى:

- كوراوغلو سۇزو بير دفعه دئىر. اونلار گنتىمەسەلر اۋزوم گندەجە يم.
من قوناغا وئردىگىم سۇزدن دۇنمىم.

دلى لر دە، خانىم لار دا گۇردولر يوخ، كوروغلونو سۇزون دن
دۇندىرمك اولماياساق. بير دە كى، سۇز وئريب قورتارىب. بون دان سونرا ھىچ
دۇندىرمك دە ياخشى دوشمىز. چار-ناچار راضى اولدولار. اىيواز گىل آتلارى
مىنىدە كوراوغلو آلدى سازى. دئدى:

اىيواز، آتى ياخشى ساخلا،

دۇشدو بايازىد يوللارى.

يوللار آيرىسىنى يوخلا،

بئشىدى بايازىد يوللارى.

ھالاپوزان قوللار بوكر.

توخماقووران قھرىن چكر.

عرب آت نال-مىخىن تۇكر،

داشدى بايازىد يوللارى.

بايازىد خوش منزىردى،

تولك، تىرلانا برەدى،

قايدى، داغدى، درەدى،

قاشدى بايازىد يوللارى.

اىستىرم ار باغرى ياران،

قانلى ميدانلاردا دوران،

دومان، چووغون، سويوب، بوران

قىشدى بايازىد يوللارى.

كور اوغلو يام، ھووور، ھووور،

آچما قانلى يارام سويور.

نامرد قاچیر، سومرد قوورور،

لشیدی بایازید یول لاری.

خان ائیواز، هالاپوزان، توخماقووران کوراوغلو ایله، دلی لرله،

خانیم لارلا گۆروشوب آتلازینی میندی لر. یول باشلاماق ایسته ینده نیگار خانیم

دئدی:

- ائیواز، دئی گۆروم، سیزی نه واختا گۆزلیک؟ نئچه گونه گلر سیز؟

ائیواز دئدی:

- بو گون یولدا، سابه اوودا، بیر سی گون آخشام اینشاللاه بوردا ییق.

بونو دئییب آتلازی سوردولر. بایازیده طرف یول باشلادی لار. او نئجه

دئیرلر آشیریم آشدی لار، کنچیریم کئچدی لر، آخشام اوستو اؤز لرینی بایازید

کۆوشه نینه یئتیردی لر. باخدی لار کی قاران لیق قووشور. دوشوب آتلازی یانسیدار

ائله ییب اوتا بورا خدی لار، اؤز لری ده بیر بالاسا چمن لیکده باش لاری نین آلتینی دیک

ائله ییب یاتدی لار کی، سحر تئزدن دوروب اووا باشلا سین لار. آتلاز اوتلاماقدا

اولسون لار، بون لار دا یوخلاماقدا، سنه کیم دن دئییم، کیم دن دئییم،

احمد تاسیر باشی دان.

احمد تاسیر باشی گئسنی آرایا سالیب، اؤزونو وئردی قولون یانینا. بیر

طرفه چکیب دئدی:

- دئی گۆروم، اهدینه وفالسان، یا یوخ؟

قول دئدی:

- منیم سۆزوم سۆزدو، آغا! بو نئچه مدتده سنی گۆزلمیشم.

احمد تاسیر باشی دئدی:

- سحره یاخین گرک بیر آت اوغور لاییب دوشه سن یولا. هر نئجه اولسا،

اؤزونو یئتیره سن توقاتدا هاسان پاشایا. بیزیم توتولما غیمیزی دا اونا

خبر وئره سن، ائیواز گیلین بایازیده گئتدی گینی ده. اما گرک ائله گنده سن

کی، بیر آدام سنی گۆرمه یه. یوخسا بیلسه لر کی، سنی من گۆندر میشم،

منیم بورادا دریمه سامان تپر لر.

سۆزونو دئییب، احمد تاسیر باشی یئنه ده قایتیدی اؤز یئرینه. قول او

قدر گۆزله دی کی، گئسه لاپ کئچدی. دوروب اؤزونو وئردی یاغی قورو غونا. عرب

آتی توتوب میندی، بیر باش توقات سنسن دئییب یولا دوشدو.

ایندی ائشیت، سنه دئییم بایازید پاشاسی خلیل پاشادان. ائله کی خلیل پاشا

گۆردو احمد تاسیر باشی نین وئردیگی و`ده دن کئچدی، بیلدی کی، اونون باشیندا

بیر ایش وار. او ساعت احمد تاسیر باشی نین دئدیگی سۆزلر دوشدو اونون یادینا. او

گون دن بوتون یول لارا، بندلره، یازی لارا، کۆوشن لره آدام لار قویدو کی،

«گۆزده-قولا قدا اولون. گرک بو یاخین لاردا کوراوغلو بو طرف لره گله. کیم

اونو گۇروب خبرىنى مەنە گىتىرسە، اونو دونيا مالين دان قنى ائلىسىم».

اۋزو دە الالتي تداروك گۇروب، قوشون-زاد حاضرلادى.

غرض، آز كىچىدى بىلمىم، چوخ كىچىدى بىلمىم، بىر گون سحر

تئزدن كىشىكىچى لردن بىرى گىلدى كى:

- پاشا ساغ اولسون؟ دئەسن او آدم لار كى، سن دئىردىن، گىلىب

چىخىبلار.

خليل پاشا قورخودان بىر بوى آتلاندى. سورو شدو:

- اده، نىچە آدم لار؟ بىر عمل لى-عمل لى دانىش گۇروم، نە دئىرسن؟

كىشىكىچى دئدى:

- واللە، پاشا ساغ اولسون، كۆوشندە اوچ نابىلد آدم وار. هئىچ

بىزىم يئرلرلن آدمينا اوخشامىرلار. ائلە دىرلر كى، هرەسى بىر كل بويدا.

سحردن كۆوشندە سئيران اوولايىرلار.

خليل پاشا او ساعت قوشون بۇيوگونو چاغىردى كى:

- اۋىرن، گۇر او آدم لار كىمدىلر؟

تئز آدم گۇندردىلر، بلدىچى سالىدىلار، ال آلتىن دان اۋىرندىلر كى،

يوخ كوراوغلو دئىل، اما كوراوغلونون دلى لرلن دن دىرلر. اۋزو دە بىرى

كوراوغلونون اوغلو ائىوازدى. خليل پاشانين كئفى آچىلدى. او ساعت امر ائلەدى

پهليوانلار، سر كرده لر هامى سى يىغىلسىن. مسلىس آچىب باشلادىلار مشورته.

آخىردا چوخ گۇتور-قوى دان سونرا هامى سى بئله دئدىلر كى: بس، اگر بىز

كۆوشندە داوا باشلاساق، اونلارى توتا بىلمىسىك. قىردىق لارنى قىرىب،

اۋلدوردوك لرىنى اۋلدوروك، اۋزلىرى دە قاجىب الدن چىخاساقلار. خليل پاشا دئدى:

- ياخشى سى بودو كى، قاراباقارا دال لارىنسا گۇز قويوب گۇزلىك،

گۇرك آخىردا نە ائلىسك لر. اگر شهره گىلدىلر، نە ياخشى. شهره

توتماق آسان اولار. يوخ اگر ائله اورادان گىرىيە دۇنمك اىستە سەلر، داي اوندا

ايرى الاس يوخدو. باشلارىق داوايا. يا اونلارا وئرن الله، يا بىزه.

بو طرفدن دە دلى لرى ايشدن بىخبر سئيران اوولا يىردىلار. دئ بىر

سئيران ووردولار، بئش سئيران ووردولار، باخدىلار كى قارانلىق قووشور. ائىواز

دئدى:

- گلين گىنىنى بورادا كىچى رك. سحر تئزدن دوروك بىر نىچە سىنى دە

ووروب، آخشام اۋزوموزو چىلىئله چاتدىرارىق.

دلى لرى ائىوازين فىكرىنى بىندىلر. سئيرانلارى دا، آتلارى دا گۇتوروب

بولاق باشىنا گىلدىلر. آتلارى يئنه دە يانسىدار ائله يىب اوتا بوراخدىلار، اۋزلىرى

دە بىر آز كاباب بېشىرىپ يىدىلەر، سىرىن سودان ايجدىلەر، توققانين آلتين بركىديپ اوزاندىلار.

خليل پاشا دا ائله بولازىم ايدى. قوشونا حۇكم ائله دى كى:

- گۈزلىن، ائله كى يوخويا گىتىدىلەر، اوچونو دە توتوب ال-آياق لارنى باغلاين!

بلى، بىر ساعت گۈزلهدىلەر، ايكى ساعت گۈزلهدىلەر، دلىلر سىن-سىمىرى كسىلدى. خليل پاشا پھليوانلاردان بىر نىچەسىنى آيىرىپ دئدى:

- ايندى ميدان سىزىندى. يىرىگىن! اما ائله گىتىدىن كى، اويانماسىنلار.

پھليوانلار پوسقودان چىخىپ، ياواش-ياواش آياق آلدىلار دلىلرە طرف.

ايندى ائشيت، سەنە دئىم كىمەن. ھالاپوزان دان.

ھالاپوزان چوخ احتياطلى آدم ايدى. اۋزو دە ائله سايىق ياتاردى كى، لاپ

سرچە كىمى. بالاسا شىققىلىتى اولدو، اوياناردى. بىر دە بىر ھىرتىيە گۈزلىرىنى

آچدى. گۈردو كى، قارانلىقدا، بودو، بىر نىچە آدم سىنە-سىنە گىلەر. تىز

دومسوكلەيىپ يولداش لارنى اوياتدى كى:

- اوشاقلار دورون! اوستوموزە دوشمن گىلەر.

دلىلر اوياندىلار. اما ھىچ بىرى سى يىرىنەن ترىنمەدى. گۈزلهدىلەر

كى، گۈرسونلر گلنلر كىم دىرلر، نە ائلىسكەلر؟

بلى، پھليوانلار گىلەپ لاپ ياخىنلاشدىلار. ائله اللرىن دكى اپىلرى

حاضرلايىپ اونلارنى اوستونە آتيلماق ايستەيندە دلىلە يىردن قالخدىلار. مىسرى

قىلىنس لار چكىلدى. بىرىنسى دىستە پھليوانلاردان بىر باش قالدى، بىر دە لىش. خليل

پاشا ايشى بىلە گۈروب، حۇكم ائله دى قوشون يىرىدى. دلىلر تىز آتلارى مىندىلر.

اۋزلىرىنى ووردولار قوشونا. دئىرلر كى، دلىلر دوز سحرىن اۋزونەسن داوا

ائله دىلر. بىر گۈندە نە قدر سئىران وورموشدولار سا دۇرد، بىش او قدر خليل

پاشانىن قوشونون دان قىردىلار. سحر آچىلاندا خليل پاشا گۈردو بىلەلىكلە بىر

كار ھاسىل اولماي اساق. بونلار قوشونو قىرىپ ترك ائلىسكەلر. اۋزلىرى دە كى الە

كنچمىسكەلر. قوشون بۇيوكلرىنى چاغىرىپ حۇكم ائله دى كى:

- آتلارىنى وورون، پىادا قالسىنلار.

قوشون بۇيوكلىرى ھەر طرفەن دۇشندىلر آتلارىن اوستونە. آت ھا آت،

آخىردا كى آتلارىن اوچونو دە ووردولار. دلىلر قالدىلار پىادا. خليل پاشانىن

قوشونو ھەر طرفەن شالغام ائله يىپ، اونلارى آراكسمە يە سالىپ تكلەدى.

شىرىن داوا دا ائىوازين آياغى ايليشىپ اوزو قولى يىخىلدى. داى يانىندا

يولداش يوخدو كى، باشى نىن اوستونو كىدىرىپ قوروسون. دوشمن ھەر طرفەن

تۈكۈلدو. توتوب اللرىنى باغلادىلار. ھالاپوزانلا توخماقورانىن ائىوازي

توتولموش گۈرندە اللرى بوشالدى. ائله بىلە-بىلە دوشمنە تسليم اولدولار.

خلیل پاشا حۇكم ائله دى، اوچونون ده آياغينا كونده ووروب، زين دانا سايدى لار.
قاپپا دا يوز ياراقلى-ياساقلى كئشيكچى قويدولار. اوندان خلیل پاشا گۇتوروب
توقاندا هاسان پاشا بىر نامه گۇندردى كى: «كوراوغلونون اوچ دلى سىنى
توتموشام. دورما گل!».

قاسيد نامنى آپارماقدا اولسون، دلى لر زين داندا ياتماقدا، سنه
كىم دن دئيم، نىگار خانيم دان.
نىگار خانيم و`ده گونو آخشاماسان گۇزله دى، ائىواز گيل گليب
چىخما دى لار. نىگار دۇندو بالاسىنى ايتيرميش مارالا. چنلىيلى گۇتوردو باشينا.
دلى لر، خانيم لار يىغىلدى لار. دليل-دلایل، آخىردا بىر تهر ساكىتلىشدى لار
كى: «سهره سن گۇزلىك، گلمه سهر دال لار ينسا گئدرىك». گئسه دۇندو اولدو
بىر سهنم. او نئجه دئىرلر، ایلان ووران ياتدى، چایان ووران ياتدى، نىگار
خانيم ياتا بىلمه دى. ائله گۇزونو يومساق اوشاق لار گليب دوردو گۇزونون
قاباغىندا. غرض، فیکیر، خیال، گئسه نىن بىر عالمينده يوخو اونو آپاردى. ائله
گۇزلىرىنى تزه سه يوموشدو، گۇردو قان دان بىر دريادى، هالا پيوزان،
توخماق ووران، ائىواز دا بو دريانين ايچينده. اما ائىواز ائله آز قالير كى،
باتسين. نىگار دلى كيمى يترين دن سىچرايىب اۇزونو سالدى كوراوغلونون اوستونه.
آلدى، گۇرك نه دئدى:
وئردىگى و`ده دن كئچدى،

گلمه دى، ائىواز گلمه دى.
ياغى لار قانىنى ايچدى،
گلمه دى، ائىواز گلمه دى.
چنلىيىلین اوباسيندا،
كۇنلوم خان ائىواز ياسيندا،
چالخانير قان درياسيندا،
گلمه دى، ائىواز گلمه دى.
دوشموشدون بوغاز لووونا،
يوللادين سئيران اووونا،
قوربانام ائىواز بويونا،
گلمه دى، ائىواز گلمه دى.
سردار اۆلمه، الم ياتار،
موخننت مقصده چاتار،
چنلىيىلیم ياسا باتار،
گلمه دى، ائىواز گلمه دى.
ائىوازی يوللادين شاما،

قىلىنچىن دان قانلار دامما،
و`دە وئرمىشىدى آخشامما،
گىلمەدى، ئايواز گىلمەدى.
بايازىد قىراغى سازدى،
گۈللىرىندە اۋردىك-قازدى،
دوشمن چوخىدو، اونلار-آزدى،
گىلمەدى، ئايواز گىلمەدى..

ئايوازا بىلىدىم گۈللىرى،
اۋتوشمىز شىيدا بولىوللىرى،
آي نىگار، باشىنا كۈللىرى!..
گىلمەدى، ئايواز گىلمەدى.
نىگارلىن آغلاماغى كۈرۈغلونو سوش دوردو. آلدى، اونون ساوايىندا
گۈرك نە دىدى:

اورىيىمى ائله يىب قان،
آغلامما، نىگار، آغلامما!..
اولوم گۈزلىرىنە قورىبان،
آغلامما، نىگار، آغلامما!..
ايگىد اولان سفا چكر،
دوست يولوندا قانلىن تۈكر،
آغلاماغىن باغرىم سۈكر،
آغلامما، نىگار، آغلامما!..
غملى كۈنۈل دمە گىلمىز،
دردى اولان آغلار، گۈلمىز.
قورخاقلار ارقدىرى بىلىمىز.
آغلامما، نىگار، آغلامما!..
دلىلىرىم گىلر سوشا،
موخنىت ائىلر تاماشا،
قان قوجاساق خىلىل پاشا،
آغلامما، نىگار، آغلامما!..
مىداندا ن`ره چكرم،

گۈيىدن اود-آلوو تۈكرم،
داغلار، قايالار سۈكرم،

آغلاما، نیگار، آغلاما!..

قیزیب سوشمامیشام هله،

سیدایلا قوماش اولچوله،

اسیر گله چنلییله

آغلاما، نیگار، آغلاما!..

کور اوغلو یام ار گؤتوررم،

من بایازیده یتیررم،

ائیوازی آلا، گتیررم،

آغلاما، نیگار، آغلاما!..

سؤز تاماما یتیشدی. کور اوغلو های ووردو دلی حسنی چاغیریب حؤکم
ائله دی کی:

- ائیوازین، هالایپوزانین، توخماقوورانین دسته لری آتلا نسین لار. هر
دسته اؤز سر کرده سی نین دالینسا گئدسک.

اوندان دؤنوب دلی مئهره دئدی کی، قیراتی یهرله ییب گتیر سین.
بیر سو ایچیم ساعتدا دلی لر توپلاندی. کور اوغلو اوزون دلی لره توتوب
آلدی:

قوچ دلی لر، قولا ق آسین!

گئدن لر آخی گلمه دی.

کلین دولاق آت بئلینه،

گئدن لر آخی گلمه دی.

قیشا دؤندو گؤزل یازیم،

ساناسان کی سیندی سازیم،

من بو دردی هارا یازیم؟

گئدن لر آخی گلمه دی.

قانلی فلک نئجه قییدی،

کور اوغلو نون قد دین ایدی.

قاری دوشمن گئنه چکدی

سینمه داغی، گلمه دی.

سؤز ائله تره سه تاماما یتیشمیشدی، بیر ده دلی مئهر باشی لوولو
قاییتدی کی:

- نه اوتوروب سوز؟ بس، عرب آت آتلا رین ایچری سینده یوخدو.

چنلییل دیدی بیر-بیرینه. هر یری آختاردی لار. آت تاپیلما دی کی،

تاپیلما دی. کور اوغلو های ووردو کی، یوخلا یین گؤرون، کیم یوخدو.

بیر آندا هر سر کرده اؤز دسته سیننی یوخلادی. تاسیر لر یوخلاندی،

نؤكر-نايىب يوخلاندى، دلى حسن باخدى كى، اريستاندان گلن قول يوخدو.
كوراوغلو هئچ بير كلمه ده كسمه دى. گئندى فيكره. آز فيكىرلشدى، چوخ
فيكىرلشدى، چاغيردى دلى حسنى.
دئدى:

- من گليسه احمد تاسيرباشى نين اللرينه، آياق لارين زنسير ووروب
زين دانا سالارسان.

احمد تاسيرباشى آددىمى نين بيرىنى قاباغا قويوب دئدى:

- كوراوغلو، سيزده قوناغا بئلمى حؤرم تائيليرلر؟

كوراوغلو دئدى:

- اينسىمه! اينشاللاه قول تاپيلان دان سونرا هامى سى نين اوزىنى
چىخاردارىق.

اوندان دميرچيوغلو نو چاغيرىب دئدى:

- گورسووغلو ممدله تانريتانيمازى دا يانينسا گؤتور، گل!

بلى، دلى لر آتلاندى. دميرچيوغلو، كوراوغلو، ممد، تانريتانيماز
دا آتلانيب حاضر دا ياندى لار. بو طرف دن ده دلى مئهر قيراتى ايچين
يهرله يىب چكدى اورتاي. كوراوغلو هر شئى حاضر گؤرنده كوسا سفره دئدى:
- بيرباش بايازیده گلرسينيز. من سيزى اورادا گؤزله يه جه يم.
اوندان دؤنوب دميرچيوغلو گيله دئدى:

بیر قول قاچیرمیشام اريستانا،

آرايين، آختارين، تاپين، گتيرين!

اگر گیرمیش اولسا دليکلى داشا،

آپارين فرهادى، چاپين، گتيرين!

بیر قولوم قاچيبدى آدى ايميرزه،

وئرمزديم الليه، آلتمشا، يوزه،

وارينى-يوخونو توكون تبريزه،

ديرين ديمزه ساتين، گتيرين!

آختارين حلبى، گزين مصرى،

باغلايين يول لارى، كسين سسيري،

قول-قولا باغلايين، توتون اسيري،

سغيرين كبيره قاتين، گتيرين!

خبر آلين اونامردين ذاتينى،

آپاريبدى مرد ايگيدن آتينى،

توتون، كسين ريزه-ريزه اتينى،

آتلار تورباسيندا اتين گتيرين!

کور اوغلو ایچیددی دوشمن قانینی،
قویار داوا گونو شیرین سانی،
قیرین وزیرینی، توتون خانینی،

قولونو قولونا چاتین، گتیرین!
سۆز تاماما یئتدی. دلی مئهر آتین اوزنگی سینی باسدی. کور اوغلو
سیچرادی قیراتین اوستونه. آت کور اوغلو اوستونده گۆرسک ائله کیشنه دی کی،
چنلیتله سس دوشدو. کور اوغلو اوری آتلانندی، بئینی قیزدی، گۆزلی ترلان
گۆزو کیمی آلولانیب یاندی. ساز اوزینده میسریقیلینجی چکیب دئدی:

یغیلسا مخلوقات، قورولسا مەشر،
ایسرافیل سورونو چالا، قویمارام.
چکرمقیلینجی، گیررم میدانا،
اوچوردارام، بوردا قالا قویمارام.
کور اوغلو ائله سۆزون بیرینسی بندینی دئمیشدی. آشیق سونون ائله بیر
بایاتی چکدی کی، هامی نین بدنی لرزه یه گلدی. دئدی:

من آشیق تهله دنم.
تک اتولی تهله دنم.
آراسبار ترلانیام،
سونالار تکلە دنم.
کور اوغلو دئدی:
خبر اولسون بایازیدین ائلینه،
دوشمه ییبلر من دلی نین فئلینه.
های دئییب مینمیشم قیرات بئلینه.
بو قیساسی روستم-زالا قویمارام.
یئنە ده آشیق سونون علین قویدو قولاغینا. دئدی:

من آشیقم شونقارا.
شاهین گرک شونقارا،
سیک-سیک دئین سرچه لر
نئی لر شاهین-شونقارا؟
کور اوغلو دئدی:

بیر ایگید کی، آتاسین دان وار اول،
تولک، ترلان قوربت ائلده سار اول.
بایازیدده نئچه دلیم وار اول،

آيا آپارماسام، ايله قويمارام.

سونون دئدى:

من آشيق اوردوبادا.

سالماس دان اوردوبادا،

سر کرده قوچاق اولسا،

هئچ وئرمز اوردو بادا.

کور اوغلو دئدى:

باده لر ايچميشم، هله سرخوشام،

قورخ او گونوم دن کى، قاينايام، سوشام،

تولک لر سين ديران بير ترلان قوشام،

سارلار شيکاريمى آلا قويمارام.

سونون دئدى:

من آشيق، اووون اوولار.

اووچولار اووون اوولار.

آلويزدان قالخان ترلان

مورغوزدا اووون اوولار.

کور اوغلو دئدى:

قيررام قايلارى، ييخارام داغى،

خان لار زهر ايچر، سلطان لار آغى.

چنليئلدی قوچ کور اوغلو اويلاغى،

شاه دا گلسه، چنليئله قويمارام

سونون گلدى لاپ کور اوغلونون يانينا دئدى:

- کور اوغلو! سؤزلريمه قولاق آس!

من آشيق لنگريدی.

گميدی، لنگريدی،

چوخ ييليب، آز دانيشماق

ايگيدین لنگريدی.

سؤز کوروغلونو آلدی دئدى:

- آشيق سونون، سؤزونو باشا دوشدوم.

سونون دئدى:

- گنت، کور اوغلو! يولچو يولدا گرک. يادين دان چيخارتما! آشيق دئييب

کى:

من آشيغام بو داشا،

بو قايناي، بو داشا،

ائله وور کی یاغینی
کلله سین دن بود آشا!

کوراوغلو دئدی:

– آشیق سونون، ایندی کی بئله اولدو، سابه آخشاما اوشاق لاری بورادا
من دن ایسته!
بونو دئییب کوراوغلو آتین باشینی چئویردی. دلی لر، خانیم لار ائله بیرجه
بونو گۆردولر. کوراوغلو ائله بیل کی، بیر اوخ اولدو، قارانیغا آتیلدی.
ایندی قاباقدا کوراوغلو، اونون دالی سینسا دمیر چوغلو گیل، اونلارین دا
دالینسا دلی لر گنتمکده اولسون لار، سنه کیم دن دئییم، قول دان.
قول نئجه کی چنلیئل دن چیخدی، گونورتایا کیمی بیر باش آت سوردو. ائله
کی آرخا یینلاشدی کی، دای دالینسا گلیب ائله یین یوخدو، بیر بولاغین باشیندا
دوشوب منزیل ائله دی. بیر آز آت اوتلادی، بیر آز دا اؤزو دینسلدی، قالخیب یئنه ده
یول باشلادی. اما دای ائله سان دیل دن آت سورموردو. بئله-بئله سابه سی
سحره یاخین گلیب بیر یول آیری سینا چیخدی. بیر ده قولاغینا بیر سس دیدی.
دؤنوب دالا باخاندا گۆردو واللاه، آیین آیدینلیغیندا دال دان بیر آتلی ائله
گلیر، ائله گلیر کی، ائله بیل اوخدو، یابین دان چیخیب سوزور. تئز آتی یول دان
چیخاردیب اؤزونو وئردی تپه نین دالینا. باخدی کی، گلن کوراوغلو دو. کوراوغلو
گلیب ایلدیریم کیمی قولون یانین دان کئچدی، گئتدی. قول اؤز-اؤزونه دئدی: «ئی
دیلی-قافیل، یقین ایشین اوستو آچیلیب. احمد تاسیر باشی اهوالاتی کوراوغلویا دئییب.
او دا منیم دالیمسا توقاتا گئدیر». تزه دن قول اولان بنده توقاتا
گئدر؟ یاواشلا یولونو دیشیب، دوشدو ایکی نسی یولا. ایندی قول ایکی نسی یول ایله
گتسین، بیز گۆرک کوراوغلو نئجه اولدو؟ قیرات سحره سن یول گندیب، گون تزه
چیخاندا کوروغلونو چاتدیردی پایا زیده. کوراوغلو ائله آتین اوستونده گیردی
شهره. بیر آز او یانا دولاندی، بیر آز بو یانا دولاندی، گلیب چیخدی بیر یثره.
باخدی کی، بورادا یوزه سن یاراق لی-یاساق لی آدام دایانیب کئشیک چکیر. چاتیب
اونلارا، سوروشدو:

– آیه، کیم سینیز؟ بورادا نه دایانین سینیز؟

ساواب وئردی لر کی: «کوراوغلونون دلی لری بورادا، زین داند
دوستاق دیرلار. اونلارا کئشیک چکیریک».

کوراوغلو بیر فیکیرلشدی کی، هله هئچ بیر شئی ائلمه ییب دلی لری گۆزله سین،
بیر ده سونونون سؤزو یادینا دوشدو. نیگارین آغلاما غی گۆزونون قاباغینا
گلدی. ائله بیل کی، دنیا باشینا هرلندی. میسر یقیلینجی چکیب کئشیکچی لره

ھوجوم ائلەدى. بىر ساغا ووردو، بىر سولا ووردو، بىر دە دۇنوب اورتايا ووردو.
كئشىكچى لرى قاتىم-قاتىم قاتلايىپ قاباغىنا قاتدى. خلیل پاشايا خبر چاتدى.
پاشا ھۆكم ائلەدى قوشون يثرىدى كوراوغلونون اوستونە. كوراوغلونون گۆزو ائلە
قىزمىشىدى كى، دالبادال قوشون گلمىنى گۆرموردو. شىرىن داوادا بىر دە
گۆزو ساتاشدى، گۆردو خلیل پاشا دوروب بىر اوسا يثرده، قوشونا اورك-دىرك
وئرىر. بىر دلى ن رە چكىب دئدى:
ائىواز دئىب چنلىئىل دن گلمىشم،
ايندى بوردا مەشر قورارام پاشا!
دلى لرىم توتدوغونو بىلمىشم،
گئدر، زىن دانىنى قىرارام، پاشا!
سوشوب اوخو يارام دۇوران ايچىندە،
گۆررسن اۋزونو آل قان ايچىندە،
شىر كىمى قىزارام ميدان ايچىندە،
تېنىب باغرىنى يارارام، پاشا!
ايندى من ائىلرم يامان حالىنى،
يىخارام قالانى، ساه-سلالىنى،
يىغارام، آپارارام دۋولت، مالىنى،
تاختىنا اود-آلوو وورارام، پاشا!
كوراوغلو سۇزون اوچ خانەسىنى دئىب بىر دە اۋزونو ووردو دريايلىشگرە.
قىرا-قىرا چاتدى مئيدانىن باشىنا. بىر دە اورادان گئرى دۇننە
گۆردو بودو دلى لر گلىر، نە گلىر. دلى لرى گۆرسك كوراوغلونون اورىي
آتلاندى. آلدى سۇزون او بىرى خانەسىنى، دئدى:

بىر ن رە چكرم دلى لر يثرىر،
گونون قاباغىندا سسىدىن سورور،
دومان تك يوردونو، يووانى بورور،
تامام داغىت، داشى يارارام، پاشا!
كوراوغلو قايتماز توفان سالماسا،
سيدا ايشلتمەسە، قىلىنچ چالماسا،
ائىوازی علين دن بو گون آلماسا،
دیش لرىنى بىر-بىر قىرارام، پاشا!
دلى لر داھا ھىچ نفس آلمايىب، سىگىر مقىلىنچ اۋزلىرىنى ووردولار
قوشونا. كوراوغلو اۋزونو زىن دانا يثتىردى. آتدان دوشوب زىندانين قاپى سىنا
ائلە بىر امود ووردو كى، دمىر قاپى پول-پول اولوب يثرە تۈكۈلدو. ايچرىيە گىرىب،
اوشاق لارىن اللرىنى-آياق لارىنى آچىب بايىرا چىخارتدى. اوندان آتى مېنىب، دورما

گلدیم، اۋزونو يئتيردى خليل پاشا. خليل پاشا ال-آياق آچينسا كوراوغلو اونون باشى نين اوستونو آلدی. اما خليل پاشانى اۋلدوره بيلمەدى. ائله علينى قيلينجينا آتماق ايستيردى كى، قيرات آغزىنى ديرمان كيمى آيىرىب، خليل پاشانين باشىنى سالدی آغزينا.

خليل پاشا بايق ها سهنمه واسيل اولدو. قوشون پاشانى اۋلموش گۈروب تسليم اولدو. كوراوغلو حۇكم ائلهدى، دلى لر داوادلان ال چكدى لر. قوشونا آمان وئردى. اوندان سازى دۇشونه باسيب دئدى:

خبر اولسون بايازىدين ائلينه،
آپاررام ائيوازى، قالا قويمارام.
دئين سلطانلارا كۈچ ائلمه سين،
بو قيساسى روستم-زالا قويمارام.
بيلميرم باخارام، يوخسا كى قيشام،

قورخ او زامان دان كى، قاينايام، سوشام،
قىريلماز قاينايام، ترپنمز داشام،
فرهاد كولونگونو چالا قويمارام.
آلادى گۈزلرى، قاشلارى ياغى،
نيگار اولوب خان ائيوازين دوستاغى،
چنليئلدى كوراوغلونون اولاغى،
شاه دا گلە چنليئله قويمارام.

كوراوغلو ائيوازى، هالا ييوزانى، توخماقوورانى دا گۈتوردو، دلى لرله
بيرليكدە چنليئله دۇندولر.

ق اولون ق آچ م آغ I

ائشيت قولدان!

ائله كى قول كوراوغلونون قورخوسون دان يولو ديشديردى، داينمايىب،
بيرباش آتى سوردو المقولو خانين يانينا.

المقولو خان بير وارلى-كارلى، دۋولتلى خان ايدى. كندلرى، باغلارى،
سورولرى، ايلخىلارى، ناخىرلارى، او نئجه دئيرلر، بيرجه دونوزو اسكيك ايدى. دۋولتى

يئر باتيريردى. دئيرلر كى، هره بير شئين بازى اولار. بو المقولو خانين دا
بير خاسيتىنى سنه دئيم كى، يامان آت باز ايدى. بونون بير ايلخىسى واردى كى،
دونيدا اولان آتلارين هر رنگين دن، هر ياشارين دان بو ايلخيدا بير سوت وار
ايدى: بير اثر كك، بير ديشى.

ائله كى قول گليب چيخدى بورا، المقولو خانا خبر وئردى لر كى، بس بير
قارا قول گليب اما آلتيندا بير آت وار، بير آت وار كى، روزيگارين گۈزو بئله آت
گۈرمه ييب. اۋزو ده سنى گۈرمك ايستير.

خان حۇكم ائلهدى. قولو آتى ايله برابر چككىلىر اونون حضورونا.
المقولو خان باخدى كى، دوغرودان دا آت، نه آت؟.. آت دئىل، بير بركلى
كلىندى. اوزو ده يئرله، گۆيله اويناير. المقولو خانين گۆزو دوشدو عرب
آتا. اوزون قولا توتوب سوروشدو:
- دئ گوروم، كيمسن؟ نه كاراسان؟ هارادان گليب، هارايا گئديرسن؟
قول دئدى:

- خان ساغ اولسون، من احمد تاسيرباشى نين قورويام. قافين آنرى
اوزونه خيريدا گتتميشديك. قايى دان باش قول دورلار دوشدولر اوستوموزه. مالدۇولتى
آلدىلار. كاروان اهلى نين ده هامى سىنى اسير ائله ييب آپاردىلار. بيرجه بو
آتىن سايه سينده من سانىمى قورتايرب قاجديم. ايندى مان گر ك بو خبرى
توقاندا هاسان پاشايا چاتديرام. آنساق قورخودان گنده بيلميرم.
قول دورلار منىم قاجماغىمى گوروب داليمسا آت سالىلار. ايندى يقين كى،
بوتون بندرلرى، يوللارى كسيبلر.
المقولو خان گتتى فېكره. دئدى:

- ياخشى، اگر من بو خبرى هاسان پاشايا چاتديرسام، منه نه
وئرسن؟
قول دئدى:

- خان ساغ اولسون، من بير قول آدامام. منىم نىيم وار كى سنه
ده نه وئريم؟ دارى-دونىادا بير بو سانىمدى كى، او دا اوز ايختيارىمدا دئىل.
اما كى سن بو خبرى هاسان پاشايا چاتديريپ، احمد تاسيرباشىنى
اؤلومدن قورتارسان، او سنى دونيا مالىن دان قنى ائلر. هاسان پاشانين دا
يانيندا حورمت صاحى اولارسان.
المقولو خان دئدى:

- منه دونيا مالى لازىم دئىل. من بو خبرى هاسان پاشايا
چاتديررام. اما بير شرطله.
قول دئدى:

- بو سانىم قوربان اولسون سنه، خان، او شرط نه شرطدى؟
المقولو خان دئدى:

- شرط بودو كى، گر ك بو آنى ساتاسان منه. اوزون ده تا آغان
قورتارينسان منه قوناقسان. گئندنه ده سنه ايلخى دان اورين ايسته ين بير
آت وئرم.
قول دئدى:

- آت دا سنه قورباندی، منیم سانیم دا. آنساق آدام
گۆندریلنده منیم ده او آداما تاپشیریلاسی سۆزوم وار.
المقولو خان دئدی:

- یاخشی.

او ساعت امر اولوندو، قاسید حاضرلانندی. نامه یازیب وئردی لر قاسیده.
اوسته لیک بیر نامه ده قول یازدیریب وئردی اونا کی، بس:
«هاسان خان، احمد تاسیرباشی کوراوغلونون اوچ دلی سینی سئیران اتی آدی
ایله آلدادیب گۆندریب بایازید یازی سینا. تئز قوشون یثردیم-اونلاری توتاسان».
بلی، ائله کی نامه لر حاضر اولدو، قاسید بیر یوی رک آت منیب دوشدو
یولا.

ایندی قاسید شهردن چیخماقدا اولسون، قول دا المقولو خانین
یانیندا قالماقدا، سنه کیم دن دئیم دمرچیو غلو گیل دن.
دمرچیو غلو، گورسوو غلو مممد، بیر ده تانریتانیماز سحر
تزه سه آچیلاندا چاتدی لار هامان یول آیری سینا. خوشباخت لیق دان او گشه ده
یامان شته دوشموشدو. باخدی لار کی، آت لپیرلری آیریلدی. لپیرین بیری گندیر
بایازیده طرف. اما او بیری آیریلیب دوشوب ایکینسی یولا. دلی لر بیلدی لر کی،
بایازیده طرف گئدن لپیر قیراتیندی، ایکینسی یولا گئدن عرب آتین. اونلار دا
آتالارین باشینی دؤندریب دوشدولر هامان یولا. گلهاگل، گلهاگل، گلیب
چاتدی لار المقولو خانین کؤوشه نینه. ائله شهره طرف گندیردی لر، بیر ده
باخدی لار کی، بودو، بیر آتلی چاپاراق گلیر. دمرچیو غلو دئدی:
- دایانین، بو آتلی شهردن گلیر. قوی گل سین، بلکه بون دان بیر شئی
اؤیرندیک.

دایانیب باشلادی لار گؤزلمه یه. آتلی گلیب چاتدی. سن دئمه بو هاسان
پاشانین یانینا گئدن قاسیددی. تانریتانیماز آتا بیر قیرمانس گؤستریب، آلدی
قاسیدین باشی نین اوستونو. دئدی:

- آیه، دایان گؤروم کیم سن؟ هارادان گلیب، هارایا گندیر سن؟
قاسید دئدی:

- المقولو خانین قاسیدییم، توقاتا گندیرم. هاسان پاشایا نامه
آپاریرام.

تانریتانیماز سوروشدو:

- نه نامه؟

قاسید دئدی:

- احمد تاسیرباشینی قول دورلار سویوب لار. مال لارین آلیب، اؤزونو ده
اسیر ائله ییب لر. ایندی اونون خبرینی آپاریرام هاسان پاشایا.

ائله بو سۆزده دمیرچیوغلو چاتدی. دئدی:

– المقولو خان بو ایشی هارادان بیلیم؟

قاسید دئدی:

– احمد تاسیرباشی نین قولو خبر گتیریب. آلتین دا دا بیر یاخشی آت

وار ایدی، باغیشلادی المقولو خانا. او دا اوزینده اونا سۆز وئردی کی، خبری

هاسان پاشایا چاتدیرسین.

تانریتانیماز دئدی:

– نامنی بری وئر گؤروم!

قاسید دئدی:

– نیه وئریم؟

قاسید ائله بونو دئیمینی گؤردو. بایاق تانریتانیماز توتدو قاسیدین

خیرتدیین دن کی:

– آیه، نئجه یعنی نیه وئریم؟

قاسیدین گؤزلی چیخدی کلله سینه. دمیرچیوغلو بیر تهر کی قاسیدی

اونون علین دن آلیب بوراخدی. ائله کی قاسیدین آغلی باشینا گلدی، دمیرچیوغلو

اونا دئدی:

– احمد تاسیرباشینی قول دورلار توتمايیب. احمد تاسیرباشینی توتان

کور اوغلودو. او قول هر نه دئییبسه، هامی سینی یالان دئییب. او آت دا کی، او، خانا

باغیشلايیب او دا کور اوغلونون آتیدی. ایندی بورادان بیرباش قاییدارسان

المقولو خانین یانینا. اونا دئیرسن کی، کور اوغلونون اوچ دلی سی گلیب، قولو

دا، آتی دا ایستیرلر.

قاسید بیرباش قایتدی المقولو خانین یانینا. المقولو خان

اهوالات دان خبردار اولساق، حؤکم ائله دی قوشون یثریدی. دمیرچیوغلو باخدی

کی، قولون اوزینه، بودو قوشون گلیر.

باشا دوشدو کی، المقولو خانین فیکری اؤزگه دی. اوزون یولداش لارینا

توتوب دئدی:

داغلارا دوشوب آلاسا،

پایزدیمی، یازدیمی اولای؟

دئییه سن قورد-قوش هرلیر،

قارغادیمی، قازدیمی اولای؟

اوستوموزه گلیر قنیم،

گلدیگینی سیزه دئییم.

یاری سیزین، یاری منیم،

سؤهبتدیمی، سازدیمی اولای؟

دلى لىر باخدىلار كى قوشون گلىر. سن دئمه دميرچىوغلۇ قوشونۇ

قارغايا، قازا اوخشاديرمىش. گورسووغلۇ مەممە دئدى:

- دميرچىوغلۇ، اوراسىنى چوخ دوز دئيرىسن كى، «سۇھبەتدىمى، سازدىمى

اولا» چوخ داندى كى، داوا ائلمىشىك. بو داوا بىزىم اوچون ائله صحبت-ساز

كىمى بىر شى اولاساق. اما يارى اوزونه گۇتوروب، يارى بىزه وئرمكده ياخشى

ائلمىرسن. بو يولداش لىق اولمادى. سن بىزىم ايكىمىزى بىر آدام، اوزونۇ دە بىر

آدام حساب ائلىرسن. ايندى كى بئله اولدۇ، من گئدىم.

دميرچىوغلۇ گۇردو كى؛ سۇز گورسووغلۇ مەممە دە دىيىپ. آلدى سۇزون

اوچونسو خانەسىنى، دئدى:

قارشىمىزدا شىكار گۇردوم.

گىزلىن دئىل، آشكار گۇردوم.

هر نه كى وار، سنە وئردىم،

يوخسا پايىن آزدىمى اولا؟

ائله بو سۇزدە قوشون گلىپ چاتدى. تانرىتانيمازلا گورسووغلۇ

مەممە قىلىنس لارى چكىلى كى، داوا باشلاسىن لار. دميرچىوغلۇ قويمايدى،

دئدى:

- دايانين! قوى گۇرك هله بونون فىكرى ندى؟ بىز اوندان اوز آتىمىزى

اىستىرىك. او بىزدن نه اىستىر كى، بئله قوشون گتيرىپ.

آتىنى سوروب گلدى قوشونون قاباغىنا. آلدى گۇرك المقولو خانانە

دئدى:

گل سنە سۇيلىم، المقولو خان!

آند وئرىم، بو گون دۇيوش اولماسين!

كوكرەيىب آسلان تىك آخىدارام قان،

آند وئرىم، بو گون دۇيوش اولماسين!

چكرىكقيلنجى كسرىك يولو،

بىزىك دلى لردە اوچ دلى-دولو،

هله گلە يىيدى او قوچ كوراوغلو،

آند وئرىم، بو گون دۇيوش اولماسين!

مرد ايگيدلر موختنتدن ساپىلىسين،

قارى دوشمن درەلرە تىپىلىسين،

گرىك كوراوغلونون آتى تاپىلىسين،

آند وئرىم، بو گون دۇيوش اولماسين!

المقولو خان ائله بىلدى كى، دميرچىوغلۇ بئله دئمكده قوشوندان

قورخور. هاى ووردو كى:

- توتون، قوللارینی باغلایین! آتلازینی دالترین دن آلین!
قوشون یثیری دلی لرین اوستونه. میسری قیلینس لار چکیلدی. دمیر چیوغلو
اوزونو یولداش لارینا توتوب دئدی:

میسری قیلینج آلین اله،
سیز او یان دان، من بو یان دان!..
آل قانی دؤنده رک سئله
سیز او یان دان، من بو یان دان!..
دوشمه نین قد دینی بو کک،
باش لار کسب، یثره تۆکک،
خان قوروغوندا تورپ اکک
سیز او یان دان، من بو یان دان!..
هایدی دوشمه نین توشونا،
قان اوددوراق بو قوشونا،
گلک کوراوغلو خوشونا،
سیز او یان دان، من بو یان دان!..

سؤز تامام اولدو. دلی لر آس قورد کیمی اؤزلرینی ووردولار المقولو
خانین قوشونونا. آخشام قاش قارالانا سان بو قوشونا بیر وای وئردی لر کی،
دونیانى المقولو خانین باشینا دار ائله دی لر. خان داوا باشلاماغینا
پشمان اولدو. آنساق دای ایش او یثردن گئتمیشدی. آخشام اوستو خان حؤکم
ائله دی. قوشون قایدیب شهره دولدو. قاپی لاری دا برک-برک باغلادی لار.
اونلار اوتوروب سحرى گؤزلمکده اولسون لار، ائشیت دلی لر دن!
دلی لر دئدی لر: «بئله لیکله بیز نه آتی، نه ده قولو آلا ییلمیسیک.
ایندی شهره ده گیرسک اونلاری تاپماق اولما یاساق. بس بیز نه ائلیک کی، بو
اؤزو آتی دا وئرسین، قولو دا وئرسین».
تانریتانیماز دئدی:

- او منده.

سوروشدولار:

- نئجه؟

دئدی:

- بیز سحر گلنده المقولو خانین ایلخی سی، باخ، او دره نین ایچینده
ایدی. گلین گئدک ایلخیچی لاری توتا ق. ال-آیاق لارینی باغلایاق. اؤزونه ده سیفاریش
گؤنده رک کی، یا آتی، قولو وئر، یا دا کی ایلخینی آپا یریق. اوندا سانین

دردین دن گتیریب وئەر.

تانریتانیمازین تدیری دلی لرین بئین لرینه باتدی. دوروب آتلاری

مینیب، اؤزلرینی وئردی لر هامان دره یه. باخدی لار کی، ایلخی دوغرودان دا

دره ده دی. های دئمه دن دوشدولر ایلخیچی لارین اوستونه. ایلخیچی لار قیسقینی برک

گؤروب تسلیم اولدولار. دمیرچیوغلونلار دئدی:

- بو ساعت گندرسیز خانینیزین یانینا. دئیرسینیز کی، یا قولو دا، آتی

دا وئرسین، یا دا بودو کی، بوتون ایلخینی هایلایب آپاراساغیق.

ایلخیچی لار اؤزلرینی یئتیردی لر المقولو خانین یانینا کی:

- تاختین تاراس اولسون، یهرین قانلا دولسون، نه اوتورموسان؟ بس هالهئکایت

بئله. کوراولونون دلی لری بو ساعت ایلشیلر دره نین گدیگینده،

اؤزلری ده بئله دئیرلر.

المقولو خان سوروشدو:

- اده، بیر عمل لی-عمل لی دانیشین گؤروم. هانسی دره ده؟

ایلخیچباشی دئدی:

- بئله داش لی دره ده ائی... داش لی دره ده. باشی نین چاره سینی تاپ!

المقولو خان گئتدی فیکره. هان دان-گنس دن دئدی:

- بلی، اونلار کی گیردی لر داش لی دره یه، بیر ایل ده - اورادا قالسالار نه بیز

اونلار باتا بیلریک، نه ده ایلخینی اونلاردان آلا بیلریک.

ایندی سنه دئیم داش لی دره دن، گور نجه دره ایدی.

داش لی دره نین گیرسی دار بیر گدیگ ایدی. ایکی آدام گوسله گیره بیلردی.

چیخاساغی دا بئله سه دار ایدی. اؤزو ده چیخاساغینا ایری بیر داش دوشوب یولو ائله

کسمیشدی کی، کیم دره یه گیرسیدی، گرک یئنه ده قایدیب گیرسک دن گئری

چیخایدی. اودور کی، آدینا داش لی دره دئیردی لر. ایندی ایلخی دره نین ایچینده ایدی.

دلی لر ده کسمیشدی لر هامان او دار گدیگی. اودور کی، المقولو خان بو سؤزو

ایلخیچی لاردان انشیتسک ال-آیاغی یئردن-گؤی دن اوزولدو. دؤندو قوشون

بؤیوک لرینه کی:

- تدبیر! دئین گؤرک نه تهر ائلیک؟

هئچ کس بیر مصلحت وئره بیلمه دی. ایش بئله اولاندا المقولو خان

حؤکم ائله دی کی:

- قیزیم روقیه خانیم دئین، گل سین منیم حضوروما!

خبر گئتدی روقیه خانیم. روقیه خانیم دوروب گلدی المقولو

خانین مس لی سینه.

روقیه خانیم کی وار ایدی، المقولو خانین بیرجه قیزی ایدی. داریدونیا دا

بو قیزدان باشقا زوریتی اولما میشدی. اودور کی، المقولو خان

علین دن گلنى روقییه خانیم اوچون ائلمیشدی. دای علم قالمامیشدی، کیتاب قالمامیشدی کی، اونا اوخو تمامیش اولسون. قیز اؤزو ده چوخ فهملی-فراستلی ایدی. بوتون علملری ازبر ائله ییب، آچارینی قویموشدو سیینه. المقولو خان همیشه چتین ایشه دوشنده روقییه خانیمی مصلحته چاغیراردی. ایندی ده اونا گۆره چاغیرتدیرمیشدی.

غرض، روقییه خانیم گلدی آتاسی نین یانینا. المقولو خان احوالاتی نئجه کی اولموشدو اونا دانیشیب مصلحت ایسته دی. روقییه خانیم بیر اؤز فیکرینده گۆتور-قوی ائله ییب دئدی:

- آتا! بو گلن هله کوراوغلونون اوچ دلی سیدی. سابه، بیرى سی گون کوراوغلو گۆرسه کی، دلی لر گلمه دی، دوروب اؤزو ده گلسک. سن بیر فیکیر ائله گۆر، اوندا نه اولاساق.

المقولو خان دئدی:

- یاخشى، بس نئجه ائلیک؟

روقیه خانیم دئدی:

- نئجه ائلیسکسن؟ گرک قولو دا، آتی دا وئره سن. اونلار کی سنه بیر پیس لیک ائلمیردی لر. ائله گئنه ده ائلمیر لر. اؤز آتالارینی، بیر ده دوشمن لرینی ایستیر لر.

المقولو خان دئدی:

- قیزیم، ایش او یثردن کئچیب. اگر دونن ائله قاسیدی گۆندرنده وئرسیدیم، سن دئین دوز ایدی. آنساق ایندی وئرسیم، بوتون خانلارین، پاشالارین ایچینده بیهورمت اولوب گئدریک. هر یثرده دئیر لر کی، المقولو خان اوچ آدامین علینده آسیر قالیب تسلیم اولوب.

روقیه خانیم دئدی:

- سن نیه ائله ائلیرسن کی؟ گۆتور اونلارا بیر نامه یاز! یاز کی، بس

من بیلیمیشم کی، سیز کوراوغلونون دلیلریندن سینیز. من چوخ دان کوراوغلو ایله دوست اولماغا فورست آختاریردیم. نامنی لاپ ائله من اؤزوم گۆتوروب وزیر، وکیل ایله گئدیم اونلارین یانینا. گتیریم اونلاری ائوه. بیر نئجه گون قوناق ساخلا. حؤرمه ائله. آتی دا، قولو دا وئر، گتسین لر. ائشی دن لر ده دئسین لر کی، المقولو خان کوراوغلونون دوستودو. اوندان سونرا قورخودان بیر خان، بیر پاشا سنین هندورین دن کئچه بیلمز.

مسلیس دکی لرین هامی سی روقیه خانیمین مصلحتینه آفرین دئدی. تتر

نامه یازیلدی، روقیه خانیم وزیر-وکیل، آغساقال-قاراساققاللاری دا

یانینا آلیب، داشلی دره یه طرف یول باشلادی. دلی لر بیر ده باخدیلار کی، بودو،

بیر دسته آدام گلیر، قاباقلاریندا دا بیر قیز. هئچ بیرى نین ده یاراق-یاساغی

یو خدو. دمیرچیوغلو دئدی:

- آفرین سنه، تانریتانیماز! تدبیرین یامان باش توتدو. المقولو
خان باریشیغا گلیر.

او قدر گۆزله دی لر کی، دسته گلیب یاخینلاشدی. باخدی لار کی، واللله، بو
قیز ائله بیر قیزدی، ائله بیر قیزدی کی، شام کیمی شؤله وئریر، چیراق کیمی ایشیق سالیر.
ائله بیل کی، ظالمین قیزی بوللوردان یارانیب. گورسووغلو مممد دئدی:
- دمیرچیوغلو، کوراوغلویا من دن سلام یتیررسن. دئیرسن کی،
گورسووغلو مممد اولدو عشق دلی سی! دای اوندان کوراوغلو دلی سی چیخماز.
من دن اومیدینی-اوزسون. من دؤنوب اولورام مسنون. بوینوما بیر زنسیر
باغلا یاساغام، اوسونو دا وئره جه یم بو قیزین علینه. هارا چکر، اؤزو بیلر.
دمیرچیوغلو ماسال تاپمادی کی، گورسووغلو مممدین ساواینی
وئرسین. المقولو خانین آدام لاری گلیب چاتدی لار. روقیه خانیم سلام وئردی.

دمیرچیوغلو ادبله اونون سلامینی آلیب، الیک دئدی. روقیه خانیم
المقولو خانین نامه سینی وئردی. دلی لر اوخویوب نامه دن حالی اولساق
گورسووغلو مممد دئدی:
- گندک!

دمیرچیوغلو دئدی:

- سن دایان!

سونرا اوزونو روقیه خانیم توتوب دئدی:

- بیز خانین مس لی سینه گئدریک. آنساق شرطیمیز وار.

روقیه خانیم سوروشدو:

- شرطینیز ندی؟

دمیرچیوغلو دئدی:

- شرطیمیز بودو کی، قولو دا، آلی دا گتیریب بوراداسا وئرسینیز بیزه.

بیز لردن بیریمیز اونلارا گرک تنز آپاریب کوراوغلویا چات دیرا. ایکیمیز
گلریک خانین حضورونا.

روقیه خانیم دئدی:

- باش اوسته! سیز گؤزلین. بیز یاریم ساعتا گلریک.

بونو دئییب، روقیه خانیم آدام لاری دا گؤتوروب گئری قایتدی. ائله کی
اونلار گئدیپ گؤزدن ایتدی لر، دلی لر باشلادی لار مشورته.

دمیرچیوغلو دلی لردن سوروشدو:

- دئین گؤروم، مصلحتیمیز ندی؟

تانریتانیماز دئدی:

- منیم مصلحتیم بودو: او قدر گؤزلیک کی، آت ایله قولو

گتیر سین لر. ائله کی گتیر دی لر، ایکی سینی ده گۆتورک. بیر باش چیخیب گئدک. بیزیم المقولو خانین یانیندا نه ایشیمیز وار؟ سونرا اورتالیقدا هیله-میله اولار.

خان طایفه سینا بئل باغلاماق اولماز.

گورسووغلو دئدی:

- یوخ، تانریتانیماز، هر نه دئسن دئی، بونو دئمه. بیز گرک خانین

یانینا گئدک. گئتمسک هئچ اولماز.

دمیرچیوغلو دئدی:

- تانریتانیماز، گورسووغلو آیری فیکیرله دئیر. اما کی بیز خانین

یانینا گئتملیگیک. یوخسا سن دئین کیمی ائلسک، ائله بیز ده اولاریق

خانلارین، پاشالارین تای. دای اوندان سونرا هئچ کس بیزیم سؤزوموزی

اینانماز. بیر ده دئیرلر کی، کوراوغلو دلی لری قورخدولار. لاپ هیله ده اولسا،

بیز گرک گئدک. اما کی ایشیمیزی ده مؤهکم توتاق.

دلی لر سوروشدولار:

- نئجه؟

دمیرچیوغلو دئدی:

- بئله کی، بیزیم بیریمیز گرک آتلا قولو گۆتوروب چنلیئله آپارا،

کوراوغلویا چات دیرا کی، ایشدی بیر هیله-زاد اولسا، آتلا قول الدن گئتمه سین. ایندی

دئین گؤروم، چنلیئله هانسینیز گئدسکسینیز؟

گورسووغلو مممد اوزون تانریتانیمازا توتوب دئدی:

- تانریتانیماز، سن اؤزون بیلیرسن کی، من دوست یولوندا جانندان

کنچرم. اما بو یترده گرک سن منه کؤمک ائله یه سن. او نئجه

دئیرلر، اؤلموشم، یتردن گۆتور. من گرک او خانین مس لی سینه گئدم. او

قیزا هئچ اولماسا بیر دیوینسا باخام. من اؤلوم، سؤزومو یتره سالما!

تانریتانیماز دئدی:

- سن نیه اؤلورسن؟ قوربان اولسون سنه آت دا، قول دا، المقولو

خانین اؤزو ده. هله دئسن، لاپ المقولو خانین.

گورسووغلو مممد تتر اونون سؤزونو کسدی کی:

- آماندی، ائله سؤز دئمه!

دلی لر گولوشدولر. بو دمده بیر ده گؤردولر کی، دسته گلیر. عرب

آتی دا گتیریرلر، قولو دا. تانری تانیماز دئدی:

- عیبی یوخدو. سیز گئدین المقولو خانین یانیندا کئف ائلین. من ده

بو کئفین اوزینی یولدا پول دان چیخاساغام.

دمیرچیوغلو دئدی:

آنساق بیز المقولو خانین یانیندا بیرجه گون قالا ساییق. ساباه

آخشام چنليئىلده اولاسايىق. اولدوق، اولدوق. اولمادىق، اوندان بيلين كى، او نئجه

دئيرلر، باشيميز علميزده دئيل. كوراوغلويا ائله بئلهسه دئيرسن. سونراسيني

اؤزو بيلر. هر نئجه كى ائلمك لازيمدير، اؤزو ائلر.

بلى، دسته گليب چاتدى. روقيه خانيم آتى دا، قولو دا دميرچيوجلونا

وئريب دئدى:

ال-اهدى مينل-وفا. بيز اؤز وديميزى يئرینه يئيرديك. سيز ده اؤز

سؤزونوزون آغاسى اولون!

دميرچيولو دئدى:

- بيزه كوراوغلو دلى سى دئيرلر، خانيم! بيزده خيلاف سؤز اولماز.

اوندان دميرچيولو گؤتوروب، قولو مينديردى تانريتانيمازين آتينا.

آياق لارينى دا آتين قارنى نين آلتين دا مؤهكم-مؤهكم باغلادى. قول

باشلادى يالوارماغا كى:

- بير قلتدى ائلميشم.

دميرچيولو دئدى:

- بيزه هئچ زاد دئمه! هر نه كى سؤزون وار، چنليئىلده كوراوغلويا

دئيرسن.

ائله كى، قولون ايشى دوزلدى، اوندان تانريتانيماز دا عرب آتى مينيب اونو

سالدى قاباغينا. ائله يول باشلاماق ايسته ينده دميرچيولو دئدى:

- آيه، تانريتانيماز، سن تانرى سيز، الله سيز بير آدامسان. يولدا

آسيغين توتار، اونا بير شئى-زاد ائيرسن ها... باخ، چنليئىله سالامات آپار

چيخارت!

تانريتانيماز دئدى:

- تانرينى دا تانيماسام، كوروغلونو تانييرام. ائله شئى ائلمرم.

بونو دئييب، تانريتانيماز آتا ديدى. قول دا قاباغيندا چنليئىله

طرف يول باشلادى. دميرچيولو او قدر گؤزلهدى كى، اونلار گنديب گؤزدن

ايتدى لر. اوندان اوزونو روقيه خانيم توتوب دئدى:

- خانيم، ايندى بيز سيزين قوللوغونوزدا هازيريق. هارايا دئيرسن

گندك!

روقيه خانيم دئدى:

- قول صاحبي اولاسينيز! بويورون!

روقيه خانيم دوشدو قاباغا. دميرچيولو ساغ طرفينده،

گورسوغلو محمد سول طرفينده، قالان آداملار دا اونلارين دالينسا

شهره طرف يول باشلادی لار.

بلی، شهر قاپی لاری تایباتای آچیلدی. قوشون چیخدی ایستقبالا. قوربان لار ییخیلیدی یثره، ساهی-سلال ایله گلیب چاتدی لار خان لار قاپی سینا. المقولو خان اؤزو یثرین دن دوروب اونلاری پیشواز ائله دی. اللرین دن توتوب مس لیسه گتیردی. بیرینی ساغ طرفینده اوتورتدو، بیرینی ده سول طرفینده. وزیر، وکیل، هامی یثرلیئرینده ایلشیدی؛ سونرا مس لی سین یوخاری طرفینده بیر ایپک پرده آسادی لار. روقیه خانیم دا اؤز باشی نین قیزلاری ایله گلیب بو پرده نین دالیندا قرار توتدو. المقولو خان باشلادی صحبتیه. بیر آز اورادان دانیلیدی، بیر آز بورادان دانیلیدی، آخری مطلب اوسته گلیب دلی لردن عذر خالیق ائله دی. اما مسلیسده نه دانیلیدسا گورسووغلو ممد هئچ بیرینی ائشیمه دی. گوزلری ائله زیللنپ قالمیشدی پرده نین دالیندا. دمیرچیوغلو حتی بیر-ایکی دفعه اونو دوسو کله دی ده، بیر شئی چیخمادی. ائله کی خان عذر خالیغینی ائله دی، یتمک-ایچمک باشلادی. ساقی گیردی مس لیسه. المقولو خان دلی لره بورادا بیر قوناق لیق وئردی، بیر قوناق لیق وئردی کی، نه دئیم. یئدی لر، ایچدی لر، چالغیچی لار چالیدی، اوخویان لار اوخودو، گنسه دن ده بیر پاس کئچمیش مسلیس داغیلدی. دمیرچیوغلو ایله گورسووغلو ممد ده یئر سالیب، چکیلیب گئتدی لر. هامی یاتدی. اما سن گل کی ایلان ووران یاتدی، اما نه دمیرچیوغلونون گوزونه یوخو گئتدی، نه ده گورسووغلو ممدین. سحری بئله سه آچدی لار. دان یثری سؤکولنده دمیرچیوغلو قالدی کی:

- دورا! گتمک لازیمدی.

گورسووغلو دئدی:

- دمیرچیوغلو، اولومه دئسن بو ساعت گئدرم. اما کی، روقیه

خانیمی آپارمامیش بورادان گنده سی دئیلم.

دمیرچیوغلو دئدی:

- آیه، دلی اولما، آخماق اولما، بیز قیزی نجه آپارا بیلریک؟ بونا

عالم نه دئیر؟ کوراوغلو نه دئیر؟ بیز کیشی ایله دوست اولموشوق، چؤرک

کسمیشیک.

گورسووغلو دئدی:

- بس نجه ائلیک؟

دمیرچیوغلو دئدی:

- هئچ زاد. نجه ائلیسیک؟ گندریک، من اهوالاتی کوراوغلویا

دئیرم. ائلچی گؤندرریک، آلاریق.

گورسووغلو دئدی:

- اونداندا بیر گون ده قالاق. هئچ اولماز سا بیرجه دفعه ده، پرده

دالیندان دا اولسا، اونو گوروم، سونرا گئدک.

دمیرچیوغلونو نه قدر ائله دیسه بیر شئی چیخمادی. گورسووغلونو یولا

گئیره بیلیمه دی. آخیردا چار-ناچار قالدی.

ایندی بونلار بورادا قالماقدا اولسونلار، انشیت چنلیتلدن.

تانریتانیماز ساغ-سالامات چنلیتله گلیب آتی دا، قولو دا

کوراووغلویا وئردی. قول دوشدو کوراووغلونون آیاقلارینا. کوراووغلونو هئچ اونا

طرف باخمادی دا. دلی حسنه ایشاره ائله دی کی:

- آپار، سال آغاسی نین یانینا. قوی اوشاقلار دا گلکسینلر، سونرا اونلارین

ایشینه باخاساغام.

قولو دا احمد تاسیرباشی نین یانینا سالیب، باشلادی لار

دمیرچیوغلونو لی گؤزلمه یه. گوندوزو گؤزله دیلر، گئسنی گؤزله دیلر، ساباهی

دا آخشاماسان گؤزله دیلر، دلی لر گلیب چیخمادی. ایش بئله اولاندا کوراووغلونو

آسیقلاندی. های ووردو، بیر دلی مئتردن، بیر ده خانیم لاردان باشقا

چنلیتلده نه قدر دلی وار ایدی، هامی سی آتلاندی. گئسه ایله یئددی مین یئددی

یوز یئتمیش دلی دومان کیمی المقولو خانین شهرینی آرایا آلدی. ائله کی

سفلر دوزلدی، دسته لر هره اؤز یئرینی توتدو، کوراووغلونو تانریتانیمازی

چاغیردی کی:

- دئی گوروم، نه مصلحت گورورسن؟ گئسه ایکن شهره گیرک، یا

سحری گؤزلیک؟

تانریتانیماز دئدی:

- کوراووغلونو، بیز یاخشلی ائله ییب گلیمیشیک. احتیاط کی وار، یاخشلی شئیدی.

اما کی منیم اوریم چوخ ساکیتدی. دلی لرین باشیندا هئچ بیر شئی یوحدو.

یقین ائله گورسووغلونون شوخ لوغو توتوب. قیزین یانیندان آیریلما بیلیم.

دمیرچیوغلونو دا اونا گوره دایانیب قالیب. هر حالدا سحری گؤزلمک

یاخشیدی. سونرا خسالت لی اولاریق.

دلی لر تانریتانیمازین فیکرینی بئدی لر، او قدر گؤزله دیلر کی،

سحر آچیلدی. شهر اهلی دوران-دوران باخدی کی، شهرین اطرافی توتولوب.

ساماتی واهیمه آلدی. تۆکولدولر خانلیق قاپی سینا. المقولو خان دوروب

گوردو بلی، نئجه کی، دئیرلر ائله دی. شهرین اطرافی ائله توتولوب، ائله توتولوب

کی، ائله بیل اتدن دیوار چکیلیب. تئز وزیر یی چاغیریب گؤندردی کی، بیلکین-گؤرسون

بو نه اولان ایشدی. وزیر گلیب چاتاندا گوردو نه.

گلن کوراووغلودو... کوراووغلونو وزیر یی گؤرسک دئدی:

قاری دوشمن، فند-فئلینی بیلیم،

دلى لىرىم بو شىهرده قالىبدى.
ساعت يارىم سىزه مۇھلت وئىرىم،
دلى لىرىم بو شىهرده قالىبدى.
شېرىن يىرىندە كوتان اكىرم،
زى-زىياسىن چىلىئىلە چكىرم،
مىسىرىقلىنىچ چكىب آل قان تۆكىرم،
دلى لىرىم بو شىهرده قالىبدى.
كوراوغلو فرمانى مردى-مردانا،
دلى لىرىم يىرىكلىير آل قانا.
قاتارام شىهرده توزو دومانا،
دلى لىرىم بو شىهرده قالىبدى.

وزىر باشى لولولو قايدىب اھوالاتى المقولو خانا دانىشدى. المقولو
خان روقىيە خانىمى چاغىردى. روقىيە خانىم دئدى:
- قورخما! من بو ساعت ايشى يولونا قوياىرام.
اورادان بىر باش گىلدى دىمىرچىوغلۇ گىلىن اوتاغىنا. دلى لىر ده ايشدن
بىخبر ھازىرلاشىردى لار كى، يولا چىخسىن لار.
روقىيە خانىم آلدى گۆرك نە دئدى:
دردىز آلېم، قوچ قارداش لار،
بىر اومودوم سىزه گلىر...
چوخ چىتىن اولوبدو ايشلر،
بىر اومودوم سىزه گلىر...
كسىبلر دۆرد بىر يانىمى،
داغىدارلار خانمانىمى،
آخىدارلار آل قانىمى،
بىر اومودوم سىزه گلىر...
شاد اورىيم اولوبدو قان،
كۆنلوم اولوبدو پرىشان،
روقىيە خانىم سىزه قوربان،
بىر اومودوم سىزه گلىر...
دلى لىر سوروشدولار:
- نە اولوب؟

روقىيە خانىم حال-اھوالاتى دانىشدى. دىمىرچىوغلۇ دئدى:
- سن ھىچ قورخما، روقىيە خانىم. بو ساعت بىز اۆزوموز گئدىرىك
اونون يانىنا.

بونو دئيب، ايكي سي ده بايرا چيخدى. آتلارى مينيپ، بيرباش كوراوغلونون
يانينا گلدى لر. كوراوغلو ائله كى، دلى لرى ساغ-سالامات گوردو، آرخاينلادى،
اونلارى مزمت ائتمه يه باشلادى. دئدى:

بارا كاللاه، سد مرهبا!..

تئر گلن بئلمى ايلنى؟

ياخشى ياراديز قوللوغا،

تئر گلن بئلمى ايلنى؟

فيكرينيزه نه قويوب سوز؟

قئيرى يول لارا اويوب سوز، ..

گورونور من دن دويوب سوز،

دويمايان بئلمى ايلنى؟

دئمه دونيا گئدر بئله،

اويماين فيتته يه-فئله،

كوروغلونو گتدیز ديله،

تئر گلن بئلمى ايلنى؟

دلى لر ايكي سي ده باش لاريني سالدى لار آشاغيا. دميرچيول دئدى:

- كوراوغلو، بيز تاقسير كارىق. هر نه ائله سن ايختيار سان.

بونو دئيب دميرچيول قويلينجينى چيخايب ايكي على نين اوستونده

كوراوغلونون قاباغينا قويدو، اوزو ده ديز چؤ كدو. كوراوغلو اونون قولون دان

ياپيشيب قالدirdى. سونرا سوروشدو:

- دئ گوروم، اصيل موقسسير كيم دير؟ سنسن، يا گورسوولودو.

دميرچيول دئدى:

- ائله ايكي مزين ده تاقسيري ميز بيردى. بير-بيرين دن نه اسكي كدى، نه آرتيق.

كوراوغلو نه قدر ائله دى كى، دميرچيول ايشين اصلينى دئسين، دئمه دى.

ائله بيرجه بونو دئدى كى:

- ايكي مزين ده تاقسيري ميز بيردى.

كوراوغلو ايشى بيليردى. بيليردى كى، دميرچيول گورسوولو ميممه ده

گوره گئسيكيب. اما اونو دا بيليردى كى، دميرچيول اولوم ده اولسا، يولداشى

پيس آياقدا تئك بوراخماز، نامردليك ائله ييب يولداشى اله وئرمز.

اودو كى اونو بير ده سيناماق اوچون بئله قيسنا بيردى. ائله كى گوردو

دميرچيول سوزون دن دؤنمه دى، يولداشين سيريرنى آچمادى، دئدى:

- مرهبا! من سنى قصدا سيناييرديم. ساغ اول!

سونرا دۇنوب گورسووغلون دان سوروشدو:

- ھە... نە وار، نە يوخ، گورسووغلو؟ دئەسن المقولو خانين قیزی
چوخ خوشونا گلیب.

گورسووغلو باشینی سالدی آشاغی. ائله بونلار بو سۇزده ایدی لر، المقولو
خان اۆز وزیر-وکی لی ایله گلیب چاتدی. دئال وئردی لر، گۆروشدولر. المقولو
خان دئدی:

- قوچ کوراوغلو، من سنینله دوست اولماق ایستیرم. بوتون دلی لرینله
منه قوناقسان.

کوراوغلو نە قدر بویون قاچیرماق ایستەدیسە اولمادی.

آخیردا روقییه خانیم ایرەلی یئریگیب دئدی:

- قوچ کوراوغلو، سن بورادان ائله بئلهسە چیخیب گئتسن، آتامی بوتون

دونیادا بدنم انلرسن. کیشی دوستلوق اوچون اوزانان علی کسمز.

کوراوغلو روقییه خانیمین سۇزوندن كئچە بیلەدی. آنساق شهره ده

گیرمەدی. حۇکم ائلهدی، شهرین کناریندا چادیرلار قورولدى. اوچ گون، اوچ گئسه

یئمک، ایچمک اولدى. المقولو خان کوراوغلویا بیر قوناقلیق وئردی کی، هله

روزیگارین گۆزو بئله قوناقلیق گۆرمیشدی. ائله کی اوچ گون تامام اولدى،

کوراوغلو المقولو خانی چاغیریب دئدی.

- خان ائلدیگین حۇرمته گۆره ساغ اول! آنساق منیم سن دن بیر

توققم وار.

خان دئدی:

- توققه ندی؟ سن امر ائله، من یئرینه یئتیریم.

کوراوغلو دئدی:

- یوخ. بو ائله بیر شئیدی کی، امرله اولماز. بئله کی، آنساق توققه دن

آشار.

خان دئدی:

- بویور!

کوراوغلو سازی باسدى دۇشونه دئدی:

قول لوغونا بیرجه کلمه سۇزوم وار،

منیم او سۇزومدن اینسیمه آی خان!

او سۇزلر بو یئرین سۇزو دۇیسە ده.

سن الله، او سۇزدن اینسیمه، آی خان!

خان دئدی:

- اشی، اینسیمک ندی؟ سن لاپ اؤهد ائله سن منیم باشیمی

ایستیسکسن، او دا کی سنه قورباندى. سۇزونو دئ!

کوراو غلو دئدی:

لازیمدی آرایا ائلچی سالایم،

نچہ مینتچیلہ دیلچی سالایم،

قایدا بویدو، گئدی، بیر ده گلیدیم،

مینم بو ایشیم دن اینسیمه، آی خان!

خان مسئلنی باشا دوشدو. آنساق گۆزلده کی، گۆرسون سۆزون آخیری نه

اولور. کوراو غلو آلدی سۆزون او بیرری خانه سینی، دئدی:

کوراو غلونون سۆزون یازما قلته،

حساب ائتمه قانمازا، نابهله ده،

روقیه خانیمی گل وئر مممه ده،

سن گل بو سؤودادان اینسیمه، آی خان!

اینسیمک ندی؟ خان الله دان بئله بیر قوه مولوق آختاریردی.

او ساعت موللا، قاضی چاغیریلدی. روقیه خانیمین کبینی کسیلدی

گور سووغ لو مممه ده. توی تزه دن باشلانیدی. اوچ گونون اوستونه بیر دؤرد

گون ده گلدی لر، اولدو یئددی گون، یئددی گئسه. یئددی گونون تامامیندا

ایسته دی لر گلینی تاپشیر سین لار بیه. کوراو غلو راضی اولمادی. دئدی:

– چنلیئلده دلی لرین ده، خانیم لارین دا آناسی نیگاردی. من گرک

آپاریب بیر توی دا اورادا ائله یم.

دلی لر آتلانیدی، روقیه خانیمی دا گۆتوروب چنلیئلده گلدی لر.

خانیم لار ایشدن خبردار اولدولار. نیگار روقیه خانیم خوشگل دین ائله دی.

توی تزه دن باشلادی. سازلار سس-سس وئردی، ساقی مس لیسہ گیردی. کوراو غلو

بئله باخدی نیگاری ساغ یانیندا گۆردو، بئله باخدی ائیوازی سول یانیندا

گۆردو، قباغا باخدی یئددی مین یئددی یوز یئتمیش دلینی قباغیندا گۆردو.

اوریی آتلانیدی، قلبی سوشدو، اوچتل لی سازی سینہ سینہ باسدی، دئدی:

مسلیس قوردورام همیشه،

ایشر تیم، داماغیم اولالا!...

املیک لر چکدیرم شیشه،

بیر آغیر ییغناغیم اولالا!

چنلیئلده کؤچوم، قونوم،

آتلاس دان بیچی لر دونوم،

اورتادان قالمایا خونوم،

گونده یوز قوناغیم اولالا!...

وورام خوتکار، توتام پاشا،

خان لار من دن چکه هاشا.

بو دۇورانىم وارا باشا،
سۇنمەين چىراغىم اولالا!..

اىيواز ايمدادىما چاتا،
دمىرچىوغلو شىشپىر آتا،
سىچرايام، مىنىم قىراتا،
بىلىلى احمد داياغىم اولالا!..
شىر قانى اولاقانىمدا.
قورخو اولمايا سانىمدا،
دلىلىر اولسا يانىمدا،
قىررام يوز مىن ياغىم اولالا!..
دوشمن قانىن ايچىم، دويام،
موخنت گۈزلىرىن اويام،
چىكىم بىزىرگانلار سويام،
تاسىرلىر دوستاغىم اولالا!..
كوراوغلويام ساواشىمدا،
ايگىد دلىلىر باشىمدا،
نىگار ايلشە قارشىمدا،
كىچىن ساوان چاغىم اولالا!..

دوراتین ایتمه یی

یئنه ده یاز آیلا ری گل میشدی. چنلیئلده باشقا بیر عالم وار ایدی. هر طرف آلا-یاشیلا بورونموشدو. ائله ایدی، ائله ایدی کی، گول گولو، بولبول بولبولو چاغیریردی. او نئجه دئیرلر، لاله لر بنؤشه لره گؤز ووروردو. سیل دیریم قایالاردا خینالی ککلیک لر قاققیلدا شیردی. بولبول لر کوراوغلونون سسینه سس وئیردی. چنلیئلین اتک لرینده اوت آدم بویو قالخمیشدی. کوراوغلونون ایپه ساپا یاتما یان، قوروک-قایناق ییلمه ین آغیرلاری ایلخی ایله گؤی اوتا بوراخیل میشدی. کوراوغلو بو یاز دوراتی دا ایلخیا قاتدیر میشدی.

دورات اول، چؤل اول، خام دلی آغیرلار اول. اولموشدو دلیسوو بیر شئی. دای بیر آت ایله یولا گتتمیردی. چچیکل شیردی، قاپیشیردی، ووروشوردو. دای، او نئجه دئیرلر ایلخینی گؤتورموشدو باشینا، ائلمیشدی للیک-گیران.

یئنه ده گونلرین بیر گونونده دوراتین نادینس لیگی توتدو. باشلادی آغیرلارلا گیسیمه یه. دئی بیرینی ووردو، بیرینی قاپدی، بیرینی چچیکله دی، آخیردا هامی سینی قاباغینا قاتدی، چنلیئل دن آشای تۆکوب قوماما باشلادی.

ایلخینی نین آغزی دوشدو چؤل لو برری-بیابانا. گتتها گت، گتتها گت، ایلخی داغلار آشدی، دوزلر کئچدی، یاماس لار دیرماندی، انیش لر ائندی، گلیب بال لیسادا. قاراخان دئیلن بیر خان وار ایدی، اونون قوروغونا دولدو. ایندی ائشیت قارا خان دان.

قارا خان ازازیل بیر خال ایدی. چوخ آز آدم تاپی لاردی ایکی، اونون علین دن سینداغلی اولماسین. اؤزو ده یامان تاماهاکار ایدی. کیمده بیر یاخشی شئی گؤرسیدی یا خوشلایا هیله ایله، یا دا کی، بونلارین هئچ بیر سی باش توتما یاندا، زورلو توتوب علین دن آلاردی. دای سامات اونون علین دن زینهارا گل میشدی. هر یئرده اؤزونو ائله گؤستریردی کی، گویا ایران پادشاهی نین قوهومودو. اودو کی قورخودان هئچ کس اونا بیر سؤز دئییه بیلمیردی.

ائله کی کوراوغلونون ایلخی سی گلیب اونون قوروغونا دولدو، نؤکرلر گلیب اهوالاتی قارا خانا خبر وئردی لر.

قارا خان او ساعت حؤکم ائله دی کی، ایلخینی هایلا ییب گتیر سین لر.

قارا خانین آدم لاری ایلخینی آپارما قدا اولسون لار، سنه کیم دن دئییم، کوراوغلودان.

کوراوغلو چنلیئلده ایدی. المقولو خانین یانین دان قایی دان دان سونرا هله هئچ بیر سفره-زادا گتتم میشدی. بیر ده ایلخیچی باشی لوولو گلدی کی، بس ایلخی ایتیب.

کوراوغلو اول-اول بونا اهمیت وئرمه دی. ائله کی ائشیتدی کی، بس دورات دا ایتیب، غضبلندی. ائله بیر ن ره چکدی کی، بوتون چنلیئل تیره دی. داغلار، داش لار سس سسه وئردی. دلی لر هامی سی تۆکولوب گلدی لر.

آلدى كوراوغلو گۆرك نه دئدى:

هویدو دلی لریم، هویدو اوغول لار،

هارداسا دوراتیم، تاپیلین گرک!..

آمان چکسین علیمیزدن یاغی لار،

موخننت اوباسی چاپیلین گرک!..

دوروب مرد میداندا گؤستررم هونر،

قنیم لر ن رمدن ائلیز هزر،

آت اوسته ساغ-سولا ایشلداک شئشپر.

قوشون قایالارا سپیلین گرک!..

قوچ ایگید یاللیار اؤزو اؤز قانین،

کوراوغلو، هر یانا ایشلر فرمانین.

ایندی بی، پاشانین، خوتکارین، خانین،

دری سینه سامان تپیلین گرک!..

دلی مئهر تئز آتلانی. دلی لردن، مئهر لردن ده بیر نئچه سینی

یانینا آلیب، ایلخینی اختارماغا گئتدی.

اما سن دئ کی، ایلخی هایاندا ایدی؟ ایلخی اودو قارا خانین قوروغوندا،

دلی مئهر اختاریر چنلیئلین کؤوشن لرینی. هر یئری بیر-بیرینه ووردولار.

داغی-داشی الدن-آیاق دان سالدی لار. آخیردا کور-پشمان چنلیئله

قاییتدی لار.

کوراوغلونون دردی بیر ایدی، اولدو مین. دلی لر باشلادی لار اونا اورک

وئریب یوشو تماغا کی:

- آی کوراوغلو، نیه بو قدر سزه-فزه ائلیرسن؟ ایلخیدی، گۆره سن

آغزی هایانا دوشوب، چیخیب گندیب. ایتیمسک کی؟ هارادا اولسا تاپیلاساق.

قورخودان کیم سنین ایلخینا گؤزونون اوسو ایله باخا بیلر؟

دلی لر چوخ دئدی لر، کوراوغلو آزا ئشیتدی. نه قدر ائله دی لر، یوشومادی

کی، یوشومادی. ائله اولموشدو، ائله اولموشدو کی، آسیغین دان بیغلارینی گمیریدی.

نیگار گۆردو یوخ، کوراوغلو سویوماق بیلیمیر. ائله بیل کی، یانمیش کوره دی،

گئتدیکسه قیزیر. آخیردا دئدی:

- آی کوراوغلو، هیرس لنده سویوماق بیلیمیر سن. ایندی نه اولوب آخی؟

ایلخیدی، ایتیپ، تاپی لار دا.

کوراوغلو نیگارین ساوایندا آلدی گۆرك نه دئدی:

نیگار، دوراتین ایتیمی

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

امېم زايا گنتمى

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

آلنېم داكى قالين قاتلار،

دوشمن گۆرسه باغرى چاتلار،

جانندان عزيز بدؤى آتلار

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

سېنېم دوگونو، داغى،

موختنت، ميدان آچماغى،

من دلييه ساتاشماغى

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

يارادان هويوما يئته،

بو موشكول متلين يئته

دورات دا قيراتدان اۋته،

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

كور اوغلو يام، دئيم دوزو

سايمارام اللينى، يوزو،

هر سايى نين ت نه سؤزو

ياندېرېر منى، ياندېرېر...

سؤز تاماما يئتيشدى. نىگار دئدى:

- ياخشى دا... آخىر آسقلانماق دان، دوداق لاريني چئنىمك دن كى، بير

شئى چيخما ياساق. تدبيرين ندى، اونو دئ!

كور اوغلو سازى دؤشونه باسيب، بير دفعه دلى لره باخدى، دئدى:

ايندى بير مرد دلى گر ك،

تاپسين منيم دورا تيمى.

بس لننده قوزو كيمى،

مينيلنده كور آتيمى.

كيشنه ييب ميداندا گزن،

هر دن ساغا-سولا سوزن،

دوشمانين باشيني اوزن،

بير اسرميش نر آتيمى.

هميشه اولان گوجونده،

شئشپر آتिला اوستونده،

هونر گؤستريب دار گونده،

دوشورمه ين ار آتیمی.
کور اوغلو یام، یول گودرم،
دوشمان باغرینی دیدرم،
آتالنام، اؤزوم گئدرم،
چکین منیم قیراتیمی!..

دلی لر هامی سی قالخدی لار آیاغا. لپیرچی لر دوشدولر قاباغا.
کور اوغلو اؤزو ده باشلادی گئینمه یه. ائله بو دمده بیر ده گۆردولر کی،
بودو، کئشیکچی لر بیر آدام گئیریر. یاخینلاشاندا کور اوغلو باخدی کی، بو
چنینده کینی، علینده دینی ساوان بیر اوغلانیدی. اؤزو ده شستلی،
بستلی، بازبورتلو بیر شئیدی. سوروشدو کئشیکچی لردن کی:

- کیمدی بو؟

کئشیکچی دئدی:

- بیلیمیر. نه قدر ائلدیك، دئمه دی. سنی گۆرمک ایستیر.

کور اوغلو دئدی:

- بالا، کیمسن؟ نه ایستیرسن؟

اوغلان قاباقسا سلام وئردی. کور اوغلو الیک آلدی. اوندان اوغلان
کور اوغلودان سوروشدو:

- هله بیر قاباقسا دئینن گۆروم، سیزین ایلخینیز ایتیب، یا یوخ؟

کور اوغلو دئدی:

- هه، ایتیب؟ نهجه؟

اوغلان ائله بیل آرخایینلادی. دئدی:

- قوی هله بیر نفسیمی دریم، یورولموشام.

کور اوغلو دئدی:

- ایلش!

اوغلان ایلشیدی. پاتاوالارینی آچدی. چاریق لارینی چیخارتدی. سیلکیب بیر
طرفه قویدو. اوندان سوراب لارینی چیخارتدی. اونلاری دا مافی-قایدای سیلکیب بیر
طرفه قویدو. اوندان سونرا باشینی قالدیریب دئدی:

- کور اوغلو، من باللیسالی قارا خانین مئهریم. بودو، اوچ گوندو

کی، سنین ایلخینی قارا خان توتوب. گلمیشم سنه خبر وئرمه یه. دورات دا
ایلخی نین ایچینده دی. من ده ائله اوندان بیلدیم کی، ایلخی سنیدی.

کور اوغلو ائله بونو اثشیتسک دیک یئرین دن قالخدی.

دئدی:

- دلی حسن!

دلی حسن دئدی:

- بلى، قوچ كوراوغلو؟

دئدى:

- من گلىنسه بو اوغلانين اوستونده گوزون اولسون.

دلى حسن دئدى:

- باش اوسته!

اوندان كوراوغلو اوزون دلى لره توتوب دئدى:

آت بئلىنه، مرد دلى لر،

بال ليسايا سفيريم وار!

داوا گونو قورد دلى لر،

بال ليسايا سفيريم وار!

هونر ائلر قوچ اوغلو قوچ،

قورخار، كنجمز يانين دان كوچ،

آلين اله مىسرىقيلينچ،

بال ليسايا سفيريم وار!

هديان سؤزه بلى دئم،

موختنت چؤرين يئم.

قوى دوشمان بيلسين من كيم،

بال ليسايا سفيريم وار!

ششپريم سوسايب قانا،

دوشمان لاريم گليب سانا،

قان اوددوررام قارا خانا،

بال ليسايا سفيريم وار!

كوراوغلويام، بودو سؤزوم،

موشكول شيشه نجه دؤزوم؟

هئچ قووغادان دويماز گوزوم،

بال ليسايا سفيريم وار!

كوراوغلو سؤزونو تامام ائلهيب، قوش كيمى سيچرادى قيراتين بئلىنه. آت

بىر دفعه كيشنهيب ايكي دال آياغى اوسته قالخدى، دسته نين قاباغينا دوشدو.

دسته بال ليسايا اوز قويدو. يول لارى، ياماس لارى اوز ائلهدى لر، داغ لارى، داش لارى

دوز ائلهدى لر، ايلديريم كيمى سوزوب بال ليسايا چاتدى لار. كوراوغلو دلى لرى كناردا

قويدو، اؤزو ايلخيچى پالتارى گئىنىپ، آلت دان دا مىسرىقيلينچ باغلادى، شهره

گيردى. گزه-گزه، دولانا-دولانا گليب قارا خانين يانينا چيخدى. قارا خان

اوچ گون ایدی کی، ایلخینی توتمودو. اما بیر دنه ایلخچی ایلخینی بونونا
گۆتورموردو. قارا خان نه قدر دؤیوردو، سؤیولدو، قورخودوردوسا، یئنه
ده بیر شئی چیخمیردی. ایلخچی لار، مئترلر بيلمیشدی لر کی، ایلخی کوراولونوندو.
اودو کی، بیر آدام باخیم دوشموردو.

یئنه ده قارا خان ایلخچی لاری، مئترلر ییغمیشدی باشینا. بیر ده
باخدی کی، بودو بیر آدام گلیر، بیر آدام گلیر، ائله ییل کی، روستم-زالدی.
اما پال-پالتارین دان ایلخچی اوخشاییر. اورینده سئویندی کی، بو چوخ یاخشی
اولدو. ائله بونو گۆتوررم ایلخچی، تاپشیرام ایلخینی بونا.. غرض، او قدر
گۆزلهدی کی، کوراولو گلیب چاتدی. ادبله علینی دؤشونه قویوب، قارا خان
سلام وئردی. قارا خان ائیک آلیب سوروشدو:

- آیه، کیمسن؟ دئییه سن پال-پالتارین دان ایلخچی اوخشاییر سان.

کوراولو دئدی:

- بلی، ایلخچیام. نئچه ایل ایدی کی، چنلینلده کوراولونون ایلخی سینی
اوتاریردیم. بودو، بیر آی اولار کی، منی چیخاردیب قووب.

قارا خان سوروشدو:

- نه چیخاردیب قوودو کی؟

کوراولو دئدی:

- منه دئدی کی، دای بسدی، بو قدر ایلخچی اولدون. گل ایندی منه دلی
اول! من بویون قویمادیم. او دا قزلبلیب منی قوودو.

قارا خان دئدی:

- سنی کوراولونون ایلخی سینا گۆندرسم گۆندرسمی؟

کوراولو باخدی کی اوغلان دوغرو دئییرمیش. ایلخی بوردادی. اؤزون
بيلممزیله ووروب سوروشدو:

- نئجه یعنی کوراولونون ایلخی سینا؟

قارا خان لووغالانا-لووغالانا دئدی:

- کوراولونون هاما ایلخی سی بو ساعت بوردادی. گتیرمیشم.

کوراولو اؤزونو لاپ آواملیغا ووروب سوروشدو:

- نئجه گتیرتمیسن؟

خان دئدی:

- گتیرتمیشم ده... نه ایشین وار نئجه گتیرتمیشم. من گتیردم.

کوراولو قصداً سوروشدو کی:

- یاخشی، خان، بیردن کوراولو بیلدی. اوندان ائلیسکسن؟

خان دئدی:

- بیلین ده... بیلیمش منه نه ائلیسک؟

دای بورادا کوراوغلو اؤزونو ساخلایا بیلمه‌دی. دئدی:

میدانا گیرنده پلنگک پنسه‌لی،
داغیدار ائلینی گلسه، قارا خان!
قیراتین اوستونده‌قیلینج اوینادار،
لال ائلر دیلینی گلسه، قارا خان!
منم دئییب، یتکه دانیشما بئله،
گۆرممیسن زربی-دستینی هله،
قالدیرار باشینا، قیرار گورز ایله،
بئلینی یقین بیل، گلسه، قارا خان!
تالار دؤولتینی، آپارار مالین،
داغیدار وارینی، یاشیلین-آلین،
بیخار ائوین، یامان ائلیر حالین،

سوودورار کولونو گلسه، قارا خان!

چتین قوچ کوراوغلو قورخا، اوشونه،
یئتر یاغی لارین یئددی، بشینه،
هایقیراندا قاتار قیرات دؤشونه،
باغلایار کولونو گلسه، قارا خان!

کوراوغلونون بو سؤزونه قارا خانین آسیغی توتدو، دئدی:

- من دئدیم منه ایلخیچی اول، دئمدم کی، کوروغلونو منیم
اوستومه چکک گتیر. بیر ده سن نه چوخ کوراوغلو، کوراوغلو دئییرسن؟ کوراوغلو
بیر آدسیز-سانسیز گدهنین بیر سی، من خان. اؤزوم ده ایران پادشاهی‌نین
قوهمو. کوراوغلو گلیمیش منه نه ائلیسک؟ قوی لاپ گلکسین. اونو بیر
کوراوغلو ائلرم کی، بیر ده یانین دان چیخار.
کوراوغلو باخدی کی، یوخ، قارا خان اؤزون دن چوخ موشبئهدی. ائله بیر
ایسته‌دی پالتاری آتیب، دئسین، من کوراوغلو، اؤزوم ده بودو، گلیمیشم. سونرا
ل'نت شیطانا ائله‌یب آلدی سازی، دئدی:

- یوخ خان، سن سهو ائلییرسن.

دئمه کی، کوراوغلو تكدی،

سای سیز-سان سیز دلی سی وار.

دمیر چیوغ‌لو، بل لی احمد،

ائیواز، ایسابالی سی وار.

نامردلردن دورار ایراق.

مردلر اوچون آرخا، دایاق،

بوللور شوشه، ائیوان اوتاق،

دۇشمەيە خالصى وار.
دارا دوشسن ائلر كۇمك،

داوا گونو دوستا گر ك.
آچار سوفره، وئرر يئمك،
قئيرتى وار، ناموسو وار.
كوراوغلونون اوسا بويو،
هر يئرده توتولور لويو،
چنليئله گۇتور-قويو،
آغير اوبا-اولوسو وار.

قارا خان بونون بئله ديري دانيشماغين دان شوبهلميشدى. دوزدو،
كوراوغلو اولماغيني گومان ائلميردى، اما ائله اورينه اوشوتمه دوشموشدو.
دئدى:

- سن، دئيه سن، شره-شوره آدامسان. بيزيمكى سندن توتماز.
ياخشى سى بودو كى، چيخ بوردان گئت. سن دن ايلخيچى اولماز.
بونو دئيپ قارا خان دۇندو گئتسين. كوراوغلو باخدى كى، قارا خان
اكيلمك ايستير. آمان وئرمه ييب، اونو ياخالادى. ايلخيچى پالتاريني سويونوب
كنارا آتدى. بير ن`ره چكدى. قارا خانين قولاق لارى باتدى. تئر آدام لاريني
كمكه چاغيردى. او طرف دن ده دلى لر كوراوغلونون ن`ره سيني ائشيدىب،
سيگيرمقيلينچ تۇكولدولر. آرا قارىشدى. داوا باشلادى. داوانين شيرين يئرینه
كوراوغلو اۇزونو قارا خاننا يئتيردى. ميسرىقيلينچ هاوادا پاريلدايىب، قارا
خانين تپه سينده ائله گۇزدن ايتدى كى، ائله بيل ايلديريم يئر سوخولدو. قارا خان
باياق ها سهنمه واسيل اولدو. قوشون قارا خانى اۇلموش گۇروب داوام
گتيره بيلمهدى. قيريلان قيريلدى، قالان دا قاجدى، داغيلدى. دلى لر قيمته
آغير، وزنده يونگول نه وارديسا گۇتوردولر. دوراتلا برابر ايلخيني دا
قاباق لارينا قاتيب، چنليئله يول باشلادى لار. داغ آشيب، دوز كئچيب گلدى لر
چنليئله چاتدى لار.
نيگار خانيم قاباغا چيخدى. كوراوغلو آتدان دوشدو. قارا خانين
مئهريني گتيردى لر. كوراوغلو اونا بير آت، بير ده بير قيلينچ باغيشلايىب
دلى لر ين ايچينه قاتدى.

مسليس قورولدو، كئف لر دورولدو، ساقى دولاندى، روح تازالاندى. نيگار
علينده باده كوراوغلونون يانينا گلدى. دئدى:
- آى كوراوغلو، بيليرم، سن سفردن داواسيز-شاواسيز قايتمازسان.

دئ گۇروم، بال لىسا سفرىن نئجە كئىچدى؟ كىملە قاباقلاشدىن؟ كىملە دالاشدىن؟
كوراوغلو بادنى آلىب ايچدى. اوچتىللى سالى دۇشونه باسىپ دئدى:

نه سوزورسن آلا گوزو،

سنه دئىم، تىللى نىگار؟!

مىلىسىمىن شىرىن سوزو

سانا، دئىم، تىللى نىگار!

بال لىسادا آچدىم مىدان،

موختنت دىلهدى آمان،

قاباغىمىدان قاچدى دوشمان

يانا، دئىم، تىللى نىگار!

قوچ دىللى لىم دالاشدا،

ار اوركلىرى تالاشدا،

چكىدىمقىلىنچ تر ساواشدا

خانا، دئىم، تىللى نىگار!

نرم داوادا، قىزغىن نر،

دونىادا گۇستردىم هونر،

بوياندى عىلمده ششپىر

قانا، دئىم، تىللى نىگار!

موختنتىن اوزو گولمز،

نامرد دوستون قدرىن بىلمك

كوراوغلو هونرى گلمز

سانا، دئىم، تىللى نىگار!

کوراخلو ایله بولو بی

کوراخلونون المقولو خانلا دوستلوق بیناسی قویماغی بوتون عالمه یاییلدی. بو خبر گلیب آخیردا توقاتدا هاسان پاشایا دا چاتدی. هاسان پاشا دوشدو فیکیر-خیالا کی، نه تهر ائله سین. اگر خانلار، پاشالار بیر-بیر باشلایب کوراخلو ایله دوستلوق بیناسی قویسالار، دای هنج دونیاسیندا اونا باتماق اولماز. اودو کی، باشلادی خوشون بؤیوک لرینی تلسدیرمه یه. اوولول بیر قاسید بولو بیه، بیر قاسید ده عرب ریحانا گؤندریب، ایکسی سینی ده چاغیرتدیردی یانینا. ائله کی ایکسی سی ده گلدی، هاسان پاشا اونلارلا آرانلی خلوت ائله دی، باشلادی لار تدبیره. دئی یازدی لار، پوزدولار، گؤتوردولر، قویدولار، آخیردا بو تدبیره گلدی لر کی، بولو بی اؤز قوشونو ایله عرضینجاندان، عرب ریحان اؤز قوشونو ایله قارس دان، هاسان پاشا اؤزو ده توقات دان یئریش ائله سین لر. ائله کی مسلیس قورتاردی، هاسان پاشا توقاتدا قالدی، عرب ریحان قوشونو دا گؤتوروب قارسا طرف یوللاندی. بولو بی ده عرضینسانا، اؤز قوشونونون یانینا قایتیدی.

ایندی گل سنه دئیم پاشالارین مکرین دن. بو پاشالار اوچو ده چوخیلمیش، حیله گر آدامدی لار. بیر-بیرینه باسخراس وئرن دئییلدی لر. او کی هاسان پاشا ایدی، ایستیردی کی، عرب ریحانلا بولو بی قیزیشدیریب گؤندرسین کوراخلونون اوستونه، اؤزو لاپ آخیردا گئتسین. تدارو کونو ده ائله باشلامیشدی. او کی عرب ریحاندی، ایستیردی بیر تهر اولسون کی، بونلاردان بیر کوراخلونون باشینی قاتسین، اؤزو سونرا ایشه باشلا سین. او کی بولو بی ایدی، او دا ایستیردی کی، هامی دان قابق اؤزو گئدیپ، ایشی ده تک باشینا اؤزو گؤرسون کی، او بیر پاشالارین آدی چیخماسین. اودو کی، هاسان پاشانین مسلی سین دن مورخس اولوب عرضینسانا چاتساق، دایانماییب باشلادی یول تدارو کو گؤرمه یه. دئی بیر گون، ایکسی گون... ائله کی هر شئی حاضر

اولدو، قوشونو گؤتوروب چنلیئل طرف یولا دوشدو. هنج یئرده دایانماییب، دینسلمه ییب، گئسه-گوندوز آت سوردو، گئسه لرین بیرینده اؤزونو چاتدیردی چنلیئلین اتک لرینه، مئهر مورتوز بو یئرلی گؤرسک تانیدی. بولو بین یانینا گلیب دئدی:

- بولو بی، من بو یئرلی تانییرام. بون دان او یانا چنلیئلدی. ایندی بیز گرک بوردا دوشوب سحرلی گؤزلیک. کوراخلونون فند-فئیلن دن باش آچماق اولماز. گئسه واختی قوشونو آپاریب تله یه سالاریق. بولو بی مئهر مورتوزون فیکرینی بیندی. حؤکم ائله دی، قوشون دوشوب دوشرگه سالدی. اؤزو ده قسر آلینی، مئهر مورتوزو، بیر ده ساییشچمه

سرگرده لرینی-گۆتوردو کی، اطرافی گزیب بلدله سین.

بونلار بورادا اؤز ایشلرینده اولسونلار، بو طرفدن ده سحر تئزدن

کوراوغلو چۆله چیخمیشدی، دولانا-دولانا گلیب چیخدی آغ قایایا. بیر ده باخدی

چنلیئیلن آنری اتینده او قدر آت وار، آدام وار کی، ائله بیل قارغاقوزغوندو.

دای گئری قاییدیبل دلی لره خبر ائلمه یه اریندی، ائله اوردان

بیرباش یوگوردو. کوراوغلو قصداً تپه لرین دالی عائله گلیردی کی، گۆزه

گۆرونمه سین. سن دئمه، بولو بیگیل ده بو دمده ائله بورالاری گۆزدن

کنچیریرمیش لر. بیردن کوراوغلو ایله بولو بی چیخدی لار اوز-اوزه. ایش ائله اولدو کی،

نه کوراوغلو چکیلیب گیزلنه بیلدی، نه ده کی، بولو بی. بولو بی اوندان

سوروشدو:

- دئی گۆروم، کیمسن؟

کوراوغلو اؤزونو سملشدیریپ دئدی:

- قوروچویام.

بولو بی بیر اونون بازبورتونا باخدی، بیر بوی-بوخونونا باخدی،

دئدی:

- کیمین قوروچوسوسان؟

کوراوغلو دئدی:

- چنلیئیل قوروچوسویام.

بولو بی سئویندی کی، یاخشی اولدو. بوندان احوال-پورسان اولوب

چنلیئیل دن بیر آز خبر توتارام.

دئدی:

- آیه، دئی گۆروم، کوراوغلو بو ساعت هارادادی؟

کوراوغلو دئدی:

- دونن آخشام چنلیئیلده ایدی. اگر گئسه بیر یئره گئتمه بیسه

چنلیئیلده دی.

ائله بو سؤزده دال دان مئهر مورئوز گلیب یئتیشدی.

مئهر مورئوزو کوروغلونو گۆرسک تانیدی. اؤزونو کوراوغلویا

گؤسترمه ییب، یاواشسا کنچدی اونون دالی قاتینا. اوردان بولو بیه گۆز ووردو

کی، ائوین ییخیلسین، یالان دئیر، قوروچو-زاد دئیل، کوراوغلو اؤزدو.

بولو بی بیردن های ووردو، آداملار تۆکولوب کوروغلونو توتدولار،

الترینی، قوللارینی مۆهکم-مۆهکم باغلادیلار. کوراوغلو بئله باخاندا

مئهر مورئوزو تانیدی. بیلدی کی، اونو ساتان مئهر مورئوزدو.

کوراوغلو باخدی کی، اگر بورادا کوراوغلو اولدوغونو بوینونا آلسا،

دینمز-سؤیلمز اونو اؤلدورسک لر. چنلیئیل اوزاق، دلی لر ایشدن خبرسبز،

دوشمن چوخ، اۆزو ده نه يارق-ياساغي وار، نه ده آتى. بير ده دئيرلر
كوراولونون بير بئله خاسيتى ده واردى كى، دوشمن علينه كئچنده كوراولو
اولدوغونو هئچ بوينا آلمازدى. دئيردى كى، دوشمن منى توتولموش بيلسه،
چنليئله آياق آلا. اودو كى، بولو بى هر نه قدر ائله ديسه، كوراولو
اولدوغونو بوينا آلمادى. ائله «قوروقچويام» دئدى كى دئدى. بولو بى
حؤكم ائله دى، باشلادى لار كوراولونو دؤيمه يه. يئنه ده بير كار چيخمادى.
كوراولو ائله دئديگيني دئدى. ياخيندا بير گؤل وار ايدى. بولو بى حؤكم ائله دى
اونو على-قولو باغلى سالدى لار سويلا. آز قالدى كى، بوغولسون. يئنه ده بوينا
آلمادى. باشينا نه ايش گئيردى لرسه ائله دئدى: قوروقچويام كى، قوروقچويام.
آخيردا بولو بى ده ايناندى كى، بو، كوراولو دئيل، قوروقچودو. ايسته دى
كى، قول لاريني آچديريب بوراخا. مئهر مورتوز باشلادى اوزونو يئيب-تؤكمه يه
كى:

- ائوين ييخيلسين، هارا بوراخيرسان اونو؟ يالان دئير، كوراولودو.

اوندا بولو بى اوزونو اونا توتوب دئدى:

- سن گل اؤز خوشلونغونلا كوراولو اولدوغونو بوينا آل! يوخسا

بيردى، سنى اؤلدورتدوره جه يم.

ايش بئله اولاندا كوراولو آلدى، اونون ساوايندا دئدى:

ناهاق يئره گل ائيلمه يامانليق،

اينان بولو، من كوراولو دئييم.

اينن بئله ياخشيليغين گونودو،

اينان بولو، من كوراولو دئييم.

كوراولو بير ايگيد، اصلى-ذاتى وار،

هم ناموسو، آرى، هم قئيرتى وار،

دمير سيلو آلتدا عرب آتى وار،

اينان بولو، من كوراولو دئييم.

اوندان دؤندو قسر آليا، دئدى:

گل سنه سؤيلىم، آى قسر آلى،

هله ائشيتمه ييب قوچ ايسابالى،

گلسه بو قوشونا وئرمز ماسالى،

اينان بولو، من كوراولو دئييم.

سونرا مئهر مورتوزا دؤنوب، آلدى سؤزون او بيرى خانه سيني، دئدى:

كوراولو دئييم، بيرتما ياخانى،

سيريمى عشق اودونا ياخانى،

ايگيدن اولماز ميقيلىنج-قالخانى؟

اينان بولو، من كوراوغلو دئيلم.
كوراوغلو دئىگىن بىر بل - بلىدى،

چىلىنلده دۇوران قوران دلىدى،
اۋز آدىم رۇوشندى، آتام آلىدى،
اينان بولو، من كوراوغلو دئيلم.
سۇز بولو بىه اثر ائلهدى. دۇندو مۇھتر مورتوزا كى:
- سن بىزى آلدادىرمىشسان. بو كوراوغلو دئىلمىش.
مۇھتر مورتوز دئدى:

- بولو بى، من نىچە ايللرله بونا مۇھترلىك ائلمىشم. من بونون
داياخدا گۇنۇنو گۇرسم تانىيارام. نىچە يعنى قوروقچودو. كوراوغلودو،
لاپ بىر ده اوستوندن.

بولو بى قالدى متل كى، نه ائله سين. مصلحت - مشورت دن سونرا
قوشون بۇيوك لرى هامى سى دئدى لر:

- بىز هىچ بىرىمىز كوروغلو نو تانىمىرىق. بىرجه تانىيان بو كىشىدى كى، بو
دا بئله دئىر. داي بىز اۋز آدامىمىزى قويوب اونون سۇزونه نيه اينانيرىق؟
گۇتوروب گندك، وسسالام.

بولو بى حۇكم ائلهدى، قوشون باشلادى هازىرلاشماغا.

كوراوغلو گۇردو يوخ، بونو آپارىرلار. دئدى:

- ياخشى، ايندى سن منى آپارىب خوتكارا وئرسكسن كى، گويا من
كوراوغلويام، سن ده منى توتوبسان؟
بولو بى دئدى:

- بلى. بس سنىن فىكرىن ندى؟ يوخسا ائله بىلىردىن كى، سنى تويا،
قوناقلغا آپارىرام؟

كوراوغلو گولوب دئدى:

- ياخشى، سنىن آغلين يوخدو، بو آدامىن سۇزونه اينانيب منى

آپارىرسان، خوتكارىن دا آغلى يوخدو؟ يا منىم دىليم يوخدو كى، اونو باشا

سالمايام؟ نيه، خوتكار گۇرمور كى، من يارق سىز - ياساق سىز بىر آدامام؟

بئله ده كوراوغلو اولار؟ اگر كوروغلو نو توتماق بئله آسان اولسايدى، اوندا نه

وارايدى كى؟ بىر ده كوروغلو نو سن تانىمىرسان. او بىرى پاشالار، خانلار كى،

تانييرلار. خوتكارىن ائله اۋز اوغلو بورسو سلطان دا كوروغلو نو تانيير كى. بس
اونلار نه دئىسكسن؟

كوراوغلو نو سۇزلرى بولو بى لاپ ايناندىردى. فىكىرلىشىدى كى، بونو

آپارام، بېردن كوراولو اولماز، دونيايى-عالمده بياير اولوب گندرم.
اوندان سونرا يا گرگ اوزومو اولدورم، يا دا كى گوشيشين اولوب ائوده
اوتورام، سامات اوزونه چيخمايم.

غرض، امر ائله دى كوراولونون اللرينى آچدى لار.

كوراولو دوروب گنتمك ايسته ينده بولو بى دئدى:

- دئيرلر قوچ كوراولو چوخ ايگيددى. هئچ زاددان قورخماز. هئچ زادى
دا گيزلتمز. ايندى اولان اولدو، كئچن كئچدى. گؤرورسن كى، باخ، اللرين ده
آچىقدى. ايندى مردى-مردانا اوزون دئ گورك، سن كوراولوسان، يا يوخ؟
كوراولو گولدى دئدى:

- ايندى كى سن مردى-مردانا سوروشورسان، من ده مردى-مردانا
سنه ساواب وئره جه يم. بلى، كوراولويام.

بولو بى ايسته دى قالخيب قوشونا هاى وورسون، كوراولو دئدى:

- دايا! ناهاق يثره زحمت چكمه! داي سن منى توتا بيلمزسن.

آنساق دئ گؤروم، سن كيمن؟ بورا يا نيه گلميسن؟

بولو بى هيله نيقابين اوزونه چكيب دئدى:

- كوراولو، بيل و آگاه اول! من عرضينسان لى بولو بيم. هاسان پاشا

منى گؤندريب كى، سنى توتوب آپارام، اوزينده اونون قيزى دونيا خانيمى
آلام.

كوراولو گولدى دئدى:

- بالام، بو هاسان پاشا منيم يولو ما قيزلاريني نه يامان هرراس

بازارا قويوب ساتير؟ ايندى كى، بئله دى، قوى اولسون. منيم اوسباتيم دان اونون
بير قيزى همزه يه گئديب، قوى بو بيرى ده سنه گئتسين. گورك ايندى ائوده قالان
آرواد-اوشاغينى كيجه و ده وئريب، منيم داليمسا گؤندرسك.

اوندان بولو بيه دئدى:

- من كوراولويام. بير سؤزو كى دئديم، اولوم ده اولسا اوندان

دؤنرم. ايندى كى سن هاسان پاشانين قيزيني آلماق ايستيرسن، او دا قيزين

اوزينده سن دن منى ايستير، عيى يوخدو. من راضييام. قوى گئديم،

ياراق-ياساغيمى گؤتوروم گليم. آپار منى هاسان پاشايا تهويل وئر، قيزى
آل! سونراسى ايله سنين ايشين يوخدو.

بونو دئيپ كوراولو دؤندو، چنليئله يول باشلادى. قوشون بؤيوكلرى

هامى سى آغيز-آغيزا وئريب بولو بىي مزمت ائله دى لر كى:

- ناهاق يثره اونو الدن بوراخدين. بو ساعت دلى لرى توكوب، هاميميزى
قيريب چاتاساق.

مئهر مور توز دئدى:

- يوخ. دوزدو، كوراوغلو چوخ فند-فئل آدامدى. اما هر نديسه
مرددى. اوندا نامردليك اولماز. نئجه كى دئيىب، ائله ده ائلىسك.
بولو بى دئدى:

- من بيليرم او، گلسك. قوى گلسين. سونراسى ايله سيزين ايشينيز يوخدو.
او كوراوغلودوسا، من ده بولو بيم.

بو طرف دن ده كوراوغلو اؤزونو يئتيردى چنليئله. كوراوغلو بيليردى كى،
اهوالاتى دلى لره، خانيم لارا دانيشسا، اونا قويماياساق لار گئتسين، اودو كى،
هئچ كسه بير سؤز دئمه ييب گيزلنسه گئيندى. ياراق لاريني گؤتوردو. آتى مينيب
گئرى قايتدى. بولو بيگيل بير ده باخدى لار كى، بودو، كوراوغلو گلير. گلير،
اما نه گلير؟ ائله بيل كى، بير دنه اجداهادى، مينيب بير فيله. بولو بين
قوشونونون يارى سى ائله اونون بو هئيتين دن قورخوب اورك آغرى سينا دوشدو.
كوراوغلو گليب چاتدى. اوزون بولو بيه توتوب دئدى:

- بولو بى، من و دمه دوغرو چيخيب گلديم. ايندى سنيئله
گئنده جه يم. آنساق سن باياق منى توتمودون. بيردن ائله فيكير ائليس
كى، ائله منى دوغرو دان دا توتوب آپارا بيلرسن. اودو كى، سنله بير شرطيم
وار. ايندى گرک سنيئله بير ساواشام. سن منيم گوسوهو گؤره سن، من
سنين. اوندان سونرا گئدك. اؤزو ده سينمه دؤرد خانه سؤز گليب. اول قوى
اونو دئييم، سونرا ووروشاق.
بونو دئيىب، كوراوغلو قيراتى گتيردى سؤولانا. بير او باشا، بير بو باشا
سوروب ديك بولو بين قاباغيندا ساخلادى، دئدى:

على بئلده دوروب امر ائيليردين،
كوروغلونو توتان دم لر نئسولدو؟
هر دن-هر دن آسين-كسين دئيردين،
كوروغلونو توتان دم لر نئسولدو؟
دئيردين زامانا گئدسك بئله،
اويموشدون شيطانا، فيتته يه، فئله،
هر دن حؤكم ائله ييب باسيردين گؤله،
كوروغلونو توتان دم لر نئسولدو؟
چنليئله دؤوران قوران دلييم،
هديات سؤزه چوخ چتيندى اييلم،
يئددى مين دلى نين كئته كلييم،
كوروغلونو توتان دم لر نئسولدو؟
كوراوغلو يام، موخننه اويمارام،
قيساسيمى قيامته قويمارام،

دوشمانين قانين دان ايچسم دويمارام،

كوروغلونو توتان دم لر نئسولدو؟.

بولو بى هيله نيقابين اوزونه چكيب دئدى:

- آي كوراوغلو، او نئجه دئيرلر، قول ختاسيز اولماز، آغا كرم سيز.

مرد باسدغينى كسمز. ايندى بير ايش ايدى اولموشدو. نئجه كى سن ايستيرسن، دئ،

ائله ده ائليك.

كوراوغلو دئدى:

- يوخ. قوشونونا دئ، داوا باشلاسين. يوخسا هامينيزى قيراساغام.

بونو دئييب كوراوغلو ميسريقيلينجى چكدى. قوشون بؤيوك لرى گوردولر

يوخ، كوراوغلو دوغرو-دوغرو داوا باشلايير. قوشونا هاي ووردولار. هر

طرف دن توكولدولر كوراوغلونون اوستونه. كوراوغلو بير دلى ن ره چكيب

اؤزونو ووردو قوشونا. بير ساغا ووردو، بير سولا ووردو. قوشونو قاتيم-قاتيم

قاتلادى. قوشون شاهين گورموش تويوق-سوسه كيمي پرن-پر نه دوشدو. «واي

آنا!» دئين كيم، آغلان كيم، يالواران كيم. بير قيامت قويدو كى، نه

تهر. كوراوغلونون اورىي آتلاندى، دئدى:

هاي-هاي دئييب قنيم اوسته واراندا،

كلله گر ك بو ميداندا قالانسين.

مرد ايگيدلر قووغا گونو دوشنده،

شربت دئين اؤز قانينا يالانسين.

قالديررام مئيدانين گؤيه توزونو،

چيخاردارام يامانلارين گؤزونو،

گر ك گورم دونيا خانيم اوزونو،

اؤمور تره لنسين، سان سيلولنسين.

كوراوغلويام، گديك لرى بوسارام،

قانسيرغادان قانلى باشلار آسارام،

بولو بى، سنه بير قيلينج باسارام،

باغير ساغين سمدينه دولانسين.

بولو بى گوردو قوشون الدن گندير. قسر آليا هاي ووردو كى:

- ائوين ييخيلسين، بس من سنى بورا نيه گتير ميشم؟ قوشون الدن

گئتدى آخى...

قسر آلى چار-ناچار قيلينجيني چكيب گيردى ميدانا. كوراوغلو هئچ

آمان وئرمه دى كى، قسر آلى بير ال-قول آچسين. هله لاپ اوزاق دان شئشپرى

قالديردى. بير دفعه علينده ساملاييب ائله توللادى كى، قسر آلى تپه سى اوسته گلدى

يئر. بو ايل اؤلوبسن، بيل دير، قسر آلى باياق ها سهننمه واسيل اولدو. بولو

بى ايشى بئله گۆرندە، باخدى كى، داى آيرى ھىچ بىر الاسى يوخدو، اۋزونو آتدى
كوراوغلونون آياق لارينا.

كوراوغلو قىزىلقوش كىمى اۋزون آتدان يئره آتيب، چۇكدو بولو بىين
سىنەسىنە، دئدى:

قول لاريني باغلادارام،

بولو، من سىن، من سىن.

آناسيغىن آغلادارام،

بولو، من سىن، من سىن.

گۆزلىرىنە كول قويارام،

اوووسونا پول قويارام،

نیشانلىنى دول قويارام،

بولو، من سىن، من سىن.

مرد ايگيدلرين گۆزويم،

دلى لرين عزيزيم،

بىر اوغلونون اۋزويم،

بولو، من سىن، من سىن.

قىزىب سىنە چۇكرم،

اليه قددىنى بوكرم،

اوستونه آلوو تۇكرم،

بولو، من سىن، من سىن.

كوراوغلويام، ايش بىتيررم.

سنى دونيادان ايتيررم،

باشين بدن دن گۆتوررم،

بولو، من سىن، من سىن.

سۆز تاماما يئتدى. كوراوغلو بولو بىين سىنەسىن دن قالخدى، دئدى:

- ايندى من سىن ايختياريندايام. هارا ايستىرسن، نئجه ايستىرسن،

آنار!

بولو بى اوفولدايا-اوفولدايا يئرين دن دوروب دئدى:

- رهمتليگىن اوغلو، سن يىزدە بىر اصلاحات قويدون كى، بىزىم آغلىمىز

باشىمىزدا اولسون، سنى دە آپارماق فيكرينه دوشك؟

كوراوغلو گولوب دئدى:

- عىبى يوخدو. اينشاللاھ ائله كى منى آپارىب هاسان پاشايا وئردىن،

دو نیا خانیمی آلدین، تویدا هامی سی یادین دان چیخار. دی آتلانین، گندک!

بولو بی بیر او یانینا باخدی، بیر بو یانینا باخدی، دئدی:

- یوخ قارداش، من سنی هئچ یثره آپاراسی دئیلم.

کوراوغلو دئدی:

- نیه؟

بولو بی دئدی:

- گوز گوردوگون دن قورخار. من سنده گوردوگو مو گوردوم. کنفین

ایسته دی بیر بئله زارافات دا یولدا ائلدین. سنینله سؤودا ائلمک چتین ایشدی.

کوراوغلو گولوب دئدی:

- قورخما! هئچ بیر شئی ائلمرم.

بولو بی دئدی:

- یوخ، باشینا دؤنوم! الله آتانا رحمت ائله سین من نه هاسان

پاشانین قیزی ایستیرم، نه ده سنینله بئله-بئله زارافات لار ائلمک

ایستیرم

کوراوغلو دئدی:

- آیه، من کوراوغلویام. کوراوغلو سؤز وئرمز. وئردی، موختنت لیک

ائلمز. ایندی کی احتیاط ائلیرسن، بودو، گل باغلا قول لاریمی، ائله آپار.

بولو بین ده ائله آزاری بو ایدی. تنز آدام لارینا گوز ائله دی کی، دای

فورستدی، دایانماسین لار. بیر مؤهکم زنسیرله او ساعت کوراوغلونون قول لارینی

باغلادی لار دالینا. سونرا بیر-یکی کن دیرله ده ساریدی لار آتا. بولو بی ایشی حاضر

گورنده حؤکم ائله دی قوشون آتلانندی. کوروغلونو قابق لارینا سالیب

عرضینسانا طرف یول باشلادی لار.

آز گئتدی لر، چوخ گئتدی لر، یولون بیر یئرینده کوراوغلو گئری قانریلیب

بولو بی چاغیردی کی:

- بولو بی، اما یادیندا قالسین، قیزی آلمامیش منی هاسان پاشا یا

وئرمه ها!..

بولو بی سوروشدو:

- نیه؟

کوراوغلو دئدی:

- او ایشی کی، من اونون باشینا گتیره جه یم، اوندان سونرا او سنه قیز

وئرمز. سن قاباقسا قیزی گتیزدیر ارینسانا، سونرا منی اونون علینه وئر!

بولو بی باخدی کی، دای چنلیئل سرحدین دن چیخها چیخدادی لار. دئدی:

- باش اوسته! سن نئجه کی دئیرسن، ائله سه ائلمرم. آنساق من بیر شئی

ده ائلمک ایستیرم.

کور او غلو سور وشدو:

- نه شئی؟

بولو بی دئدی:

- من سنی بئله آپارسام هئچ کس اینانمایاساق کی، سنی من
توتموشام. گننه قسر آلی ساغ اولایدی، فیکیرلشردی لر کی، یقین او توتوب.
اونو دا کی ووروب، اؤلدوردون. ایندی بیلیرسن من نه ائلمک ایستیرم؟
- نه ائلمک ایستیرسن؟

بولو بی قانریلیب بیر دالا باخدی، اوندان آتی نین باشینی دؤندریب
کور او غلویا دئدی:

- سن آتینی سور، من قوشونا باخیم، قایدیب دئیرم.
بونو دئییب بولو بی آتا بیر مهمیز گؤستردی، گئری دؤندو. کور او غلو
ایشدن بیخبر قاباقدا، بولو بی ائله بیر آز کور او غلودان آرالانساق آتی
تزه دن دؤندردی. کور او غلونی ماریتلا ییب آتی دؤردمه پوراخدی. ایلدیریم کیمی
گلیب کور او غلویا چاتاندا نه گوسو وار، تپه سین دن بیر قیلینج ووردو. دئدی:
- باخ، بئله ائلمک ایستیرم، کور او غلو!
اولا قیلینج، اولآ آچیق باش. قیلینج نچه بارماق ایشله دی کور او غلونون
باشینا. اوز-گؤزو قیزیل قانا بویاندى.

دئدی:

- آی نامرد!! بئله نیه ائلدین؟

بولو بی دئدی:

- ائله ائلدیم کی، اینان سین لار. ایندی اینانار لار. من گل میشدیم سنین یا
باشینی آپارام، یا لئشینى. ایندی باشینی دا آپاریرام، لئشینى ده. سن
کور او غلوسانسا، منه ده بولو بی دئیر لر.
کور او غلو ائله بیر جه بونو دئدی کی:
- گونا ه سنده دئیل، منده دی. منه بو دا آز دی.
کور او غلونون باشینی دا باغلامادی لار. ائله قانی آخا-آخا دوزلدی لر
یولا. کور او غلونون علی هر یئردن اوزول دو. بو دار واختیندا چنلییل، دلی لر،
خانیم لار، یادینا دوش دو. قانریلیب بئله باخدی. گؤردو اوزاق دان چنلییلین
قوشا تپه لر ی گؤرونور. اور یی قوبار ائله دی.
دئدی:

قارشى یاتان قارلى داغلار،

داغلار، سنده قاریم قالدی.

علیم چاتماز، اونوم یئتمز،

دال بودا قدا ناریم قالدی.

منى توتان بولو بىدى،
آغىر زىسىر بوينوم ايدى،
هامى بىر-بىرىن دن يىدى،
ايگىد دلى لىم قالدى.
منى توتدو غم اسهلى،
اۆلدورر، وئرمز ماسالى،
گۆز قارالى، باش گىسەلى،
سىنمده داغلاريم قالدى.

سانىم قىرات، گۆزوم قىرات،
سنى مېنىن آلار موراد.
آغساقوزو، بىر دە دورات،
باغلى بدؤى لىم قالدى.
ياخشىدى ايگىدىن وارى،
ناموسو، قئىرتى، آرى،
هانى كوراوغلونون يارى؟
نىگار كىمى يارىم قالدى.

بىر آز دا گىتمىشىدى لىر قاباق دان بىر كاروان چىخدى.
كوراوغلو باخدى كى، دوستو خوسا عزيز ده بىرگان لارىن ايچىندەدى. اوزون
اونا توتوب دئدى:

پونھانى سؤودايار قارداش،
آپاريرلار پونھان منى.
ارن لره قوربان بو باش،
آپاريرلار پونھان منى.
آدىمى قويدولار ياوا،
دردىمه بىر يازىن داوا!
دىلىم دن ائىوازا دووا!
آپاريرلار پونھان منى.
كوراوغلويام، تىك قالمىشام،
قول لارىمى باغلانمىشام،
بولو بيه قول اولموشام،
آپاريرلار پونھان منىم.

خوسا عزيز اول ائله بىلدى كى، كوراوغلو دئىر آپاريرلار پيره منى.

فيڪيرلشدي ڪي، يقين ڪوراو غلو دلي اولوب، دلي لرونو پيره آپارير لار. اورينده
چوخ وایسیندی. چوخ هایفسیلاندی. سونرا باخدی ڪي، ڪوراو غلونون باشی یاریلیب.
قول لاری باغلانیب. دالینسا بؤیوک بیر قوشون گندير، قاباق لاریندا دا بولو
بی. خوسا عزیز او ساعت بارماغینی دیشله دی ڪي:

- ائی دلی-قافیل، یقین بوردا بیر سیرر وار.

دای دایانماییب، کاروانی تاپشیردی یولداش لارینا، بیرباش دابان آلدی
چنلیئله.

خوسا عزیز گلیب چنلیئله گؤردو ڪي، دلی لرین هئچ بیر شئی دن
خبرلری یوخدو. هئچ ڪوراو غلونون هارادا اولماغینی دا بیلیمیرلر. آچیب
اهوالاتی، نئجه ڪي گؤرموشدو، دانیشدی. دلی لر قالدی لار مات-میتل ڪي، بو
نئجه اولان ایشدی. بیر ی ایناندی، بیر ی اینامادی، بیر ی بئله دئدی، بیر ی ائله دئدی،
بیلیمه دی لر ڪي، نه ائله سین لر. دلی لر ائله گؤتور-قویدا ایدی لر، بیر ده باخدی لار
ڪي، بودو آشیق سونون گلیر. گلیر، اما ائله دی ڪي، قان-ترین ایچینده. آشیق
سونونون ائله بیرینسی سؤزو بو اولدو ڪي:

- هانی ڪوراو غلو؟

اهوالاتی، نئجه ڪي قوجا عزیز دانیشمیشدی، اونا دئدی لر. آشیق سونون
اهوالات دان حالی اولان ڪیمی ایکی اللرینی دیزینه ووروب دئدی:
- ڪوراو غلو گئتدی.

سوروشدولار:

- آخیر بیر دئ گؤرک نه وار؟ هاردان گلیر سن؟ نه اؤیرنمیسن؟
آشیق سونون دئدی:

- ائشیدین، آگاه اولون! من بو آیاق توقات دان گلیرم. پاشالار
چنلیئله قوشون چکیرلر. بولو بی عرضینسان طرف دن، عرب ریحان قارس
طرف دن، هاسان پاشا اؤزو ده توقات طرف دن. خوتکارین فرمانیدی. من
دونن توقاتا ائشیتدیم ڪي، بولو بین قوشونو چنلیئله یولا دوشوب.
دلی لرین ایچینه بیر ولوله دوشدو ڪي، هامی سی باشلادی سیلوو گمیرمه یه.
دلی حسن های ووردو دلی مئهره ڪي:

- آتی یهرله! گرک بولو بیه بیر توی توتام ڪي، قیامته ده
یادین دان چیخماسین.

دلی لر باشلادی لار هازیرلاشماغا. نیگار دوردو آیاغا، دئدی:

- یوخ، دلی حسن! بو ساعت چنلیی لی باش سیز قویوب گتتمک اولماز.
بیر ده ڪي، گئتدیز، هارا گندسکسینیز؟ نه بیلیریک ڪي، بولو بی ڪورو غلونو
عرضینسانا آپاراساق، توقاتا آپاراساق، یا ائله بیرباش ایستامیولا آپاراساق.
گندرسیز، سفرنیز اوزون چکر، دشمن چنلیئله آیاق آلاز.

دلی حسن دئدی:

- بس نه ائلیک؟

نیگار خانیم دئدی:

- کور او غلونون دالینسا قاباقسا بیر آدام گئتمه لیدی. اوشاق لاردان بیر

گئدر، یئرینی، یوردونو اؤیرنر، گلر، سونرا باخاریق، گۆرک نه ائلییریک.

نیگار خانیمین تدبیرینه هامی راضی اولدو. سوروشدولار:

- بس کیم گئتسین؟

دمیرچیوغلو دوردو آياغا کی:

من، من گئدیرم.

نیگار خانیم اونا راضی اولمادی. دئدی:

- یوخ، دمیرچیوغلو! سن گئده بیلمزسن. ائشیتدین کی؟.. بیزیم

اوستوموزه ایکی طرف دن دوشمن گلیر. بیر قارس طرف دن، بیر توقات طرف دن.

قارس بودو بیزیم بو طرفیمیزی دی. اما توقات هایاندادی؟ بو بیر

طرفیمیزی دی. گرک بیز ده دلی لری ایکی یتره بؤلک. بیرینه سن باخاسان، بیرینه

ده دلی حسن. قوی آیری آدام گئتسین.

اوندا ایسابالی یترین دن قالخدی کی:

- نیگار خانیم، اونا روسخت وئر، من گئدیم.

ایسابالی نین گئتمینه هامی راضی اولدو. ایسابالی او ساعت گئیندی، کئسیندی،

آتینی یهرله دی، میندی، دلی لرله، خانیم لارلا گۆر وشدو. گئتمک ایسته ینده

نیگار خانیم دئدی:

- قاباقسادان عرضینسانا گئدرسن. اوردا اولماسا، توقاتا سوررسن.

اوردا دا اولماسا، گرک ایستامبوللا گئده سن. اما واختی-واختیندا خبرین

بیزه چاتسین.

ایسابالی: - باش اوسته! - دئییب آتی ووردو. عرضینسانا طرف یول باشلادی.

ایندی ایسابالی گئتمینده اولسون، دلی لر هازیرلا شماغیندا، سنه

کیم دن خبر وئیریم، بولو بی دن.

بولو بی کورو غلونو بیر باش گئیردی عرضینسانا، زین دانا، زیرزمیه

ائی تیبار ائلمه ییب، اؤز هیتینده درین بیر قویو وار ایدی، سالدی او قویو یا.

هیتین دؤرد بیر اطرافینا دا چیتمه کئشیکچی دوز دورو. ائله کی بو ایشلری گۆروب

قورتاردی، گۆتوروب هاسان پاشایا بئله بیر نامه گۆندردی کی، «هاسان پاشا،

کورو غلونو توتوب گئیرمیشم. بو ساعت عرضینسانادی. قایداسی بو ایدی کی،

گرک من اونو سنین یانینا گئیریدیم. آنساق یانیندا کوستاخ لیق

ائلییرم، باغیشلا. من ایستیرم کی، دنیا خانیمی بیر گون لویه عرضینسانا

گۆندره سن، تا کی گلیب اونو بورادا بیر گۆروم، سونرا هارا دئسن، نئجه

دئسن، نه واخت دئسن گتيرمك منيم گؤزوم اوست».

هاسان پاشا نامنى اوخوساق مسئلنى باشا دوشدو. بيلدى كى، بولو بى
اونا اينانمير. ايستير كى، بو يول ايله دونيا خانيمى عرضينسانا آپاريب،
كوروغلانو سونرا وئرسين. هيرس ووردو تپه سينه. بير ايسته دى نامنى سيرسين، اؤزو
ده بئله بير فرمان وئرسين كى: «ساباه گون چيخاندا گر كك كوراوغلو توقاتدا
اولا». سونرا فيكىرلشدى: «ياخشى، من ائله ائلرم، او دا گؤتوروب يازار خوتكارا.
اوندان سونرا من بير قيزدان اؤترو اولارام خوتكارين يانيندا اوچ قوروشلوق».
اودو كى، چار-ناچار بير كساوه بزديردى. دونيا خانيمى اؤز باشى نين
آداملارى ايله گويا كى، گزمك آدى ايله عرضينسانا گؤندردى. اؤزو ده آتيني
مينيب خوتكارين يانينا گؤز آيدين ليغينا گئتدى كى، اورادان دا خوتكارين فيكرينى
بيليب، عرضينسانا قايتسين.

ايندى هاسان پاشا گتتمكده اولسون، بو طرفدن بولو بيه خبر
چاتدى كى، بس دونيا خانيم گلير. بولو بى دم-دسگاهلا چيخدى. دونيا
خانيمى پيشواز ائله دى، ساهى-سلال ايله گتيريب اؤز ايمار تينه قويدو.

دونيا خانيمين بولو بىي گؤره سى گؤزو يوخ ايدى. ائله كى ائشيتدى، بولو بى
اونو آلماق اوچون كوراوغلنون اوستونه گئدير، - يامان سئويندى. فيكىرلشدى كى،
چوخ ياخشى اولدو. قوى گتتسين. بلكه كوراوغلو بونو منيم باشيمدان رد
ائله يه. دئ سن گل كى، ايش ووردو، چيخدى ترسينه. پاشالارا، خوتكارلارا قان
اوددوران كوراوغلو دوشدو بولو بيه اسير. دونيا خانيم قالدى مات-متل
كى، نه ائله سين. چوخ گؤتور-قوى دان، فيكىر-خيال دان سونرا آغلينا گلدى كى،
آتاسينا يالواريب، ياخارسين، بلكه رحم ائله يه. بو طرفدن ده هاسان پاشا
حؤكم ائله دى كى، بس هازيرلاشسين، گئدير عرضينسانا. ايندى اؤزون فيكىرلش گؤر،
دونيا خانيمين حالى نئجه اولار؟ يازيق ائله اولموشدو، ائله اولموشدو كى، ائله بيل
پاييز يارياغيدى، ائله بير كوله يه بنددى كى، قيريليب دوشسون. اما كى يازيق
نه ائله سين؟ ايختيارى نيه چاتيردى كى، نه ده ائليدى...

غرض، قاران ليق ياواش-ياواش باشلادى دوشمه يه. ائله كى هر يئردن
سس-سمير كسيلدى، دونيا خانيم دوردو آياغا. پئسرنى آچيب ايلشدى
قباغيندا. ائله تزه سه اوتورموشدو، بير ده قولاق لاريندا بير سس گلدى. هوشكوش
ايله فيكىر وئريب گوردو كى، سس هيتدن گلير. كيم ايسه ائله يانيقلى-يانيقلى
اوخويور كى... اؤزو ده سس ائله دريندن گلير، ائله دريندن گلير كى، ائله بيل لاپ
قويونون ديبيندن چيخير. چاغيردى قاراباشى كى:

- بو نه سسدى؟ گئسه نين بو واختى بو اوخويان كيمدى؟
قاراباش دئدى:

- كوراوغلودو، خانيم! بولو بى توتوب گتيريب ساليب قويويا. دونن ده

بئله اوخو يوردو.

دو نيا خانيم فيكي ر وئردى، گوردو كوراوغلو دئير:

اوسا داغلار ين باشين دان

يولوم، آي مدد، آي مدد!..

يامان يئرده توتدو منى

اؤلوم، آي مدد، آي مدد!..

بئليمده يوخدو قيلينجيم،

موخنننه چاتمير گوسوم،

نه يورغان وار، نه ده سئسيم،

ظلم، آي مدد، آي مدد!..

هاني نيزم، هاني آتيم؟

كسيلدى شانى-شؤوكتيم،

چنليئيل كيمي سرهدديم،

اثلیم، آي مدد، آي مدد!..

سينم اودلاندى كؤز كيمي،

ميسكين اولارمى بيز كيمي؟

دادا يئته ائيواز كيمي،

دليم، آي مدد، آي مدد!

آلتیما دؤشردیم خالی،

يوخدو منيم كيمي دلى.

بو گونومده ايسابالى،

گليمی، آي مدد، آي مدد؟!

دو نيا خانيم قاراباش دان ياواشسا سوروشدو:

- منى گيزلینسه او قويونون باشينا آپارا بيلرسنمى؟

قاراباشين سئوينديگين دن گؤزلرى دولدو. ايچيني چكه-چكه دئدى:

- قوربان اولوم سنه، آي خانيم، ائله آپارارام...

دو نيا خانيم قالخدى آياغا. قاراباشى دا يانينا آليب، گلدى قويونون

باشينا. قاراباش تئز كوروغلونو سسله ييب دئدى.

- هاسان پاشانين قيزى دو نيا خانيم گليب. سنيئله دانيشماق ايسيتير.

كوراوغلو دئدى:

- خوش گليب، سفا گتيريب.

دو نيا خانيم دئدى:

- كور اوغلو، بو نئجه اولوب كى، سن قوچ كور اوغلو اول-اولا بولو بى كىمى
بىر آداما تو تولوبسان.

بىر آه كور اوغلو قويودا چكدى، بىر آه دا قاراباش قويونون باشيندا.
كور اوغلو دئدى:

- اولاساغا چاره يوخ دور، خانىم، بىر ايشدى اولدو.
بو سؤزده قاراباش بىر ده ايچىنى چكدى. دونيا خانىم قاراباشا باخدى.
قاراباشين قورخودان گوزون دكى ياش قورودو. دونيا خانىم قاراباشين
قورخدوغونو گوروب گولدو. قاراباش اوركلندى. دئدى:

- قوربان اولوم سنه، آى خانىم، گلسمى بونو قويودان
چىخارداق؟

دونيا خانىم اوزون قويويا توتوب دئدى:

- گنديب ايپ گتيريب، سنى قويودان چىخارساق نئجه اولار؟
كور اوغلو سوروشدو:

- نئجه نفر سىز؟

دونيا خانىم دئدى:

- ايكى نفر.

كور اوغلو گولدو، دئدى:

- خانىم، ايكى يوخ كى، ايگىرمى نفر ده اولسانىز سىزىن گوجونوز منه
چاتماز. منى بورادان چىخاردا بيلمىز سىنيز.

دونيا خانىم دئدى:

- بس نه تهر اولسون؟ من هئچ ايستمىرم كى، سنىن كىمى بىر آدام
بولو بىين علينده پوچا چىخسىن.

كور اوغلو دئدى:

- خانىم، ايندى كى منه كؤمك ائلمك ايستىرسىنيز، اوندا گوزدقولا قدا
اولون، ائله كى، دلى لردن منىم دالىمسا گلدى، يثرىمى نيشان وئرين!

دونيا خانىم دئدى:

- بلكه دلى لردن گلن اولمادى. اوندا؟

كور اوغلو دئدى:

- هئچ اولايلىمىز كى، اولماسىن. ساباها، بىرى سى گونه حؤمىن
چنليئل دن منىم دالىمسا آدام گلر.

دونيا خانىم دئدى:

- ياخشى، سنىن يثمىين، ايچمىين ندى؟ نه يوللايمىز؟

كور اوغلو دئدى:

- خانىم، يئددى قويونون يارى شاققاسى، يئددى باتمان اونون چؤرى،

يئىددى باتمان دوگونون آشى، يئىددى تولوق شراب منىم بىر اۋىنمىن
خۇرىيدى. گۇر دوزلدە بىلسن، گۇندر.

دوئيا خانىم دئىدى:

- دوزلدرم. لاپ گىسىلە حاضرلايىپ سحرە ياخين گۇندررم.

ساباھ آخشام دا كى، گىننە دە اۋزوم گلرم.

دوئيا خانىم دوروب گىتمىك ايسىتىندە آلدى قويونون دىيىن دىن

كوراولغلو، دئىدى:

گلهاگل، پاشانين قىزى،

گلىنسن گۇزلرم سنى.

ساباھ چىخان دان اولدوزو

چىخىنسان گۇزلرم سنى.

قبرىمى قاز قاتى-قاتى،

اوستومدە بىز قىراتى،

حاقىن بىر گون قىاماتى

اولونسان گۇزلرم سنى.

كوراولغلونون يارى گۇپچىك،

آغ اوزونە تۇكوب بىرچىك،

مدد ائىلە، بىر انسام چىك،

چىكىنسن گۇزلرم سنى.

غرض، دوئيا خانىم اورادان ائوھ گلىب قاراباشا پول وئردى. كوراولغلو

اوچون نە كى دئىشىدى، قاراباش حاضرلايىپ كوراولغلويا آپاردى.

ايندى ائشيت كىم دىن؟ ايسابالى دان.

ايسابالى عرضىنسانا چاتاندا سحر تىزەسە آپىلىردى. ائلە شەھرى گزىردى،

بىر دە گلىب چىخىدى بولو بىين ايمارتى نىن قاباغىنا. دوئيا خانىم دا

اوتورموشدو پىنسرەدە، گۇزلرىن دىكىمىشىدى يوللارا. بىر دە باخدى كى، بودو،

بىر آتلى گلير، تەر-تۇھرون دىن هىچ بو طرف آدم لارىنا اوخشامىر. رىنگروفون دان

گۇرونور كى، داغ ھاواسىندا بۇيوش آدمى. چاغىرىپ سوروشدو

كى:

- آى اوغلان، كىمسن؟ ھارادان گلىب، ھارايا گىدىرسن؟

دوئيا خانىمىن ساوايىندا آلدى ايسابالى دئىدى:

نە خان گۇردوم بوردا، نە دە بىر پاشا،

وئرىن كوراولغلودان مە بىر خىر!..

ياغى دوشمانلارى باغلارام داشا،

وئرىن كوراولغلودان مە بىر خىر!..

من آس قوردام، قنیم اوسته اولارام،
موختنتی اؤز قانینا بولارام،
قیلینچ چکیب اؤلکه نیزی تالارام،
وئرین کور اوغلودان منه بیر خبر!..
اولان یوخدو منیم دردیم دن حالی،
هئچ باشیم دان گتتمز اونون خیالی،
کور اوغلویا قوربان قوچ ایسابالی،
وئرین کور اوغلودان منه بیر خبر!..
سؤز تامام اولدو. دنیا خانیم دئدی:

- آده، سسینی باشینا آتما، دوشمنی دویوق سالارسان. کور اوغلو
بورادادی. دوش آتدان، گل ایچریه.
ایسابالی آتی سوردو قاپییا. بو طرف دن ده قاراباش یو گوردو اونون
قباغینا. قاراباش اوندا یئتیردی کی، هاسار دییین دکی قوشونون بؤیوگو
ایسابالی ایله چنه-بوغازدادی. ایچریه قویماق ایستیم کی، ایستیم. قاراباش
اؤزون یئتیریب هیرسلندی قوشون بؤیوگونون اوستونه کی:
سنین نه حدین وار دنیا خانیمین قوناغینی ایچریه قویمورسان.
قوی گلکسین ایچریه. هاسان پاشانین یانین دان گلیب، دنیا خانیم نامه
گتیریب. قوشون بؤیوگو بیر سؤز دئیله بیلمه دی. قاراباش ایسابالینی گؤتوروب
بیرباش گتیردی دنیا خانیمین یانینا.
دئ خوش، بئش، اون بئش. دنیا خانیم ایسابالینی تانیدی، ایسابالی دنیا
خانیمی. دنیا خانیم دئدی:
- کور اوغلو بوردا قویودادی. آتساق ایندی اونو چیخارتماق اولماز.
گرک گؤزلیک قارانلیق دوشه.

ایسابالی گؤردو کی، دنیا خانیم عقل لی سؤز دانیشیر، راضی اولدو. دنیا
خانیم ایسابالیا یئر گؤستردی. ایسابالی ایلشیدی. یئدی لر، ایچدی لر، ایسابالی بیر آز
اوزاندی کی، یول یورغون لوغونو چیخارتسین. سن دئمه، قاراباش ایسابالینی ایچریه
گتیرن دن سونرا قوشون بؤیوگو بیرباش قاچیب اهوالاتی بولو بیه دانیشیب.
دنیا خانیم بیر ده باخدی کی، قوشون اطرافی آلدی. تتر گلدی ایسابالی نین
یانینا. ساجین دان اوچ یاسمن تئل آیریپ باسادی مرمر سینه سی نین اوستونه.
دئدی:

یاغی دوشمان دؤرد بیر یانین آلیبدی،
اویان، اسم اوغلو، دور گئت بو یئردن!
سنین دردین بو سانیمدا قالیبدی،
اویان، اسم اوغلو، دور گئت بو یئردن!

ايسابالى سىلد قالىخدى آياغا. باخدى كى، بلى، قوشون ھىتتىن اطرافىن
توتوب. اما قورخوداندى، نندىسە ھىچ بىرى سى سورەت ائله يىب ايچرىيە گىرە
بىلمىر. برى دۇندە باخدى كى، دونيا خانىم آغلايىر. آلدى گۇرەك نە دئدى:

آغلاما، آغلاما، آى دونيا خانىم!
اۇلر اسم اوغلو، گىتتىز بو يىردن.
سنە قوربان اولسون بو شىرىن سانىم.
اۇلر اسم اوغلو، گىتتىز بو يىردن.
دونيا خانىم دئدى:
ھاي-ھاي دىيىپ گىدىك لردە ياتاندى،
سومرد دوشمان لارى آتدان آتاندى،
بولو بىدى، كوروغلو نو توتاندى،
اويان، اسم اوغلو، دور گىت بو يىردن.
ايسابالى دئدى:

ھاي-ھاي دىيىپ تۇولە لردە ياتاندى،
ھانسى دوشمان لارى آتدان آتاندى؟
كوروغلو نو آل دىل ايله توتاندى،
اۇلر اسم اوغلو، گىتتىز بو يىردن،
دونيا خانىم دئدى:

چوخدو آراقىدا منىم يامانىم،
سەن دىن آيرى گۇيە چىخار آمانىم،
سنە قوربان اولسون بو دونيا خانىم،
اويان، اسم اوغلو، دور گىت بو يىردن.

ايسابالى دئدى:

ايگىد گرەك قوربت ائلدە ياس لانا،
چىتىن مىسرىقلىنىچ قىندا پاس لانا.
مىن تولكو ئىلىر بىر آس آسلانا؟
اۇلر اسم اوغلو، گىتتىز بو يىردن.
سۇز تامام اولدو. ايسابالى دئدى:

- داي ايش او يىردن كىچىدى. گىشنى گۇزلىمەك اولماي ساق. سەن

كوراوغلو نو ن يىرىنى مە نىشان وئرا!

دوروب بىر يىردە گلدىلر قويونون باشىنا. ايسابالى اىستەدى ھايلاسىن.

دونيا خانىم قويمادى. دئدى:

- دایان!

اوندان اوزون قویو یا توتوب دئدی:

- کوراولو، دلی لرین دن گلن اولمادی. بس نه تهر ائلیک؟ بولو بو
گون سنی آسديرماق ایستیر.

کوراولو دئدی:

- ائله دئمه، خانیم! دلی منیمدیس، من بیلیرم کی، گلمیش
اولمازلار. هاردا اولسا گلیب چیخارلار.

دوینا خانیم دئدی:

- گلسه کیم گلسک؟ هئچ اولماسا بیر آدینسا دا دئی، بیلک.
دوینا خانیمین ساواییندا آلدی کوراولو دئدی:

گئنه یادا دوشدو مرد اوغوللاریم،

بو گون دمیرچیوغلور بوردا گرکدی.

هازاران اویونلو، دیلیاللاریم،

بو گون خان ائیوازیم بوردا گرکدی.

ایگید مس لی سینده بویلو-بوساتلی،

میدانا گیرنده او عرب آتلی،

او میسری قیلینس لی، آسلان سوفاتلی،

بو گون دلی حسن بوردا گرکدی.

کوراولو اؤنونده مردانا دوران،

بنؤوشه بیغلارین دالیندان بوران،

بیر علینده یئددی ایفسین نال قیران،

بو گون ایسابالی بوردا گرکدی.

ایسابالی دئدی:

- سان کوراولو، بورادایام. آنساق چالیب اوخوماق واختی دئیل.

دوشمن دؤرد طرفیمیزی آلیب. تئز اول چیخ، گؤرک نه ائلییریک.

سؤزو دئییب ایسابالی اییی آتدی قویو. بیر سو ایچیم ساعتدا کوروغلونو

قویودان چیخارتدی. دوروب اؤزلرینی وئردی لر تؤوله یه. آتلاری چکیب میندی لر

کوراولو بیر دوینا خانیم باخدی، بیر ایسابالیا باخدی، دئدی:

- دوینا خانیم، هازیرلاش سنی ده آپاراساغام. سنین تویونو گرک

اؤزوم ائله یم.

اوندان کوراولو قیلینجی چکیب دئدی:

میسری قیلینج، لزگی غمه،

من سنی تر ساخلامیشام،

دولاشما سوویه-سووشنه،

دوشمانا وار ساخلامیشام.

سومردلره یاخینارام

خدننگ اوخدان ساخینارام،

مین ایگیده تپینرم،

ساندا هونر ساخلامیشام.

دولانندیم قوربت ائللرده،

ت`ریفیم گزردی دیل لرده،

چارداق لی چنلیئل لرده

اسرمیش نر ساخلامیشام.

کوراوغلو ائله دی خاتا،

ایندی سن باخ بو بوساتا،

سانیم قوربان عرب آتا،

اوینار، کیشنر، ساخلامیشام.

بونو دئییب، کوراوغلو اؤزونو ووردو قوشونا. قوشون ائله بیرجه دفعه

کوراوغلونون بویونو گۆردو. بایاق ها اوز قویدو قاچماغا. آتالار دئییلر

کی، گۆز گۆردو گون دن قورخار. قوشون دا کی کوراوغلودان گۆردو گونو

گۆرموشدو. بیر آندا میدان بوشالدى. کوراوغلو باخدی کی، بولو بی ایشی پیس

گۆروب اکیلیمک ایستیر. بایاق ها کسدى باشی نین اوستونو، دئدی:

بولو بییم، تانی منی،

گۆر نئجه بیر، بیرم.

اؤلدوررم، اینسافیم یوخدو،

بیر دین سیز گبیر، گبیرم.

من دریالارا دالاندا،

شیرین سانا درد سالاندا،

داوا زامانی اولاندا،

اییلمز، سینماز دمیرم.

اوسا داغلاری آشاندا،

کۆنول آتلائیپ سوشاندا،

بو دیش لریم قاماشاندا،

ایسترم پولاد گمیرم.

کوراوغلویام، اوس آلمیشام،

خوتکارلاردان باس آلمیشام،

يوز دئسه لر قوجالميشام،

هله كى، باباي-اميرم.

سؤزون تامام ائله ييب، بولو بين تپه سينه ائله بير قيلينج ووردو كى، ايكي پارچا اولوب يثره دوشدو. بئله دؤننده بير ده گؤردو مئهر مورتوز اؤزون آتدى قيراتين آياق لارين آلتينا كى:

- كوراوغلو، بير قلتدى ائلميشم. قول خاتاسيز اولماز، آغا كرم سيز.

منى دولاندير ائيوارين باشينا.

كوراوغلو دئدى:

- دور، دوش قاباغىما!

مئهر مورتوز سئوينسك دوروب دوشدو كوراوغلونون قاباغينا. گليب چاتدى لار ايساباليگيله. ايسابالى سوروشدو:

- كوراوغلو، بو كيمنى؟

كوراوغلو دئدى:

- بير ياخشى-ياخشى باخ!

ايسابالى دقتله باخيب دئدى:

- بو كى مئهر مورتوزدو.

كوراوغلو دئدى:

- اؤزودو كى وار. ياخشى تانييسان. بلدچى ليك ائله ييب چنليئله ياغى

گتيرن، منى بولو بيه نيشان وئرن بو هارامزادا ايدى.

ايسابالى علينيقيلينجا آپارماق ايسته ينده كوراوغلو قويمادى.

ائله بو سؤزده بير ده باخدى لار كى، بودو، دنيا خانيم بير آتين

اوستونده، قاراباش دا بير آتين اوستونده گلدى در. كوراوغلو سوروشدو:

- دنيا خانيم، بس بو كيمنى؟

دنيا خانيم دئدى:

- بو منيم قاراباشيمنى. اگر بو اولماسايدى، ييز سنى قورتارا

بيلميسكدير.

كوراوغلو دئدى:

- باخ، بو اولدو. من ائله بيليرديم كى، بو دفعه چنليئله اليوش

گندسيك. اما كى، ائله اولمادى. بودو، اوشاق لارا ايكي دنه لاپ ياخشى تؤهفه آپاريريق.

ايسابالى سوروشدو:

- هانى؟ نه ايكي دنه تؤهفه؟

كوراوغلو مئهر مورتوزو، بير ده قاراباشى گؤستريب دئدى:

- بير منى توت دوران بو آغانى، بير ده منى قورتاران بو قاراباشى.

چنلیئیل اوچون بون دان یاخشی نه تۆهفا اولاییلر؟

غرض، کوراولغو، ایسابالی، دونیا خانیم، قاراباش مئهر مورئوزو دا
قاباق لارینا قاتیپ چنلیئیله طرف یولا دوشدولر. او قدر آت سوردولر کی،
کلیپ چاتدی لار چنلیئیلین داغلارینا. داغلاری گۆرسک کوراولغونون اوریی
اوینادی، گۆزلی دولدو. کوراولغو چوخ قوربت لرده اولموشدو. اما هنج بئله
قربسممیشدی. بو دفکی قوربت اونا چوخ اثر ائلمیشدی. اوزون داغلارا
توتوب دئدی:

بیر زامانلار سفا سوروب گزردیم،
اوندا سندن منیم قارداشیم، داغلار!
نه زامان کی، یاغی دوشمان گلنده
سند چوخ اولوردو ساواشیم، داغلار!
تالادیم شاهلاری، هله آزدئدیم،
تورفه گۆزلره ایشوه، ناز دئدیم،
نچه تاسیر-توسسار سند گیزلدیم،
آچمادین سیریمی، سیرداشیم داغلار!
کوراولغویام، گزدیگیمی تاپاردیم،
قایالار باشیندا قالا یاپاردیم،
آغ سورودن املیک قوزو قاپاردیم،
یئیب قورت لارینلا اولاشیم، داغلار!

کور او غلونون قارس سفری

کور او غلونون عرضینجانندان ساغ-سالامات قاییدیب گلمی چنلیئله
توی-بایرام اولدو. ائله بیل کی، دلی لرین اورک لری یئرینه گلدی. اهوالاتی، نجه
کی آشیق سونون گلیب خبر گتیر میشدی، کور او غلویا دانیشدی لار.
کور او غلو سوروشدو:

- بس آشیق سونون هانی؟ هئچ گوزومه دیمیر.

نیگار دئدی:

- آشیق سونونو گننه ده توقاتا گؤندر میشیک کی، هاسان پاشانین

ایشلرین دن بیزی خبردار ائله سین.

کور او غلو گنتدی فیکره. دئدی:

- گرک اونو قارسا گؤندریدینیز. من هاسان پاشانین قئیرتینه

بله دم. او دا منیم زربی-دستیمی گوروب. او بیزیم اوستوموزه گله

بیلیمز. اما کی، عرب ریحان ایگید آدامدی. اؤزونون ده منده هایفی وار.

کور او غلو عرضینجانندان گلیب چنلیئله چاتاندا قاران لیق قووشوردو.

ایندی ده اوتوروب او قدر صحبت ائله دی لر کی، لاپ گنسه گنسه دن کنچدی. آخیردا

دلی حسن مسلی سی داغیتدی کی:

- دای بسدی. دورون هره اؤز یئرینه! کور او غلو یورغوندو، دینسینی

آلسین.

دلی لر دوروب داغیلدی لار. کور او غلو دا باشی نین آلتینی دیک ائله ییب یاتدی.

ائله کی سحر آچیلدی، هله هئچ گون چیر تلامامیش دان کور او غلو یئرین دن دوردو.

اوشاق لاری یانینا آلیب چنلیئیلین بوتون بندرگاه لارینی گؤزدن کنچیرتدی.

باخدی کی، واللله، دلی لر بندرگاه لاری ائله توتوب لار، ائله پوسقولار

دوزلدیلر، ائله سنگرلر باسب لار کی، هاسان پاشا ندی، لاپ خوتکار اؤزو ده

بوتون دونیانی ییغیب چنلیئله تؤکسه، گننه ده بیر آدام بو یئرلردن کنچه

بیلیمز. ائله کی، کور او غلو بندرگاه لارین هامی سینی گزیب قورتاردی، دنمه لی سینی

دئدی، تاپشیریلما سینی تاپشیردی، اوندان دلی مئهرتی چاغیردی کی:

- منیم آشیق پالتاریمی گتیر!

دلی لر سوروشدولار:

- نئینیرسن آشیق پالتارینی؟

کور او غلو دئدی:

- قارسا گنده جه یم. گرک گندیب عرب ریحان دان خبر بیلیم.

دلی لر نه قدر ائله دی لر کی، سن گنتمه، هم سفردن تزه

گلیسن، هم ده بو ساعت چنلیی لی باش سیز قویماق اولماز. اولمادی کی،

اولمادی. آشیق پالتارینی گئیندی، بیر ده بیر آت مینیب قارسا طرف یولا دوشدو. آز گنتمیشدی بیلیم، چوخ گنتمیشدی بیلیم، ائله تزهسه آلاسار داغی نین اتک لرینه چاتیردی کی، بیر ده گوردو بودو، قارس طرفدن بیر آتلی گلیر. دقت ائله ییب باخدی کی، بو بیر ساوان اوغلانندی. او نئجه دئیرلر، هله بیغ یئرلری تزهسه ترلیر. اورینده اؤز-اؤزونه فیکیرلشیپ دئدی: «لاپ یاخشی اولدو. بونو دایان دیریم، بیر احوال-پورسان اولوم، گوروم قارسدا نه وار، نه یوخ».

چاغیردی کی:

- آیه، بیر دایان گوروم، هاردان گلیرسن؟

اوغلان آتین باشینی چکدی کی:

- قارسدان گلیرم.

کور اوغلو سوروشدو:

- سفرین هارادی؟

اوغلان دئدی:

- چنلیئل گنڈیرم.

کور اوغلو سوروشدو:

- چنلیئلده نه ایشین وار؟

اوغلان بیر دوروخدو. بیر آز فیکیرلشیپ سونرا دئدی:

- ائله بئله گنڈیرم. کور اوغلو ایله بیر آز ایشیم وار.

کور اوغلو گوردو کی، اوغلان سؤزلو آداما اوخشییر. دئدی:

- یاخشی، سنن کور اوغلو ایله نه سلام-ساباهین؟ بیم تانییرسان اونو؟

اوغلان لووغلانا-لووغلانا دئدی:

- تانییرسان ندی؟ کیشی ایله حاق-سلامیمیز وار. من ائله هفته ده، اون بشده بیر گنڈرم اونون یانینا.

کور اوغلو باخدی کی، گده بیر آز اؤزون دن دئیندی، اما کی، دئییه سن

پیس اوغلان دئیل. اؤزو ده حؤکمن سؤزلو آدامدی. «هرچی بادا-باد» دئییب، بیردن قایتدی کی:

- کور اوغلو منم. دئ گوروم نه سؤزون وار؟

کور اوغلو باخدی کی، اوغلان اونون سؤزونه اینانمیر. آشیق پالتارینی

یاخاسینی بالاسا آچدی. ائله کی، آلتدان یار-یارق گؤروندو، اوغلان دئدی:

- سان کور اوغلو، منی باغیشلا! یالان دان دئدیم کی، سننله دوستام.

آنساق قصدا ائله دئییردیم.

کور اوغلو دئدی:

- عیبی یوخدو. دئ گوروم، منه نه سؤزون وار ایدی.

اوغلان دئدی:

- سان کور اوغلو، منی قارس پاشاسی نین قیزی هورو خانیم سنین یانینا
گۆندریب. بیل و آگاه اول! بودو، نئچه مدتدی کی، تورکمان لی عرب ریحان
گلیب ایلشیب قارسدا. قوشون ایراهلاییر کی، چنلییلین اوستونه گله. قارس
پاشاسی دا اونا سۆز وئریب کی، اگر چنلیی لی آلا ییلسه، قیزی هورو خانیمی اونا
وئرسک. ایندی هورو خانیم منی گۆندریب سنین یانینا کی، احوالات دان سنی
خبردار ائله یم.

کور اوغلو باشلادی احوال تو تماغا. اوردان سوروشدو، بوردان سوروشدو،
باخدی کی اوغلان هئچ بیر شئی بیلیمیر. ائله ییلدیگی او ایمیش کی، اونا دا دئییب،
کور اوغلو گتندی فیکره کی، نه ائله سین. گئری قایتسین، یا ایره لی گتسین. فیکرینده چوخ
گۆتور-قوی ائله ین دن سونرا اوغلان دان سوروشدو:
- یاخشی، بیر منه دئ گۆروم، قارسدا سنین ائوین-زادین وارمی؟

اوغلان دئدی:

- وار، نئینیرسن؟

کور اوغلو دئدی:

- ایشدی، ایندی بیردن من قارسا گتتمه لی اولسام، منی بیر-ایکی گتسه
ائوینده ساخلایا بیلر سمنی؟

اوغلان دئدی:

- کور اوغلو، او نه سۆزدو دئیرسن؟ نه، من قاراجی دئیلم کی، ائویم
اولماسین. دؤولتین دن ائویم ده وار، قاباغیندا قوللوق ائلمه یه بیر قوجا،
گونو کئچمیش آنام دا وار. هامی سی، ائله من اؤزوم ده اوسته لیک قورباندی
سنه.

کور اوغلو دئدی:

- اوندا سور آتینی، گندک!

اوغلان سئویندیگین دن بیلمه دی کی، نه ائله سین. بایاق ها آتی ووروب
دوشدو قاباغا. اوغلان قاباقدا، کور اوغلو دالدا آت سوروب آخشاما بیر آز
قالمیش اؤزلرینی یئتیردی لر قارسا. اوغلان مسسیدین یانیندا آتینی ساخلادی کی:
- دوش! ائویم بوردادی.

کور اوغلو دئدی:

- یوخ، سن هله قاباقسا منی آپار هورو خانیمین یانینا. گرک
اول-اول اؤیرنم گۆرم نه وار، نه یوخ. بلکه ایش ائله اولدو کی، هئچ قالا
بیلمدیم.

اوغلان دئدی:

- یاخشی، نه دئیرم. ایختیار صاحبسین. اوندا سن باخ، ائله بو کوچه

ايله يئرى، من آتالارى باغلايىم تۆولە بە گليم.
كور اوغلو آتدان دوشدو. آتى اوغلانا وئريب كوچه ايله گئتمە يە باشلادی.
ايندى كور اوغلو گئتمكده اولسون، اوغلان آتالارى چكدى تۆولە يە، باغلادی،
يئملەدى، اوندان چيخدى آناسى نين يانينا كى:
- تئز اول، تداروك گۆر، قوناغيم وار. من دە گئديرىم بازارا شئيمى
آلماغا.
آناسى سورو شدو:

- بالا، قوناغين كيىمدى؟
اوغلان دئدى:
- دای هئچ كيىمە دئيىب ائلمە يە سن. هە، كور اوغلودو، تئز اول.
بونو دئيىب اوغلان دوزلدى كور اوغلونون دالينسا. ايندى او گئتمكده
اولسون، بيز گۆرك كور اوغلو نە ائله دى.
كور اوغلو كوچه ايله گله-گله گليب چيخدى بير ايمارتين قاباغينا. باخدى
كى، پئسره يە بير قيز دوروب، بير قيز دوروب كى، او نئجه دئيرلر، يئمه، ايچمه،
ختى-خالينا، گولسمالينا تاماشا ائله. اوزون اؤلدورسه اولار اون دؤرد، اون بئش
ياشى. اما ائله بوى لو-بوخون لو، شستلى-بستلى بير قيزدى كى، ائله بيل سرو
آغاسيدى قالخيب. قاشلار قارا، گۆزلر قارا، تئلر قارا، خاللار قارا، او نئجه
دئيرلر، آيا دئير سن چيخما، من چيخاساغام، گونه دئير سن چيخما،
من چيخاساغام. اولار بئله بير گۆزل، اولار كور اوغلو. اورك سوشدو، كؤنول
هاوالاندى، سازى دؤشونه باسيب دئدى:
باشينا دؤندو گوم گول اوزلو خانيم،
خانيم، هانسى بختورين ياريسان؟!
گۆرسك سنى يارا اولدو سيارىم،
بير دى، هانسى بختورين ياريسان؟!
سياه ساچلار دال گردنە دوزولو،
قارا گۆزلر خومارلانيب سوزولو،
ائله باخما، ايندى سانيم اوزولو،
خانيم، هانسى بختورين ياريسان؟!
كور اوغلو حاق دئيىب، حاقدان درس آليب،
تر ممه كولك ديب هوولانيب،
قارا گۆزلر شوخ ياناقدان سان آليب،
يوخسا آي قيز، بالا قونموش ياريسان!؟

كوراوغلو اوخوماغيندا اولسون، سنه كيم دن دئيم، هاما بو
 قيزدان. بو قيز كيم اول، كيم اول، قارس پاشاسى نين قيزى هورو خانيم.
 - هورو خانيم كوروغلو نو آشيق بيلدى. بير طرف دن ده كى كوراوغلو
 باشلادى قاش دان، گوزدن دئمه يه، هورو خانيم اوربندى سالدى اوزونه. قارا
 ايپك اوربند قيرمىزى ياناق لارى ائله قوجاقلادى، ائله قوجاقلادى كى، ائله بيل لاله لى،
 نرگيزلى داغ باشينا قارا دومان چؤكدو. كوراوغلو اورىي بئله شئيه تاب ائله يه
 بيلر؟ اودو ها سازى باسدى دؤشونه. دئدى:
 اوغرون-اوغرون تول آلتين دان باخان يار،
 قال دير اوربندىنى، گؤروم گول اوزون!..
 آشيق لارى عشق اودونا ياخان يار،
 قال دير اوربندىنى، گؤروم گول اوزون!..
 وورولموشام سارماشيق لى باغينا،
 بوستانينا، شامامالى تاغينا،
 آ پار منى يار دئيىب اوتاغينا،
 قال دير اوربندىنى، گؤروم گول اوزون!..
 كوراوغلويام، من سؤزوم دن دؤنمرم،
 سمندرم، آليشميشام، سؤنمرم،
 سن دن قئيرز هورى گؤرسم سؤمرم،
 قال دير اوربندىنى، گؤروم گول اوزون!..
 ائله بو دمده اوغلان گليب يئتيشدى. باخدى كى، بلى، كوراوغلو ايله هورو
 خانيم تاپيشيب لار. اورينده چوخ سؤيندى كى، ائله ياخشى اولدو. داي من
 دايانمايىب گئدرم بازارا. يوخسا آخشامدى. بازار باغلانار، بير شئى
 تاپا بيلمرم، كوراوغلونون يانيندا خسالت اولارام. داي نه بيلسين كى،
 بون لار هئچ بير-بيرى سيني تانيميرلار. نه هورو خانيم كوروغلو نو تانيير، نه ده
 كوراوغلو اونو. ائله كى اوغلان گليب چاتدى، اول-اول علين دؤشونه قويوب

كمال-ادبله هورو خانىما سلام وئردى. اوندان گوله-گوله كوراوغلويما
 ايشاره ائلهدى. يعنى كى، نئجه گؤردون، بو قوچ اوغلانى؟ گئديب لاپ اؤزونو
 گئيرديم. كوراوغلو سوروشدو:

- آيه، بو قيز كيم اول؟
 اوغلان دئدى:

- هورو خانىمدى دا... پاشانين قيزى. بس سيز هله بير-بيرينيزى
 تانيميرسيز؟

بو سؤزده هورو خانيم دا تلسيك پئسره دن چكيليپ چيخدى ائوانا.
 ائله آغزىنى آچيب دانىشماق ايستيردى كى، بير ده گؤردولر، بودو، عرب

ريحانلا پاشا آتلى بو طرفه گليرلر. قيز ائله بيرجه بونو دئيه بيلدى كى:

- آتامگيل گليرلر، تنز چكىلن!

هورو خانيم سؤزونو دئيىب ائوه گيردى، اوغلان دا كوروغونو كؤتوروب

تنز آرادان چىخدى. ائله كى گليب يئتيشدى لر مسيدين قاباغينا، اوغلان دئدى:

- سان كوراوغلو، ايندى پاشاگيل شهردهدى لر. داي سنه چؤلده قالماق

اولماز. سن زحمت چك گير ائوده اوتور. من ده بازارا ديب قايدارام،

گئسنى ياتاريق، سحر گورك نه ائلييريك.

كوراوغلو راضى اولدو. اوغلان كوروغونو گتيردى ائوه. اوغلانين آناسى

قاباغا چىخدى. خوشگلدن ائلهدى. يئر دوزلتدى. ائله كى كوراوغلو ايلشدى، اوغلان

دئدى:

- ايندى منه روسخت وئر، بير بازارا ديم، گليم.

بونو دئيىب، اوغلان ائودن چىخدى. ايندى كوراوغلو ائوده راحتلانماقدا

اولسون، سنه كيمدن دئيم، اوغلان دان.

اوغلان بازارا چاتاندا دوكانلار باغلانماق عذره ايدى. او، قاباقسا

اؤزونو وئردى بير باققال دوكانينا كى:

- عمى، باشينا دؤنوم، تنز اول، منه ايكي باتمان دوگو وئر! قوناغيم

وار.

دوگونو باققال دان آليب، توكدو توربايا. دالينا آليب اؤزونو يئتيردى

قسسابا. گوردو ياخشى ات وار، اما يامان دا باساباسدى. باشلادى آداملارى

اويان-بويانا ايتله ييب اؤزونو يول آچماغا. اونا بير يومروق، بونا بير

دورتمه، آخيردا آداملاردان بيرى هيرسلندى كى:

- نه اولوب؟ قاچاقچ دئيىل كى؟ دايان دا!..

اوغلان دئدى:

- دايانا بيلمرم. آلىناسى شئى لريم وار. دوكان-بازار باغلانير.

قوناغيم وار.

دئدى لر:

- نه اولسون؟ سنين قوناغين گوى دن-زاددان گلمه ييب كى.

آداملار چوخ دئدى لر، اوغلان آزان شيتدى، ائله دئيىشه-دئيىشه اؤزونو سالدى

دوكانا. سامات گوردو يوخ، بو هياسيز ليغا ساليب آلماق ايستير. قسسابا

دئدى لر كى، اونا ات وئرمه سين. قسساين دا ترس دامارى توتدو. اوغلان نه

قدر ائله ديسه، دئدى:

- اولماز كى، اولماز. گر ك بو آدامين هامى سى قورتارا، سونرا سنه ات

وئرم.

اوغلانين الاسى كسيليپ آخيردا قسساين قولاغينا دئدى:

- ائوين ييخيلسين، بيلسن كى، منيم قوناغيم كيىمدى، ھىچ بئله
ائلمزسن.

قسساب دا بير دوبهين، آدام الە سالانين بيرى ايدى.
سوروشدو كى:

- كيىمدى قوناغين؟ دئ بو ساعت سنى يولا سالىم. يوخسا عرب
ريحاندى؟ يا پاشادى؟
اوغلان دئدى:

- يوخ، اونلار دئيىل. داي ھىچ كس بيلمه سين، قوناغيم قوچ كوراوغلودو.
قسساب شاققىلدادى. دئدى:

- سامات، بونون قوناغى كوراوغلو ايميش.

ھامى گولوشدو. قسساب گولە-گولە دئدى:

- بو ساعت سنى يولا سالا ساغام. دئ گوروم، نه قدر ات ايستيرسن؟
بير چئتوترت، يا آلتى ميسقال؟
اوغلان دئدى:

- بير چئتوترت ندى؟ سنه آغزيمدا سوز دئيرم. بير باتمان ات چك!

گوردولر يوخ، اوغلان دئيه سن زارافات ائلمير. داليندا دا دوگو-زاد
وار. غرض، قسساب اوغلانين اتيني وئريب، يولا سالدى.

ساماتين آراسينا سوز دوشدو كى، بس كوراوغلو گليب قارسا. اوزو ده

فيلانكه سين ائوينده قوناقدى. دئ اينانان، اينانمايان باشلادى دانيشماغا.

آتالار دئيىبلر، بير سيرر كى، اوتوز ايكي ديشين آراسين دان چيخدى، داي اونو

ساخلاماق اولماز. بير آندا بوتون اطرافا سس يايىلدى. خبردن-خبره،

خبردن-خبره، سوز آخيردا گليب چاتدى عرب ريحانلا پاشانين قولاغينا.

پاشا خبرى ائشيتسك دوردو آياغا كى:

- قوشون گوتوروب، گندك توتاق!

عرب ريحان دئدى:

- يوخ. بونا كوراوغلو دئيرلر. ائله بئله اونو توتماق چتين ايشدى.

بوتون قوشونو قيريب تلف ائلىر، اوزو ده آرادان چىخار.

پاشا دئدى:

- بس نه ائليك؟

عرب ريحان دئدى:

- سن ھىچ اوزونو اوندا قويما. ائله بيل كى، بيز ھىچ بو سوزو

ائشيتمميشيك. قوى قارانلىق دوشسون. ائله كى ھامى ياتدى. گئسه نين بير يارى سى

قوشون گوتوروب، ائله يورغان-دوشى نين ايچينده توتاريق. آيرى ھىچ بير الاسى

يوخ دور.

اوندان عرب ريحان امر ائله دى شهرين اطرافيني چيتمه قوشون توتدو.

اؤزلىنه ده تاپشردى كى، سحره قدر نه كناردان شهره-آدام

قويسونلار، نه ده شهردن كنارا.

قوشون او ساعت شهرين اطرافيني توتدو. ائله كى تدبيرلرينى گؤروب

قورتاردى لار، اوندان اوتوروب باشلادى لار گؤزلمه يه. او قدر گؤزله دى لر كى،

اولدو گئسه نين يارى سى. اوندان دوروب قوشون گؤتوروب توكولدولر ائوين اوستونه.

كوراولغو هئچ بير شئى دن خبرى يوخ، شيرين يوخدا، بير ده بش-آلتى آدام

توكولدو اوستونه. سراسيمه يئرين دن قالخيپ اونو او يانا، بونو بو يانا،

باخدى كى، ائو دولودو آداملا. هامى سى دا ياراقلى-ياساقلى. اطرافينا باخيپ،

گوردو نه قيلينجى يئرینده دئيل، نه اوخو. دئ گوس وئردى يومروغا. بيرينى،

ايكى سيني، بشيني، اونونو؛ گوردو يوخ، اولما ياساق. دارتيب بيرى نين علين دن

قيلينجى آليب دؤشندى اوراق داكى لارين سانينا. آخیردا كى بير تهر اؤزونه يول

آچيب ائودن چيخدى.

باخدى كى، هيت دولودو. يولو هر طرف دن توتوبلار. قارانلىق، اؤزو

ده كى نابلد. آغزى دوشدو بير طرفه. نه قدر گئتى، نئجه گئتى بيلمه دى،

بير ده اونو گوردو كى، قاباغينا بالاسا بير قاپى گلدی. قوشون دا دال دان

گلیر. دای الاسی کسیدى، آچيب قاپینی گیردى ایچریه. سن دئمه، بورا میناره يه

چیخماق اوچون يول ایمیش. دای هارایا چاتاساق؟ قوشون دا ائله بیل كى، بیلیرمیش. او

ساعت کسدى لر قاپی نین آغزینی. کوراولغو ائله اونو بیلدى كى، قاپینی چکدى. تئز ال

آتيب مینارەنین پیللکن لرین دن بیر-ایکی بؤیوک سال قوپاریب سالدی قاپی نین

دالینا. اوندان دای اورادا دایانمايیب، بیرباش قالخدى مینارەنین تپە سینه

كى، گؤرسون نه وار، نه يوخ؟ خبر چاتدى عرب ريحانا كى، بس كوراولغو چيخدى

میناره يه. عرب ريحان او ساعت امر ائله دى. مینارەنین دؤرد اطرافینی قوشون

بورودو. کوراولغو میناره ده، قوشون يئرده باشلادی لار سحرى گؤزلمه يه. ايندى

بونلار بورادا گؤزلمکده اولسونلار، سنه کیم دن خبر وئريم، ييزيم

اوغلان دان، ى نى ائوين صاحبين دن. ائله كى قوشون دولدو هيته، اوغلان

مسئلنى باشا دوشدو. بیلدى كى، پاشالار خبر توتوبلار. اؤزونو ايتيرمه ييب

دوردو، قارانلىقدا اؤزونو آداملارين آراسينا ووروب چيخدى كوچه يه. دئ آستا

قاچان نامرددى. بیرباش اؤزونو سالدی هورو خانیمين يانينا. هورو خانیم دا

وياقدى. هورو خانیم اونو گؤرسک سوروشدو:

- نه وار؟ بو نه قوشونکش ليکدى؟ يوخسا کوراولغودان خبر توتوبلار.

اوغلان اهوالاتی دانیشدی. هورو خانیم دئدی:

- ياخشى ائله ييبسن كى، قاچيسان. يوخسا سن ده اله كئچردين.

سونرا اوغلانا دئدی:

- ياخشى، دوزونو دئ گۇروم، كوراوغلونون بورادا اولماغىنى بىر
آداما-زادا دئمه يېسن كى؟

اوغلان بىر گىتىدى فېكره. ايندى باشا دوشدو كى، بو ايشلر هامى سى اونون اۇز
تاقسىرىدى. اهوالاتى نئجه كى، اولموشدو، قىسسا با نئجه دئمىشىدى، قىسساب
ساماتا نئجه دئمىشىدى، هامى سىنى دانىشىدى.
هورو خانىم هئچ بىر سۇز دئمه دى. دىنمز-سۇيلمز باشىنى سالىدى
آشاغىيا. اوغلان باخدى كى، والللاه، هورو خانىم ائله هير سىلىپ، ائله هير سىلىپ كى،
او نئجه دئىرلر، بېچاق وورسان قانى چىخماز.
دوردو آياغا كى:

- من ده گندىرم. قوى منى ده توتسونلار، ايكىمىزى ده بىر يئرده
آسىنلار. من بو ناموس سوزلوغو گۇتوره بىلمرم كى، منىم اوسومدان او
كىشى توتولسون، من ساغ قالام.
هورو خانىم دئدى:
- ياخشى، گىتىدىن، سنى ده توتدولار. بوندان كوراوغلويان نه منفى
اولاساق؟

اوغلان دئدى:
- بس نه ائلىم؟
هورو خانىم دئدى:
- گىت، گۇزله. ائله كى سحر آچىلدى، شىهرىن كنارىن دان قوشونو
گۇتوردولر، بىر دنه يوىرك آت مېنىپ، اۇزونو يئىر چىلىپله. اهوالاتى
خبر وئر.
سۇز اوغلان بىننىنه باتدى. اورادان اۇزونو وئردى شىهرىن كنارىنا.
بىر يئرده گىزلىپ، او قدر گۇزلهدى كى، شىهر داروازالارى آچىلدى. بىر دنه آت
مېنىپ، اۇزون ووردو يولا. ايندى اوغلان گىتمىينده اولسون، سنىه دئىم
كوراوغلودان.

ائله كى هاوا ياواش-ياواش باشلادى بوزارماغا، كوراوغلو گۇردو بىر اوسا
مىناره نىن باشىندادى، قوشون دا دۇرد بىر طرفى توتوب. قالدى مېتىل كى، نه
ائله سىن. آشاغى دوشسون؟ نه ياراغى وار، نه آتى. بورادا قالسىن، نه واختاسان
قالسىن؟ اورى قوبار ائله دى. دلى لىر يادىنا دوشدو. دئدى:
مىسرىقلىنىچ الده تنك اولانلاريم،

قوچاق ايگىدلر يم يانىمدا گر ك!
كسىله كلله لر، بوش قالا لىش لر،

دال خانچال لار دوشمان قانیندا گرک!

آلیب پیالنی ایچن ساغی دان،

قورخمایین هر یثن قان لی یاغی دان،

هوی دئینده آغیر توپلر داغی دان

خان ائیوازیم بو گون یانیمدا گرک!

آت سوروب اؤزونو منه یئیرن،

کوراوغلو یا یوز مین قوللوق یئیرن،

سکسن پوتو بیر علینده گؤتورن

دمیرچیوغلو بو گون یانیمدا گرک!

قول لارینا دمیر پولاد تاخ دیران،

دوشمان لاری گیره لردن باخ دیران،

سو یئرینه قیزیل قان لار آخ دیران

دلی حسن بو گون یانیمدا گرک!

کوراوغلو چاغیریر گئنه سفری،

یوخ ایمیش دونیانین سونو، سمری،

قیرارام دستنی، ووررام نفری،

ارن لرین پیری یانیمدا گرک!

کوراوغلو اوخودوقسا سحر ده یاواش-یاواش آچیلیردی. آخیردا هر طرف

ایشیقلا ندی. سیس، دومان چکیلیب گئتدی. کوراوغلو میناره نین باشین دان چنلیشله

طرف باخدی. اما هر چی ائله دی، چنلیبی لی گؤره بیلمه دی. داغلار ائله بیل کی،

قصداً آرائی کسمیشدی. کوراوغلو دئدی:

گؤی دن بیر سوت سونا ائندی،

آیلی داغین آراسینا.

یار کی یاردان کوسر اولدو

آغلار، سیزلار، چاراسی نه؟

قیزیل آلماننی دیشله سین،

اطرافینی گوموشله سین،

یول دوشسون، کاروان ایشله سین

نیگار یارین اوباسینا.

کوراوغلو یا اولان اولدو

قائنادی پئیمانام دولدو

دلی لریم من دن اولدو،

داغلار دوشدو آراسینا.

ائله کی سحر آچیلدی، گون چیخیب داغلارا یاییلدی اوزاق دان، داغلارین

باشى نىن اوستون دىن چىلىش داغ لارى نىن قارلى باش لارى گۆرۈندۈ. بو،
كۈرۈغلۈنۈ قوبارلاندىردى:

اوزاق-اوزاق داغ باشىندا

تالا-تالا قار گۆرۈنۈر.

نە دىلىر، نە چىلىش

نە آلاگۈز يار گۆرۈنۈر.

اطرافىم تىر، كامان، اوخىدۇ،

دىلىر يانېمدا يۈخىدۇ،

من يالقېزىم، دوشمان چۈخىدۇ

قاچماق مەنە آر گۆرۈنۈر.

دىوانە كۈنلۈم شاد اولماز

لاچىن كۈنلۈم اووسون آلماز،

باخىرام، ائىواز گۆرۈنۈم،

دۈنيا مەنە دار گۆرۈنۈر،

بو سىنم يارالى دۈشۈدۇ،

داغ لارىن مارالى دۈشۈدۇ،

يار مەن دىن آزالى دۈشۈدۇ،

ترلان اوچماز، سار گۆرۈنۈر.

كۈرۈغلۈنۈن ملول چاغى،

دۈرۈلماز كىشى، داماغى،

بار گىتىرىپ گۈرسۈ باغى،

دال بودا قدا نار گۆرۈنۈر.

عرب رىحان كۈرۈغلۈنۈن بىلە دىردى-دىردى اوخوماغىنى ائىشىدىپ چۈخ

شاد اولدۇ. پاشانى دا گۆتۈرۈپ. گىلدى مېنارە نىن آياغىنا. چاغىرىپ دىدى:

- كۈرۈغلۈ، ساباھىن خىتىر اولسون! الله ھىچ كىسەن بۇرسۇنۇ ھىچ كىسە

قۇيماز. ياخشى يۇردە دۈشۈبىسەن عىلمە.

كۈرۈغلۈ دىدى:

- عرب رىحان، سىن مېملە خىصوصى حاق-حساين وار. دى بو

قۇشۇنۇ-زادى نىيە يىغىبسان بورا؟ يول وئىر دۈشۈم، وورۇشاق. يا سەنە وئىر

الله، يا مەنە.

عرب رىحان دىدى:

- بوخ، كۈرۈغلۈ! بو دا اولمادى كىچەن سىفر كى. مەن ايندى سىنى ساغسالامات

اورادان دۈشۈرتسەم ھامى مەنە آخماق دىير.

كۈرۈغلۈ دىدى:

- بس فیکرین ندى؟

عرب ريحان دئدى:

- فیکریم اودو کی، گرک اوزون تسلیم اولاسان، چیخیب اورادا قوللارینی

باغلایالار، سونرا دوشوردهلر آشاغیا.

کوراولو تئز دئدى:

- یاخشى، تسلیمم. چیخ، باغلا قوللاریمی.

عرب ريحان دئدى:

- یوخ، من یوخ. من اورایا چیخمارام.

کوراولو دئدى:

- یاخشى، بویورسون، کیم چیخیر، چیخسین.

عرب ريحان باخدى کی، بو دوغرودان دا آخماق فیکیردی. هئچ کس

قورخودان اورایا چیخماز. امر ائله دی کاماندارلار گلدى لر. کوراولو باخدى

کی، عرب ريحان اونو اوخا باسماق ایستیر. دئدى:

- آیه، من سنى بیر عقل لی آدام بیلیریم. اما سن لاپ

سارساقمیشسان. یاخشى، من میناره نین ایچینه گیردن سونرا اوخ منه نه

اتلیسک!

عرب ريحان گوردو یوخ، بو دا آخماق فیکیردی، کوراولو دوغرو دئیر.

دئدى:

- یاخشى، عیبی یوخدو. اوخ دا آتماریق. ائله سن اوتور اورادا، بیز ده

دایاناق بورادا. آخیردا آسین دان، سوزون دان اؤلرسن، لئشینه صاحب اولاریق.

کوراولو باخدى کی، بو چوخ پیس تدبیرلی. اگر دوغرودان بئله ائله سه لر،

آسین دان، سوزون دان اؤلسک. گتندی فیکره کی، نه ائله سین. چوخ گؤتور-قوی دان

سونرا گوردو کی، قورخوتماق دان باشقا چاره سی یوخدو. دئدى:

- یاخشى، سن منی او قدر آخماق حساب ائلییرسن کی، من تکتنها

دوروب گلم بورایا. منیم آدامیم ایندی چنلیئله چاتیب. چوخ

چکمز کی، یئددی مین یئددی یوز یئتمیش دلی آلاز قارسین اوستونو. گوروم

اوندا نه ائلیسک سیز.

بو سؤزدن پاشا دا، عرب ريحان دا دوشدولر قورخویا. پاشا ائله بیل

یاتمیشدی، آیلدی. چاغیردی کی:

- آیه، بیر باخین گورون او قاری نین اوغلو هارامزادا هارادادی؟ او هئچ

منیم گوزومه دیمه دی. بلکه ائله اونو گؤندریب خبره.

دوشدولر اورا اوغلان، بورا اوغلان، اوغلان هایاندا ایدی؟ تاپا

بيلمەدى لىر كى، تاپا بيلمەدى لىر. مسئله لاپ آيدىن اولدو. پاشا توتدو عرب
رئىھانين ياخاسين دان كى:

- تتر اول، نه ائلييرسن، ائله! دلى لىر شھره دولسا، داشى داش اوستونده
قويمازلار.

عرب ريحان امر ائلهدى، كولونگچولر، قازماچى لار گلدى لىر، حؤكم
ائلهدى كى، بو ساعت باشلاين مينارھنين ديبينى قازماغا. اوندا يا اوزو
قورخودان تسليم اولار، يا دا كى ميناريله بير يترده ييخيليب اولر. او اولن دن
سونرا دلى لىرله دانيشماق آساندى.

كولونگچولر باشلادى لار مينارھنين ديبينى قازماغا. كوراوغلو گوردو
يوخ، ايش شولوخلاشدى. فيكىرلشدى كى، عيبى يوخدو. قولى قازسين لار. ائله كى گوردوم
مينارھ دوغروندان دا ييخيلير، دوشوب دورارام لاپ آشاغيدا، قاپى نين يانيندا.
گورك اوندان سونرا كيم پشمان اولاساق. اگر بورادان سالامات چيخارام،
من بيلرم نئى لىر.

بلى، كولونگچولر قاضىماقدا اولسون لار، كوراوغلو دا گوزلمكدە؛

ائشيت، ايندى سنه كيم دن دئيم، اوغلان دان.

اوغلان آتى ائله سورموشدو كى، چنليئين اتينه چاتاندا، آت ييخيليب
چاتلادى. دلى لىر پوسقودان چيخيب اونو توتدولار، بيرباش چنليئله گتيردى لىر.

دلى حسن سوروشدو:

- كيمسن؟ هارادان گليرسن؟

اوغلان بوتون اھوالاتى نئجه كى بيز بيليريك، باش دان آياغا دانيشدى. اوزو
دە باشلادى آغلاييب يالوارماغا كى.

- تتر اولون! يوخسا كوروغلو نو اولدوررلىر.

دلى لىر نيگار خانيم دان سوروشدولار:

- نيگار خانيم، سؤز سنيندى. دئى گورك، نئجه ائليك؟

نيگار خانيم دئدى:

- بو ساعت چنليى لى باش سيز قويماق اولماز. من دئيرم بئله

ائليك. دلى حسن مين دلى ايله اوز يئرئندە قالسين. دميرچيول دا مين دلى
ايله اوز يئرئندە. قالان دلى لىر ائيواز گوتوروب كوراوغلونون دالينسا گتسين.

اوندان اوزون دلى حسنه توتوب سوروشدو:

- سن نه دئيرسن؟

دلى حسن دە، دميرچيول دا، ائيواز دا، هامى سى نيگار خانيمين

فيكرينى بيندى. او ساعت دلى لىر آتلاندى. بيزيم اوغلانا دا بير آت وئردى لىر،

ميندى، دوشدو قاباغا. دئى سورھاسور، سورھاسور، گليب يئتيشدى لىر قارسين

اطرافينا. ائيواز دئدى:

- بيز اگر بئله شهره گيرسك، كوراوغلو يا ختر يئتيررلر.

حؤكم ائله دى، دلى لردن يئددى يوز نفر آيريلدى. هر يوزو وئردى بير
دستباشيا. يوز نفر ده اؤزو گؤتوردو. قالان دلى لره تاپشردى كى، شهرى
محاصره يه آليب گؤزله سين لر. داوا قيزيشاندا هر طرف دن دولسون لار. يئددى
يوز دلى، آلتى دستباشى، بير ده اوغلان دؤردمه، سيگير مقيلىنج آتالارى
سوردولر شهره. كئشيكچى لرى قويمادى لار كى، نفس آلسين لار. كئچيب گيردى لر
شهرين ايچينه. هر دسته باشلادى بير كوچه ايله گئتمه يه. ائىواز اؤزو ده اوغلانى
گؤتوروب، يوز نفر دلى ايله دوشدو كوچه لرين بيرينه. بو كوچه هانسى كوچه اولار،
هانسى كوچه اولار، هامان او كوچه اولار كى، كوراوغلو گنديب هورو خانىما راست
گلميشدى. ائله بير آت سورمودولر، هورو خانىمين ايمارتى گؤرونودو. اوغلان
باخدى كى، هورو خانىم دوروب پنسره ده يول لارا باخير. تتر آتا بير تازيانه
چكيپ اؤزونو يئتيردى اونون برابرينه كى:

- هورو خانىم، موشتولوغومو وئر! خان ائىوازين اؤزونو دلى لرله

گئيرميشم. بو ساعت عرب ريحانا بير توى توتسون لار كى...

هورو خانىم بئله باخاندا گؤردو بودو، سيگير مقيلىنج بير دسته آتلى
گلير كى، هره سى مين سانا دير.

اما قاباق لاريندا بير اوغلان گلير، بير اوغلان گلير كى، ائله بيل اون
دؤرد گئسه ليك آيدى. بيلدى كى، بو خان ائىوازدى. هورو خانىم ائىوازين ت ريفينى
چوخ ائشتميشدى. اما اؤزونو هئچ گورميشدى. باخدى كى، واللله، بو بير
اوغلاندى، بير اوغلاندى يوسف -زاد ندى بونون يانيندا. بير اورك دن مين
اوره يه وورولدو ائىوازا. قارا ساچ لاردان اوچ تئل آيريب، باسدى تورونس
ممه لرين اوستونه. دئدى:

دئ، سن هاندا، بورا هاندا،

آدى بل لى خان ائىوازيما؟!

ميسر يقىلىنج دورماز قيندا،

آدى بل لى خان ائىوازيما!

سوشار دلى كؤنول، سوشار،

سوشوبان حدين دن آشار،

خان ترپنر، قوشون قاچار،

آدى بل لى خان ائىوازيما!

بلكه گلميسن سوراغا،

داشين آتى لار ايراغا،

هورو آپارسين اوتاغا،

آدى بل لى خان ائىوازيما!

سۆز تاماما يئتیشدی. آلدی ائیواز اونون ساوايیندا دئدی:

اوزاق ائللردن گلیمش،
دیندیرمه، منی دیندیرمه!
یاری منزیلده قالمیشام،
دیندیرمه، منی دیندیرمه!
من بولبولم، گولوم آلام،
او درددن سارالیب، سولام،
بیر آغاسی ایتیمیش قولام،
دیندیرمه، منی دیندیرمه!
سئچمرم سلطانی، خانی،
آخیدارام قیزیل قانی،

ائیواز، قوچ کوراوغلو هانی؟

دیندیرمه، منی دیندیرمه!

ایندی اثشیت کوراوغلودان. کولونگچولر میناره‌نین دییینی او قدر
قازیمیشدی لار کی، میناره آز قالیردی ییخیلسین. کوراوغلو ایشی بئله گوروب، دوشوب
لاپ آشاعیدا کسمیشدی میناره‌نین قاپی سینی. ائله بو دمده بیر ده قولاغینا
بیر سس گلدی. دقتله قولاق وئریب گوردو اوخویان ائیوازدی. هر شئی یاددان
چیخدی. نه قورخو قالدی، نه هور کو. دیک چیخدی میناره‌نین باشینا.
سئویندیگین دن بیر دلی ن ره چکیب دئدی:

شو کور اولسون بیر الله،

بو گلن ائیواز سسیدی.

منی یادینا سالییدی،

بو گلن ائیواز سسیدی.

گیرر میدانا خان کیمی،

دولار گۆزلری قان کیمی،

بیر آلی سی ترلان کیمی،

بو گلن ائیواز سسیدی.

ایندی باغلادار قولونو،

قیرار ساغینی، سولونو،

یادا سالیب کوروغلونو،

بو گلن ائیواز سسیدی.

کوراوغلو هله سۆزونو تامام ائلمیشدی کی، شهرده وورهاوور

قوپدو. عرب ریحان بئله باخاندا گوردو والللاه، بودو، بیر دسته

سیگير مقیلینج آتلی ائله گلیر، ائله گلیر کی، ائله بیل بیر دسته ترلاندى اؤرده یه،

قازا گلىر. تىز كىچىدى مۇيدانىن بو يىرى طرفىنە كى، قوشون بۇيوك لىرىنى

چاغىرىسىن. باخدى كى، بىر بىللە دستە دە بو طرفدن گلىر. بىللە دۇندە گۇردو
بودو، بىر دستە آتلى دا بو يىرى كوچەدە، اولار بىر اوچ-دۇرد يوز عىگرى قاتىب
قاباغىنا قارغا-قوزغون كىمى قووا-قووا گىتيرىر. عرب رىحان اۋزونو
ايتىردى. بىلمەدى نە ائلەسىن. ائلە بو دمەدە قارس پاشاسىنىن قوشون بۇيوگو
اۋزونو يىتيردى كى:

- نە دوروبسونوز؟ دلى لر شىھرە اتدن دىوار چكىبلر. باشىنىزىن
چارەسىنى ائلىين.

عرب رىحان دئدى:

- گۇرورم. قوى گلىسىن لر. سن قوشونو حاضر ساخلا! ائلە كى، اونلار
گلىب بورايا دولدولار، سن دال لارىنى كس!
قوشون بۇيوگو دئدى:

- نە دال لارىنى كس؟ بون لار ندى كى؟ بئش-آلتى مین دلى شىھرىن اطرافىنى
توتوب. بون لار ائلچى لردى بىللە گلىر لر.

عرب رىحان باخدى كى، بىر سو ايچىم ساعتدا دلى لر مۇيدانىن اطرافىنى
آلدى لار.

بو دمەدە بىر دلى ن رە سسى گلدی. عرب رىحان دۇندو كى، بودو بىر
دستە گلىر، قاباق لارىندا دا ائىواز.

ائىواز عرب رىحانى گۇرسك تانىدى. دئدى:

يا بودو كى، بو ساعت كوروغلو نو وئر، يا بودو كى، بىر ھای ووروب
شىھرىن تورپاغىنى توربا ایلە داشىتدىراساغام.

عرب رىحان دا ايگىد آدام ایدى. يثرىدى قاباغا دئدى:

- ائىواز، كوراوغلو باخ، اودو مینارەدە.

ائىواز بىللە باخاندا كوروغلو نو گۇردو. عرب رىحان دئدى:

- ايندى بورا باخ.

بونو دئىب عرب رىحان مینارەنىن دىيىنە ايشارە ائلەدى. ائىواز باخدى

كى، مینارە ائلە ھاندا-ھانداى يىخىلسىن. ايكى يوزەسن على كولونگك لو آدام دا
حاضر دايانىب امر گۇزلىير. عرب رىحان دئدى:

- كوراوغلو منىم عليمەدەدى. بىر جە دفعە ايشارە ائلەسم مینارە

گئدسك. ايندى سن گلمىسن اونو قورتارماغا. ياخشى سى بودو كى، نە سنىن

قوشونون قىرىلسىن، نە دە منىم. گل بو ميداندا ايكىمىز ووروشاق، سن

منى اۋلدوردون، كوراوغلو دا سنىن، ھر شئى دە سنىن. نە ائلىرسن اۋزون

بيلرسن. يوخ، من سنى اۋلدوردوم، گئنه ده نه ائلىرم اۋزوم بيلرم.
ائىواز بىر عرب ريحانا باخدى، بىر دۇنوب كوراوغلويا باخدى، بىر ده
بئله دۇننده باخدى كى، هورو خانىم گلىب مئيدانين بىر طرفينده دايانيب
بونلارا باخير. ائله بىل دونيا-عالم ائىوازين باشينا فيرلاندى. بىر دلى ن ره
چكىب ميدانى دولانماغا باشلادى. كوراوغلودا ميناره دن باخىردى. گۇردو
يوخ، دئيه سن ائىواز ووروشماق ايسيتير. كوراوغلو عرب رئيهانين گوجونه
بلد ايدى. بيليردى كى، ائىواز اونون اۋهده سين دن گله بيلميسك. اودو كى،
قىشقيرىپ دئدى:

- ائىواز، نبادا ميدانا گيره سن. اگر ايگيددى قوى متنن
ووروشسون.

گۇردو يوخ، ائىواز هئچ ائشيتمير. دئدى:

- آيه، ميناره نين يىخيلماغين دان منه زيان يوخدو. قورخما، قوى
اوچورسون لار.

ائىواز هارا، سۇز ائشيتمك هارا؟ ائله ايدى، ائله ايدى كى، دۇنمودو بىر
آسلان بالاسينا، زنسير گمير يردى. بىر دفعه ميدانى گرديش ائله ييب اوزونو
توتدو عرب ريحانا. دئدى:

مردسن، گل ميدانا، پاشا!

ساواشاق ايندى سننن من.

گۇر گوسومو، ائيله هاشا،

ساواشاق ايندى سننن من.

گۇتوررم عليمه نيزه،

مردلر اهنس دئسين بيزه،

دوراق ميداندا اوز-اوزه،

ساواشاق ايندى سننن من.

دئمه منه بو هديانين،

يقين بيل كى، آلام سانين،

قيلينجلا تۇكرم قانين.

ساواشاق ايندى سننن من.

گر ك دوست، دوشمانيم سئچم،

چتين اولار قورخام، قاجام،

ايسترم كى، ميدان آچام،

ساواشاق ايندى سننن من.

من ائىوازام، دورموشام مرد،

يامان اوره يه اوللام درد،

ايگيدسنسه اول مئيدانگرد،

ساواشاق ايندى سنن من.

اىيواز سۇزونو تامام ائله ييب آتى ووردو، عرب ريحان دا اۋز آتىنى
سۇولانا گتيردى. كوراوغلو گوردو داي آيرى الاس يوخدو، بير دلى ن رە چكىب
دئدى:

اىيوازي مېننڧ دورات بئلىنە،

گر ك گۆيدە قوش لار قاناد ساخلاسين.

داوا گونو هر كيم دوشسە علينە،

قاباغيندا ديز چۇكوبن آغلاسين.

شىغيب دوشمانا قددىنى بوكر،

گيرنده شهرە بورس -بارى سۇكر،

پاشالار باشيندا آسى تورپ اكر،

ايگيد گر ك زربە سىنى هاخلاسين.

مرد بۇيوگوب مرد آغاسى، مرد خانى،

توتاساق شۇهرتى سوملە-ساھانى،

گرسك مصرى، شامى، اوسمانى،

ايگيد گر ك قاباغيندا تابلاسين.

غرض، عرب ريحانلا اىيواز باشلادى لار داوايا. شئشپردن، گورزدن

موراد ھاسيل اولمادى، ال ائلەدى لرقىلىنجا. قىلىنس لار سىندى، تۇكولدو، ال ائلەدى ل

نيزە يە، نيزە دن دە كار چىخماياندا آتدان دوشوب باشلادى لار گوشتويه. ايلان

كىمى سارماشدى لار بير-بيرينه. کوتان كىمى باشلادى لار مئيدانين تورپاغىنى

سۇكمە يە. اىيواز ساوان، بر كە-بوشا دوشمىش آدم، عرب ريحان مين ايلين

پهلوانى. داي، او نئجه دئيرلر، پهلوان ليق علمى نين بير دلە-دئشىگى يوخ

ايدى كى، عرب ريحان اورايا باش وورمامىش اول. نئجه-نئجه آدلى پهلوان لار

باسمىشدى. او نئجه دئيرلر، آد چىخارتمىشدى. گيرەلە ييب اىيوازين چىگين

دامارلارنى سالدى چىگينه. اىيوازين گۆزلىرى باشلادى قارالماغا. ائله بيل كى،

دونيا-عالم دوردو باشينا هرلنمە يە. كوراوغلو باخدى كى، اىيواز گئدير.

اورىي تابلامادى. ائله بير ن رە چكىدى كى، داغ-داش تىترەدى، دئدى:

سانيم اىيواز، گۆزوم اىيواز،

بير برى دۇن، باخ بو يانا!

آماندى، قوچ دلى لرین

قويما دۇنسون قلىي قانا!

اوندان اوزونو ميداندا دوران هورو خانىما طرف توتوب دئدى:

دايانىبدى او، خان كىمى،

باخیر سنه سلطان کیمی،
قالخ، آلی سی ترلان کیمی
تره دن گیر بو میدانا!

قیلینجین آغزی زاغ لیدی،
دوستونون یولو باغ لیدی،
کوراوغلو قلبی داغ لیدی،
قویما باتسین چن دومان!
ائله بیل کی، کوراوغلونون سؤزلرین دن ائیوازا قوت گلدی. بیر گوس
وئریب عرب رئیهانین علین دن قورتاردی. دلی لرین اهن سسی گؤیه اوسالیدی.
ائیواز بیر دفعه میدانی هرلیب دئدی:
کوراوغلو بویوروب بویروغو،
گرک من سنین، من سنین.
چکیب قوپاردام بوینونو
گرک من سنین، من سنین.
بیر آس قوردام، گلدیم بورا،
ایریقیلینج بوینون وورا،
گوزالتینی آلام سورا
گرک من سنین، من سنین.
ائیوازام، گرک یئتیرم،
هورویه قوللوق بیتیرم.
آدین دونیادان ایتیرم
گرک من سنین، من سنین.
سؤزونو قورتاریب قیزمیش نر کیمی اؤزونو آتدی عرب رئیهانین اوستونه.
ائله بیرینسی همله ده عرب ریحانی ووروب سردی یثره. دای آمان وئرمه ییب
دوشدو اوستونه. بو دفعه ده ائیواز عرب رئیهانین چیگین دامارینی کئچیرتدی
بارماق لارینا. عرب رئیهانین آغزی باشلادی کؤپو کلنمه یه، کوراوغلو ایشی
بئله گورنده دئدی:

یاخشی یثرده آخشاملادین،
عرب اوغلو، عرب اوغلو!
بوینونا کفن دولادین،
عرب اوغلو، عرب اوغلو!
دؤیول بیر ده باس وئره سی،

ايندى آلار سان كيرهسى،
سنسن يئر-يوردون بيرهسى،
عرب اوغلو، عرب اوغلو!
تانى كوراوغلو سويونو،
گۆر سيدا تكى بويونو،
آچدى باشينا اويونو،
عرب اوغلو، عرب اوغلو!
اينواز بيردن عرب رثهائين چيگين لريني بوراخيپ ياپيشدى بئل
كميرين دن. بير «يا مددا!» - دئييب ديك قالديردى گۆيه، ووروب يثره، چؤكدو
سينه سينه.

ميدان قاريشدى بير-بيرينه. «هسن، اهسن!» سسينده قولاق توتولدو.

كوراوغلو ميناره دن اوزون عرب ريحانا توتوب دئدى:

اوسا داغلارين باشيندا

دومان اولو، چيسكين اولو.

قار ياغيان گيرده باغلار

آسى يئل لراسكين اولو.

بير ايگيدىن ذاتى اولسا،

قولونون قوتى اولسا،

ميدان گۆرموش آتى اولسا،

زولفوقارى كسكين اولو.

ايگيده يولداش اولماسا،

بير قوشونا باش اولماسا،

هو دئييب ساواش اولماسا،

آغير لششگر باسقين اولو.

آلى سى قوش لار اللرده،

اوولاغى اولار گؤل لرده،

قريب ايگيد ياد ائلرده

دينه بيلمز، ميسكين اولو.

اؤگونمه قوزوم، اؤگونمه،

داش لار آليان دؤگونمه،

هو دئييب ميدانا گيرمه،

ال وار الدن اوستون اولو.

بونو دئييب، كوراوغلو اينوازا ايشاره ائلهدى. اينواز خنسى چكيپ

داياندى عرب رثهائين بوغازينا. اوندان دؤندو كوراوغلوي طرف كى،

گۆرسون اونون فيكرى ندى. كوراوغلو دئدى:

- ائىواز، من بير دفعه اونو مردليكه باسيب، مردليكه ده

بوراهيمشديم. اما او بونون اوزينده منه نامردليك ائلهدى. نامرد ده

گرک بو دونيادا ياشاماسين.

ائىوازا ائله بو سۆز بس ايدى. باياق ها خنسىر چكىب، باشى لئش دن ائلهدى،

لئشى باش دان.

او ساعت دلى لر ميناره نين قاپى سيني آچدى لار. كوراوغلو چيخدى بايرا.

عرب رئيهانين قوشونو سركرده لريني اؤلموش گؤروب تسليم اولدولار. دلى لر

هامى سى دولدولار شهره.

پاشانى نه قدر آختاردى لار، تاپا ييلمه دى لر. او نئجه دئير لر، اولدو

بير پارچا ياغلى اپيک چكىلدى گؤيه.

كوراوغلو دئدى:

- عيبى يوخدو. بو دا بير سور ايگيدليكىدى. بو سور آدام لارين ايگيدليگى

اوندو. دوققوزو قاچماقدى، بيرى هئچ گوزه گؤرونمىك. داي آختارماين!

غرض، دلى لر آتالارى ميندى لر. هامى حاضر لاندى. كوراوغلو هاى ووردو

كى، يولا دوشسون لر. دسته حرکته گلدى. كوراوغلو باخدى كى، ائىواز هله هئچ

آتا مينمەيب. هئچ دئيه سن مينمک فيكرينده ده دئييل. سوروشدو كى:

- ائىواز، نه گؤزليير سن؟ نيه مينمير سن؟

ائىواز ساواب وئرمه دى. كوراوغلو بير ده سوروشدو. ائىواز يئنه ده ساواب

وئرمه دى. كوراوغلو اوچونسو دفعه سوروشاندا ائىواز سازى گؤتوردو. گؤزلرينى

دولانديرىب بير دفعه اطرافا باخدى، دئدى:

اوسا داغلارين باشيندا

آلا-دمگيل قار گؤرونور.

منيم بو دلى كؤنلومه

بير آلاگؤز يار گؤرونور.

گؤرونودو دوستومون كندى،

اميديم ليين دن قندى،

آچيلدى كؤكسونون بندى،

قوينوندا سوت نار گؤرونور.

كوراوغلو دؤنوب ائىوازين باخديغى طرفه باخاندا نه گؤردو؟ گؤردو

هورو خانيم قولاش ساچ لارى توكوب گرده نينه، بوينونو قويوب چينينه، ائله

باخير، ائله باخير، ائله بيل بير دنه يارالى سئيراندى. كوراوغلو مسئلنى باشا

دوشدو. ائله بو فيكېر ده ایدی کی، نه ائله سین.

ائیواز آلدی سۆزون او بیرى خانه سینی، دئدی:

من ائیوازام، دۆز ممرم،

آل گئینیپ بز ممرم،

چنلیئلده گز ممرم،

دوینا منه دار گۆرونور.

مسئله کوراوغلو اوچون آیدین اولدو. دای فیکیرلشمه یه یئر قالمادی. آتا

بیر قیرمانس ووردو، هورونون یانینا چاتاندا علینی اوزادیب دیک گۆتوردو،

قویدو ترکینه، دوزلدی یولا. ائیواز دا قالخیب آتی میندی، دوشدو کوراوغلونون

دالینا.

غرض، دسته شهردن چیخیب چنلیئله طرف یولا دوزلدی. بیر آز

گنتمیشدی لر، بیر ده باخدیلار کی، اوغلان، ترکینده ده بیر نفر گندیر. کوراوغلو

چاتیپ سوروشدو:

- دوستوم، سن هارا؟

اوغلان دئدی:

- چنلیئله. دای بون دان سونرا من قارسدا دوروش گتیره بیل مرم.

کوراوغلو دئدی:

- بس او ترکین دکی کیمدی؟

اوغلان دئدی:

- آنامدی. ائله یئرلی-دیبلی بیردفعه لیک کۆچورم.

بلی، اوردا اوزون-اوزون یول ایله، بوردا موختسر دیللله، دسته گلیب

چنلیئله چاتدی.

دای پیشواز، نه پیشواز. گۆروش، نه گۆروش... کوراوغلو حؤکم ائله دی هورو

خانیمین آیاغی نین آلتیندا یئددی یوز یتمیش یئددی قوربان کسیدی لر. کوراوغلو

دئدی:

- گرک ائیوازا ائله بیر توی ائله یم کی، روزیگارین گۆزو بئله توی

گۆرممیش اوللا.

دلی لر دئدی لر:

- کوراوغلو، ایندی توی واختی دئیل.

کوراوغلو دئدی:

- ائله اصیل توی واختی ایندیدى. هاسان پاشا ایستیردی کی، بولو بین، بیر ده

عرب رئهائین علی ایله ایش دوزلتسین. بولو بی دارماداغین ائله ییب، نشان لی سی

دوینا خانیمی گتیرمیشم. عرب ریحانی دا سهنمه واسیل ائله ییب، هورو

خانیمی گتیرمیشم. اینشاللا توقاتى دا داغیدیب هاسان پاشانین اؤزونو

چنليئله گتيره جه يم.

مسليس قورولدو، توى باشلاندى. كوراوغلو باخدى كى، ائيواز مسليسه
يوخدو. سوروشدو:

- هانى ائيواز؟

دلى حسن دئدى:

- آخير عادت وار. سن اونون آتاسيسان. سن روسخت وئرمه سن او گلمز.

كوراوغلو سازى باسدى دؤشونه. دئدى:

چاغيرين ائيوازي، گلسين مس ليسه

وئرين شيرين باده، سانا نوش اولسون!

قورون نرتاختانى، گلين اويناياق،

آتین آغ زرلری ششش بئش اولسون!

بیر خلت بیچرم ائیواز بویوندان،

اینسیمرم خاصیتی-خویوندان،

کسین تونسولاردان، قیرین قویوندان،

یثین دلی لریم، کئفلر خوش اولسون!

اوسا داغلار باشین آلماسین دومان،

كوراوغلو كؤنلونه گلمه سین گومان،

وئررم او ایگیده بئش یوز مین تومن،

قانسیرغادا گلن قانلی باش اولسون!

دلی حسن ایله دمیرچیوغلو ائيوازی گتیردی لر مس ليسه. كوراوغلو بیر

ائيوازا باخدى، بیر بوی-بوخونونا، شستی-بستیینه نظر سالدى. پالتار، گئیم،

ياراق، ياساق، دورنا تتلی ده باشیندا.

كوراوغلونون اورپی آتلاندى. سازى باسدى دؤشونه، دئدى:

گئینیب الوان سراسر،

ياشیل اوستدن آللار ائیواز!

قانلی قمزن گونده ائیلر

های دئمه دن قانلار، ائیواز!

حوسنون آیدان آلدی باسی،

گون اوسته قویدو خراسی،

شکر تلخدی، نابات آسی،

لبلریندی باللار، ائیواز!

كوراوغلویام، من ده وارام،

اولماز قنیمه یالوارام،

چاهار گوشه سومله آلام.

سەنە قوربان مال لار، ئايوازا!

سۆز تاماما يىتتى. كوراوغلو ئايوازا يىر گۆستردى. ئالە بو دمدە

خېر گىلدى كى، نىگار خانىم ايزىن ايسىتىر، هورو خانىمى مس لىسە گىتيرسىن.

كوراوغلو ايزىن وئردى. خانىم لار هورو خانىمى گىتيردى لىر مس لىسە، كوراوغلو

باخدى كى، هورو خانىم ھىچ وازدان گىرى قالان دئىل. نىگار خانىم هورونو بىر

گىنىدىرىپ، كىسىندىرمىشىدى، بىر زىنت وئرمىشىدى كى، گل گۆرەسن.

هورو خانىم كوروغلو نو گۆرندە اوتاندى، گللىك تىل لىرىنى يىغىشىدىرىدى.

كوراوغلو آياغا دوروب، سازى گۆتوردو، اۆزو دۇوران آچىپ مس لىسە گىردى، دئدى:

هورو، اللھى سئویرسن،

قوى تۆكولسون شوخ تىل لىرىن!

گل ساخلا ما دال گردندە،

قوى تۆكولسون شوخ تىل لىرىن!

سەن بىر ياشىلباش سوناسان

بايسسەن مەن بىر قانا سەن.

نە اولاسۇزوم آناسان،

قوى تۆكولسون شوخ تىل لىرىن!

كوراوغلو نو ن دىرلىگىلە

دىلى لىرىن بىرلىگىلە،

خان ئايوازاىن ارلىگىلە

قوى تۆكولسون شوخ تىل لىرىن!

دئىرلەر كى، ئايوازاىن تويو دوز قىرخ گون، قىرخ گىشە چىكىدى. ھاسان پاشا

عرب رىھانىن قىرخىنى وئرن گون ئايوازا دا هورو خانىملا مورا وئرىپ،

مورا دالى.

کور او غلونون در بند سفری

ایندی سنه هارادان دئیم، ندن دئیم، کور او غلونون ساوان
واختلاریندان دئیم.

اوستاد دئیر کی، کور او غلونون هله ساوان لیق گون لری ایدی. تزه سه دلی
حسنه آر خا-آرخایا وئریب چنلیئلده یورد-یووا سالمیشدی. دلی لر تزه تزه
باش لارینا ییغیشیردی. او واخت لار کور او غلونون چوخ اوزاق یئرلره سفری
اولمازدی. اما کی چنلیئل کاروان یولونون اوستوندید دئیم، کور او غلونون
سداسی هر یئر یاییلمیشدی. هر یئر ده آدی بللنمیشدی.

گون لری بیر گونونده دلی لر کور او غلونون باشینا ییغیلیمیشدی لار. هره
اؤز گوردو گون دن، اؤز ائشیتدیگین دن صحبت ائدیردی. او دانیشدی، بو دانیشدی،
دمیر قاپی در بند ائل لری دن گل میش بیر دلی وار ایدی، نؤبت گلیب اونا
چاتدی.

کور او غلو سوروشدو:

- دئی گورک، سن هارادان دئیسکسن؟ دئیر لر دمیر قاپی در بند

چوخ ت ریف لی یئردی.

دلی دئدی:

- کور او غلو، نئجه کی ائشیتیمسن، ائله سه ده وار. دمیر قاپی در بند

اؤز گه عالمدی. اورادا ت ریف لی شئی چوخ دو. اما کی بون لارین هئچ بیر سی
ت ریف ده مؤ مینه خانیم چاتا بیلمز.

کور او غلو سوروشدو:

- مؤ مینه خانیم کیمدی؟

دلی دئدی:

- مؤ مینه خانیم در بند پاشاسی عرب پاشانین قیزیدی.

دلی مؤ مینه خانیمی او قدر ت ریف له دی کی، اونون گوز للیگین دن،

ایگیدلیگین دن او قدر دانیشدی کی، کور او غلو گور مزه-بیل مزه وورولدو

مؤ مینه خانیم.

ائله کی دلی لر داغیلدی لار، کور او غلو دلی حسنه آرانى خلوت ائله ییب اؤز

فیکرینی اونا آچدی. دلی حسن ده کور او غلونون فیکرینه راضی اولدو. ایش بئله

اولاندا کور او غلو قالدی آباغا، گئیندی، کئیندی، چنلیی لی، دلی لری حسنه

تاپشیردی، اؤزو ده قیراتی مینیب، در بنده طرف یولا دوشدو.

گونه بیر منزیل، تیپی-منازیل، او نئجه دئیر لر، تپه لر آشدی،

دره لر کئچدی، منزیل دن اؤتوب منزله دوشدو، گون لری بیر گونونده گلیب

در بنده چاتدی. دمیر قاپی در بند کور او غلونون چوخ خوشونا گلدی.

اول-اول باشلادی آتین اوستونده شهری گزمه یه.

سامات باخدی، واللہ، شہرہ بیر اوغلان گلیب، بیر اوغلان گلیب کی، ائله
بیل زال اوغلو روستمدی. های دوشدو شہرہ. سامات ییغیشدی کور اوغلونون
تاماشاسینا. او قدر اولدو کی، آخیردا بو سدا گندیب چاتدی عرب پاشانین
قولاغینا. عرب پاشا وزیر ی گؤندردی کی:

- گنت، اونو چاغیر، گل سین منیم یانیم.

وزیر گندیب کور اوغلونو تاپدی، پاشانین یانینا گتیردی. عرب پاشا
کور اوغلو یا یئر گؤستردی. ائله کی، کور اوغلو ایلشدی. عرب پاشا اوزون اونا توتوب
سوروشدو:

- ایگید، دی گؤروم کیمن؟ بورایا نه اوچون گلیسن؟
کور اوغلو دئی:

- عرب پاشا، او شئی اوچون کی من گل میشم، اونو دیل ایله دئمک
اولماز. اگر ایزین وئرسن، ساز ایله دئیرم. عرب پاشا دئی:

- ایزیندی، دی!

کور اوغلو اوچتئل لی سازی باسدی دؤشونه، دئی:

عرب پاشا، سنه بیر عرض ائلیم،
یئریم خبر آلسان، مورادی لیم.
یاغی دوشمان مننن قووغا باشلاسا،
میسری قیلینج الدہ گرک تئیلہ یم.
باغ بسله ییب، قیزیل گولون درمه سن،
دریب، دریب، یای لیق اوستہ سرمه سن،
متلبہ گل میشم، متلب وئرمه سن،
سیغال وئریب میسری قیلینج سوولایم.
اوز توتمو شام بو دیارا گل میشم،
چنلیئل دن بیر ایل قارا گل میشم،

کور اوغلو یام، نازلی یارا گل میشم،

گرک گؤزل لری سئچیب سوولایم.

سؤز تاماما یئتیشدی. عرب پاشا کور اوغلونون اوزونو گؤرمیشدی.

اما ایگید لیگین دن، قوچا قلیغین دان چوخ ائشیتیمیشدی.

دئی:

- ایگید، بئله کی دئیرسن، اولمایا سن چنلیئل لی قوچ کور اوغلو سان؟

کور اوغلو دئی:

- بلی. او یام کی وارام.

عرب پاشا دئی:

- سن بيزيم بو ائللره چوخ خوش گلميسن. اما كي بير عمل لي-عمل لي
مني باشا سال گوروم، نه ايستيرسن؟
كور اوغلو يئنه ده سازي باسدي دوشونه، دئدي:
بيزدن سلام اولسون عرب پاشايا،
سن دن ايستديگيم بير زنان اولاي.
اورتاليغا هئچ سالماي آسي لي،
ديلي شيرين، اوزو مئهر بيان اولاي.
ار مهببتينده اولاي مؤ تبر،
كرگه دان بدن لي، آغماي ديلبر،
مرد ميداندا بير ايگيده برابر،
دوغدوغو هونر لي بير اوغلان اولاي.
قاشي سللا د اولاي، كي ريگي آلماز،
هر دم آرسيز-آرسيز دانيشيب گولمز.
اره يالان دئييب گاپ-گيلاي ييلمز،
قونوملا، قونشويلا دوغرو، تن اولاي.

كور اوغليام، نامرد كئچمز يانيم دان،
مرد كي مسمني چوخ ايسترم سانيم دان.
اوندان ايگيد توري، قالماز قنيم دن،
ايستر قيرغين دوشه، يوز مين قان اولاي!
عرب پاشا متلي باشا دوشدو. بيلدي كي، كور اوغلو قيزي مؤ مينه
خانيمي ايستير. سازي كور اوغلونون علين دن آلدی، دئدي:
بيزدن سلام اولسون قوچ كور اوغلياي!
بيزيم قيزلار يامان اوديانار اولور.
رام اولوبان هر گيز مردله اويوشماق،
اوزو بدخوي، ديلي زهر يمار اولور.
بيريني دئيرسن، بشيني دئير،
آسي اوز گؤسترسن، بشيني يئير،
هر دن قئيزه گلسه اريني دؤير.
ار مهببتينده سيمكار اولور.
گل اوتور دئيرسن، گليب اوتورماز،
داشتولك آتلا رتك كمند آتديرماز،
كؤن لو يوخسا، بيلين دن توتدورماز،
قونوما، قونشويلا بد تهر اولور.
بولقاسيني چكمز سلطان دان، خان دان،

رنگى قاچماز سنگدن، ساواش دان، قان دان،

اوندان ايگيد تۇرر قالماز ميدان دان،

ميدان لار ايچينده هر واخت وار اولور.

كوراولغو دئدى:

- پاشا، منە دە ائله بئله بير قيز لازيمدى.

كوراولغونون بئله مرد-مردانه دانيشماغي عرب پاشانين خوشونا

گلدى. وزيري، وكىلى ييغدى. مصلحت ائلهدى. اونلار دا راضى اولدولار.

عرب پاشا مۇ مېنە خانىما آدام گۇندردى. مۇ مېنە خانىم دا

ساواب وئردى كى، آتام كوللى-ايختياردى؛ نئجه مصلحت گۇرورسه، ائله دە ائله سين.

بلى، تداروك گۇرولدو. توى، دوگون، مۇ مېنە خانىمى وئردى لر

كوراولغوليا. كوراولغو بو قالماق ايله دوز قيرخ گون مۇ مېنە خانىمىن

يانيندا قالدى. ائله كى قيرخ گون تامام اولدو، كوراولغو دئدى:

- مۇ مېنە خانىم، داي بو قدر قالدیق بسدى. ايندى ياواش-ياواش

هازيرلاش، گئدك چنليئله.

مۇ مېنە خانىم دئدى:

- من آتامين تورباغين دان چيخيب هئچ بير يئمه گئتمرم.

كوراولغو هر نه قدر ائله ديسه، مۇ مېنە خانىم يوخ دئدى كى، يوخ

دئدى. كوراولغو گۇردو اولماياساق. آخيردا بازوبندينى آچيب وئردى مۇ مېنە

خانىما. دئدى:

- من گئديرم. ايندى كى، سن گئتميرسن، اوندا آل بو بازوبندى

ساخلا! اگر قيزيم اولدو، ساتيب خرس ليك ائدرسن، يوخ، اگر اوغلو اولدو،

باغلارسان قولونا، گليب منى تاپار.

بونو دئييب، كوراولغو هالال-هوممت ائلهدى، گۇروشدو، قيراتى مينيب

گئرى چنليئله قايتدى. درى لر يئنه ده كوراولغونون باشينا ييغيلدى لار.

دلى حسن سوروشدو كى:

- كوراولغو، بس نيه تئك قليبسن؟

كوراولغو آلدى سازى، باسدى دۇشونه، دئدى:

سانيم حسن، گۇزوم حسن،

ديل وئرمه دى يار، نه دئييم؟

سنة قوربان اوؤزوم، حسن،

كؤنلومده آه-زار نه دئييم؟

آيريلاندا جانان اولدوم،

من دین دن، ایمان دان اولدوم،
هم سلطان دان، خان دان اولدوم،
دوניה منه دار، نه دئییم؟
کور اوغلو یام، ملول دوشدوم،
قوربت ائلده زلیل دوشدوم،
مؤ`مینیه دلیل دوشدوم،
ترلان اولماز سار، نه دئییم؟
ایندی کور اوغلو اؤز دل لری ایله قالسین چنلیئلده، سنه کیم دن دئییم،
دربنده مؤ`مینیه خانیم دان.

مؤ`مینیه خانیمین، او نئجه دئیرلر، دوز دوققوز آی، دوققوز گون،
دوققوز ساعت دان سونرا بیر اوغلو اولدو. آدینی قویدولار حسن. اوشاق ائله بیل
کی، آيلا، ایله یوخ، ساعتلا، دقیقه ایله بؤیو گوردو. ائله ایدی کی، بیر آیلغیندا ایکی
یاش لی اوشاغا اوخشا بیردی. دئ دایالار توتولدو. دایا واختی کئچدی، موللار
توتولدو. حسن بؤیو گوب بؤیوک اوغلان اولدو. باباسی عرب پاشا اونو
پهلوان لارا، سر کرده لره تاپشیردی. حسنه یاواش-یاواش آت مینمک، اوخ
آتماق، قیلینج وورماق، کوشتو توتماق علمینی اؤیرتمه یه باشلادی لار. اما
بوراسینی دئییم کی، اوشاق یامان نادینس ایدی. یئتنه یئتیردی، یئتمه یه بیر
داش آتیردی. بیر نئجه دفعه عرب پاشا چاغیریب دلیل-دلایل ده ائله دی. اما نه
دئدیسه، هئچ بیرری هسه نین قولاغینا گیرمه دی. هر نه دئییردی لرسه، هامی سینی
بو قولاغین دان آلیب او بیرری قولاغین دان اؤتوروردو. ائله اؤز بیلدیگی علینده ایدی.
بئله-بئله ایشلرینه گؤره باباسی هسه نین آدینی قویموشدو کوردوغلو. ائله
هامی دا اونو بو آدلا چاغیریردی.

کوردوغلو بؤیو گوب اون یئددی، اون سککیز یاش لارینا چاتدی.
گون لرین بیر گونونده کوردوغلو بیر کئچل گده ایله سؤزلشدی. بو
دئدی، او دئدی، کوردوغلو ائلمه ییب تنبل لیک، کئچلین قولاغی نین دبینه بیر

یومروق قویدو. کئچل بیر تهر اؤزونو کوردوغلو نون علین دن قورتاریب،
قاچا-قاچا دئدی:

- من سنه نه ائلمیشم منی وورورسان، آی آتاسین دان بیخبر!
سؤز کوردوغلو نو گؤتوردو.

- آیه، کیمه دئییرسن؟ - دئییب، دوشدو کئچلین دالینا. بوردا کئچل،
اوردا کئچل، توتا بیللمه دی. کئچل قاچیب الدن چیخدی.

کوردوغلو اورادان دؤنوب بیرباش گلدی آناسی نین اوستونه. مؤ`مینیه
خانیم بیر ده باخدی کی، بودو، اوغلو گلیر. اما ائله گلیر، ائله گلیر، ائله بیل
کی، بو ساعت اود اولوب، دونیانی یان دیراساق. گؤزلرین دن قان دامیر.

مؤ`مينه خانيم سوروشدو:

- بالا، نه وار؟

كوردوغلو اونا ساواب وئرمه ييب سوروشدو:

- دئ گوروم، منيم آتام كيمدى؟

مؤ`مينه خانيم اول-اول ايستمه دى كى، ايشين اولانينى آچيب دئسين.

گوزونون آغى-قاراسى بيرجه عزيز-خلف بالاسى ايدى. دئدى دئيرم چيخار گئدر.

اونو آلداتماق ايسته دى:

- بالا، سنين آتان يوخدو.

كوردوغلو گوردو يوخ، دئيه سن آناسى دوز دئير. دئدى:

- آنا، دوزونو دئ گوروم، منيم آتام كيمدى؟ دئمه سن بو ساعت

سنى ده اؤلدوره جه يم، اوزومو ده. منه كوچه ده-بازاردا آتاسين دان بيخبر

دئيرلر.

مؤ`مينه خانيمين الاسى كسيلدى.

دئدى:

- اوغول، من سنه دئمك ايستميرديم. ايندى كى بئله اولدو، بيل و آگاه

اول! سنين آتان وار. اوزو ده خانلارا، پاشالارا قان اوددوران چنليئل لى قوچ

كوراوغلودو.

كوردوغلو دئدى:

- بس ايندييه كيمي نيه بونو من دن گيزلديسن؟

مؤ`مينه خانيم دئدى:

- اوغول، آخى سن هله اوشاقسان. قورخوردوم كى، دئيم، گئده سن

دوشمن علينه دوشه سن. آتائين دوشمنى چوخدو. بيلسه لر، او ساعت سنى تلف

اندرلر.

كوردوغلو قالخدى آياغا. دئدى:

- آنا، ايندييه سن گيزلتميسن، بسدى. روسخت وئر، من گنديرم

آتامى تاپام.

مؤ`مينه خانيم نه قدر ائله دى، اولمادى كى، اولمادى. آخيردا بير تهر

ساكيتلشديردى كى:

- ياخشى، بير گئسه منه مؤهلت وئر فيكيلشيم، سابه دئيرم.

اوزو ده بو طرف دن الالتي اهوالاتى آتاسى عرب پاشايا يئتيردى كى، بس

اوغلان ايشى بيليب گئدير.

بو دفعه عرب پاشا كوردوغلونو چاغيردى يانينا، دئدى:

- بالا، گورورسن كى، قوجالميشام. سن دن باشقا بير كسيم ده

يوخ دور. سنين چنليئلده نه ايشين وار؟ گل قال منيم يئرئيمده پاشا اول!

يازراق آتان دا گلر، گوررسن.

كوردوغلو دئدى:

- يوخ، بابا! من دن پاشا اولماز. من گنده جه يم.

عرب پاشا گوردو كي، اولما ياساق، دئدى:

- بالا، آتاني بالادان آيرماق نامردليك دير. ايندى كي ايستيرسن، گئت؛

اما آتاني، منى ياددان چيخارتما.

اوندان دئدى:

- بالا، گئت خزينه دن پول گؤتور. ايلخي دان دا بينديگين آتالاردان

بيريني سئچ، مين گئت. الله ياخشى يول وئرسين!

كوردوغلو باباسى ايله التمن توتوب هالاللاشدى، اورادان خزينه يه

گنديب، نه قدر كي لازيم ايدى، پول گؤتوردو. سونرا اؤزون وئردى ايلخيا. ايلخيچى

يازيق هانسى آتى توتوب وئرديسه، هئچ بيرى كوردوغلونون تابيني گنيرمه دى.

آخيردا دئدى:

- بالا، بو ايلخي، بو دا سن. اؤزون سئچ!

ايلخيدا بير بوز داي وار ايدى. آنادان اولان گون دن هله هئچ كس اونون

هندورينه گنده بيلميشدى. كوردوغلونون گوزو هامان بوز دايا

دوشدو. ايلخيچى دئدى:

- بالا، اونو توتماق منيم ايشيم دئيل، اؤزون توت!

كوردوغلو كمند آتيب داىي توتدو. سن دئمه، بو داي كهرنيشان

ماديانين بالاسى ايميش.

غرض، كوردوغلو بوز داىي ميندى، اوردان بيرباش سوروب گلدى،

بازاردا اوستا فتحعلى آدلى بير قيلينج قايران وار ايدى، دوز اونون يائينا. دئدى:

- اوستا، منه بير قيلينج قاير!

اوستا ايسته دى كي، موشريني تنز يولا سالسين. حاضر قيلينس لاردان بيريني

گؤتوروب وئردى اونا. كوردوغلو بير على ايله قيلينجين قبه سين دن ياپيشدى، بير على

ايله ده اوسون دان. ائله بئله قاتلاماق ايسته ينده قيلينج كيرت اورتادان قيريليب ايكي

پارچا اولدو. اوستا ايكنيسى بير قيلينج وئردى. كوردوغلو اونو دا بئله سه قيردى. اوستا

بيريني ده وئردى. او دا بئله. بيريني ده وئردى، او دا بئله، اوستا-باخدى كي، بئله

گكتسه دو كاندا قيلينج قالماساق. دئدى:

- آى بالا، من بير كاسيب آدامام. بير سورو كول-كولفتيم وار.

هامى سى گؤزونو ديكيب بورا. بون لارى نيه قيريب يئره توكورسن؟

كوردوغلو دئدى:

- من سنه دئديم كي، منه بير دنه ياخشى قيلينج قاير. من نه

ائليم؟ سن اؤزون بون لارى منه وئيررسن ده...

اوستا دئدى:

- ياخشى، دئ گۇروم، نىجھىقلىنىچ اىستىرسن؟

كوردوغلو آلدى، گۇرك نە دئدى:

سانىم اوستا، منە بىر قىلىنچ قاير،

نە اوزون، نە گۇدك، بىر قرار اول.

دستى شىرمايى، اۇزو قوشانو،

ووراندا اورك دن خبردار اول.

خوراسان پولادين ياخشى سىن دان سىچ،

ياخشى سى اولماسا، يامانين دان كىچ،

هر نيه ووراندا دايانماي هنىچ،

يا فيل، يا كرگه دان، يا شاهمار اول.

ايراخدى منزىلىم، اوزاقدى آرا.

سويو چوخ سرت اول، قىلوو قارا.

يارى سيلخا پولاد، يارى نالپارا،

قارا اقرب كىمى زهرىمار اول.

كوردوغلو، كاماندار اۇتورمز آوى.

كىمدى بو دونيادا آتامين باوى؟

قايتماي ياغزى، ايتى قىلاوى،

هارايا كى ديدى، تارومار اول.

اوستا مسئلنى باشا دوشدو. او ساعت يارى خوراسان پولادى، يارى نالپارا

بىر قىلىنچ قايرىب وئردى. كوردوغلو بوقىلىنچىن دا، سىندىردىغى قىلىنس لارين دا

آرتىقلاماسيله پولونو وئردى. دوروبقىلىنچى بئلىنه باغلادى، آتى مىندى، گلدى

آناسى نين يانينا.

دئدى:

سانىم آنا، گۇزوم آنا،

روسخت وئر، من گئدر اولدوم،

سنه قوربان اۇزوم، آنا،

روسخت وئر، من گئدر اولدوم.

آلدى مۇ مينه خانىم، دئدى:

سانىم اوغول، گۇزوم اوغول،

الله تاپشىردىم سنى!

سنه قوربان اۇزوم، اوغول،

اللہا تاپشیردیم سنی!
آلدى كوردوغلو، دئدى:
نسيهت لرین توتارام،
قانیم قانلارا قاتارام،
گندیب آتامما چاتارام،
روسخت وئر، من گئدر اولدوم.
آلدى مؤ مینه خانیم، دئدى:
کور اوغلودو آتان ذاتی،
چنلیتلده وار بوساتی،
بازو بنددی آماناتی
اللہا تاپشیردیم سنی!
كوردوغلو دئدى:
شیرین سؤزون زولال ائله!
قارا قاشین هیلال ائله!
آنا، سودون هالال ائله!
روسخت وئر، من گئدر اولدوم.
آلدى مؤ مینه خانیم، دئدى:
مؤ مینه یم، سؤزوم زولال،
گؤزوم آلا، قاشیم هیلال

سودوم اولسون سنه هالال،
اللہا تاپشیردیم سنی!
سؤز تامام اولدو. مؤ مینه خانیم کور اوغلونون بازو بندینی
چیخاردیب اونون قولونا باغلادی. اوزون دن، گؤزون دن اؤپوب دئدی:
- اوغول، نبادا، نبادا، بیر آداما کییم اولدوغونو دئییه سن.
کور اوغلونون اوغلو اولدوغونو بیلن کیمی سنی اؤلدوررلر.
غرض، آنا-اوغول گؤروشدولر، مؤ مینه خانیم دعا ائلمکده قالدی،
کوردوغلو آتینی سوروب چنلیتله طرف یول باشلادی.
کوردوغلو اوچ گون، اوچ گئسه آت سوروب، گلیب کوردوستان لی احمد خانین
ویلایتینه چیخدی. ائله کن دین آشاغی طرفی ایله آتینی سوروردو، بیر ده باخدی کی،
بودو، گؤزل بیر کورد قیزی بولاق دان سو دولدورور. کوردوغلو آتی بولاغا طرف
سوروم دئینده، بیر ده قیز باشینی قالدیردی یوخاریا. قیزین گؤزلری ائله
کوردوغلونون گؤزلرینه ساتاشان اولدو. ائله بیل کی، کوردوغلونو ایلدریم ووردو.
ایختیارسیز آتی ساخلادی. دئییه سن، ائله قیز دا ائله اولدو. اما آتالار دئییب لر
کی، کورد قیزی یامان سرت اولار. بدخو آت کیمی نه یوین وئر، نه اوزنگی.

كوردوغلو قيزدان سو ايستهدى. مئھرى خانيم دستيني اونا اوزاتدى.
كوردوغلو دستيني آليب، عشق پيوھسى كيمي باشينا چكدى.
مئھرى خانيم باخدى كى، كوردوغلو دوغروندان دا سانلارا دين بير
اوغلاندى. قصداً اونو بر كە-بوشا سالماق ايستهدى كى، گۆرسون، سۆزۈندە
مۇھكەم آدمى، يا يوخ. دئدى:
گل بويون قوربانى اولوم، آي اوغلان،
چىخ گنت بوردان، من دن سنە يار اولماز.
امسن لبلىرىمى آغزىن دولار قان.
چىخ گنت بوردان، من دن سنە يار اولماز.
كوردوغلو آلدى مئھرى خانيمين ساوايىندا، گۆرك نە دئدى:

يار دئيين، چىخىب وطن دن گلديم،
سن سىز بو يئرلردن دىلبر، گنتەرم.
نە مكانين قوشو اولدوغون يىلديم،
سن سىز بو يئرلردن دىلبر، گنتەرم.
مئھرى خانيم دئدى:
ھاي دئسم، قالادان آتارلار اوخلار،
ھى دئسم، دريادا تىترر بالىق لار،
ھوى دئسم، زين دانا سنى قاتارلار،
چىخ گنت بوردان، من دن سنە يار اولماز.
كوردوغلو دئدى:
گلندە آنامدان آلدیم درسیمی،
چىخاردا بىلەرم ارشە سسىمى،
بوردا كسدیرسن دە لاپ نفسیمی،
سنی آپارمامیش، دىلبر، گنتەرم.
مئھرى خانيم دئدى:
ھاي ووررام قوشونا تۆكولر ايندى،
سالارلار بويوننا، اوغلان، كمندى.
گۆرمزسن مئھرى دن شكرى، قندى
چىخ گنت بوردان، من دن سنە يار اولماز.
كوردوغلو ھير سلندى. دئدى:
گلن قوشونونو يئر-يان ائيلرم.

چكر مقيلينجى، آل قان ائيلرم،

كوردوغ لويام، يوردون ويران ائيلرم.

سنى آپارماميش، ديلبر، گنتمرم.

كوردوغ لونون آخیردا بئله قزبنمى مئهرى خانيمين خوشونا

گلدى. اونو بير آز دا قيزيش ديرماق اوچون آلدی، دئدی:

دئ سن هان دان، بو سؤز هان دان؟

وار گنت بوردان، اسم اوغلو!

يوخسا ال چکييسن جاندان؟

وار گنت بوردان، اسم اوغلو!

كوردوغ لو دئدی:

يار دئييب گلमيشم بورا،

اوريمده واردی يارا.

قورخوتما منى دوبارا،

گلميشم آپارام سنى.

مئهرى خانيم دئدی:

هايقيرسام سنى توتارلار.

قولون گردنده چاتارلار.

درين قويويا آتارلار.

وار گنت بوردان، اسم اوغلو!

آلدی كوردوغ لو، دئدی:

هايقيريب گيررم ميدانا،

آمان وئرمم دوشمانا،

بويادارام قيزيل قانا.

گلميشم آپارام سنى.

مئهرى خانيم دئدی:

من احمد خانين قيزيام،

مرد ائلرين اولدوزويام.

ائلچی گؤندر، ايرازييام —

وار گنت بوردان، اسم اوغلو!

آلدی كوردوغ لو، دئدی:

من ده كوردم، كوردوغ لويام،

عزيز خلف، يورد اوغلو يام،

كوراوغلونون قورد اوغلو يام،

گلميشم آپارام سنى.

سؤز تامام اولدو. مئهرى خانيم دستيني گؤتوروب دوزلدى يولا.

كوردوغلو دا آتین باشینی دۆندریب، دوشدو مئهری خانیمین دالینا.
دی گلهاگل، گلهاگل، گلیب چاتدی لار بیر ایمارتین قاباغینا. مئهری
خانیم بیر قاپینی آچیب گوردی ایچرییه. كوردوغلو بیلدی کی، بورا احمد خانین
ائوی دیر. دای ائلمه تنبل لیك، بیرباش آتی سوردو خانین قاپی سینا. بلی، فرراش لار
خبر آپاردی لار خانا کی، بس بیر اوغلان گلیب بو نمده، بو نیشاند، سنی
گورمک ایستیر. احمد خان ایزین وئردی. گلیب كوردوغلانو آپاردی لار احمد
خانین یانینا. كوردوغلو سلام وئردی. احمد خان الیک آلیب یئر گؤستردی.
ائله کی كوردوغلو ایلشدی، احمد خان اوزون اونا توتوب سوروشدو:
- هه ایگید، دی گوروم، نه متلیین وار؟

كوردوغلونون ائله اوشاق لیلیدان بئله بیر خاسیتی وار ایدی کی، هر شئین
دوزونو سئوردی. هاچا- کوچه ایله آراسی اولمازدی. اورینده نه وار ایدیه
دیلینده ده او ایدی. دئدی:
- احمد خان، گلیمیشم اللهین بویروغو، پیغمبرین شریعتی ایله
سیزین مئهری خانیمی ایستمه یه. گرک یوخ دئمه یه سن.
احمد خان كوردوغلونون چینین دکی سازدان ائله بیلدی کی، آشیددی.
دئدی:

بلالار گلر باشینا،
بو سؤودادان قایت، آشیق!
سؤزلرین گلیمیر خوشوما،
بو سؤودادان قایت، آشیق!
آلدی احمد خانین ساواییندا كوردوغلو، گورک نه دئدی:
قووغا آچارام باشینا،
مئهری یاری وئر، قایدیم.
زهر قاتارام آشینا،
مئهری یاری وئر، قایدیم.
احمد خان گوردو یوخ، آشیق چوخ اوزون دن دئیر. دئدی:
سن گلیمسن آزلاریلا،
گلن باهار، یازلاریلا،
یار سئویسن سازلاریلا،
بو سؤودادان قایت، آشیق!
آلدی كوردوغلو دئدی:

من گلیمیشم چوخ لاریلا،

ایشیم یوخ قورخاق لاریلا،
سانین آلام اوخلاریلا،
مئهری یاری وئر، قایدیم.
احمد خان دئدی:

واردی باشی نین خاتاسی.
دؤشوندە اوخون بوتاسی.
وئرمز مئهرینی آتاسی،
بو سؤودادان قاییت، آشیق!
آلدى کوردوغلو دئدی:
من کوردوغلو یام، سانین وار،
قیلینجیم وار، قالخانییم وار،
داغ دایانماز توفانییم وار.
مئهری یاری وئر، قایدیم.

احمد خان سازلا دئیگی کیمی، سۆزلە دە دئدی کی:
- من قیزیمی سنە وئرمم. نئجه گلیسنسە، ائله سە دە چیخ گئت.
کوردوغلو دئدی:

- من دە کوردوغلو یام، مئهرینی آلامیش بو یئردن گئدەسی
دئیلم.

احمد خان کوردوغلونون بئله اؤزونە چوخ آرخایین اولماسین دان
شوبهه لندی. دئدی:

- بئله یئکه خانا-یئکه خانا کی دانیشیرسان، بیر دئ گؤروم، آخیر سن
کیمن؟ هارادان گلیب، هارایا گئدنسن؟
آلدى بو سؤزدە کوردوغلو گۆرک نە دئدی:

احمد خان، بیل، منیم یولوم،
داغیستان دان گلر اولدو.
واردیر قیلینج ووران قولوم،
درد باغریمی دلر اولدو.
قالخانی توتارام باشا،
علیم دن چکرسن هاشا،
داغیستاندا عرب پاشا
گۆز یاشیمی سیلر اولدو.
کوردوغلودو، گلدى دیله،
میسری قیلینج آلدی اله.
یولو دوشوب چنلیبئله،

اۋز آتاسىن دىلر اولدو.

احمد خان كوردوغ لونون چنليئله گندىرم دئمين دن شككه
دوشدو. فيكىرلىشىدى كى، بلكه بو كوراوغ لونون دلى لرىن دندى. آدام لارىنا گوز
ائله دى كى، كوردوغ لونون توتسون لار. بىردن بئش - آلتى آدام توكولدو
كوردوغ لونون اوستونه. كوردوغ لو گوردو يوخ، احمد خان باشقا سوره
باشلادى. او ساعت آناسى نىن سوزلىرى يادينا دوشدو. بىلدى كى، بو دا آتاسى
كوراوغ لونون دوشمن لرىن دن دىر. ال ائله دىقلىنجينا. بىر اونا، بىر بونا،
اوستونه دوشن آدام لارىن هامى سىنى شىل - كوت ائله دى. احمد خان گوردو ايش
خارابدى. بىر تهر اوزونو قاپيا طرف وئريب چىخدى بايىرا، قوشونا ھى
ووردو. قوشون ھر طرف دن توكولدو، كوردوغ لو دا ايشى بئله گورنده
دايانمايىب اوزونو آتدى چۆله. دى اونا بىر قىلىنج، بونا بىر قىلىنج؛ اوزونو
يئتيردى آتا. مېنىب آتى، قايىدىب دۇشندى قوشونون سانينا. قوشون پيادا،
كوردوغ لو آتلى. قوشونا بىر ھى وئردى كى، دى نه تهر. ووروشا - ووروشا
اوزونو توتدو احمد خانا، دئدى:

گل سنه سۇيلىم، آى احمد پاشا،
يۇن چئويرىب چنليئله گندىرم.
دوشمان لار عليم دن چكرلر ھاشا،
يۇن چئويرىب چنليئله گندىرم.
آت اوينايدىب چنليئله چاتارام،
آسلان كىمى دره لر ھى ياتارام،
كمند آتىب دوشمان لارى توتارام،
يۇن چئويرىب چنليئله گندىرم.
آنامىن يولوندا قولو باغلىيام،
آتام دان آيرىيام، سىنداغ لىيام،
كوردوغ لويام، كوراوغ لونون اوغ لويام،
يۇن چئويرىب چنليئله گندىرم.
احمد خان ھى ووردو كى قوشون آتلا نسىن. قوشون باشلادى آتلا نماغا.
كوردوغ لو قوشونو بئله آتلا نان گورنده آلدى، گورك نه دئدى:
اوزنگى وورون آتلا را،
اللشك البىل بو گون!
بويلا ياق چؤل لرى، دوزو،
دولانا ق چؤلچؤل بو گون!
قىي وورون قوشون يئرى سىن!
حؤ كمونوزدن داش ارى سىن!

قوشون دۇرد يەنى بوروسون!

دوزولسون دالبالدا بو گون!

باغمان اولوب بار ايسترم،

هئوا ايستر، نار ايسترم،

كوردوغ لويام، يار ايسترم،

خان، يا اۆلدور، يا اۆل بو گون!

سۆزونو تامام ائله ييب، كوردوغ لويشە دە اۆزونو ووردو قوشونا.

قاتيم-قاتيم قوشونو قاتلادی. قوشون باشلادی گئريلمه يه.

ايندى قوشون ووروشماقدا اولسون، سيزه خبر وئريم، مئهرى خانيم دان.

مئهرى خانيم گۆردو آتاسى نين قوشونو باسيلير، اصيل فورستدى. اۆزونو

يئتيردى آتاسى نين برابرينه. زمينى ادب اۆپوب دئدى:

- آتايى-مئهرىيان، بو قوشونو نيه بئله قيرديريرسان؟ بو سن بيلديگين

آدام لاردان دئيل. بو، چنليئلى قوچ كوراوغلونون اوغلودو. اونو نه توتماق

اولار، نه ده اۆلدورمك. بير ده كى، سن ائله قوياق كى، آخيردا توتوب اونو

اۆلدوردون. بس سونرا آتاسينا نه ساواب وئرسكسن؟

احمد خان گئتدى فيكره. گۆردو قيز چوخ عقل لى سۆز دئير. چاغيردى

وزيرى كى:

- وزير، تدبير!.. دى گۆرك نه ائليك؟

وزير دئدى:

- خان ساغ اولسون، منيم تدبيريم بئله دى كى، ايستديگينى وئرك. بو،

چنليئلى قوچ كوراوغلونون اوغلودو. سونرا بيز اونون قاباغيندا دورا

بيلمريك. اما قوهوم اولساق، خان لارين، پاشا لارين يانيندا حؤرمتميز

بيره مين آرتار.

احمد خان دئدى:

- اوندا تتر اول داوانى داياندير!

وزير امر ائله ييب قوشونو گئرى قايتاردى. قوشوب ايلان آغزين دان

قورتارميش كيمي او ساعت گئرى دؤندو. وزير اۆزون يئتيردى كوردوغ لوي كى:

- ايگيد، ال ساخلا! خانين عرضى وار.

كوردوغ لونون گۆزلى ائله قيزميشدى كى، دئدى:

- من خان-مان بيلميرم. يا مئهرينى وئرين، يا تورپاغينيزى توربا ايله

داشياساغام.

وزير دئدى:

- سن بیر ال ساخلا، عرضیمه مولتفیت اول، گۆر نه دئییرم.

کوردوغلو دئدی:

- دئدیم کی، من عرض-مرز بیلیمیرم. یا بودو مئهری خانیمی وئیرین،

یا بودو بو شهرین یئرینده تورپ اکهجه یم.

وزیر گۆردو اولمایاساق. دئدی:

- سانیم، وئیرییک ائی، وئیرییک. من ائله گلیمیشم اونو دئیم.

کوردوغلو دایاندی، دئدی:

- هه، ایندی کی، وئیرسینیز، اوندال ساخلا بیرام.

غرض، احمد خان ائللین دبی ایله توی ائله ییب، قیزی مئهری خانیمی وئردی

کوردوغلونا. گلین گلن گئسه کوردوغلو دئدی:

- مئهری خانیم، ایندی بیر نئچه مدت گرک منی گۆزله یه سن. من

گرک گندم، آتامی تاپام، سونرا قایدام گلم.

بو ایشه مئهری خانیم دا راضی اولدو. احمد خان دا. ائله کی سحر اولدو،

کوردوغلو هازیرلاشدی، احمد خانلا گۆروشدو، وزیرله گۆروشدو، مئهری

خانیملا گۆروشدو یولا دوشدو. دئی گونه بیر منزیل، چنلیئل طرف یول

باشلادی.

بیر گون آت سوردو، ایککی گون آت سوردو، اوچونسو گون گلیب بیر قوجایا راست

اولدو. آتینی ساخلا ییب کمالی-ادبله قوجایا سلام وئردی. قوجا الئیک

دئیندن سونرا کوردوغلو آلدی، گۆرک قوجایا نه دئدی:

قوجا بابا، اولوم من سنه قوربان،

سؤیله کوراوغلودان منه بیر خبر!..

گۆرن چنلیئلده سورورمو دؤوران؟

سؤیله کوراوغلودان منه بیر خبر!..

قوواس کیمی دریالارا دالارام،

موختنت یوردونا تالان سالارام،

یاغی دوشمانلاردان قیساس آلارام،

سؤیله کوراوغلودان منه بیر خبر!..

کوردوغلو یام، ساوان-سومرد یاشیندا،

اؤلدوررم نامردی تر ساواشیندا،

چنلیئلده دلی لری باشیندا،

سؤیله کوراوغلودان منه بیر خبر!..

سؤز تاماما یئتیشدی. کوردوغلو سازلا سوروشدوغو کیمی، سؤزله ده

چنلییی لی، کوروغلونو قوسادان سوروشدو.

قوجا دئدی:

- اوغول، دوز گلیسن. باخ، او قوشا قایانی گورورسنمی؟ چنلیئل

اورادی. بیر آز آت سورسن چاتارسان.

کوردوغلو قوسادان آیریلیب چنلیئلله اوز قویدو. گلیب، کوراوغلونون

یاغی قوروغونا چاتدی. گوردو آت دا الدن دوشوب، اوزو ده. بئله چنلیئلله

گنتمک ایستمه‌دی. دوشوب آتی اوتا بوراخدی، اوزو ده اوزاندی کی، بیر آز دینسین

آلیب دورسون چنلیئلله چیخسین. ایندی آت اوتلاماقدان اولسون، کوردوغلو دا

دینسلمکده، سنه کیم‌دن دئییم، دلی‌لردن.

دلی‌لردن بیر نئجه‌سی: دمیرچیوغلو، ائیواز، ایسابالی مشق ائلیردی‌لر.

بیر ده باخدی‌لار کی، یاغی قوروغوندا آت وار. دقتله باخیب گوردولر کی، بیر

آدام آتی اوتا بوراخیب، اوزو ده اوزانیب دینسینی آلیر. ایسابالی دئدی:

- سیز ایشینیزده اولون، من گوروم او کیم‌دی؟

ایسابالی بونو دئییب آتی الدن قویدو. بیر سو ایچیمده یاغی قوروغونا

چاتدی.

دئدی:

- آیه، کیمسن؟ بو آتی نیه بورا بوراخمیسان؟ دور، آتینی دا گورتور،

دوش قاباغیما!

ایسابالی نین بئله یئکه-یئکه دانیشماغی کوردوغلونا آسقی گلدی،

دینمز-سؤیلمز یترین دن دوردو، ال آتیپ ایسابالینی، آتین اوستون دن یثره

ووردو. اللرین، آیاقلارین ساریدی. سونرا قاییدیپ یئنه ده اوزاندی.

دلی‌لر گوزله‌دی‌لر، گوردولر ایسابالی گلمه‌دی. دمیرچیوغلو گلدی کی،

گورسون نه اولوب، کوردوغلو اونو دا توتوب ال-آیاغینی باغلادی، ییخدی

ایسابالی نین یانینا. ائیواز گلدی، او دا ائله.

دلی‌لر ایشی بئله گوروب کوراوغلویا خبر وئردی‌لر. کوراوغلو قالخدی،

یارق-یاساغینی گورتوروب گلدی. گوردو ایش قیامتدی. آدلی-سانلی دلی‌لر

هامی‌سی یان-یانا دوزولوب قوربان‌لیق مال کیمی یاتیر. بیر کلپشیرین بیر‌سی

دئی‌یرون وئریب یثره اوزانیب.

دلی‌لر کوراوغلویا ایشاره ائله‌دی‌لر کی:

- اوزونو گوزله! بو سن دئین ساناوارلاردان دئیل، احتیاطلی اول!

کوراوغلو یاناشدی کوردوغلویا. دئدی:

- بالا، دئی گوروم کیمسن؟ هارادان گلیب، هارایا گن‌دیرسن؟

کوردوغلو دوردو آغا. ائله کوروغونو گورسک، او نئجه دئیرلر،

قوشو قوندو، قانی قاینادی. دئدی:

- ایگید، دئی گوروم، کیمسن؟ آدین ندی؟

کوراوغلو دئدی:

- ھلە اولسە دئ گۆروم، روسخت سىز بورايا نيه- گيريسن؟ بير ده

بونلارى نيه بئله ائله ييسن؟

كوردوغلو دئدى:

- ايگيد، من بو ساعت بورادان چىخارام. اونلارى دا بوراخارام. انساق

سن دئ گۆروم كيمسن؟ آدين ندى؟

كوراوغلو دئدى:

- ھلە قاباقسا اۋزون بونلارين اللرينى آچ. سونرا من كيم

اولدوغومو سنه گۆستررم.

سۆز كوردوغلانو گۆتوردو. دئدى:

داغيستاندان چىخديم باھار فسلىندە،

گزه-گزه بو ديارا يئتيشديم.

باس وئرمديم، دوشمانلاردان باس آلدیم،

چوخون سالدیم آھو زارا، يئتيشديم.

آنامدان آيريلديم، من گلديم بئله،

دوشمانين قانيني دۇندىرم سئله،

گزه-گزه يئتديم بو چنلىنلە،

چكسەلر دە منى دارا، يئتيشديم.

كوردوغلويام، ھر يارايا دۇزرم،

قيلينج الدە، قالخان قولدا گزرم،

ھامينيزى، بيل، يان-يانا دوزرم،

ايليرم گونو قارا، يئتيشديم.

سۆز تاماما يئتيشدى. كوراوغلو دئدى:

- تئز اول، آچ اونلارين علينى. سونرا دانىشاريق.

كوردوغلو آسيقلا دئدى:

- من باغلاميشام. باساريرسان سن آچ!

بونو دئيپ علينى اوزاتديقيلينجا. كوراوغلو دا ميسرىقيلينجا ال ائله ييب

اۋزون آتدى اونون اوستونە. ووروشما باشلاندى. قيلينس لار، قالخانلار ائله دبيردى

كى، ائله بيل ايلديريم چاخيردى. نە قدر ووروشدولار بيلميرم، آخير كى، قيلينس دان

بير كار ھاسيل اولمادى، توللاييب بير-بيرينى قورشاقلادى لار. ياغى قوروغو دۇندو

اولدو پهلوان ميدانى. داي بير-بيرينه او كى فند-فئل وار ايدى گلدى لر، او كى

گوس وورمالى ايدى، ووردولار. بير شئى چىخمادى كى، چىخمادى. آخيري ايكي سى دە

يورولوب الدن دوشدو. چكيليپ ھرەسى اوتوردو بير طرفدە. يورغونلوقلاريني

آليب بير دە دوردولار، تزدەن ياپيشدى لار. دئ او يانا، بو يانا، كوردوغلو بير

گوس وئريب، كوراوغلونون ديزلرينى گتيردى يئره. باسيب آلتينا، چۇكدو سينه سينه.

دئدی:

- ایگید، آدینی دئ، کیمسن؟

کور اوغلو هئچ دارا دوشنده آدینی دئمزدی. همیشه آیری آد دئیردی.

دئدی:

- آدیمی ئینیرسن؟ باسمیسان، کس!

کوردوغلو دوردو. دئدی:

- یوخ، آدینی دئمه سن سنی اؤلدورمرم.

کور اوغلو دئدی:

نئیلیرسن من دن آد خبر آلیپ؟

دوشمان قانین یئره سالایان منم.

قوشونلار تالاییب، توپلر داغی دان،

شهرلر اوست-اوسته تالایان منم.

آلدی کوردوغلو دئدی:

قئیزه گلیب هر دن ن`ره ووراندا،

دلی لر قول-قولا باغلایان منم.

قیلینج چکیب مرد میدانا گیرنده،

سینه لر چال-چارپاز داغلایان منم.

کور اوغلو دئدی:

ایگید اولان هئچ آیریلماز ائلین دن،

ترلان اولان سونا وئرمز گؤلون دن،

شاهلار زارا گلیب سومرد علین دن،

لششی لئش اوستونه قالایان منم.

آلدی کوردوغلو دئدی:

داوا مئیدانین دان قاچیر تدیم پاشا،

قووب دلی لری دولدوردوم داشا،

آخیردا چکرسن علیم دن هاشا،

باشی باش اوستونه تیغلایان منم.

کور اوغلو دئدی:

کور اوغلو دئیلم، اونا تیمسالام،

هم روستمی-زالام، همی سالسالام،

نئچه خوتکارلاری تاختین دان سالان

قنیم لر اوستونده اولایان منم.

آلدى كوردوغلو دئدى:

كوردوغلو يام، مرد ميداندا قالارام،

قنيم لر باشينا قىلىنج چالارام.

ياغى دوشمان لاردان قىساس آلارام،

سئچين گؤوهرى باغلایان منم.

سؤز تاماما يئتیشدى. كوردوغلو دئدى:

- ايندى كى دئمير سن، دئمك قورخور سان. منيم ده قورخاق لارلا ايشيم

يوخدو. گؤتور، دلى لرینی ده باغیشلا ديم سنه. آج اللرينی، آپارا!

كور اوغلو دئدى:

- يوخ، آتالار اوچه سن دئيپ لر.

بونو دئيپ ياپيشدى كوردوغلو نون قورشاغين دان يئنه ده باشلادی لار.

بو دفعه ده كوردوغلو كوروغلو نو ييخدى، يئنه ده اؤلدورمه يه على گلمه دى.

دوردو، دئدى:

- ايگيد، بسدى.

كور اوغلو دئدى:

- يوخ، بير ده ياپيشاساييق.

كوردوغلو غضبله دئدى:

- ايگيد، بو دفعه باسدیم، كسه جه يم.

كور اوغلو دئدى:

- بو دفعه باسيلسام، من اؤزوم اؤز باشیمی كسه جه يم.

تزه دن اوچونسو دفعه ياپيشدى لار. بو دفعه كور اوغلو باشلادی هيله يه.

بون لار بورادا ووروشماقدا اولسون لار، سنه كيم دن دئيم، نيگار

خانيم دان. دلى لردن بيرى سى قاچدى نيگار خانيمين يانينا كى:

- بير زور پهلوان گليب، دمير چيوغلو نو، ائيوازی، ايسا بالینی توتوب

اللرينی باغلاييب، كوروغلو نو دا ايكي دفعه ييخيب، بو دفعه ده ييخسا اؤلدورسك.

نيگار خانيم، دلى لر، خانيم لار، هامى سى يوگوروشدولر، چاتدى لار كى، ايكي سى

ده شيره، پلنگه دؤنوب بير-بيرینی ائشير لر.

نيگار خانيم نه قدر ائله ديسه اونلاری آييرا بيلمه دى. كوردوغلو ساوان،

تسرو به سيز، كور اوغلو يوز ايلين كور اوغلو سو. كوردوغلو يورولودو. كور اوغلو بير

دلى ن ره چكيب كوردوغلو نو گؤتوروب يثره ووردو. چؤكوب سینه سينه خنسى

چكدى كى، باشینی كسسین. نيگار خانيم توتوم خنسى اونون علين دن آلدی.

دئدى:

- او سنى ايكي دفعه ييخيب كسمه ييب. سن اونو بير دفعه ييخساق كسير سن؟

هنچ بو نامرد ليك كور اوغلو آدينا ياراشارمى؟

كوردوغلو بىلدى كى، بو، كوراوغلودو. اوزونو ساخلايا بىلمەدى، دئدى:

آنادان اولان دان چوخ مرد اولموشام،
شیرین لهسه لیم، خوش نیشان لیم.
میداندا دوشمانا قانلار آغلادان،
بیلی قوتلی، گوزو قان لیم.
ساوانکن اوزومو چؤلره سالدیم،
غم منی چولغادی، دریایا دالدیم،
هر یترده نامر ددن قیساسیم آلدیم،
مردلر آراسیندا آدلی-سان لیم.

بیر درد بیلن یوخدو دردیم چاغلیام،
دوست یولوندا من ده قولو باغلیام،
كوردوغلو یام، كوراوغلونون اوغلو یام،
یثریم خبر آلسان داغیستان لیم.
هامی مات-متلل دایاندی.
كوراوغلو دئدی:

- منیم اوغلوم یوخدو. سن یالان دئیرسن.
كوردوغلو دئدی:

- وار. من عرب پاشانین قیزی مؤ' مینه خانیمین اوغلو یام. بو دا
سنین بازوبندین.

بونو دئییب كوردوغلو قولون داکى بازوبندى كوراوغلویا گؤستردى.
دلى كوراوغلونون دلى كؤنلو سوشدو. اوغلونو قوجاقلاییب دئدی:

باشینا من دؤنوم، گول اوزلو اوغول،
كوراوغلو دئیلن ایگید منم، من!
دلى پاشالاری تاختین دان سالان،
كوراوغلو دئیلن ایگید منم، من!
موخننت اولوبدو قاباغیمدا خار،
خوتکارا یوردونو ائلمیشم دار،
سؤیله مؤ' مینه دن منه بیر خاوار
كوراوغلو دئیلن ایگید منم، من!
سد آفرین قایناغینا، سوشونا،
یاغی دوشمان گله بیلمز توشونا،
كوراوغلو یام، اوغول، دؤنوم باشینا،
كوراوغلو دئیلن ایگید منم، من!

اوستاد دئير او گون چنليئله بير شن ليك اولدو، بير كئف اولدو كي، هله
تاريخ لرده بئله شئي يازيلماييب. آخيردا كوردوغلو كوراوغلودان روسخت آليب،
مئهرى خانيمي گتيرمك اوچون احمد خانين يانينا گئتدى.

حسن پاشانين چنلى بئله گلە يى

قاسيد قاسيدىن دالينا دوزولموشدو. خوتكارا گونده بير خبر گليب چاتيردى. اؤزو ده بير-بيرين دن قارا، بير-بيرين دن بد خبرلر: بولو بين اؤلمى، عرب رئيھانين اؤلمى. ايندى ده خبر گليب چاتميشدى كى، كوراوغلونون اوغلو تاپيليب گليب. اؤزو ده نئجه اوغول؟ ائله بير بون دان حساينا آپار كى، كوراوغلونون اؤزونو ايكي دفعه ييخيب. بو خبرى ائشى دن دن سونرا خوتكارين على لاپ يئردن-گۆى دن اوزولدو. تئز بير قاسيدى بير نامه ايله گؤندردى ھاسان پاشا يا كى، «گەرک علينده ياغ دا داشسا، قويوب، اؤزونو منە يئيرسن».

ھاسان پاشا نامه دن ھالى اولوب قالدى مات-ماتل كى، نئجه ائله سين؟ گئتسين، نئجه گئتسين؟ گئتمه سين، نئجه گئتمه سين؟ چوخ گؤتور-قوى دان سونرا باخدى كى، گئتمك دن باشقا چاره سى يوخدو. تداروك گؤروب ايستامبولا يولا دوشدو.

خوتكار ھاسان پاشانى گؤرسك، ائله بيرينسى سؤزو بو اولدو كى: - ھاسان پاشا، بير منە دئ گؤروم نى گؤزلييرسن؟ گؤزلييرسن كى، كوراوغلو گليب سنى توقاتدا، منى ده ايستامبولدا اؤلدورسون. ھاسان پاشا ديلنى سالدى ايشه. مين يئردن مين بهانه گتىردى. آنساق ھئچ بيرى بير قوروشا ديمه دى. خوتكارين آخيري نى سؤزو بو اولدو كى: - ھاسان پاشا، ييلميرم. سنے قيرخ گون مؤھلت وئيرم. يا بودو كى، گرک چنلييلى داغيدىب، كوراوغلونون باشينى گتيره سن، يا بودو كى، قيرخ بيرينسى گون سنین اؤزونو دار آغاسين دان آسدیراساغام.

ھاسان پاشانين قودرتى قالمادى كى، بيرجه كلمه كسه. اوردان دوروب، بيرباش گلدى توقاتا. قوشون بؤيوكلرينى ييغيب باشلادى ھازيرليغا. ايندى ھاسان پاشا بورادا ھازيرلاشماقدا اولسون، سنے دئيم آشيپ سونون دان. آشيپ سونون بوتون بو شئى لرین ھامى سینی سيكين دن ييکينه کیمی ال آلتين دان اؤيرنيپ، دابان آلدی چنليئله. اھوالاتی نئجه كى بيز بيليريك، ائله سه كوراوغلویا دانیشدی. كوراوغلو دئدى:

- عیبی يوخدو. سیز اؤز ایشينیزده اولون! قويون گلسين. ھاسان پاشا ايله ده بورادا گؤروشريك.

بو سؤزده دلى حسن يئرىدى قاباغا دئدى:

- كوراوغلو، اؤزونه چوخ دا آرخاين اولما! بونا ھاسان پاشا دئيرلر. بو نه بولو بيه بنزمز، نه ده عرب ريحانا. قوی بيز ده ھازيرلاشاق. دلى لر ده، خانيم لار دا ھامى سى دلى ھسه نين فيکرينى بيندى لر.

آخیردا بئله اولدو کی، دلی حسن دلی لرین اوچ مین سای-سئچمه سین آیریپ،
چنلیئیلین توقات باخارین داکی بندرلری توتدو. باشلادی لار هاسان پا آنی
گۆزلمه یه.

بیر گون کئچدی، بئش گون کئچدی، اون بئش گون کئچدی. هاسان پاشادان بیر
خبر چیخمادی.

گون لرین بیر گونو سحر تئزدن کور اوغلو بیر ده باخدی کی، بودو،
کئشیکچی بیر آدم گتیریر. گلهاگل، گلهاگل، کور اوغلو باخدی کی، بو آدم
اثلچی پالتاریندادی. سورو شدو:

- کیمن؟ نه ایستیرسن؟

اثلچی ادب سلامینی یئرینه یئتیریب دئدی:

- قوچ کور اوغلو، من سنین دوستون المقولو خانین قاسیدیم.

کلمیشم سنه خبر وئرم کی، المقولو خان اؤز باشی نین آدم لاری ایله
سنه قوناق گلیر.

کور اوغلو دئدی:

- خوش گلیر، سفا گتیریر. هر کیمنه قوناق گلسه، گوزومون
اوستونده یئری وار.

اوندان دمیرچیوغلونو، ائیوازی، بیر ده گورسووغلو مومه دی چاغیردی
کی:

- تئز اولون، حاضرلیق گوزون! گرک المقولو خانی ائله قارشیلایق کی،

گورسووغلو مومدین، بیر ده روقیه خانیمین باشی آشاغی اولماسین.

حاضرلیق باشلانندی. قویون کسن کیمن، اوساق یان دیران آتینی تومارلایان

کیمن، پالتارینی حاضرلایان کیمن، ائله اولدو کی، ائله بیل چنلیئیل توپا هازیرلاشیر.

کور اوغلو تئز بیر آدم قاچیرتدی دلی هسهنین یانینا کی، اهوالات بئله دی.

قوناق گلیر. تئز گلکسین. اوندان اوزونو توتدو اثلچییه کی:

- یاخش، خان نه واخت گلکک؟

اثلچی دئدی:

- قوچ کور اوغلو، خان گلیب. من اونلاری چنلیئیلین آغاسلیغین داکی

بولاغین باشیندا قویوب گلدیم. دئدی لر کی، بیز کوروغلونو بورادا

گوزلیسیکک.

کور اوغلو قالخدی آیاغا کی:

- ائوین ییخیلسین، بس سحر دن نیه بونو منه دئمیرسن؟ کیشی نین

یانیندا بیایر اولدوق. دئ گوروم، نئچه نفر دیرلر؟

اثلچی دئدی:

- هامی سی، وور-توت، خان اؤزو قاریشیق یوز اللی نفر دیرلر.

کور او غلو ھای ووردو بئددی یوز دلی آتلا نسین. اؤزو ده دلی مئھتری
سسله دی کی، قیراتی گتیر سین. بلی، دلی لر آتلا ندی. قیرات گلدی. کور او غلو آیاغینی
قویدو اوزنگییه آتا مینسین، نه فیکیر لشدی، نه فیکیر لشمه دی، بیردن اوزونو
بل لی احمده توتوب دئدی:

- بل لی احمد، من قایدینسا او ائلچی نین علینه-آیاغینا زنسیر ووروب،
گۆز آلتیندا ساخ لارسان.
بل لی احمد «باش اوست» دئییب، او ساعت بیر آغیر کوتان زنسیرینی سالدی
ائلچی نین بوینونا. ائلچی ایشی بئله گۆرنده قیشقیردی کی:
- بو ندی؟ من بو ساعت گندیب خانا دئییه جه یم. قوناغین ائلچی سینی ده
زنسیره وورارلار؟
بل لی احمد دئدی:

- آیه، ناراحات اولما! بو ییزیم قایدامیزدی. ائله کی کور او غلو قایدیب
گلدی، اوندان سونرا سنی لاپ یوخاری باشدا اوتوردا ساغام
ائلچی باشلادی دارتینیپ-چیرپینماغا کی:
- منه هئچ بیر شئی لازیم دئییل. بو ساعت منی بوراخین، من چیخیب
گئدیرم.

کور او غلو نه فیکیر لشدی، نه فیکیر لشمه دی، بیردن میسر قیلینجی چکیب
سومدو ائلچی نین اوستونه، توتدو اونون بوغازین دان کی:
- بو ساعت دئی گۆروم، سن کیمن؟ بورایا نیه گلمیسن؟ یوخسا
باشینی بده نین دن آیرا ساغام.
ائلچی ایشی بئله گۆرنده دوشدو کور او غلونون آیاقلارینا کی:
- آمانین بیر جه گوندو، کور او غلو! بیر قلتدی ائلمیشم اسدادیم ایله.
منه یازیغین گل سین. بیر سورو کولقتیم وار. آمان وئر، دئییم.
کور او غلو دئدی:

- آماندی دئی! اما یالان دئسن، وای حالینا!
ائلچی دئدی:

- واللله-بیلا،ه، بیر جه کلمه یالان دئسم، هر نه بیلیرسن ائله! نئجه
کی وار، دوزون دئییه جه یم. اما گرک سؤز وئره سن کی، منی
بوراخا سا قسان.

دلی لر، خانیم لار هامی سی مات-متئل قالدی لار کی، گۆره سن بو نه
سیرردی. کور او غلو دئدی:

- دئدیم سنه کی، آماندا سان. دانیش!
ائلچی باشلادی کی:

- سان کور او غلو، من سحر دن هر نه دئمیشمه هامی سی یالان دی.

من هئچ بيلميرم كى، المقولو خان كيمدى. منى بورايا گوندرن توقاتلى
هاسان پاشادى. بودو، اون بشش مين قوشون ايله گليب سنین اوستونه. بو آدلا
ايستير كى، سنى آپاريب قاباقسا اوزونو توتا، سونرا دا چنلييله يئريش ائله يه.
كوراولغو قايدىب اوتوردو، دئدى:
- ياخشى، بس قوشون هارادادى؟
اىلچى دئدى:

- بيز بورايا آخشام چاتميشيق. گئسه ايله قوشونو بندرگاهلاردا
گيزلديب، اوزو يوز-يوز اللى آداملا سنى بولاق باشيندا گوزليير.
كوراولغو گئتدى فيكره. ائله بو دمده دلى هسه نين دالينسا گندن
آدام باشى لولولو گلدى كى:
- هر يئرى الك-فلك ائلديم. نه دلى حسن وار، نه ده دلى لر.
بوتون بندرگاهلار دا بوشدو.
كوراولغو قالخيب توندو اونون بوغازين دان كى:
- سن نه دانشيرسان؟
دلى دئدى:

- سان كوراولغو، منى نيه اؤلدورورسن؟ من ايشين اولانين سنه
دئيرم. اينانميرسان آدام گوندر، يوخلات دير.
تئز دلى لردن بير نئجه سيني گوندردى لر. خبر گلدى كى، بس دئييلن
دوغرودو. نه دلى حسن وار، نه ده كى دلى لر. كوراولغونون گوزلرى دؤندو
قان چاناغينا. ائله اولدو كى، داي بير آدام سرعت ائله يه بيلمده آغزىنى آچيب
بير كلمه ديتنه. نيگار خانيم ايشى بئله گورنده دوروب گلدى قاباغا. دئدى:
- كوراولغو، بئله دايانماق دان بير شئى چيخماز. اولان اولوب. ايندى بير
تدبير گورمك لازيمدى. دئ گورك، نه ائليك. او نئجه دئيرلر، دوشمان
كسيب قابى نين آغزىنى.
كوراولغو ائله بيل ياتميشدى، اوياندى. دوردو آياغا. اما دوردو، نه
دوردو. ائله قالخدى كى، ائله بيل قاف داغى گورولتو ايله يئرين دن اوينادى. ائله بيرجه
بونو دئدى كى:

- نئينك. قولى اولسون.
سونرا اوزون ائيوازا توندو، دئدى:
- دلى لردن ايكي مين گؤتوروب كسر سن بندرگاهلارى. اونو-بونو
بيلميرم. چنلييله بير آدام بوراخسان، باشىنى اوزوم كسه جه يم.
اوندان دؤندو دلى مئهره، دئدى:
- دلى لردن يئتميش نفر گؤتور. هاسان پاشانين قاباغينا
گندسييك.

كوراوغلونون بو سۆزون دن دلى لر قايناماغا باشلادى لار. كوراوغلو
باخدى كى، دلى لر بونا راضى دئيرلر. اما قورخودان دا بير آدام سرعت
ائله يه بيلمير كى، دانىشسين، دئدى:

- تتر اولون! گر كك هاسان پاشا باشا دوشمه سين كى، بيز اونون
ايشدك لر ينى بيلميشيك.

سونرا اوزون توتدو دميرچيولوي، دئدى:

- قورخمورسان كى؟

دميرچيولو گولدو. دئدى:

- سان كوراوغلو، سن روسخت وئر، اونلارى كوتان زنسيري ايله توقاتاسان
قوولايم. قورخماق ندى؟

كوراوغلو دئدى:

- حاضرلا زنسيرينى! يترده قالان دلى لر ين هامى سىنى گؤتوروب كسر سن
ياغى قوروغونون بندرينى. ائله كى، من داوا باشلاديم، اؤزونو وورارسان
قوشونا. يا بودو گر كك هاميميز قير يلاق، يا بودو گر كك چنليئله دوشمن
آياغى ديمه يه. اما دسته نين ايچينه قورخاق آدام بوراخما. آرايا
پرخاش ليق سالار.

غرض، كوراوغلو ائله كى دئمه لى سىنى دئدى، تاپشيرمالى سىنى تاپشيريب

قورتاردى، آتى ميندى، دلى مئھتري يئتميش دلى ايله گؤتوروب دوزلدى يولا.

چنليئل ديدى بير-بيرينه. ائيواز هاى ووردو، ايكي مين دلى بئله آيريلدى.

دميرچيولو هاى ووردو، ايكي مين دلى بئله آيريلدى. ايشى بئله گؤرنده خانيم لار

دا قالخدى لار آياغا، سويونوب توكدولر يتره. قيلينج گؤتوردولر، قالخان

گؤتوردولر، آلت دان گئيينيب اوست دن قيفيلاندى لار، اوست دن گئيينيب آلت دان

قيفيلاندى لار، ائيوازا قوشولوب بندر گاه لارا چيخدى لار. ايندى هر ه اؤز ايشينده

اولسون، بيز گؤرك ك كوروغلو گيل نه ائله دى لر.

كوراوغلو دلى لر ده يانيندا گليب چاتدى ائلچى نين دئديكى بولاغين

يانينا. كوراوغلو ائله گئديردى كى، گويا هئچ بير شئى دن خبرى يوخدو. بولاغا

بير آز قالميش باخدى كى، بودو نئجه كى ائلچى دئميشدى، اولار يوز، يوز اللى آدام

ايلشيبلر بورادا. ائله كى كوروغلو گى لى گؤردولر، هامى سى قالخدى لار آياغا.

كوراوغلو دا گليب چاتدى. اوسادان بير خوش گلدين ائله ييب سوروشدو:

- بس هانى خان؟

بو سؤزده هاسان پاشا يثريدى قاباغا، دئدى:

- كوراوغلو، خان يوخدو، گلن پاشادى. سنه من زحمت وئرميشم.

آنساق منى گرک باغیشلا یاسان. من قورخدوم کى، سن گلمه یه سن، اودو کى سنين دوستون المقولو خانين آدينى وئرديم.

کور اوغلو دئدى:

– گلמיםن، لاڭ ياخشى ائلميسن. قوناق کى وار، بيزيم عزيزيميزدى، ايکى گؤزوموزدو. بويورون گئدک! هامينيزا گؤزوموز اوسته يئر وار.

هاسان پاشا دئدى:

– عزيز اولاسان. من ائله بيلميسيديم، هئچ توقاتدان دوروب بورايا گلمزديم. من بيليرديم کى، سن مرد آدامسان. منى بو قوجا واختيمدا باشى آشاغى ائلمزسن.

کور اوغلو دئدى:

– الله ائلمه سين. باشى آشاغى دوشمه نين اولسون. بويورون گئدک! آيه، دلى مئهر، قوناق لارا يول گؤستر!

هاسان پاشا دئدى:

– يوخ، کور اوغلو، گل ائله بيز صحبتى ايندى بوراداسا ائليک. عيى يوخ دور. ائله گنتميش کيمى واريق. واخت اولار، اينشاللاه، چنليئله ده گندريک. بير ده من چنليئله بئله گنتمک ايستميرم. اورايا، الله قويسا، من گرک باشقا سور گندم.

کور اوغلو هر يفين سؤزلرينى پاشا دوشدو. اورينده دئدى: «اى سنين او مئيدنى گوروم. الله قويسا، سنى چنليئله من اؤز ايستديگيم کيمى آپاراساغام».

کور اوغلو هاسان پاشا ايله دانيشا-دانيشا اطرافا نظر يئتيردى. گوردو قوجا تولکو قوشونو ائله گيزلديب کى، بير نفرى نين ده باشى گورسنمير. هاسان پاشا دئدى:

– دوش، کور اوغلو! دوش، ائله صحبتيميزى بو بولاغين باشيندا ائليک. کور اوغلو بير يولداش لارينا باخدى، پاشا دوشدو کى، هئچ کس اونون آتدان دوشميينه راضى دئييل. هئچ اصلينه باخسان، بئله يترده آتدان دوشمک عقل لى

ايش ده دئييلدى. اما کى کور اوغلو بونو اؤز قئيرتينه سيغيش ديرا بيلمه. فيکيرلشدى کى، اگر آتدان دوشمه سم، دئيرلر قورخدو. اودو کى، ائله بيردن آشير يليب آتدان دوشدو، يوينى دلى مئهره وئريب، اؤزو هاسان پاشانين يانينا گلدى. کور اوغلو ائله سلد آتدان دوشدو کى، دلى لر هئچ بير شئى ائله يه بيلمه دى لر. دوروب گؤزلمه يه باشلادى لار.

بلى، ائله کى کور اوغلو ايله هاسان پاشا بولاغين باشيندا قاباق-قاباغا ايلشدى لر، هاسان پاشا سؤزه باشلاييب دئدى:

– کور اوغلو، منى خوتکار سنين يانينا گؤندريب. بسدى بو قدر

خوتکارا دوشمن اولدون. ایستیرم خوتکارلا سنی باریشدیرام. خوتکار دئیر، او منیم بؤیوک اوغلو، بوسو سلطان کیچیک اوغلو. ایستیر کؤچوب یانما گلکین، ایستیر ائله چنلیئلده اوتورسون، ایستیر بوتون قوشونون سرکرده لیگینی اونا تاپشیریم. سن ده دای اوشاق دئیلسن. بیلیرسن کی، بو ایشین آخیری یوخدو. ساوان لیق ایدی، ائلدین. او نئجه دئیرلر، دای هوسدی، بسدی. گل بو داشی اتین دن تۆک. ائله بورادان بیر پاشا منیمله گئدک ایستامبولا، قورتارسین گئتسین. کوراولو دئدی:

- هاسان پاشا، آدام وار، او نئجه دئیرلر، دیل ایشلدر، آدام وار ال ایشلدر. من ایندییه کی می ال ایشلتمیشم. اودو کی، دیلده سنین کی می یاغلیاغ لی کسب دوغرایا بیلیمه یه جه یم. من سؤزو بیر دفعه دئیرم. اونی دا دیشمرم. نه قدر کی، بو دونیادا من وارام، خوتکار وار، من اونا دوشمنم. سیز ائله بیلیمین کی، من سیزین ایشلرینیزی بیلیمرم. خوتکار سنی بورایا نه گؤندریب، سن بورایا نئجه گلمیسن، هامی سی منه بل لیدی. من کوراولو یام. منی آلداتماق، تورا سالماق اولماز. علیم، آیاغیم دیمیش قوشونونو دا گؤتور، چیخ بوردان گئت! من خوتکارا دا دوشمنم، سنه ده.

بونو دئییب، کوراولو دوردو آیاغا، هاسان پاشا دا دوردو. اما کوراولونون گوزو اطرافدا ایدی. هاسان پاشا نه ائله دی، نه سوره خبر وئردیسه، کوراولو بیر ده باخدی کی، دؤرد بیر اطرافدان قوشون قالخدی آیاغا. یاواشیلاش باشلادی لار یئرمه یه. کوراولو گؤردو هه، نئجه فیکیرلشمیشدیه ائله سه دی. هاسان پاشا اونی سالیب قوشونون دوز اورتاسینا. اوزو ده قوشون نه قدر دی؟

آدام ائله بیل گؤبلکدی یتردن چیخیر. بیر سو ایچیم ساعتدا دؤرد بیر، طرف اولدو آدام.

کوراولو بیر بئله باخدی، دئدی:

- هاسان پاشا، سن دئیردین کی، من خوتکارین بؤیوک اوغلو یام. یاخشی، بس اوغولو آتانین یانینا آپارماق اوچون بو قوشون، بو سورات، بو سببه خانا نه لازیمدی؟ هاسان پاشا دئدی:

- کوراولو، سن ایندی منیم علیمده اسیرسن. بورادا اون بئش مین قوشون وار. مین سانین اولسا، بیر منیم علیمدن قورتارما یاساق. گل ناهاق قانا بایس اولما! اؤز خوشونلا تسلیم اول!

کوراولو اطرافینا نظر سالیب گؤردو قوشون گئتدیکسه ایرلیلییر. لاپ اوزوک قاشی کی می قالیب لار آرادا.

دئدی:

- ھاسان پاشا، اۋزون يىلير سن كى، نىچە دفعەلرلە منىم ەلىمە فورست
دوشوب، اما سنى اۋلدورمىش. سن ائلە بىلمە كى، من سن دن
قورخوشام، يا اۋلدورە بىلمىش. يوخ، من سنى، باخ، بو گون اوچون
ساخلايردىم. ايندى يا سە وئرن الله، يا مە.
كور اوغلو بونو دئيب ايستەدى آتا طرف گئىسن. ھاسان پاشا حۇ كم ائلەدى
باشين داكى آداملار بىردن سىگىر مقىلىنچ تۇ كولدولر اونون اوستونە. دلى
مئەتر ايستەدى دلى لره ھاي وورسون، كور اوغلو ال ائلەدى كى:
- دايان!

اوندان دۇندو، ھاسان پاشا يا دئدى:
- ھاسان پاشا، گل بو قوشونو قىردىرما! سن دە آتىنى مەن، من دە.
بو ميداندا ووروشاق. يا سن منى اۋلدور، يا من سنى. بونونلا دا
داوامىز قورتارسىن.
ھاسان پاشا دئدى:
- بونلار ھامى سى قورخاقلىق داندى. من سنىن فىكىرىنى پاشا دوشورم.
سن يىزى يوباتماق ايستىرسن. آنساق كىچمىش اول. خوتكارىن فرمانى بودو
كى، سنىن يا باشىنى آپارام، يا اۋزونو.

ھاسان پاشا بونو دئيب بىردن باشى نىن آداملارينا ھاي ووردو كى:
- توتون، باغلاين قوللارنى!
آداملار تۇ كولدولر. كور اوغلو ەلىن دكى شىشپرى توولايب بىر ساغا
ەرلەدى، بىر سولا ەرلەدى، اۋزونە يول آچىپ چىخدى. دلى مئەتر قىراتى بوراخدى.
آت بىر دفعە فىنخىرىب دۇردمە اۋزونو كور اوغلو يا يئتىردى. كور اوغلو قىزىلقوش
كىمى سىچرايب آتىن بئلىنە دوشدو. اوندان اوزون ھاسان پاشا يا توتوب دئدى:
من دلىيە ھدىان سۇ يلمە پاشا،
ھونرلىسن، گل ميدانا، افندىم!
داغىدار اۋلكنى، چئو بىرم تاختىن،
بولارام سمدىن قانا، افندىم!
من بلەدم سنىن سنگى - شىستىنە،
قىلىنچ چكىب گىررم بو گون قىصدىنە،
ھايقىرىب ميداندا گلسم اوستونە،
يئتىررم سنى سانا، افندىم!
باش اىمرم خوتكار يازان فرمانا،
گلرسن ەلىم دن آخىر آمانا،
كور اوغلو يام، ن ر م چىخار آسمانا،
قوشون قاچار دۇرد بىر يانا، افندىم!

سۆز تاماما يېتىشىدى. كوراوغلو بىر دلى ن رە چكىب ووردو قوشونا.
ھاسان پاشا دا ھای ووردو، قوشون دۆرد طرفدن تۆكۈلدو. كوراوغلو اوزون
ياغى قوروغونا توتوب دئدى:
مرد ايگيدلر، داوا گونو گليیدی،
آت سوروب ميدانا چيخان گوندو بو.
موختنتلر تر ساواشا واريیدی،

ووروبان آتین دان ييخان گوندو بو.
سو مرد ايگيد هئچ قاچارمی ميدان دان؟
قيلينج چكىب هاييف آلاق دوشمان دان!
قورخاق كس لر بويون اييب پونھان دان
سينيلىب خلوت دن باخان گوندو بو.
قوچ كوراوغلو، قيلينج گۆتور دستينه!
موختنت پاشالار دولوب قصدينه،
قارى دوشمان هوجوم ائديب اوستونه،
نيزنى گۆزونه سوخان گوندو بو.
دمير چيولغا ائله بير ايشاره بس ایدی. ھای ووردو، دلى لر سيگيرمقيلينج
تۆكۈلدو قوشونون اوستونه. ھاسان پاشا كيشى بئله گۆرنده ھای ووردو كى،
قوشون او طرفه يئرى سين. كوراوغلو دئدى:
- ھاسان پاشا، گۆرورسن كى؟ باخ، ايندى سن منيم عليمده سن. بير
ھمله ده سنى يئرله يئكسان ائلرم. اما كى، ديميرم. قوشونونا
سر كر ده ليك ائله!

داوا قيزيشدى. كوراوغلو دلى لرى داوا دا گۆرنده اورىي تئلندى. دئدى:
دولون آت بئلينه، قوچ دلى لريم،
خوتكارى تاختين دان ائندى رك، هويدو!
تالاياق مولكونو، آلاق سانينى،
اٹوينى باشينا ائندى رك، هويدو!
شيغييب اوستونه قددىنى بو كك!
گر ك چنليئله مين اسير چكك!
پاشانين باشيندا گلين تورپ اكك!
شاهين چيراغينى سؤندور ك، هويدو!

بىر هايقيير سام، پولاد قوللار بوشالار،
دوشمانلار عليم دن چكر ھاشالار،

اۋلدورك خوتكارلار، قيراق پاشالار،

ميدانى مەشرە دۇندەرك، ھويدو!

قئىسىرى اۋلدورك، سردارى توتاق،

بۇيوگون، كىچىگىن قول-قولا چاتاق،

عرب آت دۇشونە سوملەسىن قاتاق،

چنلىيئە اسير گۇندەرك، ھويدو!

گلر كوراوغلونون داماقلى چاغى،

دلىلر مسلىسدە، خان ائىواز ساغى،

آلادى گۈزلىرى، قاشلارى ياغى،

بولغارلى خانىمى دىندىرك ھويدو!

سۇزائەلە تەسە تامام اولموشدو كى، قوشونون دال طرفىن دىن بىر

ن رەسىسى گەلدى. كوراوغلو دا، ھاسان پاشا دا ھەر ايكىسى گەنرى دۇندولر.

كوراوغلو باخدى كى، دلى حسن اوچ مىن دلى ايلە دال دان اۋزونو ووردو ھاسان

پاشانىن قوشونونا. كوراوغلو قالدى مەتل كى، بو نەجە اولان ايشدى. او اوولول

ائەلە بىلدى كى، دلى حسن ھاسان پاشانىن كەمكىنە گلر. باخدى كى،

كۆمەك ندى؟ دلى حسن بىر سو ايچىم ساعدا ھاسان پاشانىن قوشونونو

قاتىم-قاتىم قاتلايىپ، آغنايدى بو طرفە. داوا قىزىشدى، نە قىزىشدى. دلى

حسن قىزغىن داوادا قىشقىرىپ دئدى:

- آيە، دىمىرچىوغلۇ، وور!.. قاباق سىنىن، دال منىم گۆرك كىم تىز

قورتاراساق؟

دىمىرچىوغلۇ سۇزو ئاشىتەسك، قىلىنچى آتدى يىرە. ال ائەلە يىپ بىلدىن دىن

كوتان زىسىرىنى آچدى. دئدى:

- دلى حسن، منىم دىستەم خىردادى. گۆرۈم كى، زىسىرى

توولاماسام سىن دىن گەنرى قالاساغام. يا مددا!

زىسىرى باشلادى ھەلمەيە. قاباق كسىلدى، دال كسىلدى. اورتادا دا

كوراوغلو اۋزو. قوشون باشلادى ساغا، سولا يايىلماغا.

ائىواز ھاسان پاشانىن قوشونونو ئەلە گۆرندە قالخدى آياغا. آتى

مىنىپ بىندرگاھلارداكى دلىلرە، ھاي ووردو. ايكى مىن دلى دە ائىوازلا سول

طرف دىن تپىلدى قوشونا. كوراوغلو ايشى ئەلە گۆرندە قىراتى سۇولانا گەنرىدى،

دئدى:

قىراتىم كىشە يىپ گىرر،

آتلىر ميدان باشىنا

قىلىنچ چكىپ دلىلرەم

اودالر دوشمان باشىنا.

ياخشى ار ياخشى آت مينر
اورتادا گۆسترر هونر،
آتيلاندا نيزه، شئشپر
قالديرار قالخان باشين.
گر گيريشم چالهاچالا،
قوش گر كدى قاناد سالا،
چكيب اوچوردارام قالا
بى، پاشا، سلطان باشينا.
داوا گونونده ائىواز خان
يوز ياغيا وئرمز آمان،
دولانيب اولاسان قوربان
بىر بئله اوغلان باشينا.

ايگيدده اولار ناموس، آر،
دار گونده گۆرر گوسو كار.
كور اوغلو، دلى لر، نيگار
يىغى لار دؤوران باشينا.

هاسان پاشا گۆردو ايش شولوق دور. بئله گئتسه بورادان بىر نفر آدم
قورتارا بيلميسك. اودور كى، هرچى - باداباد دئيىب آتين باشيني دؤندردى،
بىر دسته قوشونلا كور اوغلويا هوجوم ائله دى. كور اوغلو مىسرىقيلينجى چكيب
اونلارى قاباقلادى. دى بىر ساغا ووردو، بىر سولا ووردو، قوشونون آغزىنى
سينديريب قاچاغا سالدى. اوزون دلى لر توتوب دئدى:

خوتكار اوستوموزه قوشون گؤندردى،

قىرىن، دلى لر، ائىلىك سنگى!

چيخين قارىنسا تىك دولون هر يان دان!

بىلين اۆلكه لر، منم فىرنكى.

اللى ندى، آلتىمىش ندى، يوز ندى؟

دالداردا ت`نه - ت`نه سؤز ندى؟

دره ندى، تپه ندى، دوز ندى؟

منم گوربه لر، شيرى، پلنگى!

يارانان دان بو ميداندا تىك منم.

هر لكه پاشايا بويون ايمىم.

قسم اولسون، تر ساواش دان دؤنمىم،

آخىر سودا سينار سويون سىنگى!

كور اوغلو فرمانى مردى - مردانا،

سان-دیل ایلھقیلینج ووررام دوشمانا،

باش ایمرم نه سلطانا، نه خانا،

منم ایگیدلرین یئکی-ایرنگی!

آخیر کی، قوشون داوام گتیره بیلیمه ییب تسلیم اولدو. کوراوغلو های ووروب داوانی دایاندیردی. هاسان پاشانین اوزونو ده اسیرلرین قاباغینا سالیب چنلیئله گتیردی.

دوینا خانیم آتاسی هاسان پاشانی گؤرسک، خانیملارین آراسین دان چیخیب، کوراوغلونون قاباغینا گلدی. اؤریپینی آچیب کوراوغلونون آياق لارینا آتماق ایسته دی کی، کوراوغلو هاسان پاشانی اونا باغیشلا سین. کوراوغلو قویمادی. قولون دان توتوب قالدیردی. اؤز علی ایله اؤریپی اونون باشینا سالیب دئدی:

- سن دایان، دوینا خانیم! من اونو اؤلدورمه یه جه یم. منیم

اونونلا آیری ایشیم وار.

اوندان اوزونو دلی لره توتوب دئدی:

- هانی دلی حسن؟

دلی حسن دلی لرین ایچین دن چیخیب کوراوغلونون قاباغینا گلدی.

یئتیشند هقیلینجینی چیخاردی، ایکی اللری نین اوستونده توتوب کوراوغلونون قاباغیندا دیز چؤ کدو. دئدی:

- قوچ کوراوغلو، هر شئی دن قاباق منیم بؤیوک بیر تاقسیریم وار.

گرک اوندان کنچه سن. من سنه خبر وئرمیش بندرگاه لاری بوشالیدی،

دلی لری گؤتوروب گئتمیشدیم. اما اونو دئییم کی، من قصداً بئله

اٹلمیشدیم. هاسان پاشانین قوشون ایله گلمیینی کئشیکچی لر آخشام دان منه

دئدی لر. اونون قوشونو نئجه یئریش اٹلمیینی، نئجه پوسقو دوزلندیگینی

من گؤرموشدوم. قورخدوم کی، ایشی سنه خبر وئرسم، چنلیئله سس دوشه،

دوشمن ایشی بیله، فیکرینی دیشه. اودو کی، سس سیز-سداسیز دستنی گؤتوروب

گنسه ایله اونلارین دالیندا پوسقویا گیردیم.

کوراوغلو دئدی:

- آفرین! من ائله بئله ده فیکیرلشیردیم. من ایندی سنین بو گونکو

ایشی نین اوزینی وئرمک ایستیرم.

اوندان اوزونو توتدو هاسان پاشایا. دئدی:

- هاسان پاشا، سن منیم یولومدا بیر قیزین دونا خاتینی کنچل

همزه یه وئردین. بیر قیزین دوینا خانیمی دا بولو بیه وئرمک ایستیردین،

آنساق ایسابالیا قیسمت اولدو. ائشیدیگیمه گؤره سنین بیر قیزین دا وار بولغار

خانیم آدیندا. اونو دا گرک دلی حسنه وئره سن. گۆتور بو ساعت بیر نامه یاز، گۆندر، بولغار خانیم گلکین بورایا. قورخما، بیزده بیر قایدا وار کی، هره اؤز ایستدیگینه گئدیر. بئر گندر، بینمز گننه ده سنن قیزیندی. سننله بیرینسی شرطیم بودو.

هاسان پاشا دئدی:

– دئ گۆروم، ایکینسی شرطین ندی؟

کوراولو دئدی:

– هله سن نامنی یاز وئر، سونرا دا ایکینسی شرطیمی دئیجه یم.

هاسان پاشا گۆردو آیری الاس یوخ دور. کاغیز گۆتوروب کوراولونون

دئدیگی کیمی یازدی. کوراولو نامنی آلیب قویدو سیینه.

اوندان دئدی:

– هاسان پاشا، ایندی قولاق آس، ایکینسی شرطیمی دئییم. آنساق بو اصلینده

شرط دئیل، منیم اهدیمدی. ایندی یئرینه گلیب.

کوراولو بونو دئییب اوزونو توتدو دلی مئهره. دئدی:

– آیه، دلی مئهر، قیراتلا دوراتی بورایا چک!

دلی مئهر او ساعت قیراتلا دوراتی چکدی اورتالغا.

کوراولو دئدی:

– هاسان پاشا، منیم آتام آلی کیشی سنی کیشی بیلیم بو ایکی آتی سنه

باغیشلاماق ایسته دی. بو یاخشیلیغین اوزینده سن بو آتالارین اوستونده اونون ایکی

گۆزلرینی چیخارتدیردین. اودور کی، بو چنلیئله گلن دن من اهد ائلمیشم.

ایندی اهدیم یئرینه گلیب. سنی اؤلدورمه یه جه یم. اما نه قدر کی، اؤمرون

وار، چنلیئلده قالب بو ایکی آتا مئهر اولاساقسان.

اوستاد دئیر کی، بئر نچه گون دن سونرا بولغار خانیم چنلیئله

گلدی. کوراولو اونو دلی حسنه وئریب تویونو ائله دی. هاسان پاشا دا نه

قدر کی اؤمرو وار، چنلیئلده قالب قیراتلا دوراتا مئهرلیک ائله دی.

كور اوغلونون قوجالغى

اوستاد دئير كوراوغلو قوجالمىشدى. داوادان، ووروش دان يورولموشدو. اؤمرونون سون گونلرينى چنلىتىلده دىنس ياشاماق ايستىردى. دلى لرین هامى سىنى باشين دان داغىتمىش، قيراتين دا نال لارين سؤكوب چؤله بوراخمىشدى. اما كى وفالى آت چنلىتىل دن گنتمىردى. گوندوزلرى چؤلده، بايردا اوتلايىب، گنسهلرى يئنه ده اؤز كؤهنه يوردونا قايدىردى.

دئيرلر كى، دلى لر كوراوغلودان آيرىلماق ايستمىشدى لر. آنساق نه قدر ائلمىشدى لرسه، كوراوغلو راضى اولمامىشدى. هامى سىنى داغىتمىشدى. چنلىتىلده بير نىگار قالمىشدى، بير كوراوغلو، بير ده كى قيرات. گونلرين بير گونونده كوراوغلو قوشابولغا آتاسى نين قبرينى زيارت ائتمه يه گنتمىشدى. قابى دان باش يولو آغ قايدان دوشدو. باخدى كى، نىگار تىك-تنها آغ قايدا اوتوروب يوللارا باخىر. كوراوغلو دا ياواش-ياواش گليب اونون يانيندا ايلشدى. باخدى كى، نىگار چوخ قمگىندى. قارا قاش لار چاتىلىب، آلا گوزلر باهار بولودو كىمى دولوب، ائله هاياندى كى، ئىيسان كىمى ياغسىن. كوراوغلو وفالى ياريني باغرينا باسدى. اوزون دن، گوزون دن اۋپدو. نيه قمگىن اولدوغونو اوندان سوروشدو. نىگار بير يارالى آه چكىب دئدى: - هئىچ. كئىچن گونلر، يادىما دوشور. چنلىتىلده آت كىشنمه سىن دن، دلى نره سىن دن، قىلىنچ سىن دن قولاق توتولاردى. سىن قورخون دان قوش قوش لوغو ايله بو يوللاردان كئىچه بىلمزدى. كوراوغلو ن رە چكنده داغلار، داش لار سىن سىس وئردى. ايندى هانى او گونلر؟ كوراوغلو باشلادى نىگارا دليل-دلایل دئمه يه. اما نه قدر اللشديسه، نىگار ين كؤنلنو آلا بىلمه دى. آخىردا قولون دان توتوب اونو قالدىردى. بير آز گزىب دردو غمى داغىلسىن دئيه اونو چنلىتىل اتك لرينه طرف آپارماغا باشلادى. آز گزدى لر، چوخ گزدى لر، آخىردا گليب يولا چىخدى لار. ائله بير آز گنتمىشدى لر، باخدى لار بير كىشى يولون كناريندا بير سوت

اؤكوز اوتارىر. اما بو كىشى نين چىنىنده يارى آغاس، يارى دمير قريبه بير شى وار. كوراوغلو نه قدر دقت ائله دىسه، بير شى فهم ائله يه بىلمه دى. بو نه ايدىسه، اونون تائيدىغى شى لره اوخشامىردى. چوماق ايدى، چوماق دئىلدى. امود ايدى، امود دئىلدى. كوراوغلنو مارق چولغادى كى، يارب، گؤره سن بو نه اولان شىدى. ياناشىب كىشىه سلام وئردى. كىشى الئىك ساوايىنى وئرن دن سونرا كوراوغلو سوروشدو:

- قارداش، آيىب اولماسىن سوروشماق، بو ندى بئله چىنىنه كئىچىرىسن؟ كىشى دئدى:

- توفنگدى.

كوراولغولۇ باخدى كى، بو سۇزو ھىچ ايندىيە كىمى ائشيتمەيىپ، دئدى:

- قارداش، توفنگ ندى؟

كىشى باخدى كى، بو آدم توفنگين نه اولدوغونو بيلمىر، دئدى:

- بو دا بير سور ياراخدى. بونون، باخ، بوراسيندا گوللە اولور. بوراسينى

بئله ائله يندە آتيلير. گوللە ايچين دن چيخيپ گندير. اؤزو دە آداما، حيوانا، هر

نيه ديسە او ساعت اؤلدورور.

كوراولغولۇ سوروشدو:

- نئجه يعنى هر شئيه ديسە؟

كىشى دئدى:

- هر نيه ديسە دە. آداما، حيوانا، قوشا.

كوراولغولۇ كيشى نين سۇزونه اينانمادى. توتدو ياخاسين دان كى:

- او ندى كى، آدم اؤلدوره؟ وور منە گوروم نئجه اؤلدورور؟

كىشى دئدى:

- باشينا دۇنوم، چيخ يولونلا گئت، منى قانا سالما.

كوراولغولۇ دئدى:

- اولماز كى، اولماز. يا گرگ بو ساعت آتاسان باخام، يا دا كى، يالان

دئيرسن.

كىشى دئدى، كوراولغولۇ دئدى، كيشى گوردو يوخ، بو ال چكەسى دئييل. دئدى:

- قارداش، من سنە آتا بيلمىر، ايندى كى ال چكميرسن، عيى

بوخدو، قولى بير اؤكوز قوربان اولسون سنە.

بونو دئيىپ، كيشى اؤكوزون بيرى سيني نيشان آلدى. گوللە آچيلماقلا اؤكوزون

يىخيلماغى بير اولدو. كوراولغولۇ يوكوردو اؤكوزون يانينا. باخدى كى، اؤكوز

عمل لى-باش لى اؤلوب. قايتدى كيشى نين يانينا. قاباقسا علينى سينيىنە سالدى.

چيخارديب اؤكوزون پولونو وئردى. سونرا توفنگى آليب بير دقتله او طرف بو

طرفينه باخدى. اوندان اوزونو كيشييه توتوب سوروشدو:

- ياخشى، قارداش، سن دئين كى، بو آداما دا ديسە اؤلدورر، ھه؟

كىشى دئدى:

- بلى، اؤلدورر.

كوراولغولۇ دئدى:

- يعنى سن ايندى ايستەسن بونونلا منى ووروب اؤلدوره بيلرسن دە؟

كىشى گولدو. دئدى:

- نينكى من، لاپ بير بالاسا اوشاق دا ايستەسە بونونلا سنى ووروب

اؤلدوره بيلر.

كور اوغلو گئتدى فيكره. قالين قاش لار چاتيلدى. آلين ائله قيريشدى، ائله قيريشدى
كى، قاتلار بير-بيرينه سويكندى. گوزلر ائله بيل، هرەسى بير دنە دورغون گۈلە
دۇندو. اوزونە-گۈزۈنە قارارلىق چۇكدو. نىگار باخدى كى، كور اوغلو بير تهر
اولدو. ائله بيل كى، دونيائين بوتون دردى، غمى اونون اوستونە تۇكولدو. باناشيب
اونون علين دن توتدو. باخدى كى، يوخ، كور اوغلو اۋزونده، سۈزونده دئييل.
هاچان دان-هاچانا كور اوغلو اۋزونە گلدى. توفنگى كيشى نين اۋزونە قايتاردى.

ياواش-ياواش باشلادى دئمه يە
تيتريير اللريم، تور گۇرور گۇزوم،
منمى قوجالميشام، يا زمانمى؟
دولاشمير دهاندا صحبتيم، سۇزوم،
منمى قوجالميشام، يا زمانمى؟
توتولور مسليسده ايگيدين ياسى،
كار گۇرمور قيلينجى، پولاد لىياسى
گليب بيس ايامى، نامرد دونياسى

من لى قوجالميشام، يا زمانمى؟
بئله زامان هارا، قوچ ايگيد هارا؟
مردلرى چكىرلر نامردلر دارا،
باش ايير لاجينلار، ترلانلار سارا،
منمى قوجالميشام، يا زمانمى؟
آخير اسل گلدى، يئتدى هاى، هاراي!..
چكديگيم قوغلار بيتدى هاى، هاراي!..
توفنگ چيخدى، مردليك گئتدى هاى، هاراي!..
منمى قوجالميشام، يا زمانمى؟
كور اوغلو يام، قيرات اوسته گزرديم،
موختنتلر باشين ووروب ازرديم،
ن رەلر چكرديم، سفلر پوزارديم،
منمى قوجالميشام، يا زمانمى؟
سۇز تامام اولدو. كور اوغلو مىسريقيلينجىنى بئلين دن آچيب آتدى يثره.
دئدى:

- ايندى نامرد دونياسى، بيس اياميدى. بون دان سونرا ايگيدليك بير قارا
پولا ديمز. من بو گون دن كور اوغلو لولوغو يثره قويورام.
بونو دئييب، كور اوغلو دوزلدى يولا. نىگار نه قدر چاغيرديسا،
كور اوغلو دۇنمەدى. نىگار خانيم ايشى بئله گورنده ايىليب مىسريقيلينجى يثردن
گۇتوردو، پالتارى نين آلتين دان بئلينە باغلايب، كور اوغلونون دالينا دوشدو.

كور اوغلو ائله ھۇول ائلمىشىدى كى، ھىچ اۋزو دە بىلمىردى ھارا گىندىردى،
اما گىندىردى. بايقان كور اوغلو نىگار خانىما دىل-دلايىل دىيىردى، ايندى
نىگار باشلادى اونا دىل-دلايىل دىمەيە. آنساق كىمە دىيىرسن؟ ائله بىل كى،
بو سۇزلر ھىچ كور اوغلويا دىيىلمىردى. داشان، ديوان سس چىخىردى،
كور اوغلون سس چىخىردى. گلھاگل، گلھاگل آخشام قارنلىق قووشاندا

گىلب بىر شەرە چىخدى لار. ائله كوچە ايلە گىندىردى لار، بىر دە كور اوغلونون
قولاغىنا ھىرتى دىدى. بئله دۇنوب باخاندا گۇردو كى، بىر اوسا ايمارتىدى، اوچ
نفر آدم كىمىد آتېلار، چىخىرلار بو ايمارتىن اوستونە. كور اوغلو داياندى.
نىگار دا آياق ساخلاىدى. سوروشدو:

- نە وار؟ نىە داياندىن؟

كور اوغلو دىدى:

- بو آدم لار دىمەن بو ايمارتى يارماق اىستىرلر. من گر ك
گۇزلەيم، گۇرم بو ايشىن آخىرى نە اولور.
نىگار دىدى:

- نە ايشىمىزە، گل يولوموزا وراق، چىخاق گىندك.

كور اوغلو دىدى:

- بوخ، اوغورلوغو گۇروب دانىشماساق دا ائله اوغورلوقدو. من گر ك
گۇزلەيم گۇرم بونلار نە ائلىسك لار.

سن دىمە، بو ايمارت ايران پادشاھى نىن خزىنەسى ايمىش. كور اوغلو باخدى

كى، بلى، بو آدم لار ايمارتىن دامىنى سۇكوب گىردى لار اچرى. او قدر گۇزلەدى

كى، اوغورلار ايشلىرىنى گۇروب قورتاردى لار. گۇتورمەلى لرىنى گۇتوردولر، يوك لرىنى

توتدولار، دوشوب گىتمەك اىستەندە كور اوغلو كسدى باش لارى نىن اوستونو كى:

- دىين گۇروم كىمسىنىز؟ كىسەنن بو واخى بوردادا نە قايرىرسىنىز؟

اوغورلار ائله بىلدى لار كى، كور اوغلو كىشىكچى لردندى. اىستەدى لار ال-قول

آچسىن لار. كور اوغلو ماسال وئرمەيىب اوچونون دە قول لارىنى باغلايىب يان-يانا

يىخدى. اوغورلار باشلادى لار يالوارماغا. آنساق نە قدر دىل تۇكدولر، نە

قدر پول، قىزىل و دە وئردى لار بىر شى چىخمادى. آخىردا اوغورلاردان بىرى

دىدى:

- قارداش، سن بىزى توتوبسان، ايندى اينسافىن اولار بوراخارسان نە ياخشى،

بوراخمازسان نە ياخشى. آنساق بىز بورالىيىق. بو يترىن آدم لارى نىن

خاستىنە بلدىك. اما كى، سن بو يترىن آدم لارىنا ھىچ اوخشامىرسان.

بىز سنە ھر نە و دە وئىرىكسە، سن تاماھ ائلمىرسن. بئله اولاندا من

سنە بىر سوال وئرجەيم، گر ك منىم او سوالىما دوغرو، دوزگون ساواب

وئرسن.

کور اوغلو دئدی:

- سیزی بوراخماق مسئله سین دن کئچ! اونو گۆرمیسکسینیز. اما او کی قالدی سۆز سوروشماغا، هر نه ایستیر سن سوروش. من اؤرومده یالان دئمیشم، دئرم ده.

اوغرو دئدی:

- قارداش، بیرجه منی حالی ائله گۆروم، سن کیمن؟ نچیسن؟

کور اوغلو دئدی:

- من کور اوغلو یام.

بئله دئسک، ائله بیل کی، اوغرو لارا بیر شاد موشتولوق خبری وئردی لر.

هامی سی باشلادی سئوینمه یه. اوغرو باشی گوله-گوله دئدی:

- آی رهمتلیگین اوغلو، ایندی کی سن کور اوغلو سان، بس دای ییزی نیه

بورادا اسیر-یئسیر ائلمیسن؟ آچ ییزیم اللریمیزی. بورا کی، وار، سنین

دوشمنی نین خزینه سیدی. سن گرک بیر آز دا بیزدن راضی قالاسان کی...

کور اوغلو کیشی نین سۆزونو آغزیندا قویدو. دای ایمکان وئرمه دی کی،

سۆزونو تاماملا سین. دئدی:

- هر کیمین اولور سا-اولسون. منیم خزینه ایله ایشیم یو خدو. منیم ائله

بیرینسی دوشمنیم سیزین کیمی اوغرو، هارامزادا آدام لاردی.

سۆز اوغرو باشیا توخوندو. دئدی:

- بالام، سنین کی ائله ایشین، پئشن شاه لارین، پاشا لارین وار-یوخونو

چالیب-چاپیب یئمک اولوب. ایندی هارادان اولوب سان بئله عملی صالح، الله

آدامی؟

کور اوغلو دئدی:

- دوزدو. من همیشه شاه لارین، پاشا لارین وار-یوخونو چالیب چاپمیشام.

اما من سیزین کیمی اوغور لوق ائلمیشم. من میدان

آچمیشام. داوا ائلمیشم، دوشمن اؤلدور موشم. سونرا دا وارینی-یوخوشو

چالیب-چاپیب آپارمیشام. من هر نه ائلمیشمه آچیق ائلمیشم، مرد

ائلمیشم. اما سیز ایت کیمی اوغور لوق ائلییر سینیز. سیز نامرد سینیز. سیز

مردلرین آدینی باتیریر سینیز.

اوغرو لار گۆردولر یوخ، کور اوغلو بون لاری بوراخمایاساق. کور اوغلو او

قدر گۆزله دی کی، سحر آچیلدی. خزینه دار گلیب چیخدی. اوغرو لاری خزینه دارا

تسلیم وئردی. نیگاری دا گۆتوروب شهر ی گرمه یه گئتدی. خزینه دار قاچیب

بیرباش گئتدی پادشاهین یانینا. اهوالاتی نجه کی گۆرموشدو پادشاها

دانیشدیق. پادشاه تئز آدام گۆندریب کوروغلونی تاپدیریپ یانینا
چاغیرتدیردی. کوراولغلو، آلاگۆز نیگار دا یانیندا گلدی پادشاهین حضورونا.
پادشاه باخدی کی، بویاشی اؤتموش بیر آدامدی.. اما شستی-بستین دن، بویوخونون دان
گۆرونور ائله بئله یول آدامی دئیل. سوروشدو:
- قوجا، دئ گۆروم بو نئجه اهوالات دیر؟ بونلاری سن هارادا
توتوبسان؟

کوراولغلو اهوالاتی نئجه اولموشدو پادشاها دانیشدی. پادشاه او ساعت
امر وئردی اوغرو لاری زین دانا سالدی لار. اوندان اوزون کوراولغولیا توتوب دئدی:
- یاخشی، قوجا، چوخ ساغ اول کی، اوغرو لاری توتوبسان. بو یاخشیلیغین یئرده
قالماز. خسالتین دن چیخارام. دئیرم بو ساعت سنه خرس لیک ده وئر لر.
آنساق بیر دئ گۆروم، سن اؤزون کیمسن؟ نچیسن؟ هارادان گلیب، هارایا
گندنسن؟

پادشاهین بئله دانیشماغی کوراولغونون اورینی قوبارلان دیردی. ائله بیل
کی، بوتون درد لرینی یادینا سالدی. ساوان لیق گون لری اونون یادینا دوشدو.
دلی لر، چنلیئل گۆزونون قباغینا گلدی. اؤز-اؤزونه دئدی: «ئی بیوفا،
نامرد دونیا!.. گۆر من نئجه اولموشام کی، پادشاه منه خرس لیک وئیر».
اوریی داوام گتیرمه دی. اوچتل لی سازی چینین دن آشیریپ سینه سینه باس دی. دئدی:
چنلیئلده ائلی اولان

دوشگون کوراولغو منم، من،
باشیندا مین دلی اولان،
دوشگون کوراولغو منم، من.
مردلیک ایشلیدیپ بیر زامان
نامرده چکدیردیم آمان،

ایندی الیف قددی کامان،
دوشگون کوراولغو منم، من.
لاچین تک برده یاتان،
امود ووران، ششپیر آتان،
یاغی لار قول-قولا چاتان
دوشگون کوراولغو منم، من.
کۆن لونون سمندین یوران،
نامردلر بونونو بوران،
مردلر ایله دوستلوق قوران،
دوشگون کوراولغو منم، من.
قوچ کوراولغو گۆرونمز شن،

اڻيوازين دان آيري دوشن،

قوربت ائله باغري بيشن

دوشگون کوراوغلو منم، من.

پادشاه کوروغلو نو تانیدی. اما باخدی کی، دای نئجه دئیرلر، او

دئورانی کئچیب. او کوراوغلودان بیر اثر قالمايیب. دئدی:

– کوراوغلو، من ایران پادشاهييام، سن کوراوغلو. بيز هميشه بيريريميزه

دوشمن اولموشوق. اما ايندی روزيگار ائله گتيريب کی، سن اؤزون اؤز

آياغينلا منه قوناق گلميسن. اؤزو ده کی منه بئله بؤيوک بير ياخشى ليق

ائلميسن. من دای بو گون دن آراميزدا کی دوشمنچي ليگی يثره قويورام. گل

قال منيم يانيمدا.

کوراوغلو دئدی:

– يوخ، من سنین يانيندا قالا بيلمرم. ياخشى سى بودو کی، سن ايزين

وئر، بيز چيخاق گئدک.

پادشاه دئدی:

کوراوغلو، قوجالميسان. داها کوروغلولوق ائله ين دئيلسن. ياشين

کئچيب، گونون اؤتوب. قال منيم يانيمدا، منه تدبيرچي، مسلهتچي اول!

کوراوغلو قبول ائلمه دی. پادشاه گؤردو اولماياساق، ايزين وئردی. سونرا

دا امر ائله دی هره سينه بير آت وئريب، يولا سالسين لار.

ايندی کوراوغلو گئتمکده اولسون، سن اثشيت پادشاه دان. کوروغلو گيل

گئندن سونرا پادشاهين اورينه وس-وسه دوشدو. فيکيرلشدی کی: «ئى ديليقايل،

من گرک اونو بوراخمايديم. هر نه قدر دئسن، قورد اوغلو

قورد اولار. عليمه دوشموشکن اونون تدبيريني ائليديم».

بونو فيکيرلشيب، پادشاه قوشون بؤيوکلرين دن بيرينه حؤکم ائله دی کی،

بير نئچه نفر ده آدام گؤتوروب بير کسه يول دان کوراوغلونون قاباغيني

کسسين. اؤزونو اؤلدوروب، آرواديني دا گتيرسين. قوشون بؤيوگو بير نئچه آدام

گؤتوردو. کسه يول ايله گليب بير دار گديکده پوسقو قوردو. ايندی بونلار

بورادا دوروب گؤزلمگده اولسونلار، سنه کيم دن دئييم، کوراوغلو ايله

نيگاردان.

کوراوغلو ايله نيگار اؤزلری ده ايشدن بيخير گليردی لر. گليب هامان

گديه چاتاندا بير ده باخدی لار کی، بير نئچه يئردن اوست لرينه توفنگ لوله لری

اوزاندى. قوشون بؤيوگو داشين دالين دان قيشقيردى کی:

– دايانين!

کوراوغلو دينمزسه آتى ساخلا دی. نيگار دا داياندى. قوشون بؤيوگو

قيشقيردى:

- آتدان دوشون!

كوراوغلو كيريميشسه آشيريلىب آتدان دوشدو. سونرا دا كۆمك ائله يىب

نيگارى دوشورتدو. قوشون بۇيوگو يئنه ده داشين دالين دان قيشقيردى:

- هر نه يار- ياراغين وارسا، تۆك يئره!

كوراوغلو دئدى:

- هئچ بير ياراغيم-زاديم يوخدو. بيرجه دنه سازيم وار.

قوشون بۇيوگو ايشى بئله گۆرنده آرخاين اولدو. داشين دالين دان چيخىب

گلدى. حۆكم ائله دى آدام لارينا كى:

- باغلاين اونون قول لاريني!

آدام لاردان بير-ايكى سى يوگوردولر كوراوغلونون اوستونه. كوراوغلو هئچ

بير سۆز دئمه دى. كيريميشسه دا ياندى. باشلادى لار كوراوغلونون قول لاريني

باغلاماغا. نيگار مات-مات باخيردى كوراوغلونون اوزونه كى، گۆره سن بو

نيه بئله ائليير. كوراوغلو نيگارا باخيب دئدى:

- اينسيمه، نيگار خانيم! قولى باغلاسين لار. داي ييزيم دؤورانيميز

قورتاردى. ايندى اونلارين دؤورانيدى. گؤرورسنمى؟ بونلارين دا اللرينده هامان

او توفنگك دن وار. ايندى گرگك لاجين لار، ترلان لار سارلارا باش ايه. بو گون دن

بئله دونيا نامرد دونياسيدى.

كوراوغلونون قول لاريني باغلايب قورتاردى لار. اوندان قوشون بۇيوگو اؤز

آدام لاريني ايكي يئره بۆلدو. بير دسته سينه حۆكم ائله دى كى، كوراوغلونو گؤتوروب

دره يه طرف آپارسين لار. بير دسته سينه ده حۆكم ائله دى كى، نيگارى آتا مينديريب

شهره گؤتورسونلر. كوراوغلو باخدى كى، نيگارى اوندان آييرماق ايستيرلر.

بونا اورى تاب گتيرمه دى. بير اؤزونه باخدى، بير باغلاميش قول لارينا باخدى،

بير آلاگؤز نيگارا باخدى، بير ده اطرافيندا توفنگك لى آدام لارا باخدى، دئدى:

اوسا داغين اوساسيام،

اسكيك اولماز قاريم منيم.

نر پئشنگين قوجاسيام،

كاروان سورمك كاريم منيم.

قوچ يارانديم ازل باش دان،

وورسام، سيدام كئچر داش دان،

هله قووغادان، ساواش دان

قالماميش قول لاريم منيم.

هانى ائيواز بوردا اسه،

بير قيلينجا قيرخ باش كسه،

او دؤورانيم دؤنوب ترسه،

قار تۆكۈر باھاريم منيم.

ھانى احمد شىشپىر آتا،
دميرچىوغلو گوشتو توتا،
بو گونومده گليب چاتا
تارلان دلى لريم منيم.
قوچ كوراوغلو باده ايچه،
باش لارى پشسر تىك بيچه،
اينسافدير مى اله كئچه
آلاگوز نىگاريم منيم؟

سۇز تامام اولدو. نىگار اۋزونو آتدى كوراوغلونون يانينا. كوراوغلو
اوزونو قوشون بۇيوگونه توتوب دئدى:
- سىز گلين اونو من دن آيىرماين! آپايرسىز، ايكىمىزى ده بير آپارين،
بوراخىرسىز بير بوراخين!
قوشون بۇيوگو دئدى:
- اولماز!

كوراوغلو دئدى:
سىز ائله-بىلمىين كى، من آسىزم، يانكى قورخورام. يوخ. من
اۋزومه سۇز وئرمىشم كى، بون دان سونرا قان تۆكىمىم. اۋمرومون آخىر
گونلرينى بئله كئچىرم. آنساق سىز گلين منى وادار ائلمىين كى، من اۋز
اهدىمه خيلاف چىخام.
قوشون بۇيوگو دئدى:
- اولماز. بىزه حۇكم بئله دى كى، سنى اۋلدورك، اونو آپارق.
كوراوغلو دئدى:

- ياخشى، بو كىمين حۇكمودو؟ اونو ھارايا آپايرسىنيز؟
قوشون بۇيوگو دئدى:
- بو، قىلئىي-عالم پادشاھين حۇكمودو. قىلئىي-عالم اۋزو بىزى
گۆندريب كى، سنى توتوب اۋلدورك، سونرا دا زنننى آپايرىب اونا چاتدىراق.

كوراوغلو پادشاھين بو نامردليگىنى ائشى دنده ائله بير ن`ره چكدى كى،
داغلار، داش لار لرزه يه گلدى. دئدى:
آي ھزرات، آي سامات،
اورك زرد اولدو، زرد اولدو!..
گننه نامردىن سۇزلىرى

سانا درد اولدو، درد اولدو!

دوستومو آتدیم دامانا،

رقیبی گل سین یامانا،

کور اولسون بئله زامانا،

نامرد مرد اولدو، مرد اولدو!

کور اوغلو یام، داد، هازارام،

آدیم دفتره یازارام،

نه قدر سفیل گزرم،

آدیم قورد اولدو، قورد اولدو!

اوندان بیر گوس وئردی، کن دیر قیریق-قیریق اولوب یئرہ تۆکولدو. پادشاهین

آداملاری اؤزلرینی ائله ایتیردی لر کی، بیلمه‌دی لر توفنگین لوله‌سینی اونا طرف

توتسونلار، یا دییچینی. وفالی نیگار ایشی بئله گۆرنده پالتاری نین آلتین دان

میسریقیلینجی چیخاردیب کور اوغلو یا وئردی. کور اوغلو بایاق ها کسیدی پادشاه

آداملاری نین باشی نین اوستونو. بیر سو ایچیم ساعتدا هامی سینی شیل-کوت ائله ییب یئرہ

تۆکدو. اوندان آتی میندی. نیگاری ترکیه آلیب بیر باش چنلیئله طرف اوز

قویدو.

بو ایشین اوستون دن بیر نئچه مدت کئچدی. خبر گلیب پادشاها چاتدی

کی، بس کور اوغلو آداملاری نین هامی سینی قیریب، اؤزو ده تزه دن چنلیئله

دؤنوب. پادشاه باخدی کی، او یونو باختالاییب، باشلادی قورخماغا کی، ایندی

کور اوغلو تزه دن باشینا آدام ییغسا، دای اؤده سین دن گلکمک اولما یاساق.

تئز آدام گۆندریب وزیر-وکی لی، قوشون بؤیوک لری نی چاغیردی یانینا. دئی

مصلحت، مشورت باشلان دی. چوخ گۆتور-قوی دان سونرا بئله تدبیر

تۆکدولر کی، هله نه قدر کور اوغلو باشینا آدام سم ائلمه ییب، قوشون

گۆتوروب اوستونه گئتسین لر. بلی، باشلادی لار قوشون ییغیب، حاضرلیق گۆرمه یه.

ایندی بونلار بورادا حاضرلیقدا اولسونلار، سنه کیم دن خبر وئریم، آشیق

سونون دان.

آشیق سونون ائشیتدی کی، پادشاه قوشون-لشکر هازیرلاییر کور اوغلونون

اوستونه گئتمه یه. دای واخت ایتیرمه ییب چکدی چاریغین دابانینی، بیر باش

چنلیئیل دئییب یولا دوشدو. گوندوزو گئسه یه قاتدی، گئسنی گوندوزه قاتدی،

گونلرین بیرینده بیر آخشام اوستو گلیب چنلیئله چاتدی. آشیق سونون

چنلیئله چاتاندا کور اوغلو نیگار خانیملا یئنه ده آغ قایادا اوتورموشدو.

آشیق سونونو گۆرسک، دیک قالخدی آیاغا. ایکی وفالی دوست قوجا قلاشدی لار. دئی

خوش-بئش، اون بئش دن سونرا کور اوغلو سوروشدو:

- نه وار؟ نه یاخشی کؤهنه دوستو یاد ائلمیسن؟

آشيق سونون سازى چىنىن دن آشىرىپ باسدى باغرىنا، دئدى:

سنه دئىيم قوچ كوراوغلو،
دوشمانلار گلەكك اولدو.
سونون اولار، پوچ كوراوغلو،
دوشمانلار گولەكك اولدو.
دالالاما سن سىنى،
دوشمانلا كسمه بىنى،
كئچمىش كۆهنه قىساسىنى
دوشمانلار آلاساق اولدو.
سونونام، دىل دن دوشموشم،
بولبولم، گول دن دوشموشم،
قوجالىب الدن دوشموشم،

دوشمانلار گلەكك اولدو.

سۆز تاماما يئتدى. كوراوغلو دئدى:

- آشيق سونون، بىر عمل لى-باش لى دانىش گوروم، نه دئىرسن؟
آشيق سونون سازلان دئدىگى كىمى، سۆزلە دە احوالاتى اونا دانىشدى.
كوراوغلو گئتدى فېكره. نىگار دئدى:
- كوراوغلو، فېكىرلشمەك واختى دئىل. دى گۆرك، نه دئىرسن.
كوراوغلو اوزون آشيق سونونا توتوب دئدى:

سنه دئىيم، آشيق سونون،
چاغىر گلەين خان ائىوازى!
تار ائلىيم دوشمان گونون.
چاغىر گلەين خان ائىوازى!
نامردلىگى بىلدىرلر،
يادى بىزە گولدىرلر،
تەك-تەك سالىب اۋلدىرلر،
چاغىر گلەين خان ائىوازى!
كوراوغلو چەكمز هاشالار،
چەتىندى قوللار بوشالار،
يىرشىر اوغراش پاشالار،
چاغىر گلەين خان ائىوازى!

سۆز آخىرا يئتدى. آشيق سونون دوردو آياغا، دئدى:

- كوراوغلو، واختى ايتىرمە يە دىمز. من گئدىم، اوشاقلارى تاپىم.
كوراوغلو ايزىن وئردى. آشيق، او نەجە دئىرلر، هئچ سولوغون درمىش

تزه دن قايديب يولا دوشدو.

ايندى كوراوغلو ايله نيگار چنليئىلده قالماقدا اولسونلار، گۆرك آشيى
سونون نه ائله دى.

آشيى سونون چوخ گزدى، چوخ دولاندى، اما ائىوازى تاپا بيلمه دى.
داغلار آشدى، دره لر كئچدى، گونلرين بيرينده بير بيچنكده دميرچيوغلونا
راست گلدى. باخدى كى، دميرچيوغلو علينده يابا اوت ييغير. آشيى سونون
دميرچيوغلونو گۆرسك، آلدى سازى، گۆرك نه دئدى:

دميرچيوغلو، سنه دئيم.

چنليئىله دوشمان گلير.

پولاد قالخان، دمير گنييم

چنليئىله دوشمان گلير.

بو سيني غم آليبدى،

شاد قليمه درد ساليبدى،

كوراوغلو يالقيز قاليبدى،

چنليئىله دوشمان گلير.

چنليئىلده يوخ صحبت، ساز،

چيرينير گوللرينده قاز،

هاني حسن، هاني ائىواز؟

چنليئىله دوشمان گلير.

سانانماز يوزلر، اللى لر،

دوشمانا دئمه بلى لر،

گۆرونمور ايگيد دلى لر،

چنليئىله دوشمان گلير.

يولدادى كوراوغلو گۆزو،

قلىبىنده قوچاقلىق كۆزو

آشيى سونون بودو سۆزو،

چنليئىله دوشمان گلير.

آشيى سونون سازلا دئديكى كيمي، سۆزله ده اهوالاتى دميرچيوغلويا
دانيشدى. دميرچيوغلو دئدى:

- من ائىوازين يئرني بيليرم، گئدك، تاپاق.

دميرچيوغلو گئسه- گوندوز چۆلدە، بايردا اولدوغون دان، اوز- گۆزونو
توك باسمىشدى. اورادان دوروب بيرباش گلدى دليين يانينا. دئدى:

- اوستا، سفریم وار، گنده جه یم، تتر منیم اوزومو قیرخ!
اوستا باخدی کی، دمر چیوغلونون اوزونو توک ائله باسیب کی، قیرخماق
اوزون ایشدی. اودو کی، بیر تهر باشین دان ائلمک ایسته دی. دئدی:
- بو ساعت قیرخا بیلمرم. اولگوسوم کورلانیب، گرک ایتله دم.
اوستانین ساواییندا آلدی دمر چیوغلو، دئدی:

سنه دئییم، اوستا باشی،
قاضی دییین دن، دییین دن!
اولماگیلن ایشده ناشی،
قاضی دییین دن، دییین دن!
دوشمن لر گیریپ قصدینه،
گلیر کوراوغلو اوستونه،
دیرم سنین شستینه،
قاضی دییین دن، دییین دن!
سننن حسابی چکرم،
گوزون دن قان یاش تۆکرم،
الیف قد دینی بو کرم،
قاضی دییین دن، دییین دن!

دمر چیوغلو بیلی سی،
اولارسان ائللر گولونسو،
سنه ائندیررمقیلینجی،
قاضی دییین دن، دییین دن!
آخیرینسی خاننی دمر چیوغلو ائله دئدی کی، اوستا گوردو اگر او یان-بو
یان ائله سه، باشی بدهنین دن آیر یلاساق. دینمز-سؤیلمز اولگوسو گوتوروب
باشلادی قیرخماغا. ائله کی قیرخیب قورتاردی، دمر چیوغلو چیخاردیب اونون
حاقینی وئردی، اوندان آشیق سونونو دا گوتوروب دوشدو یولا. نه قدر
گئتدی لر بیلمیرم، نه قدر گتتمه دی لر بیلمیرم، آخیردا گلیب ائیوازی
تاپدی لار. ائیواز آشیق سونون ایله دمر چیوغلونو گۆرسک، آلدی سازی، دئدی:

داغلار باشی چنلیشل دن،
دئیین گۆروم نه خبر وار؟
باشی قارلی بیزیم ائلدن،
دئیین گۆروم، نه خبر وار؟
قیرات، عرب آت دورورمو؟
کوراوغلو دؤوران قورورمو؟
پاشالار بوینو وورورمو؟

دئىن گۇروم، نە خبر وار؟
اىيواز قولون گرمك اىستر،
تر ساواشا گيرمك اىستر،
كوروغلونو گۇرمك اىستر.
دئىن گۇروم، نە خبر وار؟
اىيواز سۇزو تامام ائلسك، آشيق سونون آلدی اونون ساوايىندا، دئدى:

چنلى دن خبر گتيرديم،
قارداش، دور گندك، دور گندك!..
موشكول متلى بيتيرديم،
قارداش، دور گندك، دور گندك!..
كوراوغلو اوخويوب-يازير،
يالنيز قاليب جاندان بئزير،
هاراي ساليب سنى گزير،
قارداش، دور گندك، دور گندك!
آشيق سونون قدرين بيلير،
سنى گۇروب اوزو گولور،
چنليئله دوشمن گلير،
قارداش، دور گندك، دور گندك!..
آشيق سونون سازلا دئديكى كيمي، سۇزله ده اهوالاتى اىيوازا دانىشدى.
سونرا دا دئدى كى:
- كوراوغلو دئيردى هارادا اولسا اوزونو منە يئتيرسين.
اىيواز دئدى:

- ياخشى. من گتتديم. اما سيز اوشاق لارين دالينسا گندين!
اىيواز آتا مينيپ چنليئله طرف، آشيق سونونلا دميرچيوللو دا دلى
هسەنين دالينسا يولا دوشدولر. اىيواز دورماييب، دىنسلمەييب، چنليئله
گنتمكده اولسون. دميرچيوللو ايله آشيق سونون آختاريب، آختاريب آخيردا دلى
حسنى تاپدىلار.
آشيق سونون باخدلى كى، دلى حسن ائله قوجاليب، ائله قوجاليب، لاپ الدن
دوشوب. دلى هسەنين بئله قوجالماغى آشيق سونونا يامان اثر ائلهدى. آلدی
سازى، دئدى:
خوتكارلار اوستونه آتلى گئندنه؟

دوشمان گۇرن آچيق گۇزون ئسولدو؟

اوغراش پاشالارلا داوا ائدنده
نره چکن اوسا سسین نئسولدو؟
چنلیئلده آغیر مسلیس لر قوران،
عرب آت اوستونده مردانه دوران،
میسریقیلینچ چکیب، بویونلار ووران،
سوروشمورسان، خان ائیوازین نئسولدو؟
آشیق سونون بو سیرلری بیلنده،
دوشمانلاری آغلاداندا، گولنده،
هردن قزلبلیب قتیزه گلنده،
قاباقدا بوز دوران اوزون نئسولدو؟
دوزدو، دلی حسن قوجالمیشدی، اما کی، او نجه دئیرلر آسلانین نه
قوجاسی، نه ساوانی؟ دلی حسن یتنه ده ائله هامان دلی حسن ایدی. سازی آشیق
سونونون علین دن آلیب دئدی:
یاغی دوشمانلارا قووغا آسماغا
هله وار قولومدا قوتیم منیم.
قوشون گلیب چنلیئلده کئچمه یه
قبول ائتمز ناموس، قئیرتیم منیم.
گورزوم ایشله ینده داغلاری قیرار،
قورخوسون دان تاپماز دوشمانلار قرار.
پاشانین، خوتکارین باغرینی یارار
آس آسلان یثیشیم، هئیتیم منیم.
من دلی حسنم، ار هاواداری،

هئچ یاددان چیخارمی دوستلوق ایلقاری؟
ووروشما زامانی، داوا بازاری،
اولماز هئچ اینسافیم، مورتیم منیم.
دلی هسه نین سؤزلرینه آشیق سونون دا، دمیرچیوغلو دا چوخ
سئویندی لر. اوچو ده آتلاتیب داغلارا، داشلارا، کندلره، اوبالارای سالدی لار.
بیر نجه گونون ایچینده بوتون دلی لری ییغیب چنلیئلده طرف یولا دوشدولر.
دلی لر گئتمکده اولسونلار، ایندی ائشیت کوراوغلودان. کوراوغلو آشیق
سونونو ائیواهین دالینسا گؤندردن سونرا بیر گون گؤزلهدی، ایکی گون
گؤزلهدی، گلن اولمادی. اوچونسو گون سحر تئزدن ایدی، کوراوغلو یتنه ده
اوتورموشدو آغ قایادا، یوللارا باخیردی. نیگار باخدی کی، کوراوغلو چوخ
قمگیندی. دوروب یاواشسا گلدی، اوتوردو اونون یانیندا. کوراوغلو دؤنوب بیر
نیگارا باخدی، اوندان سازی چینین دن آشیردی، دئدی:

قاری دوشمن گوس گتیردی،
قوجالدیم، نیگار، قوجالدیم.
منزلیم باشا یئتیردی،
قوجالدیم، نیگار، قوجالدیم.
موختنتین اولماز ذاتی،
مردین پولاد اولار قاتی.
ایتیردیم قیرات، دوراتی،
قوجالدیم، نیگار، قوجالدیم.
کور اوغلو قورخماز یاغی دان،
باده ایچیددی ساغی دان،
هانی ائیواز، توپداغی دان؟
قوجالدیم، نیگار، قوجالدیم.

نیگار ائله آغزینی آچیردی کور اوغلو یا اورک-دیرک وئرسین، بیر ده باخدی لار
کی، بودو، یولدا توز دومان قاریشیدی، دومان توزا. بئله باخاندا گوردولر
ائیواز یاتیب آتین بونونا، ائله گلیر، ائله گلیر کی، ائله بیل بیر اوخدو، یابین دان
چیخیب اوچور. کور اوغلو دا، نیگار دا دیک قالدی لار آیاغا. ائیواز گلیب چاتدی.
آتدان آشیریلیب قاقاسا نیگارلا، سونرا دا کور اوغلو ایله گئروشدو. کئف-حال دان
سونرا باشلادی لار صحبت. کور اوغلو اهوالاتی ائیوازا دانیشدی. ائیواز دا
دلی لرین خبرینی اونا وئردی. اوندان کور اوغلو ائیوازی گوندردی کی، گندیب
قیراتی تاپیب گتیرسین. ائیواز دوردو، بیر کمند ده گوتوروب یاغی قوروغونا
طرف گتیدی. ائیواز ائله تزه سه گتمیشدی بیر ده باخدی لار کی، دلی حسن،
دمیرچیوغلو، آشیق سونون، دال لارینسا دا بوتون دلی لر بودو گلیرلر.
کور اوغلو وفالی دوست لارینی گورسک اوریی آتلانندی. قلبی سوشدو. سازی دؤشونه
باسیب گورک دلی لره نئجه خوشگلدین ائله دی.

گننه اؤمور تزه لندی،
خوش گلدینیز، دلی لریم!..
قورتاردیم هیسران دان، غم دن،
خوش گلدینیز، دلی لریم!..
دوشون، بوردا مئهمان قلاق
خوتکارلارا قیرغین سلاق،
پاشالاردان قیساس آلاق،
خوش گلدینیز، دلی لریم!..
بیر شور سلاق بو ساھانا،
میدان بویانسین آل قانا،

سفر ائیلیک هر يانا،
خوش گلدينيز، دلى لريم!..
آسلان تىك برەدە ياتاق،

دوشمانلار شىشپىر آتاق،
پاشالارى دىرى توتاق،
خوش گلدينيز، دلى لريم!..
زىمىستانىم دۇندۇ يازا،
قولاق وئىرىن سۆزە، سازا،
كوراولغۇ يىتىدى موراза،
خوش گلدينيز، دلى لريم!..

درىلر آتلاردان تۆكۈلدۈلر. ھامى نىگارلا، كوراولغۇ ايله گۆرۈشۈدۈ. ائله
بو دمەدە بىر كىشىنمە سسى گلدى. بئله باخانددا گۆردۈلر قىرات ائله گلير،
ائله گلىم لئى كىمى، اوستونىدە دە ائىواز. ھامى دۇندۇ، آت چىلىپىلى بىر دفعە
دۆرد دولانىپ ھىرلندى، سونرا قىزىلقوش كىمى سوزوب دوز كوراولغۇنون
قاباغىندا داياندى. ائله كىشىنەدى، ائله كىشىنەدى كى، داغلار، داشلار لرزەيە
گلدى. كوراولغۇ سازى باسدى دۇشونە، دئدى:

بودۇ، گلدى ھاواداريم،
دور باشىنا دولان كۆنۈل!..
زىمىستاندا دۆۈر ائلردىن،
ياز-باھارا بويان كۆنۈل!..
قىراتىما نال دوزدوررم،
پاشالار باغرىن ازديررم،
مىلر، ساقىلر گزديررم،
باشلار تىزە دۆۈران كۆنۈل!..
كوراولغۇيام، مرد-مردانا،
چاغيررام، گيررم مىدانا،
قىلىنج وورارام دوشمانا،

خوتكار تاختدان سالان كۆنۈل!..

دلىلر چىلىپىلەدە قالسىنلار. ايندى سەنە كىم دىن دئىم، پادشاھدان.
ائله كى تداروك گۆرۈلدۈ، قوشون حاضىرلاندى، پادشاھ آلى خان ايله مئھدى
خانى دا چاغيرىپ، قوشونا بۆيۈك ائلهدى، يولا سالىدى. گلھاگل، گلھاگل، قوشون
گلىب چاتدى چىلىپىلەن ھندورىنە. كىشىكچىلر گلىب قوشونون گلمىنى

كوراوغلو يا خبر وئردى لىر. كوراوغلو دستباشى لارا ھاي ووردو كى، دلى لىرى
يىغسىن لار. ائله كى ھامى يىغىلدى، كوراوغلو سازى گۇتوردو، دئدى:

ياراقلانين، دلى لىرىم،
ياغى لار ميدانا گلير،
موخنت لىر قوشون چكىب،
اوز توتوب بو يانا گلير.
سۇزلرىمده يوخدو يالان،
دوشمان لارا سالاق تالان،
ميسرىقلىنىچ قىلسين سۇولان،
بو يانماغا قانا گلير.
اولون سف-سف، دسته-دسته،
يئرىك دوشمانين اوسته،
ياغى دوشمان دولوب قصده،
تولكولر آسلانا گلير.
ايگيد اولان ائتمز خاتا،
قوچ گر ك پوسقودا ياتا،
خان ائىواز، مين عرب آتا،
بل لى احمد فرمانا گلير.

پلنگ تىك اوودان كوسمه يه،
دوشمان لار اوسته اسمه يه،
ياغى لار باشى كسمه يه
كوراوغلو مردانا گلير.

سۇز تامام اولدو. كوراوغلو سازى وئردى نىگار خانىما، ميسرىقلىنىچى
گۇتوروب باغلادى بئلىنه. دلى مئھتر او ساعت قىراتى چىكىدى كوراوغلونون
برابرىنه. كوراوغلو آتى مىندى، ميسرىقلىنىچى چىكىدى، سونرا اوزونو دلى لره
توتوب دئدى:

دلى لىرىم، بو گون داوا گونولو،
آتلاين، يارادان يىزه يار اولسون!
مرد ايگيدلر ياراسين دان بل لىدى،
نامردلرى قولى تر باسسين، خار اولسون!
روستىمى-زال كىمى ن رهلر چىكن،
ميداندا مرد ايگيد باغرىنى سۇكن،
ميسرىقلىنىچ ووروب، قىزىل قان تۇكن،
اسير گمه، وور اللرىن وار اولسون!

منم دئين كس لږ چيخسين ميدانا،
دولانسين ميداني مردى-مردانا،
اوتانسين نامردى بسله ين آنا،
گوروم، اونون ايشى آهو زار اولسون!
نوش ائدين بادني، آلين ساغى دان،
چكىنميين هرامى دن، ياغى دان،
سفلر پوزان، اور دولارى داغى دان،
ايرىقيلينچ قىلافيندا مار اولسون!

كور اوغلو مردليگى قالا دونيادا،
ايگيد گر كك باشدا سئودا قاينادا،
داوا گونو سر ميداندا اوينادا،
مئيداننان قاچانا ناموس، آر اولسون!
او طرف دن ده خان لارين قوشونو گليب چاتدى. كور اوغلو بير دلى لره
باخدى، بير دوشمن قوشونونا باخدى، ائله بير نره چكدى كى، گؤيده گئدن
قوش لار قاناد ساخلادى لار. اوزون ائيوازا توتوب دئدى:

قوشون چكىب گلدى ياغى،
دوشمان لارى سئچ، ائيوازيم!..
داغ اوستون دن چكك داغى،
تئز هوجوما كئچ، ائيوازيم!..
دلى كؤنول آلاماز اؤيوت،
قوجا بدن، اولما مئيت!
ميسرىقيلينچ كمتر ايگيد،
آل دوشمانى بيچ، ائيوازيم!..
قيراتين نالى سؤكولمز،
كور اوغلو بئلى بوكولمز،
ايگيد اؤلوم دن چكىلمز،
ياغى قانى ايچ، ائيوازيم!..

كور اوغلو سؤزون تامام ائله ييب اؤزون ووردو قوشونا. دلى لره
طرف دن تۆكولدولر. اوستاد دئيير او گون چنليئبلده بير داوا اولدو، بير داوا
اولدو كى، هله روزيگارين گؤزو بئله داوا گؤرمميشدى. چنليئلين داش لارى
دوشمن قانينا بويانيب قىپ-قىرميزى لاله يه دؤندو.

اوراسينى دئيم كى، خان لار هيله ائلميشدى لږ. قصداً قوشونون يارى سيني

میدانا بوراخیب، یاری سینی پوسقودا ساخلا میشدی لار کی، دلی لرین گوجونو بیلیب
سونرا بوراخیسین لار. ایندی ایشی بئله گۆرنده حؤکم وئردی لر کی، قوشون
پوسقودان چیخسین. اؤزو ده دوز اورتایا ووروب کوراوغلونون اؤزونو هالقام
رکه ائله سین. بلی، قوشون پوسقودان چیخدی. اما کوراوغلو دا ایشینی
مؤهکم توتموشدو. دلی حسنی اؤز دسته سی ایله پوسقودا قویموشدو.
ایندی ایشی بئله گۆرنده، اوزون ائیوازا توتوب دئدی:

چاغیر دلی حسن گل سین!
آغیر زربه بو گون چال سین!
اؤلن اؤلسون، قالان قال سین،
مرد ایگیدلر م لوم اولسون!
قاباغا سالما ناشینی،
ووردورار اؤز یولداشین،
گزدیرسم نامرد باشینی،
خینا منیم قانیم اولسون!
سیز ایتانین گؤهرکانا!
هره نیز دؤنون آسلانا!
باسیلمایین بد دوشمانا،
قویون اؤلن منیم اولسون!
کوراوغلویام، من امیرای،
وارسا چیخارت میدانا تای،
داوادا دیلم بیلمز رای،
ازراییل بیر یانین اولسون!
نیگار خانیم دلی لره باخدی، کوراوغلویا باخدی، دوشمنه باخدی.

ائله بو دمده کوراوغلو دا اؤزونو اونلارا یتیردی. باخدی کی، شادلیق دان
نیگار خانیمین گۆزلی ائله دولوب، ائله دولوب کی، ائله ییل باهار بولودودو. ائله
هایا بنددی کی، آبی-نئسان کیمی سوزولوب تۆکولسون. نیگار قیراتین سسینه
دؤندو، کوروغلونو گۆردو. ائله بیرجه بونو دئییه ییلدی کی:
- جان کوراوغلو!..

نیگارین سؤزون دن کوراوغلونون اورپی آتلاندى، قلبی تئل-تئل اولدو. بیر
دلی ن ره چکیب دئدی:
مرد دایانار، نامرد قاچار،
میدان گومبور-گومبورلانی...
دلی لریم میدان آچار،
دوشمان گومبور-گومبورلانی...

قوچ ایگید بیغین بوراندا.

چکیب یای-اوخون قوراندا،

ششپیر قالخانا ووراندا

قالخان گومبور-گومبورلانی...

توپ آچی لار قالاسین دان،

حاق ساخلا سین بالاسین دان

کوراوغلونون نالاسین دان

هر یان گومبور-گومبورلانی.

دلی لر دوشمنه ائله بیر وای وئردی لر کی، بیر نفر ده اولسون پادشاه

قوشونون دان سالامات قورتاریب قاییدا بیلمه دی. ائله کی داوا قورتاردی، دلی لر

هامی سی گلدی، کوراوغلو آتین باشینی چئویردی کی، چنلیئله قالخسین. آشیق سونون

ال آتیب یاپیشدی قیراتین یویه نین دن. کوراوغلو دایاندی. دلی لر ده دایاندی لار.

آشیق سونون سؤزه باشلادی. دئدی:

- کوراوغلو، بو نئچه واخت ایدی کی، دلی لر ی باشین دان داغیتیمیشدین.

کوراوغلو لوغو یثره قویموشدون. دئی گوروم، ایندی نه فیکیرده سن؟ گئنه ده تک

قالماق ایستیرسن، یا دلی لر یانیندا ساخلا ییرسان؟

کوراوغلو دئدی:

- یوخ، آشیق سونون. دوزدو، من کوروغلو لوق دان ال چکمیشدیم.

اما باخیرام کی، بو اولان ایش دئیل. نه قدر کی، خوتکارلار، پادشاه لار،

پاشالار، خان لار بو نامرد دونیادا آغالیق ائلییرلر، من کوراوغلو لوغو

یثری قویا بیلمه یه جه یم.

اوندان اوزون دلی لره توتدو، دئدی:

- نه قدر کی، اونلار وار، بیز ده واریق!..

کوراوغلودان بو سؤزو ائشی دنده بوتون دلی لر ن ره چکدی لر. آتلار

کیشنه دی، قیلینس لار اوینادی. قیرات ایکی دال آیاغی نین اوسته قالخیب قیزمیش پلنگ

کیمی ائله بیر شئیه چکدی کی، داغ-داش تیره دی. آشیق سونون اوچتئل لی سازی

باغرینا باس دی. هامی بیر یثرده تره دن چنلیئله قالخماغا باشلادی لار.